АРХИВЪ
ЮГО-ЗАПАДНОЙ РОССІИ,

ИЗДАВАЕМЫЙ

КОММИССІЕЮ ДЛЯ РАЗБОРА ДРЕВНИХЪ АКТОВЪ,

состоящей при Кіевскомъ, Подольскомъ и Волынскомъ Генералъ-Губернаторѣ.

ЧАСТЬ ПЕРВАЯ,

ТОМЪ X.

КІЕВЪ
Типографія Императорскаго Университета св. Владиміра Акц. О-ва печ. и изд дѣла
Н. Т. Корчакъ-Новицкаго, Меринговская ул. д. № 6.
1904.

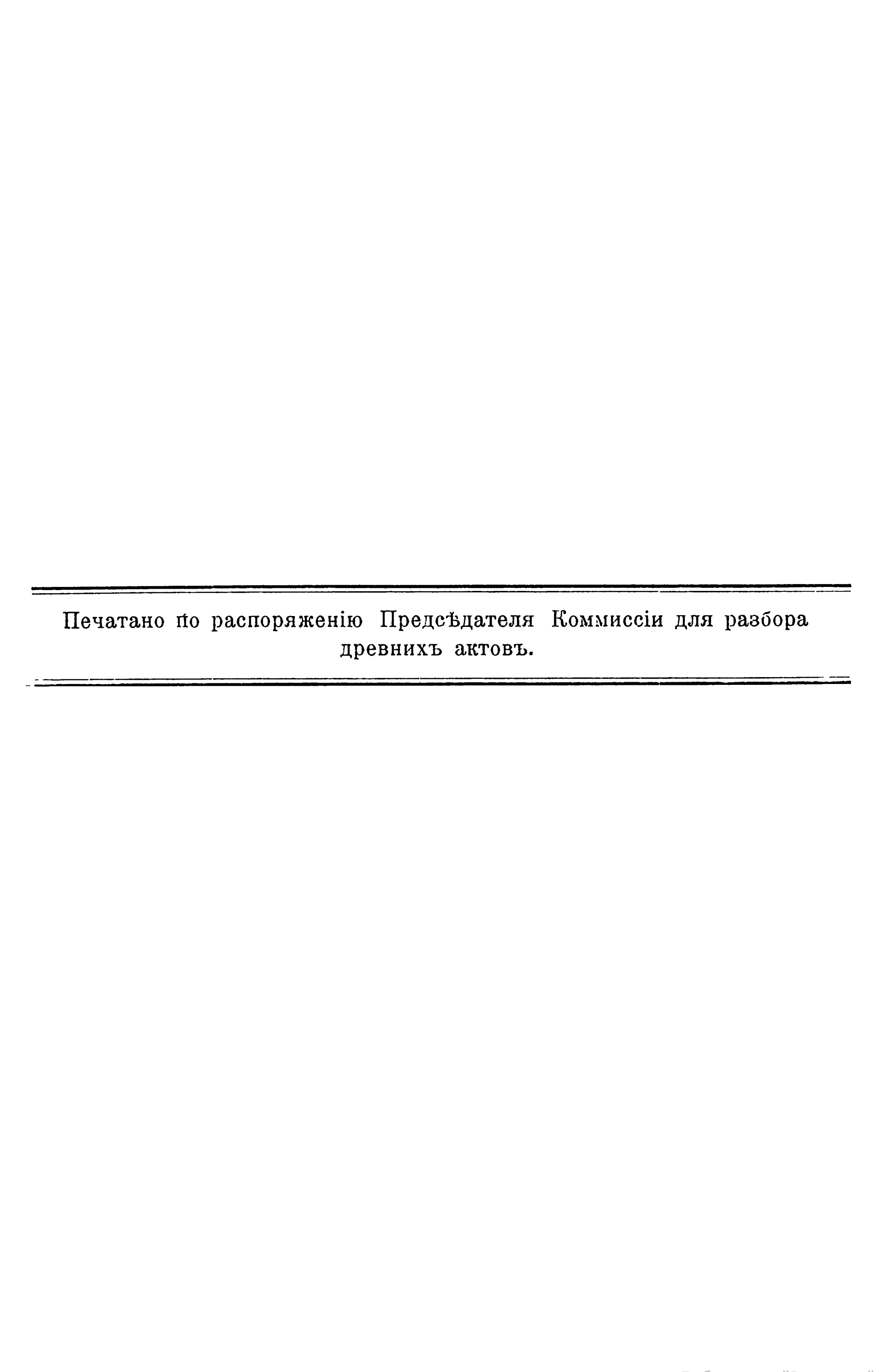

Печатано по распоряженію Предсѣдателя Коммиссіи для разбора древнихъ актовъ.

АКТЫ,

относящіеся къ исторіи Галицко-русской право славной церкви (1423—1714 г.г.)

I.

Извѣстно, что Галицкая [1]) или Червоная [2]) Русь окончательно вошла въ составъ Русской земли при Владимірѣ Святомъ и сынѣ его Ярославѣ Мудромъ. Послѣдній передъ смертію раздѣлилъ все свое обширное княжество между пятью сыновьями, изъ коихъ Игорь Ярославичъ получилъ Владиміръ Волынскій и прилегающіе къ нему Червенскіе города—Червоную Русь. По смерти Вячеслава Игорь былъ переведенъ въ Смоленскъ, а его мѣсто предоставлено было его племяннику, Ростовскому князю, Ростиславу Владиміро-

---

[1]) Русь получила названіе Галицкой отъ стольнаго ея города Галича, расположеннаго на берегу рѣки Днѣстра. Галичъ—одинъ изъ древнѣйшихъ городовъ Червоной Руси: о немъ упоминаютъ Геродотъ и Іорнандъ. Галиціею и Людомеріею Червоная Русь была названа въ 1772 г. по случаю присоединенія ея отъ Польши къ Австрійской имперіи. „Австрійцы, получивъ по первому раздѣлу Польши Червоную Русь, завѣдомо избѣгали щекотливаго для нихъ названія Руси, такъ какъ Червоная Русь могла напоминать о своемъ существованіи Обладателямъ и Самодержцамъ Великой, Малой и Бѣлой Руси“...

[2]) Червоною Русью была названа отъ города Червеня, нынѣ село Чермно, бывшаго когда-то главнымъ средоточіемъ городовъ, расположенныхъ по рѣкамъ: Сану, Бугу и верховьямъ Днѣстра. Эти Червенскіе города въ послѣдствіи времени образовали обширную страну, заключавшую въ себѣ Галицко-Перемышльскую область вмѣстѣ съ землями: Белзскою, Бужскою, Любачевскою, Звенигородскою, Теребовльскою, Брестскою, Холмскою и Люблинскою (Лонгиновъ. Червенскіе города. Варшава, 1885, стр. 187—189).

вичу, правнуку Владиміра Святаго. При энергичныхъ и предпріимчивыхъ Ростиславичахъ, княжившихъ до 1199 года, Галицкая Русь формируется въ отдѣльное, почти независимое отъ Кіева, княжество. Считая Червоную Русь собственностію своего рода и стремясь къ политической независимости отъ другихъ княжествъ, Ростиславичи стремились къ независимости и въ дѣлахъ религіозныхъ. Основаніе епископской каѳедры въ Перемышлѣ обыкновенно пріурочиваютъ ко времени Володаря, а таковой же каѳедры въ Галичѣ—ко времени его сына Владимірка, сдѣлавшаго Галичъ столицею княжества. Съ этими епархіями Галицкая Русь перешла, по прекращеніи рода Ростиславичей, къ Волынскому князю Роману Мстиславичу, сыну правнука Владиміра Мономаха Мстислава Изяславича. Романъ соединилъ въ одно цѣлое Волынское и Галицкое княжества, послѣ чего значеніе Галича, остававшагося стольнымъ городомъ, еще болѣе увеличивается. Славное царствованіе Романа, простиравшаго свое вліяніе далеко за предѣлы своихъ владѣній, обратило на него взоры римской куріи, и папа Иннокентій III-й дѣлалъ было энергичную попытку склонить могущественнаго князя къ подножію своего престола; но попытка эта успѣхомъ не увѣнчалась.

Послѣ превратностей, постигшихъ Галицко-Волынскую Русь и ея князей во время малолѣтства дѣтей Романа, Даніилъ возстановляетъ Галицкое княжество, растерзанное поляками и венграми, утверждается прочно на Галицкомъ столѣ и еще съ большимъ успѣхомъ, чѣмъ его отецъ, направляетъ свою дѣятельность къ расширенію своихъ владѣній. При Даніилѣ возвышается новый городъ Львовъ [1]), будущій центръ Галицкой епархіи и защиты православ-

[1]) Первое упоминаніе о Львовѣ встрѣчаемъ въ Ипатьевской лѣтописи подъ 1259 годомъ, по поводу пожара въ г. Холмѣ: „сицю же пламени бывшу, якоже со всее земли зарѣ видити, якоже и со Львова зряще видити“ (П. С. Рус. Лѣт., II, 195). Въ 1261 году г. Львовъ былъ, вѣроятно, уже большимъ и сильнымъ городомъ, на который князь Даніилъ могъ опереться, какъ на надежный оплотъ, о чемъ можно судить изъ того, что

ной вѣры и русской народности отъ враждебныхъ на нихъ посягательствъ со стороны Рима и Польши. При немъ возникаетъ новая епархія сперва въ Угровскѣ, а потомъ въ основанномъ имъ

Бурундай заставилъ Галицкаго князя Льва разорить его: „оттолѣ“ (то есть отъ Данилова и Стожка) „же пославъ“ Левъ „Львовъ разметати“ (ibidem, 198). Несомнѣнно, что г. Львовъ былъ сильною крѣпостью, такъ какъ былъ расположенъ на высокихъ горахъ—отрогахъ Карпатъ, иначе Бурундай не приказалъ бы его срыть. Построенный задолго до князя Даніила (Zubrycki, Kronika miasta Lwowa. Lwow, 1844, стр. 5—7) Львовъ, благодаря своему положенію между Балтійскимъ и Чернымъ морями, сдѣлался богатѣйшимъ торговымъ пунктомъ. Въ немъ были склады произведеній восточныхъ и западныхъ народовъ (Supplementa ad histor. Russiae monumenta, № 42; Akta Grodzki i Ziemski. Ш, № 30, 32, 76; V, № 104; VП, № 84). Въ его рукахъ находилась вся торговля Польши съ Востокомъ. Львовскіе купцы отправлялись за товарами въ Крымъ, Константинополь, Александрію, Каиръ, Индію и др. (Encyklopedia powszechna. Warszawa, 1864 г., т. XVП, стр. 473). Онъ былъ торговымъ посредникомъ между Западомъ и Востокомъ. Русскіе князья поощряли предпріимчивыхъ людей, помогая имъ въ торговлѣ: заключали торговые договоры съ нѣмецкими рыцарями, давали имъ разныя льготы (Supplementa, № 38; Чтеніе въ Им. Общ. Истор. и Древн. Рос. за 1887 г. кн. II, отд. 4, стр. 40—41; Шараневичъ. Изслѣдованіе на полѣ отечественной географіи и исторіи. Львовъ, 1869, стр. 70—71); привлекали во Львовъ нѣмцевъ, армянъ и караимовъ, которымъ предоставляли разныя привилегіи. Примѣру русскихъ князей слѣдовалъ завоеватель Червоной Руси—Казиміръ Великій и его преемники, которые не только подтверждаютъ прежнія права города, но приказываютъ сдѣлать склады для товаровъ, вывозимыхъ и ввозимыхъ въ татарскія страны (Supplementa, № 42, Ак. G. у Z., Ш, № 5, 21, 32, 42, 43, 44, 76, 115; V, № 104, VП, № 84, IX, № 114, 144; Zubrycki, Kronika, 166); освобождаютъ жителей г. Львова отъ всякаго „цла“ и „мыта“ и подорожнаго сбора (Zubrycki, Kronika, 127); дѣлаютъ распоряженія, чтобы купцы, проѣзжая Червоную Русь, не объѣзжали г. Львова, а непремѣнно проѣзжали черезъ него (Ак. G. у Z., V, № 64, 101, 130; VI, № 36, 103) и останавливались въ немъ въ продолженіи 14 дней (Szaraniewicz. Rys wewnętrznych stosunków Galicyi wschodniej... Lwow, 1869, стр. 102); воспрещаютъ помѣщикамъ, черезъ имѣнія которыхъ купцы проѣзжаютъ, устанавливать новыя „мыта“ и „цла“ (Ак. G. у Z., V, № 64, 130, 143); даютъ купцамъ, проѣзжающимъ съ товарами или безъ нихъ черезъ Львовъ, права судиться магдебургскимъ правомъ (Ibidem № 104; VI, № 34, 35; Zubrycki, Kronika, 168—169); даютъ привилегіи Львовскимъ купцамъ ѣздить съ товарами по всей Польшѣ и Литвѣ (Ак. G. у Z., V, № 148) и имѣть у себя во Львовѣ двѣ ярмарки: одну на Св. Троицу, другую на св. Анну (Ibidem VI, № 105). Не мало способство-

г. Холмѣ, куда перенесена была изъ крамольнаго Галича и самая княжеская резиденція. При Даніилѣ римская церковь, имѣвшая въ Галицкой Руси нѣкоторый успѣхъ еще прежде, при господствѣ венгровъ, возобновляетъ свою пропаганду и даже стремится ввести унію, обѣщая Даніилу за содѣйствіе въ семъ дѣлѣ помощь противъ татаръ и королевскій вѣнецъ; но помощи Даніилу папа не оказалъ, и замыслы объ уніи рухнули. При Даніилѣ обнаруживается сильное стремленіе къ образованію единаго и нераздѣльнаго

вали возвышенію города Львова Молдавскіе господари, которые давали Львовскимъ купцамъ всевозможнаго рода льготы. (Ак. З. Р. I, № 21; Ак. G. y Z., VII стр. 200—251; Szaraniewicz, Rys, 104).

Во Львовъ стекались купцы изъ Генуи, Венеціи, Греціи, Константинополя, Венгріи, Молдавіи, Валахіи, Крыма, Арменіи, Торна, Бремена, Любека, Риги, Литвы, Сѣверной Руси. Для генуэзцевъ Львовъ былъ важною станціею на великомъ торговомъ пути, ведущемъ изъ Яффы (Łozinski, Patrycyat i mieszczanstwo lwowskie w XVI i XVII w. Lwow, 1892, стр. 36) въ Константинополь, Килію, Львовъ и Геную. Такимъ образомъ Львовъ привлекалъ къ себѣ многочисленныхъ гостей: нѣмцевъ, армянъ, въ рукахъ которыхъ главнымъ образомъ находилась торговля между Крымомъ и Львовомъ (Шейноха, Ядвига и Ягайло. Спб. Москва, 1880—82, II, 307), грековъ, часть которыхъ навсегда осталась во Львовѣ (Łozinski, 318, 319, 321—323, 325) и была истиннымъ благомъ для православныхъ. Греки не только втягиваютъ русскихъ въ торговыя дѣла, пріучаютъ ихъ завязывать сношенія съ Востокомъ и принимать участіе въ весьма прибыльныхъ торговыхъ дѣлахъ (Ibidem, 318); но они, какъ единовѣрцы, сочувствуютъ русскимъ по поводу переносимыхъ ими гоненій отъ поляковъ; помогаютъ имъ какъ словомъ, такъ и дѣломъ во всѣхъ ихъ предпріятіяхъ, не жалѣя ни своего собственнаго труда, ни матеріальныхъ средствъ. Многіе изъ нихъ остаются навсегда во Львовѣ и сливаются съ русскими. (Ibidem, 318, 319, 321—323, 325).

Львовъ,—благодаря вышепомянутымъ заботамъ какъ природныхъ русскихъ князей, такъ и непрошенныхъ опекуновъ, силою и насиліемъ отторгнувшихъ Червоную Русь отъ остальной Руси, сталъ богатѣть, развиваться и расширяться; но, къ величайшему прискорбію каждаго истинно русскаго человѣка, не на пользу русскихъ людей, ихъ силы и могущества, а на пользу пришлецовъ—поляковъ и нѣмцевъ, которые, будучи поддерживаемы правительственною властью, вытѣсняли русскихъ людей—природныхъ жителей—изъ насиженныхъ ими мѣстъ на окраины города—предмѣстья и вообще всячески притѣсняли съ цѣлію навязать имъ свой языкъ и вѣру.

государства со включеніемъ Волыни, Брестской, Туровской и Пинской земель подъ властію князя единовластнаго, даже съ преимуществами королевскими, которыя ему случайно были навязаны. При потомкахъ Даніила стремленіе это усиливается и наконецъ осуществляется при Юріѣ І-омъ Львовичѣ, который принимаетъ титулъ „короля Русскаго и князя Владимірскаго". Рядомъ съ этимъ у Галицко-Волынскихъ князей является желаніе образовать отдѣльную митрополію, которое по временамъ (съ перерывами) и осуществляется.

Пока Червоная Русь находилась подъ властію Ростиславичей и Мономаховичей, до тѣхъ поръ она не знала никакихъ гоненій за вѣру и русскую народность. Попытки католичества утвердиться въ Галицкой Руси до сего времени, какъ мы сказали, успѣха не имѣли; но съ прекращеніемъ рода Владиміра Святаго обстоятельства измѣняются. Сосѣднія государства—Венгрія и Польша стремятся къ обладанію разслабленнымъ смутами и неурядицами Галицкимъ княжествомъ, и оно, послѣ непродолжительнаго подчиненія Людовику Венгерскому, окончательно подпадаетъ подъ власть католической Польши. Съ этого собственно времени и начинается борьба между элементами съ одной стороны *русскимъ, православнымъ*, а съ другой—*польскимъ, римско-католическимъ*.

Остановимся нѣсколько подробнѣе на перипетіяхъ этой борьбы.

Послѣ смерти Галицко-Владимірскихъ князей Андрея и Льва (1322—1324), Владимірское и Луцкое княжества перешли къ Любарту Гедиминовичу [1]), зятю одного изъ помянутыхъ князей; Подоліею завладѣли татары [2]), а остальная Галицкая Русь досталась

[1]) Daniłowicz. Latopisiec Litwy y Kronika Ruska. Wilna, 1827, стр. 27; Арх. Ю. З. Р. ч. I, т. VI, стр. 7—8.

[2]) Шараневичъ. Исторія Галицко - Володимирской Руси. Львовъ, 1863, стр. 140.

Болеславу—Юрію II-му Тройденовичу [1]), внуку Юрія I-го. Юрій II-ой былъ воспитанъ матерью въ православной вѣрѣ, но подъ вліяніемъ польскаго двора измѣнилъ православію и сдѣлался ярымъ его противникомъ. Онъ угнеталъ православныхъ тяжкими налогами и податями, удалялъ отъ занимаемыхъ ими должностей, передавая послѣднія полякамъ и нѣмцамъ, приказывалъ обучать русское юношество католической вѣрѣ [2]) и т. п. Все это вооружило галичанъ до того, что они возненавидѣли пришельца и отравили его († 25 марта 1340 г.) [3]). Дѣятельность этого князя наглядно показала галичанамъ, чего имъ ждать отъ иновѣрныхъ правителей.

Смертію Юрія II-го воспользовался Польскій король Казиміръ Великій, который и подчинилъ Галицкую Русь своей власти, гарантируя православнымъ *полную свободу вѣроисповѣданія.* Но послѣднимъ въ Римѣ остались крайне недовольны, а папа Бенедиктъ XII-ый поспѣшилъ освободить Казиміра отъ даннаго имъ обѣщанія, вмѣняя ему въ обязанность насадить въ новоприсоединенныхъ земляхъ католицизмъ [4]). Вслѣдствіе этихъ подстрекательствъ Казиміръ, осыпая милостями католиковъ, воздвигъ сильное гоненіе на православныхъ: отнималъ у нихъ церкви, обращая ихъ въ костелы [5]), устранялъ отъ занятія видныхъ общественныхъ должностей, отбиралъ угодья, предоставляя ихъ католикамъ или отступникамъ отъ православія [6]) и т. п. Русскіе въ виду этихъ преслѣдованій

---

[1]) Сынъ Маріи, дочери Юрія I-го, вышедшей замужъ за Тройдена Болеславича Мазовецкаго, Черскаго князя.

[2]) Петрушевичъ. Историческое извѣстіе о церкви св. Пантелеимона близъ г. Галича. Львовъ, 1881, стр. 14.

[3]) Bielowski. Monumenta Poloniae historica. Lwow, 1872, t. II, 860. 601; Stryjkowski. Kronika Polska, Litewska, Zmudzka i wsz. Rusi. Warszawa, 1846, t. II, стр. 20; Зубрицкій. Критико-историческая повѣсть временныхъ лѣтъ Червоной или Галицкой Руси. Москва, 1845, стр. 104—105; Шараневичъ. Исторія, 152; Naruszewicz, t. VII, стр. 222 и др.

[4]) Theiner. Monumenta Poloniae, et Lithuaniae. Romae, 1860, t. I, № 566.

[5]) Тамъ-же, № 826.

[6]) Moraczewski. Dzieje Rzeczy pospolitey Polskiej. Poznań, 1847, t. IV, стр. 168, 195; Lewicki. Obrazki z najdawnieysz. dziejow Przemyśla. Przemyśl, 1880, стр. 110; Евгеній. Описаніе Кіево-Соф. Собора. Кіевъ, 1825, стр. 94.

собрались на вѣче въ Галичѣ, гдѣ рѣшили сбросить съ себя польское иго. Два лучшіе мужа Галицкой Руси—Димитрій Дѣтко и Даніилъ изъ Острога, при помощи татаръ, и достигли было сего [1]), но не на долго. Въ 1349 г. Галицкая Русь опять подпала подъ иго поляковъ, а вслѣдъ за этимъ съ новою силою возобновилась во всей Галицкой Руси пропаганда католицизма, соединенная съ насиліемъ: „пріиде король Краковскій", читаемъ въ лѣтописи, „со многою силою и взяша лестію землю Волынскую и Галицкую и много зла христіаномъ сотвориша, а церкви святыя претвориша на латинское богомерзское служеніе" [2]). Прежнія мѣры къ совращенію православныхъ въ католицизмъ возведены были въ систему, при чемъ сдѣлана была энергичная попытка къ подрыву православія и русской народности возобновленіемъ существовавшей прежде непродолжительное время Галицкой митрополіи. При этомъ имѣлось въ виду *отдѣльностію церковнаго управленія поддержать политическую отдѣльность Галицкой Руси отъ другихъ русскихъ областей и тѣмъ прикрѣпить ее къ Польшѣ*. Какъ сильно желалъ Казиміръ учрежденія въ Галиціи самостоятельной митрополіи, это видно изъ просьбы его къ Константинопольскому патріарху Филоѳею, дышущей угрозой: „ради Бога, ради насъ и святыхъ церквей рукоположите Антонія въ митрополита, дабы не исчезъ, не разорился законъ русскій, а не будетъ милости Божіей и вашего благословенія на семъ человѣкѣ, *то послѣ не жалуйтесь на насъ, если нужда будетъ крестить русскихъ въ латинскую вѣру*" [3]). Патріархъ вынужденъ былъ исполнить волю короля. Отсюда произошелъ цѣлый рядъ прискорбныхъ, хорошо извѣстныхъ въ исторіи, явленій.

---

[1]) Филевичъ. Борьба Польши и Литвы—Руси за Галицко-Владимірское наслѣдіе. Спб. 1890, стр. 55—80; Смирновъ. Судьбы Червоной или Галицкой Руси до соединенія ея съ Польшею. Спб. 1860, стр. 63—71; Зубрицкій. Повѣсть, 125—129; Шараневичъ. Исторія, 154—162.

[2]) П. С. Р. Л., III, 84.

[3]) Miklosich. Akta et diplomata graeca medii aevi sacra et profana. Vindobonae, 1860, v. I, № 318; Ж. М. Н. П. за 1847 г., № 6, стр. 145—147; Bielowski, t. II, стр. 626—628.

Послѣ смерти Казиміра Великаго въ средѣ истощившихъ долготерпѣніе православныхъ вспыхнуло волненіе, обнаружившее, до какой степени русскій народъ озлобленъ былъ репрессивными мѣрами католицизма. Римскіе костелы были разрушены, измѣнники православію и его враги предавались казнямъ, все иновѣрное истреблялось. Даже на католическихъ бискуповъ наведена была такая паника, что они отрекались отъ папы и обращались или возвращались къ православію [1]). Но и это возстаніе было подавлено силою оружія и Галиція передана была въ 1372 г. (Людовикомъ Венгерскимъ, подавившимъ возстаніе) Владиславу Опольскому [2]). Всѣ усилія послѣдняго направлены были къ тому, чтобы „вырвать страну изъ ереси и язычества и возвратить ее вѣрѣ католической“ [3]). Съ этою цѣлію онъ призываетъ въ Галицію францисканъ и доминиканъ, передавая въ ихъ вѣдѣніе церкви, дома и угодья [4]), проситъ папу о строгомъ наказаніи измѣнившихъ католицизму епископовъ; ходатайствуетъ объ учрежденіи постоянныхъ латинскихъ епископскихъ каѳедръ въ Галичѣ, Перемышлѣ, Владимірѣ и Холмѣ, съ переименованіемъ первой каѳедры въ архіепископію [5]), и щедро надѣляетъ эти каѳедры угодьями и десятинами [6]); вызываетъ въ Галицію на разныя мѣста католиковъ, предоставляя имъ разныя льготы и привилегіи [7]), желая тѣмъ создать надежный оплотъ для устойчивости и пропаганды католицизма. Такія мѣропріятія вы-

---

[1]) Stryjkowski, II, 51; Kromer, Kronika Polska, 283; Moraczewski, V, 253; Шараневичъ. Исторія, 216, 224; Biblioteka Ossolinskich. IV, 280.

[2]) Ak. Gr. y Ziemskie, t. III, стр. 56—57, примѣч., № 20; Stadnicki. Synowie Gedymina. Lwow, 1849—53, t. II, стр. 61—62, 72; Зубрицкій, Повѣсть, 166—167; Шараневичъ, Исторія, 214.

[3]) Шейноха. Ядвига и Ягайло, I, 219.

[4]) Ak. G. y Z., V, № 7, 8, II, № 71; Зубрицкій. Повѣсть, 147—148; Scrobiszewski. Vitae archiep. halicien. et leopol., vitae Mathiae.

[5]) Theiner, I, № 908, 946.

[6]) Ak. G. y Z., III, № 51; Dlugosz. Opera omnia, t. X, 360.

[7]) Ak. G. y Z., II, № 4—6, III, № 25, V, № 8, 10, 11; VII, № 9, 10, 11, 13; VIII, № 9; Biblioteka Ossolinskich, III. стр. 56—58, IV, стр. 290; Lewicki. Obrazki, 126—131.

звали сильный ропотъ и оппозицію со стороны православныхъ. Опольскій видѣлъ, что онъ зашелъ слишкомъ далеко и, опасаясь участи Юрія II-го, отрекся отъ власти надъ Галицкою Русью (1379 г.), передавъ ее обратно королю Людовику [1]). Это однако не облегчило участи православныхъ, которые по прежнему подвергались притѣсненіямъ и силою принуждаемы были къ принятію католицизма [2]). Послѣ смерти Людовика († 1382) въ Галиціи снова вспыхнуло возстаніе, сопровождавшееся изгнаніемъ изъ края католическихъ епископовъ и священниковъ, разрушеніемъ костеловъ и т. п. [3]). Руку помощи православнымъ подалъ въ это время Литовскій князь Любартъ, который и завоевалъ было уже нѣкоторые Галицко-Волынскіе города [4]). Но, къ сожалѣнію, вслѣдствіе недостатка единодушія между галичанами и это возстаніе кончилось неудачно, и Червоною Русью стала править наслѣдница Людовика—Марія. Она пошла по стопамъ своихъ предшественниковъ: раздавала русскія имѣнія своимъ приверженцамъ, надѣляла ими католическіе костелы, кляшторы и каѳедры [5]); всѣ видныя мѣста предоставляла венграмъ, которые неистовствовали по городамъ и селамъ, издѣвались надъ православной вѣрой, грабили и разоряли ея жителей, налагая на нихъ непосильные налоги и поборы [6]). Православные опять возстали противъ венгровъ и на этотъ разъ свергли ихъ иго, но мѣною подчиненія Польшѣ [7]). Новые владѣтели (Ядвига и Ягайло) не были милостивѣе первыхъ. Щедрою рукою

---

[1]) Suppl. № 40 и Ak. G. y Z., III, № 27—28.

[2]) Записки Имп. Новороссійскаго универ., ч. II, т. II. стр. 57; Suppl. № 164.

[3]) Шараневичъ. Исторія, стр. 245—247.

[4]) Bielowski, II, 722; Зубрицкій, Повѣсть, 189--191; Stadnicki, Synowie, II, 105.

[5]) Ak. G. y Z., VII, № 14, 15, 17; Lewicki, Obrazki, 132, 133; Stadnicki, Synowie, II, 248—254.

[6]) Suppl. № 43; Ak. G. y Z., III, № 39. .

[7]) Bobrzynski. Dzieje Polski. Warszawa, 1887, I, 276.

надѣляя католическіе каѳедры и костелы [1]), Ягайло, при всякой къ тому возможности, тѣснилъ православное духовенство и урѣзывалъ его доходныя статьи, а иногда и совсѣмъ лишалъ оныхъ [2]). Какъ тяжело было положеніе православнаго духовенства, видно изъ того, что оно наравнѣ съ крестьянами должно было платить подати, а въ этомъ числѣ и десятину, шедшую въ пользу католическаго духовенства [3])! Что касается другихъ сословій, то православнымъ дворянамъ затрудненъ былъ доступъ къ высшимъ должностямъ [4]), а мѣщане лишаемы были магдебургскаго права [5]). Милости, оказываемыя въ это время православному духовенству, были рѣдки, являлись исключительными случаями, вызывавшимися особыми обстоятельствами [6]). Особенно гнѣвъ правительственный усилился послѣ неудачной попытки Ягайло склонить православную іерархію въ унію съ Римомъ [7]). Православные дворяне лишаемы были гербовъ и правъ шляхетства [8]). Имъ (и вообще православнымъ) запрещалось вступать въ бракъ съ католиками, а состоявшіе въ таковыхъ бракахъ обязывались принимать католицизмъ [9]). Естественно, что подъ вліяніемъ этого гнета случаи перехода православныхъ (преимущественно дворянъ, дорожившихъ общественнымъ положеніемъ) участились. Въ 1414 году Ягайломъ закрыта была Галицкая епи-

---

[1]) Archivum Sanguszkow, t. I, № 23; Ak. G. y Z., II, № 48, 22, 32, 43, 44, 37, 56, 58, III, № 71, 74, 106; IV, № 3, 80; VII, № 37, 40; VIII, № 33.

[2]) Ак. З. Р., II, № 198, III, № 146; Biblioteka Ossol., III, 10–16. 122, 140; Pociej. Zbior wiadomosci historycznych i aktow dotyczących dziesięcin kosciel. na Rusi. Warszawa, 1845, стр. 15.

[3]) Szaraniewicza, Rys, 69–70, 82.

[4]) Dlugosz, XI, 340; Moraczewski, VIII, 82; Pocej, 6; Зубрицкій, Повѣсть, 244—246.

[5]) Szaraniewicz, Rys, 94; Ak. G. y Z., II, № 33.

[6]) Ak. G. y Z., III, № 87. Перемышльскій архивъ, № 25.

[7]) Miklosich, Acta, II, № 515, 516, Макарій, Исторія русской церкви, т. V, стр. 325.

[8]) Евгеній. Описаніе Кіево-Соф. Собора, 99; Кояловичъ, Литовская цер. унія. Спб., 1859, I, стр. 8.

[9]) Тамъ-же и Зубрицкій. Повѣсть, 243, 304; Moraczewski, IX, 146.

скопія, а взамѣнъ ея учреждено было во Львовѣ архіепископство (католическое) [1]). Послѣднему не только переданы были почти всѣ угодья Галицкой каѳедры [2]), но возложена была миссія преслѣдованія православныхъ. Въ грамотѣ Львовскому архіепископу, данной Ягайломъ въ 1423 г., говорилось: „такъ какъ въ подвластныхъ намъ земляхъ Руси, гдѣ живутъ схизматики, послѣдователи греческаго обряда, совершается многое, увы, противное римской церкви, то для того, чтобы римско-католическая вѣра не потерпѣла ущерба, мы дали Іоанну, архіепископу Львовскому и его преемникамъ, и нынѣ даемъ и предоставляемъ совершенную и полную власть наказанія всякихъ еретиковъ и преступающихъ противъ христіанской религіи, какого бы сословія и пола они ни были, если за таковыхъ признаетъ ихъ помянутый архіепископъ“ [3]). Значеніе этой грамоты ясно и въ комментаріяхъ нужды не имѣется. Послѣ кончины Ягайло въ положеніи православныхъ замѣчается какъ бы поворотъ къ лучшему. Въ виду того, что на Флорентійскомъ соборѣ состоялась унія между церквами Восточною и Западною, издана была въ 1443 году грамота, которою православнымъ владыкамъ и духовенству предоставлялись тѣ самыя права и вольности, какими пользовалось доселѣ одно латинское духовенство [4]). Но такъ какъ эта грамота была дана по случаю провозглашенія Флорентійской уніи, которой никто изъ православныхъ въ Червоной Руси не признавалъ, то сущность дѣла отъ этого измѣнилась мало. Только призывы и принятія католицизма замѣнились призывами къ принятію уніи. Владиславъ III-ій подтвердилъ грамоту своего отца 1423 года, данную Львовскому архіепископу о преслѣдованіи православныхъ, не желавшихъ принять уніи или католицизма. Галичане толпами начали бѣжать съ родины. Въ виду этого, и

---

[1]) Theiner, II, № 8.
[2]) Ак. З. Р., II, № 198, III, № 146.
[3]) Архивъ Ю. З. Р., ч. I, т. X, № 1.
[4]) Тамъ-же № 162 и Ак. З. Р., I, № 42

вообще сильнаго раздраженія со стороны православныхъ, Казиміръ IV (1447—1497 г.г.) счелъ нужнымъ умѣрить ревность пропагандистовъ католицизма и издалъ нѣсколько распоряженій, до извѣстной степени ограждавшихъ православныхъ отъ насилій католиковъ, тѣмъ не менѣе и этотъ король смотрѣлъ на православныхъ, какъ на зло, едва терпимое. Извѣстно его распоряженіе, воспрещавшее православнымъ построеніе новыхъ церквей и починку старыхъ [1]). Самыя церкви въ указахъ короля называются не иначе, какъ *синагогами* [2]). Не удивительно, что и въ данное время поляки „дѣютъ православнымъ *великія втисненія, и наѣзды, и грабежи, и гвалты*“ [3]). (Заставляютъ православныхъ праздновать

---

[1]) Ак. З. Р., I, № 134; Kulesz, Wiara prawosławna. Wilna, 1704, стр. 182, 184; Бестюжевъ-Рюминъ, Исторія русская. Спб., 1885, II, 52.

[2]) Арх. Ю. З. Р., ч. I, т. X, № 5, 6; Suppl. № 51, 55.

[3]) Въ частности запрещаютъ заниматься торговлею—продавать мѣрою сукна, держать трактиры (Suppl. № 167; Zubrycki, Kronika, 127, 148), варить горячіе напитки и солодъ (Baliński i Lipiński, Starożytna Polska. Warszawa, 1834, II, 1184), заниматься тѣми ремеслами, которыми не занимались ихъ отцы, принадлежать къ тѣмъ цехамъ, къ которымъ они издавна не имѣли доступа (Suppl. № 167; Zubrycki, Kronika, 148), требовали, чтобы православные товарищи по ремеслу посѣщали костелы, участвовали въ крестныхъ ходахъ, вносили извѣстное число денегъ на содержаніе *алтаря и его освѣщеніе* (Kronika, 148), запрещаютъ принимать православныхъ въ число магистратскихъ чиновниковъ—райцевъ и лавниковъ (Baliński i Lipiński, II, 1185). Такое несправедливое отношеніе католиковъ къ православнымъ вызвало возмущеніе православныхъ въ г. Красноставѣ. Была назначена коммиссія для разслѣдованія дѣла и послѣ него было обнародовано постановленіе короля: „красноставскіе жители русской вѣры могутъ быть представляемы и избираемы въ городскія должности, но что касается *провизоріи красноставской церкви, то мы желаемъ, чтобы старанія о сей церкви, какъ и надлежитъ, возлагаемы были на однихъ лишь райцевъ римской вѣры* (Ар. Ю. З. Р., ч. I, т. X, № 9). Постановленіе относительно лавниковъ и райцевъ не долго продолжалось, и въ слѣдующемъ 1524 г. было ограничено и низведено до двухъ (Варшавскій гл. арх., кн. метр. № 36, стр. 672, а въ 1541 г. ихъ совершенно не допустили къ городскому управленію (Арх. Ю. З. Р., ч. I, т. X, № 155, стр. 424—426).

Ак. З. Р., I, № 104, III, № 4; Herasiewicz, Annales ecclesiae ruthenae. Leopoli, 1862, стр. 51; Malinowski, Die Kirchen und Staats-Satzungen.. Lemberg, 1861, стр. 460.

римско-католическіе праздники, не принимаютъ свидѣтельства русскихъ въ дѣлахъ съ католиками, берутъ въ судахъ съ русскихъ пошлины въ увеличенномъ видѣ [1], заставляютъ русскихъ приносить присягу не по русскому обычаю, а по особой формулѣ или ротѣ [2], запрещаютъ львовянамъ покупать и строить дома на всѣхъ улицахъ г. Львова, кромѣ русской [3],—публично исполнять свои обряды,—хоронить умершихъ и ходить къ больному со Св. Дарами, звонить въ колокола и проч.). Въ такихъ „бѣдахъ и напастехъ", продолжавшихся и въ слѣдующее царствованіе, православные галичане ищутъ защиты и покровительства у извѣстнаго ревнителя православія князя К. И. Острожскаго. Стараніями послѣдняго участь православныхъ галичанъ была нѣсколько облегчена. Но уже содержаніе самой королевской грамоты, дарующей православнымъ нѣкоторыя права, показываетъ, до какой степени они были съужены и какъ были не велики и въ данное время. Грамотою короля отношенія между православными и католиками опредѣляются слѣдующимъ образомъ: „1) русскіе въ дѣлахъ большей или меньшей важности приносятъ присягу не въ латинскомъ костелѣ, но въ своей синагогѣ; 2) во всѣхъ дѣлахъ могутъ быть свидѣтелями; 3) священники ихъ могутъ ходить въ городѣ къ больнымъ со Святыми Дарами въ церковномъ облаченіи, но безъ свѣчей, а въ русской улицѣ со свѣчами; 4) латинскій магистратъ хотя и *имѣетъ право ставить имъ приходскихъ священниковъ*, однако онъ долженъ избирать для этого мужей свѣдущихъ въ дѣлѣ вѣры; 5) тѣла умершихъ русскихъ священникъ можетъ провожать черезъ городъ въ духовномъ облаченіи, но безъ свѣчъ и колокольнаго перезвона, а въ русской улицѣ можно уже и пѣть, и звонить, и зажигать свѣчи" [4]. Въ означенной грамотѣ наиболѣе всего обращаетъ внима-

---

[1]) Арх. Ю. З. Р., ч. I, т. X, № 4.

[2]) Тамъ-же.

[3]) Suppl. № 167; Zubrycki, Kronika, 142, 144.

[4]) Арх. Ю. З. Р., ч. I, т. X, № 6; Zubrycki, Kronika, 144-145; Чт. въ Им. Общ. Ист. и Др. за 1862 г., кн. III, матер. слав., стр. 24.

ніе то обстоятельство, что магистрату, состоявшему изъ латинянъ, предоставляется право назначать православныхъ священниковъ. Такая постановка дѣла была особенно обидна для православныхъ, но она стояла въ связи съ общимъ направленіемъ польской политики всецѣло подчинить православіе католицизму. Усиленіе этой политики относится ко времени Ягайло.

Уничтожая Галицкую епархію, онъ не передалъ дѣлъ православной церкви,—къ чему вызывался обстоятельствами, Кіевскому митрополиту, но въ интересахъ римско-католической пропаганды учредилъ (въ самой епархіи) *намѣстничество*, при чемъ намѣстниками имѣли быть лица, расположенныя къ католицизму, избираемыя и назначаемыя старостами (тоже католиками). Православные хорошо понимали, къ чему клонится дѣло. Понимали, въ чемъ состоитъ и ихъ одна изъ главныхъ задачъ этой борьбы съ католицизмомъ за права своей церкви и народности. Имъ необходимо было возвратить независимость церковнаго управленія въ Галицкой епархіи. Нужно было добиться, *чтобы въ отсутствіи епископа намѣстникъ назначался Кіевскимъ митрополитомъ и былъ въ зависимости отъ него.* Дѣйствительно къ этому православные и стремятся, и въ концѣ концовъ этого достигаютъ, не безъ упорной, впрочемъ, борьбы съ представителями католицизма. На этой борьбѣ въ данное время мы и сосредоточимъ свое вниманіе.

Мы сказали, что назначеніе намѣстниковъ Галицкой епархіи королемъ предоставлено было старостамъ. Понятно, что послѣдніе очень мало заботились объ избраніи достойныхъ намѣстниковъ, такъ какъ избраніе того или другаго намѣстника давало имъ возможность такъ или иначе „опекать" находящееся въ области ихъ управленія намѣстничество, приносящее имъ большіе доходы съ суда и управы, податей съ духовенства и церквей.

Въ концѣ XV и началѣ XVI в. опекуномъ Галицкой епархіи былъ Станиславъ Ходечъ, староста Львовскій, Галицкій и Каменецкій. Въ 1508 г. Ходечъ, довольно нажившись, продалъ свое „opekalnictwo" надъ монастыремъ „Крылосъ" за 25 марокъ какому

то Роману Осталовичу, съ принадлежавшими ему доходами и всѣми пошлинами, какія издревле ежегодно собирались съ поповъ Галицкаго округа на митрополита, съ правомъ духовнаго *суда* и *наказанія* надъ попами, находившимися подъ вѣдѣніемъ монастыря „Крылосъ", если только на это изъявитъ согласіе король или этому не воспрепятствуетъ митрополитъ [1]). Такъ какъ назначеніе намѣстниковъ составляло богатую статью матеріальнаго дохода старостъ, то посему оно и обратило на себя вниманіе высшей католической іерархіи, которая стала оспаривать это право у старостъ, доказывая, что гораздо приличнѣе этому праву быть въ распоряженіи духовенства, чѣмъ свѣтской власти, и что если дѣло поставленія намѣстниковъ надъ русскимъ духовенствомъ будетъ въ его рукахъ, то дѣло истребленія православія пойдетъ лучше и скорѣе [2]). Вслѣдствіе такого заявленія архіепископа, безъ сомнѣнія, поддержаннаго врагами православія, король въ 1509 году издалъ слѣдующее постановленіе: „желая своимъ королевскимъ достоинствомъ *способствовать умноженію римско-католической вѣры* въ этой странѣ (Галицкой Руси) и принимая во вниманіе буллы апостольской столицы, согласно съ желаніями нашихъ предшественниковъ, заявленными при эрекціи Львовскаго костела, желая также по долгу христіанскаго монарха *облегчить схизматикамъ доступъ къ христіанской вѣрѣ или исправленіе ихъ въ заблужденіяхъ*,—мы издали такой декретъ, чтобы архіепископы Львовскіе, какъ настоящій, такъ и послѣдующіе, теперь и на будущее время могли избирать и поставлять своихъ намѣстниковъ русскихъ во Львовѣ, Крылосѣ и въ иныхъ мѣстахъ Львовской епархіи [3]). Какое значеніе и силу имѣло помянутое постановленіе, это видно изъ предписанія, даннаго тѣмъ же королемъ въ 1516 г. нѣкоему оффиціалу Грицку: „дается ему власть синагоги

---

1) Suppl., № 48; Zubrycki, Kronika. 160; Макарій, Исторія русской церкви, IX, 203—204.

2) Ак. З. Р., II, № 198.

3) Suppl., № 50; Pociej, 9—10, Zubrycki, Kronika, 161.

и поповъ православнаго обряда, согласно древнему обычаю, сими должностными лицами сохраняемому, *визитировать, исправлять поповъ и иныхъ служителей синагогъ*, вообще же *чинить и исполнять все то, что съ этою должностію связано*" [1]).

Оба эти постановленія не нуждаются въ комментаріяхъ,—они сами по себѣ понятны.

Королевскій декретъ не нравился Львовскимъ старостамъ, лишая ихъ довольно значительныхъ доходовъ, потому они старались. гдѣ только представлялась возможность, затруднять и мѣшать архіепископамъ въ назначеніи ими намѣстниковъ. Назначенныхъ архіепископомъ намѣстниковъ старосты преслѣдовали и неугодныхъ имъ гнали, а угоднымъ покровительствовали. Безъ сомнѣнія, назначаемые архіепископомъ намѣстники были ему преданы и дѣйствовали по его указаніямъ въ пользу католицизма, привлекали мнимыхъ схизматиковъ къ римской вѣрѣ и, вѣроятно, большая часть ихъ была приверженцами католиковъ. Само собою понятно, чего можно было ожидать отъ такихъ заправилъ русскимъ духовенствомъ. Разгорѣвшаяся борьба между старостами и архіепископомъ была на руку православнымъ. Они при посредствѣ русскихъ вельможъ выпросили у короля въ 1522 г. грамоту назначить вмѣсто многихъ намѣстниковъ одного и при томъ русскаго, православнаго. Можно также думать, что одинъ намѣстникъ былъ назначенъ королемъ по желанію архіепископа съ тѣмъ, чтобы послѣдній могъ лучше и удобнѣе слѣдить за дѣятельностію одного, чѣмъ нѣсколькихъ, разбросанныхъ по всей восточной Галицкой Руси. Такимъ намѣстникомъ по ходатайству нѣкоторыхъ королевскихъ совѣтниковъ („ad intercessionem quorundam consiliorum"), несомнѣнно, православныхъ, король назначилъ, съ согласія [2]) Львовскаго архіепископа, Яцка (Іоакинѳа) Гдашицкаго, которому поручилъ имѣть наблюденіе надъ

---

[1]) Ар. Ю. З. Р., ч. I, т. X, № 5, 154, стр. 12—13, 423—424.

[2]) Согласіе Вильчка (1503—1540), вѣроятно, было разсчитано на благодарность Гдашицкаго.

„попами и синагогами русскаго обряда"—„dantes illi potestatem synagogas et popones dicti ritus ruthenici" въ округахъ Львовскомъ, Галицкомъ, Коломыйскомъ. Каменецкомъ и Снятинскомъ и исполнять всѣ другія дѣла, соединенныя съ должностію намѣстника [1]). Того же 1522 года король, по ходатайству своихъ совѣтниковъ и по волѣ и согласію архіепископа, удостоилъ Іоакинѳа Гдашицкаго возведенія въ санъ архимандрита, подчинилъ его вѣдѣнію кромѣ пяти вышепомянутыхъ округовъ еще Жидачевскій, облекъ его властію производить судъ въ дѣлахъ духовныхъ и пользоваться тѣми самыми правами, какими нѣкогда пользовался въ этихъ округахъ владыка или митрополитъ Галицкій—„quondam wladyca seu metropolita Haliciensis in ipsis districtibus exercebat" [2]), а 19 ноября того же года король предписываетъ Ходчамъ оказывать архимандриту Гдашицкому помощь въ отправленіи имъ своихъ обязанностей [3]). Гдашицкій оправдалъ надежды и чаянія православныхъ. Онъ, будучи, вѣроятно, по рожденію галичаниномъ и дорожа интересами своей дорогой родной матери—православной церкви, сталъ вдумываться въ ея печальное и горестное положеніе, въ ея несправедливую и жестокую зависимость отъ непрошеннаго опекуна-архіепископа, которому онъ долженъ былъ повиноваться, исполнять его приказанія, служащія во вредъ его родной матери—православной церкви. Гдашицкій, какъ истый русскій человѣкъ, не могъ быть измѣнникомъ своему родному народу, своей матери—православной церкви. Онъ зналъ и видѣлъ воочію воздвигаемыя повсюду поляками преслѣдованія противъ русскихъ и болѣлъ душею вмѣстѣ съ ними. Поэтому Гдашицкій задумалъ сбросить съ себя ярмо зависимости отъ архіепископа и дѣйствовать гласно и явно въ пользу

---

[1]) Suppl., № 51.

[2]) Suppl., № 52; Арх. Ю. З. Р., ч. I, т. X, № 7; Львов. Бернар. арх., т. XII, стр. 803.

[3]) Арх. Ю. З. Р., ч. I, т. X, № 8.

православія. Въ этомъ намѣреніи ему благопріятствовали два обстоятельства. Первое—это сильныя религіозныя движенія въ Польшѣ, куда они широкою волною хлынули съ Запада и стали быстро распространяться въ ней, имѣя послѣдователей, покровителей и защитниковъ въ самыхъ сильныхъ и могущественныхъ вельможахъ Литвы и Юго-Западной Руси. На это движеніе обратило вниманіе все католическое духовенство, и въ томъ числѣ Львовскій архіепископъ. Второе—сближеніе Гдашицкаго съ Львовскими мѣщанами, сгруппировавшимися въ братство вокругъ своихъ церквей, воодушевлявшими и поощрявшими его къ дѣйствію, предлагая, вѣроятно, свои услуги словомъ и дѣломъ, болѣе же всего сильная поддержка какъ русскихъ православныхъ вельможъ, такъ и двухъ знатнѣйшихъ Галицкихъ пановъ: Оттона Ходеча, воеводы Русскаго, старосты Галицкаго, Снятинскаго и Жидачевскаго, и Станислава Ходеча, великаго короннаго маршала и старосты Львовскаго, не могшихъ простить архіепископу Бернарду Вильчку отстраненія старостъ отъ назначенія русскихъ намѣстниковъ [1]). Имѣя въ виду вышесказанное, Гдашицкій явно возсталъ противъ желаній и требованій архіепископа и сталъ дѣйствовать въ ущербъ римской церкви—„in opprobrium et detrimentum nostrae Romanae fidei". Онъ торжественно съ великолѣпіемъ, присущимъ православной церкви, совершалъ богослуженіе, объѣзжалъ ввѣренные его управленію округа, гдѣ убѣждалъ отступившихъ отъ православной церкви возвратиться въ ея лоно и быть вѣрными ея сынами. Убѣжденія Гдашицкаго подѣйствовали. Многіе изъ отпавшихъ „къ ущербу и поношенію римской вѣры, принятой ими, возвращались къ греческой схизмѣ". Благотворная дѣятельность Гдашицкаго въ пользу православія заставила Львовскаго архіепископа принять мѣры къ ея ограниченію. Архіепископъ жаловался королю, который въ

---

[1]) Арх. Ю. З. Р., ч. I, т. X, № 154, стр. 423 424.

1523 г. запретилъ братьямъ Ходечамъ покровительствовать Гдашицкому, а жителямъ Галицкой Руси объявилъ, что Гдашицкій есть собственно намѣстникъ Львовскаго архіепископа [1]). Но православные поняли, въ чемъ дѣло, и побудили Гдашицкаго совсѣмъ отказаться отъ подчиненія Львовскому архіепископу и отдаться подъ власть Кіевскаго митрополита. Гдашицкій такъ и сдѣлалъ. Митрополитъ Іосифъ († 1534) немедленно откликнулся; онъ обратился въ 1526 г. съ грамотою ко всему Галицко-русскому народу и духовенству, въ которой утверждалъ Гдашицкаго своимъ намѣстникомъ и благословлялъ православныхъ духовныхъ и мірянъ оказывать Гдашицкому послушаніе во всемъ [2]). Будучи ободренъ и поддержанъ высшею духовною властію и поощряемъ вѣрными сынами православной церкви, Гдашицкій еще съ большею энергіею принялся за служеніе своей церкви. Онъ объѣзжалъ ввѣренную ему область во всѣхъ направленіяхъ, исправлялъ и научалъ униженное и загнанное польскими преслѣдованіями русское духовенство, поощрялъ, воспламенялъ и убѣждалъ всѣ сословія пребывать неизмѣнно въ вѣрѣ праотцевъ своихъ, возвратиться на путь истины, стряхнуть съ себя пыль невѣжества и заблужденій. Онъ, вѣроятно, не разъ и не два долго за полночь бесѣдовалъ съ русскими людьми г. Львова, горюя вмѣстѣ съ ними о тяжелыхъ временахъ церкви и народа, возбуждая въ нихъ своими пламенными рѣчами духъ и силу православія, убѣждая ихъ сильнѣе сплотиться въ одно цѣлое для дружнаго дѣйствія противъ враговъ и грудью отстаивать вѣру отцевъ своихъ. Сѣмя правды и чистоты убѣжденій искренняго патріота подѣйствовали и принесли плодъ. Львовскіе мѣщане еще болѣе сплотились въ одно цѣлое и стали грудью и всѣми средствами, до са-

---

[1]) Zubrycki, Kronika, 162, Чт. въ Имп. Общ. Ист. и Др. Р. за 1862, кн. III, матер. слав., 40—41; Макарій, Исторія, IX, 216—217.

[2]) Ак. З. Р., II, № 141.

моотверженія, какъ увидимъ ниже, отстаивать свою вѣру и русскую народность.

Ревностная и благотворная дѣятельность Гдашицкаго не могла нравиться папистамъ, которые стали жаловаться на него королю и, чтобы достичь своей цѣли, т. е. низверженія его или удаленія, стали выдумывать разныя небылицы. Къ клеветѣ прибѣгнулъ и архіепископъ, какъ это видно изъ грамоты короля (1535 г.), въ которой послѣдній говоритъ, что Гдашицкій велъ себя не совсѣмъ похвально („non satis laudabiliter ante actis temporibus se gesserit...“), за что и отрѣшается отъ должности намѣстника; за нимъ оставлялись только доходы архимандрита монастыря св. Георгія [1]).

Послѣ удаленія Гдашицкаго отъ должности намѣстника (1535 г.), архіепископъ снова заявилъ свои права „опекунства“ надъ Галицкою православною церковью и въ то время, когда духовенство и міряне избрали намѣстникомъ Галицкой митрополіи Макарія Тучапскаго [2]), архіепископъ назначилъ намѣстникомъ своего клеврета-католика, какого-то Сикору, а Макарія началъ преслѣдовать и даже бить. Православные, изгнавъ изъ намѣстничьяго дома Сикору, взяли подъ свое покровительство и защиту Макарія и просили короля утвердить избраннаго ими Макарія митрополичьимъ намѣстникомъ. Король утвердилъ въ 1535 году

---

[1]) Suppl., № 53; Zubrycki, Kronika, 163, Чт. въ Имп. Общ. Ис. и Др. Р. за 1862 г., кн. Ш, матер. слав., стр. 40—41.

[2]) Макарій Рафаиловичъ былъ Львовскимъ гражданиномъ (Suppl. № 53), мѣщаниномъ (Ак. З. Р., II, № 1) и купцомъ (Encyklopedia powszechna, t. XXV, стр. 683) шляхетскаго роду „nobilis“ (Ар. Ю. З. Р., ч. I, т. X, № 11), гербу Правдзицъ (Niesecki, Korona Polska, t. IV, стр. 399); по смерти жены поступилъ въ монастырь, гдѣ велъ жизнь строгую и благочестивую, вслѣдствіе чего снискалъ себе всеобщее уваженіе и любовь у православныхъ Галицкой Руси.

Макарія намѣстникомъ Галицкой митрополіи съ предоставленіемъ Львовской архимандріи по смерти Гдашицкаго [1]) и приказалъ Перемышльскому епископу Лаврентію Терлецкому и дворянину Андрею Рогизинскому ввести его въ помянутую должность [2]), а не архіепископу, какъ слѣдовало ему по данному ему праву. Этимъ поступкомъ король далъ понять архіепископу, что опекунъ и патронъ церкви православной онъ—король, а не архіепископъ. Не смотря на данную королемъ привилегію, Макарію трудно было удержаться, а тѣмъ болѣе укрѣпиться въ должности при отсутствіи въ королѣ рѣшимости держаться на высотѣ неприкосновенности своихъ рѣшеній и распоряженій, вслѣдствіе чего король то давалъ независимость намѣстнику Галицкой митрополіи и ввѣренному ему духовенству отъ власти архіепископа, то отдавалъ его и ихъ опять подъ власть послѣдняго. Каждый отстаивалъ свои права [3]). Началась борьба между архіепископомъ и Макаріемъ Тучапскимъ. Послѣдняго сторону приняло все православное духовенство и міряне во главѣ съ Львовскимъ братствомъ. По инициативѣ братства весь народъ подалъ свой голосъ за Макарія, а Сикору изгналъ изъ намѣстническаго дома. Послѣдній, будучи намѣстникомъ, дѣйствовалъ во вредъ православію, отчего происходили „сильный нерядъ и тяжкости“ [4]). Православные сильно его ненавидѣли, называли его презрителемъ ихъ вѣры—„asserentes, illum esse contemptorem religionis eorum“ [5]), непокорнымъ архіерейской власти и явнымъ беззаконникомъ [6]), и просили короля удалить его, но король

---

[1]) Suppl. № 53.

[2]) Ак. З. Р., II, № 185.

[3]) Suppl. № 53, Ак. З. Р., II, № 185.

[4]) Ак. З. Р., № 193.

[5]) Suppl. № 54.

[6]) Ак. З. Р., II, № 185 и 193, 198; Suppl. № 54; Zubrycki, Kronika, 163; Чт. въ Имп. Общ. Ис. и Др. Р. за 1862 г., кн. III, матер. слав., стр. 41; Макарій, Исторія, IX, 237.

не внялъ голосу православныхъ, потому что за Сикору стоялъ архіепископъ и высшее католическое духовенство. Борьба между Макаріемъ и архіепископомъ до того обострилась, что король, во избѣжаніе сильныхъ упрековъ и давленій высшаго католическаго духовенства, въ 1537 г. 7 марта опять подчинилъ Макарія архіепископу [1]). Тогда православные просили Кіевскаго митрополита Макарія, чтобы онъ отдалъ ихъ „въ усмотрѣнье и въ опеку Лаврентію, епископу Перемышльскому“ [2]). Митрополитъ призналъ просьбу православныхъ галичанъ почему-то неудобною и назначилъ своимъ „справцею“ попа Гошовскаго [3]). Послѣдняго галичане не любили за его непохвальную жизнь [4]) и просили митрополита взять у нихъ Гошовскаго; а имъ назначить Макарія Тучапскаго [5]). Митрополитъ согласился на избраніе Макарія, а король по ходатайству нѣкоторыхъ своихъ совѣтниковъ и по просьбѣ мірянъ и духовенства утвердилъ Макарія въ званіи митрополичьяго намѣстника, предоставивъ ему и Львовскую архимандрію по смерти Гдашицкаго [6]).

Не успѣли галичане поблагодарить митрополита за утвержденіе Макарія въ санѣ намѣстника, какъ „проклятый и злой человѣкъ, новый еретикъ Сикора“ началъ клеветать на Макарія. Для разбора клеветъ была назначена коммиссія, которая послѣ слѣдствія перенесла дѣло въ Краковъ, куда долженъ былъ отправиться Макарій, за нимъ послѣдовало множество галичанъ и подолянъ, которые рѣшили перенести дѣло Макарія съ Сикорою и архіепископомъ на судъ самого короля, а Макарія отправить къ митрополиту, прося у него заступничества предъ королемъ, напоминая

---

[1]) Encyklopedia powszechna, t. XXV, 83.

[2]) Ак. З. Р., т. II, № 193.

[3]) Ак. З. Р., т. II, № 182, 193.

[4]) Ак. З. Р., II, № 193.

[5]) Ак. З. Р., II, № 193.

[6]) Suppl. № 53.

при семъ, что если теперь онъ—митрополитъ не заступится за галичанъ и подолянъ съ православными князьями и панами, то ему „трудно будетъ писаться Галицкимъ митрополитомъ“ [1]). Митрополитъ послалъ отъ себя на Краковскій сеймъ боярина Раецкаго, который увидѣлъ тамъ своими очами великую бѣду, плачъ и тяжкое положеніе православныхъ, потому что король, на основаніи пожалованныхъ имъ самимъ [2]) и еще прежде Ягайломъ [3]) привилегій архіепископу Львовскому, выдалъ на сеймѣ архіепископу и епископамъ, въ полную ихъ власть, всѣхъ православныхъ жителей Галиціи и Подоліи, изъявъ ихъ совершенно изъ-подъ власти Кіевскаго митрополита, и велѣлъ написать на то новую привилегію, а Макарія архіепископъ и епископы грозились заключить въ темницу на всю жизнь. Въ такихъ тяжкихъ обстоятельствахъ Макарій и православные, не зная, что имъ дѣлать, рѣшились прибѣгнуть съ просьбою къ двумъ польскимъ панамъ, имѣвшимъ доступъ къ королевѣ Бонѣ, и черезъ нихъ предложили ей и королю двѣсти воловъ. Королева, „бачивши тяжкость и справедливость русскаго народа, въ то ся моцнѣ вложила, моцно съ королемъ мовила“ и послала въ канцелярію своего пана, который и взялъ здѣсь приготовленную для Львовскаго архіепископа привилегію и разорвалъ ее. А король обѣщалъ православнымъ выдать привилегію въ ихъ пользу, какъ только они доставятъ двѣсти воловъ [4]), и велѣлъ канцлеру потребовать отъ Львовскаго архіепископа самый оригиналъ привилегіи [5]), данной ему прежде [6]), на право назначать митрополичьихъ намѣстниковъ, и извѣстить его, что по пламеннымъ

---

[1]) Ак. З. Р., II, № 197.

[2]) Suppl. № 50.

[3]) Арх. Ю. З. Р., ч. I, т. X, № 1.

[4]) Ак. З. Р., II, № 198.

[5]) Suppl. № 54.

[6]) Suppl. № 50.

просьбамъ русскихъ—„magnis precibus afflagitantibus Ruthenis“, король поставилъ имъ намѣстникомъ Макарія и отрѣшилъ отъ этой должности Сикору [1]); но Макарію привилегіи не далъ. Когда же король, будучи во Львовѣ, получилъ отъ Макарія 50 воловъ, приказалъ ему явиться въ Краковъ за полученіемъ привилегіи. Архіепископъ, узнавъ объ этомъ, упросилъ короля предъ самимъ выѣздомъ изъ Львова отдать ему русскихъ въ полное распоряженіе. Король согласился и выдалъ въ Городкѣ архіепископу грамоту. Макарій, узнавъ о случившемся, раздалъ королю, королевѣ и ихъ приближеннымъ 110 воловъ и получилъ приказаніе пріѣхать въ Краковъ за привилегіею. Въ Краковѣ Макарій ничего не могъ сдѣлать, король отложилъ дѣло до сейма. Макарій поѣхалъ на сеймъ, но польскіе фанатики приняли всѣ мѣры, чтобы Макарій не получилъ привилегіи, а король и королева запретили ему являться къ нимъ, пока не разъѣдутся польскіе архіепископы и епископы. Прелаты разъѣхались. Макарій и православные стали хлопотать, хлопотали цѣлый почти годъ и, наконецъ, „зъ великою бѣдою и наклады и працею“, обязавшись дать еще 140 воловъ, „вытягнули и вырвали“ отъ короля „привилей и иншіи листы и насъ православныхъ зъ моцы арцибискуповы и всѣхъ бискуповъ закону римскаго“ [2]). По прибытіи Макарія съ привилегіею изъ Кракова во Львовъ, архіепископъ потребовалъ его къ себѣ „съ привилейми“. Макарій ни самъ не явился, ни привилегіи не отдалъ. Архіепископъ позвалъ Макарія въ королевскій судъ; но прежде чѣмъ состоялся судъ, король посовѣтовалъ православнымъ ѣхать къ митрополиту и упросить его поставить имъ Макарія епископомъ: потому что когда Макарій пріѣдетъ во Львовъ уже владыкою, тогда ни архіепископъ, ни епископы ничего не въ состояніи будутъ ему

---

[1]) Suppl. № 54.

[2]) Ак. З. Р., т. II, № 198.

сдѣлать [1]). Митрополитъ уважилъ просьбу галичанъ, поставилъ имъ епископомъ Макарія, а король далъ 23 октября 1539 г. привилегію, въ которой между прочимъ говоритъ: „отдаемъ владыкѣ Макарію, подъ его власть, всѣхъ духовныхъ, всѣ ихъ церкви, синагоги, монастыри въ тѣхъ округахъ: Галицкомъ, Львовскомъ, Каменецкомъ, Снятинскомъ и Трембовльскомъ, и, въ частности, галицкую митрополитанскую церковь, называемую Крылосъ, въ которой нѣкогда предстоятельствовалъ ихъ архіепископъ-митрополитъ, и также монастырь Уневскій Успенія Пр. Богородицы, основанный нашими предшественниками. Предоставляемъ владыкѣ Макарію и его преемникамъ право церковнаго управленія и суда въ его епархіи, а равно и право собирать ежегодно, подобно другимъ владыкамъ, съ подвѣдомыхъ священниковъ по шести флориновъ такъ называемой куничной подати“ [2]). Получивъ привилегію на епископство, Макарій тотчасъ же отправился къ митрополиту въ Новогрудокъ, гдѣ былъ рукоположенъ во епископа въ 1539 г. [3]), и послѣ рукоположенія сейчасъ же возвратился во Львовъ и принялся горячо за исполненіе своихъ обязанностей. Прежде всего онъ обратилъ вниманіе на клиръ и его отношеніе къ владыкѣ. Для этой цѣли онъ созвалъ соборъ во Львовѣ изъ мѣстныхъ священниковъ и, поразсудивъ съ ними, возстановилъ при церкви св. Георгія крилосъ и духовную справу, которыя существовали при той церкви и прежде, и далъ крилошанамъ, въ составъ которыхъ вошли всѣ приходскіе священники г. Львова, разнаго рода права [4]).

---

[1]) Ак. З. Р., II, № 198.

[2]) Suppl. № 55; Варшавскій гл. архивъ, кн. метр., № 57, стр. 101—102; Ар. Ю. З. Р., ч. I, т. X, № 11; Harasiewicz, Annales, 94—97.

[3]) Ак. Ю. З. Р., I, № 103.

[4]) Бернардинскій архивъ, кн. гр. Льв., т. 386, стр. 871—817; Ак. Ю. З. Р., I, № 103, 118; Евгеній, Описаніе Кіево-Соф. собора, прилож. № 45; Harasiewicz, Annales, 100—110.

Макарій первый послѣ 201-лѣтняго запустѣнія и отсутствія въ Галиціи церковнаго управленія и суда положилъ начало тому и другому, далъ имъ полную организацію, силу и авторитетъ. Онъ, по приглашенію митрополита, ѣдетъ на соборъ въ Новогрудокъ, чтобы тамъ познакомиться съ святителями православной церкви, научиться отъ нихъ право-править, запастись практическими совѣтами для дѣятельности, защиты, благоустройства и подъема духовныхъ силъ церкви, утѣсняемой сильными врагами—папистами, и какими средствами пользоваться для обращенія русскихъ, отступившихъ отъ православія, которые по отступленіи сильно вредили своимъ бывшимъ единовѣрцамъ, затѣмъ выразить предъ лицемъ всего собора свои отношенія къ митрополиту. Здѣсь Макарій (22 февраля 1540 г.) въ присутствіи собора епископовъ и четырехъ знатнѣйшихъ лицъ призналъ себя „епископомъ дворнымъ зъ рамени преосвященнаго архіепископа, митрополита Кіевскаго и Галицкаго и всея Руси“, и засвидѣтельствовалъ, что митрополитъ „зъ ласки своей“ сдѣлалъ его епископомъ своимъ дворнымъ („episcopum curialem“) и удостоилъ вручить ему отъ своего рамени Галицкую свою митрополію по своей доброй волѣ и милости и по своему митрополичьему праву, а король утвердилъ за нимъ эту митрополію своею привилегіею. Макарій давалъ за себя и за своихъ преемниковъ обѣщаніе свято исполнять ввѣренную ему должность и править Галицкою митрополіею по преданіямъ и правиламъ св. Апостоловъ и св. Отцевъ и по благословенію и наставленіямъ своего митрополита..., никогда не считать Галицкой митрополіи своею собственностію, не посягать на отдѣленіе ея отъ митрополита Кіевскаго и самые даже антиминсы подписывать отъ его имени [1])... Таким образомъ епископъ Макарій обязывался никогда не искать правъ самостоятельнаго епископа подъ угрозою анаѳемы и большихъ штрафовъ. Но угроза эта была скоро забыта и уже второй

[1]) Ак. З. Р., т. II, № 201; Suppl. № 57; Макарій, Исторія, IX. 247—248.

епископъ Львовскій Арсеній Балабанъ, а еще болѣе сынъ его Гедеонъ, смотрѣли на себя, какъ на самостоятельныхъ епископовъ. Митрополиты пробовали напоминать имъ о своихъ правахъ и ихъ викаріатскихъ обязанностяхъ, но напоминанія порождали только неудовольствія, вслѣдствіе чего митрополиты оставили ихъ въ покоѣ и удовольствовались однимъ титуломъ—Галицкій, который остается за ними до сихъ поръ и служитъ нагляднѣйшимъ памятникомъ не только первобытнаго единства Галицкой Руси съ Кіевской, единства гражданскаго, народнаго и церковнаго, но и памятникомъ услугъ, оказанныхъ Кіевскою митрополіею Галицкой Руси въ одинъ изъ тяжелыхъ періодовъ ея жизни.

Съ возстановленіемъ независимости епархіи дѣла православныхъ принимаютъ лучшій оборотъ. Этому содѣйствуютъ, съ одной стороны, религіозные неурядицы въ Польшѣ (ослабленіе католицизма вслѣдствіе наплыва протестантскихъ идей) и болѣе мягкія отношенія правительства къ иновѣрцамъ, а съ другой—плодотворная дѣятельность Галицкой іерархіи.

Мы видимъ, что епископъ Макарій Тучапскій въ интересахъ православія несетъ „великіи працѣ и тяжкости“ [1]): созываетъ соборы [2]) для приведенія въ порядокъ дѣлъ церковныхъ, заботится о лучшей организици церковной администраціи (возстановляетъ клиръ съ его правленіемъ—консисторіею), упорядочиваетъ приходы [3]), выкупаетъ заложенныя церковныя имѣнія [4]) и заботится объ ихъ благоустройствѣ [5]), разсылаетъ посланія къ пасомымъ, воодушевляющія ихъ къ защитѣ своей вѣры и т. п... Не безплодна была дѣятельность и его преемниковъ. Но, разумѣется, эта дѣятельность

---

1) Ак. З. Р., II, № 197.

2) Ар. Ю. З. Р., ч. I, т. X, № 13.

3) Ар. Ю. З. Р., ч. I, т. X, № 184, стр. 481—482.

4) Тамъ-же, № 16.

5) Ак. З. Р., II, № 205.

не могла въ значительной степени исправить зло въ расшатанномъ вѣками церковномъ организмѣ: слишкомъ много было въ церковной жизни неурядицъ, обусловленныхъ предшествовавшимъ гнетомъ католицизма. Къ тому же, на ряду съ представителями духовенства, достойными іерархіи,—въ западно-русской церкви начинаютъ появляться и святители недостойные, смотрѣвшіе на свое званіе, какъ на доходную статью. Къ довершенію всего этого къ концу XVI столѣтія на горизонтѣ появляется новое, выдвигаемое ревнителями папизма—іезуитами (проникавшими въ Польшу) орудіе—пресловутая унія. Съ этого времени и начинается *славная* исторія Львовскаго Ставропигіальнаго братства, составляющая главный предметъ нашего изслѣдованія.

А. Крыловскій.

I.

1423 года, 6 октября. Грамота Польскаго короля Ягайла о врученіи власти Львовскому католическому епископу наказывать еретиковъ (православныхъ), умаляющихъ славу католической религіи, и съ воспрещеніемъ католикамъ крестить дѣтей въ „схизматическую секту"; эта грамота подтверждена королями: въ 1442 году 30 сентября Владиславомъ III, а въ 1509 году 14 апрѣля Сигизмундомъ I.

Litterae archiepiscopi Leopoliensis, ut puniat haereticos et praenaricatores ecclesiae Romanae.

Sigismundus etc... Significamus etc... Quia nomine reverendissimo in Christo patris domini Bernardini, archiepiscopi Leopoliensis, sincere nobis dilecti, supplicatum nobis erat, ut litteras privilegii infrascirpti approbare et confirmare dignaremur, cuius sequitur tenor: Vladislaus, Dei gratia Hungariae, Poloniae, Dalmaciae, Croaciae etc... rex Lithuaniaeque princeps, supremus et haeres Russiae etc... Significamus etc... Quomodo constitutus coram maiestate nostra reverendissimus in Christo pater dominus Ioannes, archiepiscopus Leopoliensis, produxit litteram serenissimi olim domini Vladislai, regis Poloniae, progenitoris nostri carissimi, petens nos, quatenus sibi ipsam confirmare dignaremur; cuius quidem litterae tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis: Vladislaus, Dei gratia rex Poloniae Lithuaniaeque princeps supremus et haeres Russiae etc... Significamus tenore praesentium, quibus expedit universis, ex quo gratia(?) olim spiritu inspirante sanctae romanae ecclesiae ritum et obedientiam professi, gremio eiusdem, licet immeriti, sumus aggregati, expedit, ut illam et regni

attolamus obsequio et ad ampliandum christicolas eius, nostros conatos exponamus. Et quia in terris Russiae, nobis subiectis, ubi degent schismatici de observantia Graecorum, casus multi, proh dolor! Romanae ecclesiae contrarii commituntur, ne fides catholica diminui valeat aut ab adversantibus eidem aliqualiter corrodi, articulos infrascriptos decemimus in eadem observandos: imprimis dedimus et concessimus reverendissimo patri domino Iohanni, archiepiscopo Leopoliensi, et eius successoribus, damus et concedimus plenam et liberam facultatem, haereticos quoslibet et religionis christianae praenaricatores, cuiuscunque status aut sexus sunt, quoscunque dictus dominus archiepiscopus notaverit, plenam repetendi, recipiendi et de perpetratis puniendi facultatem. Item volumus et praesentibus decemimus, ut omnes sexus utriusque christiani catholici de terris prutenorum abductu ubilibet in terra nostra Russiae servituti mancipati dimittantur libere et si alicubi comperti fuerint illiberi. Ex tunc possessores ipsorum pene gravissime volumus subiacere; item ex nunc nullus christianorum vel christianarum ritus romani audeat pueros suos in schismaticorum sectam quoquomodo baptisare virum aut uxorem, schismaticam vel schismaticum, dimiserit vel relinquerit, minime exigantur. Quo circa vobis capitaneis, burgrabiis, voyevodis, tenutariis, procuratoribus, terrigenis nobilibus, civibus, cmethonibus et cujuslibet status hominibus condicionis seu eminentiae, praesentibus requirendis fidelibus dilectis firmiter praecipiendo mandamus, quatenus decretum, mandata et statuta nostra, superius expressa, universaliter omnes observare debcatis et eisdem parere ac ipsam exequi cum effectu; ubi autem per aliquem forent in aliquo violata vel non tenta, vos officiales nostri praedicti ad observantiam eorum quoslibet compellatis, contradictores quoslibet et inobedientes castigatione et ulcione debita compescentes gratiae nostrae sub obtentu. Datum in Dobrestani, loco venationum nostrarum, feria quarta proxima post sancti Francisci, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo tertio. Nos igitur litteram ipsam rationabilem, iustam, quo immo Deo placitam attendentes, ipsam ratificamus, approbamus et

innovamus decernenta eam, robur obtinere debite firmitatis. Mandamus igitur universis palatinis, castellanis, capitaneis, officialibus, terrigenis et quibuslibet subditis terrarum Russiae, quatenus praefatam litteram, per nos ratificatam, attendere et inviolabiliter in suis articulis, clausulis atque punctis observare debeatis irrecuse, harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Datum Budae, die dominica in festo sancti Ieronimi, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo secundo. Ad relationem magnifici Petri de Sczekoczyn regni Poloniae vicecancellarii. Itaque nos, Sigismundus rex, praeinsertas privilegii archiepiscopales litteras videntes esse iustas, eas in omnibus earum punctis, clausulis et articulis totaque earum serie de certa nostra scientia et singulari gratia approbandum et confirmandum duximus, approbamus et confirmamus praesentibus decernentes eas robur debite perpetuaeque firmitatis obtinere tenore praesentium mediante. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Datum in conventione generali Pijotrkoviensi, sabbato proximo ante dominicam Conductus Paschae, anno Domini millessimo quingentesimo nono, regni nostri anno tertio.

Варшавскій глав. архивъ др. актовъ, кн. метр., № 23, л. 567.

II.

1444 года, 23 августа. Привилегія кор. Владислава Варнскаго Холмскому епископу Юрію объ освобожденіи его отъ подсудности свѣтскимъ судамъ и рѣшеніе суда о платежѣ ему медовой дани въ 1456 году 2 февраля; обѣ грамоты подтверждены кор. Александромъ въ 1505 году 22 мая.

Vladicorum et poponum in Russia.

Alexander, Dei gratia etc.... Significamus etc.... Quia nomine venerabilis Ivaskonis, vladicae Chelmensis, exhibitae sunt co-

ram nobis binae litterae; unae exemptionis vladicarum Chelmensium a iurisdictione dignitariorum et officialium regni nostri, alterae decreti certorum comissariorum super pensione mellis; simul quoque petiti eramus, ut eas innovare, ratificare et confirmare dignaremur. Quarum sequitur tenor: Vladislaus, Dei gratia Ungariae, Poloniae, Dalmaciae, Croaciae etc... rex, universis et singulis nobilibus, dignitariis, terrigenis, boyaris, per et infra terram nostram Chelmensem ubilibet constitutis, ceterisque tam status ecclesiae katholicae et fideicultoribus, quam etiam ritus ruthenicalis, praesentibus requirentibus, fidelibus nostris dilectis, gratiam regiam et omne bonum. Nobiles fideles nostri! Cum igitur, Spiritus Sancti cooperante clementia, ecclesia orientalis, videlicet Graeca et Ruthena, quae longis his temporibus in disparitate quadam et scissura fidei sanctae et divinorum Sacramentorum fluctuare videbatur, et quoniam unionem predecessores nostri, immo tota plebs katholica temporibus suis videre cupiebat, nempe, ut eadem ecclesia orientalis prelatique et clerus universus eiusdem ritus Graeci et Ruthenorum in amplitudine dominiorum depressionem quandam sustinebat, pro tanto universis ecclesiis eorumque episcopis, vladicis, praelatis, clero et ceteris personis ecclesiasticis eiusdem ritus Graeci et Ruthenorum haec omnia iura et libertates, modos et consuetudines duximus concedendas et praesentibus concedimus, quibus etiam omnes ecclesiae aliae regni nostri Poloniae eiusdemque praelati ecclesiasticae consuetudinis utifruuntur et gaudent. Ideo volumus mandamusque habere volentes, quatenus a modo nullus palatinorum, castellanorum, capitaneorum, iudicum, subiudicum ceterorumque dignitariorum et officialium nobis signanter in terra nostra Chelmensi sive in capitaneatu eius subiectorum, cuiuscunque status et conditionis, existant, in iudicia venerabilis Gregorii, episcopi seu vladicae ecclesiae Chelmensis ruthenicalis, sed neque de iudiciis sacerdotum eorum sive plebanorum, immo nec de causis matrimonii aut divortiorum et e contra de partibus utrisque deinceps quispiam audeat se intromittere ad quaevis iura et libertates ipsorum, ut prefertur quoquomodo non obstante quavis consuetudine in terris nostris quomodolibet in contrarium observata, harum quibus sigillum

etc... Datum in Varadzyno, sabbato in vigilia sancti Bartholomei apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto.

Relatio magnifici Petri de Sczekoczyn, regni Poloniae vicecancellarii. Nos, Johannes Kuropathwa, de Lanczuchow, succamerarius Lublinensis et capitaneus generalis, et Vanko de Vasilow, castellanus dignitarii Chelmensis. Significamus tenore praesentium, quibus expedit universis tam praesentibus, quam futuris, harum notitiam habituris et lecturis. Quomodo ex speciali mandato et comissione serenissimi principis domini et domini Kasimiri, Dei gratia regis Poloniae, domini nostri gloriosissimi, venerabilis dominus Gregorius, Sanctae Mariae ruthenicalis vladica, pro pensione medonis, alias danii, quae sibi et suae ecclesiae a partibus antiquis dabatur, iuxta decretum duorum nobilium assidentium pro eadem pensione testes suos nobiles et notabiles dominos personas idoneas, sibi vladicae per nos producere adiudicandos pro pensione eadem ipsius vladicae et suorum successorum ad ecclesiam ruthenicalem Sanctae Mariae pertinente, eosdem testes in medium nostri vladica produxit et eisdem approbat, ipsam pensionem esse ex antiquo dicti vladicae Chelmensis, cum generosis et nobilibus dominis Vascone Scorutha de Mlodaczycze, dapifero Chelmensi, Mascone de Verescino, subiudice terrestri, Fedoro de Andrzeyov, Ivascone de ibidem fratribus germanis et Miscone Stavski, qui quidem testes personaliter constituti, iuxta sua testimonia et recognitionem, deposuerunt recognoscentes et dicentes ita: scimus et recordamur, esse pensionem, alias danii praedicta, vladicae et eius ecclesiae Sanctae Mariae ruthenicalis; quorum testium nos visa, audita et cognita satisdigna, et probabili recognicione horum testium, Deum et iustitiam prae oculis habentes, uno verbo recognoverunt coram nobis et aliis nobilibus personis, ipsam pensionem, alias danii, medonis apud nobiles esse, quae ex antiquo ibidem vladicae et ipsius ecclesiae dabatur apud Andruskonem de Hurovsko in Lukov duodecim urnas, apud Petrum Szmijothanka, gladiferum Chelmensem, in Hoszcza septem urnas, apud Szmokonesin de Syedlyscze Michaelem, Ianussium et Paulum germanos de ibidem sex urnas. Eatenus nos

supradicti de mandato regio sibi vladicae et ecclesiae suae Chelmensi ruthenicali perpetue ipsam pensionem in ipsis et in eorum aliis successoribus adiudicamus et praesentibus adiudicamus per praefatos Andrusconem de Lukov sive de Vrosko, Petrum Szmijothanka de Hoscza, Michaelem, Paulum et Janussium Szmokones de Syedliscze et per ipsorum successores sibi vladicae et suae ecclesiae de praedictis quibuslibet urnis singulis annis responderi iustitia mediante, in quo verbo praedictus vladica memoriale posuit et nos eidem pro lucro ex mandato regio dedimus et circa hoc habendum, tenendum, utifruendum quiete et pacifice ipse et sui successores perpetue possidebunt. In cuius rei testimonium sigilla nostra praesentibus sunt appensa. Actum et datum in Chelm, feria secunda in festo Purificacionis Beatissimae Mariae Virginis Gloriosae, anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo sexto. Praesentibus magnificis et nobilibus dominis Alexandro Pijaskovski de Slypcze, vexillifero Chelmensi, Nicolao Suchodolski, militi, Mascone de Verescino, subiudice terrestri, Mathia Lasznovski, Paulo Czuprik de Oprudonice, iudice castrensi, Alberto, plebano et decano Chelmensi, Stanislao de Starzenijcze, voyevoda castrensi, et Nicolao de Vevorczyn, burgrabio castrensi, et aliis fidedignis.

Nos itaque praeinsertis litteris visis et recensitis eas velut iustas in omnibus punctis, articulis et condicionibus innovandas, ratificandas et confirmandas duximus, innovamusque, ratificamus et confirmamus praesentibus decernendo easdem robur debite firmitatis in eorum obtinere tenore praesentium mediante harum quibus sigillum etc... Datum in conventione generali Radomiensi, feria quinta in octava Corporis Christi, anno domini millesimo quingentesimo quinto, regni nostri quarto.

Варшавскій глав. архивъ др. ак., кн. метр., № 21, стр. 226.

III.

1472 года. Грамота Львовскаго старосты Станислава Ходча, предоставляющая права Крилосской церкви на владѣніе лугами и нивами и утвержденная королемъ Стефаномъ Баторіемъ въ 1581 году 31 января.

Litterarum vladicae Leopoliensis servientium confirmatio.

Stephanus etc... Significamus etc... Productos fuisse apud nos litteras pargameneas per venerabilem Gedeonem Balaban, vladicam Leopoliensem, magnifici quondam Stanislai de Chodecz, palatini Russiae terrarumque Podoliae, Haliciensis et Trembovlensis, generalis capitanei, sigillo ejus pensili communitas, sanas et integras omnique suspicione carentes, continentes in se donationem pratorum, dictorum Czyhanow, ad canonicatum seu ecclesiam in Krylosz et certi etiam fundi, qui in vulgari nivki vocantur, id, quod in ipsis iisdem litteris copiosius habetur, descriptum. Quas quidem litteras ut autoritate nostra confirmaremus et innovaremus, diligenter nobis nomine dicti vladicae, ad quem ea in Krylosz ecclesia pertinet, est supplicatum. Literarum vero earum tenor is sequitur: Stanislaus de Chodecz, Russiae palatinus terrarumque Podoliae, Haliciensis et Trembovlensis generalis capitaneus. Signifiicamus tenore praesentium universis, quibus expedit, praesentibus et futuris, harum notitiam habituris; quomodo attendentes in sufficientiam honorabilis Ivan, canonici in Krylosz, et sui canonicatus, maxime tamen, quia dictus Ivan in suo canonicatu magnum defectum in pratis et foeno passus est et habuit, ideo volentes sibi in dictis defectibus subvenire eumque aliqualiter consolari sibi et suis successoribus perpetue et in aevum prata, dicta Czyhanow, ibidem sub Krylosz jacentia, quae ex antiquo ad suam aream et canonicatum dictum spectabant, dedimus et addidimus et cum istis nivami, quae ad ipsius aream spectabant ex antiquo et pertinebant per ipsum Ivan et suos successores tenendum, habendum pacifice et quiete possidendum perpetuis temporibus et in aevum. In cujus rei testimonium sigillum nostrum praesentibus

est subappensum. Datum in Halicz . . . . [1]) anno Domini 1472. Nos igitur rex Stephanus, admissa benigne et clementer ea supplicatione, cujus supra mentionem fecimus, litteras easdem his insertas et quicquid in litteris continetur, quatenus tamen usu comprobata sint, approbandum, ratificandum et confirmandum ac innovandum esse duximus approbamusque ratificamus et confiirmamus ac innovamus litteris hisce nostris. Decernentes easdem et omnia earum contenta robur suum debitum ac perpetuum obtinere debere. In cujus rei fidem hasce manu nostra subscripsimus et regni sigillo communiri mandavimus. Datum Varschoviae in conventu generali, regni die ultima mensis ianuarii, anno Domini 1581, regni vero nostri 5. Stephanus Rex subscripsit.

Варшавскій глав. архивъ др. ак., кн. метр., № 123, л. 506.

IV.

1497 года, 13 мая. Грамота короля Яна Альберта относительно рѣшенія споровъ между католиками (членами магистрата) и православными (гражданами г. Перемышля), подтвержденная Александромъ въ 1502 году 20 февраля и Сигизмундомъ I въ 1519 году 16 апрѣля.

Confirmatio privilegii civium Premisliensium ritus graeci.

Sigismundus etc... Significamus etc... Quia constituti coram nobis, cives nostri Premislienses ritus ruthenici exhibuerunt litteras pargameneas, sub titulo et sigillo serenissimi olim principis domini Alexandri, decretum domini olim Ioannis Alberti, regum Poloniae, fratrum nostrorum desideratissimorum in se continentes: supplicaruntque humiliter, ut illas omniaque et singula in eis contenta approbare, ratificare et confirmare dignaremur, quarum tenor sequitur et est talis: Alexander, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux,

[1]) Не разобрано въ подлинникѣ.

Lithuaniae, Russiae, Prussiae etc... dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quibus expedit universis. Quia ad praesentiam nostram venientes cives nostri Rutheni de Premislia supplicaverunt nobis, ut eis ex regestris cancellariae nostrae litteras decreti serenissimi olim fratris nostri, domini Ioannis Alberti regis, dari iubeamus, quibus sua maiestas decreverat quasdam ordinationes iuris et consuetudines et aliarum rerum modum, quae inter eos fiunt in civitate, quo pacto debeant observari, quarum tenor sequitur: Ioannes Albertus, Dei gratia rex Poloniae, supremus dux Lithuaniae, Prussiaeque dominus et haeres etc... Significamus tenore praesentium, quibus expedit, universis. Quomodo orta et mota coram nobis inter Ruthenos cives, ex una actores, et consules civitatis nostrae Premisliensis, tanquam reos partibus ex altera, de et super testimonii iudiciarii fide, memorialis iudicialis post praestitum iuramentum solutione, festorum observatione aliisque controversiis, inter partes praefatas subortis et agitatis, materia quaestionis Ruthenorum civitatis nostrae Premisliensis praefati coram nobis contra consules memoratos in querela deducebant, quod quamvis ipsi Rutheni sub eodem iure civili cum civibus Premisliensibus existunt, onera eadem civitati praefatae imposita et imponenda sustineant,—ideoque eisdem praerogativis privilegiis et consuetudinibus iudicialibus civilibus gaudere debeant; nihilominus tamen ipsi consules Premislienses testimonia praefatorum Ruthenorum in causis inter christianos evenientibus non admittunt, imo repellunt, necnon promemorialis judiciarii post praestitum iuramentum solutione, praeter morem solitum, ex antiquo observatum, ab eisdem Ruthenis magis, quam a christianis, exigunt; ad festaque observanda, praeterquam solitum est, eosdem Ruthenos compellunt, et ab injuriis evenientibus praesertim circa morticinorum successiones ipsos defendere volumus, exinde se fore et esse gravatos asseverantes dictis consulibus ad praemissa per praefatos Ruthenos obiecta singillatim respondentibus et allegantibus primo de fide testimonii non per eos stetisse neque stare testimonii iudicialis Ruthenorum praefatorum repulsa, sed per procuratores a partibus in iudicio cer-

tantibus legitime constitutos deducentes esse sanctitum de iure communi civili, testimonia Ruthenorum in causis christianorum non esse admittenda, solutionem vero memoralium a praestito iuramento in iudicio, quod plus a Ruthenis, quam a christianis, exigitur, ex consuetudine antiqua fuisse et esse observatam, confitentibus et dicentibus, ad festorum vero observandorum compulsionem per Ruthenos allegatam se fecisse de mandato domini loci ordinarii ecclesiae cathedralis Premisliensis recognoscentibus. Nos tandem auditis dictarum partium hinc inde allegatis deductis, propositis et responsis, matura inter nos deliberatione praehabita, de consiliariorum nostrorum protunc nobis astantium consilio, in causa praefata inter partes praefatas diffinimus et decernimus, diffinimusque et decernimus per praesentes praefatos Ruthenos, ex quo in uno et eodem iure theutonico cum christianis conveniant aequalibus prerogativis gaudere ad testimoniaque ferenda, quae ius decreverit in causis quibuslibet tam inter christianos, quam Ruthenos vel per mixtim vertentes, admitti debere, sive consulum praefatorum ulteriori contradictione et quavis prohibitione appellationibus nihilominus partium salvis semper remanentibus, secundum quod ius theutonicum cum suis punctis et conditionibus latis postulat et requirit, similiter et de solutione memorialis post praestitum iuramentum fieri solita; necnon morticinorum successiones, quae ab ipsis Ruthenis ex morte ipsorum etiam non obstante, quod successores haberent legitimos, iniuriose exhibebantur, volumus esse observandum taliter, quod ipsi Ruthenici in iure praefato manentes pro morticinis huiusmodi, ita, sicut et christiani, de cetero debebunt et tenebuntur conservari; festa vero inferius expressa et articulata, videlicet domini nostri Jesu Christi, eiusque intemeratae Virginis Mariae, nec non Apostolorum omnium, sanctorum Martini et Alexii et regni nostri patronorum, per ecclesiam Premisliensem annuatim in temporibus suis, ab eadem ecclesia distinctis, per populum solemniter celebranda et celebrari solita preafati Rutheni observent et observare tenebuntur; ab aliis autem christianorum, praeter expressa superius,

ab ipsorumque celebratione et observatione sint et debent esse absoluti sine consulum praefatorum ac aliarum quarumcunque personarum contradictione et impedimento. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Datum Premisliae, sabbato in vigilia Penthecosten, anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo septimo, regni vero nostri anno quinto. Relatio venerabilis Vincentii de Przeramp, regni Poloniae vicecancellarii. Nos itaque, petitionem eorum iustam esse considerantes, easdemque litteras praeinsertas ratas habentes, dari eis iussimus atque eas in omnibus earum punctis, conditionibus et articulis approbavimus et confirmavimus; prout approbamus et confirmamus, decernentes eas robur obtinere firmitatis tenore praesentium mediante, harum quibus sigillum nostrum est suppensum testimonio litterarum. Datum Cracoviae, die Dominico Reminiscere in quadragesima, anno Domini millesimo quingentesimo secundo, regni vero nostri primo. Creslaus episcopus et regni Poloniae cancellarius subscripsit. Relatio reverendi in Christo patris domini Creslai, episcopi Vladisladiensis et regni Poloniae cancellarii.—Nos vero, Sigismundus rex praenominatus, annuentes huiusmodi suplicationibus dictorum civium nostrorum Premisliensium ritus rutheni, praeinsertos eorum litteras de singulari gratia nostra regia approbavimus, ratificavimus et confirmavimus, approbamusque, ratificamus et confirmamus, decernentes illas omniaque et singula in eis contenta auctoritate nostra regia, robur debite firmitatis habitura tenore praesentium mediante, volentes praeterea eosdem cives nostros premislienses ritus ruthenici fide et obsequiis eorum nobis et reipublicae obligatiores efficere, ipsos cum aliis civibus nostris Premisliensibus ritus romani, cum quibus uno iure civili maiideburgensi gaudent et aequalia onera sustinent, in praestandis per eos iuramentis corporalibus aequiparandos sive coaequandos esse censuimus; ita videlicet, quod iidem ipsi Rutheni in praehibendis testimoniis veritatis seu aliis quibuscunque causis, iurabunt apud suam sinagogam, non tamen secundum ius ruthenicum, sed ut formula iuramenti, seu rotha, illis et cuilibet illorum pronuntie-

tur, non unico contextu, sed clausulatim seu per unum verbum alias za przewoijdczem. Removentes et abolentes prout removemus et abolemus praesentibus modum ruthenicum, per eos prius in praestandis eiusmodi iuramentis observari solitum, hoc autem adiicientes, quod ipsi Rutheni non plus solvant a singulis testibus, quos inducunt, solum per unum grossum, quemadmodum ipsi cives nostri ritus romani solvunt.—Harum quibus etc. Datum Cracoviae, sabbato proximo ante Palmarum, anno Domini millesimo quingentesimo decimo nono, regni nostri tredecimo. Relatio reverendissimi in Christo patris domini Petri, episcopi Premisliensis et regni Poloniae vicecancellarii.

Варшавскій глав. архивъ др. ак., кн. метр., № 31, л. 511—514.

V.

1516 года, 2 декабря. Грамота короля Сигизмунда I, въ которой онъ утверждаетъ дьяка (оффиціала) Грицка визитаторомъ православныхъ священниковъ.

Conservatio Hriczconis in officio visitandi popones ritus Ruthenici.

Sigismundus etc. Significamus tenore praesentium, quibus expedit, universis. Quia commendatam habentes virtutem et industriam Hriczconis dyak, officialis ritus ruthenici in civitate nostra et tota terra Camenecensi, intelligentesque, quod in eodem officio, quod vulgaliter namyestnyczthwo nuncupatur, cui visitatio poponum et sinagogarum incumbit, sibi ad huc per olim serenissimum principem dominum Ioannem Albertum, praedecessorem et fratrem germanum nostrum carissimum, collato, hactenus rite se gessit, ipsum in eodem officio relinquendum et conservandum duximus, relinquimusque et confirmamus harum serie literarum, damus illi potestatem sinagogas et popones dicti ritus, secundum antiquam consuetudinem, ab huiusmodi officialibus observatam, visitandi, excessus ipsorum poponum et aliorum sinagogarum ministrorum corrigendi, aliaque omnia et singula, quae ad hoc officium pertinere dignoscantur, faciendi et exercendi.

Quapropter universis et singulis ritus praedicti poponibus, diaconibus et sinagogarum ministris ac aliis, quorum interest, mandamus: quatenus eundem Hreczconem, pro vero ejusmodi officiali habentes, ipsi honorem debitum exhibeatis ac in his, quae ad suum officium pertinent, pareatis et obediatis, de omnibusque proventibus et obventionibus ad ipsum ratione istius officii sui spectantibus respondeatis et ab aliis, ad quos pertinent, responderi faciatis cum effectu pro gratia nostra. Harum quibus sigillum nostrum est impressum testimonio literarum. Datum Vilnae, feria tertia proxima post festum sancti Andreae, anno Domini millesimo quingentesimo sexto decimo, regni nostri decimo.—Relatio reverendissimi in Christo patris domini Petri, episcopi Premisliensis et regni Poloniae vicecancellarii.

Варшав. глав. архивъ, кн. метр., № 23, стр. 443—444.

VI.

1521 года, 28 іюня. Привилегія короля Сигизмунда I, данная православнымъ жителямъ г. Львова по спору ихъ съ католиками относительно условій принесенія присяги, свидѣтельства на судѣ, хожденія со Св. Дарами, похоронъ, избранія и назначенія священниковъ.

Privilegium seu decretum Sigismundi Primi regis inter communitatem Ruthenorum et consulatum Leopoliensem, anno Domini 1521, datum Cracoviae.

Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae Prussiaeque etc... dominus et haeres. Manifestum fieri volumus praesentibus universis et singulis, quomodo venientes huc ad nos nonnulli ex communitate civium nostrorum Leopoliensium ritus graecounici (sic), nominatim Helias, Ignatus et Macar, suo et totius communitatis civitatis Leopoliensis nominibus, perferri ad nos procuraverunt, quomodo licet ipsa communitas illius civitatis nostrae

Leopoliensis et suburbii iure theutonico civili cousuevit gaudere omniaque et singula onera civitatis ferre, pariter cum aliis civibus et suburbanis Leopoliensibus romanae fidei, tamen in articulis ita sequuntur: Primo—quod quotiescunque aliquis istius ritus ruthenici pro quacunque re iuramentum praestare debet, toties talis ad synagogam ad praestandum iuramentum remittitur. Secundo—quia coram iure et iudicio civili Leopoliensi testimonium talium hominum ritus ruthenici non suscipitur et non admittitur. Tertio—quod praesbiteris ritus praedicti Sacramenta ecclesiastica publice per plateas et forum civitatis candelis incensis ad aegrotos ferre non licet. Quarto—quod consulatus ad ecclesias ruthenas iuris patronatus sui praesbiteros idoneos recepto non parvo dono aliquo praestare solet. Quinto—quod mortuos ritus ipsorum prohibent publice et in ornatu ecclesiastico ad synagogas sepeliendi causa deferre et conducere. Nos, nolentes inter consulatum et cives praefatos ritus ruthenici discordias augeri, commisimus et iussimus reverendissimo in Christo patri domino Petro, episcopo Poznaniensi et regni nostri vicecancellario, ac magnificis generoso et venerabili Christophoro de Szydłowiec, palatino et generali capitaneo Cracoviensi ac regni nostri cancellario, tum Siradi—ensi, Sochaczoviensi, Novae Civitatis Korczyn, Gostynensi etc... capitaneo Ottoni de Chodecz, palatino Russiae, et Stanislao de eodem Chodecz, marschalco regni nostri, et capitaneo Leopoliensi Ioanne Boner Rapstinensi et in Ojciec capitaneo, burgrabio, zupparioque Cracoviensi ac Nicolao Zamojski, praeposito Tarnoviensi et canonico Cracoviensi, referendario iustitiae curiae nostrae, sincere nobis dilectis, easdem partes exaudire et iustitiam facere aut concordare. Qui una convenientes, vocatis ad se proconsule et consulibus dictae civitatis nostrae Leopoliensis, nec non civibus ipsis ex communitate ruthena, eosdem exaudiverunt ac, super articulis praedictis non via iuris, sed de plano et per concordiam infrascripto modo se conclusisse nobis retulerunt. Quod igitur primum articulum de iuramento attinet, ita conclusum et concordatum est, quod homines ritus ruthenici iuxta antiquam consuetudinem in synagoga ipsorum pro omni-

bus rebus magnis et parvis iuramentum praestent, attamen adhibito pronuntiatore rotae alias po przywodce. Quod vero testimonium attinet, licet istud fuerit et sit contra canones et formam iuris theutonici, tamen rationem habentes, quod in terris nostris Russiae nobilitas ruthena non solum ad testimonia perhibenda admittitur, sed etiam magistratus et officia publica gerere solet, ideo concordatum est, ut et in ipsa civitate Leopoliensi et in suburbio eius sine omni exceptione stetur testimonio rutheni hominis tam in civitate, quam extra eam, et gaudeat iure civili Leopoliensi, feratque omnia onera civitatis praedictae. Quod attinet tertium articulum de ferendis publice Sacramentis, concordatum est, ut liceat praesbiteris publice in ornatu per circulum et plateas Sacramenta ferre, non tamen candelis accensis; sed in platea ipsorum civium ritus ruthenici permissum est vigore dictae concordiae ipsa Sacramenta non modo publice, sed etiam cum campana et candelis portare. Quod vero quartum articulum attinet, consulatus reservatus est circa ius patronatus synagogarum, iure civili positarum, et debent ad eas ponere praesbiteros, idoneos, qui essent in lege Domini periti et vitae ac morum laudabilium, pro quibus praesbiteris si communitas ruthena civitatis Leopoliensis ad consulatum intercesserit, debet consulatus eorum intercessionis rationem habere. Nec ipse consulatus gravabit tales praesbiteros maiori dono, quod rukawiczne vocatur, nisi secundum decretum certorum commissariorum, videlicet duarum sexagenarum grossorum polonicalium. Postremo corpora mortuorum liceat praesbiteris ruthenorum in ornatu absque tamen cantu candelis ferre per circulum et plateas civitatis usque ad plateam ruthenorum; ingredientesque plateam suam prossint et valeant cavere (?) et omnes ceremonias exercere. Quorum quidem articulorum concordata et conclusa, quoniam de mandato et certa scientia nostra facta sunt, in omnibus punctis, clausulis, articulis et conditionibus de verbo ad verbum prout positi et concordati sunt, approbanda et confirmanda duximus, approbamusque et confirmamus praesentibus. Decernentes eosdem articulos robur debitae et perpetuae firmitatis obtinere te-

nore praesentium mediante, harum quibus sigillum nostrum est subappensum testimonio litterarum. Datum Cracoviae, feria sexta in vigilia sanctorum Petri et Pauli apostolorum, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo primo, regni vero nostri anno vigesimo quinto.

Львовскій магистрат. архивъ, т. 225, III., А, стр. 48—49.

VII.

1522 года, 19 ноября. Универсалъ короля Сигизмунда I къ властямъ и гражданамъ земель: Львовской, Галицкой, Коломыйской, Каменецкой, Снятинской и Жидачевской объ утвержденіи имъ Іоакима Гдашицкаго архимандритомъ помянутыхъ земель, съ повелѣніемъ воздавать ему должное уваженіе.

Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiaeque etc... dominus et haeres. Universis et singulis dignitariis et officialibus, palatinis, castellanis. capitaneis, vicecapitaneis, nobilibus, proconsulibus et consulibus civitatum et oppidorum, nec non ritus ruthenici poponibus et sinagogarum ministris et eleemosinariis, ceterisque subditis nostris, quorum interest, in Leopoliensi, Haliciensi, Colomiensi, Camenecensi, Snyatiniensi et Zidaczoviensi districtibus, ubilibet constitutis, sincere, devote et fidelibus dilectis gratiam nostram. Sincere, devoti et fideles dilecti, honorati! Quia nobilem Iaczconem, alias Ioaciminum, Gdasziczki in archimandritam in praedictis districtibus constituimus et proinde mandamus vobis et cuilibet vestrum, ut ipsum pro vero archimandrita habeatis, illi honorem debitum exhibeatis ac in his, quae eius officium . . . . . . eum exercere libere permittatis, de proventibusque et obventionibus ad illum ratione huiusmodi officii sui pertinentibus ipsi integre et irrecuse respondeatis, item respondere faciatis, pro gratia nostra non aliter facturi. Datum Vilnae, die sanctae Elizabeth, anno Domini 1522, regni vero nostri sextodecimo. Ad mandatum proprium majestatis regiae.

Львовскій бернардинскій архивъ, кн. гродская, т. 12, стр. 803.

VIII.

1522 года, 19 ноября. Предписаніе короля Сигизмунда I го дв. Ходчамъ поддерживать архимандрита Іоакима Гдашицкаго.

Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiaeque etc. dominus et haeres. Magnificis Ottae (sic) de Chodecz, palatino Russiae generali ac Haliciensi et Colomiensi capitaneo, ac Stanislao de Chodecz, marsalco regni nostri Leopoliensique capitaneo, sincere nobis dilectis, gratiam regiam. Magnifici, sincere nobis dilecti! Constituimus in archimandritam nobilem Iaczconem Gdasziczki; ut igitur hoc officium suum liberius et commodius exercere possit, mandamus vobis, ut, quantum expedit, illi auctoritate ac patrocinio vestro assistatis eumque ab iniuriis quarumlibet personaliter defendatis pro gratia nostra. Datum Vilnae, die sanctae Elizabeth, anno domini MDXXII, regni vero nostri sextodecimo. Ad mandatum regiae majestatis proprium.

Львовскій бернардинскій архивъ, кн. грод., т. 12, стр. 804.

IX.

1523 года, 5 декабря. Рѣшеніе спора кор. Сигизмундомъ I между католиками и православными въ городѣ Красноставѣ.

Litterae pro civibus Crasnostaviensibus ritus ruthenici, ut ad officia civilia suscipiantur et ad exercenda artificia admittantur.

Sigismundus etc... Significamus etc... Quia cum intellexissemus, motam fuisse gravem controversiam et dissensionem inter cives nostros Crasnostavienses, designaveramus in commissarios nostros ad sapiendam et complanandam eandem controversiam et dissensionem generosos Andream et Stanislaum Rzeszowskije, adnotatos hereditarios illius civitatis nostrae Crasnostav, qui commissionem nostram exequentes, cognoscentes, dissensionem ipsam maxime prop-

ter hoc inter cives praefatos subortam fuisse, quod Rutheni, quorum non exigua pars ibi est, nedum ab officiis consulatus et scabinatus, verum etiam ab omnibus artificiis eorumque usu et contuberniis prohiberentur, ad eaque non admiterentur, non absque magno illorum praeiudicio damnoque et contemptu, considerantes etiam commissarii praefati, alteram partem ritus catholici, nullis privilegiis, aut aliis litteris validis vel causis, aut rationibus legittimis fulcitos, ipsos Ruthenos ad obeunda illic officia civilia et artificia exercenda, non admittere, declararunt per suam sententiam, cives ipsos ritus ruthenici esse idoneos et abiles ad omnia et singula officia civilia per eos obeunda et artificia exercenda, ad illaque ipsos assumi et admitti posse ac debere sub ratihabitione tamen et beneplacito nostro regio. Cum igitur utraque pars praedicta huius modi sententiam commissariorum nostrorum praedictorum ad nostram praesentiam in conventum hunc generalem detullissent, nos visa et mature perpensa eadem sententia in scriptis coram nobis exhibita, ac etiam perpensis his qua utrinque praedictas partes fuerunt, coram nobis prolocuta seu allegata, ac certo per quosdam nostros consiliarios edocti, in alliis quoque civitatibus nosris terrarum nostrarum Russiae non tantum earum incolas fidem romanam profitentes, sed etiam homines ritus graeci seu ruthenici ad officia civilia et artificia, eorumque contubernia assumi solere esseque plerosque cives ritus praedicti ruthenici in praefata civitate nostra Crasonstav facultatibus ac industria bonisque moribus ac virtutibus praedictos, qui fide, conservatione et observantia sua erga nos, se nobis commendatos reddiderunt et onera civilia aequaliter, una cum aliis civibus, praefatam civitatem Crasnostav incolentibus, ferunt. Volentesque illos propterea speciali gratia et praerogativa prosequi, ac eorum exemplo alios ad amplectendas virtutes efficere promptiores, sententiam commissariorum nostrorum praedictorum ratam et gratam habentes ac confirmantes, pronunciamus etiam et declaramus, cives Crasnostavienses ritus ruthenici ad ipsa officia civilia, hoc est ad consulatum et scabinatum eligi et assumi posse, qui posteaque fuerint

electi, cum aliis consulibus et scabinis aequali auctoritate consulari vel scabinatus fungentur et, si in consules designabuntur, ipsam civitatem Crasnostav, ac eius omnes et singulos proventus, redditus et quaslibet obventiones pro communi bono statu ac utilitate eiusdem civitatis, una cum allis consulibus, administrabunt et administrare tenebuntur. Verum quod attinet ad provisionem ecclesiae Crassnostaviensis, volumus, ut soli consules ritus romani curam illius ita, ut par est, habeant, utque ipsi consules et scabini Rutheni simul et semel cum aliis consulibus et scabinis ritus Romani et sub eadem formula juramentum corporale faciant, et non alio modo neque seorsum id praestent. Decernimus etiam, ut ipsi cives Crasnostavienses ritus ruthenici uti premissum est passim et indifferenter, ad quaevis artificia ac eorum contubernia, quae vulgo czechi dicuntur, more aliorum civium ritus catholici suscipiantur, ipsaque artificia exercere, discipulos et alios familiares eis necessarios suscipere, docere, tenere et fovere permittantur et ex illis sufficienter edocti ad magisterium promoveantur, iuxta consuetudinem aliorum magistrorum ritus Romani, si ad premissa aliquod aliud quam fidei illis vel alicui ipsorum legitimum non obsistat impedimentum. Quod vobis proconsuli et consulibus modernis et pro tempore existentibus totique communitati praefatae civitatis Crasnostaviensis notificamus, mandantes et ita omnino habere volentes, ut cum ille vel illi, quorum interest ad officium consulatus vel scabinatus aliquem civem ritus Ruthenici elegerint, et aliis consulibus vel scabinis ritus catholici adiunxerint, numerum solitum non excedendo, illum suscipientes, libere officium eius ad quod fuerit electus consulare vel scabinatus, exercere permittatis, absque ulla contradictione et impedimento, nullique illorum usum artificiorum et ne ad contubernia suscipiatur prohibere praesumatis, nec aliquis vestrum praesumat sub poenis nostris regalibus et gratia nostra non aliter facturi. Harum etc. Datum in conventione generali Piotrcoviensi, sabbato proximo ante festum sancti Nicolai, episcopi et confessoris, anno Domini MDXXIII (millesimo quingentesimo vigesimo tertio), regni nostri anno XVII (de-

cimo septimo). Petrus episcopus et vicecancellarius subscripsit. Relatio eiusdem reverendissimi in Christo patris domini Petri, episcopi Posnaniensis et regni Poloniae vicecancellarii.

Варшавскій глав. архивъ, кн. метр., № 36, л. 362.

X.

1538 года, 23 августа. Грамота кор. Сигизмунда I, въ которой онъ, по просьбѣ Макарія, митрополита Кіевскаго, предписываетъ властямъ не препятствовать православному духовенству въ отправленіи своихъ обязанностей.

Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, Russiae, Masovie etc... dominus et haeres, universis et singulis, palatinis, castellanis, capitaneis et quorumcunque locorum praefectis, ceterisque subditis nostris, ad quorum notitiam praesentes literae nostrae pervenerint earumque vigore fueritis requisiti, sincere et fidelibus dilectis gratiam nostram. Sincere et fideles dilecti! Delatum est ad nos nomine venerabilis Macareii, metropolitae Kiioviensis, quod ille habeat plures popones et alios ministros ritus Ruthenici, jurisdictioni suae subjectos, qui in bonis et tenutis nostris degunt, in quos ob authoritatem vestram in eos animandvertere eosque de excessibus et admissis illorum, praesertim quae ordinem ecclesiasticum spectant, uti narrat, punire non potest, per quod multa mala ejusdem ordinis sui homines adversus ritum et observationem illorum admittuntur. Quare supplicari nobis fecit, eis in his de oportuno remedio prospicere dignaremur. Nos itaque, cupientes, ut unusquisque jure et jurisdictione sua gaudeat, vobis supra memoratis mandamus, ne ipsum metropolitam ejusque vicesgerentes spirituales in exercenda sua jurisdictione et castigandis corrigendisque jurisdictioni suae subjectis poponibus et id genus aliis hominibus non impediant, neque impedire

permittant nec prohibeant, verum in omnibus ejus ritus consuetudinibus conservari curent, pro gratia nostra secus ne fecerint.

Datum Cracoviae, feria sexta in vigilia sancti Bartholomei, anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo octavo, regni nostri anno trigesimo secundo.

—

Грамота писана на бумагѣ, безъ подписей, но съ малой печатью; по лѣвой сторонѣ на поляхъ приписано: Ad mandatum regiae majestatis proprium.

Львовскій ставропигіальный архивъ, связка VIII.

XI.

1540 года, 31 марта. Грамота короля Сигизмунда I, которою онъ утверждаетъ дв. Макарія Тучапскаго въ санѣ владыки Львовскаго.

. . . . .[1]) Podoliae et Haliciensis ritus . . . . . ipsis in vladicam Haliciensem nobilem Macarium Thuczapsky . . . . . Haliciensis et sancti Georgii . . . . . . Leopoliensis locum tenens . . . . . unius et metropolitanae Geor(gii) . . . . . . confirmandum praesentavimus . . . . . . iam per ipsum metropolitam . . . . . . confirmatus est, volumus, ut sua fidelitas ipsum Macarium . . . . . officium praedictum, secundum ritum et consuetudinem ac religionem horum ruthaenicam . . . . . . ecclesiis et poponibus aliisque personis ex huius religionis suae exercere . . . . . . capitulo suo praemittit et praemitti faciat, nequis in impedimentum aliquid inferre pariatur ipso debito suo et gratia nostra factum. Datum Cracoviae, feria quarta Paschae, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo, regni nostri XXX quarto. Ad mandatum regiae majestatis proprium.

Львовскій бернардин. арх., кн. гр., т. 17, стр. 723—724.

---

[1]) Испорченъ подлинникъ.

XII.

1542 года, 30 іюля. Универсалъ короля Сигизмунда I, рѣшающій споръ между Макаріемъ, владыкою Львовскимъ, и монастыремъ Уневскимъ, относительво избранія архимандрита и права пользованія монастырскимъ имуществомъ.

Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae, dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae Mazoviaeque etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quibus expedit, universis, quod quum ad nos contentio et controversia devoluta esset, qua religiosis Macario, Leopoliensi et Haliciensi vladicae, cum Ignacio, alias Henadio, archimandrito Unioviensi, et monachis monasterii Unioviensis, hominibus ritus et religionis graecae, occasione electionis abbatum, (i)hummieni vocant, obedientiaeque ac proventuum monasterii Uniioviensis, intercedit. Nos, volentes, eam controversiam et contentionem inter eos tollere in perpetuum, decernimus contravenire, ut monachi monasterii Uniioviensis in spiritualibus vladicae Leopoliensi et Haliciensi, tamquam seniori suo, obedientes sint, nec se, donec ritum et religionem graecum profitentur, ab eius obedientia abscindant ac dum abbatis istius seu archimendritae in monasteris Uniioviensi olim vacare contigerit, eligant idoneum et aptum dignumque, qui illud administraret, commode voleat et in rebus ecclesiasticis curandis expertus et probatus sit ac postea eum confirmandum vladicae Leopoliensi praesentent, qui eorum legitimam et idoneam electionem confirmare et ratam habere tenebitur, nec quidquam ab electo praeter consvetudinem veterem exigat. E contrario autem bona et proventus, monasterio Uniioviensi dotati, ne a quoquam praeter monachos Uniiovienses percipiantur, volumus, neve homines, monasterio subditi, cuiquam in secularibus pareant alii quam abbati, seu arcimandritae Uniioviensi, nolumus enim, ut, possessiones et proventus in religiosorum hominum victum certis locis addicti, alio, quo non sunt destinati, transferantur. Itaque per praesentes denunciamus, ne se post hoc unquam vladica Leopoliensis

modernus et eius successores in bona monasterii Uniiovienis intromitat, aut eius proventus ullos attingere audeat, in hominesque subditos monasterio ne sumat sibi iurisdictionem, sed permittat, ut de eis, in quibus donati sunt, curam habeant eaque administrent contentusque sit regimine super eos in spiritualibus et superintendenti pastorali, harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum (est) subappensum. Datae Cracoviae, die Dominico proximo post festum sanctae Annae, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo secundo, regni vero nostri anno trigesimo sexto. Samuel, episcopus Ploczensis et vicecancellarius (m. p.) Relatio reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski, episcopi Ploczensis et regni Poloniae vicecancellarii.

Львоскій бернард. ар., кн. гр., т. 348, стр. 596—601.

(*Этотъ же документъ записанъ въ кн. метр. № 63, л. 203, Варшавск. архивъ др. акт.*).

XIII.

1544 года, 11 октября. Универсалъ кор. Сигизмунда I съ приказаніемъ жителямъ земель Русской и Подольской не защищать тѣхъ священниковъ, которые не повинуются Макарію, владыкѣ Львовскому.

Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae, supremus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae etc,.. dominus et haeres. Universis et singulis, cuiuscunque status et conditionis extiterint, subditis nostris, in terris praesertim nostris Russiae ac Podoliae, sincere et fidelibus nobis dilectis gratiam nostram regiam. Queritur nobis religiosus pater Macarius, Haliciensis, Leopoliensis, Camenecensis vladica, quod praesbiteri, alias popones, ritus graeci, in diocesibus illius existentes,

in quos ille, secundum ritum Ruthenicum, more et instituto maiorum, iurisdictionem habet spiritualem, illi sinodos, quae quotannis indici solent, indicenti, et ad eas convenire ac de comunibus religionis graecae rationibus consultare una cum illis volenti, parere minime velint, tributumque, quod kuniczne dicitur, quo superioritatem vladicarum ante agnoscebant, pendere negent, idque uti nobis refertur coram sese quorumdam subditorum nostrorum patrocinio, qui eos in hac rebellione tueri ac defendere non dubitant. Quoniam autem nulla in re mores, ritus institutaque maiorum mutare potestas nobis esse putamus, volumusque, ut in omni publica administratione debitus et legitimus ordo fervet, ut quos Deus multitudini praeferit, iis multitudo legitima imperantibus pareat,—mandamus vobis universis sub gravi indignatione nostra, ne quis audeat popones diocesum Haliciensis, Leopoliensis, Camenecensis, ex iurisdictione praedictae vladicae eximere, eumque, qui obiens illi non fuerit, tueri ac defendere; quominus huiusmodi rebelles coercere ac in officio continere queat, quin—imo volumus, ut eum in puniendis protervis istis et in morigeris adiuvet, quapropter hunc nostrum cubicularium, nobilem Michaelem Czosnowski, cum iis mandatorum nostrorum litteris, ad vos misimus, qui postea nobis de iis, si qui mandata haec nostra contemnere audebunt, referatur; secus igitur sub gravi indignatione et gratia nostra ne feceritis. Ex Brzesczie XI-a octobris, anno Domini MDXLIIII, regni nostri XXXVIII-o. Ad mandatum regiae maiestatis proprium.

Львовскій бернард. арх., кн. гр., т. 326, стр. 114—115.

XIV.

1546 года, 22 августа. Грамота кор. Сигизмунда I, которою онъ приказываетъ старостамъ и шляхтѣ Русской и Подольской земли, явиться къ коммиссарамъ, назначеннымъ для разслѣдованія, кто тѣ міряне-паны, которые препятствуютъ владыкѣ проявлять свою власть надъ непочтительными и упрямыми священниками.

Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae, supremus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae etc. dominus et haeres. Universis et singulis in terris Russiae et Podoliae nobilibus et capitaneis, quibusvis fidelibus dilectis gratiam regiam. Generosi et nobiles fideles dilecti! Quoniam multoties querebatur nobis reverendus Macarius, Haliciensis, Leopoliensis et Camenecensis vladica, auctoritatem suam spiritualem a multis impediri, quominus in discolos pessimi exempli sacerdotes et monachos religionis graecae animadvertere posset, propterea ut vladica libere ea auctoritate sua uti possit praesertim in morosos et discolos, id negotii comissimus certis comissariis nostris cognoscendi, qui sunt ii ex nobilibus sive etiam ex capitaneis nostris quibusvis, qui eam vladicae auctoritatem impediant. Quare mandamus vobis universis et singulis, quibusque ex vobis a commissariis nostris citatus fuerit, coram eis compareat, ad obiecta respondeat, et quidquid illi praemissorum ocasione decreverint, firmiter observet pro gratia nostra regia et gravi sub indignatione. Cracoviae die vigesima secunda augusti, anno Domini MDXLVI, regni nostri anno quadragesimo. Ad mandatum sacrae regiae maiestatis proprium.

Львовскій бернард. арх , кн. гр., т. 326, стр. 461.

XV.

1546 года, 24 августа. Грамота кор. Сигизмунда I, которою онъ приказываетъ духовенству явиться къ коммиссарамъ по поводу дѣла между имъ и Макаріемъ, владыкою Львовскимъ.

Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae, supremus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae etc... dominus et haeres. Venerandis et honorandis praelatis et cuiusvis ordinis praesbiteris religionis graecae ac religiosis, vulgo dictis archimandritis (i)humieniiovie, czernczi, cliroschanye, protopopy, popovye et diaconi, devote nobis dilectis, universis et singulis, gratiam regiam. Venerandi et religiosi devote nobis dilecti! Mandamus vobis, omnino habere volentes, ut reverendo Macario, vladicae Haliciensi, Leopoliensi et Camenecensi, tam de debita obedientia, quam de datione, kuniczne dicta, respondeatur nulla prorsus excusatione, nec nobilium aut etiam capitaneorum nostrorum quorumvis repugnatione obstandi. Quicumque autem vestrum mandato sive nostro contraveniri ausus fuerit, sive praesentibus, mandamus, ut coram designatis certis commissariis nostris, quibus quam ob causam vladicae auctoritas impeditur et ne omnino impediatur, illud negotium commissum a nobis est, compareat, aut quidquid sint eiusmodi pertinaces compareant, ad obiecta respondeant. Et quidquid a commissariis praemissorum occasione decretum sit, firmiter et inviolabiliter observent pro gratia nostra regia. Cracoviae vigesima quarta augusti, anno Domini quingentesimo quadragesimo sexto, regni nostri anno quadragesimo. Ad mandatum proprium sacrae regiae maiestatis.

Львовскій бернард. арх., кн. гр., т. 325, стр. 461—462.

XVI.

1548 года, 20 февраля. Грамота короля Сигизмунда I, которою онъ разрѣшаетъ Макарію, владыкѣ Львовскому, выкупить у наслѣдниковъ Матѳея Гембицкаго Перегинскій монастырь съ селомъ, заложенный ему старостою Жидачевскимъ Збожнымъ.

Sigismundus, Dei pratia rex Poloniae etc, Significamus etc. Quia veniens ad praesentiam nostram regiam, venerabilis Macarius, Leopolinsis, Haliciensis et Camenecensis vladica, retulit nobis, generosum olim Zbozny, tunc capitaneum Zydacoviensem a quodam czerniec monasterii, dicti Perehynsko, graecae fidei, ibidem in Zydaczov, privilegium super dictum monasterium, a serenissimis antecessoribus nostris ipsi monasterio datum, accepisse. Qui tandem Zbozny generoso Matthiae Gembicki de Kurospasniki (2-do Kuropatniki), tribuno Zydaczoviensi, ipse privilegium pro summa centum marcarum monetae, per grossos quadraginta octo singulas marcas computando, dedit, eamque summam centum marcarum apud nos per malam narrationem obtinuisse, dicitur; eum monasterii fundum, in quo villa Perehynsko locata est, quasi bona nostra essent regia, ipse Metthias Gembicki aut ipsius filius ad hoc usque tempus possidet; et supplicavit nobis praefatus venerabilis Macarius, quandoquidem (villa?) praedicta ad ecclesiam seu monasterium eo pertineat, quod in fundo eiusdem monasterii sit locata, qui semper ad dictum monasterium pertinuit et modo praedicto sit alienata,—nos, ex benignitate nostra regia, praefatum monasterium, una cum villa Perehynsko dicta et toto fundo dicti monasterij, ecclesiae metropolitanae Haliciensi tituli Assumptionis Gloriossimae Virginis Mariae, ad quam ante pertinebat, restituere eidemque incorporare dignaremur, submittens se, quod summam praefatam centum marcarum monetae usualis, in qua dictum monasterium cum villa ac reliquo fundo est alienatum, ipsi generoso Matthiae Gembicki aut illius successoribus seu ad id interesse habentibus reponere et persolvere vult. Cum itaque nos bona ecclesiastica ab ecclesiis alienari minime velimus, nec id conveniens

esse, censuimus commendatum, habentes vitam, probitatem ac integritatem, eruditionem quoque dicti venerabilis Macarij vladicae— dedimus ipsi facultatem, ut possit dictum monasterium, una cum villa Perehynsko dicta et toto fundo ipsius monasterii, ex dicti Matthiae Gembicki aut illius successorum, quoad quisque interesse aliquis se ibidem habere praetendunt, manibus eximere in praefata summa centum marcarum monetae communis, in qua fuerunt ordinata, damusque et concedimus per praesentes litteras nostras, quod monasterium, Perehynsko dictum, ac villa pertinere uti dictus Macarius vladica exemerit. Nos totum id authoritate nostra regia ecclesiae metropolitanae Haliciensi restituimus, adiungimus et deinde incorporamus praesentibus perpetuis temporibus et in aevum praedictum monasterium, una cum villa Perehynsko, in fundo monasterii locata, ac toto fundo modo praemisso exempta, per ipsum venerabilem Macarium vladicam et alios vladicas, pro tempore existentes, ea longitudine, latitudine et circumferentia quemadmodum in suis metis continentur et ex antiquo sunt distincta et limitata, cum omni iure dominio et proprietate cumque omnibus et singulis attinentiis et pertinentiis, fructibus, proventibus, utilitatibus generaliter universis, nullis penitus exceptis, qui nunc sunt aut postea humana industria excogitari possunt, tenere, habere, utifrui quieteque et pacifice perpetuis temporibus et in aevum, possidere harum testimonio litterarum. Actum Petricoviae, feria secunda post Dominicam Invocavit, millesimo quingentesimo quadragesimo octavo. Datum per manus magnifici Nicolai grabia castellani Chelmensis, regni Poloniae vicecancellarii. Relatio et subscriptio eiusdem.

Львовскій бернард. арх., ак. гр., т. 399, стр. 1232; т. 459, стр. 1163.

XVII.

1548 года, 13 декабря. Грамота короля Сигизмунда-Августа, въ которой онъ утверждаетъ передачу гр. Іоанномъ Тарновскимъ ктиторскихъ правъ надъ Уневскимъ монастыремъ Марку Балабану.

Constitutio tutoris monasterii ruthenici Huniov cum bonis omnibus honorabilis Marci Balaban.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae, nec non terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Culmensis, Cuiaviae, Elbingensis, Pomeraniae etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quorum interest aut postea interesse quomodolibet poterit, universis et singulis. Quod cum divus olim parens noster dedisset in potestatem et defensionem magnifico Ioanni, comiti in Tharnov, castellano Cracoviensi, exercituum regni nostri supremo ac Sandomiriensi, Striensi Lubaczoviensique capitaneo, monasterium graecae religionis Huniov cum bonis omnibus, ad illud pertinentibus; magnificus vero Ioannes, comes in Tharnov, propter maiora et graviora sua et reipublicae negotia ei rei intendere nollet, suam omnem jurisdictionem et autoritatem, quam super ipsum monasterium habuit, honorabili Marco Balaban, postulantibus id ab eo fratribus monasterii praefati, resignasset ac officium hoc in ipsum transfusisset. Nos, eius hanc resignationem ratam habentes, ipsam autoritate nostra regia approbandam et confirmandam ducimus; ita ut approbamus et confirmamus praesentibus litteris eumque praefatum Marcum Balaban in tutorem, defensorem et procuratorem eius monasterii designamus et deputamus illique omnimodam facultatem de bonis monasterii praefati, videlicet villis, praediis, molendinis, censibus et universis ac singulis proventibus damus disponendum; ipse vero fratribus ipsius monasterii victum et alia necessaria suppeditabit, tecta eius monasterii sarciet, proventus eius augebit et ad meliorem reducere debebit conditionem, ab iniuriisque omnibus defendere tene-

bitur. Quod omnibus, quorum interest, denunciamus ac mandamus, ut honorabilem Marcum Balaban pro vero et legitimo eius monasterii procuratore et defensore habeant eiusque autoritatem agnoscant et iurisdictioni pareant pro gratia nostra. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Piotrcoviae, in conventionem generali regni, feria V, ipso die s. Luciae, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo octavo, regni vero nostri decimo nono. Relatio reverendissimi in Christo patris domini Samuelis, episcopi Cracoviensis et regni Poloniae cancellarii.

Варшав. глав. архивъ, кн. метр., № 23, стр. 443—444.

XVIII.

1548 года, 13 декабря. Грамота короля Сигизмунда-Августа, въ которой онъ подтверждаетъ согласіе короля Сигизмунда I назначить Марка Балабана на Львовскую епископію по смерти еписк. Макарія.

Expectativa Marci Balaban super vladicatum Leopoliensem.

Sigismundus-Augustus etc. Significamus etc... Quod cum divus olim parens noster, perspectum habens religionem et pietatem honorabilis Marci Balaban, dediset illi ius expectativa super vladicatum Leopoliensem, ita quod mortuo venerabili Macario, vladica Leopoliensi, nemo vladicatum praedictum praeter ipsum obtinere debeat. Nos, divi parentis nostri concessionem ratam habentes, ad intercessionem et commendantionem quorundam consiliariorum nostrorum,

pro illo ad nos factam, ipsam authoritate nostra approbandam, confirmandam et innovandam duximus, ita ut approbamus, confirmamus et innovamus praesentibus litteris eumque in vladicam Leopoliensem designamus, ita quod mortuo venerabili Macario vladicatu praedicto praeter honorabilem Marcum Balaban succedere debebit, eumque vladicatum tenebit, habebit et possidebit cum omnibus ad illum pertinentibus ac cum districtibus Haliciensi, Camenecensi et Krilossiensi et aliis districtibus, ad ipsum vladicatum Leopoliensem ex antiquo pertinentibus, omnemque iurisdictionem super clericos graecae religionis et monasteria omnia eorum districtuum exercendi ac de eis disponendi potestatem habebit. Quod omnibus et singulis, quorum interest, denunciamus ac mandamus, ut mortuo venerabili Macario vladica Leopoliensi honorabilem Marcum Balaban pro vero et legitimo vladica Leopoliensi agnoscant illiusque iurisdictioni per eos omnes districtus pareant ac de redditibus et proventibus, ad eum ipsum vladicatum pertinentibus, respondeant, responderique ab aliis faciant pro gratia nostra, aliter non facturi. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Piotcoviae, in conventione generali regni, feria V, ipso die s. Luciae, anno Domini MDXLVIII, regni nostri XIX. Relatio reverendissimi in Christo patris domini Samuelis, episcopi Cracoviensis et regni Poloniae cancellarii.

Варшавскій глав. архивъ др. ак., кн. метр., № 76, л. 152.

XIX.

1549 года, 22 іюня. Грамота короля Сигизмунда-Августа, въ которой онъ предписываетъ властямъ земель Русской и Подольской содѣйствовать о. Марку Балабану къ приведенію въ послушаніе его власти священниковъ его епархіи.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae etc... dominus et haeres. Universis et singulis pallatinis, castellanis, capitaneis, vicecapitaneis, proconsulibus, consulibus ceterisque dignitariis et officialiis nostris, in terris Russiae et Podoliae existentibus, quicumque praesentibus litteris nostris requisiti fuerint, sincere et fidelibus dilectis gratiam regiam. Sincere et fideles dilecti! Relatum hic nobis nomine venerabilis Marci Balaban, vladicae Leopoliensis, esse isthic in diecesi vladicatus Leopoliensis non paucos popones ritus graeci, qui postposito Dei timore, nulla habita ratione istius pro iurisdictione istius vladicae subiaceant obedientiam, onera datiasque, quas ipsi Marco Balaban ex iure et consvetudine veteri tenentur, nunc demum praestare illi et exsolvere recusant in despectum et damnum ipsius. Quare sinceritatibus et fidelitatibus vestris mandamus, ut posteaque dictus Marcus Balaban, Haliciensis Leopoliensis et Camenecensis vladica, in huiusmodi popones inobedientes animadvertere voluerit auxiliumque in eis puniendis et depactandis a sinceritatibus et fidelitatibus vestris postulaverit, ipsi auxilio et consilio operaque sua adsunt, neque illos popones quovismodo tueri et vindicare audeant, secus pro debito suo et gratia nostra facere non ausuri. Datum Cracoviae, sabbato post festum Corporis Christi, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo nono, regni vero nostri XX. Ad mandatum proprium sacrae regiae maiestatis.

Львовскій бернард. архивъ, кн. гр., т. 26, стр. 462—464.

XX.

1549 года, 27 августа. Грамота кор. Сигизмунда-Августа, въ которой онъ утверждаетъ сдѣланное митрополитомъ Кіевскимъ назначеніе Анатолія Радивиловскаго, епископа Перемышльскаго, временнымъ администраторомъ Львовской епархіи, по случаю встрѣтившихся препятствій для утвержденія епископомъ Марка Балабана.

Sigismundus Augustus etc... Significamus praesentibus litteris, quorum interest, universis. Quandoquidem venerabilis metropolita Vilnensis ritus graeci administrationem vladicatus Leopoliensis, morte venerabilis Macarii illius possessoris, vacantis, venerabili Antonio, vladicae Praemisliensi, commisit, tantisper quo ad vladicam per nos designatus esset,—nos etsi etiam eum ipsum vladicatum Marco Balaban contulerimus, tamen cum illi objiciantur quaedam propter quod hoc munere indignus esset, quorum cognitionem certis commissariis demandavimus, permisimus vladicae Praemisliensi, ut ipse vladicatum Leopoliensem tantisper administret, quoad vel Marcus Balaban relictus per nos in possessione ipsius vladicatus fuerit, vel alium vladicum designaverimus. Quod omnibus, quorum interest, denuntiamus atque mandamus, ut venerabili Antonio, vladicae Praemisliensi, in administratione vladicatus Leopoliensis obediant salva tamen iurisdictione reverendissimi in Christo patris domini archiepiscopi Leopoliensis, quam se ad praedictum vladicatum habere praetendit. In cuius rei fidem etc. Datum Cracoviae, feria III, post festum s. Bartholomaei, proxima, anno Domini MDXLIX, regni vero nostri XX.

Relatio reverendi in Christo patris domini Samuelis Macieiowski, episcopi Cracoviensis et regni Poloniae cancellarii.

Варшавскій глав. архивъ др. актовъ, кн. метр., № 77, л. 173.

XXI.

1551 года, 20 сентября. Грамота Кіевскаго митрополита Макарія Львовскому епископу Арсенію Балабану о томъ, чтобы онъ не вмѣшивался во внутреннія дѣла братства.

Благословение Макария, Божию милостию архиепископа митрополита Киевского и Галицкого и всея Руси, о Светомъ Дусе возлюбленному, еже о Христе, сослужебнику и богомолцу нашего смирения, честному епископу митрополии нашое Галицкое, владыце Лвовскому и Каменця Подолского, отцу Арсенню; молитва наша милостивому Богу за твою милость; о здорови твоемъ радъ слышати кождого часу. Вжо не однокротъ пишутъ и жалуютъ намъ на т. м. сынове нашего смирения, мещане Лвовские: панъ Давыдъ, панъ Филипъ, панъ Стецко, панъ Иванъ и иншии мещане, ижъ де твоя милость забороняешъ имъ всполне ко отцемъ ихъ давнимъ приходити и кажешъ де иншим попомъ имъ споведыватися, до которого они не хотятъ; ку тому теж твоя милость невинне ихъ не благословляешъ, и клятву на нихъ вскладаешъ, и на соборехъ де кленешъ ни за што иншого, одно за тую причину, ижъ де они в монастыри светого Онуфрия были и статковъ церковныхъ осмотривали; а мы первеи сего дати листъ писати казали, ижь есмо ихъ с того неблагословения и клятвы т. м. вызволили; твоя бы милость о томъ вѣдала; гдеж и теперъ, з статечности нашое пастырское, ихъ благословляемъ и прощаемъ, и тую клятву з нихъ складаемъ; и приказуемъ тобе, по нашему пастырскому приказанию, аж бы твоя милость через тое ихъ невинне не клялъ и клятвы не вскладалъ и во благословении к ним ся заховал. Еслиж бы ти того вчинити не хотелъ, о томъ ведай певне, иж сам отъ насъ понесешъ тягост церковную—наше неблагословение. Писанъ в Новъгородку, лѣта Божего нарождения ҂афна, мѣсяца сентебря к҃, индыкта і҃.

Волею Божею, Макареи, архиепископъ митрополитъ Кіевскея и Галицкея и всея Руси.

На оборотѣ приписано: „то есть листъ митрополита, якъ мещане монастыремъ св. Онуфрия справовали отъ вѣка, рокъ ҂афна“.

Внизу: „то есть тобѣ Давыдко“. Болѣе новымъ почеркомъ содержаніе документа означено такъ: Litterae Macary, metropolitani Kyoviensis, ad Arsenium, episcopum Leopol., ut desinet monstrare civibus Leop. incolis pro monasterio s. Onufriy. Datto Novohorodeiy, A⁰ 1551, 8 septembr.

Львовскій ставропигіальный архивъ, связка XXI, fasc. 411.

XXII.

1553 года. 15 апрѣля. Грамота кор. Сигизмунда Августа о воспрещеніи старостамъ присвоивать себѣ наслѣдство послѣ священниковъ, подтвержденная тѣмъ же королемъ въ 1569 году 18 іюля и Стефаномъ Баторіемъ въ 1578 г. 24 мая.

Confirmatio privilegii sacerdotum ritus graeci ex capitaneatu Praemisliensi.

Stephanus, Dei gratia rex Poloniae etc... Significamus his litteris nostris, quorum interest, universis et singulis, earum notitiam habituris. Productas et monstratas fuisse nobis nomine praesbiterorum sive sacerdotum ritus graeci ex capitaneatu nostro Praemisliensi litteras divi Sigismundi Augusti, regis antecessoris nostri laudatissimi, in charta membranea conscriptas et manu Francisci Krasinski, regni vicecancellarii, subscriptas sigilloque minori regni munitas, integras, non viciatas et omni suspicione sinistra vacuas; supplicatumque simul nobis fuisse, ut eas ipsas litteras autoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur; earum vero tenor de verbo ad verbum iste fuit: Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc... Significamus etc...

Supplicatum nobis esse nomine religiosi Vassil, poponis de Pozdziacze, ut litteras, inferius descriptas, in actis cancellariae nostrae queri repertasque describi ac sub sigillo nostro appenso extradi mandare dignaremur; quarum litterarum tenor sequitur et est talis: Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc... Significamus etc... Quod cum per imprudentiam sacerdotes Præmislienses graecae religionis, quos vulgo popones appelant, litteras divi olim Casimiri, regis Poloniae, in quibus libertas et immunitas eorum erat descripta, perdidissent, usu venerat, ut capitanei Praemislienses bona sacerdotum mortuorum, neglectis heredibus, sibi adsciscerent ad insuetamque contributionem sive onera illos adigerent. Quoniam autem magnificus Petrus Kmita habitarum litterarum dedisset nobis grave testimonium, eo innixi, dandas illis esse; deinceps has litteras non dubitavimus, damusque et concedimus, scilicet, quod nemo capitaneorum Praemisliensium bona sacerdotum mortuorum, quod vulgo odumarcizny vocant, usurpare sibi seu adsciscere debeat, neve in eos quicquam contributionis, seu datiarum, ut vocant nomine praeter vetustam consuetudinem aut generalem contributionem statuere, ab eisque exigere audeat. Quod omnibus capitaneis Praemisliensibus tum existentibus denunciamus et mandamus, ut sacerdotes hos ea nostra libertate et praerogativa frui permittant, ab eisque contra veterem consuetudinem nihil extorqueant pro gratia nostra, secus non facturi, harum testimonio literarum quibus sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Cracoviae, feria VI, post conductum Paschae, anno Domini MDLIII, regni nostri XXIV. Relatio venerabilis Ioannis Przerembski, regni Poloniae vicecancellarii et Cracoviensis praepositi. Nos itaque, supplicationi ejusmodi benigne annuentes, litteras praeinsertas, in actis nostris repertas, ex eis describi atque autentice extradi mandavimus illisque fidem indubiam habere volumus, non secus ac si originales essent. In cuius rei fidem sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Lublini, die XVIII mensis iulii, anno Domini MDLXIX, regni nostri XL. Franciscus Krasinski, regni Poloniae vicecancellarius. Relatio reverendissimi Francisci Krasinski, praepositi Plocensis, archi-

diaconi Varsoviensis et regni Poloniae vicecancellarii. Nos itaque, supplicationi memoratae nobis factae benigne annuentes, tum rei quoque ipsius dignitate adducti, praeinsertas litteras in omnibus earum punctis, clausulis, articulis et conditionibus autoritate nostra regia, quantum leges publicae regni nostri permittant, et, si praefati sacerdotes ritus graeci in usu earum sunt: approbandas, et confirmandas esse duximus, uti sane per praesentes litteras nostras approbamus et confirmamus, atque etiam decernimus et statuimus illas robur et pondus suum iustum et debitum obtinere debere. In cuius rei fidem praesentis manu nostra subscripsimus et sigillo regni nostri muniri mandavimus. Datum Leopoli, die XXIV mensis maii, anno Domini MDLXXVIII, regni nostri tertio.

Stephanus Rex subscripsit.

Варшавскій глав. архивъ др. ак., кн. метр., № 118, л. 392.

XXIII.

1566 года, 27 января. Грамота кор. Сигизмунда-Августа, въ которой онъ приказываетъ властямъ передать о. Григорію Балабану всѣ монастыри Львовской епископіи, уступленной ему отцемъ его.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiaeque etc... dominus et haeres. Magnificis et generosis Nicolao in Syenyava, terrarum Russiae pallatino, exercituum regni nostri supremo et Haliciensi, Colomiensi, Petro Barzi, castellano Praemisliensi, Leopoliensi, et Mathiae Vlodek, Camenecensi capitaneis vel, eorum in absentia, vicecapitaneis, sincere et fideliter nobis dilectis gratiam nostram regiam. Magnifici, generosi, sincere et fideles dilecti! Certorum consiliariorum precibus et comendationibus adducti, remissimus honorabili Marco Balaban, vladicae Leopoliensi, ut eundem vladicatum Leopoliensem

honorabili Hrehorio Balaban, filio suo, resignaret. . . . . vladicatum ipsum eidem Hrehorio Balaban contulimus. Quia . . . . . . Monasteria certa, in districtibus Leopoliensi, Haliciensi et Camenecensi consistentia, ad vladicatum Leopoliensem antiquitus pertinere. Ideo sinceritatibus et fidelitatibus vestris mandamus, ut unaque, quae illarum in districtu suo monasteria ad vladicatum Leopoliensem pertinent, memorato venerabili Hrehorio Balaban, vladicae Leopoliensi, in possesionem tradant, omnibusque, quae ad vladicas Leopolienses pro tempore existentes pertinet, hanc quoque perfrui faciant, secus pro gratia nostra non facturi. Datum Vilnae, die XXVII januarii, anno Domini MDLXVI, regni nostri XXXVI. Ad mandatum sacrae regiae maiestatis proprium.

Львовскій бернард. архивъ, кн. гр., т. 322, стр. 309.

XXIV.

1569 года, 16 іюня. Грамота кор. Сигизмунда-Августа о передачѣ Львовскаго владычества п. Ивану Лопатѣ-Осталовскому.

Actum in castro inferiori Leopoliensi, feria secunda ante festum sanctae Margarethae virginis proxima, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo nono. Oblata mandati per Lopatha.

Oblatae sunt ad officium praesens actaque praesentia castrensia Leopoliensia litterae sacrae regiae maiestatis, titulo et sigillo eiusdem maiestatis regiae munitas et obsigillatas per honorabilem Iwanum Lopatha Osthalowski . . . . sibi actis praesentibus . . . . sub tenore verborum subsequenti: Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Rüssiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiaeque etc... dominus et haeres. Generosis Andreae Bar(zem)i, notario nostro et capitaneo atque Leopoliensi surrogato,

Mathiae a Vlodde, Camenecensi, et Hieronimo Sienawski, Haliciensi, capitaneis nostris, in absentia vero ipsorum, vicecapitaneis, fidelibus nobis dilectis gratiam nostram regiam. Generosi fideliter dilecti! Permiseramus non ita pridem venarabili olim Marco Balaban, vladicatus Leopoliensis possessori, nuper vita functo, cum ipsum vladicatum filio ipsius nobili Hrehorio Balaban resignari, certaque monasteria ad vladicatum eundem pertinentia, quae in capitaneatibus vestris consistunt, in possessionem ipsius tradere. Sed quum certo educti simus, reverendissimum in Christo patrem dominum Stanislaum Schlomowski, archiepiscopum Leopoliensem, sincere nobis dilectum, conferendi vladicatus Leopoliensis pro hac vice ius potestatem habere, vigore cuius iuris honorabilem Ivanum Lopatka Osthalowski, ut pote idoneam personam, in ordineque praesbiterii existentem, ad vladicatum praedictum praesentare decrevit. Proinde nos paternitatem suam in iure suo conservare volentes, litteris fidelitatibus vestris serio mandamus, ut postea quam praefatus reverendissimus archiepiscopus Leopoliensis vladicatum ipsum dicto Iwano Lopatka contulerit, hunc et neminem alium in possessionem illius nec non monasteriorum, in capitaneatibus vestris consistentium inducatis eorundemque realem possessionem ipsi traditis, ac a Hrehorio Balaban, cui nos ipsum vladicatum per ignorantiam iuris praefati archiepiscopi Leopoliensis contuleramus, adimatis, aliter non faciatis pro sui officii debito et gratia nostra. Datum Lublini, in conventione regni generali, die XVI iunii, anno Domini MDLXIX, regni vero nostri XXXX. Franciscus Krasiński, regni Poloniae vicecancellarius, m(anu) p(ropria).

Львовскій бернард. архивъ, кн. гр., т. 41, стр. 659.

XXV.

1569 года, 6 августа. Грамота короля Сигизмунда-Августа, въ которой онъ приказываетъ статоростамъ Львовскому, Галицкому и Каменецкому, ввести во владѣніе епископскими имѣніями о. Григорія Балабана, владыку Львовскаго.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae etc... dominus et haeres. Generosis capitaneis nostris capitaneatuum nostrorum Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis eorumque vicecapitaneis et ceteris officialibus, ad quos praesentes litterae nostrae pervenerint, fidelibus dilectis gratiam nostram regiam. Generosi fideles dilecti! Contulimus priori concessione nostra vladicatum ecclesiarum Haliciensium, Leopoliensium et Camenecensium ritus graeci venerabili Hrehor Balaban, cuius virtus et vitae integritas nobis commendata est, quo de re etiam ad reverendum in Christo patrem dominum archiepiscopum Leopoliensem, tum etiam ad reverdum Ionem, methropolitanum Kiioviensem, litteras operales nostras dedimus, ne enim in administratione eius ipsius vladicatus ulla ratione impediant. Quare volumus atque fidelitatibus vestris serio praecipimus mandantes, ut memorato Hrehor Balaban de omnibus fructibus et proventibus emolumentisque universis ad praenominatum vladicatum ecclesiarum Haliciensium, Leopoliensium et Camenecensium per eos, quorum interest, extradendis pro officio et auctoritate sua capitaneali respondere curetis, neque in perceptione illorum eundem a quoque turbrai permittant, non obstantibus etiam ullis aliis litteris nostris, si quas in contrarium emanare contigerit, pro gratia nostra secus non facturi. Datum Lublini, in conventu regni nostri generali, die sexta mensis augusti, anno Domini MDLXIX, regni nostri anno XL. Ad proprium sacrae regiae majestatis mandatum.

Львовскій бернард. архивъ, кн. гр., т. 41, стр. 730—731.

XXVI.

1570 года, 15 августа. Универсалъ короля Сигизмуда-Августа о признаніи владыкою Львовскимъ Лопатку Осталовскаго.

Sigizmund August, z łaski Bożei król Polski, wielki xiąndz Lithewski, Ruski, Pruski, Mazowieczki, Zmodzki etc... pan i dziedzicz. Wszythkim wobecz i kazdemu z ossobna, iakiego kolwiek stanu i dostoieństwa liudziom, a mianowicie obywatheliom ziemie Ruskiei oznaimuiemy, nas i zwierzchnoszcz naszę niepomalu obraza, ze uczcziwego xiendza Lopathke Ostalowskiego, wladyki Lwowskiego, wielie liudzi, nie wiemy dlia którei prziczyny, za wladyke Lwowskiego swego znacz i iego zwierzchnosczi powinnei szluchacz nie chczą, k temu thez popom swoim, które na imieniu wlasznym maią poszluszensthwa powinnego czinicz mu niedopusczaią, który tho wladyka, iako od nas iesth na the tho urząd i dosthoiensthwo szlusznie podan, thak thez za them naszym podaniem i od metropolitha Wielienskiego, wedlug powinnosczi i zwyczaiu krzeszczianskiego, porządnie iesth na tho wladiczthwo oswięczon, a przethoz niewdzięcznie i z nielaską thakie nieposzluszensthwo, które zwierzchnoszcz naszą obraza, a wzgarde urzendowi koszczielnemu przinoszi, od thich wszythkich przyiimuiemy. Rozkazuiącz przi them srodze wszythkim wobecz i kazdemu z osobna, abysczie przerzeczonego Lopathke Ostalowskiego, iako od nas na wladicythwo Lwowskie podanego, thak od methropolitha poswienczonego, za wlasnego swego wladyke znali, i iego zwierzchnoszczi, thak w rzeczach duchownich, iako i w swieczkich, iego urzendowych, naliezączech, poszluszni byli, oddawaiącz mu spelna i the pozythki, które iedno zdawna wssysthczy wladicze Lwowskiemu dawacz są powinni, a mianowiczie them wszythkim, którzi popom swoim szluchacz zwierzchnoszczi thego wladyki zakazuią, a osobliwie y srodze rozkazuiemy, abyszcyie them tho popom swoim wedlug pristhonoszczi i powinacztha krzeszczianskiego przerzeczonego Lopathke za wladyke swego wlasnego znacz, onemu peszluszni bycz nie zabraniali; inaczei dlia laski

naszei czynicz nie będą. Dan w Warszawie dnia XV, mieszziącza szierpnia, roku Pańskiego MDLXX, a panowania naszego XLI. Sigismundus Augustus Rex m. p.

Львовскій бернард. арх., кн. гр. т. 335, стр 211—212.

XXVII.

1572 года, 20 мая. Привилегія, данная кор. Сигизмундомъ—Августомъ русскимъ города Львова, по ходатайству братства, объ уравненіи русскихъ въ правахъ и вольностяхъ съ римско-католиками, съ запрещеніемъ этимъ послѣднимъ преслѣдовать русскихъ подъ опасеніемъ взысканія 20000 венгерскихъ злотыхъ.

In nomine Domini amen, ad perpetuam rei memoriam. Quoniam facta humana quantumcunque memorabilia facile intereunt, nisi litterarum beneficio, quae res scitu necessarias abolari non patiuntur, fuerint immortalitati consecrata. Proinde nos Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, nec non terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Kiioviae, Russiae, Volhiniae, Prussiae, Mazoviae, Podlachiae, Culmensis, Elbigensis, Pomeraniae, Samogitiae, Livoniae etc... dominus et haeres. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis tam praesentibus, quam futuris harum notitiam habituris. Quod cum questi fuissent coram nobis et consiliariis nostris ad latus nostrum assidentibus nuntiisque terrestribus, in eo conventu regni generali congregatis, famati Vasko Thynowicz et Choma Babycz, cives nostri Leopolienses ritus et fidei graecae sive Ruthenicae, suo nomine et tanquam nuntii ac plenipotentes totius communitatis Ruthenorum civium et suburbanorum Leopoliensium subditorum nostrorum, eos non mediocri iniuria et gravamine proconsuli et consulibus, advocato et scabinis totaque communitate polonorum ecclesiae Romanae civitatis eiusdem Leopoliensis propterea affici. Quod ipsos uti aequalia membra unius reipublicae civita-

tis nostrae Leopoliensis pariaque onera, dationes et contributiones, tam nostras regales reique publicae regni nostri, quam civitatis eiusdem, ac alias quasvis, una cum aliis civibus Polonis ecclesiae Romanae, sustinentes, ad privilegia et libertates, quibus caeteri cives nostri Leopolienses gaudent, admittere nolunt. A sacerdote etiam eorum ecclesiae ritus graeci in civitate eadem Leopoliensi sitae, proconsul cum consulibus certas quasdam dationes: panum, caponum quorum aliarumque rerum, tempore solemnium festorum, Nativitatis videlicet et Resurrectionis Domini, contra observantiam et libertates personarum spiritualium, exigere consveverunt, iuramentaque circa susceptionem iuris civilis Leopoliensis, ob eam solum causam et praetextum, ut ad eiusmodi libertates non admiterentur, eos praestare; resque et merces venum exponere, pannum ulnatium incidere, liquoresque generis cuiuscunque conficere ac propinare, sub praetextu quarundem rationum minus instarum eis denegant in grave damnum, ignominiam et praeiudicium ipsorum Ruthenorum. Supplicassentque nobis, pro eis ipsi consiliarij nostri, lateri nostro, in eo conventu regni generali assidentes, ut indemnitati eorum hac in parte consulere prospicereque dignaremur. Nos supplicationi eiusmodi uti iustae benigne annuentes, simulque habentes rationem laudabilis actus unionis regni Poloniae cum Magno Ducatu Lithvaniae in proxime praeterito conventu regni generali Lublinensi iam determinati, post cuius determinationem omnes dignitarios, senatores et officiales, tam spirituales, quam seculares Magni Ducatus Lithvaniae terrarumque Volhyniae et Podlachiae etiam ritus graeci fideique Ruthenicae inter proceres regni Poloniae cooptavimus et coequavimus, cumque iam inter dignitarios regni Poloniae, Magnique Ducatus Litvaniae et dominiorum nostrorum eiusmodi aequalitas est unita et determinata, multo magis inter minoris inferiorisque conditionis homines similis observetur aequalitas, necesse est. Ex iis itaque et aliis multis legitimisque et firmissimis rationibus animum conventionum nostrorum moventibus, eisdem Ruthenis Leopoliensibus omnibus et singulis nemine excepto tam intra, quam extra civitatem nostram Leopoliensem degentibus

praesentibus et deinceps futuris temporibus existentibus, eas infrascriptas libertates et immunitates perpetue duraturas ex unanimi voto et consensu consiliariorum regni nostri et Magni Ducatus Lithuaniae nuntiorumque terrestrium in eo praesenti conventu regni nostri generali congregatorum dandas, donandes, concedendas, largiendasque duximus, uti quidem damus, donamus, concedimus gratiose largimur et tribuimus praesente privilegio nostro mediante.

Imprimis autem volumus et statuimus, quod aequaliter cum aliis civibus et suburbanis Leopoliensibus Polonis Romanae obedientiae omnibus iuribus, privilegiis, libertatibus, praerogativis et immunitatibus quibusvis, nullis prorsus exceptis, a serenissimis praedecessoribus nostris, desideratissimis regibus Poloniae ducibusque Russiae, ac aliis quibusvis principibus et proceribus regni et dominiorumque nostrorum, eidem civitati Leopoliensi, quavis ratione et modo, concessas, utentur, fruentur, potientur ex eisque pari ratione, quemadmodum alii cives Poloni Romanae ecclesiae gaudent, ipsi quoque gaudebunt. Sacerdotes etiam eorum ecclesiae ritus graeci praesentes et pro tempore existentes, a dationibus quibusvis quocunque nomine et cognomine nuncupatis tam peccuniariis, quam aliis quibuslibet, consulatui Leopoliensi conferendis liberi et absoluti erunt, nec iidem ipsi sacerdotes ritus graeci alicui, alteri iurisdictioni superioritatique subesse et parere, praeterquam vladicae Leopoliensi, tenebuntur astrictique erunt. Omnes praenominati Rutheni ritus graeci, ius civile Leopoliense suscepturi iuramenta corporalia ad instar aliorum civium Leopoliensium Pollonorum praestare possint et valeant. Ad officia item proconsularia, consularia, advocatialia, scabinalia et quasvis alias praefecturas civitatis eiusdem, quotiescunque ellectio consularis celebrabitur per capitaneum nostrum Leopoliensem praesentem et pro tempore existentem, libere eligi et praefici poterint et debebunt. Filiosque suos ad ludos literarios, gimnasiaque et scholas tam in civitate nostra Leopoliensi, quam ubivis locorum in regno et dominiis nostris existentes pro ediscentibus artibus liberalibus dare destinareque, possint et valeant. Artificia item quaevis

mechanica omnia nullis exceptis ediscere, illaque laborare, socios et discipulos artificiorum quorumcunque fovere, contubernia et fraternitates quasvis artificiorum suscipere, in eisque iuxta consuetudinem usitatam praefectos sive seniores fore, eosdemque Ruthenos magistri artificiorum quorumvis Pollonicorum ad artificia contuberniaque eiusmodi suscipere et admittere tenebuntur. Omnia quoque genera mercium quocunque nomine et cognomine nuncupatorum per universum regnum Poloniae, Magnum Ducatum Lithuaniae, terras Volhyniae, Kiioviae, Podliachiae et alia dominia nostra exercere, nec non pannum et res quasvis mercimoniales ac institorias omnis generis ulnatim incidere, tam in aedibus eorum privatis, quam in aliis quibusvis locis publicis venum exponere malmaticum muscatellinum, hungaricum, valachicum vinum, medonem, cerevisiam et alia omnia genera liquorum conficere et propinare pari modo et ratione, quemadmodum alii cives Poloniae faciunt semper, et quolibet tempore perpetuo et in aevum eis licitum erit,—non obstantibus quibusvis litteris privilegiis in contrarium praesentum, quocunque modo et ratione, per quasvis personas publicas vel privatas emanatis vel emanandis, quae amplius post determinationem laudabilis actus unionis et statuum rituumque coaequationis ipsos Ruthenos hominesque ritus graeci afficere nulla ratione possunt, quibus per praesentes derrogamus derrogatumque perpetuis temporibus esse volumus. Quod ad universorum et singulorum cuiuscunque dignitatis, statuum et conditionis existentium, praesertim vero generosi Nicolao Herborth de Fulsthyn, capitanei nostri Leopoliensis, nec non famatorum proconsulis et consulum, advocati et scabinorum civitatis ipsius Leopoliensis praesentium et pro tempore existentium notitiam deducentes mandamus, ut praenominatos Ruthenos, cives Leopolienses, omnes et singulos, nullis exceptis, iuxta praescriptum praesentis privilegii nostri in omnibus et singulis conditionibus, clausulis et articulis conservetis, praerogativisque, libertatibus et immunitatibus, modo suprascripto, a nobis autoritate conventus regni generalis Varso-

viensis eis concessis, quovismodo praetextu et colore expuisito contradicere ne praesumatis.

Ita ne de caetero de eo negotio ipsorum civium Leopoliensium hominum ritus graeci, modo praemisso authoritate nostra et praesentis conventus regni generalis, cum aliis civibus Leopoliensibus Pollonis ecclesiae romane coaequatorum et unitorum, querelis obruamur, et quoniam edocti etiam summis eisdem Ruthenis ipsos consules aliosque cives Polonos Leopolienses areas et domos in circulo civitatis eiusdem emere possidereque prohibere.—Ideo nos vigore unionis et coaequationis suprascriptae damus et concedimus eisdem Ruthenis ritus graeci praesentibus et futuris, omnimodam facultatem et potestatem, areas et domos emendi, et eas apud quasvis personas arendandi, in eisque negociandi ac res mercimoniales quasvis ad instar aliorum civium Leopoliensium Polonorum venum exponendi perpetue et in aevum; quem articulum volumus, etiam inter caeteras libertates suprascriptas, tam a consulatu Leopoliense praesente et pro tempore existente, quam ab aliis quibusvis personis, ipsis civibus Ruthenis, firmiter et inviolabiliter observari; pro gratia itaque nostra, debitoque suo, ac sub poena viginti millium aureorum hungaricalium, medietatem fisco nostro, aliam vero medietatem parti gravatae. Toties, quoties praesenti privilegio, de certa scientia nostra et consiliariorum nostrorum, nuntiorumque terrestrium in eo conventu regni nostri generali congregatorum ipsis hominibus ritus graeci, civibus nostris Leopoliensibus, conceso, contradictum impugnatumque fuerit, irremisibiliter succumbenda aliter ne feceritis. In quorum omnium et singulorum praemissorum fidem firmiusque et evidentius testimonium praesentes manu nostra propria subscripsimus, quas et sigillo nostro maiori subappenso communiri mandavimus. Datum Varsaviae, in conventu regni nostri generali, die vigesima mensis martii, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, regni vero anno quadragesimo tertio. Praesentibus reverendissimo ac reverendis in Christo patribus—Dominis Jacobo Uchański, archiepiscopo Gnesnense, legato nato et regni nostri pri-

mate, Philippo Padniewski Cracoviense, Stanislao Karnkowski Vladislaviense et Pomeraniae, Adamo Konarski de Kobylino Poznaniense, Petro Myszkowski de Mirow Plocense, Victorino Wierzbiczki Luceoriense, Valentino Herborth de Fülsztyn Praemisliense; Alberto Starozrzebski Chelmense—ecclesiarum episcopis. Nec non magnificis ac generosis Sebastiano de Mielecz, castellano Cracoviense et Brzestense, Luca comite de Gorka Poznaniense Buscenseque, Nicolao Radziwil, duce in Dubinki et Bierze Vilnense, cancellario magni ducatus Lithuaniae ac Lidense, Mohirense, Borysiovienseque, Petro a Zborow Sandomiriense ac Stobniczense Camionacenseque, Gasparo Zebrzydowski Calisiense, Eusthachio Wolowicz, castellano Trocense, magni ducatus Lithuaniae vicecancellario ac Brestense, Kobrinenseque, Ioanne Sirakowski Lanciciense ac Przedecense, Ioanne Chotkiewicz, comite in Skłow et Bychow, capitaneo generali terrarum Samogitiae, magni ducatus Lithuaniae marschalco, et administratore, ac exercituum nostrorum in Livonia praefectu ac Kaunense Protelense, Telsovienseque, Ioanne a Słuzewo Brzestense ac Kamnense, Miedzyrzyczenseque, Basilio Konstanthynowicz, duce Otrogiane, Kioviense ac terrarum Volhyniae marschalco a Vlodimiriense, Ioanne Krotowski de Barczyn Iunovladislavense, Ioanne Fierley de Dambrowicża Lublinense, regni nostri marschalco ac Rathnense. Stanislao Lairski Masoviae ac vicesgerente, Nicolao Kiszka de Ciechanowiec, Podlachiae ac Drohiciense Belzense, Ioanne a Działyn Culmense et in Brathian, Achacio Czema Pomeraniae ac Novense—pallatinis et capitaneis, Hieronimo Ossolinski Sandomiriense, Ioanne commite in Thanczyn Voinicense ac Lublinense, Paulo Sapieha Kiioviense ac Lubiecense, Stanislao Herburth de Fulstin Leopoliense ac Drohobycense Samborienseque et terrarum nostrarum Russiae Zuppario, Andrea Wisznowiecki Volhyniae, Stanislao Słupecki Lublinense, Andrea comite in Tanczyn Belzense, Anshelmo Gostomski Ploczense Ravenseque, Sigismundo Wolski de Podhayce Czernense ac Vąrsaviense, Ioanne Kostka de Stembergk Gedanense, terrarum nostrarum Prussiae, Thesaurario ac Puczense, Dirschovien-

seque, Nicolao de Dombrowica Visliciense Sandomirienseque, Ioanne Tharlo Radomiense, Andrea Opalinski Szremecense, Ioanne Sienno Zarnoviense, Ioanne Sieninski de Gologory Haliciense, Ioanne Herborth de Fulstyn Sanocense, Praemisliense, castellanis et capitaneis, Valentio Dembinski de Dambiany, cancellario etc... Francisco Krasinski, vicecancellario regni nostri, Nicolao Christophoro Radzivilo, duce in Olyka et Nieswiez, magni ducatus Lithuaniae curiae marschalco, et aliis quam plurimis fide dignis atque terrarum nuntiis testibus, tunc existentibus. Sigismundus Augustus rex m. p.

Эта грамота подтверждена королемъ Владиславомъ IV 5 марта 1633 г., Яномъ Казиміромъ 29 января 1649 г.

Львовскій бернард. арх, кн. гр., т. 335, стр. 426—431.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, №№ 524, 587.

XXVIII.

1574 года, 15 апрѣля. Генрихъ Валуа, король Польскій, приказываетъ Львовскому магистрату подъ страхомъ взысканія 20000 венгерскихъ злотыхъ обращаться съ русскими православными согласно съ привилегіею, данною имъ королемъ Сигизмундомъ—Августомъ.

Henricus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae etc..., nec non dux Andium Barboniorum et Alvernorum etc... Amatis proconsulibus, consulibus, advocato et scabinis civitatis nostrae Leopoliensis, fidelibus nobis dillectis gratiam nostram regiam. Famati, fideles dilecti! Venerunt ad nostrae majestatis praesentiam nuntii et plenipotentes famatorum seniorum totiusque communitatis Ruthenorum fideique graecae, tam intra quam extra civitatem nostram Leopoliensem commorantium, suo et illorum nominibus graviter conquerentes, eos non mediocribus damnis et iniuriis a fidelitatibus vestris propterea affici: quia —quamvis a serenissimo olim divae memoriae Sigismundo Augusto, rege Poloniae, praedecessore nostro, privilegium super certas praerogativas, libertates et immunitates, ibidem luculenter descriptas, Varsaviae in comitiis generalibus anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo secundo obtinuerint, vobisque illud praesentaverint, ac, ut iuxta illius contenta et tenorem conservarentur, expetierunt, tamen vos, neque petitioni illorum, neque litteris ipsis privilegii memorati optem-

perare voluistis, prout contra vos solemniter de eiusmodi temeraria inobedientia vestra sunt protestati supplicatique sunt nobis humiliter, ut indignitati illorum hac in parte consulere dignaremur; cui supplicationi nos benigne annuentes simulque animadvertentes, privilegium istud ipsorum esse iustissimum et aequissimum illud et omnia eius contenta descriptaque authoritate nostra regia specialibus litteris nostris confirmavimus et roboravimus, volentes itaque, eos iam ad usum et positionem omnium in ipso privilegio descriptorum deducere. Mandamus vobis omnino, id habere volentes severeque percipientes, ut dum praesentibus requisiti fueritis, eos ipsos cives et incolas nostros Leopolienses omnes et singulos ritus fideique graecae iuxta praescriptum privilegii memorati per nos confirmati in omnibus eius conditionibus, clausulis et articulis, nullis penitus exceptis conservetis, eosque ad usum privilegii eiusmodi admittatis, nec ulla ratione vel aliquo colore aut praetextu eidem contradicere praesumatis ita, ne amplius apud nos conquerendi in eo negotio ipsi homines Rutheni occasionem babeant. Quod si mandato huic nostro obtemperare temere nolueritis, ideo poenam in ipsis litteris privilegii descriptam, videlicet viginti millium aureorum ungaricalium, medietatem ad fiscum nostrum a vobis sine ulla gratia propter temerariam inobedientiam vestram repetemus, aliam vero medietatem ipsis conquerentibus iniuriaque a vobis affectis succumbetis. Insuper si praemissa mandata nostra exequi neglexeritis, extunc praefigimus vobis terminum peremptorium ab exhibitionem praesentium in . . . . .[1]) septimanis continue et immediate se sequentibus coram nobis iudicioque nostro et consiliariorum nostrorum personaliter comparentes, in eoque termino dicetis causas et rationes, si quas iustas et legittimas habueritis. Qui praemissa exsequi omnia non teneamini, certificamusque vos, quod sive comparueritis, sive non, nos ubique contra vos de iure procedemus, contumacia vestra non obstante. Datum Cracoviae, in conventu regni generali felicis corronacionis nostrae,

---

[1]) Въ подлинникѣ свободное мѣсто.

die quindecima mensis aprilis, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, regni vero nostri anno primo. Ex proprio mandato sacrae majestatis regiae.

Львовскій бернард. арх., кн. гр., т. 335, стр. 1089—1090.

XXIX.

1575 года, 1 февраля. Іона, епископъ Галицкій, Львовскій и Каменецъ-Подольскій, расторгаетъ незаконные браки, допущенные намѣстникомъ и крылошанами Львовскими.

Myłostyieyą Bozyieyą Iona, iepiskup Halyczki, Lwowski y Kamincza Podolskao, oznaymuyem wssym komu bude potrzeba widathy, isz otecz Ileya, swiessczennik Solloneczki, pozwał pred mene Iyakowa namissnyka naszeho Lwowskoho y kryłoszany Lwowskiy. A gdysz stanuły, ino Ileya, pop Solloneczki, skarzył na nych pred namy, isz ony dopusthyli y blohoslawyli Petra Jaremkowicza s Solonki meszkathy z zonoyu u swyathuszy perszy swath z druhoyu zwaskoyu, tho iest dwa rodnych brathy od dwu rodnych wzieli. J tesz Petra Sczehlewicza, s thu meszkayecz z zonoyu, u kotroiej yesth muż żywy, y Andreya Rohulicza, kotory meszkaieth z zonoyu persszy swath s perszeyu swachoyu, to iest thuho Andryia rodnaia bratanna byla za Demkom, a thoy Andry rodnuyu sesthru Demkowu wzial sobi za zonu, a namissnyk thym wsim sliub dawal, szto iest naprotyw zakoni swiethom nasszom takowyye zenythwy, y iescze nie opissowali do ieho milosczi pana starosty, y oblycznie pred ieho mylostią skarzyly pred panom podstarostym, iszby oni wedlug prawił swietych otecz dopustyly y blohoslawyli ich. A namissnyk Iyakow s kryloszany na tho thuiu zalobu odpowily: isz my ktomu sie znaiemo, i czesmy ich blohoslawili, y do ieho milosthi pana starosty pysaly, abo y skarzyly y przez lysth swoy iehosmy ustanowiely, eisliby im zakonu nie czynil. Abowiem iesmo niewidaly, isz ony buth

sobi thak w blyskosthi, a oni nam inaczéi powidalï; my ich byly blahoslawyli y dopustyli wedlug ich powisthi. I thusz pred namy oblycznie stoyaczi, Petr Jaremkowicz y Andrey Rohulicz, Petr Sczehlewicz, Solonczane, powidili: izesmo my wam powidaly jak iesmo my sobi byli, a wyste nam dopustyli takowych zenisthw. Illyssmy ich pytali, iestiz maiuth iakowyi lysthy, aszby tak powidaly. A ony, neokazuwaly zaloby y odpowidy, iaczy slowne powidali. Ino ya, wysłuchawszy żaloby y odpowidy y tych thysz Solonczanych wssich postupkow, mayuczi pry sobi duchowenstwo, sprawom naszym duchownym mayuczi na dobrym baczenyu, z ewangelya Hospoda nasseho Isus Chrysta y swyatych Apostolow y bohonostnych otecz prawil, skazuiem skazanyiem naszym ninyeszym tyi malzenstwa byty niczemniczi, abowiem suth naprotyw zakoni swyethom naszom hreczeskom y swietych otecz prawyl, a szto namięsthnik Jakow sliuby im dawal y s kryloszany ich blahoslawil y dopuszczal, my tho wniwosseczo obrassczaiem y kassuiem ich sliuby, sto im dawano. J blohoslawenstwo zwerchnostyu naszeyu pastyrskoyu prykazuiem thym Petrowy y Andreyiowi, aby tym zonam daly spokoj, a s nymy iusz ne meszkaly wiczne pod neblohoslawlenyiem naszym. A ieslyzby s nymi maly messzkathi, abo kotory s nych Ilyeby u pokuthi pryniethi nechothyli za tho, szto z nymi meszkaly, aby im zadnoho zakonu neczyneno, yak protywnikom y protywnicziam ich zonam zakonu swiethoho naszoho, tak otecz Jlyya, jak inszyi swiesczennyczi, pód neblahoslawlenyiem naszym koneczne. A otecz Jliya yak nalepiej rozumieth, tak nechaj ich w zakoni sprawuieth toch Petrow y Andryia y ynych, kotoryy suth abo mily by bythi, sztho by ne wodluch zakonu swietoho sprawowaly sie, yak buduczy pastyr dusz ich. A ia yenu choczu thoho dopomohaty; a szto sie dotyczeth, ysz namistnik nasz Jyakow parachwyyu od sahiligi (?) wtorhuieth sie y sliuby dawal, abo inszyi zakony czynil parachwianom ieho, ia choczu inszym czassom sprawiedlywosth sucho uczynithy o tho, gdysz iedno schoczeth thoho otecz Jleya pozwathi, abo pozoweth y o sztonkolwiek dasth iemu wynu. Data lysthu w Lwowi, u

swiethoho Jurya, roku Bozeya tyssiacza piethsoth symdessyath pyethoho, missieczie chwebrualya perwy deń. Iona, iepiskup Lwowski, rukoiu wlasnoiu. Konon krylloszanin mytropolyie Haliczkoie, namissnyk Kryloski, Halyczki.

Львовскій бернард. арх., кн. зем., т. 20, стр. 265—267.

XXX.

1576 года, 20 ноября. Грамота кор. Стефана Баторія, которою онъ подтверждаетъ двѣ грамоты Сигизмунда Августа: одну объ уступкѣ Маркомъ Балабаномъ Львовской епископіи своему сыну Григорію, другую о пользованіи и владѣніи Григоріемъ упомянутой епископіей.

Vladicae Leopoliensi quaedam privilegia confirmantur.

Stephanus, Dei gratia rex Poloniae etc... Significamus etc... Quod cum exhibuissent nobis certi consiliarii nostri nomine honorabilis Hrehorii Balaban, vladicae Leopoliensis, binas litteras pargameneas a serenissimo olim Sigismundo Augusto, rege Poloniae, proedecessore nostro, emanatas sigilloque regni subappenso singulas communitas manuque reverendi Petri Myszkowski, regni Poloniae vicecancellarii, subscriptas: priores quidem continentes in se consensum ab eodem serenissimo rege honorabili Marco Balaban, vladicae Leopoliensi, ejusdem Hrehorii patri, super resignationem faciendam ejusdem vladicatus Leopolensis in personam praefati Hrehorii Balaban, filii sui, datum et concessum;—alteras vero, continentes in se conservationem in usu et administratione possessioneque vladicatus memorati ipsi Hrehorio per eundem regem concessam, sanas, salvas et integras, nullamque suspitionis notam in se habentes, quarum litterarum prius emanatarum tenor sequitur ejusmodi: Sigismundus Augustus etc... Posteriorum vero tenor est talis: Sigismundus Augustus etc... Post quarum quidem litterarum exhibitionem retulissent nobis iidem consiliarii nostri cum ipsum Hrehorium Balaban morte memo-

rati Marci, patris illius, ex vladicatu eodem Leopoliensi per reverendissimum olim d. Stanislaum Slomowski, archiepiscopum Leopoliensem, sub praetextu cujusdam asserti juris, pulsum fuisse, illumque Iwano Lopatka, nuper vita functo, in derogationem juris ejusdem Hrehorii, concessisse, supplicassentque nobis nomine ipsius honorabilis Hrehorii Balaban, ut in primis easdem litteras utrasque praeinsertas approbare, ratificare et confirmare, atque eundem Hrehorium ad usum fructum et possessionem vladicatus memorati restituere dignaremur. Cui quidem supplicationi uti iustae benignae annuentes, simulque habentes commendatam ipsius integritatem, constantiam et in ritu graecanico bene riteque administrando non vulgarem peritiam solertiamque, litteras praeinsertas utrasque in omnibus earum conditionibus, clausulis et articulis approbandum, ratificandum et confirmandum, illumque in pristinum usum fructum et possessionem vladicatus praenominati Leopoliensis restituendum, ac in eodem ad extrema vitae illius tempora ipsum conservandum et relinquendum esse duximus, uti quidem autoritate nostra regia ac de consilio consiliariorum regni nostri, lateri nostro tunc assidentium, approbamus, ratificamus et confirmamus, atque ipsum in usum fructum et possessionem vladicatus suprascripti Leopoliensis restituimus, conservamus et relinquimus, eique ipsum vladicatum cum omnibus ejus attinentiis et pertinentiis, usibus, fructibus et proventibus emolumentisque universis antiquitus et de iure consuetudineque ad eundem vladicatum spectantibus et pertinentibus ad extrema vitae ipsius, uti praemissum est, tempora ex plenitudine autoritatis et superioritatis nostrae regiae damus, donamus et conferimus praesentibus litteris nostris, eumque pro vero et legitimo vladica Leopoliensi a nobis instituto ab omnibus ubique haberi volumus, non obstantibus quibusvis litteris nostris in contrarium praesentium emanatis et emanandis, quibus nos quo ad effectum praesentium derogamus. Quod ad universorum et singulorum cujuscunque dignitatis, status et conditionis existentium, nominatim vero generosorum Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis nostrorum capitaneorum ac omnium in universum ritus et religionis

graecae sive ruthenicae hominum tam ecclesiasticorum, quam secularium notitiam deducentes, mandamus, ut eundem Hrehorium Balaban juxta praescriptum praesentium litterarum nostrarum in usu quieto et pacifica possessione vladicatus praefati Leopoliensis conservent conservarique ab aliis, quorum interest, curent eique de omnibus redditibus, proventibus et emolumentis universis et singulis. respondeant ac jurisdictionem ab eis, ad quos pertinet, ipsius agnoscant, agnoscique facient. In cujus rei fidem ac evidentius testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Torunii die XX novembris, anno Domini MDLXXVI.

Варшавскій г.г. архивъ др. ак., кн. метр., № 115, л 95.

XXXI.

1577 года, 30 марта. Король Стефанъ Баторій подтверждаетъ привилегіи, дарованныя русскимъ жителямъ города Львова королями: Сигизмундомъ-Августомъ и Генрихомъ Валуа.

Stephanus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae etc... Transilvaniae princeps. Famatis proconsuli cum consulibus, advocato et scabinis civitatis nostrae Leopoliensis, fidelibus nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Famati, fideles dilecti! Conquesti sunt nobis graviter nuntii et mandatarii seniorum totiusque communitatis Ruthenorum ritus et fidei graecae civitatis nostrae Leopoliensis, tam intra, quam extra civitatem dictam Leopoliensem degentium suo et suorum principalium nomine, quod per fidelitates vestras certis praerogativis, libertatibus atque immunitatibus, in privilegio suo, quod beneficio serenissimi olim piae memoriae Sigismundi Augusti, regis praedecessoris nostri, concessum habent, a serenissimo Henrico atque nobis confirmatum, specifice descriptis uti et gaudere non permitantur, etiam—si fidelitates vestras litteris mandatorum serenissimorum

praedecessorum nostrorum eo nomine requisiverint, non sine magnitudine et gravamine ipsorum suplicantibusque iisdem nuntiis et mandatariis, ut ea in re auctoritate nostra de remedio iuris et iustitiae oportuno ipsis providerent. Nos muneris et officii nostri esse scientes providere nec quibusque subditorum nostrorum suo frustretur, fidelitatibus vestris serio ac sub poena, in dicto privilegio expressa, mandamus, ut de praesentibus fidelitates vestrae requisitae feurint, eos ipsos subditos nostros Ruthenos ritus et religionis graecae, omnes et singulos, intra et extra civitatem nostram Leopoliensem habitantes, iuxta praescriptum privilegii dicti a nobis confirmati in omnibus eius conditionibus, clausulis et articulis, nullis penitus exceptis et exclusis, quemadmodum iuris aequitatisque ratio postulare videbitur, conservent, ad usumque debitum et pacificum eius privilegii et omnium in eo contentorum eos admittant admissique faciant, nec ulla ratione vel aliquo colore praetextuque eodem contradicere praesumant. Ne aliter fidelitates vestrae faciant pro gratia nostra et poena praetacta in privilegio expressa, cuius medietas fisco nostro, altera vero medietas parti conquerenti ex bonis fidelitatum vestrarum irremisibiliter applicabitur. Datum Vladislaviae (Wloclavek), die XXX mensis martii, anno Domini MDLXXVII, regni nostri anno primo. Stephanus rex scripsit.

Львовскій бернард. арх., кн. гр., т. 336, стр. 1282—1283; Львовскій магистратскій, арх., т. 225, III, A., стр. 51.

XXXII.

1582 года, 16 ноября. Король Стефанъ Баторій утверждаетъ передачу монастыря Петрча игуменомъ Стефаномъ Геркою подъ защиту и попеченіе Гедеона Балабана.

Confirmatio litterarum Stephani Herka, praefecti monasterii ritus graeci, dicti Pietrcza, quibus patronum et curatorem ejusdem monasterii constituit.

Stephanus etc... Significamus etc... productas esse apud nos litteras Stephani Hirka, praefecti monasterii ritus graeci seu ruthenici, dicti Pietrcza, tituli assumptionis Beatae Mariae Virginis, quem in vulgari humen vocant, quibus ille aetate iam gravis, ne quid monasterium illud ob senectutem suam detrimenti pateretur, in patronum et curatorem sui ejusdem monasterii venerabilem Gedeonem Balaban, vladicam Haliciensem, Leopoliensem et Camenecensem, adoptavit et constituit. Supplicatumque nobis est, ut eam adoptionem et constitutionem patroni praefati, per ipsum Stephanum humen factam, ratam haberemus, authoritateque nostra approbaremus et confirmaremus. Litterarum vero ejusdem constitutionis tenor is sequitur: Я Стефан Герка, игумен монастыра Петрча, заложеня храму Успеня Пречистое Богородицы, со всими обывателями пререченого манастира, ознаймую симъ листом, кому будеть того потреба ведати, иж я, видечи себе зешлого в летех и будучи старости глубокой, монастыра пререченого и церкви святое дозирати и для недостатку манастырского поправляти не могу и, стерегучи того, абы церковъ святая и местце монастырское пусто не остало, просилъ есмъ его милости отца Гедиона Балобана, епископа Галицкого, Лвовского и Каменца Подолского, яко того, которій повиненъ церквей и манастырей дозирати, жебы былъ церкви светой и всему манастерови Петрецкому так же и мне зо всими обывательми манастирскими опекуномъ и родителемъ. И отецъ епископъ Галицкій на прозбу мою то учинилъ, же поднялся церкви светое манастера со всими пожитки его дозирати и радити, и мене ото всихъ кривдъ и долеглостей также и братю мою боронити и порадокъ вес яко въ церкви, такъ в манастыри чинити и пожитковъ всяких манастырских дозирати и стеречи, сеножати теж и сады манастырскіе, которые сут, у ведомости, и в моцы своей мети и тым шафовати, церквей и манастера тымъ поправляти, мне теж игумену также и брати, которые будутъ калугоре в манастыри, або служителе того манастыра маеть отецъ владика з доходовъ манастырскихъ на живность и на потребу мне калугору належачую

давати и осмогровати; а для лепшего зведома печать свою манастырскую къ сему листу приложилемъ и власною рукою подписалъся. Писанъ в манастыре Петрьчи месяца апреля деветьнацатаго дня, року Божего тысеча пятсоть осмъдесять второго, Стефанъ Гирка власною рукою.

Nos igitur rex Stephanus, cum adoptionem seu constitutionem illam patroni et curatoris praefati vladicae Haliciensis, Leopoliensis et Camenecensis, per humen factam, ex re et commodo monasterii illius esse factam intelligamus, neminique praeterea id magis quam ipsi vladicae competat, ut usui ritus monasterii curam gerat, consentimus consentimusque litteris hisce nostris in suam eandem in patronem et curatorem praefati monasterii a Stehano humen factam constitutionem seu adoptionem et assumptionem, illamque autoritate nostra, quantum publici juris erit requirit, approbamus, ratificamus et confirmamus, decernentes, ut sit rata, firma et inviolabilis roburque suum debitum obtineat, atque ipse praefatus vladica vigore constitutionis ejusdem et consensus, ac approbationis nostrae praesentis patrocinium et curam monasterii eiusdem in omnibus gerat. In cujus rei fidem etc... Datum Varschoviae, in conventu regni, die decima sexta mensis novembris, anno MDLXXXII et regni nostri anno septimo. Stephanus rex.

Варшав. глав. архивъ др. ак., кн. метр., № 29, л. 156.

XXXIII.

1586—1590 гг. Запись вновь-поступающихъ учениковъ въ Львовскую братскую школу съ обозначеніемъ обязательствъ родителей относительно платы за нихъ.

Я Иванъ Богатырецъ, крамаръ, отдаю сына своего Михаила Стефану даскалу руському на науку словенско писма, а маю платити на кварталъ по кі грош. польскихъ, возъ дровъ на зиму.

Карпа далъ сына своего Стецка до школы руское на науку, грош. ѕі.

Панъ Иванъ Билдеха далъ сына своего Иванца до школы руское на науку,—грош. ві.

Панъ Иванъ Красовский отдалъ хлопцови два своих: Романа и Андрѣя, от одного ві гроший, а другій ѕ грош.

Иванъ Рогатинецъ Козмичь далъ сына своего Прокопа, грош. ѕ.

Варвара Грицковая отдала, презъ пана Леска, сына своего Ѳедъка, грош. ѕ.

Касьянъ Сахновичь отдалъ сыновъ своихъ Ѳедора, грош. ві, Андрѣя, грош. ѕ.

Марушка Стецковая, вдова, отдала сыновъ своихъ, презъ пана Лекса, сыротъ двохъ: Іакова и Григориа сиротъ.

Козма от Вознесенія сына своего Козму далъ на науку, от которого ві грош.

Священикъ Вознесенский Андрей далъ на науку трехъ сыновъ своихъ: Лукашка, Иванка, Петра, от двохъ по ві грош., а от третяго ѕ грош.

Презъ пана Красовского Тимко сирота з Яворова, его отдалы и на науку.

Панъ Стефанъ самъ презъ себе дал хлопця Арсения. от его квартири ві грош. и возъ дровъ.

Панъ Марко Гречинъ далъ сына своего Гавриска, грош. ѕ.

Панъ Лаврентій Маляръ далъ сыновъ его в: единъ грошій ві, другій ѕ.

Панъ Олексѣй далъ сына своего Карпа ноеврія ѕі дня,—платити ві грош.

Панъ Иванъ Бойкало далъ сына Павла своего весполъ з Олексѣемъ, платити маетъ по ві грош.

Року пи.

Иоанъ ковал Когутъ отдалъ сына его ко науце рок пи мѣсяца февраля д, ему имя Василей, кı грош.

Григорий Щуцкий, року пи, мѣсяца февраль д, отдалъ сына своего Павла.

Игнатий дияконъ далъ хлопца его Иоанна, от негож грош. ѕ.

Катерына, вдова дала сына ея Юлка,—нищий.

Янушь далъ сына своего Якова, грош кı, рокъ пи, марта з.

Миколай далъ сына своего Василия грош ѕ, рок 88 марта з.

Михаило Корчовъский далъ сыновъ своихъ: Андрея и Марка грош. по ı, рок 88, марта з.

Самоилъ далъ сына своего Алексѣя грош ѕ, марта з.

Данило далъ сына своего Якова, грош. 10, марта з.

Феодоръ далъ сына своего Михаила, грош. 8, марта з.

Пахомий далъ сына своего Михаила, грош. 12, марта з.

Селивестръ Шелестъ з Солонки далъ сына своего Феодора, марта з, грош. 12.

Максимъ далъ сына своего Андрея, грош. 8, мѣс мар. з. с предмѣстия Краковского.

Петръ пекаръ далъ сына своего Андрея, грош. 12, марта 10.

Мисковая з Городка дала сына своего Якова, грош. 10, марта 10.

Сташковская, удова съ предмѣстыя Галицкого, дала сына своего Антоніа, сироту, марта 10.

Мисковая, вдова Люторова, дала сына своего Тимоѳея, грош. 10, марта 10.

Трушь Текля дала сына своего.

Григорий коваль, з Долгой улицы, далъ сына своего Феодора, мѣсяца апрѣля 8, плата грош. 8.

Іосифъ, з Галицкого передмѣстыя, далъ сына своего Іоанна, апр. 14, грош. 12.

Панъ Илиашъ пекар отдалъ сына своего предъ Рожеством Христовымъ, на кварталъ по ѕ грош.

Мѣсяца апрѣля 14 дня Іоаннъ панъ Стрѣлицкий далъ сына своего Іоанна, грош. 12.

Петръ Дубовичь мая 20 далъ псалтыру учити, грош 12.

Стефанъ кравецъ, з предмѣстя Краковского, отдалъ сына своего и з жоною своею Іоана, псалтыру началъ учити, мая 8, грош. 10.

Отецъ Іоанъ, священикъ Богоявления, Евстафия сына своего отдалъ учити трете з днем святого великого поста во второкъ, по 12 гр.

Рокъ 1590.

Тимофей кушнеръ, з Краковского предмѣстя, отдалъ сына своего Анъдрея нед. 4 святого великого поста, заплата по 12 грош.

Панъ Лаврентий Иониа сына своего отдалъ до науки повелицѣ дни к нед.

Отецъ Іона сына Іоанна, сына своего, отдалъ учити въ понедѣлокъ 4 недѣл. по Воскресеніи, 12 грош.

Священникъ Миколаевский, отецъ Феодоръ, Давида сына своего далъ учити в постъ предъ Рождествомъ Христовымъ, року чѕ҃, мѣсяца декаб. 3, по ѕ грош.

Свящ. Сиховский Іоаннъ Лазара сына своего далъ учити писати, абы умѣлъ скоропис и иныхъ братственныхъ наукъ, змовилъ до Великодне быти ему, за то маеть дати тридцать грошей, ъ, или што ласка его.

Львовскій ставропигіальный архивъ, связка XXV, fasc. 304.

XXXIV.

1589 года, 14 апрѣля. Письмо Ѳедора Скумина къ Львовскому братству о томъ, что по причинѣ затруднительныхъ обстоятельствъ Рѣчи-Посполитой дѣлъ братства не возможно было уладить.

Зацне учстивые мои ласкавии панове, обыватели мѣста Львовского закону греческого, приятельские мои и поволности! Залецам ласкаво приязни вашей милости за поважене ласкавое, вашей милости приятелемъ моимъ ласкавым велице и пилне дякую и вшеляким способомъ старатисе буду, якобым тую хуть вашей милости приятелске отдавал и задѣловати мог. Писане вашей милости в справах вашей милости, церкви нашой хрестиянской, закону греческому належачих з великою вдячностію принявши, былем готов в том во всем вашей милости служити, лечъ справы речи посполитое, которые в том теперешнем великом небезпеченстве от турковъ . . . . теперешнии такъ затруднили, же не толко в так речах приватных, але и в ынших справах речи поспосполитое, праве, до жаднои отправы не пришло, зачим и тая справа вашей милости жадною мѣрою отправитсе не могла. Про то прошу, абысте мне, вашей милости, в том за зле мети не рачили, же се в том ваша милость на сес часъ послужить не могло, вед же за иншою вшелякою оказыею, в чом буду мочи вашей милости приятелске и зычливе в потребах вашей милости допогати ленив не буду, а на сес час и повторе приятелские зычливости мои приязни вашей милости залецам. Писанъ у Варшаве мѣсецу апреля ДІ дня.

Вашим милостям ѕычливый приятел Теодор Скуминъ, воевода Новгородский, староста Городеньский и Олатъский власною рукою.

Адресъ: Зачне учстивым их милости паномъ обывателем места Львовского, религии и послушеньства закону греческого, приятелемъ мне велце ласковымъ.

Львовскій ставропигіальный архивъ, связка XXIII.

XXXV.

1589 года, 29 декабря. Письмо митрополита Кіевскаго Михаила (Рогозы), Гедеону Балабану, епископу Львовскому, о воспрещеніи учить закону Божію непризванным дидаскалам, не состоящим в братствѣ.

Узнавши быти чинное украшеніе и благолѣпіе церкви Божыя и опекателство во всѣхъ справахъ, благословилъ сыновъ нашего смиренія, благовѣрныхъ гражанъ братства св. мѣста Лвовского Успенія Пр. Богородица и то самъ потвердилъ и ухвалилъ, того ради и я всѣмъ сердцемъ моимъ и мыслію благодарю Христа Бога моего, како таковое просіяніе и свѣтило въ законѣ нашомъ является и таковые тыжъ и благолѣпіе, яко свѣтило веліе, в законѣ нашомъ святомъ оказуется. Леч ижъ тамъ слышу, господине о епископе, же нѣкие неискусные въ вѣри суще и закону Божему неумѣлые нѣкие дидаскалы являются и развращенія и несогласныя ученія по апостолу проповѣдуютъ, яжъ имъ не естъ вручено отъ господина и пастыра нашого вселенского и не позволено, того ради и мы, послѣдуючи узнанію старшого Господня пастыра нашого, молимъ твою честность да возбранишъ таковымъ ученія приносити, онимъ же не вручено, но токмо милости братству святому, отъ нихъ же всякій отъбразъ дѣлъ к ученіи благыхъ подавати имаетъ и отъ нихъ всякій ученія дѣтемъ и всѣмъ хотящимъ закону Божію свѣдущимъ возбранятися не имать, чему и твоя святыня, брате нашъ, еже о Христѣ зазоренъ и противенъ быти не рач, но пак з того, як благый пастырь, возрадовавшися сему пріяти с усти рач и под всякий чинъ благий себе подклонити и образъ з себе всего благого подати рач. Святыя милости Божія и нашего смирения благословенія и молитвы буде с честнымъ епископствомъ твоеи милости всегда.

Писано въ богоспас. градѣ Новогородку ҂афп҃ѳ, декабрь 29 д.

Львовскій. ставроπиг. архивъ, свяка XXI.

XXXVI.

1590 года, 22 іюня. Грамота митрополита Михаила (Рогозы) объ отлученіи отъ церкви нѣкоторыхъ Львовскихъ мѣщанъ за противодѣйствія ставропигіальному братству.

Волею Божиею Михайло, аръхиепископъ митрополитъ Кіевский и Галицкий и всея Россіи. Вамъ мещаномъ Лвовскимъ, которые сутъ есте противницы и ненавистницы святого братства, постановленого и утверженого его милости господиномъ Іеремеемъ, вселенскимъ патриархомъ, зверхнейшимъ пастыремъ нашимъ, на которое постановленье безстыдне и безчестне блюзните, на столъ патриаршеский весъде и на все постановленье его всегъда и на каждомъ мѣсци и на судѣхъ, якъся показало пред нами в нынѣшнемъ соборѣ нашемъ Берестеискомъ презъ свѣдоцтво уряду вашего Лвовского, ижъ вы многие соборища чините и единомысленныхъ на злое ко собѣ избираете и противъ братству ся нетчемне застановляете и люди посполитые погоршаете и церковь возмущаете. Якъ есмы, зрозумѣвши, судили с писанья вашего, которое единомыслено со всѣми пишучи, ко намъ имена свои послали есте Иваномъ Минцевичемъ и Иваномъ Мороховскимъ, просечи насъ, абы есмо вамъ тое пустоты вашее покрепляли; протожъ мы, помьнячи декрета вселенъского патріархи, пастыра нашего зверхнейшого и ведлугъ описаного запрещения и клятвы на противниковъ в братскихъ привилеияхъ описанное, васъ в неблагословение и в клятву вкладаемъ: Семеяна Луцкого, Ивана Билъдягу, Ивана Минцовича, Ѳому Кушнѣра, Ѳеодора Кравца, Ѳеодора Юсковича, Евстафия Игнатовича, Андрея Кравца, мещаны Лвовские, и тыжъ Лукаша Крамара, Ивана Сохобца, Василия, Антония Грека, парафѣяны церкве святого Богоявленія, предмещанъ Лвовскихъ-Галицкое брамы, и тыжъ парафияны церкве святого Благовѣщения: Семеяна Терлецкого, Данила, Ѳеодора Гордоступовича, Константина Кравца, и тыжъ предмѣщанъ Краковского предмѣстя: Семеяна Корунку, Марка Мисоловича, Семеяна Гербара, Костя

Косинвича, парафѣянъ церкве святого Ѳеодора, и тыжъ: Ивана Тецковича, Антона Аврамовича, Ивана Поповича, Ѳедора Кравца, Ивана Мороховского, парафѣяне церкве святого Николая и со всѣми иными помочниками вашими. Вы бы о томъ вѣдаючи и симъ листомъ нашимъ обнесены будучи, жебы есте никто не смѣли во церкви Божии входити и никоторыя справъ духовныхъ от духовенъства принимати, также каждый съ християнъскимъ человѣкомъ не смѣлибысте въ приязни жити и до нихъ в дома ходити до того часа, поколъся намъ того всего пристойне справите и тамошнему Лвовскому братству, а не менѣ справомъ ихъ побожнимъ христіанскимъ покорите и возмете прощение от братства Лвовского, тожъ до мене придете, усправедливетеся и церкве божественное пристойнеся покажете. А пакъ-ли бы которые колъвекъ в тамошнемъ краю християнский человѣкъ з вами неблагословенными людми хотѣлъ у приязъни жити и васъ въ домы своя взывати, тожды и таковые каждые под тоежъ неблагословение Божие и отлучение церковное подълегати повыненъ естъ. Бо при выступномъ и невиннымъ тоежъ каранье мечъ духовный неблагословение Божие па собѣ нести повиненъ естъ. Что вы, певне вѣдаючи, в томъся почуваете, а статечнѣ в лѣпшой набожности животъ свой проводте, закону Божему и справамъ Его святымъ никоторого вруганья нечинѣте. А в томъ неблагословении Божиимъ много не лежите, што насъ борзе... до справы, простивъшеся и поеднавшися з братствомъ Лвовскимъ и того неблагословения Божего и отлучения легце собѣ неважъте, на што Евангелия святая явне вказуетъ, в чомъ часъ смертельный человѣка знайдетъ, съ тымъ же и на судный день встати муситъ. Прото чуйтеся, абысте подъ декретъ тяжъкий не подпали, на далекий часъ того не откладайте, толко такъ въ томъ честне поступайте, якося впредъ поминало, конечно. Писанъ въ Брестю, на соборе нашемъ нынѣшнемъ духовномъ, року Божего тысяча пятъсотъ девядесятого, месяца іюнъя двадцати второго дне.

Михайло митрополитъ Киевский и Галицкий рука власная.

На оборотѣ: Клятва на противномъ всѣхъ братству Лвовске отъ Берестѣского собору.

Anno 1590. 22 Iunii.

Львовскій ставропигіальный архивъ, связка XVIII.

XXXVII.

1590 года. Протестація Львовскаго братства и игумена монастыря св. Онуфрія, Василія, противъ Гедеона Балабана, учинившаго нападеніе на помянутый монастырь.

Stanąwszy u xiąg z oicem Wasilem, ihumenem swiętego Onofrego, mieszczanie miasta Lwowa religiei greckiei, bractwo Wniebowzięcia Panny Maryei, dziedzice, fundatorze, dzierzawce manasterza swiętego Onofrego na przedmiesciu Krakowskim, pod górą zamku Wysokiego leżącego, pod obroną ich mosci panow starost Lwowskich zawzdy bedącego, stoiąc przy dekrecie naiswiętszego Ieremiasza, archiepiskopa Konstantinopolskiego, nowego Rzymu y powszechnego patryarchy, przed którego sąd będąc od nas wielebny oiciec Hedeon Balaban, wladyka nasz Lwowski, wspomieniony manasterz y o wszystko pozwany, sprawial sie y nalazl sie nam we wszystkim być winien, y iako upadly, uchodząc srogosci prawa, iednal sobie laskę u naiswiętszego patryarchi przez przyczynę wiele zacnych lud i, y korzil sie, przysięgaiąc, leżąc pod nogami oica patriarchi, przyrzekaiąc, przysiągl pokoi z nami we wszystkim wiecznie trzimac y nas niwczim nieturbawac, ani sie w pronomią oica metropolity Kiiowskiego y Halickiego, wedle przysięgi swei, nie kusic, ani w dziedzictwie, w dzierzeniu, w roskazaniu nam na tym manastyrzu nie przeszkadzać, gdysz żaden władyka, ani on sam, w tym manasterzu wladzi zadnei niemiał. Swiadczyli sie tedy naprzeciwko przerzeczonemu wielebnemu Gedeonowi Balabanowi wladyce, isz on, zapomniawszi pokoiu y niepamiętaiąc na przysięgę swoię, przyciągnąl na sie klątwę, w dekrecie patriarszym nań uczynioną pod zrzuceniem z wladyctwa iego y pod

wiecznym nierozgrzeszonym przeklęstwem, rzucil sie gwaltownie na wszystkie dekreta oica patryarchi y na dekret, uczyniony pomienionemu manasterzowi naszemu, targnął sie nad przystoienstwo w pronomią zwierzchnosci oswięconego Michała, archiepiskopa metropolity Kiiewskiego, Halickiego y wszystkiei Rusi, zwierzchnego pana y pasterza swego. Posłał sługi swoie Hrycka Tarnopolca, Pawlika Krawca, Tymka Miklasza, Jarosza Szczęsnego y inich sila, y przytem powinowate swe pana Juska Balabana, syna pana Waskowego, pana Hryhoria Balabana, syna pana Jurkowego, y s pomocnikami ich z Leskiem podwoiewodzim, maiąc przi sobie ludzi poddanych oica władyczinych z rozmaitym orężem y z wielkoscią pospolitych ludzi, wlezli dziurą w manastyrz nasz s. Onofrego a nie zwyklymi wroty dnia wczoraiszego ostatniei godziny, przy zachodzie słonca, y poodbiali wrota, zamknione pod kluczmi naszymi, gwaltownie otwierali sobie. Potym weszli na gorę do małei cerkwie, gdy wieczernie spiewano, s ludzi władzicze y s prziaciolmi iego y s pomocnikami ich, y zamieszali nabozenstwo w chwale Bożei, szarpaiąc slowy nieucciwymi oica ihumena Wasila, popa tego manastyrza naszego, y klucze od małey cerkiewki y od przysionku wielkiej cerkwie od pasa gwaltem pomienionemu popowi w cerkwi wydarli, domagaiąc sie ieszcze od niego gwaltownie kluczow od samei wielkiei cerkwie, ktore klucze my zawzdi trzymaiąc y dzis dzierzymy, sprawuiąc ten manasterz s przodkow swych. Potym wydarli mu klucze wszystkiego schowania, y poodmykali komory, olmarye, skrzynki y pobrali pieniądze, cerographi, listy, ksiegi, fanty y zygar za pięcdziesiąt złotych, cynę, miedz y wszystkie statki oica ihumenowe y manasterskie: szacuiemy to wszistko szkodi iako pięcset złotych. I do tego tesz ieszcze pochwytali słudzi oica władyczyne w tęz godzinę naszych sierot ubogich szkolnych paedagogow, ktorym porucono dziatki małe ubogie pod opieką tam w tym naszim monastyrzu wychowywać, wedlug porządku braterskiei szkoły naszei, a dziatki małe sierotki nasze gwałtownie rozpędzili, ktorych to mlodziencow dał ociec władyka posadzać do więzenia, do pana Leska

podwoiewodzego, iednego imieniem Sawę, drugiego Jęrmolę: tych młodzencow, wlocząc, biiąc, w manastyrzu słudzi oica wladyczyne, do więzienia podwoiewodzego posadzali, do tegosz ieszcze dwòch chlopcow mieiskich, iednego Wasila, chłopca pana Jurkowego, y Iwanowego Rohatyncow, mieszczan Lwowskich, którego przed bramą Krakowską na gruncie mieiskim, na posludze od gospodarza swego posłanego, słudzi oica wladyczine, gwaltownie poimawszi, do więzienia do podwoiewodzego wsadzili, y drugiego Jacka chlopię we dwunascie lat syna Tedora Greka, mieszczanina Rohatynskiego, ktorego oiciec dał tu do Lwowa do szkoły mieiskiei uczyć, tego Jacka na Długiei ulicy, przeciwko Lukasza słusarza, poimał oiciec wladyka przez slugi swe y do podwoiewodzego więzienia wsadził, przykowawszi go do kłody za nogi w więzieniu, a tych trzech za nogi w kłodę posadzal, w ktorym więzieniu u podwoiewodzego będzieci, woznym y slachtą arestowalismy. A gdi iusz była noc, posłał znowu oiciec wladyka pierwszei godziny w noć sługi swoie y poddane swoie swiętoiurcy z rozmaitym orężem y z wielkoscią ludzi pospolitych, weiszli w nocy w wspomieniony manasterz y gwaltem wzięli uczciwego oica Wasila, ihumena popa naszego, pod blogoslawienstwem oica metropolity nam postanowionego, ktorego popa szarpaiąc, biiąc, z manastyrza s. Onofrego gwaltem wywlekli, y z nim drugiego czernca Daniela starzuchnego takze włocząc sromotnie, y prziwiedli ich wtorei godziny w noć na gorę s. Jura do oica wladyki, y wsadził oica Wasila do okrutnego wiezienia—do iamy, a Daniela, czerna drugiego, osobno wsadził, w ktorei iamie oiciec Wasil, sięgdząc od wtorei godziny do czternastei, mało nie umarł, a potym zaledwie żywego kazał z tei iamy wywlec przed siebie wladyka, gdzie zaraz stocąc oiciec Wasil przed nim w więzieniu, woznym y slachtą swiadczył sie imieniem oica metropolity, pana swego, na gruncie u swiętego Jura w te slowa: isz mie oiciec wladyka gwaltownie sługami swymi wywlekl z manasterza s. Onofrego s pronomiiei oica Michala, oswieconego metropolity, pana mego, rzucił sie na zwierzchność oica metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszystkiej Rusi, pasterza y pana swego, y tesz rzucił

sie na dekret naiswiętszego Ieremiasza, powszechnego patriarchi, ktori decret, oblicznie pozwany, oiciec wladyka Hedeon Balaban na sądzie przyął y według przysięgi swei przysięgaiąc zachowywać w pokoiu pronomie zwierzchnosci oica metropolity, pana swego, będąc w metropoliei Kiiowskiei y Halickiei dwornim wladyką Lwowskim y niwczim wladarzem żadnym w manastyrzu pomienionym sie nie-czynic, w ktorym mnie samego, a nie na kogo inszego ociec metropolita, pan moy, blogoslawienstwem swym bratstwu Wniebowzięcia Panny Maryei, fundatarzom tego manastyrza, nadal y według ustawicznego zwyczaiu blogoslawil, takze y w duchownych rzeczach spowiednikiem bratstwu pomienionemu listem umocowanym powinnoscią pasterstwa swego, mię postanowił. Do tego tysz dzis zaraz protestowalismy sie woznym y slachtą na gruncie manasterza s. Onofriego, zastawszy sług oica władyczynych z strzelbą zasadzonych u wrot tego naszego manastyrza, iednego Iwana Spiewaka, a drugiego Mikolaia y s pomocnikami ich, ktorżi przed woznym y slachtą pytani będąc, zeznali, isz z ramienia oica wladyki Hedeona Balabana, a nie od kogo innego na tei strazi iestesmy postanowieni. Co wszystko tak przerzeczone bractwo, iako tesz y wozny z szlachtą, oblicznie stoiąc na przeciwko oicu Hedeonowi Balabanowi, wladycе Lwowskiemu, swiadczyli. A to wszistko spodkało nas od oica wladyki naszego Lwowskiego, Gedeona Balabana pod uchwalonym pokoiem na seimie dzisiejszym. Ktorą swoie protestacyą werificuiąc stawili przed urzędem y acty nmieiszymi Jana Gorskiego, woznego generała, y slachetnego Wacława Kwiatkowskiego, y Andrzeia Podsędkowskiego, ktorzy w moc zeznania swego prawdziwego dobrowolnie zeznali, isz dnia dzisiejszego za requisitią tych to panow mieszczan tamte gwałty widzieli, y to wszystko tak y nieinaczei iest, y to wszystko nimi oswiedczano. Na co tę relacią uczynili.

Львовскій бернард. архивъ, кн. гр., т. 346, стр. 1051—1056.

XXXVIII.

1590 года. Заявленіе сторожа Литвинка о причиненіи ему, безъ всякой съ его стороны вины, побоевъ слугами еп. Гедеона Балабана.

Przed urzędem y acty grodskimi Lwowskimi ucciwy pan Litwinek, stroz, zraniony wespolek y starszymi z przedmiescia Lwowskiego, Krakowskiego rzeczonego, swiadczył na slachetnego Adama Balabana y pomocniki iego, iako bracią Jana y Hrehora, y sługi, ktoremi kolwiek imiony y przezwiski nazwane: isz go on czlowieka niewinnego y s pomocniki swymi bez dania przyczyny żadnei y owszem pokoiu pospolitego przestrzegaiącego poranil y, poraniwszi, do więzienia dał, w łancuch wsadził, y w tymze łańcuchu powrozami bieł. A dla pokazania swei niewinnosci tę sprawę o swym tym przypadku dawał, isz z niedziele na poniedziałek blisko przeszły, gdym był strozem z ramienia łęntwoita tegosz przedmiescia Krakowskiego postanowiony, usłyszale y z drugimi trzemi strożami wolanie wielkie gwałtu na gorze u s. Jura, tamze chcąc sie dowiedziec, co by sie działo, biegłem y z drugimi ku kosciolkowi s. Anny, iusz było na piątei godzinię. Tam będąc przedsiemi większy huk y wolanię gwałtu słyszeli y pobieglismy w ulicę, gdziesmy potkali dwu, a oni uciekali, potymesmy ich spitali, a co się tam dzieje, oni powiedzieli, że sie tam biią. Poslismy ku gorze, zastalismy, a ono wadzili Rozinskiei syn y Wlochow Ianow, mularzow pasierb, y krawczyk iakis, y rozwadzilismy ich, wszakesmy iusz zastali iednego rannego w rękę sługę władyczynego. Potym sie tamci dwai co pierwei uciekali wrocili nazad y znowu uderzyli na sługi wladycze; straża ich ięla rozwadzac y, rozwadziwszi ich, szli nazad do domu z gory. Gdy iusz przychodziła ku Laziebnicznemu folwarkowi, tam sie wyrwawszi Balabanowie poczęli straz gonic, która ustępiła na dwor Laziebniczyn. W tym oni co byli winni, co rękę słudze ich ucięli, pouciekali, a panowie Balabanowie straz, która sie im opowiedała, ze niewinna, pobili, międzi ktoremi o to y mnie bez winnosci ranili y, raniwszi, poimali, wiedli do swiętego Jura tam w łancuch

wsadzili, w ktorym siedział przez noc y długo na dzień. Potym powrozami bili, iako sie im podobało, y cepy odięli. In verificionem tego commonstravit officio vulnera quorum cruenta secta: unum in capite et tria in digito pollice, in diris et medio manus dexterae protestans, sibi per eundem Balaban illata esse; quae vulnera officium debite super eo conspexit. Tum Hnatus Nicolaus famulus Lentwoitow de suburbio Leopoliensi commonstravit officio vulnus unum cruenter sectum in digito auriculari. Quod praesentibus est . . . . . esse per eundem Balaban. Quod vulnus officium vidit. Et hic idem coram officio stans personaliter ministerialis generalis regni providus Iacobus Strzałkowski cum nobili Stanislao Sobanski recognovit, se die hesterna ad circumspiciendam eandem violentiam in domum Ioannis balneatoris condescendisse, ibique binas fores effractas in eisque foribus vigorem incisione tum in . . . . saepe sanguinis vidisse, conspexisse et praefatum Litwinek in carceribus catenalibus in domo subditi reverendi Gedeoni Balaban praevenisse et arestasse, eaque ita et non aliter fieri et sibi contra praenominatum Balaban protestata esse.

Львовскій бернард. архивъ, кн. гр., т. 346, стр. 1120—1122.

XXXIX.

1591 года, 26 января. Благословенная грамота митрополита Михаила (Рогозы), данная предмѣщанамъ Львовской Галицкой Брамы, съ дозволеніемъ имъ устроить братство при церкви Богоявленія по чину ставропигіальнаго братства и въ связи съ нимъ.

Михаилъ, волею Божіею архіепископъ, митрополитъ Киевский и Галицкий и всея Россіи.

Смиреніе наше, будучи намъ тѣлесне въ градѣ семъ, молиша насъ благочестивіи и христолюбивіи панове предмещане Львовскіи Галицкои Брамы, ктиторы храма святого Богоявленія, благословитися имъ отъ нашего смиренія, въспріяти съвершеннѣ,

чинъ Львовского братства, храма Успенія Пресвятыя Богородица; ни в чемъ благословенного права ихъ ненарушаючи. Увидѣвше же моленіе ихъ зѣло честно и боголюбезно, благословеніемъ Божіимъ благословляемъ ихъ, а съединяемо ихъ въ всемъ мещанъскому благословенному и благочестивому братству, единомыслъно, и единочестно, и единоправно, правовѣрно жити въ вся вѣки, и вся строити почину реченнаго братъства, о Господѣ всегда любовію събирающеся. Идеже бо будутъ събрани два или три во имя Мое, ту есмъ посредѣ ихъ, рече Господь. Колико лучше идеже суть тридесятъ, или шестъдесятъ, или болше. Священниковъ богоугодныхъ, честныхъ, некорчемныхъ, избирати себѣ въ божественной церкви ихъ священнодѣйствовати. Егда же инъ попъ Богоявленія не будетъ жити въ цѣломудріи о добродѣтели, якоже подобаетъ священникомъ, но упражнятися въ безчиніи и піянъствѣ, нерадя о послѣдованіи церковнѣмъ, маютъ волю извеpечи его отъ чреды его, и іного вмѣсто его ввести. Епископъ же града того нынѣшній, и по немъ будучіе, маетъ имъ священника благословити, его же сами себѣ изберутъ, кромѣ всякои вымовы и противности. Болницу убогихъ своихъ посѣщати и строити. Нищимъ въ школѣ посполитой братъской вмѣстѣ Божественнаго писанія учащимся милостыню по силѣ своей давати, якоже подобаетъ христолюбивымъ и нищелюбивымъ христіаномъ, им же Христосъ рече: пріидите благословенніи Отца Моего, наслѣдуйте уготованное вамъ царство отъ сложенія міра, возалках бо, и дасте Ми ясти, возжадах, и напоисте Мя, страненъ бѣхъ, и введосте Мене, нагъ, и одѣясте Мя, боленъ, и посѣтисте Мене, в темницѣ бѣхъ, и пріидосте къ Мнѣ, а иже таковыя добродѣтели несотворшимъ отвѣщаетъ Божественный отвѣтъ во страшный день суда вѣчного: понеже не сотвористе единому сихъ меншихъ, ни Мнѣ сотвористе; и ідутъ сіи въ муку вѣчную, праведницы же во животъ вѣчный. Въ напастехъ, и въ бѣдахъ, и въ недузѣхъ братіи своей помогати. И до гробу равночестно провожати. Церковное благолѣпіе честно украшати. И всѣми имѣнми церковными

обладати и пещися. Милостинями же церковными, и шпиталными, и братскими праведно справовати. Между же братіею своею, кротостію и терпеніемъ, нелицемѣрно, праведно разсуждати. Аще же в нѣкоей вещи нестроеніе случится в нихъ, да вопрошаютъ о семъ испытнѣйшаго разсужденія братъства Успенія Богородица, и по отвѣщанію разсуженія ихъ во всемъ любовію смирятися, и аще кто отъ братіи не будетъ жити з братъствомъ воединомысліи, но противномышля, творити будетъ съблазну между братіею и не престанетъ, таковаго да отлучатъ братія отъ общого братъства къ цѣломудрію. Тогда и священникъ да изженетъ таковаго отъ церкви. И епископъ противно братъству да не прощаетъ его, и мы не прощенна имѣемъ таковаго, яко преслушника и непокоривого братъству. А кто бы себѣ шукалъ иного противнаго, безчинного братъства въ уничиженіе сему благословенному братъству, да не имѣютъ таковіи ни единая власти во всемъ строеніи церковного братъства сего, но точію братъство сіе во всемъ власть и чинъ да имѣютъ всегда, ибо Господь нашъ Іисусъ рече: иже нѣсть съ Мною на Мя естъ, и іже не собираетъ со Мною, расточаетъ. Сего ради отъ нашего смиренія завѣщавается, и во Святомъ Дусѣ повелѣвается, быти братъству сему храма святого Богоявленія неразрушно и неподвижно въ вся вѣки, ниже отъ единаго по временехъ обрѣтаемаго епископа, ниже отъ князей, и пановъ, или священниковъ, или мирскихъ, подъ запрещеніемъ непрощенымъ и отлученіемъ неразрушномъ отъ Каѳолическія Великія Церкве нашея. И аще кто восхощетъ порушити сія, яко соблазнитель, и разоритель, и злотворецъ, и ненавистникъ добру, и діяволу другъ и врагъ Христу, да будетъ отлученъ отъ Отца и Сына и Святаго Духа и проклятъ и по смерти неразрѣшенъ, и да иматъ клятву триста и осмънадесятъ святыхъ Отецъ, иже в Никеи, и прочихъ святыхъ. И сего ради о семъ изявленіе и потверженіе бысть настоящее писаніе нашего смиренія привиліи, и дается братъству ктиторомъ храма святого Богоявленія предмѣщаномъ Лвовъскимъ брамы Галицкой. Тако дабудетъ, а не инако.

Писанъ во Львовѣ, на соборѣ нашомъ духовномъ, въ лѣто отъ созданія міру, седмътисячного девядесятъ осмаго, а отъ воплощенія Господа нашего Іисуса Христа, тисячнаго пятъсотного девятъдесятъ первого, мѣсяца генуарія, двадцатьшестого дня.

Михаила архіепископъ митрополитъ Киевский Галицкий рукою власною (М. П.)

Григорій притонотарие митрополіи Киевское рукою

Львовскій ставропигіальный архивъ, связка VIII.

XL.

1591 года, 13 марта. Грамота кор. Сигизмунда III, данная Михаилу Копыстенскому на Перемышльское и Самборское епископство.

Vladicatus Praemisliensis et Samboriensis, Michaeli Kopystynski confert.

Sigismundus Tertius etc.. Significamus etc... Quod cum commendata nobis esset nobilis Michaelis Kopystynski vitae morumque probitas et integritas, vacaretque in praesentia vladicatus Praemisliensis et Samboriensis obitu venerabilis Steczkonis Brylenski, eius ultimi possesoris, faciendo nobis esse duximus, ut ei potissimum nobili Michaeli Kopystynski hunc vladicatum conferremus, quemadmodum quidem damus et conferimus praesentibus litteris nostris, per eum, cum omnibus in genere bonis ac attenentiis, quemadmodum antiquitus is vladicatus in suo statu permanet, omnibus item eorum bonorum omnium reditibus, censibus, obuentionibus, fructibus et utilitatibus universis, nullis exceptiis neque quique reservatis toto viae suae tempore, vel ad amplioris alicuius vladicatus assecutionem, tenendi, habendi et possidendi, ea tamen lege, ut nihil ex hisce bonis ecclesiasticis ullo modo aut iure alienet, ac ea, quae alienata sunt, omni cura et studio vindicet et recuperet, in eamque rem iuramentum hic ad acta cancellariae nostrae fecit, ac si quando in

synodo provinciali regni nostri temporaneum subsidium pro nostro aut reipublicae usu fierit, sancitum ipse, etiam obligetur. Nos autem eundem idcirco in patrocinium protectionemque nostram regiam recepimus. Promittimus porro, non esse nos, quoad vincet eum vladicatum, aut quidquid ex bonis ipsi ademptııros, neque cuique potestatem facturos, sed eum in libera et pacifica possessione eiusdem conservaturos. Ac ad ea quidem huius vladicatus utriusque Praemisliensis et Samboriensis facta a nobis concessione praesentibus litteris nostris universis, quorum interest, certiores reddimus potissimum vero venerabilem Michaelem Raossa, metropolitanum Kiioviensem, quem hortamur per praesentes, ut ipsum eumque Michaelem Kopystynski ad vladicatum praedictum Praemisliensem et Samboriensem instituat, et more solito investiat, omnesque deinceps, ad quos id pertinet, eum pro vero et legitimo vladica Praemisliense Sumborienseque habeant, agnoscant, deque prorogativis omnibus et reditibus illi respondeant, et alliis responderent. In quorum omnium fidem et datum Varsoviae, decima tertia mensis martii, anno Domini MDXCI. Sigismundus rex.

Варшавскій глав. архивъ, кн. метр., № 136, стр. 131—132.

XLI.

1591 года, 11 октября. Письмо Богдана Сапѣги къ Львовскому братству съ просьбою прислать Виленскому братству учителя грамматики и языковъ.

Мне велице ласкавые панове, иже о Христе братия братства церковнаго храма Пресвятыя Богородицы Матере, жителие богоспасаемого града Лвова!

Упреимост мою прыятелскую милости братерской вашей милости залецивши, доброго здоровя и вшелякых фортуных потех радосно в долгий век в. м., вобец всего зе любви братолюбия,

цветущим от Христа Бога и Спаса нашого, все верне милосте зычим яко собе.

Зрозумевшы я з писаня листу вашей милости до братства нашого церковного Виленского уприимую хуть, зычливость и милость вашей милости братерскую, же в. м. братства своего науки и працы рук своих, то ест две книжки граматыки до насъ послали, што мы вси у братстве нашом церковном Виленском храма Святыя и Живоначалныя Тройцы от в. м. вдячне принявши, я з особы моее велце дякую и за то пилне прошу, же бы в. м. до тоеж науки граматычное писма кгрецкого и слованскаго делатля искустна, то ест дидаскала, человека добре ъ том умеетного нам взычит и водлуг обетницы своее послат рачили, и вперед сего бы се трафило, приразивши се милости братерскои, братству нашему во всем зычливыми были. А мы познаваючи то по в. м., таким же способомъ и милостю братерскою заделивати повинни.

Писано у Вильни, року ҂афча, мѣсяца октебра одинадцатого дня.

Вашей милости приятел зычливий Богдан Сапѣга воевода Менский рукою власною.

На оборотѣ: Во благочестии пребывающим всимъ вкупе еже о Христѣ паном братии братства церковного въ граде Лвове принадлежить.

Львовскій ставропигіальный архивъ, связка XXIII.

XLII.

1591 года, 22 октября. Письмо Өеодора Скумина къ Львовскому братству съ извѣщеніемъ, что въ Виленское братство вписались митрополитъ Михаилъ и немало пановъ, и съ просьбою прислать Виленскому братству искуснаго учителя.

Мне велице ласкавые панове и еже о Христе братия братства церковъного храма Успения Пресвятыя Божия Матере, жителие богоспасаемого града Лвова!

Упреимост мою приятелскую милости братерскои в. м. залетивши, о Господи благочестно радоватися душевне же и телесне во благоденствии многѣ да сподобитъ васъ Христосъ Богъ нашъ, сего желаю, яко собе, усердно прияти вамъ всемъ вкупе роднемъ союзе братолюбия пребывающымъ.

Зрозумевшы я с писаня листу в. м. до братства нашого церковного Виленского храма Светыя и Живоначальныя Тройцы, до него же послали есте суще в васъ учения—изображения граматыческого художества, его же сами в конецъ достигше, иныхъ доволствуете. Сие же отъ васъ любезно восприемъше, зѣло радуемся, занеже благодатию Спаса нашого и Бога толикихъ и таковыхъ благихъ сподобистеся. А ижъ з воли и с презреня Божего в року теперешнемъ—деведесятъ первом на зезъде нашомъ Виленъскомъ для болшое и потъжнейшое любви християнское и милости братерское: яко его мл. отецъ архиепископъ—митрополитъ, пастыръ нашъ, так тежъ и мы с кола нашого сенаторского и с кола рыцерского, шляхты братии нашое, не мало до того братства церковного уписалисе есмо на честь и уфалу; Господь Богъ улюбившы церковъ его святую соборную апостолскую, Маркъ нашъ вчитъ сполную. Я з особы моее прошу в. м. яко братии, жебы в. м. и дидаскала искусна всех братолюбия ради и преспеяниа благихъ, по обещанию своем, к намъ послалиесте, его же есмо пищею и одеждою и всего пребывания доволствовати должни есмо. Прочее же радуетеся . . . всегда здравствующе. Писан у Вильни року ҂афча мѣсяца октября кк дня

В. м. всимъ вокупе и каждому з особна зычит приятел Теодоръ Скуминъ, воевода Новгородский, староста Городецкий Илиоатский, власною рукою.

На оборотѣ: Во благочестии уроженымъ всимъ вокупе и кождому з особна паномъ, еже о Христе братии братства церковъного храма Успения Пречистыя Богородицы у богоспасаемомъ граде Лвове до власныхъ рукъ.

Львовскій ставропиг. архивъ, связка XXIII.

XLIII.

1591 года, 27 октября. Приговоръ Брестскаго собора на Гедеона Балабана за беззаконныя его дѣянія противъ Львовскаго братства и утвержденіе этого послѣдняго во всѣхъ его прежнихъ правахъ и привилегіяхъ, съ постановленіемъ имѣть типографію и школу греческаго и словенскаго языка только Львовскому и Виленскому братствамъ, другихъ же школъ не имѣть.

Михаилъ, милостію Божіею архіепископъ, митрополитъ Киевъскій и Галицкій и всея Россія.

Понеже благостію Божію, въ Святомъ Дусѣ, събравшимся намъ, о имени Господа нашего Іисуса Христа, по чину духовного събору нашего въ богоспасаемый великій градъ великій Берестій, въ укрѣпленіе и утвержденіе вѣры и разсмотрѣніе чину великія Божія Каѳолическія сирѣчь Соборныя и Апостолскія Церкве Восточныя греческаго православія съ боголюбезными епископы: Мелетіе Хребтовичъ, епископъ Володымеръскій и Берестискій, протохроніе, архімандритъ Киевскій, монастыра Печерскаго; Кирилъ Терлецкій, епископъ Луцкій и Острожскій и екзархъ митрополіи Киевской, Леонтій Полчицкій, епископъ Туровскій и Пинскій, архимандритъ Лѣщинскій; Діонисій Збируйскій, епископъ Холъмскій и Белзъскій съ честными архимандриты, и игумены, и протопопы, и благоговѣйными священники. Станувше обличне на соборѣ нашомъ духовномъ Берестійскомъ, братство храма Успенія Пресвятыя Богородица, мещане Лвовскіе, отъ всего братства посланыи, а меновите: Іоанъ Деомидовичъ Красовскій и Юрій Козмичъ Рогатинецъ, скаржилися и показали намъ, ижъ Гедеонъ Балабанъ, епископъ митрополіе нашое Галицкое Лвовской и Каменца-Подолъского, на судѣ докончономъ и позастановленомъ конечномъ покою, листы своими клятовными противными спротивился привилеомъ и декретомъ святѣйшаго вселенского патріарха киръ Іеремея и соборному привилейному прешлого року нашему постановленію, што з доводовъ певныхъ явне показало, обличне стоячи обоимъ сторонамъ предъ

нами. Протожъ мы, взираючи в привилея и на всѣ декрета вселенского патріарха и нашего утверженія, Гедеона Балабана, епископа Лвовъского, подъ декретомъ зоставуемо. Братство же храма Успенія Пресвятыя Богородица, неподвижно в зуполнои моци въ вся роды, кромѣ всякого нарушенія, быти зоставуемо. Так же и монастырецъ ихъ—ставропигію святого Онуфрія, и право волное и вездѣ належачее братству въ всему зоставуемо. Священниковъ же ихъ братскихъ: Михаила и Игнатія, храма Успенія Пречистыя Богородица и святыхъ Великихъ Троехъ Святителей, сихъ и по нихъ будучи, подъ благословеніемъ и зверхностю нашею архіепископъскою быти зоставуемо. Братъства же Лвовъского чинъ по всѣхъ епископіяхъ въ епархіи митрополии нашеи Киевъской и Галицкой, единоправно въ всѣмъ мѣстѣ при церквахъ быти ухваляемо и благословляемо ведлугъ декрету вселенскаго патріарха, единыя святыя Божія каѳолицкія сирѣчь соборныя и Апостолскія Церкве восточныя греческаго православія. И тое братъство Лвовское храма Успенія Пресвятыя Богородица и братъство Виленское храма Святыя Живоначальныя Троицы съборнѣйшіи быти постановляемъ подъ зверхностю и благословеніемъ архіепископіи нашей Киевской и Галицкой и подъ обороною всего събору нашего. Такъ же и школу при тыхъ же братствахъ Лвовъскомъ и Виленскомъ соборнѣйшую кгрецкаго и словенскаго языка постановляемъ и друкарню утверждаемо въ Лвовѣ и в Вилни; школки же иные покучные, кромѣ единой съборнои братскои школы при мѣстѣ, къ уничиженію соборной школѣ, конечно мѣти заборониемъ. Протожъ нынѣ съборне повелѣваемъ и утвержаемъ вѣчне пребывати братъству сему съ всѣми волностями, порядковъ ихъ братскихъ нѣ в чомъ не нарушаючи, ведле привилеовъ и всѣхъ декретовъ вселенского патріарха кіръ Іеремея, зверхнѣйшого пастыра своего, также и нашего в року прошломъ съборного утвержденія, якое мы и бытностю нашею во Лвовѣ на грунтѣ будучи, судомъ нашимъ о всемъ поряду испытавши, постановили и утвердили. А еще же кто въсхощетъ порушити сія, или завистію всякою съпротивитися, аще епископъ

нынѣшній и по немъ будучіе, или протопопа, или священникъ да будутъ отъ сана своего чюжѣ и прокляти, аще отъ власти свѣцкия или мирскіи посполитые человѣцы, яко врагъ Христовѣй церкви, и напастникъ, и ненавистникъ, и губитель спасителному христіянскому всякому добру, и сѣятелю злу и діяволу другъ, и врагъ Христу, таковыхъ соборнѣ проклинаемо, якоже прежде тако и нынѣ, да будутъ отлучены отъ Отца и Сына и святого Духа и прокляти и по смерти не разрѣшени. Сего ради о семъ изявленіе и утвержденіе бысть настоящее соборное писаніе нашего смиренія и дастъся братству храма Успенія Пресвятыя Богородица, мещаномъ Лвовъскимъ. И былъ притомъ его милость велможный панъ Адамъ Потей, каштелянъ Берестійскій. Богъ же в се́мъ утвержееніе да будетъ и извѣстіе писанія сего. Писанъ на соборѣ нашомъ духовномъ въ великомъ градѣ Берестю, мѣсяца октобрія двадцатъ седмого, року ҂зчд҃, отъ вопложенія же Господа нашего Іисуса Христа тисячного пятсотного девядесятого перваго.

Михаила архіеп. митрополитъ Киевскій и Галицкій.

Григорій Ивановичъ протопотарие соборьни.

М. П.

На оборотѣ: № 11, лѣмѣтация у суду Берестецкого якъ подъ декретомъ заховано епископа Гедеона.

A° 1591 die 27 octobris Brestae.

Львовскій ставропиг. архивъ, связка VIII.

XLIV.

1592 года, 8 января. Письмо Өеодора Скумина къ Львовскому братству съ просьбой позволить остаться о. Игнатію въ Виленской братской школѣ преподавателемъ Св. Писанія и прислать и Кирилла учителя греческаго и славянскаго языковъ.

Мне велице ласкавые панове, иже о Христе братия братства церковного храма Успения Пресветыя Божея Матере, жителие богоспасаемого града Львова!

Уприймость мою приятелскую милости братерской вашеи милости залецивши, о Господи благочестно радоватися, душевне же и телесно во благоденствии множѣ да сподобит васъ Христосъ Богъ нашъ! Сего желаю яко собе усердно прияти вамъ всемъ вкупе, роднемъ союзе братолюбия пребивающимъ.

Зрозумевшы я съ инсаня вашеи милости, черезъ пановъ посланцовъ братства Виленского церковного, сполу-брати нашое, до того братства церковного уписных, ку мне принесеное, же ваша милость прозбу и жада̀не мое в себе ласкаве уважившы, упрыимую хуть, зычливость и милость братерскую з себе показати и на сесь час учителя намъ богодуховеных наукъ и писании отеческихъ искусна свещенно іерея отца Игнатия, а до школы нашое братское даскала, мужа ученна в науце писма и языка елинска и словенска, учения ради детей, пана Кирила послати и писанемъ своим мене наведети рачили, за то я зъ особы моее вашеи милости паномъ братии моей милои велице дякую, же ваша милость богодуховенныхъ писаний сами, в конецъ дошедши, насыщаетеся, и насъ зъ ласки своее доволствуете, которыхъ мы, отъ вашеи милости вдячне принявши и учения ихъ слышавше, духовне радовалися, будучи тое надеи, же вжо они обадва при насъ обецне зостати могутъ, и ачъ хуть и добрую волю отца Игнатия познавали е:мо в томъ, жебы и далеи пры насъ змешкат и словом Божимъ потешати могъ; леч онъ, кром воли и ведомости вашеи милости, того учинити неважился и ку вашеи милости отъ насъ поехалъ, хотечи з вашеею милостю в томъ се поразумети. А ижъ и первеи сего нихто иншии, одно была справила напродъ воля Божя и уприймая хуть и ласка вашей милости бра̀тии нашое, же оного намовити и ку намъ послати есте были рачили, прото и теперъ я з особы моее вашей милости, пановъ братии моее, пилне, а пилне прошу, жебы ваша милость ведле ласкавыхъ обетницъ своихъ онуюж любов и милость братерскую для насъ вделати, которую яко устнымъ мовенемъ посланцомъ братскимъ сполу-брати нашой такъ и вписаню своемъ частокрот к намъ показоват звыкли,—того-то свещенника отца

Игнатия з ласки своее намовивши, на далший часъ нам его узычыти и с тымиж посланцами сполу-братею нашою, которые на сес час при нем з братства нашого ку вашой милости суть посланы, за се к нам, кром вшелякого омешканья и затрудненья, пустити рачыли, которые бы насъ, яко веры отпадающих и лишенныхъ всякое благочестии, словомъ Божимъ потешатъ и закону Божего поучатъ. За што яко онъ трудивыйся о спасении душъ нашихъ такъ в. м. вси вобецъ братя наши, тогожъ винуграда Христова участъницы и в любви братской вкоренени и основани будучи, во всемъ всякъ довол межъ себе отъ Христа Бога и Спаса нашого имети возможемъ. В ынших потребахъ братству нашому належачихъ посланцы братские и сполу-братья наши в. м. споведаютъ, за которыми я пилне прошу, абы в. м. ву всемъ зычливы и помочни имъ быти рачыли; с тымся ласце в. м. залецамъ. Данъ з Вилня року ҂аф҃ч҃к мѣсяца геньваря и҃ по старому.

В. М. зычливой приятел и братъ, еже о Христѣ, Теодоръ Скуминъ, воевода Новгородскій, староста Городенский и Олитъский, власною рукою.

На другой половинѣ полулиста: Ихъ милости учстиве уроженымъ всимъ вкупе и кождомъ з особна паномъ, еже о Христѣ братии братства храма Успения Пресвятыя Божее Матере в месте Лвовскомъ, братии моеи ласковое.

Львовскій ставропиг. арх., связка XXIII.

XLV.

1592 года, 18 Января. Письмо Богдана Сапѣги къ Львовскому братству, съ просьбою о томъ же, какъ и въ предъидущемъ.—

Мне велце ласкавые панове, и еже о Христѣ братия братства церковного Успения Пресвятыя Божия Матери богоспасаемого града Львова! Уприимость мою приятелскую милости братскои в. м. залетивши, о Господи благочестно радоватися душевно

же и телесно во благоденствии мнозе да сподобитъ васъ Христосъ Богъ нашъ, сего желаю яко собе усердно прияти вамъ всѣмъ, в купе роднемъ соузе братолюбія пребывающимъ!

Зрозумевшы я с писаня в. м. черезъ пановъ посланцовъ братства нашого церковного Виленского, сполу-братии нашое, до того братства уписныхъ, ку мне принесеное, же в. м. прозбу и жадане мое в себе ласкаве уважывши, приймую хуть зичливость и милость братерскую зъ себе показать и на сес часъ учителя намъ, богодухновеныхъ писаний искусна, священна иерея отца Игнатия, а до школы нашое братское даскала мужа учена в науце писма и ꙗзыка еллинска и словенска, учения ради детей, пана Кирила послати и писанемъ своим мене наведити рачили, за то я з особе моее, вашой милости, паномъ братии моеи милой, велице дякую, же ваша м. богодухновенных писаний сами вконецъ дошедшы, богатно насыщаетеся и нас з ласки своей сими доволствуете, которыхъ мы, отъ в. м. вдячне принявшы и учение ихъ сладце слышавшы, духовне с того радовалися, будучы тое надеи, же вже они обадва при насъ обецне зостати могутъ. Хуть и добрую волю отца Игнатиеву в том были есмо познали, жебы и дале при нас змешкати и словом Божым нас потешати мог, леч он кром воли и ведомости ваш. м. того учинити не важился и ку в. м. от нас поехал, хотечы з в. м. в том ся поразумети. А ижъ и первей сего нихто иншии, одно то была справила на прод воля Божыя и уприймая хуть и ласка в. м. братии нашое, же оного свещенника намовити и ку намъ послати есте были рачили, прото и тепер я з особы моее в. м. пановъ брати моее пилне а пилне прошу, жебы в. м. ведля ласкавых обетницъ своих онуюж любов и милость братерскую, которую яко устнымъ мовенемъ посланцомъ братским сполубратии нашои, такъ и въ писаню своем частокроть и нам показоват звыкли, для нас то вделати, а того то свещенника отца Игнатия намовивши з ласки своее на далшый час нам его узычити с тыми ж посланцами братскими спол-братею нашою, которыи на сес час при нем з братства нашого ку в. м. посланы суть,

за се к нам кром вшелякого омешканя з зычливости своее пустити рачыли, жебы он в посте теперъ близко пришлом ку святу фалебному воскресению Христа Бога нашого, для позысканя нас у вере заблудшых, к нам прибылъ, нас, яко истинны отпадающих и лишеных всякое благости, позыскал, словом Божым потешил и закону Его научилъ, за што, яко он, потрудившися о спасении душъ нашихъ, так и в. м. вси вобець братя нашы, тогож винаграда Христова участницы, в любви братской вкоренени и основани, будучы, во всемъ всяк довол между себе, отъ Христа Бога и Спаса нашого имети возможем. В иншыхъ потребах, братству нашому належачих, посланцы братские и сполу-братя нашы в. м. споведають, за которыми я пилне прошу, абы в. м. во всем зычливыми и помочными имъ быти рачили. С тым се в ласце вашей м. залецаю. Дано з Ботковъ, лета Божего нарожена ҂афчк генваря нї дня по старому.

В. М. всего добра зычливый Богданъ Сапѣга, воевода Минскій, рукою власною.

На другой сторонѣ полулиста: Милости паномъ братии в месте Лвовском.

Львовскій ставропиг. арх., связка XXIII.

XLVI.

1592 года, 4 декабря. Грамота Константинопольскаго патріарха Іереміи въ пользу Гедеона Балабана и противъ митрополита Михаила (Рогозы)

Actum in castro inferiori Leopoliensi, feria sexta festi sanctae Barbarae Virginis, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo secungo.

Oblata litterarum per vladicum Leopoliensem.

Przyszedszy obecnie do urzędu i ksiąg tych grodzkich Lwowskich wielebny Gedeon Bałaban, Lwowski, Halicki, Kamieniecki

władyka, oddał list wielebnego Jeremiasza, z łaski Bożej archiepiskopa Konstantynopola, pieczęcią jego zapiczętowany, a słowiańskiemi charaktery napisany, który zarazem tuż przy urzędzie w te słowa jest przetłumaczon:

Ieremiasz, z łaski Bożej archiepiscopus Konstantynopola, nowego Rzymu i powszechny patryarcha. Którzy we Lwowie, Bogiem strzeżonym mieście, znajdujący się popy, cnotliwi, zacni i dobrze urodzeni mieszczanie i wszyscy Pana Jezu Chrystusa ludzie synowie wedle Ducha najmilsi, naszej pokorności łaska niech będzie wam wszystkim, pokój i miłość od Boga wszechmogącego. Dano sprawę naszej pokorności, iżby oświecony metropolita Kijewski i wszystkiej Rosyi, nad kanony i wszelaki inszy porządek i postanowienie cerkiewne, Stauropigion w eparchii wielebnego władyki Lwowskiego, Halickiego i Kamieńca Podolskiego uczynił i wspominać w świętych liturgiach od popów imie swoje rozkazał. Co w żadnym inszym mieście to nie jest, ani pisma o tym nie najdujemy, niedbałość i nierząd wnosząc w braterskie zebranie archierejskie i zgorszenie wielkie, przyczynę niestrojnosci w ludziach i przyczynę do waśnienia szukającym daje, w Śmiętym Duchu sądzimy, iż jeśli Stauropigion imię jego pomieniać się będzie w parafiej episkopstwa Lwowskiego, aby było w niwec, ale niech będzie tak jako i pierwej od wieków bywało. A od manasterza świętego Onofrego i innych monastyrzów, aby wygnan był i żaden aby go niesłuchał; jeśliby rządzić albo od zebrania co śmiał zaiąć monasterskiego wyżej pomieniony metropolit, alboteż od episkopstwa, w ciężkosci odłączenia nieodpuszczonego wiecznie odłączon niech będzie i nierozwiązan i po śmierci, i żaden pop ani świecki człowiek za metropolitę go niech nie poczyta póty, aż jako piszem, uczyni tak i w pokoju będzie. A dla nieporządku, który uczynił mitropolit Kijewski Michael i przestąpił i podeptał kanony, przyszedszy do Lwowa, uczynił Stauropigion pod dzwonnicą w mieście, czego nikt nie uczynił od czasów Wielkiego Konstantyna takowego uczynku, i przetoż, ponieważ to uczynił, aby w niwec pomieniona była ona sprawa, którą uczynił, i

od dzisia dnia abyscie wspominali i poczytali wielebnego episkopa Hedeona, jako władykę swego własnego w mieście Lwowie i we wszystkiej eparchiej jego, a metropolita Kijewski aby nie miał żadnej władzej i starzyszyństwa w episkopstwie Lwowskim. I wy, popowie, korzcie się i posłuszni bądźcie władyki swego, a który by nieposłuchał go, aby odłączon był od wszelakiej sprawy cerkiewnej, a świecki człowiek od cerkwie odłączon ma być. Aby Boża łaska była z wami. Miesiąca julla. Indictionos (sic!).

Львоскій бернард. арх., кн. гр., т. 348, стр. 793—794.

XLVII.

1592—1593 г. Универсалъ митрополита Михаила (Рогозы), съ съ приглашеніемъ жертвовать въ пользу Львовскаго братства на возводимыя имъ постройки.

Михаилъ, милостію Божіею архиепископъ, митрополитъ Киевский и Галицкий и всея Руси.

Ясневельможнымъ и благороднымъ ихъ милости паномъ воеводомъ, каштеляномъ, старостомъ, подстаростомъ и всякому вряду, такъже всему причту церковному и благочестивымъ паномъ мещаномъ и всѣмъ православнымъ християномъ, сыномъ по духу нашего смирения, благодать вамъ и милость и миръ отъ Господа вседержителя и Бога нашего І. Христа!

Вѣдомо творимъ вашему благочестию. Понеже, иже имъ благоволениемъ, всесвятѣйший вселенский патриархъ киръ Іеремія, зверхнѣйший пастыръ нашъ, здѣ пришествиемъ своимъ в земли господаріа короля его милости, церковное братство Господа нашего І. Христа, по Апостольскимъ и св. Отецъ древнимъ преданиемъ, граду Львовскому постановилъ, и инымъ благочестивымъ градовомъ в душевную вкупе и телесную ползу, промышляюще добрая предъ Богомъ и человѣки, со прочими патриархи узаконилъ, што мы на соборе нашомъ Берестінскомъ, по всѣхъ епископияхъ епархіи нашое во вѣчныя

роды держати сие соборне повелѣхомъ, да соберется расточенное христіанское стадо и сожиждутся пространно церковныя храмы, и да будутъ школы совершенного граматического греческого и словенского языка ко научению церковныя потребы, такъже и друкарню въ потребу книжную постановити. Сему в начале поревновавши, братство—благочестивые гражане Ливовские, вышъше силы своея подвыгшеся, школу греческого и словенского языка заложили, и друкарню не малымъ накладомъ постановили, церковь же свою братскую во градѣ Успения Пречистыя Богородица великимъ коштомъ отъ основания заложивши, и вышше фундаментовъ камениемъ тесанымъ третюю часть за помочию Божию змуровали, не маючи на то жадныхъ доходовъ, толко с посполитое християнское милостыни подвизаются. Еще же и домы церковные священнические и друкарские и школные мурують, и церковь оправуютъ, шпиталь и странноприемницу, и увесь монастыръ будуютъ, и не маючи на то все готового достатъку, чомъ бы за чос тую роботу кончили. Прибегаю ко милости вашихъ панъскихъ велможностей и всѣхъ благочестивыхъ християнъ, просечи споможеня на таковые христианства нашого посполитые потребы, о што просимо вашихъ милостей, да бысте всѣ с повинности своее християнское и з доброю милостынею рачили ихъ спомогати; будете щедри якоже и Отецъ вашъ небесный щедръ есть.

Гринь, протонотарие митр. Киевское и Галицкое, рукою власною.

М. П.

Львовскій ставропиг. арх., связка XXV.

XLVIII.

Около 1594 года. Жалоба Львовскаго братства отъ имени всего русскаго православнаго народа на Львовскій польскій магистратъ о притѣсненіяхъ и насиліяхъ, дѣлаемыхъ имъ православной церкви.

(Staną)wszy oblicznie u xiąg grodu Lwowskiego bractwo wniebo-(wzię)cia Panny Maryie, mieszczanie Lwowscy, ymieniem wszyst-

(kiego) (na)rodu ruskiego religie greckiey, mocą praw y wolności (tak) świeckiego jako y duchownego stanu.

(Świa)dczymy na pana burmistrza y naych mość pany rayce Lwowskie o wielke bezprawia ych urzędowie nienaliezących, nie zachowawszy mniey pokoiu pospolitego, iako powinni, nad prawa y wolności y zwyczaie nasze starodawne, także też nad ugodę raz uczynioną między wielebnymi: oycem Hedeonem Bałabanem, władyką Lwowskim, y jego mością p. Ioannem-Demitryem Sulikowskim, arcybiskupem Lwowskim, na seymie Warszawskim, anno Domini MDLXXXV strony religey, o czym szyrzy tha minuta świadczy.

Naprzod przymuszali nas wielkim gwałtem miszczan osiadłych y dzieci nasze y czeladz naszą do posłuszenstwa kościoła papiezkiego y do świąt kallendarza nowego, więzieniem morduiąc y winami karząc: tho jest, na dzień świętey Malgorzaty, rano nasławszy na dom slugi swe mieskie gwałtem za szyje z domu wywliekli: na ymie Wasila ucznia Girzego Rohatynca siodlarza, także też kusznirczyka Iwanka y ucznia Iwanka, Iuska kusnirza, czeladz, y do więzienia okrutnego do weży pod ratusz wrzucili. A gdy mistrze przyszli z czeladzią do pana burmistrza z woznym y szlachtą,—dowiadając sie co tego za przyczyna, że słudzy ich gwałtownie z domu w niebytności ich pochwytano, pan burmistrz ym na to odpowiedział, mowiąc: tha jest przyczyna, że swiąt naszych nie święcicie, y na kazania w kościele naszym nie bywacie y nie słuchacie, kiedy swięta zapowiadaią księża. A tak ydzcie y wy siedzieć. Potym za prozbą y za ządaniem drugich braci y sąsiad swych byli wypusczony, iednakże pod takimi condicyamy, zakazując pod srogim karaniem urzędowym. abyscie o tho nie protestowali, ani o to czynili prawnie, obiecując iusz napotym y sami pokuy wszelak zachować, czego y pod pogańskim panstwem narod krześciansky nie cirpi. Nie strzymawszy pokoiu obiecannego na zajutrz po (trzech) Królech wsadzili Dimitra Krasowskiego y Łukasza . . . . do wieżę o to: że zastępowali popow mieskich y prz(edmie)skich od stawania za pozwem do urzędu swieckiego . . . . . iakieś daniny zmyszlione koliendy, ktore chcieli

od . . . . . brać, ktorych to person u w więzieniu oswyadczylismy, ktorych to więzniow od mrozu ciężkiego ledwie żywych o . . . . . wtorey w noc za wielką prosbą wypuscili, tym sposobem prawnie zakazuiąc o to czynic, obiecuiąc iusz wiecznie pokoy zachować; y ynych wielie nieznosnych krzywd, co sie pokaże protestaciami, czinieli.

Znowu anno 1594, w sobotą wielkanocną pan burmistrz Jakub Mieszkowski, nie zachowawszy pokoiu pospolitego, iako powinien, y nie strzymawszy onych obietnic, wysz pomienionych, nie maiąc do tego prawa żadnego, nasłał sługi z urzędu swego na ymie Jana Wilczka y Jakuba Pigulke nocnym obyczaiem, ktorzy, wszedszy w cerkiew naszą mieską, będąc piani, poczęli mówić, ręke wyciągaiąc, na popa głosy nie zwyklymi, rozerwawszy chwałę Bożą: popie chłopie, rozkazał ci pan burmistrz abyś sie nieśmiałtego ważyć dzwonić pirwej niżli u tey, albowiem wasza wiara niecnotliwa y nie iest tak dobra, iako nasza. A gdzie będziesz sie smiał tego ważyć, thedy cie z twoimi starszymi rozkazał wziąc za szyie y wsadzić na wiezę, ktorą zowią wesoła; ktore tho slowa wołaiąc w cerkwi y na cwintarzu y przez ulice po dwakroć przychodząc od pana burmistrza muwieli; czizto słudzy, zaraz przyszedszy w dom do Krasowskiego y Łukasza Huby, też słowa powtharzaiąc mowili, abyśmy popowi niekazali dzwonić pirwy, czego my w mocy nimamy, anismysie thego podiąc chcięli.

Thenże tho pan burmistrz s pany raycy we srzodę paschy rozkazal nam, abyśmy przed ych urząd swiecky osoby duchowne, popow naszych, stawili y dań jakoś zmyslioną kolędę panu burmistrzowi y wszystkim raycam naszi popi abi dawali, czego za wiekow naszych od dzierzawy swiętey pamięci kroliow, według praw y wolności naszych z uniey doszłych, (nigdy nie było).

Львоскій бернард. арх., кн. гр., т. 206, стр. 1715—1716.

XLIX.

1593 года, 13 марта. Циркуляръ Львовскаго братства о притѣсненіяхъ, дѣлаемыхъ католиками православнымъ во Львовѣ.

Вѣдомо чинимъ всему духовенству и ихъ милостивымъ князем и паномъ и всѣмъ православнымъ христіаномъ кафолицкия соборныя святыя и Апостолъскія церкви грецкія вѣры, народу нашему рускому.

Писати обширне не могучи, кгдыжъ самий часъ не допустить и жал нашъ, толко самую речь ознаймуемъ всѣмъ вобецъ пастыремъ нашея святыя вѣры. Иж таяж завсѣдавная отновилася въ народѣ полскомъ, ту ве Лвове, напротивко народѣ рускомъ, которая ся мало пред тымъ начала при его милости нынѣ Деомитрии Суликовъскомъ, арцибискупѣ Лвовскомъ, ижъ они священниковъ до вязеня подъ ратушъ сажали, церкви замыкали, пречистое Тѣло и Кровь Христа Бога нашего хулящe, з рукъ поповъскихъ на землю вытручали, олтарѣ и службы Божіи покгвалтили, и звонити по церквамъ заповедали. И успокоилос было за пилнымъ спираніемъ и промысломъ, албо заступомъ ясневелможного княжате Острожского, воеводы Киевского, маршалка земли Волынское, и иныхъ многихъ благочестивыхъ пановъ народу нашего руского, якъ тыжъ не мало чуднымъ приводомъ его милости Кирила Терлецкого, епископа Луцкого и Острожского, заступаючи и успокоеваючи градъ сей Лвовъ и церкве и епископу Лвовскому Гедеону Балабану с повинности подпомогаючи, досытъ потребне и вечной памяти годне чинили. Ижъ пред святой памяти королей Стефаномъ угоду албо застановленіе сталось, ажъ, до згоды папежа римского з патриархи нашими, церквамъ нашимъ въ всяких обрядахъ покой дати и звоненю не заповѣдати. Тоежъ нынѣ зневолене в церемонѣыхъ духовныхъ и на особахъ духовныхъ черезъ паны радце нашѣ Лвовъскіе дѣется, попомъ нашимъ такъ мѣсцкимъ, яко и предмѣсцкимъ имъ розсказъ свой на ратушъ ставити примушаютъ: росказуючи намъ поповъ нашихъ собѣ выдавати, до чого мы моци

не маемо, и данину на ратушъ отъ поповъ, а потомъ коляды кождого Рожства и Великодне давати, то есть по двѣ копѣ яецъ, по два каплуны, по две струдли, по два гропи кождому радци въ домъ носити примушаютъ, такъ тыжъ уживаня законныхъ церемонѣи, т е. до хорыхъ и съ Тѣломъ Христовымъ з запалеными свѣчами и явне въ одиже іерейской попы жебы не ходили, умершихъ тѣлъ нашихъ християнскихъ по закону явне носити до гробовъ заказуютъ, процесии жадныхъ с кресты выбитехъ (?) всегда боронятъ. Анѣ тыжъ дѣтемъ школнымъ словами: осанна во вишныхъ Богу спевати не допущаютъ, звоненя часовъ своихъ кождое недѣли къ службе Божое хитрими вымыслами своими заказуютъ. свят ихъ святити великіе и святъ дорочныхъ, меновите: великоночного четверга, пятка и суботы и недели имъ послѣдуючи звонити заказуютъ. Нашто все тое новое неволство насъ мещанъ и предмещанъ свѣцкихъ людей на себе и на попы нашѣ позволяти тому ихъ умыслу и росказу примушано. Што мы, якъ свѣцкіе люде, на духовные справы отъповедати не могучи, нехотѣли, и неволства на народъ нашъ вѣчного наносити не позволѣти щитилисмы правы и волностями такъ свѣцкими, якъ и духовными нашими и угодою з арцибискупомъ, которая досытъ варовляетъ; але панове радце, на оборону и на права нашѣ не дбаючи, апелляции до короля его милости намъ не допустивши, вязенямъ окрутнымъ и винами часто мордуютъ: тотъ рокъ сидѣли от старшихъ мещанъ шесть днии и ночи шесть три особы,—т. е. Иванъ Красовъский, Лукашъ Губа, Прокопъ Поповичъ; то в кролевскомъ отездѣ до Швеции намъ была пришла та справа пред его милости п. канцлера найвышшого гетмана корунного, чого ихъ барзо громилъ, мовячи, ижъ тая справа всего народу руского, пановъ и рицерства, такъ духовныхъ, яко и свѣцкихъ за собою тягнетъ; и якъ нарихле абы того занехали, и изъ везеня пустити радил, и росказалъ и на досытъ учинене пана Никеты Гробовецкого, секретаря короля его милости, до Львова послати рачилъ, и былисмы пущени без всякой вины и поруки, а нынѣ сидятъ пять особъ: Лукашъ Губа, Иванъ Зѣнъ-

ковичъ, Матвей Бабичъ, Андрей Белдаговичъ, Лукашъ Бортниковичъ, не хотѣли позволити ихъ вымысломъ, за которыми в розмаитые заказы примушаютъ насъ, нашто умысловъ своихъ слова подаютъ, хотячи тое мѣсто Львовъ, въ рускомъ повѣте головнѣйшее, церкви и люде и цехи и ремесники до своего папежкого послушенства обернути хотятъ, и до нового календаря народъ нашъ руский примушали, на што мы таковому новозмышленному вымыслу не хотячи, учинилисмы освѣдченя и мѣнуты побравши, позвы на нихъ положили. Въ чомъ вашихъ милостеи не безъвѣстныхъ хотячи учинити, и винни неславе таковой народу нашему велико имени тому рускому (не хотячи быти), даемъ вашимъ милостямъ всѣмъ вобецъ и кождому з особна знати. Пишемъ з везеня, кто теды естъ благовѣрные и истинные христіанни сыхъ святое соборное Апостолское церкви, подае нынѣ руку помощи, раду и посылокъ до найвышшого оборонци церквеи Божіихъ и покою посполитого милостника, наияснѣишого Жикгмонта Третего, з ласки Божеи кроля Полского, великого князя Литовского, Руского, Пруского, Мазовецкого, Вижминского (sic) и кролевства Шведского наиблизшого дедича и кроля пана нашего милостивого, а меновите вашей святителской милости, преосвящ. архиепископе и митрополите Киевские и всея Русия, пастыру нашъ, и всѣхъ боголюбезныхъ епископовъ просимъ о заступъ от такого неволства духовныхъ справъ, такъ тыжъ и всѣхъ християнскихъ пановъ, а меновите ясне освѣцоного велможного Константина Константиновича, княжате Острозского, воеводы Киевского, маршалка земли Волынское, оборонци намъ милостивого и всѣхъ пановъ християнскихъ. просимъ до старого титулу, то есть заступу и обороны, умилостивите рачте, кгдыжъ то не што иншое, толко зависть мати грѣховное все збуждаетъ на насъ. А мы по звыклости нашей всѣми и каждому з особна в послугахъ унижоне отслуговати и Бога

молити завше готовы. Писанъ во Львовѣ, в темници, во второк второе недѣли поста, мѣсяца марта дня 13.

Вашего христиантского благочестия малѣишие слуги.

М. П.

Всѣ купно братя церковного братства храма Успения Богородица Леополите.

На обороть: Росписане листовъ отъ братства Лвовского до околичныхъ мѣстъ о кривдахъ нашихъ церковныхъ.

Львовскій ставропиг. арх., связка XXII.

L.

1593 года, 7 іюня. Грамота митрополита Михаила (Рогозы), которою онъ вызываетъ Гедеона Балабана на судъ Брестскаго собора по дѣлу между имъ и Львовскимъ братствомъ.

Михаилъ, милостию Божию архиепископъ, митрополитъ Киевский и Галицкий и всея Россия.

Честные епископе Львовский и Каменецъкий, митрополие нашое Галицкое куръ Гедеоне Балабане! Маючи мы ведомость певную о тобе, ижъ твоя милость церковь Божию отъ давныхъ часовъ возмущаешъ, люди Христовы, овцы паствы Его, живущихъ благочестъно в вѣрѣ Его, роспускаешъ, а меновите благочестивое церковное братство храма Успения Пресвятыя Богородица мещанъ Лвовскихъ всегда преслѣдуешъ; клятвами и листы своими безъ суда клялъ, отъ церкве отлучилъ, жонами претилъ и своими приятельми билъ, безчестилъ, станы великие подводилъ, попами негодными церковъ ихъ насиловалъ, науце Божое прешкожовалъ, шъколу разгонялъ, еретицъкимъ наукомъ пособлялъ, праздники Господския гамувалъ, священниковъ благочестивых вязавъ, мордовалъ, волочилъ, по ямахъ сажалъ, и зъ мѣста прогонялъ, ещежъ и монастырь св. Онуфрия, ктиторства мѣщанъ Лвовскихъ, подъ благословениемъ зверх-

ности нашое всегда будучи, нападалъ. И иноковъ св. монастыра, меновите благочестивого инока Мину, друкара святыхъ книгъ, оковавши, волочилъ и по ямахъ своихъ сажалъ, реченныхъ же ктиторовъ на суды светъские поволочилъ, еще еси не отъискалъ ко духовному суду. И позванъ днесъ о всемъ мѣщаны Ливовавскии ко святѣйшему вселенъскому патріарши кvръ Иеремѣи, зверхнему пастыру нашому, будучи ему на тотчасъ у Теръноноли, тамъ же былъ сужонъ отъ святейшого патриархи со ними лицемъ ко лицу, на которомъ судѣ во всемъ виненъ ся нашолъ и обещалъся право ходити, то естъ не послѣдовати ересем, в нихъ же еси былъся нашолъ, и не прешъкажати благочестию, сиреч братству, шъколѣ, друкарнѣ, науце правос. честных священникъ, монастыреви св. Онуфрия во всемъ дати покой, ино твоя милость, все забывши—запрещение и свое обѣщание и подписание свое, нашто естъ самъ предъ лицемъ патриаръшескомъ доброволне ся подписалъ и по доконъчаномъ суде, то пакъ еси монастыръ братский ставропигионъ попралъ, и в немъ игумена Василия ночною годиною выволокъ и до вязенъя своего посадилъ и нищихъ слугъ . . . . в ныхъ и детей нищихъ школъныхъ, оковавши, до вязеня посажалъ и речи монастырские еси побралъ, меновите зыкгар и книгу совалую (?) бесѣду евангельскую . . . . . еси взялъ, иныхъ речи рухомих не мало пограбилъ, такъже тежъ в мѣстѣ попа Михаила храма Успения Пресвятыя Богородица братского отъ служения еси невинне становлялъ, на ереси приводячи, зевсудне клялъ, и до ямы сажалъ, о чомъ они, будучи намъ всѣмъ у Берести у Великомъ на судѣ нашомъ духовномъ, который былъ в року ч҃ мѣсяца сентября кд҃ дня, покладали на твою милость жалобы свои, певными доводами протестациями урядовыми замковыми, ижъ твоя милость, пребачивши становъ, наполнившися зависти, ересе розличныхъ, и людей до того еси приводилъ над декрети вселенского патриархи. А не хотящихъ тебѣ послѣдовати священниковъ честныхъ и людей миръскихъ, братство церковное темницами и муками везде еси томилъ, приятеле же и слугъ

своихъ по мѣстехъ насылаючи, з домѣвъ и по улицамъ волочилъ и бороды торьгалъ, што на соборе нашомъ предъ нами жалобнице многие на тобе покладале, и обещался болъше не быти противенъ церкви и декретомъ святейшого патріархи и братству и священникомъ ихъ, которых есмо подъ нашу оборону приняли, на што еси рукою своею добровольне подписался и обещалъ ся уже еси награбилъ у монастыри вернути ти, што и до нынѣ не вертаешъ, дръжишъ неправдуючи, о чомъ ся тобе запрѣтило было соборне, абы еси верънулъ и шъкоды всѣ нагородилъ, и во всемъ мирне жилъ, то . . . . т. м. по запрещении нашомъ соборномъ зновъ клянешъ и застановленъя отъ церкви везде братству чинилъ. В мѣсте львовского попа братского Михала и игумена в монастыри, подъ благословениемъ нашимъ будучихъ, клятвами своими насылалъ и церковному будуванию братства забранялъ, зачимъ и сами есмы особою своею телесне за великими кривдами и тамъ нагрунте во Илвове бывши, очевисто твою милость межи братствомъ и священниками ихъ во всемъ судилисми, упокоивши братство, подъ обороною и под благословениемъ нашимъ зоставили и храму Успения Пречистыя Богородица будовати благословили, олтарь же у звоници, ради нужныя потребы, посвятили есмо, а то бы ся заказало мирно жити до собору. В томъ же ведомость послахомъ ко святѣишему вселенскому патриарху господину нашому. Твоя пакъ милость, надъ учиненны покой и надъ розсказанемъ нашемъ, во время службы Божое въ денъ неделны послалъ слуги своихъ, на имя Ивана, попа своего двуженца, и Ѳеодора дичька и з иншими помощниками ихъ, в часъ проповеди слова Божия, недокончоно будучи службе Божое, и противу слову Божему и гвалтъ еси при томъ олтари учинилъ, о што о всѣхъ тые справы на соборе нашомъ духовеномъ в року ча мѣсяца охтобрия к дня обвиненный справовался; где на тотъ же соборъ нашъ духовный принесеся копии декретовъ ради монастыря Ливовского Ставропигіонъ св. Онуфрия отъ святѣйшого патриархи куръ Иеремеи, повелеваючи намъ о всемъ и стязавши тое, отъ епископства стано-

вити и всякого святителскаго чина обнажити и со простыми чернъцы вочинити. Твоя же милостъ обещался со плачемъ каятися и мирно жити и шъкоды нагородити. Мы тогда, не спущаючи тебе з декрету и для причинъ певныхъ . . . . . ., лѣмѣтовали есмо декретъ, и подъ декретомъ т. м. до справы зоставили до собору близко пришлого в року ѷг мѣсяца июня кд дня на рождество святого Иоанна Крестителя; но твоя м. легъце собе духовное право и зверхност нашу поважающи, противъ святыхъ Апостолъ и богоносныхъ святыхъ Отецъ каноновъ и декретовъ святѣйшого вселенского патриархи и соборного нашого постановеня и заповеденья выступилъ еси, не разъ судившися у своего духовного права, смѣлесъ собѣ листы на имя святѣйшого патриархи Иеремии непрестойне справити, з великимъ оболъженьемъ katановъ духовныхъ и закону Божия и церкве святое, за тимъ листомъ важился отъ его королевской милости комисию на братъство, мещаны Лвовские, вынести, мимо судъ нашъ духовный, стоячи въ справѣ, и подъ декретом будучи, нарушаючи свободъ и вольностеи нашихъ и станы святителские лъжачы, старшихъ, першихъ пастырей своихъ, по судехъ свѣтъских сромотечи, такъже братъство церковное, мещане Ливовские пустошачы, на суды свецькие примусовавъ, споволичивъ, також в мурованю церкве дому Божия и шъпиталя и домовъ церковныхъ братскихъ прешкоделъ, церковную же ихъ милостыню над права вытягнулъ, въ маетностьих ихъ и въ обходех домовыхъ до шъкодъ великихъ привелъ, которых тых всѣхъ шъкодъ своихъ и церковных о всѣх помененныхъ винахъ покладают на тебе три тисячи гривенъ личбы полское и сто осмъдесятъ и шесть золотыхъ. За што есмъмо мы зверхности пастырства нашого на твою милость лист неблагословеный чрезъ священника, отца Михаила, Ливовского послали. Твоя же милость пакъ, легче собе уважаючи, запрещение наше пастырское и отлученя отъ службы Божое и отъ всѣхъ дѣйствъ свещенныхъ, не справившися, служити божественную службу важився и всѣ справы священныя дѣиствуешъ безъстрашне, вынашедши собѣ и поддаючися под иное духовеньство

и иные суды, па законъ, и послушенъство церковное, и старъшихъ своихъ чинечы. Протожъ мы зверхности нашое тобе епископу, кvръ Гедеону Балабану, тымъ позвом нашимъ приказуемъ и во Святомъ Дусе завещиваем, дабы еси станул до назначенного теръмену, до декретовъ вселенского патриархи, въ нареченный соборъ нашъ духовный, въ року нынѣшнемъ девятдесятъ третемъ на денъ святого Иоанна Крестителя Господня, мѣсяца юня к҃д дня во граде Великомъ Берестью, о всѣхъ помененыхъ винахъ церкви Божои, и братъству церковному, и мещаномъ Львовскимъ, и священником ихъ, и зверхности нашое, на рок певный, под зверженьемъ стану святителства твоего и подъ клятвою вечною отъ Бога не разрѣшною, не вымовляющис жадными забавами иншими анѣ хоробою, дабы еси у суду нашого во всемъ справитися станулъ конечно. Данъ з манастыря Супрасльского іюня з҃ дня, року девядесятъ третего.

Гривъ, протонотарие митрополии Кіевскои, рукою власною.

Позвы соборные на еп. Лвовского Гедеона в жалобе братства цер. Лвовского.

Первые позвы на владыку Лвовского.

Львовскій Ставропиг. арх., связка VIII.

LI.

1594 года, 1-го іюля. Приговоръ (декретъ 1-ый) Брестскаго собора по дѣлу между Гедеономъ Балабаномъ и братствами: Львовскимъ, Рогатинскимъ и др.

Михаилъ, милостію Божіею архиепіскопъ, митрополитъ Киевскій и Галицкій и всея Россіи.

Вѣдомо творимъ всѣмъ священникомъ и благочестивымъ християномъ кождого стану. Понеже благостию Божиею о Святомъ Дусе собравшимся намъ по чину духовного нашого суду въ богоспасаемый градъ Великій Берестей, со боголюбезными епископы,

со честными архимандриты, и игумены, и благоговѣйными священники, архидияконы и дияконы их же, имена суть сия: Ипатие, епископъ Володимерский и Берестейский, протофроние; Кирил Терлецкій, епископъ Луцкій и Острозскій, ексарха; Климентій Готинискій, архимандритъ Городенскій; Гедеонъ Брелницкій, архимандритъ Лавришовскій; Паисій, игуменъ Бистенский; Исаиа, іеромонахъ, еклисиархъ монастыря Супраского; Иоанъ, протопопа Киевскій великия церкве Софийския; Нестеръ Козминичъ, протопопа Подляскій, нареченый игуменъ монастыря Мѣлецкого; съ прочими священнаго причту великия Божия каѳолическия Апостолъския восточныя церкве, по каноном святыхъ Апостолъ и богоносных отецъ послѣдующе, справедливости в речахъ духовных священникомъ и людемъ укривжонымъ чинити.

Станувши обличне прѐд судомъ нашимъ духовнымъ, братство церковное храма Успения Пречистыя Богородица гражане Лвовские, меновите: Лукашъ Григориевичъ Губа, Юрей Козмичъ Рогатинецъ, Лукашъ Василиевичъ и священно-инокъ Василей, игуменъ монастыря Лвовского, ставропигионъ святого Онофрея, и Михаилъ, священникъ Лвовскій, храма Успения Пречистыя Богородица, и Симионъ, священникъ Галицкій, храма Рождества Христова и прочии священници, и братство Рогатинское церковное храма Рожества Пречистыя Богородица, и инных мѣстъ церковныя братства Виленское и прочии. Жаловалис на епископа Лвовского и Каменца Подолского, Гедеона Болобана, и показали нам урядовые доводы и привилея и декрета вселенского патриарха кvр Іеремии и соборного нашого духовного суду. И Гедеонъ Болобанъ, епископъ Лвовский и Каменца Подолского митрополии нашое Галицкое, по застановленомъ покои и по доконченом суде, спротивился привилеямъ и декретомъ и клятвамъ вселенского патриарха кир Іеремии и нашимъ привилейнымъ декретомъ и подписовъ руки своея отвергъся по древнему своему обычаю, церковъ Божию замутивъ, братству церковному Лвовскому везде по мѣстомъ спротивляючис, пустошил, и люди по домохъ и

улицахъ слугами своими и приятелми волочилъ, билъ, бороды торгалъ, и кровъ помочниками своими проливалъ, и люди противные на братство подведши, темницами братство мучилъ; дѣтей крестити и людеи хорыхъ причащати и мертвыхъ погребати везде въ епархии своеи священникомъ своимъ братству заборонялъ, школную науку розогналъ, дяковъ от мѣста властью свецкою повыганялъ, ересем последовалъ, священниковъ благочестивыхъ проклиналъ кромѣ всякого суду, везалъ ланцухами, за возомъ волочилъ, мордовалъ, голодомъ морилъ, в темницахъ и ямахъ сажалъ и от мѣстъ безчестне проганялъ, и науку церковную православия нашого пустошилъ, церкви Божие до шкоды великое привелъ, милостыню церковную на суды свецкие споволочилъ, и будованю церковному прешкодилъ и милостынь всѣхъ людей отъ церкве отразилъ, ктиторей же благочестивыхъ мещанъ Лвовскихъ на суды свецкие споволочилъ, и на кровъ ихъ настоялъ и везде ересми оклеветалъ, и до великихъ шкодъ привелъ. Еще же на зверхность архиепускопства нашого торгнулся, зламавши присягу свою, егда рукоположенъ бывъ, клялся заховывати прономию зверхности нашое, где бы ся колвекъ найдовала, неподручно (sic), неподвижно въ всемъ животѣ его, и с повинности послушенства нашего надъ предки свои выступилъ и записовъ урядовыхъ Арсенія Болобана, епископа Лвовского, предка своего, отвергся. Справилъ собе противное право, торгнулся на монастырь Лвовский святого Онуфрея, прономии нашое, и ктиторов того монастыря, предреченыхъ мещанъ Лвовскихъ, на суды свецкие непристойне споволочилъ и презъ игумена предателя Униевского Семиона Боршовского и Феодосия, чернца Униевского, мещанъ в правѣ ошукалъ, за што былъ очевисте сужонъ от вселенского патриарха киръ Іеремии в земли сеи, року осмьдесятъ девятаго, ноемврия третегонадцат и нашолся во всемъ быти вининъ, и изверженью подпалъ и подъ клятвою на покаяне зосталъ; и по доконченомъ суде, знову на пререченый монастырь кгвалтовне наскочилъ, и в немъ игумена вышшереченого Василия и иноковъ, ночною годиною выволокъ и до везена своего поса-

жалъ, и дѣтей малыхъ нищихъ школныхъ, повязавши, посажалъ, и статки монастырские пограбилъ. Потомже на соборе нашомъ духовномъ первомъ Берестеискомъ року девятдесятого, июня двадесят второго дня, былъ сужонъ и изверженъю конечному, ведлугъ декрету патриаршеского, и клятвѣ подпадалъ, принявши соборное запрещение со всѣми епископы рукою своею на всѣхъ декретѣхъ подписался и шкоды нагородити братству и монастыреви подъ клятвою обецался и не выполнилъ. Ещежъ и по третее на предреченый монастырь и на братство листы своими торгнулся, и братство отъ церквеи повыганялъ; дѣтеи братскихъ крестити, и людей причастити, и мертвыхъ погребати всѣмъ священникомъ заповѣдилъ. Прошто и священника Гологорского именемъ Василия-Евреянина, в Рогатине увязавши ланцухомъ до воза своего за шию, зъ мѣста выволокъ и до ямы всадил, в селѣ Стрятине голодомъ чтыри дней морилъ, абы детей не крестилъ, ни причастивъ людей, ни мертвыхъ погребалъ. Братство же з Рогатина и священникъ Василие прибегли къ пастырству нашему во градъ Киевъ, заступленя нашего просячи; послали есмо еѯарха нашего Афанасия, презвитера великия Киевския Софейския церкве, абы покрестилъ дѣтей, епископа писанемъ нашимъ упоминали есмо, онже разгордѣвшися не послуша. Сего ради второе прибегоша къ намъ отъ братства и еѯарха нашего. Таж и желаниемъ благочестивого его милости князя Василия Констентина Константиновича, воеводы Киевского, пришли есмо во градъ Львовъ року девятдесятъ первомъ и судомъ посредѣ церкви о всемъ поряду при епископи въ народе истязавши, епископа до собору судитис оставили есмо, и церковъ Успения Пресвятыя Богородица знову муровати братству благоволили есмо, олтарже у звонници ради нужныя потребы во имя Трехъ Святителей поставили есмо, таж и въ Рогатинъ пришедши, судомъ истязавши, люди усмиривши, противникомъ запретили есмо, вселенскомуж патриарху от нас епископа возвѣстися. Потомже на втором соборе нашомъ духовномъ Берестейскомъ въ року девятдесятъ первомъ июня двадцат четвертого принесе от вселенского

патриарха декретъ ради монастыря, да обнаженъ будетъ епископ святителского стану, понеже расхитивъ монастырь и изверженъю третему подпалъ и тяжкими третими клятвами обложенъ, поки аж въ своемъ непокаянии конецъ прииметъ. Потомже четвертое надъ право знову по первому своему противлению епископъ торгнулся на церковное братство и на предреченый монастырь Лвовскій святого Онуфрея, не справившис у духовного належачого суду нашего, подъ декретомъ патриаршимъ будучи, мимо судъ нашъ духовный мещанъ Лвовскихъ и Рогатинскихъ до свецкого права споволочилъ, и до накладовъ великихъ привелъ, за што все братству Лвовскому и братству мещаномъ Рогатинскимъ волное и везде належачое право вцале заховуемо; за которые вси зде описаные и неописаные вины Гедеонъ Болобанъ, епископъ Лвовскій, листы нашими потрикротъ не благословенъ и отъ всего святителского дѣйства отлученъ, и позвовъ первыхъ и вторыхъ отъ насъ выданыхъ непослушавши, литургисалъ, и за третими позвы нашеми на рокъ зовитый предъ нами у суду нашего не становился. Што мы, досытъ чинячи декрету патриаршему отъ суду съ многими архиепископы на епископа Лвовского выданому, который то декретъ на соборе нашомъ въ року прошломъ ча, до пришлого нашего суду надъ право кончити, заховавши епископу часу, были попустили. Протож и мы нынѣ, взираючи на декретъ вселенского патриарха киръ Іеремии, вси привилея патриаршии и соборного нашего застановленя привилея братские съ подписы нашими умоцняемо. И на господарское короля его милости утвержение привилеиное взираючи, декретъ вселенского патриарха выполняючи, екзекуцию чинимо, божественнымъ Святыхъ Апостолъ, богоносныхъ святыхъ отецъ каноном послѣдуючи, судивше со всѣми посредѣ церкве и съ омофоромъ при святой литургии (въ) церкви всему народу возгласивши епископа Лвовского, Каменецкаго, митрополии нашое Галицкое, Гедеона Болобана отъ всего святителского дѣйства и чина низлагаемъ; дабы никтоже отъ правовѣрныхъ священникъ и благочестивыхъ християнъ имѣлъ его за епископа подъ тяжестю

церковною и упражнениемъ конечнымъ до того часу, аж ся намъ и церкви Божей слушне справитъ, и братству церковному Львовскому, приобщая бо ся несвященному и самъ несвященъ будешъ. Аще ли мирскій человѣкъ да отлучится. Пак ли и сему благословеному судови нашему Гедеонъ Болобанъ спротивится и священная действовати начнетъ и преступникъ явится, да будетъ отлученъ отъ Отца и Сына и Святого Духа, проклятъ, непрощенъ и по смерти неразрѣшенъ, и да имѣетъ клятву святыхъ богоносныхъ отецъ седми вселенскихъ соборовъ. На што все настоящего нашего суду сей декретъ нашъ подъ печатю и подписомъ руки нашея братству церковному храма Успения Пречистыя Богороднца, мещаном Львовским даемо. Писанъ во граде Великомъ Брестьи, року тысяча пятсотъ девятдесятъ четвертого, мѣсяца іюля первого дня.

Михаила, архиепископъ митрополитъ Киевский и Галицкий рукою власною.

Григорий, протонотарие митрополии Киевское рукою.

(М. П.)

На оборотѣ: № 13. Декретъ на владыку Болобана перъши на зверженi.

A. 1594, die 1 Iuliy, Brestae.

Львовскій ставропиг. арх., связка VIII.

LII.

1594 года, 28 сентября. Приговоръ (декретъ 2-й) собора по дѣлу между епископомъ Львовскимъ Гедеономъ Балабаномъ и братствами Львовскимъ, Рогатинскимъ и др.

Михаилъ, милостію Божіею архиепископъ, митрополитъ Кіевскій и Галицкій и всея Россіи.

Ознаймуемъ всѣмъ, кому вѣдати належитъ, духовному и свѣцкому стану честънымъ протопопомъ и благоговѣйнымъ священникомъ и всѣмъ православнымъ христіяномъ, ижъ судовне намъ засѣдати въ градѣ Великомъ Берестію въ церкви себорной, съ со-

бравшимися и на тотъ часъ будучими боголюбезными епископы и съ служителми, честъными архиманъдрыты, игумены и протопопы и благоговѣйными священники, и всѣмъ причтомъ церковънымъ, в року нынѣшнемъ тысящномъ пятсотномъ девятдесятѣ четвертомъ, мѣсяца іюня двадцятъ седмого дня.

Якожъ принесеся намъ отъ братства церковного Лвовъского храма Успенія Богородица, мещанъ Лвовъскихъ и Рогатинскихъ и прочіихъ, на епископа Лвовъского и Каменца Подолского митрополіи нашое Галицкое Гедеона Болобана о многіе вины, которые задѣлалъ братству церковному Лвовъскому (пустошачи тое братство), и школную науку проганяючи, и священиковъ ихъ, и монастырцу ктиторства ихъ Лвовскому, реченому Ставропигіонъ святого Онуфрія, торгаючися на прономію зверхности нашее, и на всѣ духовные и свѣцкіе права, зламавши присягу свою, запомнѣвши тыжъ записовъ и выреченіе епископа Лвовъского Арсенія Болобана, продка своего, и до свѣцкихъ урядовъ, мимо зверхность нашу, непристойне братство по многокротъ зповолочивши, до великихъ шкодъ и накладовъ людий церквы ихъ привелъ, о што былъ суженъ, в здешней земли, предъ лицемъ самого святѣйшаго вселенскаго патриархи киръ Іеремѣя, также и на соборѣ(хъ) нашихъ Берестійскихъ, и знашолся въ всемъ виненъ, што мы усмотривши быти несмѣрителную вражду епископъскую, священиковъ братскихъ храма Успенія Пресвятыя Богородица, подъ обороною и зверхностю благословенъства нашего зоставили есмо, на што и зо всѣми епископы на соборѣ первомъ Берестійскомъ в року девятдесятомъ рукою своею подписался, подъ клятвою зо всего вырѣкаючися, церквамъ и людемъ и священикомъ и вѣчный покой захована обѣщался и не заховалъ, але еще болшіе зповолоченія ранами и темницами злѣйшіе священикомъ и людемъ починилъ, и самъ ересемъ послѣдуючи, братство и священиковъ ихъ безчествовалъ, вязалъ, билъ, мордовалъ и отъ мѣстъ проганялъ, забороняючи дѣтей крестити, людей причащати и мертвыхъ погребати, и отъ всего законного дѣйства людей изгналъ, чогос мы сами бытностю

нашею во Львовѣ и в Рогатинѣ, судивши, досмотрили и вселенскому патриарху возвѣстили. На што, судовне засѣдши, вселенский патриархъ выдалъ на него декретъ, повелѣваючи намъ, дабысмы его судомъ нашимъ испытавши, сана епископъского обнажили, извергли и с простыми чернцами вмѣнили; священиковъ же братскихъ храма Успенія Пресвятыя Богородица подъ зверхностю нашею митрополею дабысмы вѣчными часы заховали. Мы же, увидѣвше несмѣрителную его вражду противу церковъного братства Львовского и священиковъ и церквей ихъ, засѣдши на второмъ соборѣ Берестийскомъ в року девятдесятъ первомъ, мѣсяца октоврія иі дня, ведлугъ патріяршихъ и соборныхъ нашихъ декретовъ, епископа Львовского подъ докретомъ и тяжкими клятвами на покаяніе и шкоды нагородити заховали есмо; священниковъ же братскихъ храма Успенія Пречистыя Богородица подъ оборону и зверхность благословенства нашего вѣчными часы такъ якъ и Виленского братства зоставили есмо. На што все и потверженіе его кролевъской милости на сеймѣ Варшавъскомъ выдано. То пакъ епископъ, запомнѣйши повинности своеи и присягу свою и тяжкыя клятвы переступивши, торгнулся непристойне змышленымъ правомъ мимо зверхность нашу до свѣцкого суду, не учинивши досыть и не справившися въ правѣ духовномъ, поддаючися иному духовному послушенству, нарушаючи свободъ и волностей нашихъ духовныхъ, выправивъ собѣ комисію з канцлерѣи кроля его милости, и братство Львовъское и монастыръ ихъ Львовъскій, рекомый ставропигіонъ святого Онуфрія, до суду свѣцкого споволочивши, и церквы и люди до шкодъ великихъ привѣлъ. Также и в Рогатинѣ, братство темницами мучивши и дидаскаловъ школныхъ побивши, из мѣста изгналъ, за што все по трикротъ листы нашими неблагословеными от святителского дѣйства отлучили есмо его, в чом нас нѣколи не послухалъ и святителская дѣиствовалъ. Ещежъ позвамі нашими по трикротъ позваный будучи, до суду нашего на роки певные не становился. О томъ всемъ достаточную справу декретъ теперешнего суду нашего Берестійского обясняетъ,

штос мы достаточне в сее справы братства на судѣ выслухавши, всѣ привилея и декрета духовного права в зуполъной моцы братству заховавши, и волное везде належачее право имъ зоставивши, епископа же Лвовъского и Каменецкого Гедеона Болобана, ведлугъ декрету вселенского патриарха и соборного нашего сказанія, по первомъ и второмъ и третемъ наказаніи нашемъ, отъ епископъства его изверъгли есмо, и всего святителского сана обнажили, и всей церкви огласивше, и ему возвѣстили до того часу, ажъ церкви Божей и зверхности нашей, и братству церковъному, вскорѣ къ намъ пришедши, справится. Он же по древнему своему отступному противленію на многіе дни не хотѣлъ прийти къ намъ, и ждалисмы обращенія его къ намъ три мѣсяца и двѣ недѣли, и не былъ. Тогды мы, за наставаніемъ братства укрывжоного, видячи быти имъ в томъ кривду и шкоду великую, тое тыжъ предъ очима своими маючи, абысмы предъ Богомъ и овцами паствы нашей не зостали винны, памятаючи, же и сами судіи нелицемѣрного судови подлежимъ, такъ нынѣ якоже и прежде сего братъства Лвовъское и священниковъ ихъ храма Успенія Пречистыя Богородица, подъ обороною и зверхностю нашею митрополею вѣчными часы быти зоставуемо, заступаемо и упокоиваемо. А того епископа Лвовъского Гедеона Болобана конечно низвергаемъ, и отъ всего святительского дѣйства вѣчны часы обнажаемъ, и (съ) простыми чернъцами вмѣняемъ, и всѣмъ церквамъ оглашаемъ, а о шкоды и нагороды церкви Божей и братству до свѣцкого и везде належачого права здаемъ, и да никто-же имѣетъ его за епископа, но яко проста нѣкоего чернъца конечно, южесмы осудили, тако да будетъ, а не инако. Да благодать Божія и благословеніе нашего смиренія будетъ съ всѣми вами. Данъ при столечной церкви архіепископіи нашей в Новогородку часу отправованія трибуналу, року Христова воплощенія первое тысящы пятсотъ девятдесятъ четвертого, мѣсяца сепътеврія двадцатъ осмого дня.

Михаилъ, митрополитъ Киевский и Галицкий, рукою власною.

Кирилъ Терлецкий, екзархъ и епископъ Луцкий и Острозкий, рукою власною.

Ипатий, епископъ Володимерский и Берестейский, власна рука.

Григорий, протонотарие, митрополии Киевское, рукою.

(М. П.).

На оборотѣ грамоты: № 14. Декретъ вторый на зверженіе епис. Львовъска Гедеона Болобана.

Sub litt. A. Anno 1594, die 28 Septembris, Novogrodecii.

Львовскій ставропиг. арх., связка VIII.

LIII.

1595 года, 23 февраля. Письмо митрополита Михаила (Рагозы) къ королю Сигизмунду III съ просьбою не отмѣнять его постановленія по тяжбѣ между Гедеономъ Балабаномъ и Львовскимъ братствомъ.

(К)опѣя листу до его королевской милости.

Найіаснейшый милостивый кролю, пане, пане, мой милостивый! При уставичных молитвах моих ко милостивому Богу за доброе здоровіа и щасливое панoване вашее королевское милости, нанижшие службы моей, милостивой ласце маестату вашой королевской милости, господарю своему милостивому, покорне залецаю.

Якомъ первей сего до вашей королевской милости в особливомъ листе своемъ писалъ, ознаймуючи вашей королевской милости, ижесмы отца Гедеона Балабана судом нашим духовным судили и декрет на него братству црковному, мещаном Лвовскимъ, подданым вашей королевскои милости, выдалъ, просіачи вашей королевской милости, якобы ни в чомъ не нарушаючи, цѣло зоставлен былъ; такъ и теперъ покорне, а унижонне вашей королевской милости, господара моего милостивого, прошу, кды бы ся пред майестатъ вашее королевской милости што колвекъ от владыки Лвовского люб съ писаниемъ, албо устнимъ мовениемъ пред его до канъцлерии вашее коро-

левской милости також и пред маестат особъ вашеи королевской милости принесено было, абы ему жадными поступками, вынайдованими, будъ правными и не правными, у маестату вашее королевскои милости не дерекговало, а оного зо всѣми справами, судови нашему духовному належачими, которые бы ся предъ маестатъ вашее королевской милости приточили, ми би до суду належачего права нашего духовного, ко мнѣ богомолцу своему отсылати росказати рачилъ. За што я яко богомолецъ вашей королевской милости, по у вес часъ живота моего Пана Бога за доброе здорове и щасливое на долгии часы панованіа вашей королевской милости просыти естемъ повиненъ. Съ тымъ самого себе со унижеными службами моими милостивой ласце маестату вашой королевской милости отдаю.

Писанъ в Новагородку февраля к҃г день рок а҃фч҃е-го вашей королевской милости пана моего слуга и богомолца з ласки Божеи Михаило, архиепископъ метрополит Киевский и Галицкий и всея Русии, рукою власною.

Львовскій бернард. арх., кн. гр., т. 349, стр. 997.

LIV.

1595 года, 25 февраля. Письмо митрополита Михаила къ Львовскому братству.

Сыномъ благопослушнымъ пастирства нашого, гражанам Львовскимъ, братии церковной о Господе радоватися вокупе душевно и телесне!

Писаніе ваше през посланца дано ми ест; обаче что мощно или что въ кое время неудобно сътворити, подобает разсуждати, еже бо намъ нынѣ ко кралю на сеймъ быти не мощно, многих ради винни же; лѣпо есть намъ самим декрет отдавши, по немъ утвержающе и послѣдовати, крѣпчае убо тако пребудет, якол отъ моего лица аще и

послати коего господару нынѣ от нас достоитъ, егож человѣка скудости ради такова не обрѣтаю, яже и нынѣ повторяюще ко господару писахом вамъ на пособление, укрѣпляюще нашъ декретъ; а еже в преименитый град ко вашему братолюбию послати человѣка, носящаго лице наше и укрѣпляющаго и увещевающаго церковь о истинне, писасте, ино о сем сотворим изысканіе, како да обретше, воскоре пошлем ко вам сицева человѣка, да тамо сый упокоеваетъ претрудная. И да благодать Божія, благословеніе и молитва нашего смиренія будетъ со всѣми вами.

Дан з Новагородка февраля ҝє дня, року ҂аѱче. Зычливый о Христѣ пастир вашъ Михаил, волею Божею архиепископъ, митрополитъ Киевъский и Галицкий и всея Русіи.

Славетнымъ и благочестивымъ гражаномъ Лвовъским, еже о Христе братии церковънои, сыномъ благопослушнымъ пастырства нашего вручитися.

Львовскій бернард. арх., кн. гр., т. 349, стр. 998.

LV.

1595 года, 25 февраля. Листъ митрополита Михаила (Рогозы) противъ монаха Уневскаго монастыря Ѳеодосія, взявшаго въ сообществѣ съ другими монахами документы помянутаго монастыря и передавшаго епископу Гедеону Балабану.

Михаилъ, милостию Божію архиепископъ, митрополит Кіевъский и Галицкий и всея Росии.

Вѣдомо чиним кождому урядови такъ духовному, яко и свѣцъкому, до которогоколвекъ справа тая приносити ся будет, ижъ Феодосий, чернецъ манастира Уневского, маючи давную змову и порозумение съ епископомъ Гедеоном Болобаном митрополие нашое Галицкое Лвовское и Каменца Подолского, зламавши к намъ присягу свою, епископъ с Феодосіемъ, взявши до себе Ивону Дикого, чернца, до книгъ земъскихъ Лвовских потаемне право манастира Уневъского, именем всѣх чернъцовъ, братии того монастиря, на себе вливати смѣлъ, в чом естъ заразомъ въ тыхже книгах земъских тогож дне

от других черньцов, от братии их манастерских, посланих погоненъ и досвѣдчонъ, потомъ же и от всѣхъ по имени каждого з особна всѣх черньцовъ Уневъских протестацією до кгроду Лвовъского в книгах освѣдъчоно. Але епископ, не занехавши старого умыслу своего, с тымъ Феодосиемъ маючи змову, зламавшы запис продка, отца своего, Арсенія Болобана, епископа Лвовъского, который старался с под зверхности нашее архиепископъское над присягу свою от Анастасія Радиловъскаго, святое памяти архимандрита Уневского, той манастыръ выторгнути, и не докончавши злого умыслу своего, будучи правомъ притисненый, записавъся в кгроде и в земстве Лвовскомъ под тисячею гривенъ тому манастиру съ потомъки своими вѣчный покой и молчание дати, яко о том и декрета права нашего духовного свѣдъчат. Але той Феодосий знал з направы Гедеона епископа, побравши права манастирские з некоторыми чужими черньцами новотными, утекъ съ привилеями манастыръскими до епископа, задавши хитримъ правомъ трудност опекунови манастирскому, пану Григорию Гулялницкому, напротивъ которого, яко о выбитя несправедливе на змовѣ присягал и до накладовъ и шкодъ его свѣцъкихъ привелъ. Штожъ черньцы, братия того монастыра, маючи з благословенства нашого честнаго игумена, Ивону Гулялницъкого, на кгрунте сидячи манастира, посполу при зверхъности нашеи старожитпой з нами боронятъся и того Феодосія до права нашего духовного трикрот позвами призывали, за которыми не становился; и есть от стану своего поповского судовне отъ насъ зверъжонъ конечно. Протож проше и проше нашихъ милостивыхъ пановъ, абы тому Феодосию в жадного права справам его не вѣрено, ани до книг за певные речи жадныхъ листовъ его не приймовано, але сторонѣ укривъжоной ведлугъ справедливости святой, дабы помагано, и абы до нашего права тую справу одсылано. За што мы в покорних молитвах наших, зо всѣми убогими братиею черньци того манастыра укризжоного[1] богомолство чинити всегда повинни будемъ.

---

[1]) Подлинникъ испорченъ.

Дан з Новагородка февруариіа двадцат пятого дня рок афче. Вашеи милости моих милостивих панов поволный богомолца и слуга Михаил, волею Божою архиепископъ, митрополит Киевский и Галицкий и всеи Росіи, рукою власною. Листъ до суду на Феодосіа, Уневского чернца, Оловского.

Львовскій бернард. арх., кн. гр., т. 349, стр. 998—1000.

LVI.

1595 года, 25 февраля. Универсалъ митрополита Михаила (Рогозы) по дѣлу Гедеона Балабана.

Михаил, Божею Милостию архиепископъ, митрополит Киевский Галицъкии и всея Россіи.

Ведомо чиним каждому врадови такъ духовному, яко и свецкому, до которого колвекъ ведомости справа тая притачатися будет, иж велебний Гедеонъ Балабанъ, епископъ метрополие нашей Галицкое, владыка Лвовский и Каменечкий, который ест ныне под каранем, права нашего въ стане своем епископском, в законе и у вере и праве нарушонъ и конечнемъ звержению подпал, в чомъ он почуваючися прибегал к нам, ласк и милосердия нашое покорности жадал. Покладал нам многие причины непослушенства своего, для чого за третими позвами у права нашего духовного на певный термин противко стороны братства церковного, мещанъ Лвовскихъ и свещенников ихъ не становился, даючи въ том наболшую причину, и(ж) на тот час рука поганская, татарове, будучи в месте Галичу, звоевали, спалили и спуштошили столицу церкви на Крилосѣ митрополие Галицкое. Протож просил от нас волности от права декрету нашего духовного, въ термине тих позвовъ помененого, братства и свещенников ихъ позванный будучи, о многие и великие шкоды и наклады их так стороны вѣры и закону, якъ тыж стороны и грунтов церковних их и фун-

даторскихъ, которые им епископъ зо всеми наклади их кгвалтовне змышленнимъ правомъ своимъ отнимал и плетенями на вѣре школовал. За што они на всемъ великие шкоды през многие лета от епископа реченного подняли на мя . . . . . двѣ црквы: една в мѣсте в муре заложенья Успенія Пресветыя Богородица, другая манастырецъ светого Онофрия реченный, што на предмѣстю Краковскомъ, под горою замку Высокого Лвовского. Которими церквами мещане сами порядне владаютъ и милостинями ихъ украшают, не маючи жадних имѣній церковних, чого мы и сами бытностію нашею тамъ досмотрѣли. Тогди мы нынѣ, видячи покорную просбу епископа Лвовского, ижся склонил праву нашему духовному, пустили мы ему терминъ в тыхъ декретехъ нашихъ достаточне раз и два описаних, и на три места разосланих, меновите: до Галича, до Лвова и до Каменца Подолскохо, в церквахъ оглашенны, также и на Федосеиа чернца, збѣга манастира Уневского, который утѣкъ з манастырскими справи спод верхности нашое ко Гедеону Балабану епископу и начинивши не малих шкод и накладов тому манастиру, про тоже справе епископу тож на стане своем поповскомъ нарушон есть и в праве подзраны, и выдавцою того манастыра знашолся. Который то Феодосие за третими позвами нашими противу игумена Уневского Ивоны Гуляницкого пред духовним правом нашим на року зовитим не становилсе, за што есть з стану своего поповского зверженъ и церкви оглашенъ и декретомъ одсуженъ конечно. А так пустилисми епископу часу и термину, абы в том сторону свою яко о неслушное одержане декрету позвами нашими припозвал, хотячи ся того справити, если така война татарская пред термином албо по термине сталасе. Мы тогды, не пускаючи его з декрету нашего, але сторонам кождому и належачее право зоставуючи, далисми ему на то мембрани наши, абы сам собе всю справу свою по воли против сторонам выписалъ, абыс мы ся так лепѣ справели, пригладевши справедливости, кождому очевисте при обох сторонах учинили, до того тиж и другие мембрани при тих же далисми ему, абы предъ

всем народом о собе справу невинности своей, якъ ему может прав ставати, виписал и оповедил. Поневаж сам за третими позвами нашеми за тамтою стороною не становилсе, и так за своим позиванем латве и до нашого суду справа ся приточити, поневаж кожди звыкъ право на свою потребу притачати, а не статутом подлегати(?). Але правда Божіа учит кождого справедливости перестерегати, в чом мы в повинности нашей почуваючися варовите обом сторонам волное право зоставуем, ведаючи не раз, не два и не три епископа в подозреном праве его досведчивши, иж он от права духовного зникаючи, казни уходячи, до свецкого права вдается, як на стан его не належит, церкви зо всѣми окрасами их од фундатаров лакомством отнимаючи, шкоды чинит, в чим мы укривдзоних фундатаров зверхностию нашею боронимо, застопуемо и упокоевуемо; протож даемо умоцоване сей лист наш с печатью и с подписом, руки нашое власное сторонам всѣм посполу, кто колвекъ против его в чом контровертуетъ, такт мещаном Лвовским и всем околичним местом кождему, братствам церковнымъ и всѣмъ священником их, іако тыж и особливе манастиру Уневскому и в ним будучем честному игумену благословенства нашого Ивоне Гуляницкому з братиею его, чернци Уневскими про . . . . . Феодосія предателя, чернца Уневского, который спод (зверхности) нашои до епископа Гедиона здрадливе съ прави, и при . . . . . манастирскими утек и манастир до шкоды и до накладовъ великих привел, о который манастир епископ Лвовски зда . . . . . и за перших игуменов Уневских архимандрита Анастасия (Р)адиловского, игумена Семиона Боршовского хитростею своею одлучити от зверхности нашой на себе старался Протож мы якъ завжды и ныне о том всем везде до каждого зраду и права оборону нашу посилаючи . . . . . даемъ заступаючи всихъ яко и до самого господина кроля, его милости пана нашого милостивого, и до их милости панов рад всегда и ныне пишемъ, абы тому епископу Гедиону Болобану жадним его правним и не правним писаніям в кождого права не вѣрено, ани

до иних урадових за певную справу не примовано, будь що правного и не правного, але абы был до прав нашего духовного (суду) назад отсылан, до которого ся и ныне перед нами будучи отозвал где есть первей на законе, и вере, и на праве, на чести, и на души самои нарушонеи, як о том декрета самого вселенского патриарха куръ Іеремеіа зверхного пастира нашего и нашѣ соборные декрета сведчат, ту ся пред нами мает перве становит, где ся почал судити; о што прошу и прошу ваших милостей, яко милостивых панов каждого враду, абы так было, а не иначе, яко нас справедливост светая учит, за што в покорных молитвах мы зо всеми укривжонными овечками, и (козлами) моими завше . . . . . Бога богомолство чинити повинни будеми и просимо, абы той лист нашъ верне у кождого суду и права без нарушеня вшелякого был примован.

Дан з Новагородка февраля дня дватцат пятого року ҂афче.

Вашей милости моих милостивых панов поволни богомолецъ и слуга Михаилъ, архиепископъ митрополит Киевский, Галицкий, рукою власною [1]).

Львовскій бернард. арх., к. гр., т. 349, стр. 1000—1003.

LVII.

1596 года, 26 сентября. Посланіе Львовскаго братства чинамъ Брестскаго собора.

Боголюбезнии честнии отцы, православия наставницы, учитилие и предстатели, иже вселенския церкви строителіе и стражие наши, пачеже носящии лице вселенския восточныя церкви со всѣми, иже по чину святыня о Дусѣ Святомъ сошедшимъся во градъ Великій Берести, со благочестивымъ и христолюбивымъ во святомъ крещении нареченомъ Василии Константине Констан-

[1]) Далѣе приписаны ругательства, не употребляемыя въ печати.

тиновиче, княжатемъ Острожскимъ, началнѣйшимъ воеводою матери градовомъ Киева, маршалкомъ земли Волынское, старостою Владимера и прочая, со велможными и благородными паны и всѣми благочестивыми християны! Мы убогие и отъ всѣхъ меньшие о Христѣ братство церковное отъ града Львова достойную честь и повиновение с поклонениемъ вашему предстателству раболѣпно творимъ. Послалисмы отъ братства нашего на той нареченный нынѣшний нѣякий Берестийский соборъ, отъ старшихъ братии нашихъ: пана Дмитрія Деомидовича Красовского и Юрія Козмича Рогатинца, а отъ молодшихъ братии нашихъ: Іоанна Козмича Рогатинца и Николая Добренского, давши имъ зуполную моцъ, абы во всемъ церковномъ предании восточныя вселенския церкве крѣпко и неподвижно стояли, нѣ в чемъ не отлучаючися послушенства и власти вселенъского патриарха Константинополского, якъ есмы ся съ початку вѣры во Христа крестили отъ восточныя церкви Константинопольския и приведени есмо отъ темности на свѣтъ, и отъ области сатанины ко области Христу Богу нашему, видимому Пастыру Сыну человѣческому прилучилисмося и члонкомъ тѣла Его сталисмося, и якъ Христосъ голова наша телесная сталея, такъ мы тѣломъ Его сталисмися, и якъ Онъ есть в насъ, такъ мы в Немъ, и якъ Тѣло Его правдиве поживаемъ и Кровъ Его пиемъ, такъ тѣло и кровъ свою за Него офѣруемъ, и якъ Онъ за насъ кровъ Свою проливалъ и плотию умиралъ и душу Свою положилъ, такъ мы о Немъ и за Него готови есмо всегды умирати и душу свою положити, нѣгды не отступаючи, якъ есмы на святомъ крещении, на востокъ солнца стоячи, обецалися Христу, погребаючися святымъ крещениемъ во смерти, Отрѣкаючися сатаны и всѣхъ дѣлъ его и всея службы его и назападъ плюючи; такъ нынѣ церкве восточныя держимося и на востокъ солнца Христу Богу, Пастыру нашему всегды молимося и послушеньство совершенное Самому Единому Христу и восточное единое церкви Его всѣгды отдаемо и отдавати будемо до скончания живота нашего отъ рода в родъ. Всѣхъ еретиковъ отмѣ-

туемся. Жаднымъ обычаемъ не отступаючи нѣ вѣчомъ церковныхъ преданий, якъ есть нѣкоторыхъ обычаевъ, а нѣ за отступниками вдаючися, за нашею чюжею головою, до незвыклого чужого послушенства западнея римския противныя ихъ церкви папежския; але при единомъ каѳолицкомъ т. есть соборной и апостольской церкви, ведлугъ вызнаня вѣри со всѣми благочестивыми христіаны стоимо, и тѣло и душу свою при истиннѣ покладаемо конечно. Што и писанемъ симъ нашимъ ствержаемо и печать всего церковного братства нашего на листъ сей прикладаемъ и посполитымъ титуломъ церковнымъ нашимъ подписуемося.

Писанъ зо Львова мѣсяца семптемврия кѕ҃ дня року ҂аф҃ч҃ѕ.

(М. П.).

Подъ печатью: Вси купно о Христѣ церковное братство храма Успения Пресвятыя Богородица

Λεωπότες.

На другомъ полулистѣ: пленѣпотенцыя отъ братства на съборъ Берестийски противъ отступниковъ дана року ҂афчѕ.

Львовскій ставропиг. архивъ, связка XVIII, fasc. 145.

LVIII.

1596 года, 9 декабря. Письмо Юрія Рогатинца изъ Острога во Львовъ къ братству съ изложеніемъ совѣтовъ кн. Острожскаго, какъ дѣйствовать на сеймикахъ, не раздражать владыкъ Львовскаго и Перемышльскаго, напечатать поскорѣе дѣянія Брестскаго собора съ разсказомъ о дѣйствіяхъ протосинкела Никифора. Самъ Рогатинецъ совѣтуетъ братству предоставить дѣло епископамъ.

Георгій (Рогатинецъ) церковному братству Лвовскому. Братии моеи о Господѣ радовадитеся!

Вѣдомо твору вашему братолюбию, ижъ скоро по отеханю пана Димитрия Красовского, старѣйшого брата нашего, отъ Острога

до Львова, въ тен часъ его милость князь выѣздилъ отъ Острога на иншую сторону и приехалъ до господы шукати пана Красовского, абы з нимъ розмовилъ стороны поступку всякого и фрасовался велми, ижъ его былъ забавылъ приездомъ своимъ панъ воевода Берестя Куявского и не угодилъ намъ въ потребахъ нашихъ на господѣ, поневажъ виделъ насъ не менший часъ при собѣ и просилъ, абы ему пребачено, и приязнь и зычливость вцале абы была межи нами безъ нарушеня всякого, и абы тыхъ владыкъ двохъ Львовского и Премыского отъ себе не отстрашити, але догожати потребѣ посполитой нашей церковной. „А вид же будетъ справедливость и надгорода терпливости вашей!, хотя ся у васъ нынѣ неправне дѣетъ. Пред ся вы як естеся не дали нѣкому през такъ великие часы ошукати, и нынѣ на обѣ сторонѣ будьте чуйни, не оставляйте дерзновения вашего, якъ есте до сего часу жили“; и прочая многа изрече, утѣшаючи насъ въ бѣдахъ. А въ томъ радилъ его милость, абы на сеймикахъ всѣ мѣста оповедали церковные кривды свои, якъ ся обецалъ владыка Гедеонъ Балабанъ на сеймикахъ оповедатися: въ Каменци, въ Галичу и у Вишни [1]) наибольше, поневажъ тамъ Премышский повѣтъ стягается, и писалъ его милость о томъ листъ свой до владыки Балабана и до владыки Премышского: абы събрали отъ всѣхъ мѣстъ кривды и подати до реестру поселского вписании. Посылаю вамъ копію того писаня, што до владыки, въ которой упоминаетъ его милость, абы ся з братствами церковными згажали. Протожъ мнѣ едному видится, ижъ бы владыка самъ, взявши собѣ минуты протестаціи нашихъ, што намъ папеженици кривды чинятъ, на штося и ихъ милости князь Вишневецкий и князь Рожинский протестовали именемъ Речи Посполитое, якъ будучи послани отъ краины Руское. А и тыхъ протестацій нехай собѣ выпишетъ, што намъ ляхове забороняютъ церемонѣи и звоненя и берутъ отъ насъ вины, запомнѣвши запису своего, якъся запи-

---

[1]) Сондовой.

сали дать покой церквамъ нашимъ ажъ до згоды папежа и патріархи, и все на томъ записѣ маетъ владыка фундоватися. А естлибы хотѣлъ владыка зъ братства, абыстеся вы до того взяли, тогды то не есть братская справа, але всѣхъ людей посполитыхъ парафѣя(нъ); иншее есть братский и церковный порядокъ, а иншее кривда посполитая, за которую кривду тые маются брати, которые урядъ на собѣ носятъ для обороны Речи Посполитое, а не на своихъ воевати; досить есмо ихъ на собѣ зносили. Посылаю термонъ первый, што наготовлено было належния Семини(?).

Притомъ его милость князь велми жадае братства всего, а най-болше пана Дмитрия Красовского имѣлъ, жадаючи и тутъ на мѣсци все постановити, абы позичити писма грецкого и словенского для выдрукованя того синоду Берестского што наиборзе можетъ быти, на што и писане свое ко вашему братолюбию посылаетъ, обецуючися в цѣлости назадъ с подякованемъ отослати все, и листъ поволны далъ. И естли бы ся вамъ видѣло небезпечность яковая, о то панъ Стефанъ самъ въ рукахъ своихъ все будетъ обладати, якобы есмы все въ своихъ рукахъ держали, и што онъ вамъ речетъ, тое вы ему пришлете ведлугъ реестру вашего и назадъ отберете в цалости. А монастырику нашемъ братскомъ св. Онуфрія хочетъ господинъ отецъ протосинкелъ великій великия церкви Константнполския Никифоръ промышлити со порядку и право успокоити, ижъ иначе не будетъ, едно якъ ся южъ предъ патриархи узаконило,(!) а нынѣ на собѣ перетерпе; абы ся васъ владыка не боялъ и отбѣжитъ отъ справы и всѣхъ замутитъ и васъ презъ помочь папежскую укривдитъ. Росказалъ отецъ протосинкелъ прислати Феодора, диякона нашего, совершити зде на священство для потребы настоящее, абы ся люди не тревожили, не вѣрячи всѣмъ епископомъ своимъ, не розумѣючи ихъ, кто з нихъ горший отступникъ. Протожъ к намъ нехай прибѣгаютъ, ажъ будетъ поставленъ на свое мѣсце инше митрополитъ и изъ владыками судъ будетъ; гды ся на мѣсци тыхъ отщепенцовъ инше епископы постановятъ, а нынѣ всѣмъ в молчаню пребывати подо-

баетъ. Справа, которая точится о монастыри Дубенскомъ, што в . . . . . для злобы Василия игумена ихъ монастыря, зде ко его милости князю и ко отцу протосинкелу прибѣгли, и посылаетъ его милость князь писание свое по игумена того, и не смѣетъ лица своего явити, а нѣ слова отказалъ. Протожъ тые черньцѣ пошли до монастыря Предосопницкого, где Симеонъ попъ игуменствуетъ и обецалися прити и до Львовского монастыра жити, если будетъ воля ваша братская, нынѣ при бытности отца протосингеловомъ, порядокъ устроити, абы общимъ рукодѣлямъ живучи, учити писму святому; а што поболѣлися въ томъ монастыри дѣти нашѣ и не могутъ живи быти, естли с того болотяного монастыря не пойдутъ на инши повѣтъ; протожъ его милости князь далъ намъ волнымъ листомъ своимъ, абы намъ волно всѣхъ приятеливъ своихъ отъ того мучителского монастыра взяти. Естли бы ласка вашего братолюбия и повелене и дозволене было, абысмо калѣки нашѣ тамъ до общего мешканя в монастырецъ братский припровадили и особно ховали, живили и на томъ мѣсцѣ, где женскій монастырь маетъ бути, или где на тотъ часъ келия можетъ быти; тогды мы повинни будемъ за таковую ласку отслужити всѣмъ вамъ. Такъ ли не будетъ въ томъ волѣ вашее, мы с повинности о своихъ промышляти будемъ, и кто о своихъ не промышляетъ, не прилежитъ, вѣры отвергся и невѣрного горше есть. Хотѣлъ быхъ ехати до Львова пособляти тамошнихъ бѣдъ зносити вамъ, но не могу на двое роздратися. Поневажъ штобы намъ потребного справитися годило тутъ. Дома того не высидимо, анѣ тыжъ маемо чомъ такъ частые дороги на сторону ездячи подымати. Волю тутъ всего дождати и тую друкарню отобрати зде и вѣдати на чие руки спустити и поручити, абы знати, отъ кого потомъ тыхъ речамъ отшуковати маемъ. Поневажъ иначи жаднымъ способомъ отъ того не моглисмыся вымовити и велми бы шкодило потребамъ и справамъ нашимъ. Мусимо тымъ от ума смотрити, которие нынѣ въ церкви своей маемо, хотя разно смотрятъ. Поедетъ нехай Феодоръ дияконъ с тыми речами друкарскими зде

конечно, казалъ ему отецъ протосинкелъ приехати в попы поставитися зде; нехай возметъ и листъ той отъ нана Димитрия Красовского, абы о немъ свѣдоцтво сталося, якъ есть того обычаемъ; дайте ему што на страву запросто . . . поневажъ я не маю ему што позычати. А што тамъ посылаю термѣну нѣякую для сеймику, не спускаитеся на тую термѣну, ли поручите все на пана Димитрия Красовского старѣйшого брата нашего, онъ намъ вѣнецъ и конецъ, и не розумѣетъ жадный (въ) тыхъ справахъ писати, едно онъ самъ во всемъ . . . свѣдомъ, естлибы годити на томъ сеймѣ ставати или не ставати, поневажъ о всѣхъ идетъ, а вѣнъ(?) нехай и з своимъ владыкою тые кривды приносятъ кромѣ братства, абы насъ не приелъ(?) тѣломъ на зубы не выдано, а потомъ всѣ на сторонѣ будутъ, и мы в напасть самовольно впадемо, але молимъся Богу, абы насъ не выдалъ во искушение, но да избавитъ насъ отъ лукаваго. Посылаю термѣну листу его милости князя, пополску писаного, до всѣхъ околичныхъ кристиянъ, абы на сеймики съшедшеся единомысленно были противу супостатовъ церковныхъ застановляючися.

Писанъ з Острога мѣсяца декемврия 9-го дня року ҂аф҃ч҃ѕ вашего братолюбия во служении менший

Юрко Козмичъ Рогатинецъ братъ вашъ.

Адресъ: О Христѣ церковному братству Лвовскому храма Успенія Пресвятыя Богородица господиномъ и братии моемъ належитъ.

Львовскій ставропиг. архивъ, связка XVIII, fasc. № 145.

LIX.

1598 года, 13 апрѣля. Универсалъ короля Сигизмунда III о сохраненіи мира между уніатами и православными и такого же положенія, какое было, до слѣдующаго сейма.

Zygmunt Trzeci, z Bożey łaski król Polski, wielkie xiąze Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmudzkie, Jnflanckie etc... y Szwedski, Gotski, Wandalski dziedziczny król.

Wszem wobec y kazdemu z osobna, radom, dignitarzom y urzędnikom naszym korony Polskiey y wielkiego X. Litewskiego uprzeiemie y wiernie nam miłym, łaskę naszą krolewską. Isz metropolit y niektory władykowie y także z duchowienstwa inego y ludzie religiey greckiey s poddanych naszych tak korony Polskiey, iako y wielkiego X. Litewskiego przystąpili do zgody s kosciolem Rzymskim katolickim, a drudzy zaś teyze religiey greckiey przystąpić do niey nie chcą—o to między niemi controversia y trudnosci byli, które radzibysmy byli uprzątneli na tym teraznieyszym seymie, ale przy nawałności spraw, które nam byli nalegli, do tegosmy przysć nie mogli. Przeto przestrzegaiąc, aby pod nasz ten odiazd na czas do krolestwa naszego dziedzicznego przyczyny s tey miary do niepokoiu y rozruchu nie zostawiali, odłozylismy to in eodem statu iako teraz iest do drugiego seymu blisko przyszłego, wskazuiąc tym listem naszym, aby y ta y owa strona w pokoiu przeciwko drugiey stronie zachowała sie, żadnych nie czyniąc . . . . ani z dobr, kto teraz dzierzi cerkiewnych y s cerkwi y dochodow ich ieden drugiego nie wypieraiąc, ani żadnym inszym sposobem uciskaiąc. A isz oni, które dobra prawa na sobie przewodzili, tedy iako prawne te postępki, tak tesz bannitię y exequutye ich podnosimy y zadzierzywamy do przyszłego seymu, zakazuiąc wszem urzędom autoritate nostra et vigore conventus, aby tym czasem nie wazyli sie exequutyey żadney racione otrzymanych jakich dekretow s tey miary czynic. A i wrociwszysie dali Bog na drugim seymie staranie uczyniemy, iakoby ta

roznica uprzątniona y skonczona była. Dan z Warszawy dnia XIII kwiethnia roku Panskiego MDXCVIII, panowania krolestw naszych: Polskiego X y Szwedzkiego V roku. Sigismundus rex m. p.

Львовскій бернард. арх., кн. гр., т. 352, стр. 593—594.

LX.

1598 года, 20 декабря. Письмо Гедеона Балабана къ кн. Константину Острожскому, въ которомъ Гедеонъ жалуется на притѣсненія поляковъ и проситъ у князя совѣта и защиты.

Освецоное авелможное княже, пане, пане, мне милостивый!

Млтвы мое зычливые вставичные в ласку вашей княжеской милости моего милостивого пана пилно залицаю.

Милостивое княже! пришлисмы на такие часы, же нѣкды новинъ добрыхъ, потешныхъ не услышимъ, звлаща и бѣдной Руси нашой повставичне скорбъ, гонение отъ ненавистныхъ враговъ и супостатовъ нашыхъ ляховъ, же ся такъ пилно о то стараютъ, яко бы нашъ народъ русскій бѣдный в нивощо обернути и зовсѣмъ выкоренити. Ознаимую вашей княжеской милости, моему милостивому пану, ижъ в тыхъ двохъ неделяхъ прошлыхъ мещане и радцы Лвовские . . . . . и гродскихъ при бытности его милости пана старости Лвовского, старалися со всѣмъ усилованемъ, якобы русина жадного такъ в ремеслахъ, яко до купли и продажи и и всего гандлю не допустити, волности и свободы жадное в мѣсте и по предмѣстю нивчомъ абы не мѣли и не уживали, и припозывали ихъ передъ его милость пана старосту, хотячи тому предсявзятю своему конецъ учинити, там же показовали, якие привилия от кролевъ, якобы на то даные, и юж ихъ в той справе здали, то естъ . . . . и гродскихъ толко упросили собѣ, же имъ допущено апеляцие до его кролевской милости, и то короткій часъ имъ назначено за дворемъ, за недель шесть. Теды, милостивое княже, тые убогие люди просятъ о милостивую раду и о ра-

тунокъ до его кролевской милости, ац абы за милостивымъ ратункомъ вашеи княжеской милости, моего милостивого пана, могли до того прити, абы тая ихъ справа моглася до сейму отложити; за чимъ бы ся они могли приготовити и способыти, до того унижопе теды, вашеи княжескои милости, моего милостивого пана, прошу о милостивую раду и о ратунокъ за тыми убогими людми; кгдыж тые супостаты наши стараются о то, якобы народъ нашъ русскій зо всемъ выкоренити могли. С тымъ повторе милосты мое(?) зычливые вашее вичные в милостивую ласку вашеи княжечеи милости моего милостивого пана залецаю. Писалъ во Срятинѣ мѣсяца декеврия к҃ дня, року Божого ҂афчн.

Вашеи кн(яжеской) милости, моего милостивого пана вставичный богомолецъ Гедеонъ Балабанъ, смирений епископ Лвовский власною рукою.

Львовскій ставропигіальный архивъ, связка XVIII, fasc. 421.

LXI.

1602 года, 26 апрѣля. Благословенная грамота Гедеона Балабана, данная мѣщанамъ Краковскаго предмѣстья во Львовѣ при церкви Богоявленія на учрежденіе при ней братства. Эта грамота потверждена Іосифомъ Шумлянскимъ, епископомъ Львовскимъ въ 1691 году 16 мая.

Благословеніемъ Бога Отца и благодатію Господа нашего Іисусъ Христа и дѣйствомъ Святого Духа, Христовымъ повелениемъ и Апостолскимъ проповеданиемъ, святыхъ богоносныхъ отецъ узаконениемъ, по Христову Евангелию и Апостолскому учению предася Христовѣ церкви вся повелѣнная въ законѣ хранити христо именитымъ правовѣрнымъ людемъ, да достойно званию и непорочно жытие пожывше благого гласа отъ Христа Бога слышати и на страшномъ судѣ сподобятся. Сего ради мы смиренныи благодатию Божыю Геди-

онъ Болобанъ, епископъ Львовский, и Галицкий, и Каменецкий, послѣдующе Христову повелѣнию и Духа Святого строению по Апостолскому и святыхъ отець преданию посѣщающе Христову соборную и апостолскую вселенскую церковь православия греческаго; въ то время прышли предъ насъ и право наше духовное ктиторы и парафѣяне храма Богоявления светого с предмѣстя Львовского, рекомого Галицкого, всѣ сполечне, хотячы братство устроити, съединившыся любовию духовною, закона Божыя заповѣдемъ послѣдующе, благоугодно Богу въ Тройцы единому и Пречистой Христовой Матери в честь и хвалу и Его святыхъ угодниковъ. Сего ради мы, смиренный епископъ, увидѣвши сицевое ихъ желание съвѣтомъ богодохновенныхъ писаній, пастырскимъ строениемъ, повелеваемъ и благословляемъ, и на сие братство духовное утвержающе ихъ евангелски жыти по Апостолскимъ и Стыхъ Отець правиломъ и учениемъ и тымъ нашымъ листовнымъ писаниемъ въ воспоминание предаемъ христианомъ правовѣрнымъ парафѣяномъ храма того въ вѣчныя роды, составляюще любовь въ вѣре по закону Христовы церкви, и Апостолскому учению и Стыхъ Отець преданию творыти судъ истинный, и милостыню в потребахъ братиямъ недостаточствующымъ, и ублажати благыхъ, и непокоряющыхся истиннѣ законне обличати и казнити. Сие богоугодное и законное братство вышше писанное и ниже речения обычая повинни такъ хранити и держати: съшедшуся, на день уреченный, в домъ выбраный, любовию и тихостию другъ друга честию болша себе творяща. А маются сходити за обсыланямъ знамене братского во двѣ или в четыры недѣли, или якъ потреба и часъ прилучытся. А зшедшыся до братства, повиненъ кождый братъ полгроша дати до скрынки братскои, а вступного, которы братство примуе, шесть грошыи повиненъ дати. А который бы братъ мешканя мѣлъ далекое отъ сего братства, тотъ в рокъ маетъ давати по грошы дванадцатъ до скрынки братскои. А братия сполне кождого року мають выбирати з межы себе старшыхъ четырехъ братовъ, поручаючи имъ старшынство справъ братскихъ. Скрынка братская маетъ быти у старшого брата, а

ключъ у молодшого. Личбу маютъ чинити старшые братя предъ всѣми въ рокъ, отдаючы уряды свои; а вшыстки ровно собѣ быти маютъ. А кого бы братя выбрали на старшынство, а онъ бы ся зборонялъ безъ причины слушнои, виненъ дати тры безмѣны воску, а братя старшые маютъ пилне перестерегати повинности своеи. Казнь всѣмъ посполитая, за выступокъ який колвекъ,—на звоници сидѣти. А если бы братъ брата словомъ наганбилъ, маетъ быти каранъ сидѣнямъ, а вины полъ камене воску мае дати и брата перепросити, не отходячы, и все братство перепросити маетъ. Слова непотребные корчемные хтобы мовилъ въ братствѣ, вины два фунты воску маетъ дати. А маютъ одинъ до другого с послушаниемъ мовити. Который бы братъ вѣдалъ брата выступного не маетъ его таити, але маетъ его оповѣстити въ братствѣ, жебы былъ каранъ. А кто бы таилъ, (тотъ?) маетъ быти при винномъ каранъ, якъ братя найдутъ, или двома фунты или безмѣномъ, или каменемъ, или полъ каменемъ воску, противко выступку. А еслибы который змежы старшыхъ братовъ якимъ колвекъ обычаемъ знашолся быти выступнымъ, за што молодшихъ кара(ютъ), маетъ быти старшый двояко и трояко каранъ. Болшего бо томления достоенъ чести ради. А который бы братъ былъ каранъ сидѣнямъ или виною, маетъ покорности заразъ перепросити того, кому былъ провинилъ, по заповѣди Господа нашего Іисусъ Христа да не заидетъ солнце во гнѣве вашомъ. А кто бы не отдалъ вины братскои, поруку маетъ поставити двохъ братовъ, не отходячы до другой схажки. А судитититися маютъ, радячыся весполокъ якъ старшыхъ такъ молодшыхъ, а якъ молодшые призволятъ всѣ, такъ старшые маютъ сказовати. А который бы братъ мѣлъ яковую справу въ братствѣ, а не умѣлъ бы самъ речы своеи справовати, волно ему взяти двохъ братовъ на пораду и на помочь. Вшелякая справа братская не маетъ быти выношена дале отъ порога дома братского. А на кого бы досвыдчено, ижбы справы братские на сторону выносилъ, маетъ быти каранъ сидѣнямъ и безмѣномъ воску, а кто бы гордѣлъ братскимъ судомъ, якъ преступникъ церкве судится.

А если ся того не каетъ до другое схажки, отъ церкви да отлучытся, и священникъ маетъ его предъ всѣми обличыти и от церкве отлучити, да посрамится. И аще братъ будет блудникъ, или лихоимецъ, или идолослужитель, или пяница, или драпежникъ, с таковымъ не толко посполитовати, але с нимъ ни ясти, а ни пити. А если з допущеня Божого будетъ на которого брата яковый упадокъ, или немочь, а не мѣль бы достатку, маютъ ему братя помогати братскими пѣнязми и в немочы его призирати. А которому бы братя помогали в напастехъ, в бѣдахъ и в недостаткахъ, позычаючы ему пѣнязи, не маютъ отъ нихъ лихвити, а позычати маютъ не на захованя смотрячы, ани тымъ, которые хотятъ быти богатшими, але тымъ, которые болшые недостатки терпятъ з допущеня Божого. А который бы християнски преставился с того свѣта, маютъ его всѣ братя отпровадити къ гробу церкве тои, которои былъ порафѣяномъ. Свѣча братская завше маетъ быти в церкви, и тыжь свѣчѣ маютъ быти братские ко отпровоженю мертвого ко гробу. А кгды будетъ братство знаменемъ братскимъ обсылано во двѣ недели или яко потреба прилучытся или на погребъ, а не схочетъ-ли который братъ за трудностями своими пилными приитти, мается оповисти предъ старшимъ братомъ. А еслибы былъ досвѣдченъ, ижъ не былъ затрудненъ, маетъ быти каранъ фунтомъ воску. Ктомужысь кождый братъ маетъ вписати в поменикъ церковный імя отца своего и матерь и близкихъ приятелей своихъ преставлшыхся, а священникъ церкве той маетъ читати поменникъ братский въ дни памятныя и въ Великий постъ по уставу церковному. А на кождый рокъ маютъ быти двѣ литургіи за все братство заздоровная и памятная отправованы, и убогыхъ по силѣ надѣлити. А священнику своему мѣютъ братя и з скрынки копу грошый давати за поминание преставлшыхся, золотый о Рождествѣ Христовѣ, а золотый на Воскресение Господне. Сего ради мы смиренные епископъ, бачачы ихъ згоду и любовь, благословляемъ ихъ и повелеваемъ хранити имъ сия предания незазорне и вѣчне. А ктобы мѣлъ отторгатыся отъ того братства, на томъ

буди клятва трыста и осмнадесять Отець. Благословение Божее и благодать Святого Духа буди на всѣхь вѣрующихъ заповѣдемъ Святыхъ Отець вселенскихъ седми соборовъ и благословение смирения нашего о Христѣ Ісусѣ Господѣ нашомъ, Ему слава во вѣки вѣковъ. Аминь. Року ҂ахк апреля кѕ.

Гедионъ епископъ власною рукою.

(М. П.).

Die 26 Aprilis 1602 An: Collat...

Іосифъ Шумлянскій, епископъ Лвов., власною рукою сей потвержаетъ и поблагословяетъ фундушъ въ Лвовской св. великомученика Христова Георгия (церкви) мѣсяца мая дня ѕі-го року Божия ҂ахчл.

(М. П.). Стефанъ Коциненъ. Писарь.

Die 16 Maij 1691 An. confirmavit.

Львовскій ставропиг. арх., связка VIII.

LXII.

1603 года, 10 октября. Лаврентій Древинскій, чашникъ Волынскій, вписывается въ Львовское братство съ обѣщаніемъ носить его тяготы и посылать изъ своихъ имѣній на его нужды 14 колодъ ржи.

Року ҂ахг, октобра і дня, бывши мне недостойному Лаврентію Древинскому у братства Светого, церкви светое, Богоматере Успения, во Лвовскомъ месте, изволеніемъ Божымъ въ тое братство вписуюсе и вшелякиіе тежары з ними ровно носити обецую до конца жывота моего. А на каждый годъ до того братства на школу и иншые потребы належачые з именеи моихъ Шпикилосъ и Хусова ді колодъ жита отсылати естемъ повиненъ на день светого Луки евангелисты до живота моего. На то и рукою подписуюсе и печать прикладамъ.

Львовскій ставропиг. арх., связка XL.

LXIII.

1605 года, 1 мая. Письмо Александра Ходкевича, воеводы Троцкаго къ Львовскому братству съ просьбою заступиться на судѣ предъ Львовскимъ владыкою за его слугу Василія Семеновича, у котораго Влахъ Лавриковичъ отнялъ жену и движимое имущество.

Мои ласкавии панове приятеле!

Залетивши хути мои приятельские доброй прызяни вашихъ милостей, ижъ перед суд его милости отца владыки Лвовского прыпадаетъ справа служебника моего Василія Семеновича зъ мещанином Галицким Влахом Лавърыковичом о отняте через того Влаха жоны его и маетности рухомой всякой, без данья жадное причины Васильевой ку злому мешъканю въ малженстве, што вашимъ милостямъ самымъ въ лепшой ведомости есть, поневаж он въ так великом безправѣ и укривженю своемъ своволнымъ взятіемъ жены и маетности ужъ вашим милостям жалобу свою наперод перекладалъ; зачим иж ваша милость при отцу его милости владице на суде том заседати маете, прошу и жедаю пилно, абысте в. м., маюче политоване на таком знищеню маетности Василевой, до которое через своволенство жоны своей упорне предсевзятый умыслъ Влаховъ пришол, пристойном разсудком росправу учинили, якобы он до маетности своей пришол. Бо если бы Влах фортелев яких заживати хотел, осведчаю се в. м., ижъ я при слузе своим такъ стати моцно хочу, якобы и маетность вся оному се вернула, а тотъ своволный пан потехи ниякой не односил.

В чом в. м. зъ повинности своей того Влаха упомните, абы и боязнь Божую перед собою мел и то уважил, же ляда яко тое справы зоставляти не буду ажъ до остатнего скончення тое справы. Затымъ се доброй прызяни вашимъ милостямъ залецаю. Писан въ Гологорах мѣсяца мая а҃ дня, году ҂ах҃е.

Вашихъ милостей зычъливый прыятель и рад служити Алексаандер Ходкевичъ, кграбя, воевода Троцкий manu propria.

На оборотѣ: Славетнымъ их милости паном мещаном Львовским, въ брацтве мешкаючим Успения Пречистой Богородици, паном и приятелюмъ моемъ належитъ.

Львовскій ставропиг. арх., связка XXIII.

LXIV.

1607 года, 13 августа. Предписаніе короля Сигизмунда III Исаіи Балабану, игумену Уневскаго монастыря, не притѣснять Львовскихъ клирошанъ и возвратить имъ забранныя изъ церквей вещи.

Zigmunt Trżeci, z Bożey łasky król Polsky, wielkie xiąze Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Ynflandzkie etc. y Szwedski, Gottski, Wandalski dziedziczny król. Wielebnemu Izaiaszowi Bałabanowi, ihumenowi Uniowskiemu, wiernie nam miłemu, łaskę naszą krolewską. Wielebny wiernie nam miły! Przełozono nam iesth imieniem kapytuły kleroszan Lwowskych religiey greckiey, isz (im?) po smierci iasnego Hedeona Bałabana, władyki Lwowskiego, wielkie krzywdy, gwałty y mordy działasz, iurisdikcia sobie nienalezna, nie będąc władyką, nad nymi wsciągasz, na koscioły ich sług y haydukow swych nasyłaiąc, kleinoty, apparaty y dobra cierkiewne gwałtownie pobralesz, i onych samych bycem, więzieniem trapisz, iakosz mało na thym maiącz, y protopopa tamecznego Lwowskiego w kosciele na iutrzny gwałtem przez hayduki swe zbiłesz, zranilesz y do Uniowa związanego zaprowadziwszy wielkiem więzieniem trapyłesz, czo iestli tho tak iesth, iako nam sprawy daią, thędy o the excessus in foro fori prawem s tobą czynicz bendą, a teraz chcemy my tho miec y rozkazuiemy wiernosci twey, abys apparaty y dobra s tych kosciołow pobrane do nich znowu . . . . przywrocił; krzywd, ucyskow, bycia, więzienia y odpowiedzy na zdrowie ych więcey nie czynił y zadney iurisdikciey nad nimy nie rosciągał, ale abys z nimy we wszem spokoinie zachował koniecznie, ynaczey nie czyniącz dla łasky naszey. Dan w Krakowie, dnia trzy-

nastego mięsiąca augusta, roku Panskiego MDCVII°, panowania krolestw naszych: Polskiego XX, Swedzkiego XIV. Sigismundus rex m. p.

Львовскій бернард. арх., к. гр., т. 362, стр. 2494—2495.

LXV.

1607 года, 18 октября. Король Сигизмундъ III извѣщаетъ Львовскихъ властей, объ отдачѣ Львовскаго епископства Евстафію Тессаровскому, съ приказаніемъ оказывать ему помощь и послушаніе.

Zigmunt Trzeci, z łaski Bożey król Polski, wielkie xiąze Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmudzkie, Inflanckie etc. y Swedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny król. Wielmożnemu Jerzemu Mniszkovi, wojewodzie Sendomierskiemu, Lwowskiemu y Samborskiemu staroscie naszemu, wiernie nam miłemu, a w niebytnosci, urodzonemu Zigmuntowi Poradowskiemu, surrogatowi Lwowskiemu, y też sławetnym woitowi, burmistrowi, raicom, ławnikom, urzędowi miasta naszego Lwowa—wiernie nam miłym, łaskę naszą krolewską. Wielmozny, urodzony y sławetni, wiernie nam mili. Oznajmuiemy uprzeymosci y wiernosci waszey, isz dalismy władyctwo Lwowskie, Haliczkie y Kamienieckie wieliebnemu Ostaphiowi Thesarowskiemu ze wszystkiemi praerogatiwami y pozitkamy, z dawnych czasow do tego wladyctwa nalieżącemi, iako szerszy przywiley [1]) nasz iemu na to dany w sobie obmawia. A tak wskazuiemy uprzeymości y wiernosci waszey, abyście gdy on tam na wiązanie posle do tego wszytkiego by on . . . . cego władyctwa potrzebował pomocni byli . . . . posluszenstwo zwykle czynic tam komu to na(leży) . . . . wali, koniecznie, ynaczey nie czyniąc dla łaski (naszey) . . . . W Krakowie dnia XVIII miesiąca octobra, roku (Panskiego) MDCVII°, panowania krolestw na-

---

[1]) Привилегія напечатана въ А. З. Р. т. IV, № 174.

szych: ro(ku) (Polskiego) XX, Swedzkiego XXIII. Sigismundus rex m. p. Alexander Krupecki m. p.

Львовскій бернард. арх., кн. гр., т. 362, стр. 2811—2812.

LXVI.

1607 года, 20 октября. Король Сигизмундъ III приказываетъ Исаіи Балабану, игумену Уневскаго монастыря, возвратить забранныя имъ церковныя вещи Евстафію Тессаровскому и оказывать ему, какъ своему пастырю, послушаніе.

Zigmunt Trzeci, (z łaski Bożey) król Polski, wielkie xiąze Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Inflanckie, etc. y Swedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny król. Wieliebnemu Izaiaszowi Bałabanowi, ihumenowi Uniowskiemu wiernie nam miłemu, laskę naszą krolewską. Wielebny y wiernie nam mily. Przelożono nam od pewnych panow rad naszych, isz wielebnosc twa, niedbaiąc nic na listy y mandata nasze, ktoresmy pierwiey do wiernosci twey posyłali, abys dobra do cerkwie Lwowskiey przynalieząnce, ktores gwałtownie pobrał, przywrocił; a iżesmy władictwo Lwowskie wielebnemu Ostaphiowi Tesarowskiemu dali, abys mu jako wlasnemu pasterzowi ustąpił. Tedy wiernosć twa, upornie przywlaszczaiąc sobie nienaliezną jurisdikcią, y nato niedbaiąc, y do tych czasow dobr przerzeczonych nie wrociles. A tak koniecznie rozkazuiemy wiernosci twey, abys te dobra y cerkwie przerzeczonemu Tesarowskiemu oddał y onemu iako własnemu pasterzowi swemu posłusznym był koniecznie, inaczey nieczyniąc, postrzegaiąc dalszego zatrudnienia swego y win w sprawie pospolitym opisanych. Datum w Krakowie, die XX octobra, roku Panskiego tysiąc szecset siodmego, panowania krolestw naszych: Polskiego XX, Swedzkiego roku XIV. Sigismundus rex m. p. Alexander Krupecki m. p.

Львовскій бернард. арх., кн. гр., т. 362, стр. 2786—2787.

LXVII.

1608 года, 12 іюля. Король Сигизмундъ III утверждаетъ право назначенія Львовскихъ православныхъ епископовъ за архіепископами Львовскими латинскаго вѣроисповѣданія.

Sigismundus Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae Livoniaeque, nec non Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex.

Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Cum reverendus in Christo pater dominus Ioannes Zamoyski, archiepiscopus Leopoliensis, nobis iura et privilegia decretaque serenissimorum regum Poloniae, quibusvis conferendi et intuendi Ruthenici ritus episcopatus Leopoliensis beneficio dominorum antecessorum nostrorum illi permissum et concessum esse, exhibuisset petiissetque a nobis, ut rescripto nostro caveremus, quatenus collatio eius episcopatus, anno praeterito a nobis facta, nullum in posterum praeiudicium iuri ipsius et ecclesiae Leopoliensi adferret. Nos aequa(litate)m eiusdem reverendissimi domini archiepiscopi Leopoliensi esse animadvertentes, iusque hic illo probans et si pro hac vice episcopatum illum eam ob causam, quod aliter sine gravi Reipublicae motu in illis praesertim regni dissensionibus urgentibus eadem vice a nobis religionis graecae hominibus, ne a quoquam alio, quam a nobis conferretur, fieri non posse, advertemus,—authoritate nostra contulimus, ea tamen collatione nostra iuri eiusdem reverendissimi archiepiscopi ad collationem praedicti episcopatus servientes(?), nihil omnino in posterum praeiudicare volumus, quam imo cavemus eidem praesenti rescripto nostro deinceps nos curaturos, ut hoc ius ecclesiae illius sartum tectumque conservetur, neque in praeiudicium illius episcopatus istius collatio a quoquam alio usurpetur. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri mandamus. Datum Cracoviae die XII mensis iulii, anno Domini MDCVIII,

regnorum nostrorum Poloniae XXI, Sueciae vero XV. Sigismundus rex m. p. Locus sigilli cancellariae regni. Matthias Lubienski m. p.

Львовскій бернард. арх., кн, гр., т. 395, стр. 866.

LXVIII.

1608 года, 18 сентября. Дарственная запись Тимоѳея Высоцкаго на угодья, данныя имъ Львовскому Никольскому братству.

Дарунокъ от пана Тимофея Высоцкого братъству Лвовскому при церкви светого Николы року ҂ахн, мѣсяца октобра д дня.

В року теперешнемъ вышеи менованом припалыхъ и судовне отправовати зачатых, перед нами, то ест Иваном Хринницкимъ судею, а Андреемъ Загоровским подсудком, врядниками судовыми земъскими повету Луцкого, постановивши ся обличне в замку господарскомъ Луцкомъ урожоный панъ Тимофей Высоцкій, мечникъ его к. м. земли Волы̆нское, оповедал и ку записаню до книг сам усты своими вызналъ водлугъ листу доброволного запису своего, которого от себе под печатю и с подписом властное руки своее и теж под печатми и с подписми рук людей зачных на вечистое дароване братству Лвовскому, церкви светого Николы, добръ на предместю Лвовском, названым Краковскомъ, над улицею от землѣ Волынское до мѣста Лвова идучую лежачих, зо всѣмъ на все, по ниякомъ зошломъ Стефане, свещенику Николскомъ, до столу е. к. м. правом кадуковым спалых, а отъ е. к. м. брату его рожоному небожчику пану Якиму Высоцкому, секретару и писару его к. м., за послуги его вечне даных, а по смерти менованого пана секретара на него, яко брата рожоного, вечне спалых, яко ширеи, а достаточнеи в том листе записе о том ест написано, якож тои записъ свой панъ Тимофей Высоцкій тым очевистым признанемъ своим во всѣхъ его артикулах и пунктах ствердивши, просил, абы вы-

читал и до книг справъ земских Луцких уписал был, которого мы запису печатей и подписовъ рукъ огледавши, а видячи его быти во всем слушного и водле права справедливого, перед собою читати казали и так ся в собѣ мает:

Я Тимофей Высоцкій, мечникъ его к. м. земли Волынское, чиню явно и сознаваю сим листом доброволным записом моим, кому того потреба будет ведати тепер и на потом завжды, иж што которые добра, на передместю Лвовскомъ лежачие, по неяком зошлом Стефане священнику Николскомъ до столу его к. м. правомъ кадуковымъ пришли и спали были, а его к. м. светобливое памети Стефан, Божю милостію король полскій, великій князь Литовскій и иных, тые добра, от столу своего отлучивши, брату моему рожоному небожчику пану Яхиму Высоцкому, секретарови и писарови своему, за годные а верные послуги его к. м. вечнымъ правом ему самому и потомком его дати рачил, которых добръ реченый небожчикъ братъ мой в спокойномъ держаню и уживаню аж до живота своего был и оными яко властностю своею шафовал, по которого смерти реченые добра его на мене, яко брата рожоного правом прирожоным пришли и спали; и будучия их в спокойном держаню аж до сего часу; упатруючи то, иж впрод реченые добра, хотяж небожчикови брату моему, пану Яхиму Высоцкому и мне по нем, яко власному сукцесорови его, правом дедичным належат, однак иж ся фундамент их не инакшии наидует, толко абы для фалы Божее церковь светого отца Николы, на передместю Львоском лежачая, ратунок и вспоможене от них мѣла. Прото я, уважаючи собе болшеи добра пришлые вечные, а нижли теперешние дочасные, хотечи в том учинок хрестиянскій з себе показати, абы ся тым хвала Божая розмножати могла, дал есми, даровал и сим теперешним листомъ моим дарую, даю и записую впродреченые добра, на предместю Лвовскомъ лежачые, по не яком зошломъ Стефане, священнику Николском, до столу его к. м. правом кадуковым спалые, а брату моему небожчикови пану Яхиму Восоцкому от короля его м. светобливое памети Сте-

фана правомъ вечным даные, а на мене правом природженым потом по брату моим, яко властному сукцесорови, спалые, братству светого Николы на передместю Лвовском, названым Краковскомъ, над улицею, от земли Волынское до места Лвова идучою, лежачой, братству теперешнему, а меновите славетнымъ паномъ: Семенови Красовскому, Николаеви Добрянскому, Ивану Михаиловичу, передмещаномъ Лвовским братства светого отца Николы яко старшимъ помененнаго братства, и напотомъ при той церкви светого Николы будучому, вечне и навеки непорушне и все право мое дедичное спатковое и яким колвек именемъ названое на тое впродреченое братство влил есми и сим листом моим вливаю зовсѣм на все так, яко ся тые добра сами в собе здавна мают: з церковъю светого отца Николы с полми и сеножатми, з огородами, садами, пасеками, криницами, болотами, з дворищами, с пляцами, з дворами на том кгрунте побудоваными, з людми осѣлыми, зъ их повинностями, цыншами, податками и зъ инъшими всякими доходами и пожитками, которые з давныхъ часовъ водлуг данины Лва княжати земль Руских, сына короля Данила, до тых добръ належачими, так иж менованое неменованому, а неменованое менованому ничого шкодити не мает. Також заразом в добра вышъменованые допущаю увязаня в спокоиное держане и уживане вечное через возного енерала коронного, которого собе сами способити могут, на себе самого, малжонку, дети и потомки мои ничого с тых добръ не уймуючи, ани зоставуючи; мает и моц мети будет братство впродречоное светого Николы тые добра от мене на вечност дарованые и записаные сами и потомъ будучее братство тое церкви держати и уживати и як належи разумѣючи, водлугъ воли и уподобаня своего ку пожитку церкви впродреченое светого Николы яко бы было з наилепшимъ пожиткомъ и размноженемъ хвалы Божее шафоват вечне и на веки непорушне; а я самъ, жона, дети, потомки, близкие кревные и повинные мои уже от сего часу в тые добра, звышъ менованые, ничим ся вступовати, переказы жадное реченому братству церкви светого Николы чи-

нити, трудности никоторое задавати, до права поволокати не маемъ и мочы не будем, подзарукою томуж братству церкви светого Николы теперешнему и потомъ будучому двема тисечами золотых полских и нагороженемъ шкод на речене слова их, а заплативши заруки и за шкоды досыт учинивши, пред се тая даровизна моя за сим теперешним листом доброволным записом моим при братстве реченои церкви светого Николы на всѣ потомные часы цале и ненарушне зоставати мает. Который сес лист, доброволныи запис мои, маю и повинен буду на перших роках земскихъ, або кгродских Луцких очевистым сознанъемъ своимъ зътвердити, а потом на роки земские Лвовские, пред выистъемъ от даты сего листу зуполного року, очевисто ставши, сес запис мои перенести и очевистым моим сознанъемъ змоцнити и упевнити маю и буду повинен под обовязками вышеи описаными. И на то дал есми въпродречоному братъству церъкъви светого Николы сес лист, доброволнои запис мои подъ печатю моею и с подъписомъ руки моее власное, до которого за очевистою прозъбою моею панове, а приятеле мои печати свое приложили и руки свое подписати рачили: их милостъ панъ Станиславъ Прокшичъ Кандыба, писаръ кгродскій Володимерскій, панъ Михаило Линевскій, а панъ Янъ Вонъсикъ. Писанъ у Луцку, дня осмогонадцат мѣсяца сенътебра, року тисеча шестсот осмого. У того листу печатеи чотыры и подписы рукъ въ тые слова: Timofiey Wysocki, miecznik ziemie Wołynskiey, ręką swą. Stanisław Kandyba, pisarz grodzki Wlodzimierski. Michayło Liniewski, manu propria. Jan Wąsik. А такъ мы тои лист доброволныи записъ, от пана Тимофея Высоцъкого перед нами покладаный и очевистым призънанъемъ его милости сътвержоный, за прозъбою его слово въ слово с початку аж до конца до книгъ справъ судовых земъскихъ Луцкихъ уписати казали.

Кіевскій центральн. архивъ, книга зем. Луцкая, № 2809, л. 1080—1081, № акта 264.

LXIX.

1609, 1635 и 1640—1644(?) гг. Присяга при вступленіи въ Львовское Ставропигіальное братство и обряды при вскрытіи и закрытіи братскаго сундука.

Сіи сут обѣта і вступоване до братства,

Въ имя Отца, и Сына, и Святаго Духа.

Я, имя рекъ, приступую до сего святаго церковного братъства, обѣщаваюся Богу Святому въ Тройцы единому и всему братъству всею душею моею, чистымъ же и цѣлымъ умысломъ моимъ быти въ братъствѣ семъ Успенія Пресвятыя Богородица Присно-Дѣвы Маріа, яко единъ отъ вѣрныхъ братии, даже до моего послѣдняго часа, не отступуючи и ниже сопротивляючися во всякихъ повинностяхъ его, но и противникомъ сопротивлятися, да пріидетъ на мя и на увесь домъ мой благодать Божіа, мир и милость и благословеніе, данное братству сему во вѣчныя роды. А если бымъ мѣлъ отступити или похулити, или сопротивитися сему законному братъству, да приидетъ на мя и на увесь домъ мой гнѣвъ Божий, отлученіе же и запрещеніе и клятва на таковыхъ реченная въ братствѣ семъ, даже до совершеннаго моего покаяния. И аще ли без покаяния скончаюся, да буду и по смерти не разрѣшенъ, яко преступникъ закона Божіа, отъ неяже сохрани и спаси мя Христе Боже мой молитвами Пречистыя ти Матере и всѣхъ Святыхъ Твоихъ. Аминь.

Тажъ цѣлуетъ честный Крестъ и всю братію.

Образъ присяги.

Во имя Отца, и Сына, и Святаго Духа, аминь.

Азъ (имя рекъ) присягаю Господу Богу всемогущому, яко пріятъ въ соборъ заведенія Ставропігіянского Львовского, исповѣдуя вся артикулы вѣры святыя греческо-каѳолическія, даже до послѣдняго жизни моея издыханія, вся сего заведенія привилегія, обыкновенія и цѣлость всѣми силами удерживати, противо правомъ и доходомъ его ничтоже дѣлати; обязанности же на мя уложенныя всегда вѣрно и точно исполняти буду. Тако ми Боже помози въ Троици Святой единой, аминь.

По семъ цѣлуетъ Крестъ и всю присуствующую братію.

Предмова при отвираню скринки братскіа.

Во имя Отца, и Сына, и Святого Духа. Молитвами Пресвятыя Богородица и Приснодѣвы Маріа чесного Ея успенія и всѣхъ Святыхъ. Братъство сіе есть благословеніемъ и утверженіемъ святейшаго вселенскаго патріарха, господина Іереміи (и преосвященнаго кvр Михаила, архиепископа, митрополита Киевского и Галицкаго и всея Россіи [1]), и з волею братій. Миръ всѣмъ.

Се-же при замыканю скрынки.

Брагодаримъ Тя, Господи, Вседержителю, Боже Отецъ нашых, даровавый намъ таковыя дары: судъ, милость и вѣру. Тѣмъ же Тебѣ славу возсылаемъ Отцу, и Сыну, и Св. Духу, нынѣ, и присно, и во вѣки вѣкомъ. Аминь.

Изъ Альбома, л. 3 об., л. 4, л. 10 об., л. 12.

---

[1]) Взятое въ скобки въ подлинникѣ зачеркнуто.

LXX.

1614 года, 14 ноября. Мандатъ короля Сигизмунда III магистрату города Львова объ оставленіи мѣщанъ и предмѣщанъ русскихъ при данныхъ имъ привилегіяхъ.

Sigismundus III, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Litvaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae, Livoniaeque, nec non Sveccorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Spectabilibus et famatis, proconsuli, consulibus, advocato et scabinis civitatis nostrae Leopoliensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati fideliter nobis dilecti! Expositum est nobis gravi cum querela nomine famatorum civium et suburbanorum Leopoliensium ritus graeci, eos in iuribus et praerogativis atque libertatibus suis, contra iura et privilegia a serenissimis antecessoribus nostris illis data et per nos confirmata, a privatis quibusdam civibus tum et contuberniis inquietari et molestari, licet,(?) iam mandatum nostrum prius ea de re ad fidelitates vestras datum sit, quo iniunxeramus, ut eis fidelitates vestrae ad decisionem causae exhibeant. Quare iterum serio mandamus, ut fidelitates vestrae tam priori quam praesenti mandato nostro satisfaciant, eosdemque cives Ruthenos circa libertates suas in pacifico et quieto usu antiquo iuxta iura et privilegia ipsorum conservent, ab aliisque observari curent, quoad-usque differentiae decreto nostro sopitae fuerint secus fidelitates vestrae pro gratia nostra non facturae. Datum Varsoviae, die XIV mensis novembris, anno Domini MDCXIV, regnorum nostrorum Poloniae XXVII, Sveciae vero XXI anno. Sigismundus rex.

(L. S.).

Львовскій магистратскій архивъ, fasc. 219, № 16.

LXXI.

1616 года, 1 января. Листъ Станислава Мнишка, старосты Львовскаго, объ освобожденіи братскаго дома отъ всякихъ повинностей.

Stanisław Bonifacy Mniszek z Wielkich Kunczyc, starosta ziem Ruskich generalny Lwowsky etc... Wiadomo czynię, mianowicie urzędnikom moim, a osobliwie panu podstarosciemu memu, ktoremu ten urząd oddałem, aby gospodami wszystkiemi dla goscy na roki ziemskie zawiadẏwał. Że za rzecz słuszną widząc supplikatią oyca Basilego, prezbitera Wniebowzięcia Panny Mariey, y panow bractwa patronow gruntu cerkiewnego, roskazuię tedy namiesnikom y urzędnikom moim, aby przy wszelkiey wolnosci starożytney zostawał domek ten cerkewny, który iest dla duchownych person zbudowany, iako niegoscinny, nie narzucaiąc na niego żadnego goscia tak w roki ziemskie, iako y w insze ziazdy, iako y sławney pamięci nieboszczyk jego msc pan ojciec moy zachowywał ten domeczek w łasce swey y przy wszelkiey wolnosci. Co dla liepszey wiary y pewnosci ręką sie swą włosną podpisuię, pieczęcią przycisnąc roskazałem.

Działo sie w zamku Lwowskim die 1 ianuary, anno Domini 1616.

Stanisław Mniszek.

(M. П.).

На оборотѣ: Листъ отъ старосты, абы не стояли въ поповскомъ дому.

Львовскій ставропиг. арх., связка XXIII.

LXXII.

1620 года, 26 января. Письмо кн. Адама Корыбута Вишневецкаго къ Львовскому братству.

В Бозе достойно велебнымъ, честным так духовного, яко и светского стану людем, их милости братству Лвовскому церкви Успения Пресвятое Богородици православия греческаго при залеценю службъ моих доброго здоровя, утверженя и вшеляких потѣх в долгий век заживати зичу...

Маю вѣдомость, иж слуга мой панъ Бержецки зоставилъ там от их милостей братства Виленского мембран на взяте книгъ, а иж он сам тепер есть хорый, злецает его милост отцу Димитрию Ларионовичу тамошнего манастыра брату, абы тые книги отыскал, албо, если бы вѣры не мѣлъ, теды оному хот пошарпаный мембран вернѣнъ был, а я сам шлюбую, ижъ от того пана Бержецкого, который на тот час при мнѣ ест хорый, жадного клопоту и трудносси в. м. мѣти не будете. Затым се повторе молитвом и ласце в. м. пилне залецаю. Дан з Белого Каменя дня ҝѕ генвара, року ҂ахк.

Вашим милостям во всем зичливый припан-брат, приятел и поволный слуга Адам Корыбуть, княже на Вишневцу, рукою власною.

На оборотѣ: В Бозе достоино велебным честным отцем и паном их милости братству Лвовскому церки Успения.

Львов. ставропиг. арх., связка XXIII.

LXXIII.

1633 года, 23 марта. Грамота короля Владислава IV объ уравненіи во всѣхъ правахъ и вольностяхъ православныхъ Перемышльскихъ мѣщанъ и предмѣщанъ съ римско-католиками.

Władysław IV, z łaski Bozey król Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazoweckie, Zmudzkie, Inflantskie. A

Szwedski, Gotski, Wandalski, dziedziczny król, obrany wielki car Moskiewski.

Oznaimuiemy tym listem naszym wszem wobec y kazdemu z osobna, komu to wiedzieć należy. Iż my za przyczyną y usilną proźbą panow posłow ziemskich religiey graeckiey, nieunitow, na teraznieyszy seim szczęsliwie coronatiei naszei zgromadzonych, za sławetnemi mieszczanami, przedmiesczanami y wszystkim pospolstwem. religiey graeckiey, w miescie naszem Przemyszlu będącymi, do nas wniesioną, także za uniżoną supplicatią samych że mieszczan, przedmieszczan y wszystkiego pospolstwa religiey graeckiey nie w unii będącego, niemniei przełozeniem y doniesieniem do nas o tem, iż maiąc zarówno od nayiasneiszych królow Polskich, przodkow naszych, wolnosci wszelakie miastu Przemyszlu religiey catholickiey y graeckiey ludziom do używania podane; tych wolnosci y swobod, za niedopuszczaniem mieszczan religiey catholickiey tak w obieraniu do urzędow, rad, rzemiosł, cechow, y inszych pracrogatiw, wszystkim iednostainie służącym, zażywac y z nich się cieszyć nie mogli; mianowani miesczanie katholiccy, po te czasy ani w urzędach y radach miesckich zasiadac, y inszych wolnosci zażywac nie dopusczali y zabraniali. Przeto my zważyszy słuszną prośbę, a chcąc wszytkie prawa sacrosancte intaminata zachowac, ponewaz na tem szczęsliwym początku panowania naszego do uspokoienia pewnego te roznicy przypuszczeni są, y zarowno w tei zacnei coronie za ieden członek są wcieleni y wpoieni, przetoż my z osobliwey łaski y sczodrobliwosci naszei panskiei pomienionych mieszczan Przemyskich religiey graeckiey nie w unii będących s przedmieszczanami zarowno z ludzmi catholickiemi do wszelakich urzędow, y godnosci, swobod y wolnosci miastu temu służących, tym listem naszym przypuszczamy, pozwalaiąc onym, aby oni szczycąc się tą dobroczynnoscią naszą panską, od czasu tego do urzędow y rad miesckich obierani byli pomienieni mieszczanie i przedmieszczanie y z pospolstwa (któryby do czego sposobnym sie naidował) w miescie naszem Przemyszlu, takze do rzemiosł cechowych, cechmistrowstwa y inszych rzemiosł, mianowicie: kusznier-

skiego, krawieckiego, złotnickiego, aptekarskiego... stolarskiego, chycyrskiego, konwisarskiego, slusarskiego, kramarskiego, kowalskiego, także do kupiectw y handlow wszelakich y inszych swobod y wolnosci kupczenia suknem postawami y mierzenia łokciem y insze wszystkie zarowno s catholikami w niwczym ich nie excipuiąc, ani wyjmując, zażywać wiecznemi czasy mogli, iakoz naszą mocą teraznieyszego listu naszego bez wszelakiey przeszkody y contraditiey od wszelakich stanów y conditiey ludzi, pod winą na gwałtownikow tego przywileiu naszego w constitutiei opisaną y łaską naszą. Co do wiadomosci wszech, a osobliwe urządu staroscinego, woitowskiego, burmistrzowskiego y radzieckiego miasta naszego Przemysla miec chcemy y rozkazuiemy, aby pomienionych mieszczan religiey graeckiey, nie w uniei będących, na urząd sposobnych, według prawa y porządku swego obierali y onym tych wszystkich wolnosci zazywac rowno z catholikami wiecznemi czasy dopuszczali y nie bronili, nie inaczey iedno iako y sami zazywaią na ten czas y przed tem zazywali. A dla lepszei wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc koronną przycisnąc roskalismy. Dan w Krakowie, dnia XXIII miesiąca marca, roku Panskiego MDCXXXIII, panowania krolestw naszych: Poslkiego y Szweckiego pirwszego roku.

Wladislaus rex.

(M. П.).

Перемышльскій капитульный архивъ.

Примѣч. Эта грамота потверждена королемъ Яномъ Казиміромъ въ 1658 г. 30 іюля. Находится въ варшавскомъ главн. арх. др. ак., кн. метр., № 201, л. 2.

LXXIV.

1634 года, 12 октября. Грамота короля Владислава IV, данная братству церкви Богоявленія.

Oblata litterarum sacrae regiae maiestatis super administrationem ecclesiae Bohojawłenie dictae fraternitati eiusdem ecclesiae datarum.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia personaliter venientes famati Ireneus Iwanowicz, senior fraternitatis ecclesiae ritus graeci, tituli Epiphaniarum Domini, hic Leopoli sitae, Hrehorius Blecharowicz et Andreas Chomicz, eiusdem fraternitatis confratres, abtulerunt eidem officio et ad acticandum porrexerunt litteras sacrae regiae maiestatis infra scriptas manu eiusdem sacrae regiae maiestatis supscriptas, et sigillo cancellariae regni obsignatas, quarum literarum tenor sequitur talis:

Wladislaus Quartus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, nec non Svecorum, Gottorum, Vandalorumque, haereditarius rex, electus magnus rex Moschoviae. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et sinpulis, quia nos commodo et utilitati ecclesiae ritus graeci, titulo Epiphaniarum Domini, alias Bohojawłenie vocata, Leopoli in suburbio Haliciensi existentis, consultum et cupientes fraternitatem ritus graeci Leopoliensem circa administrationem eiusdem eccleciae conservandam esse duximus, uti quidem praesentibus litteris nostris conservamus, vigore cuius conservationis nostrae memorata fraternitas ecclesiam hanc, aerarium, scholam et hospitale, penes ecclesiam existentes, pleno iure administrabit, cum omnibus attinentiis et pertinentiis antiquitus spectantibus, nimirum domibus, hortis in eiusdem ecclesiae Bohojawłenie vocata fundo sitae, ad viam publicam stratam sese extendentibus, iuxta varias inscriptiones coram actis civilibus Leopoliensibus, cum omni iure, utilitatibus, fructibus, proventibus, censibus ad ipsam ecclesiam

et hospitale de iure et consuetudine pertinentibus, tenebit et pacifice possidebit perpetuo et in aevum, promittens pro nobis et serenissimis successoribus nostris, quod memoratam fraternitatem ab administranda dicta ecclesia non amovebimus alterive cuipiam amovendi potestatem faciemus, quod et serenisssimi successores nostri praestabunt, cum tamen lege et condicione, ut de idoneis ecclesiae praesbiteris fraternitas provadeat, qui curam spiritualium gerat, sacramenta administret et omnibus divinis officiis ex primaeva fundatione aut recepto more debitas perpetuo defungantur, iuribus nostris regalibus reipublicae et ecclesiae catholicae salvis, in cuius rei fidem praesentes, manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Leopoli die XII mensis octobris, anno Domini MDCXXIV, regnorum nostrorum Poloniae II, Sveciae vero III anno. Locus sigilli. Vladislaus rex. Thomas-Petrus Bielecki. Post quarum litterarum ingrossationem exemplar originale eisdem offerentibus illico ab officio praesenti est restitutum, de quo restituto officium praesens quietatur praesentibus.

Львов. бернар. арх., кн. гр., т. 397, стр. 702—703.

LXXV.

1637 года, 11 марта. Утвержденіе королемъ Владиславомъ IV грамоты Станислава Мнишка, старосты Львовскаго, данной имъ львовскому братству въ 1636 г. 8 октября на освобожденіи братскаго гошпиталя отъ всѣхъ налоговъ и повинностей.

Wladislaus IV, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae Czerniechoviae nec non Sueccorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis, exhibitas nobis esse litteras papyreas infra scriptas manu generosi Stanislai Mniszek, capitanei Leopoliensis subscriptas eiusdemque sigillo communitas, in se libertationen xeno-

dochii ritus graeci, in fundo s. Onuphrii in suburbio Cracoviensi Leopoli sub iurisdictione arcis Leopoliensis iacentis ab oneribus et censibus ad arcem Leopoliensem pertinentes, continentes, prout latius eaedem litterae infra scriptae (latius) in se obloquuntur, quarum ea est, quae sequitur series: Stanisław Bonifacius Mniszek z Wielkich Konczyc, starosta generalny Lwowski, wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tém wiedzieć należy, wiadomo czynię: Iż mając wzgląd i politowanie nad żubożałym szpitalem religiej greckiej, na grunciech ś. Onófrego na Krakowskiem przedmieściu, pod iurysdykcyą moją zamkową będącym, czyuię wolnym przerzeczony szpital od wszelakich podatków, czynszów i powinności do mego zamku Niskiego Lwowskiego i burgrabskiego przywodząc(?) nakazuję tém pisaniem moim, aby we wszystkiem uwolnieni i wcale zachowani byli. Na co dla większéj wagi i pewności daję im to pismo moje z podpisem ręki méj i przyłożeniem pieczęci. Działo się w Niskim zamku Lwowskim dnia osmego października, roku Pańskiego tysiąc szesćset trzydziestego szostego. Stanisław Mniszek, starosta Lwowski. Supplicatumque nobis esse, ut easdem litteras autoritate nostra regia approbare dignaremur, cui supplicationi nos benique annuentes, praeinsertas litteras in omnibus earum punctis, clausulis et articulis approbari et confirmari duximus, uti quidem in quantum iuris ratio permittit, approbamus et confirmamus, ac in ea libertate ab oneribus et censibus praedictum xenodochium conservamus et conservari volumus praesentibus. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsaviae die XI. mensis martii anno Domini MDCXXXVII, regnorum nostrorum Poloniae et Sveciae V anno. Wladislaus rex. Ioannes Gembicki sacrae regiae maiestatis.

Confirmatio listu pana starosty Lwowskiego na wolność szpitalowi od podatków zamkowych. Locus sigilli regni pensilis.

Львов. ставропиг. арх., связка III.

Львов. бернард. арх., кн. земск., т. 129, стр. 433—434.

LXXVI.

1637 года, 12 марта. Инвентарь вещей Львовской братской церкви Успенія Пресвятыя Богородицы, составленный братскимъ писаремъ Константиномъ Медзапетою.

Инвентар сирѣчъ порядное описаня вещей, обрѣтающихся в скарбцы церковном при храмѣ Успения Пресвятыя Присно Дѣвы Маріа во градѣ Львовѣ въ мѣстѣ, списаный въ року зъбавенномъ ҂ахлз марта ві дня мною негодным рабом Божым Константином Медзапетою, на сей часъ писаремъ братскимъ, зъ старого инвентара и з прыбытком, под лѣты старѣишых во братиях зацне славетныхъ: пана Гаврилия Ланкгиша, пана Григорыя Романовича, пана Миколая Добранского, пана Алеѯандра Протоповича.

Еvангеліи напрестолніе:

1) Еvангеліе Виленского друку, все в срѣбро злоцѣстое дѣлом злотарскимъ прекрасно оправное, и церкви Божой благовѣрным господарем Мироном Бернавским даное; такъ якъ само в собѣ естъ с папером, важыт грывенъ 26, лот. 10.

2) Еvангеліе писаное зъ обѣма дощками и з двѣма клавзулами и з нарожницами пуклястыми, все и одвсюд вколо зе срѣбра отливаного-бѣло.

3) Еvангеліе друкованое грецкое, чернымъ аксамитом одѣтое, зъ Распятием, Пречистою и Іоанном и чторма Еvангелисты, зъ клавзулами двѣма и пуклями чтырма, то все зе срѣбра отливаного.

4) Еvангеліе писаное в червономъ аксамитѣ, в посродку бляха и нарожници д҃ срѣбные, позлоцѣстие, клавзулы и д҃ пуклѣ незлоцѣстие.

5) Еvангеліе писаное, на посродку бляха срѣбная, позлоцѣстая, нарожници д҃ срѣбные, клавзулы в҃ и пят пуклов позлоцѣстыхъ, на аксамитѣ зеленомъ взористомъ.

6) Еvангеліе друкованое, злотоглавомъ крытое, в посродку бляха и з чтырма нарожницами великими и клавзулами двѣма, а по другой сторонѣ д҃ нарожницы меншие, все срѣбро-злоцѣстое.

7) Еvангеліе друкованое, телетом взорыстым зеленым одѣтое, одна сторона вся зверху срѣбро-злоцѣстою бляхою окрыта, клавзулы крученои роботы, нарожницѣ пукластые д҃ незлоцѣстие, закладка до Еvангелія едвабная, з перлами немалыми, всѣхъ перелъ.. тую дал панъ Матфей Феодоровичъ; крамар за спасеніе свое и малжонки своей.

8) Еvангеліе писаное на взорыстомъ аксамитѣ тенком, таблица в пукли д҃, в старой церкви на престолѣ естъ.

9) Еvангеліе аксамитом темным одѣтое.

Кресты:

1) Крестъ деревяный, срѣбно-злоцѣсто вколо оправный, з надписом волоскимъ вколо, под крестом галка взорыстая зе шмелцем и з гкузиками. Важыт гривенъ 4, лот. 13.

2) Крестъ деревяный, срѣбром взорысто злоцѣстым оправный, под крестом галка округлая з надписом Іон Александра воеводы Молдавского, з древом важытъ грывенъ 4.

3) Крестъ деревяный, срѣбром бѣло оправный, под крестомъ галка з кгузами рытыми, важытъ з древом грывен 6.

4) Крестъ вес срѣбный, злоцѣстий, з Распятием отливаным и Богородицею в сонци по единои сторонѣ, а по другой толко д҃ каменѣ простые в рожычках срѣбро-бѣлых. Важыт грывен 3, лот. 4.

5) Крестъ ввес срѣбно-злоцистый, также з Распятием отливаным и Богородицею в сонци, а по другой сторонѣ вырыто Крещеніе Господне; ето крестъ монастырский. Важыт гривен 3, лот. 4.

6) Крестъ срѣбно-злоцѣстый: Распятие рытое, Богородица над крестом со Ангелы, а по другой сторонѣ Крещеніе Господне со Ангелы; грыв 2, лот. 11.

7) Крестъ среднїй воздвизалный, увес злоцистый, Распятие Господне отливаное с корункою сами(х) перел; над крестом неруко-

твореный образ отливаный со Ангелы, под крестом святый отецъ Никола, по другой сторонѣ квѣты выбитые. Важыт грывну 1, лот. 10.

8) Крестъ самый бѣлый, средный, зъ Распятием рытым, а по другой сторонѣ крещение со Ангелы, важыт грывен 2; тогож креста столчикъ срѣбрный з галкою и з рыжкою, важытъ гривна 1, лот. 7.

9) Крест воздвизалный великий, зъ Распятиемъ рытымъ и крещениемъ Господним по другой сторонѣ, под крестом галка долговато-гранистая зъ кгузиками гранистыми, самый бѣлый. Важыт грив. 7, лот. $2^1/_2$.

10) Крестъ самый срѣбный, з Распятием и Крещением по другой сторонѣ около гзатка(?) з кгузиками накрестъ дробными; важытъ гривенъ 2, лот. 12. Тогож креста столец срѣбный, з надписом Григория Дуды, въ верху того столца окувка также срѣбрная з вежычками Д҃ гранятыми и пятой половица; важытъ гривен 4.

11) Крестъ самый щырый золотый, невеликий з Распятием, Богородицею и Іоанномъ отливаными, на крестѣ перел 15, кождая в своим столку злотым, з каменми болших пятма, а меншими червоными 7; все тое важыт лотовъ 14.

12) Крест завѣсистый з Распятием отливанымъ, а з другой стороны Воплощение рытое з ланцушком, все срѣбро-злоцѣстое,— григен 1.

13) Крестъ завѣсистый зеленого мармуру, вколо срѣбром оправный, зъ галкою у верху для завѣшеня.

14) Крест между всѣми наиболший, з ламаного срѣбра от благодателей даного зебраный, оздобне за съвѣтом всѣх братий съоруженый, ввесь з столцем злоцѣстым, по одной странѣ Распятие з Евангелистами, по другои смерти Христовы, оздобнеж в нем моцци розных святых замкнение ве сродку.

1) Образок зависѣстый з Распятием рытым, а по другой сторонѣ Воплощение злоцѣстое, зъ ланцушком густым срѣбрным, важыт лот 13.

2) Образокъ на деревѣ рытый съ велико мученика Георгия, а по другой сторонѣ ест Никола, вколо з срѣберцем злоцѣстым. 1 долон с пятма палцами срѣбрная, важыт лот $4^1/_2$; 1 наручeница болшая срѣбрно-злоцѣстая з каменми, важит лот 10; 2 наручница срѣбрная двоистая, сподняя нѣцо злоцѣстая, а верхняя вся з смелцом бѣлым и лязуровыми, звѣздка и каменій три в рожичках; важыт все лот 6.

15) Крестъ срѣбрнои штуки, з обох сторон отливаный з столцем, мѣсцами позлоцѣстый, дарованый по небощику пану Андрею Заневѣчу, обецаный пред тым по небощце матце его паней Томашовой Заневичевой, през руки пана Романа Романовича Стрелецкого отданый до брацтва. Ланцух с крестом на образѣ намѣтном злоцѣстый, отъ пани Александровои вдовы. 1 копия срѣбная прибыла, которая важит лотъ $4^1/_2$.

16) Крест бѣлый, срѣбрный, немалый, воздвизалный, без сподку, толко галка вибиваная, у сподну бѣлый вес, тож заставный ест от пп. парафѣан Никольских и рызы злотоглавные, епетрыхел такии же и корун килка, зъ образов знятых.

17) Крестъ невеликий, бѣлый, з столцом: Распятия рытое, а около Распятия жывотное Еvангелия, крестикъ завѣсистий на ланцушку, щирозлотый.

Келихи и діскосы:

1) Келих старый, наиболшый, срѣбрный, з внутр злоцѣстый и з верху з надписом латинским вколо, в посродку яко бы печати зъ смелцем, важыт грывенъ 4, лот 4. Зособна патина и лыжечка вся злоцѣстая и звѣздочка з лѣтерами, з верху толко злоцѣстая. Важыт грывну 1, лот 12.

2) Келихъ трохи меншый, звнутръ и зверху злоцѣстый, срѣбрный, з надписомъ рускимъ, в посродку галка зъ шестма ружычками. Важыт грывен 2, лот. $6^1/_2$. Дискос и звѣздъка з надписом руским зверху злоцѣстые, ложечка бѣло-срибрная. Тое важыт гривну 1, лот. 5.

3) Келихъ отвсюду злоцѣстый, з листовкою отливаною взористою вколо, галка округлая ве сродку; (важитъ) грыв. 1, лот. 12. Дискос вес злоцѣстый, важытъ лот. 10; зас дискос глубокий, на кранцу вырыто достойно ест.

4) Келих срѣбрный, зъверху злоцѣстый, з надписом у верху и у долу, галка в посродку з чворогранистыми кгузиками,—грыв. 1, лот. 1. Дискос з надписом вколо, зверху злоцѣстый, важыт лот. 4.

5) Келих срѣбрный, вес злоцѣстый, з надписом вколо, кранец вежычковатый, з тварми трома одливаными, на сродку ангелок з руками и с скрыделками, спудъ вшыстокъ фѣрцикованый. Дискос, звѣзда и лыжечка з надписами, все злоцистое. Панъ Габриелъ Лангишъ за спасение свое далъ церкви. Тое важыт грыв. 3, лот. 8.

6) Келих бѣлый, срѣбный, з надписом вколо, з кранцем у долу есоватым, галка у рукояти з трома тварми, спуд взорыстый. Дискос, лыжечка з надписами. Все важыт грывенъ 4, лот. 4.

7) Келихъ срѣбрный, злоцѣстый, дискос, лыжка, звѣзда всѣ четыры штуки важат грывен 4, лот. 3. Тое дал за спасение свое христолюбивый господар Іон. Миронъ, воевода Молдавский.

8) Келих срѣбра брантового, мѣсцами злоцѣстый и дискос отвсюду злоцистый, лыжка и звѣзда срѣбра злоцѣстого, все важыт грывен 2, лот. 14. За спасение свое далъ панъ Грыгорый Морозовичъ.

9) Келихъ срѣбрный, ввесь злоцѣстый, работою барзо ценною, листовка у него рождзированая округъ звѣзда, паллина лыжочка. Тое все отдалъ, офѣровалъ Богу в Троицы единому и в честь Ему рабъ Божий Иоанъ Любачовский, сожитель Лвовский, посполу з подружием своимъ за спасение свое, котрые ту штуку съ любовию прынявшы на тен часъ будучие панове старшие, яко провизорове, будучи на тенчасъ: п. Андрей Стрелецкий, п. Павелъ Лаврышовичъ и п. Василий Григориевичъ подякованя ему за то учинили. Дѣялося то под лѣтомъ од Рожества Хрыста, Спасителя нашого ҂АХМЗ мѣсяца деврия КД дня. Кубокъ срѣбрный злоцѣстый, вес з накрывкою, у которого устячко крученым срѣбром якъ шнуром околено, зверху птица з галкою, а на верху крест; важыт грыв. 2, лот. 7.

Той кубок отдалъ церкви Божой отецъ Василій Боярский, настоятел тоеж церкви, за спасение свое.

Каділници и кацыи:

1) Кадилница срѣбрная, вся суто злоцѣстая, зъ двома ланцушками, сама в собѣ не малая, роботы доброи, котрую отдалъ церкви Божой христолюбивый господар пан Мирон, воевода Молъдавский. Тая важыт грывен 8, лот. 4.

2) Кадилница другая, такъже вся суто злоцѣстая, трохи старшая, зъ чтырма ланцушками бѣлыми, а у каждого ланцушка крестикъ зъ дзвонками. Тая важыт гривен 7, лот. 14.

3) Кадилница бѣло-срѣбрная, зъ чтерма ланцушками, такъже яко и другие по два колца маючи; важыт грывен 8, лот. 7.

4) Кадилница зъ отливанымъ верхомъ срѣбрно бѣлая, зъ чтерма ланцушками, вся сама в собѣ спод и верх на кшталтъ лампы зроблена. Тая важыт грывен 7, лот. 6.

5) Кацяи, на кшталтъ кадилницы, зъ верхомъ, на верху крестикъ, на рукояти бляха зъ образом Успения Пречистыя Богородица и герб господареи Волоских маючый, на концѣ к̃ галки округлые маючы, вся суто злоцѣстая, на концѣ кутас. Важыт грывен 7.

6) Кацяи, котрую хрыстолюбивый господар пан Мирон Бернавскій за спасение свое церквы отдалъ, вся суто злоцѣстая, подобная першои, трохи болшая. Важыт грывен 8, лот. 4.

Лямъпы срѣбрные:

1) Лямпа великая фѣрцикованои роботы, зъ кранцемъ верхним вежычковатым, з трема ланцухами, в посродку на каждомъ ланцуху галка, накрывка также з кранцем вежычковатымъ, в верху колца и у самого споду галка з колцем, тое все срѣбрное. Панъ Габриел Лангиш з малжонкою своею за спасение свое церкви Божой отдали. Важыт грывен 14, лот. 4.

2) Лямпа фѣрцикованая, з кранцем на верху, малой корунки, зъ трема ессами одливаными, над тымиж ессами коруна вежычковатая з трема ланцухами, на каждомъ ланцуху галка отливаная, в посродку покрывка з колцемъ и у споду галка з колцемъ и кутас едвабный червоный; то все з самого срѣбра. Константый Мадзапета з малжонкою своею за спасение свое до церкви офѣровали. Важыт грывен 7, лот. 13.

3) Лямпа другая подобная, уверхъ без жадного кранцу, зъ трема ессами тонкими, над тыми ессами коруна вежичковатая з трема ланцухами без галокъ, покривка з колцемъ у верху, у споду галка з колцем; то все з самого срѣбра. Панъ Димитрий Гюрдзѣй з малжонкою своею офѣровалъ церкви Божой за спасение свое. Важыт грывен 5, лот. 10.

4) Лямпа само срѣбрная, на верху корунка без ессовъ, зъ трема ланцушками, покрывка з колцемъ, у споду галка з колцем. Тую отдал церкви Божой панъ Матфей Феодоровичъ з малжонкою своею за спасение свое. Важит грыв. 5, лот. 14.

5) Лямпа само срѣбрная, у верху з дробною корункою, зъ трема ланцушками, покрывка з колцемъ, у споду галка з колцем, вся фѣрцикованая. Тую оддалъ до церкви п. Стефан Ляшковский з малжонкою своею за спасение свое. Важыт грывен 3, лот. 15.

6) Лямпа само срѣбная фѣрцикованая, у верху коруна вежыковатая з трема ланцушками, покрывка з колцем, у споду галка з колцем. Тую офѣровалъ п. Ференцъ Онисковичъ зъ малжонкою своею за спасение свое. Важыт грыв. 3, лот. 5.

7) Лямпа само срѣбрная, фѣрцикованая, меншая, на верху корунка вежычковатая з трема ланцушками, покрывка з колцемъ, такъже и на сподѣ колце. Тую офѣровалъ п. Георгий Феодоровичъ з малжонкою евое за спасение свое. Важыт грывен 3.

8) Лямпа малая, срѣбно-злоцѣстая, гладкая, з ланцушками трема и з вершкомъ гладкимъ, покрывка зъ колцемъ, тую при инном срѣбрѣ прислалъ в Бозе преставлшыйся хрыстолюбивый господар Мvро Бернавскій. Важыт грывен 1, лот. 11.

9) Лямпа само срѣбрная, фѣрцикованая, з вершкомъ и з колцем. Тую дала хрыстолюбивая пани Григоровая Романовичовая, котрая над гробом висит небощика малжонка еи пред образомъ Спасителя, 7 важыт грывен, року ҂ахл(?)

10) Лямпа само срѣбрная, фѣрцикованая, з верхом и колцем и корункою. Тую дала христолюбивая вдова, позосталая по малжонку своим, пани Миколаевая Леоновичовая, цорка пана Василія Буневского, за отпущение грѣхов, котрая абы завѣшоная подчас празников пред образом Пресвятыя Богородица в старомъ притворѣ была (до котрои елей свой обецала давати) пилне жадала. Важыт грывен 3, лот. 3.

11) Лямпа, котрую далъ п. Михал Альѣзый за спасение свое и малжонки своеи. Тая висит в посродку церкви, ест при нюи и кутас едвабный чорный з бѣлым срѣбромъ.

12) Лямпа срѣбная, пан Янъ Грегоровый далъ за спасение свое.

Коруны и вѣнци:

1) Коруна срѣбрно-злоцѣстая, з розмаитыми каменми простими, вколо округлая, в посродку вынемая и другая меншая подобная першой. Тое далъ за спасение свое и малжонки своей п. Демиан Полюский на образъ Пречыстои намѣстный, где и таблица срѣбно злоцѣстая з подписом его, на томже образе; все, яко ест, важыт грывен—.

2) Коруна на намѣстномъ образѣ, на Сыну Божом пстро злоцѣстая, срѣбрная, на кшталтъ мѵтры зробленая. Тую далъ п. Георгий Феодосовичъ з малжонкою своею за спасение свое. Важыт грывен—.

3) Коруна срѣбрно-злоцѣстая, една на Пречыстои, другая меншая на Сыну Божомъ съ камечками простыми, тые отдала еѣ милость пани Анна Голганская на образ Пречистои Богородицы в притворѣ старой церкви; яко ест в собѣ, важыт грывен 4.

4) Коруна срѣбрно-злоцѣстая, на верху якобы з обленками, и меншая на Сына Божого на тойже образ до притвору старой церкви от его милости пана Симеона Добранского за спасение свое отдана. Важытъ грывен 2.

5) Коруна на образ срѣбрно-злоцѣстая, повсюд квѣты з смелцем зъ простыми каменми, но важит зо всѣмъ, як ест в собѣ, грывен 2, лот. $1^1/_2$.

6) Коруна корунноватая, срѣбрно-злоцѣстая, з каменми простими шестма, зо всѣмъ важыт грывну 1, лот. 10.

7) Коруна срѣбрно-злоцѣстая, корунноватая, з бѣлыми каменми простыми трема, межы каменми листовка взористая от конца. Все важыт грывен 2, лот. $1^1/_2$.

8) Коруна маленькая, злоцѣстая з смелцемъ и трема каменми, Все важыт лот. 2.

9) Коруна зверху злоцѣстая, квѣты з смелцем и з трема каменми, в купѣ пры ней и подгорлокъ такоиж роботы з двема червоными а трема бѣлыми каменми. Важыт лот. 5.

10) Коруна срѣбрно-злоцѣстая; другая меншая въ олтары новой церквы, на образе Пречыстои за престолом, в котрой и камении килка простыхъ. Корун двѣ вѣнчанных, срѣбрных, позлоцѣстых нецо з смелцемъ, в кождои корунѣ по 16 каменей простыхъ, рознои фарбы. Важат обѣ зо всѣмъ грыв. 3, лот. 13.

1) *Вѣнец* злотый, перлами оздобленый, котрый на образ Пречыстой в старой церкви в притворѣ шляхетная Анна Голганская отдала.

2) Вѣнец зелено-едвабемъ обвитый и перлами упстреный на образ Успения Пречистои у великои церкви, той дала п. Лангишовая.

3) Вѣнец токийже зеленый, перлами оздобленый на образ намѣстный Пречыстои в новои церкви, даный от пани Матиашевои.

4) Вѣнец такийже зеленый з перелками на томже образе Пречыстои намѣстномъ в новои церкви.

5) Вѣнец такийже зеленый на образѣ Спасителевомъ намѣстномъ в новой церкви.

6) Вѣнец под таблицею, надъ гробом набожнои панны Варвары Ланкгишовны на срѣбно-злоцѣстои лубъце, розным едвабем и злотомъ з перлами упстреный и на ланцушку срѣбрном троистом завѣшеный.

7) Вѣнецъ под таблицею, над гробомъ небожки панны Анны Андреевны, на друтѣ зеленым едвабемъ обвитый, перлами и пунталиками вколо упстреный и на ланцушку троистомъ срѣбрном завѣшеный.

Кѵоты и мѵрници:

1) Кѵотъ наиболшый, вес срѣбрно-злоцѣстий, о пяти вежах на верху и зъ боку двѣма, на каждои крест з пташками, з боку вѣнец на кшталтъ корунковъ великих; тот кѵотъ братия купили свѣжо зъ иншымъ сребромъ, важыт грывен—.

2) Кѵотъ трохи меншый, вес срѣбрно-злоцѣстий, о трохъ вежах на верху, на каждой крест запечатаный з розными святостями. Тои кѵотъ пры иншом срѣбрѣ прыслалъ в Бозе преставлшыйся Хрыстолюбивый ктiтор Мiро Бернавский, господар землѣ Волоское, за спасение свое. Важыт грывен 10.

3) Кѵотъ еще меншый, вес срѣбрно-злоцѣстый такъже о трох верхахъ вежѣстых, на каждои вежы крест, тот ест найдавнѣйшый в скарбци. Важыт грывенъ 8, лот. 7.

4) Кѵотец, албо шкатулка гебановая зъ шуфлятками, вънутри ее пушка срѣбно-злоцѣстая, в которой мощы разных святых. Тое все, якъ въ собѣ ест, зо всѣмъ отдала до скарбцу церковного шляхетная Анна Боярская за спасение свое и малжонка своего в Бозе преставлшагося iерея Василия, настоятеля тойже церкви Божой. Тые мощи святых вложено до нового креста великого и запечатано. Того креста позычати не треба нѣкому.

5) Кvотец маленкий, албо скриночка срѣбрно-злоцѣстая, в которой ест якаяс святост неподписаная. Тое въ воловяной шуфлядѣ. Тамже и манелѣчка злотая и пунталиков нѣцо и инше дробязки.

Лѣхтарѣ срѣбрные:

1) Пара лѣхтаровъ срѣбрных, злоцѣстых, великих, складаных на валках деревяных, роботы и срѣбра старосвѣтское. Тые посполу з иншим срѣбром за гроши церковные купълено; яку сут сами в собѣ, важатъ гривенъ—.

2) Пара лѣхтаровъ бѣло-срѣбрных высоких, спуд трыгранистый у обохъ, тые свѣжо уробление з волею всѣх братии з розного срѣбра мнѣи потребного церковного. Тые важат грывен 10, лот. 2.

3) Пара лѣхтаровъ срѣбрных, нижшых, фѣрцикованых без жадное позлоты. Тые оддала набожна Татиянна за спасение свое до церкви; важат грывен 4, лот. 2.

4) Пара лѣхтаровъ срѣбрно-бѣлых, подобных третюи парѣ также чворогранистые, столцѣ у обох фѣрцикование. Тые оддала шляхетная Анна Боярская по смерти в Бозе преставлшагося отца Василия Боярского, малжонка своего. Тые важат грывен 5, лот. 4.

5) Пара лѣхтаровъ бѣло-срѣбрных, роботы фѣрцикованои, столци округлые, на рурках по три Ангелки, выраженые; тые зостали в интерресѣ од еднои шляхтянки; важат—.

6) Пару лѣхтаровъ бѣлых самыхъ срѣбрных панъ Василій Леоновичъ посполу з малжонкою своею за спасение свое отдали до церкви и просили, абы завше на престолѣ стояли; важат грывен $4^1/_2$.

Коновочкі, фляшки, пушечки, мvрніцѣ срѣбрные:

1) Пара коновочокъ, обѣ ровнои ваги, до священнослуженія, наливкам подобны, пукластои роботы, ве сродку з ружычками на столцах пукластых, самые бѣло взорыстые. Важатъ без пултора лута грывенъ 3.

2) Пара коновочок гладкихъ, у споду з листовками и по тры ножки у каждои, з гербами. Важат обѣ грывну 1, лот. 14.

3) Пушка для таин Хрыстовых гладкая, з надписом вколо и зъ гербомъ у долу, кранец вежычковатый вколо злоцѣстый, зъ трома ножками злоцѣстыми, вершокъ з кранцем у устячка крученымъ, на верху галка и з крестом злоцѣстая. Важыт грывен 1, лот. 10.

4) Гробница для запасного Тѣла Христова округлая, ве сродку отворыстая, роботы кгузоватои, з рожычкою друтоватою, ве сродку из столцем такъже кгузоватым, вся бѣла;—грыв. 2, лот. 1.

5) Мvрница срѣбно-гранистая, зъ образком Спасителевымъ и со Еvангелисты Святыми, злоцѣстая вколо, зверху трубка ангелъка злоцѣстого держачи. Важыт грывен 2, лот. 6.

6) Мvрница гладко рысованая, зъ головкою ве сродку, на ланцушку завѣсистая, зъ верху з трубкою, бѣло-срѣбрная.

7) Пушечка срѣбно-злоцѣстая зъ ушком на боку, вколо рысована и накрывка баранка з хоругвою зверху маючая; тую п. Габриелъ Лангишъ далъ за спасение свое. Важыт грывен 2, лот. $4^1/_2$.

Перлы и срѣбро дробное:

Въ одном узелцѣ перелъ дробнѣйшых, що кромя нити и що на нитках, всѣхъ лутовъ $6^1/_2$.

Въ другомъ узелцѣ перелъ серѣбнихъ без нитки важат мало що над лотъ ѧ҃, але з них вынято ест килканадцат перел на вел. Крестъ. На злотѣ тягненом перлами саженых тканиц ı. Празничные образы ними приоздобляются. Важат зо всѣм лутов 6.

Крестик перловый.

а҃) Перстенъ тен ест сингнит самозол., в гербѣ карпъ, въ гербѣ литеры б. к., важыт мало не три луты.

в҃) Сингнитъ з чырвоным каменем, на котром персона рытая, важыт лутовъ——

г҃) Обручка в серединѣ вколо жолобястая, не важыт пул лута.

д҃) Старый чорный сингнит понадламаный, в котром колис был камѣнъ, важытъ пул лута.

ѕ҃) Сингнит зломаный, золотый.

ѕ҃) Перстен с туркусомъ, камен сам великий.

з҃) Перстен троха менши з болшим туркусомъ.

и҃) Обручка околистая, сингнит срѣбрный бѣлый. З тых перел продано лут. 7, за $22^1/_2$ к.

Особно в розных штукахъ срѣбро:

1) Два голубы срѣбрно-злоцѣстые зъ роспростертыми скрыдлами; у одного на головѣ корунка з трема туркусиками, на верху ланцушокъ з колцемъ. Тое важыт грыв. 4.

2) Другий тому подобный без ланцушка и без туркосовъ, важыт грывенъ—

3) Таблыца остро вежыстая, у верху з трома ланцушками и з колцем, вколо пуклини на кшталтъ квѣтовъ, по едной сторонѣ персона панянская под крестом вырыто, а з другои крест на катафалку з надписом вырыто. Тую таблицу прыслалъ млоденец зъ Слуцка п. Жданъ Скочкевичъ на памятку не обжалованои смерти побожной панны Варвары Лангишовны, ему въ стан малженский обецанои. Тая таблица завше высит над гробом змерлои в церкви.

4) Миса для анафоры, Д. Иісусъ вколо фѣрцикован. Панъ Габриел Лангишъ отдалъ за спасение свое,—грыв. 4.

5) Мисечка для анафоры, котрую его мил. Іон. Мірон Бернавский пры иншом срѣбрѣ прыслал. Важыт грывен 3, лот. 5.

6) Миса само срѣбная з фѣкгурами празников Богородицы и гербъ господарский, мѣсцами трохи позлоцѣстая, тую отдала пани гетмановая Волоская Никорычыная за спасение свое. Тая важыт грывен—.

Мощи розных святыхъ обрѣтаемыхъ въ скарбци церковномъ:

1) Святого великомученика Пантелеймона. 2) Святого Ѵпатія в срѣберци зъ перелками. 3) Святого первомученика Стефана архидіакона. 4) Святого (для старости не можу прочитати котрого святого [1]), срѣберцемъ оправно.

---

[1]) Замѣчаніе Константина Медзапеты, писаря братскаго.

Тые мощи святых Божьих в рожных начынях:

1) Святого Іоана Крестителя. 2) Святого Марка еvангелисты. 3) Святого Луки еvангелисты. 4) Святого Петра апостола. 5) Святого Андрея апостола. 6) Святого Іакова апостола. 7) Святого Іакова Персенина. 8) Святого Еvстафия мученика. 9) Святого Пантелеймона мученика. Святых мощи нарочитых святых, выбраные и вложоные. 10) Святого Макарыя. 11) Святого Поликарпа. 12) Святых Гервасия и Протасия. 13) Святого Грыгорыя Назыанзена. 14) Святого Лаврентия мученика. 15) Святого Гиляріона. 16) Святого Кvрыла. 17) Святой Екатерины,—сут в сродок креста ново велико съоруженого з надписами и друтом замкненые. 18) Святой Елисаветы. 19) Святой Софии. 20) Святой Кристыны, в томже кіотцѣ и камен бѣлый в калитцѣ адамашковои, знат святыи, и тые мощи святых Божых въ кіотцѣ были, котрый зо всѣмъ оддала госпожа Анна Боярская по смерти отца Василия Боярского, малжонка своего, за спасение свое. Тые вышмѣнованыя мощѣ сут въ великомъ кресту запечатованыя: Святого Іакова Персенина, Святой Хрыстыны мученицы, Святой Маріи египтянки.

Отъ Хрыстова гробу, от горы Елеонския, где родися Пречыстая, от горы Голгофы, от горы, где Гелена нашла черный крестъ, землѣ святые, от горы, гдѣ ся Христос молил, от Іордана, где ся Христос крестилъ, от Вифлеема где ся родилъ Христос, тамже и воскъ от гроба Спасителева. Тые зас мощи святых Божыих, также и землѣ святые запечатованые в кvотѣ среднемъ, который его мил. господар Мvрон Бернавский зо всѣм церкзи Божой за свое спасение прыслалъ.

ВИВЛИОТЕКА.

Книги розные славенскіе:

Бесѣды Злат. на Іоана част ѧ҃. Бесѣды Злат. на Дѣяния, трои книги друку Кіевского. Бесѣды Злат. на ді҃ послании Апо-

столеских, трои книги. Бесѣды Злат. на Матѳ. и на Марка Еvангелистовъ. Бесѣды Злат. на Матѳ. и Іоанна Еvангелистовъ, красно оправные. Бесѣды Злат. на Дѣяния и на д҃і посланій зъ Московского писани. Бесѣды Злат. на Іоана Евангеліе. Бесѣды Злат. на нѣкоторые слова Апостолеи, in quarto. Бесѣды Злат. на Матфея. Бесѣда Злат. на Іоана част в. Бесѣды Злат. на Іоана част в҃. Бесѣды Злат. на Матфея. Соборникъ на вес постъ. Соборникъ на Пятдесятницу. Соборникъ на част Псалмовъ. На праздники слова и на Апокалипсисъ толкование. Соборникъ з҃ дневный въ началѣ святого поста. Соборникъ през вес год празникъ Господнихъ, Богородичных и святым великим. Соборникъ святого Василия. Соборникъ слов душеполезных Анастасія и Іоанна мниха. Соборникъ различные жывота святых, in quarto. Дамаскинъ книга. Никонъ книга невеликая. Шестодневникъ на Бытеиские слова. Діонісий Ареопаіта славенскій. Маргарыт книжка, in quarto. Во святых отца Грыгорыя, иже во Омарынъ градѣ сотвореных чудесъ. Василия Великого сенигирдон(?), друку Острогского. Златоустаго толкование Псалтыри Давида пророка. Афанасия святого толкованія Псалтыры. Библия славенская Острогского друку. Библия другая тогож друку. Зъ Библіей є҃ книг Моисеовыхъ. Псалтыр толкована, красно оправная. Правила святых отцов двои. Феофилактъ на всѣ д҃ Еvангелисты толкованыи. Максима инока книга. Діонисій Ареопагыта. Соборникъ на паргаменѣ. Еvангеліе учытелное. Еvангеліе учытелное Крилоское. Еvангеліе учытелное друку Стрятинского. Еvангеліе учытелное другое, друкованое. Еvангеліе учытелное Виленского друку. Еvангеліе учытелное Кvрылового прекладаня. Еvангеліе книга. Поучения розная от бесѣд Златоустаго нѣчто. Соборничокъ, in quarto. Іоанъ Лѣствичникъ, in quarto. Отецъ Ісая согубих писании четѣя, in quarto. Апокалипсис толковый, in quarto. Премудрости Соломоня друку Празкого. Псалтыр Виленского друку, на десту. Псалтыр тогож друку, на десту. Двѣ псалтыры Львовского друку, in quarto. Псалтыр Виленская на пул десту. Псалтыр красно и злотом мѣсцами пстро покрыта. Псалтыр и Часлов

писаный вкупѣ. Псалтыр невязаная, старая. Псалтыр с Типиком мѣсцами злотом прописана. Часословъ друку Острогского. Часословъ друку Лвовского, in octavo. Часослова Острогскаго част. Мѣнея избранная Кіевского друку. Апостолы два друкованые. Апостолы два писание на паперѣ. Апостолы два писаные на перкгаменѣ. Служебникъ друку Стрятинского, in quarto. Лѣкарство духовное, in quarto, на паргамѣне. Тестаментъ друку Острозского. Молитвы Острозкого друку, in octavo. Служебникъ писаный старый. Истолкованіе Evангеліи розных, in octavo. Молитвы дневные друкованые, in octavo. Библия Острозкого друку в червономъ аксамитѣ, осма нарожницами и двома клавзулами (w skarbcu iest) срѣбрными украшена, тую даровал церквы отецъ Василий Боярский, священникъ мѣстский, w skarbcu iest. Отецъ Захарыя Копыстенский, архимандрыт Кіев., двѣ книги до скарбцу даровалъ: на Апостола Павла посланіе, а другое на святых Апостолъ Дѣяніе омѣліи Златоустаго. Двѣ Триоди постные Кіевскаго друку. Трефолой Кіевскій невязаный, на долѣ в склепе. Трыод постная писаная. Трыод цвѣтная писаная. Трыод постная друкованая з пуклами. Трыод цвѣтная друкованая зъ пуклями. Охтоикъ друку Острозского. Уставъ церковный новописаный в церкви. Первогласникъ писаный. Два пятогласники писаные. Двѣ Псалтыри толкованые, красно оправные, in folio. Мѣнеи мѣсячные, март и апрылъ вкупѣ. Март и апрылъ другая. Май. Май і іюнь вкупѣ. Іюнь особный. Іюнь на паргаменѣ. Іюль. Іюль и августъ вкупѣ. Августъ. Септеврый. Септеврый. Октобрый, in folio. Октобрый, in quarto. Ноемврий. Ноемврий на паргаменѣ. Декемъврый. Генвар и февралъ вкупѣ. Генвар и февралъ вкупѣ. Прологъ наиболшый, мартовый на паргаменѣ. Потом чтыры прологи на паргаменѣ. Уставъ Ерусалимский на четвертнѣ. Уставъ писаный старый, in quarto. Каноны Богородицы, писаны, in quarto. Требникъ Стрятинский. Служебникъ друку Мамоничовскаго, просто оправный. Часословъ Мамоничовский. Ірмолой нотованый. Помяникъ на полдесту. Богородичник в политурѣ на десту. Служебникъ писаный зъ осма пуклями

срѣбрными, табличка зъ Распятием и клавзулѣ двѣ срѣбные, w skarbcu. Служебникъ Мамоничовский, аксамитом червоным, w skarbcu, покрытый, зъ осма нарожницами великими. Таблица великая зъ Распятиемъ въ посродку и зъ двома клавзулами; а тое все срѣбрное. Служебникъ вкупѣ и Требникъ друку Виленского w skarbcu, самымъ толко аксамитомъ чорнымъ покрытый. Шест Охтаевъ новыхъ друку Лвовского, без Богородичников. Трефолой друку Лвовского. Трефолой Кіевского друку. Три Еѵангеліи учителныи. Апостол толкованый. Дорофтей. Дѣяние Грегорыево, in quarto. Повчения розные, in quarto. Слова избранние из Библіи, in quarto. Мѣнея подраная. Триод на паргамѣнѣ постная. Устав Московскый. Прелог Московскый. Соборникъ албо поучения. Еѵангелие Матфея и Луки. Псалтыр друку Лвовского. Два служебники друку Стрятинского, in quarto, а другий in octavo w cerkwy. Трефолой в церкви. Часослов и Мѣсяцослов. Апостолъ в церкви. Требники в церкви. Еѵангелие на папѣрѣ реаловомъ великое. Два прологи Московского друку, в каждый по 6 мѣсяцив.

Книги грецкие розные:

Іоан Златоустаго осмъ томовъ, каждый особно. Мѣней чтыры всѣх дванадцати мѣсяцей. Діонисий Ареопаита. Типік албо уставъ грецкий отца Петра Могилы, митрополита Киевскаго. Анѳолокгіонъ. Пендикостарионъ. Анѳолокгіонъ другий. Тріодионъ. Параклѣтики. Евхолокгионъ. Пендикостарионъ. Анагностиконъ. Новый тестаментъ. Никифор греко-латинон. Новый тестаментъ другий. Адилон писаная в полѣтурѣ. Литургии грецкое почато къ. Псалтирионъ. Органон Аристотелѣсъ. Опера Лукиянѣ. Псалмы вѣршемъ друкованые, малые. Еѵангелие грецкое, in quarto. Евангеліе зас грецкое ин кварто. Евстафіа архиепископа книга, in folio. Вивліофика Фотія, in folio. Плутархос. Алківіадус, in folio. Ки о мнемо(н) мнеотор [1])

[1]) Вѣроятно Καὶ ὁ μνήμων μνήτωρ.

albo сентенціи. Thucidides. Pauli Eginita. Xenophon. Evsebius. Opera Aristotelis, вшыстко грецкие. De Virginitate, in quarto. Aristotelis de arte, in quarto. Heziodus ἄνθος, in puarto. Appiani historia graeco-latina. (Мѣнея) генвар и феврал грецки(?) Анфологион грецки. Бесѣды Іоана Злат. на Дѣян. и послания Апостол. грецкии великии. Damastiyn greckiy, in folio, y z łaciną. Evstafia archyiepiskopa Salonickiego in folio, sama grecka. Oratorum veterum orationes sami greckiy, in folio. Platona opera filozofa, sama grecka, in folio. Ioana Chrysostoma greko-latina, in folio. Likofrona Alexandra, in quarto, greko-latyna. Evrypidas tragoedyum greko-latina, in quarto. Pindaro in quarto, sama grecka. Demostinova sama grecka. Ermoenora sama grecka. Testament greckiy, in octavo. Organon tis filosofiias, sami greckiy in octavo. Iana Chrysostoma greko-latyna, in octavo. Apokryfy greko-latina, in octavo. Arystotel greko-latyna, in octavo. Gramatyka grecka Lwowskiego druku, in octavo. Fukydida, xięzka w paliturze czerwoney, sama grecka. Epiktita stoyka filosofa. Eudyny Dyon greko-latina, in octavo.

Книги латинские:

Sabeliteus łacinskiy, in folio. Oryienes łacinsky, in folio. Dykcyonar łacinski, in folio. Oryienes łacinsky, in folio. Cornelius łacinsky. Gramatyka. Ielyiasza proroka greko-latyno, in octavo. Aristotela greko-latina, in octavo. Matey Malofikarum lacinska, in octavo. Wigilliusz łacynski, in octavo. Emmanuelis sama łacina, in octavo. Figury w paliturze bialey, xiązka in octavo. Biblia greko-latyna, in octavo. Biblia greko-latina, in octavo. Dyalektycae et retorycae praecepta w paliturze, latina sama. Chronografyia latina, in octavo. Owydyusz latina, in octavo. Gramatyka greko-latina, in octavo. Owidiusz xiązka lacina, in octavo. Oraciuszowa xiązka lacina, in octavo. Owidiusz książka lacina, in octavo. Cyceronowa lacina sama, in octavo. Walenteo Maxima, xiązka lacina, in octavo. Gramatika, xiązka greko-latyna, in octavo. Apoloni Alexandryny greko-latina, in quarto. Gramatyka greko-latina, in octavo.

Книги полские:

Жывот Пана Езусовъ. Кронника Бѣлского на пулдесту. Студнѣца жывота. Крецкая Сумма ї прзиказаня Божского. Старый закон. Бѣблія полска на десту. Десятеро приказаня. Гисторыя Венгерская. Псалтыр полский. Рай духовный. Чыстецъ. Постиля полская. Грамматика Кленарди. Седмъ псалмовъ. Пассые Панские. Поздровяня Панны Маріеи. Езусъ Сѣрахъ. Диспутация Любелска. Вѣридар. Гисторыя о потопѣ. Гисторыя о войнѣ жыдовскои. Роздзялъ книжка. Модлѣтвы Аврелѣуша Августина. Конституции в червонои полѣтурѣ, на долѣ в склепу. Библия полская, in folio. Годѣнъки о Принаисвятшеи Панны. Артыкулы браства святыя Ганны. Катехизмъ. Модлитвы розне. Модлитвы другія. Конституцѣи полские. Кроника ческа. Бялска гдарзи(?) Постиля Бялобурискего Вялска. Библия ческа Вялска.

Иконы просто маловане:

1) Священой Богородицы образ. 2) Спасовъ со всѣми Ангелы. 3) Рождества Христова. 4) Пречыстои. 5) Воскресение Христово с пятма корунками срѣбрными. 6) Пречыстои. 7) Воведение Пречыстой. 8) Успение Пречыстой; той образ в дар господареви послали. 9) Чудо святого великомученика Георгия в року 1626. 10) Успения Пречыстыя, вколо з фѣкгурками Апостолов. 11) Святого Спиридона не Московский. 12) Святого Георгия со святыми, малый образ. 13) Святото отца Николы малый. 14) Рождество Христово малый. 15) Благовѣщение Богородицы малый. 16) Святого Димитрия на коню. 17) Явление Богородицы преподобному отцу Серкгию. 18) Умиление Богородицы. 19) Умиленіе Бога отца другий. 20) Святыя Пятницы. 21) Спасовъ образ.

Иконы срѣбромъ оправные:

1) Вседержителевъ, въ корунцѣ три камычки, вшыстекъ блях малъ з шмелцем взорысто, с пуклем и гвоздком и колцем, уверху срѣбрный.

2) Вседержител с корункою, повсюду злоцѣстый.

3) Вседержител повсюду злоцѣстый.

4) Воскресение Христово, зъ двома коронками малыми, злоцѣстый.

5) Распятие Господне, з девятма корунками, злоцѣстый.

6) Святая Тройца с трома коронками злоцѣстыми.

7) Святая Тройца с трома корунками злоцѣстими.

8) Рождество Богородицы зъ пятма корунками, злоцѣстый.

9) Воведение Богородицы зъ шестма корунками, злоцѣстый.

10) Пречистый зъ двома корунками и камычками, бляха взорысто злоцѣстая.

11) Пречистои образ зъ двѣма коронками и с камычками, бляха зъ шмелцемъ злоцѣстая, зътылу аксамит брунатный.

12) Пречистои: корона великая зъ нерлами 4-ма и с камычками, бляха взорысто злоцѣстая.

13) Пречистои с короною и с подшыиком и с камычками повсюд зъ шмелцемъ.

14) Пречистой зъ двома коронками шмелцоваными и зъ каменми шестма, злоцѣстый.

15) Пречистой з камечками злоцѣстый.

16) Пречистой зъ едным модрым, а зъ другим червоным камычками, злоцѣстый.

17) Пречистой зъ коронами шмелцоваными, злоцѣстый.

18) Пречистой толко оправный злоцѣстый в монастиру.

19) Святого отца Николы оправный злоцѣстый.

20) Святого отца Николы з камычками червоными злоцѣстый.

21) Святого отца Николы зъ трома коронками шмелцоваными и зъ трома камычками злоцѣстый.

22) Покровъ Пречистой зъ трома корунками шмелцованими, а з осма без шмелцу, злоцѣстый.

23) Іоанна Предтечи зъ шмелцованою корункою и зъ еднымъ камычкомъ, злоцѣстый.

24) Іоанна Предтечи зъ коруною шмелцованою злоцѣстый.

25) Іоана Предтечи зъ шмелцованою короною злоцѣстый.

26) Феодора Стратилата с короною дробно-вибияною злоцѣстый.

27) Василиевъ двох з трома коронками злоцѣстый.

28) Святой мученицы Екатерины зъ двѣма корунами шмелцованими.

29) Святых трех исповѣдник: Самона, Гуріа и Авива злоцѣстый.

30) Святых Борыса и Глѣба оправный, злоцѣстый.

31) Святого чудотворца Алексеа зъ короною шмелцованою злоцѣстый.

32) Панагія троистая маленкая, внутру с коронками срѣбнозлоцѣстыми, всѣ три иконы.

33) Панагіа малая—воплощение Пречыстои, увес отсподу срѣбром оправный зъ надписом грецкимъ. Образ Пречистой зъ короною срѣбно-шмелцованою з рожками, на которых камений не мало, надглавие и подшыекъ перлами сажоные, корунка у Іесуса Христа срѣбно-злоцѣстая, вколо срѣбромъ злоцѣстымъ окованый.

34. Старые оправные всѣ три, по небожчыку отцу епископѣ Неофитѣ зостали церкви.

35. Воскресение Христово старый, срѣбно-злоцѣстой оправы.

36) Образъ Пречистои, перлами гавтованый.

37) Образокъ ношеный, оправный срѣбром.

38) Образок зъ вкупу Московский, мосюндзом оправный.

Фелоны прибылые в року ҂ахма:

1) Фелон злотоглаву бѣлого, квѣты злотые, бляха срѣбрная, злоцѣстая, справленые ново з подшевки, купленые, коштуют.—От госпожѣ небощика отца Боярского за спасение.

2) Стихаръ дияконский переробленый.

3) Сакосъ атласового темно-лазурового,—що по небощику отцу митрополитѣ кгрецком церкви отдано.

Фелоны албо ризы:

1) Рызы-фелон, срѣбро-злотоглавовые, ново зъ ялмужнъ розныхъ небощикомъ паномъ Миколаемъ Добранским собраные, а от пана Габриеля Ланкгиша справленые. Нараквицѣ такогож злотоглаву и тогож часу справленые до них. Епетрахил такогож злотоглаву, зъ гузами срѣбрными, от небощика Іоанна Мирона Бернавского, господара Волоскаго одданые. Стихар тонкого полотна коленского, трафленый, з корунками, пянкне уробленый, до тых же священныхъ одеждъ належачый.

2) Рызы-фелон срѣбро-злотоглавовые, на рамени бляха срѣбрно-злоцѣстая, фѣгуры воскресения Христова, от некгды его мил. Іоанна Мирона Бернавскаго даные, юж подошлые до нихъ нараквицѣ суто злото-гафтованые пристаршые. Стихар тонкого полотна коленского, около долу квѣты, едвабно червоного, до тойже священной одежды належачие.

3) Рызы-фелон чорного аксамиту взорыстого, от пояса до шыи и около листва шыроко и богато злотом нитковым в квѣты гафтованые... крест назадѣ зъ фѣритов зъ каменми от его мл. князя Заславского, воеводы Киевского, през руки и за старанием небощика отца Василия Боярского дарованые. Епетрахиль, табину злоцѣстого въ квѣты, до них належит. Стихар рубковый, назбыраный, з корунками около долу. Нараквицѣ червоно-телетовые, до тоеж священои одежы належачие.

4) Рызы-фелон телетовый, темно лазуровый в квѣты, на рамени бляшка срѣбрная, злоцѣстая зъ фѣгурою. Дала по смерти Іоанна Мѵрона Бернавского сестра его шату небощика, з котрои preроблeные сут тые рызы. Нараквицѣ тогожде телету до них належачие. Стихар рубковый з коронками около долу, до тогож належыт.

5) Рызы-фелон злотоглавовый, въ фѣгурѣ Ісус Христос, назадѣ перловый крестъ, от пана Михаила Алвѣзого справленые.

Нараквицѣ червоно-телетовые. Епетрахиль тогож златоглаву яко и фелон, з кгузами срѣбрными и кутасами, до тои священои одежды.

6) Рызы-фелон на червоном полю гатласовомъ, златоглавовые квѣты и бѣло пъстрые, назадѣ бляшка срѣбрно-злоцѣстая, на неи Воскресенія Христова фѣгура. (҂ахмд въ мартѣ мѣсяцѣ отданый ест злотоглав, на срѣбном полѣ квѣты золотые, з котрого зроблены сутъ: епатрахили фелоновъ злотоглавовых. Той злотоглавъ даровал панъ Феодор Ганевич з малжвнкою своею за спасение свое)[1].

7) Рызы-фелон на зеленом полю атласовом, злотоглавовые квѣты и бѣло пстрые, назадѣ бляшка срѣбрная, позлоцѣстая зъ фѣгурою Вседержителя.

8) Рызы-фелон шкарлатного атласу, фетоця злотая вколо, назадѣ фѣгура гафтованая святой мученицы Варвары, справленые и одданые от пана Гаврилия Ланкгиша и малжонки его, по смерти цорки ихъ Варвары. Нараквицѣ тогож атласу шнуркованые.

9) Рызы-фелон гамлѣту червоного, пасаман червоный едвабный вколо долу, на задѣ крестъ з фѣритиковъ малыхъ, справленые и одданые през пана Андрея Стрѣлецкого и жены его, по смерти цорки ихъ Анны. Нараквицѣ тогож гамлѣту. Епетрахил аксамиту червоно-друкованого зъ пасаманом едвабно-злотым.

10) Рызы-фелон камфовый, червоно-жолтые квѣты, назадѣ крестъ з перел гафтованый. Епетрахиль на червономъ днѣ злотоглавовый пристаршый до них належный.

От малых святъ и повшедных дней рызы:

11) Рызы-фелон на червоном днѣ, злотоглавовые старые. Епетрахил тогож злотоглаву старый.

12) Рызы-фелон камфовый на днѣ жолто-горячомъ, брунатные квѣты, старый.

13) Рызы-фелон червоного адамашку зъ окладинами злотоглавовыми, барзо старые*).

---

[1]) Строки въ скобкакъ въ рукописи зачеркнуты.

*) Въ рукописи зачеркнуты.

14) Рызы-фелон китайковые, чирвоною зъ зеленою нитка, зъ окладками чорно-взорыстого аксамиту, старые.

15) Рызы-фелон бѣлого атласу старые *).

16) Рызы-фелон бѣлого адамашку прасованого зъ окладинами аксамитно-злотоглавовыми, старые.

П о с т н ы е р ы з ы:

17) Рызы-фелон аксамиту темно-лазурового, взорыстого.

18) Рызы фелон гамлѣту лазурового, темного.

Рок Господен ҂а҃хмг въ велик пяток. Христолюбивая жена вдова Анна Андреевна Пивничная отдала до церкви фелон: табинъ червоно-кармазинового взору воднистого, и епетрахил такийже з пасаманами злота ниткового, за спасение свое и отпущение грѣхов.

19) Сакосъ митрополитанский темно-лазурового атласу зъ пасамономъ бѣлымъ, свѣтлымъ. Прероблений на стихар диаконский *).

20) Сакос митрополитанский цекгластый, атласовый.

21) Рызы шкарлатного аксамиту и стихар дияконский тогож аксамиту, обое зроблено. Отдал Константий Медзапета за спасение свое и женые своей и дѣток.

22) В року ҂а҃хмѕ пани Григоровая Романовича малжонка дала рызы шкарлатные, адамашковые. Пасамон золотый широкий, около на плечах выгафтовано Распятие. То отдала за спасение свое до церкви. Орар злотоглавовый бѣлый и нараквицѣ зеленые адамашковые.

Року ҂а҃хна. Ризы злотоглавовые червоные, фигуры херувимы, и епитрахил такійже, нараквицѣ злотоглавовые.

Н а р я к в и ц ѣ:

Пят пар нараквиц розного злотоглаву, старые, южъ барзо подлые и обсѣпаные. Нараквицѣ срѣбрно-главовые дал небощикъ панъ Іона и братия доложили.

*) Въ рукописи зачеркнуты

Стихарѣ и стихарики:

1) Стихар диаконский срѣбрно-злогоглавовый, з бляшкою назадѣ срѣбрно-злоцѣстою, фѣгуры воскресениа Христова, од его милости Мирона Бернавскаго, господаря Волоского даный. Орар до него злотом гафтованый, фѣгуры апостолские, перла на корункахъ.

2) Стихар атласовый жолто-горячий, злоцѣстый, од потомковъ всѣхъ сполне даный небощика пана Григорыя Романовича, пасаман вколо свѣтлый.

3) Стихар диаконский аксамиту червоного пъстрого, зъ завѣс сѣверныхъ и южныхъ дверей зробленый.

4) Стихар диаконский телегу червоного от его милости Мирона Бернавского, орар до него такийже.

5) Стихар диаконский пулатласа зелено-жолто-пасковатого, от небощика пана Григория Романовича.

6) Стихар диаконский бѣлого адамашку, зъ рыз старых переробленый.

7) Стихар диаконский старый, подертый, бѣлого атласу.

1) Пара стихарыковъ хлопячих, ново справленых, рубковыхъ, з корунками.

2) Пара стихарыковъ китайки бѣлои дуклѣ, зъ рыз старых преребленые.

3) Пара стихарыков полотенных, пстро квѣтики едвавные червоные.

4) Пара стихарыковъ нендзовые, старые, вытертые.

5) Пара стихарыковъ бакгачневых бленкитных, старых *).

В року ҂а҃хмв. 6) Пара стихариковъ хлопячих тонкого полотна зъ влущиками и корунками от Христолюбивои вдовы Екатерины Прокоповны Стасевои справленые и даные.

В року ҂а҃хла. 7) Стихар диаконский зеленого табаску, водниcтого взору, отдал до церкви Григориевичъ за спасение свое.

---

*) Зачеркнуто.

8) В року ҂а҃хмд нарожденія Христово отданые пара стихариков злотоглаву подхоженого хлопячих новосправленых през пана Георгого Феодосіевича за спасение.

9) Въ року ҂а҃хмг въ октоврію отданый стихар священический коленского полотна, на нем квѣты червоным едвабом повсюдѣ вышиваные, от пана Андрея Стрелецкого и малжонки его за спасение их. (Къ тем три стихарѣ священические полотнение, з полотна простиралного переробленые, з коронками, к тем стихар священический тонкого полотна з коронками. Два стихарики малые злотоглавовые на дѣти, паном Георгием Феодосіовичем справленые оба еднакие)*). Стихарыки на хлопцѣ нендзовии, од пани Яцкавои Кравцовои даныи за спасеніе свое.

Епетрахилѣ:

1) Епетрахил злотоглавовый, на бланкитном днѣ, барзо старый *).

2) Епетрахил на червоном днѣ злотоглавовый, старый.

3) Епетрахил на червоном днѣ злотоглавовый, также барзо старый.

Новосправленые в рок ҂а҃хмв 4) двѣ епетрахили буркателовые на червоном едвабном полю, бѣлые квѣты, справленые за братскіи грошѣ.

5) Епетрахил нендзы бѣлой лснячои з бляшкою*), в рок ҂а҃хмд мѣсяца марта.

6) Двѣ епетрахилѣ новосправленые злотоглаву, на бѣлом полѣ золотые квѣты, отданые от пана Феодора Ясневича, ... Курта и малжонки его Софіи Григоровны за спасение их, потребы же отъ иных немѣнованых ради отпущенія грѣхов.

7) Епетрахил лазуровий атласовый старый.

8) Епетрахил злотоглосый дал небощик Козма, до которого приложилися братия.

---

*) Строки въ скобкахъ и со звѣздочкою въ рукописи зачеркнуты.

9) Епетрахил новопрыбыл зъ нараквицами такимиж венецкого злотоглаву, на бѣломъ полѣ дробные квѣти. Тое дала убогая прекупка.

10) Епетрахил папужий, атласовый и нараквиц двѣ парѣ.

Орарѣ и Омофори:

Омофор метрополитанский зеленого адамашку. На ноцъ по тры платки злотоглаву *). Ожирелле злотом суто гафтованы, старосвѣцкие, до оздобы под празники зажывается, до того образ умиления Пречистои Богородицы суто злотомъ гафтованый и перлами всюду оздобленый *) на ризах червоно-аксамитных, на окладинах.

a) Орар дияконский адамашку зеленового.

b) Орар златоглавовый дал небозчикъ Іона, до котрого ся прыложили братия.

Воздушки:

1) Воздухъ златоглавовый з листвами червоного атласу, зъ кутасами на рогах, полы зъ злотомъ.

2) Два воздушки Московские, албо хустки, листвы около гафтованые з френдзлею пстро злоцѣстою.

3) Воздух великий до накрываня под Еvангелием, телету червоного, тогож що и стихар.

4) Воздухъ до служеня, бѣлого атласу, на нем гафтованы празники и Распятие в серединѣ з перлами, от небожки панны Анны, цорки небощика пана Прокопа.

5) Воздух табако-лазурового з золотом, около лиштвы атласу пстрого отъ пани Грыгоровои Романовичовои.

6) Воздушокъ на атласѣ червоном, Распятие Хрыстово прекрасно злотом вышито, и зъ иншими квѣтами, сама руками свыми выгафтовавши раба Божия Ивановая Любановская дала до церкви посполу з малжонком своимъ за спасение свое року 1618 декеврия 24. Вшисткихъ воздуховъ 10.

---

*) Зачеркнуты.

Антиминсы.

1 Антиминс великий, въколо по грецку писаный.

Понявы и полици:

Полица метрополитанская на вишневой китайцѣ, злотом сутогафтованое Распятие около зъ литерами.

Завѣсы над образы и поясы и едвабницѣ:

1) Пояс злотоглавовый долгий, данный до оздобы гробу, у столца под образы зажываеся. Едвабница бѣлая червоно-пасковитая, на денъ Воскресения Христова в руки Ангелу ся дает. Едвабница бѣлая по берегахъ габшасъ злотый, и на концѣ листовка зъ злота робленая. Пояс китайковый, бѣлый, турецкий, пестрые края, и на концѣ барзо долгий и широкий. Едвабница цекгластая, барзо долгая, прибруканая. Пояс широкий турецкого адамашку пасковатого зъ шыхом пстро, до епитафіон гробу зажывается. Двѣ штуцѣ пулатласа взорыстые, широкие, една едностайная, другая шиховая, до оздобы гробу належыт. Завѣса на царские дверѣ, аксамиту взорыстого, на бѣлом днѣ червоные квѣты. Завѣса на царские дверѣ постная дикого адамашку взорыстого. (Накрывало на столец старое, полаксмитное червоное, взористо з шихом, листва полотна червоного около. Три листовки гафтованые, перловые, старосвѣцкие од образовъ старыхъ) *). Двѣ едвабнички старые, до бразу празничного належные, бѣло-пасковатые. Пояс китайки пстро пасистое долгий. Тафта злоцѣстая, албо плоцянко старое. Чтыри едвабницѣ черные над образы. Килка завѣсъ китайковых, зшытых, старых и побруканыхъ.

Ново в року ҂ахлк.

1) Едвабница бѣло в паски едвабная, турецкая, новая, долгая.

2) Едвабница кгратковатая бѣло-бляшковая, на образ Пречыстой Богородицы до старои церкви на празники покладается.

---

*) Строки въ скобкахъ въ рукописи зачеркнуты.

3) Китайки простой зеленой до оздобы гробу килкадесят локот.

4) Китайки духлѣ не мал два локтѣ, цикластои нит зъ бѣлою. По дѣтинѣ пана Романа Романовича Стрелецкого.

Хустъки:

Една хустка аналои, турецкою роботою єдвабемъ вышиваная, называется. Една хустка турецкая, злотом з обох концовъ вышытая зъ едвабемъ густо. Една хустка лагура пстро червоные паски. Товалня рубковая, чорнымъ едвабемъ вышиваная; тая около аналою припинается.

Плащеницѣ:

Плащеница бѣлого атласу, умиленно малеваная, кранец злоцѣстый, на валку в пуздрѣ точеномъ; малеваня небощика пана Феодора маляра, а коштомъ Христолюбков.

Навалку: Едвабница червоная, злотом и срѣбромъ претыканая, тая ся зажывает до епитафіон гробу Божого на заслоны около плащеницѣ.

Одѣвадла и простирадла над умершихъ:

1) Одѣвадло панянское атласу взорысто-шкарлатного, листва вколо папужого атласу, крест з пасаману широко-едвабного, до тогож и простирадло коленское великое, вколо листвы широкие едвабно-червоные, роботою барзо пенкною. Тое отдалъ панъ Габриел Ланкгиш з малжонкою своею по смерти цорки своей, любой Варвары.

2) Одѣвадло дуклѣ бѣлой, крест през все пасаману едвабного, от пана Андрея Стрелецкого и малжонки его, по смерти цорки ихъ Анны, церкви даровано; притом отдано листвы червонымъ едвабем широко вышитые, праци своей раба Божия пане Евсевія Стрелецкая за спасение свое.

3) Одѣвадло на мары аксамиту чорного, з френдзлею червоною едвабною от Корнякъта небощика. Простирадло до него належное полотняное великое, з листвами сѣтковими, и другое простирадло меншое полотенное з листвами сѣтковими. Половица пулсетка полотна домовои роботы, по небощице Аннице Московце зостало при иншыхъ дробязкахъ. Полотно коленское, шитое, з мар не мал над штуку. Сукно фалендишу червоного локтей—з мар по небощику Сваришовском, повинном пана Бахаеваново. Нагробникъ атласу бѣлого, крест малярской роботы на немъ юж подхоженый, по небощику пану Янакам греку, тераз полотном подклиеный.

В року ҂ахма. Простирадло коленского полотна, по небощику пану Миколаю Леоновичу, зятю пана Буневского.

В року ҂ахмв, въ маю. Одѣвадло великое, атласу вишневого, ве фбрыты по небощику пану Филиппѣ Кгеирзовичу Ляшковскому, ново промованом докторѣ лѣкарском, сыну пана Кгеирзия Феодосовича. Также и одѣвало коленского полотна, до того фалендишу чорного одѣвадло и простирало коленское, по небожце панни Мигалевои Алвѣзои отданое. Поставъ киру, червоного розвиненого. Одѣвадло чорного фалендишу, по пану Габриелю Лангишу, и простирадло коленского полотна. Одѣвадло од пана Мазаракого, по панеѣ малжонце, адамашку вишневого, турецкого и простирадло до тогожъ. По пану Маркиану Лангишу одѣвадло червоное фалендишовое и съ простирадломъ. Платокъ од ложка червоного атласу, багазыею подшитый, данный от пана Яна Верзховского, коморника пана старосты Косменкого. Року ҂ахна атласу два локти папужого от тогож.

Анътепендиа напрестолные и иные розные запоны:

1) Анътепендионъ пред престолъ адамашку, пстро квѣты оздобныи, и до тогож належит по рединѣ срѣбрно-злотоглавъ близко четырох локот, през пана Габриеля Ланкгиша весполъ зъ паном Георгіемъ церкви дарованый; до тоеи оздобы на свята урочистые припинати належит, до тогож належит товалня з листвами

червоно-едвабными на верхъ престола, през паню Андреевую Стрелецкую по цорце ихъ церкви даная.

2) Антепендіон таковойже материи якъ и перший, любо пред престол, любо тежъ на столец под празники, любо теж под намѣстные образы, всяко згожый.

3) Антепендіонъ материи злоцѣстой, на червоном днѣ квѣты зъ листвами зелено-злоцѣстой материи.

4) Антепендион таковыйже во всемъ подобный, зажывано ихъ под образы на мѣсту Спасителеву и Богородицы.

5) Антепендион аксамиту-взорысто-червоно пстрого, пред престолъ на повшедные дни, до котрого товалня на верхъ престола рубковая, листва около червоно-едвабная престарая. Багазия шкарлатная друкованая в квѣты злотом малярскимъ, зажывается около столца под плащеницу. Тую дал пан Стефанъ Ляшковский.

6) Антепендион постная, при погребахъ пред престолъ зажывается, темно-лазурового аксамиту взорыстого, до тогожъ товалня постная полотна коленского, листвы чорною едвабію в квѣты зърѣдка шитые. Тувалнячка недолгая—червоною едвабію, квѣти на ней, на фертовникъ зажывается.

7) Антепендион на фертовникъ нендзы убогои, на бѣлом днѣ чорные квѣты, до котрого тувалня рубковая, листвы на краях зъ чорною едвабію, до фертовника такъже належыт.

8) Антепендион темно-лазурового адамашку, крест в серединѣ бляхи срѣбрно-злоцѣстои, такъже и при крестѣ персоны стоящие, фѣгуры погребения и воскресения Христова, и листвы вколо гафтованые. Кавалец з едвабу, на червоном днѣ квѣты злотоглавовые, пред аналой до празника належачая, локтей.—Атлас червоный на столец на всяку потребу, з листвами зелеными, гербъ в серединѣ и крест на сродку. Злотоглавец накшталть хустки, под антиминсом лежит на престолѣ. Китайки дуклѣ бленкитной накривало—под тым злотоглавцем и антиминсом на престолѣ. Обрусъ великий взору адамашкового, тым ся прикрываетъ престолъ для пороху. Ручникъ долгий, добрый для утираня священникомъ.

Коберцы братские зъ знакомъ Б. Р.

1) Два коберцы великие диванскіе, един другому подобные, на темном полю розные квѣты. 2) Два коберцы бѣлые, великие; диванским великостю подобные. Тые отдала госпожа Анна Боярская по смерти малжонка своего, небощика отца Василия, священника мѣстского за спасение свое. 3) 13 коберцовъ простыхъ турецкихъ, гатмареченных на червоных полях, розными братіями церкви даные. 4) Килимъ великий жолто-червоный. 5) Другий килим пстрый також турецкий. Двѣ пари коверцовъ бѣлыхъ. 6) Килимъ перский барзо долгий, от его милости господара Бернавского. 7) Килим перский од пана Феодора грека. 8) Килим перский давный. 9) Килим перский новый. 10) Четыры новые мелѣкъваския коверцы и един старый в рожу. 11) Два малые диванские. 12) Коверец гатма от пана Лукаша ħ. Павло Вогожеше. 13) Коберец адфамони слунястый, жолтый, одданый естъ од пана Кгабрыеля Ланкгиша року 1646 декемвриа 22. Року ҂ахм коберец адамашковый слунястый, даный от пана Грыгорыя з Слуцка.

Року ҂ахме мѣсяца июня дня кв были обраные от панов братии на инвентоване скарбцу церковного панове братия: Василий Грыгорович и пан Василий Леоновичъ, которые все поредне зревѣдовавъши так аперата церковные, яко книги до ужываня в церкви, цоколвекъ недостало, иле теж прибило.

В том року нижеи написали той недостаток: Напрод а҃ епетрахил камковый, на днѣ жолтом квѣты брунатные. а҃ рызы атласу бѣлого старые. а҃ стихар атласовый бѣлый, старый. а҃ епетрахиль на бленкитномъ днѣ, златоглавъ барзо старый. а҃ епетрахил нендзовый з бѣлою блешкою. а҃ хустка пстро вышиваная едвабем. а҃ антепендиум червоно-срѣбристо аксамет. а҃ килим перский. а҃ стихарыкъ бленкитнои бакгазыи. в҃ стихары на бленкитном злотоглавѣ. а҃ омофор метрополитанский зеленого адамашку. а҃ едвабница пстрая.

Тогожъ року и мѣсеца прибыток: Напрод розных воздухув ѕ҃. Лѣхтаров мосюндзовых д҃, естъ мосюндзовый у олтары а҃. Бурка телѣ локти г҃ на столец а҃. Срѣбных табличок в новои церкви на образѣ Пречыстой ҂д. Крестик тамже срѣбный а҃. Гарма коберец а҃ старый; в ружу коберец коронѣ срѣбный в старой церкви в҃. В старой церкви в҃ таблички, а҃ крестик, г҃ образка Воплощения, срѣбный а҃, от пана Георгого оправный срѣбром образ, в҃ в новой церкви, на образѣ пана Грыгорово корун з҃. Стучное яйце срѣбром оправное а҃. Образ Пречыстой перловый. а҃. Пстрый аксаметный стихар а҃. Стихар жолтого адамашку а҃. Стихар китайковый нитка жолтая с червоною, а҃. На столец цеглястая китайка а҃. Знову тафта червоная также а҃. Лазоровый епетрахил атласовый а҃. Знову на дротѣ табличекъ срѣбних д҃. Крестик срѣбный на ланцуху в панцир а҃. Звѣзда срѣбная а҃. Ламаного срѣбра лут ѕ҃. Манелка злотая а҃. Перстенки золотыи съ туркосами в҃. Сикгнит зламаный, золотый а҃. Обручка золотая на палец а҃. То в року вышмѣнованом прибытокъ. Апарат розных.... до церкви року ҂ахмѕ и і҃ табличок прибыли з ногами.

Року ҂ахмѕ при бытности пана Мазарака, пана Яна Афендика, пана Тодора Яновича инвентовано скарбецъ и то не достало: а҃) в҃ лыжочки срѣбныи злоцѣстыи; в҃) дискос злоцѣстый; д҃) гебановая шкатулка, в неи срѣбная з мощема святых; є҃) крестик срѣбний на ланцушку; ѕ҃) крестъ самый золотый у владыки; з҃) образы оправныи в҃; и҃) пул аксамите старое червоное на столец; д҃) килим турецкий пстрый; і҃) мелик паша коберец; аі҃) килимык перский. То не достало въ року ҂ахмѕ.

Знаходится табличок срѣбрных на образѣ Пречистой штук 32 с крестиком, манелѣ злоцѣстые зособна. Двѣ таблицѣ од пана Михала Слозки. Особно от пана Данѣеля Пушкаря. Теблица в серце, з голембем на верху; ту табличку перекупка офѣровала. Очи едни давнии сут прибитые. Крестик Московский през дѣда Семиона данъ на образъ. И крестик другий бѣдна дала. Коралѣ едніе е. м. Мчиха дала, котрая на Фурасѣ мешкае. Коралѣ другии

якаяс панна дала с перлами перемѣшано, а третіи коралѣ давніи. Крестиковъ давних чтиры срѣбни, два Московскихъ, а два простых. Перстѣнь единъ также дано. Крестик срѣбный на святом Николѣ, котрый діакон дал прешлий.

Реестръ списованя срѣбра на Святой Пречистой в старой церкви инших речии въ року ҂ахни: Табличка першая од Павла кравца. Табличка другая малая якийс челядник з Ормянской улицы дал. Табличка третая также офѣровано, на имя незнати, неповѣдѣно. Табличка четвертая также офѣровано. Очи одни, очи другии од пани Павловои Александровичовои, третіи очи шевчиха офѣровала. Табличку Суднувщанка офѣровала. Табличку з Ормянскои улицѣ офѣровала. Табличку маленкую Еляш далъ.

Изъ библіотеки Оссолинскихъ, № 2170.

LXXVII.

1638 года, 30 декабря. Грамота короля Владыслава IV о разрѣшеніи Михаилу Слёзкѣ открыть типографію во Львовѣ.

Vladislaus Quartus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czerniechoviaeque nec non Sueccorum, Gottorum, Vandalorum, haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Quod cum plurimum ad commoditatem ecclesiae Dei, ornamentum civitatis nostrae Leopoliensis, Russiae metropolis conservationem perpetuam scriptorum et monumentorum publicorum tam spiritualium, quam saecularium pertinere animadvertamus, ut in civitate nostra Leopoliensi specialis et huius artis typographicae peritus resideat, scriptaque necessaria tam antiqua, quam recentia pro commoditate et utilitate communi typis mandet et recudat, habeamusque a reverendissimo in Christo patre

domino Stanislao Grochowski, archiepiscopo Leopoliensi, abbate Sieciechoviensi, famati Michaelis Sloska, eiusdem reverendissimi archiepiscopi Leopoliensis typographi, singularem in arte sua peritiae fidem et singularem industriae commendationem, faciendum esse duximus, ut eundem Michaelem Sloska, in numerum servitorum et typographorum nostrorum reciperemus facultatemque plenariam in civitate nostra Leopoliensi artem typographicam citra cuiuscunque praepeditionem et impedimentum exercendi libros, cuiusvis facultatis tam spirituales, quam saeculares, tam antiquos noviter per ipsum recusos, quam novos latino, polonico et dummodo, sine praeiudicio ecclesiae catholicae iurium, ruthenico seu sclavonico idiomate, stylo ac characteribus exarandi, imprimendi et excudendi, aliisque iuribus ac immunitatibus omnibus, typographis nostris servientibus, fruendi et gaudendi ad extrema vitae suae tempora daremus et concederemus, prout damus et concedimus praesentibus litteris nostris. Caventes etiam praefato typographo eamque cautionem typographiae ipso in civitate Leopoliensi noviter erectam aut erigendam regia nostra autoritate impertiendo, ut opera, quam bono publico exhibebit, in damnum et detrimentum eius per quorundam alieno labori et operi inhiantium cupiditatem non incurrat, statuimus, ne quis alius ad spatium viginti annorum libros, ab ipso noviter ex authoritate ac concessione reverendissimi loci ordinarii excussos, imprimere aut recudere praesumat idque sub mulcta quandringentorum ungaricalium et amissione eiusmodi librorum impressorum, cuiusquidem medietas fisco nostro, altera vero medietas parti laesae cedet; quod ad omnium et singulorum magistratuum regni dominiorumque nostrorum, specialiter vero magistratus tam castrensis, quam civilis Leopoliensis deducendum mandamus, ut praedictum famatum Michaelem Sloska circa facultatem imprimendi et exercendi libros et immunitates superius expressas conservent conservarique curent pro gratia nostra. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri mandavimus. Datum Varsaviae, die trigesima mensis decembris, anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo octavo, regnorum

nostrorum: Poloniae sexto, Sueciae septimo anno. Vladislaus Rex. Thomas Petrus Bielecki.

Львов. бернар. арх., кн. гр., т. 390, стр. 77—79.

LXXVIII.

1639 года, 30 апрѣля. Универсалъ Владислава IV о принятіи имъ православныхъ Львовскихъ гражданъ подъ свое покровительство.

Vladislaus Quartus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czerniechoviae, necnon Sueccorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis, regii muneris nostri esse omnium regimini nostro subiectorum consulere securitati nostramque implorantibus non denegare protectionem; quam cum ad praesens graecae seu ruthenicae religionis cives Leopolienses nostri per certos consiliarios nostros a nobis petiissent, eo nimirum animo et intentione, ut ab omni vi et violentia, non vero a iure, liberi ac immunes sint, iustae eorum supplicationi (paci et securitati publicae prospicientes) ex benignitate nostra regia annuentes, eosque tum et bona illorum, iuraque et privilegia ipsorum omnia, ab antecessoribus nostris eisdem benigne concessa et per nos approbata in patrocinium et protectionem nostram regiam recipiendum et assumendum esse duximus. Prout recipimus et assumimus praesentibus litteris nostris ita, ut sub eodem patrocinio et protectione nostra exitentes tam ipsi, quam etiam bona illorum et iura praedicta omnia, ab omni violentia et inpetitione libera ac immunia permaneant, ita tamen, ut et ipsi sese modeste et paccate gerant rixarumque et contentionum occasionem non dent nec metas libertatum in praedictis privilegiis expressarum excedant; sed beneficio hoc nostro fruantur quiete. Quod ad omnium notitiam, praesertim vero tam castrensis quam civilis magistratus Leopoliensis ac aliorum, quorum intererit, dedu-

centes, mandamus, ne quid contra praefatos subditos nostros, quod sive personas sive bona iuraque ipsorum laederet, vi et de facto attentent, aut eisdem aliquam molestiam et perturbationem sub quovis praetextu vel titulo inferre praesumant, verum cum ipsis iure mediante experiantur sub poenis, contra violatores literarum salvi conductus sancitis,—in quorum fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri iussimus. Datum Vilnae, die trigesima mensis aprilis, anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo nono, regnorum nostrorum: Poloniae septimo, Sueciae vero octavo anno. Vladislaus rex. Locus sigilli maioris cancellariae regni. Andreas Buialski, secretarius sacrae regiae maiestatis subscripsit.

Львовскій бернард. арх., кн. гр., т. 390, стр. 1279—1280.

LXXIX.

1639 года, 30 апрѣля. Грамота Владислава IV съ извѣщеніемъ Львовскаго магистрата о взятіи королемъ православныхъ Львовскихъ граждан̕ъ подъ свое покровительство, съ приказаніемъ предоставить русскимъ жить безопасно и спокойно.

Vladislaus Quartus, Dei gratia rex Poloniae, etc... Spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus totique magistratui civitatis nostrae Leopoliensis fideliter nobis dilectis gratiam nostram regiam. Spectabiles et famati fideliter nobis dilecti! Dedimus speciales protectionis nostrae litteras graecae seu ruthenicae religionis subditis nostris civibus Leopoliensibus, quibus muniti ab omni vi et violentia quarumcumque personarum, quam sibi a quibusdam intentari nobis per supplicem libellum retulerunt, tuti et securi vivant. Quod cum ad pacem et securitatem publicam couservandam maxime pertineat, diligenter a fidelitatibus vestris requirimus eisdemque mandamus, quatenus iuxta contenta protectionis nostrae ex officiis suis diligenter provideant, ne iisdem subditis nostris, in protectionem nostram susceptis, sub quocunque praetextu vis aliqua, iuri et securitati pu-

blicae repugnans, a quopiam inferatur. Verum cum eis ex praescripto iuris ordine in omnibus occurentibus controversiis procedatur. Secus pro gratia nostra ex debito officiorum suorum non facturi. Datum Vilnae, die trigesima mensis aprilis, anno Domini millessimo sexcentesimo trigesimo nono, regnorum nostrorum: Poloriae septimo, sueciae vero octavo anno. Vladislaus rex. Locus sigilli maioris cancellariae regni. Andreas Buialski, secretarius sacrae regiae maiestatis.

Львовскій бернард. арх., кн. гр., т. 390, стр. 1281—1282.

LXXX.

1639 года, 30 ноября. Универсалъ Владислава IV объ утвержденіи всѣхъ правъ, дарованныхъ Львовскому братству Сигизмундомъ III въ 1592 г., преимущественно правъ на типографію.

Actum in castro Leopol. sabbatho in vigilia festi praesentationis Beatissimae Mariae Virginis anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo.

Oblata confirmationis privilegiorum pro parte ecclesiae ruthenicae tituli Assumptionis Beatissimae Mariae Virginis.

Vladislaus Quartus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae Chernichoviaeque, nec non Sueccorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Productum fuisse coram nobis privilegium serenissimi olim divinae memoriae parentis nostri desideratissimi de data Varsaviae in anno millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, quo quidem privilegio iura omnia ecclesiae ruthenicae ritus Graeci tituli Assumptionis Beatissimae Virginis Mariae tum et concessio seu facultas imprimendorum librorum idiomate Ruthenico in officina ibidem antiquitus ex consensu serenissimorum antecessorum omnium ad memoratam ecclesiam instituta et imposi-

tionem tradita, est roborata et confirmata, prout ea omnia fusius in privilegio divinae memoriae antecessorum nostrorum alliisque diplomatibus ecclesiae illi et fraternitati ad eandem ecclesiam introducta servientibus continentur supplicatumque nobis est, ut desuper confirmationem nostram dare ac hisce praesentibus super memoratam officinam pro excudendis et imprimendis venumque exponendis Ruthenico idiomate libris, tam recenter editis, quam antiquis, consensum nostrum praebere et ne a quopiam hac in parte dictae officinae moderni passessores in civitate nostra Leopoliensi praepediantur obviare dignaremur.

Львовскій бернард. арх., кн. гр., т. 391, стр. 1332.

LXXXI.

1641 года, 4 іюня. Универсалъ короля Владислава IV объ утвержденіи Львовскимъ епископомъ Андрея Желиборскаго.

Władysław Czwarty, z łaski Bożey król Polski, wielkie xiążę Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Inflandzkie, Smolenskie, Czerniechowskie y Szwedzki, Gotcki, Wandalski dziedziczny król. Wszystkim wobec y każdemu zosobna, komu to wiedzieć należy, a mianowicie tak stanu rycerskiego, iako y stanu mieskiego y ynnym religiey greckiey ludziom, urzendowi władyctwa Lwowskiego podleglim, ziemie Halickiey obywatelom wiernie nam miłym, łaskę naszę królewską. Wiernie nam mili! Conferowane iest władyctwo Lwowskie wielebnemu Andrzeiowi Żeliborskiemu, po ześciu z tego swiata wielebnego Eremiasza Tessarowskiego wakujące, na co y confirmacia nasza przes osobliwy list zaszła. Napominamy przeto wierności wasze y mieć to chcemy, abyście mu z powinności y obowiązku swego wszelakie poszłuszenstwo, uczćywość y przystoine poszanowanie: iako przełożonemu w duchowieństwie religiey oddawali y we wszytkich obowiązkach, które władykom Lwowskim przynależą,

dosyć czynili, inaczey nie czyniąc z powinności swoi y dla łaski naszey. Dan w Warszawie, dnia czwartego miesiąca czerwca, roku Pańskiego tysiąc sześćset czterdziestego pirwszego, panowania królestw naszych: Polskiego IX, Szwedzkiego X roku. Andreas Buialski secretarius sacrae regiae maiestatis. Vladislaus rex.

Львовскій бернард. арх., кн. гр., т. 392, стр. 715—716 [1]).

LXXXII.

1641 года, 16 ноября. Письменное обязательство Арсенія Желиборскаго, епископа Львовскаго объ оставленіи Львовскаго братства при всѣхъ правахъ, пожалованныхъ ему патріархами и королями.

Postępuiąc sobie trybem antecessorow moich dla samego zachowania w potomni lata wszystkich w tey episkopiey w pokoiu będących, obiecuię, waruię i ten oblig moy daię za siebie. Naprzod mam i powinien będe wszelkie prawa, privilegia, nadania, artikuły i exempły ot świętobliwych patriarchow Konstantinopolskich na stawropigia cerkwi mieyskiey Lwowskiey Wniebowzięcia Przenayswiętszey Bogarodzicy i bractwa przy niey, teraz i napotem będącemu, starożytne nadane synodami w Koronie Polskiey, przez iasnie przewielebnych metropolitow i episkopow zmocnione i podpisane i przez najiasnieiszych swientey pamienci królow Polskich confirmowane, swientobliwe . . . . . i we wszystkich punktach i klauzułach w nich opisanych trybem antecessorow moich zachowac sie i w niwczem nie przeciwić sie, anie słowem, ani postempkiem i do naruszenia iakowego, ani sam przezsie, ani przez subordinans jakowe persony żadney okaziey nie dawać, ale w pokoiu sie zachować, tak z powinnośći moiey i wzglendem błogoslawienstwa ot Chrystusa

[1]) Такого-же содержанія грамоты были посланы старостамъ: Львовскому Станиславу, Вонифатію Мнишку, Брацлавскому Николаю Потоцкому и коронному обозному Николаю Стогневу. Львов. бернард. арх., т. 392, стр. 713—15, 717—718.

Boga na tey episkopiey, iako też i przystoyney godności, i opponowania sie przymnie w zachodzących trudnosciach błahoczestia ot zacnie sławetnych panow mieszczan Lwowskich bractwa tego Stauropigia .patriyarszego. Na co dla upewnienia wyżey opisanych ręką moią podpisuię i pieczęc moią episkopską przycisnełem przy osobliwym dla warowności podpisie iego m. p. Stefana Zeliborskiego, naymilszego rodzica mego. Dan w Łucku przy cerkwi brackiey Wywyszszenia sw. Krzyza Panskiego, anno Domini MDCXLI nowembra XVI.

Arseni Zeliborski, episkop Lwowski, Halicki i Kamenec-Podolski własną ręką.

(M. II.).

Львовскій ставропиг. арх., связка XX, fasc. 26.

LXXXIII.

1647 года, 6 іюля. Разрѣшеніе Львовскаго магистрата на постройку воротъ при братской церкви Успенія Пресвятыя Богородицы.

Oeconomi civiles fraternitas ruthenica! My lonherowie miasta Lwowa w tym roku 1647 z rady, ław(n)ice i quadraginta mężów podług praw, przywilejów i dekretów króla j. m., także arbitramentów, między radą miasta tego a pospolstwem zaszłych, do disponowania i zawiadywania dobrami miejskimi obrani i deputowani, wiadomo czynimy: Jako sławetny pan Paweł Ławryszewicz i pan Maciej Fedorowicz, mieszczanie i kupcy Lwowscy, w rezydencyi naszej hospodarskiej oczywiście, stanąwszy swym i starszych swych religiej greckiej braciej imieniem, prośbę swoją, abyśmy im wrota od cerkwie Ruskiej Wniebowzięcia Panny Maryi, tu w mieście między murami zafundowanej, aż do ściany murów miejskich, gdzie teraz schody nowo na

mury i mieszkania nad bramą nową erygowane, wystawionę są, postawić dopuścili, wniesli. Widząc my rzecz słuszną i Bogu sąmemu i wszytkiemu miastu do upodobania i ozdoby należącą, a upatrując tak pokoj pospolity, jako securitatem, tudzież ornamentum civitatis, albowiem przez postawienie tych wrot i zamknienie tamże nietylko szkodom, któreby się na murach i w basztach dziać miały, alę i ochędostwo między tą cerkwią a murem miejskim zachowywać się i zabiegać będzie. Dla tegoż takowe wrota i zamknienie onych za niżej opisanymi kondycyami bractwu cerkwi pomienionej wystawić i uczynić pozwoliliśmy. Pierwsza: aby za to pozwolenie na potrzeby miejskie pewną sumę ad aerarium civile oddali. Wtóra: aby takowe wrota nie z drzewa, ale kamienia ciosanego podług modeluszu sobie podanego jako najprędzej de suo wystawili, szerokie murem na 4 łokci, wzwyż od schodów na $2^1/_2$ łokcia, miejsca dla przejścia na mury zostawiwszy, erigowali one dobrze, zwirzchu dachówką obwarowali. Trzecia: aby podczas inkursyi nieprzyjaciela koronnego albo jakiej inszej okazyi dla obrony miasta z działami i inszą strzelbą kiedy jaka potrzeba pokaże, a magistratus rozkaże, tymi wrotami panom mieszczanom i kożdemu z urzędu naznaczonemu wolno było jezdzić i chodzić. Czwarta: żeby pod murem miejskim, na tem miejscu zapierzonem, za cerkwią będącem, żadnej stajni dla koni chowania ani mieszkania nie stawiali. Które te kondycye wzwyz mianowani affectujący słysząc, dobrowolnie na się i posteritatem także i confraternitatem suam przyjęli onym dosyć czynic tak siebie samych jako potomnych swych in confraternitate obligowali. Jakoż pierwszej kondycyi dosyć czyniąc, złotych dwieście polskich pro necessitate civitatis in parata pecunia ad oeconomiam oddali, z ktòrych tym kontraktem z oddania potomnymi czasy kwitujemy; i przy tej koncesyi naszej tudzież przy kanale, który z sklepów cerkiewnych ex antiquo na wał czystą wodą wychodzi, do którego żadne kloaki wracać się nie mają, wcale zachować pomienione bractwo obiecaliśmy i posteritatem nostram obligowaliśmy. Co dla lepszej wiary i pewności takowe pozwolenie nasze i ich submisyą do ksiąg lonherskich wpisać

i onym pod pieczęcią lonherską wydać rozkazaliśmy. Działo się we Lwowie dnia VI miesiąca lipca r(oku) Pań(skiego) MDCXLVII.

Львовскій магистратскій арх., т. 193 III. A., стр. 130—131.

LXXXIV.

1649 года, 10 января. Инструкція Львовскаго братства, данная посламъ, отправляющимся на сеймъ въ Краковъ.

Jnstrukcia panom posłom z pośrodka bracijej bractwa krzyżonosnego Lwowskiego cerkwi Wniebowzięcia Przenajswiętszy Panny przez drugą bracią na koronacyę jego król. mości pana naszego miłościwego do Krakowa, wedle której mają zgodnie i miłośnie, jeden bez drugiego nic nie czyniąc, około spraw sobie zleconych postępować, i to na sejmie felicis coronatinois u pana nowego, co śię im tu poda, otrzymać, spisana. Roku od narodzenia Chrystusa Pana MDCXLIX, mieśiąca wedle now. kalend. X januaria.

1) A naprzod przyjechawszy do Krakowa, listy od panow braciej j. w. j. m. p. wojewodzie Bracławskiemu y i. m. oycu metropolitowi Kijewskiemu y honorarya onym przez bracią naznaczona oddać, a po oddaniu listów audiencyą sobie u i. w. m. p. panów tych na pokorze zjednawszy, przywileje brackie, jakie się posyłają, onym summatim objasnić, i jako żadnych wolności wedle tych przywilej w niwczem niezażywamy, ale oppressyą zewsząd cierpiemy, punctatim opowiedzić, prosząc, aby oni, jako patroni nasi, raczyli i jego król. mości y na seymie to otrzymać, abyśmy w tych angaryach więcej nie byli, ale w swojej mocy te prawa nasze zostawać i konstytucye obwarowane być i do ekzekwieyjej przyść mogli. A potem u kogo by śię jeszcze o promocyą takową starać, żeby unanimiter z ich mościami tym prawam naszym wcale zostawać dopomogli.

Potym starać się o to ciż panowie posłowie nasi mają, aby cerkiew ta nasza z monasterem sw. Onufrego pod posłuszeństwem

wschodniego patryarchy Konstantinopolskiego zostawała, żadnym inszym stanom duchownym ani świeckim nie podlegała, pokój swój obwarowany miała.

2) Aby bractwo in sua fundatione przy tej że cerkwi et in suo vigore zostawało, żeby się do rządu tej cerkwie i monastera pomienionego i ich gruntów żadne insze persony praeeminentia sua nie wdzierali; do tego i to uprosić i wyprawić, aby nieposłusznych w bractwie karać per sententiam confratrów wolno było.

3) Aby nauk wszelkich w szkole przy tejże cerkwie uczyć młódź sine praepeditione quarumvis personarum nie broniono.

4) Drukarnia żeby tylko jedna być mogła, a drugim aby nie wolno było drukować i stanowić drukarni; zwłaszcza iż ten jeden tylko ubogi prowencik in rem fundationis et elemosynae mieć ta cerkiew może, żadnych innych dochodów nie mając, natenczas ze wszystkiego zwłaszcza ogołoconą będąc.

5) Aby duchownych suffragio samych braci do tej cerkwi, których sami obaczą idoneos, bez prezenty wszelkiej urzędu świeckiego przybierać i odmieniać wedle primaevam fundationem alias funduszu, w czym by się który nie podobał, wolno było.

6) Na fortę nową terazniejszą i plac na cerkwią wyprawić, jezli będzie można rzecz, donacyą iego król. mości, aby to oboje cerkiewne było.

7) Aby umarłych processyonaliter przez rynek i ulice wszelkie miasta tego spiewaniem, swiecami spokojnie do cerkwie prowadzić i wszelakiego nabożenstwa obrzędu wschodniej wiary zażywać wolno było, co przed tym broniono.

8) Aby także duchownemu przez rynek i ulice wszelkie bez przenagabania i dyshonoru wolno było z Eucharystyą do chorego ceremonialiter w ryzach z świecami i dzwonkiem iść, a decreta contraria aby skasowane były.

9) I to do zbawienia należy, aby się starać, gdyż każdy nie tylko o sobie, ale i o drugim wedle nauki chrześciańskiej przemysliwać z miłości powinien, aby chrześcianki ruskie (zwłaszcza które

barziej się do tego pogaństwa cisną i ztąd zgorszenie i przymówka bywa), do żydow się na służby nie cisneły. Co tak osobliwego o tem, jeżli będzie można wyprawić.

Co zaś do swieckich rzecy:

1) Jeżeli by to Pan Bóg sam chciał i jego król. mości łaska była, aby wedle punktow w przywilejach naszych wyrażonych co do rady zasiadania należy, moglibyśmy do tego być przypuszczeni i tym nie pogardzać. Sive minus przynajmiej tym tribem, jako ormianie się sądzą, zostawać. J przy każdych publicznych konsultach braci bywać, o kwotach, składkach, uchwałach wiedzieć, radzić, tego nie ustępować.

2) Abyście każdy... aby wolno do przeżytego w mieście prowadzić, aby nie tylko podczas jarmarku, ale i oprócz jarmarku wolno było sklepy w rynku trzymać, sukna, bławaty i insze wszelkie materyje cudzoziemskie tak postawem, sztuką, jako i łokciem mierzyć, przedawać, kamienice wszędzie kupować, do tego apteki mieć i korzeniem wszelkiem handlować. W cechach cechmistrzami Rusi bywać, rzemiesłem się wszelkiech bawić i cech trzymać, piwa, miody warzyć, sycić, gorzałke przepalać, wina, malmazya propinate, zgoła wedle przywilejow Zygmunta Augusta, Henryka, Stefana, Władysława wolno kupczyć i sprzedawać, tak jako polakom wolno było. Mają się o to jak najpilniej, co do chwały Boziej i przeżytego przystojnego należy, aby to constytucyą wieczystą obwarowano wedle konstytucyej konfederationis et electionis praesentium było, starać się.

3) Upomnieć się, aby to wszystko, co cerkwi tak w pieniądzach, jako i w złocie, srebrze cokolwiek, wedle likwidacyi, przez panów szlachtę zabrano jest, przywrócone było, pilnie się o to starać. By i o to jako i o inszej wolności do król. iego mości suplikować.

4) Te wszystkie priwilegia, które są z wolnosciami cerkwi, monasterowi, bractwu i nam wszystkiem nadane, konstytucye obwarować i do approbacyi jego król. mości podać i w jeden przywilej

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

tó wszystko inserować. Tamże zaraz tę aprobacyę privilegiorum przekopiować i do metryki podać, a oryginału pilnować i z sobą wziąść, zweryfikowawszy z kopią, żeby, uchowaj Boże, kto nie porwał, a reszta wszystkich pilnie dozierać i wiedzieć, komu pokazować te privilegia.

6) Przestrzegać panowie posłowie mają, aby, jeśli co więcey wolności nam wyprawić nie będą mogli, tedy przynajmniej przy tych, które są, przywilejach wyrażone ostać się, starać się mają, żebyśmy aequo et pari iure we wszystkiem z panami polakami porównani byli.

6) Pilnować też mają, jeślib jaka persona co przeciwko bractwu albo cerkwi wyprawowała, tego dopuszczać nie mają. Tak też i na privatę swoje coby prawom brackim i cerkiewnym szkodzić i coby jem tylko samym w bractwie, a drugiem nie braciom służyć miała, nie mają wyprawować sobie sub nullitate horum omnium privatorum pilnie to warujemy. Na ostatek jeśliby potrzeba wyciągała sumptu większego na tą ekspedycyę i otrzymanie tego wszystkiego, aniżeli się im teraz w drogę dało, tedy wolno tymże posłom będzie w imieniu wszystkiej braci się zapożyczyć i membrane dać, co bractwo wrócić porachowawszy się z niemi we wszystkich ex communi carbona et sumptu powinni będą, gdy da Pan Bóg w dobrem zdrowie się do nas przywrócą i co pociesznego ztamtąd przywiozą. Ktorych Pani Boże posyłaj i daj jem mądrość, aby wszystko cokolwiek być ku chwale Twojej swietej może u króla pana swego łaskawie sine omni confusione otrzymali. Amen.

Львовскій ставропиг. арх., связка XXII и XL, к. L, № 444, стр. 22—23.

LXXXV.

1649 года, 10 января. Письмо братства къ Адаму Кисселю, воеводѣ Брацлавскому, старостѣ Богуславскому, Носовскому и проч., съ просьбою объ уничтоженіи королемъ противныхъ православію грамотъ.

Jaśnie wielmożnemu iego mości panu Adamowi z Brusiłowa na Hoszczy i Gnośnie Kisielowi, wojewodzie Bracławskiemu, Bohusławskiemu, Nosowskiemu etc. etc, staroście, panu y patronowi nam wielce miłosciwemu.

Jaśnie wielmożny, miłosciwy panie, wojewodo Bracławski, panie, y patronie nasz wielce miłosciwy!

Wielkiego cerkwi Bożiej i praw religiji greckiej starożytnej protektora i promotora was mości pana wiedząc jeszcze za żywota piae recordationis króla jego mości Władysława, poważaliśmy się suplices przez pisanie nasze do waszmości pana y patrona ućieć, aby y my także prawa i przywilieje nasze waszmosci panu dedukowawszy onych uczenstikami rzetelnemi patrocinio waszmości pana zostawali, do czego iz tanta permutatione temporis dawniej nie przyszło, tedy teraz z tąże ufnością miłościwej łaski waszmości pana nam upraszać uniżenie przychodzi, aby waszmość pan ex innata charitate przeciwko ortodoxos, w te priwilegia nasze wejzrawszy, onym lege publica i iego król. mości pana naszego miłościwego szczęsliwie nam panować zaczynającego confirmacyę zjednać łaską swoją pańską raczył, żeby nie tylko visui ale usui nostro prodesse i constitucyą sejmową obwarowane być mogły. Albowiem jeżeli w którem mieście in toto ambitu Russiae naród nasz większej dolegliwości praw od różnych stanów i kondycyi ludzi znajduje się, jako w tym Lwowie, gdzie nawet sacram sinaxim duchownem kultu et ritu nostro do chorego nieść, ani umarłego przez rynek z świecami et cantu decenter prowadzić, ani swego obeścia w domu wolnego i acquirendo victu mieć y majętności haereditariae, w małym kącie nas scisnąwszy, nabywać nie dopuszczają, a do ciężarów większych,

żadnego respektu na prawa nasze nie mając, przymuszają, co i więcej ustnie nasi internuntii przy oddaniu honorarium, na jakieśmy się teraż zdobyć mogli, referować wielmożnemu m. panu będą umieli z instrukcyi naszej, którym wielm. m. pan, benevolam audientiam dawszy, mamy nadzieję, że favore w. m. pana y patrona z praw naszych uciechę odniesiemy, za co tak Sam Pan Bóg wielmoż. mości panu in terra viventium cum favore magno retribuere gotów będzie, jako y my sami na tym swiecie dobrego zdrowia i szczęśliwego panowania wielm. m. panu y patronowi długoletnie od Pana Boga życząc, uniżenie odsługować i wieczney pamięci te łaske w. m. pana z następcami naszemi chować obligati zostaniemy. Na ten czas pilnie się łasce w. m. pana y patrona z unizonemi usługami naszemi załeciwszy.

Ze Lwowa X ianuarii recentioris styli MDCXLIX anno.

Wielmożnego naszego wielce miłościwego pana y patrona uniżeni słudzy.

Bractwo krzyżonosne religieji greckiej Lwowskie.

Львовскій ставропиг. арх., связка XXII и XL, кн. L., № 444, стр. 24—25.

LXXXVI.

1649 года, 29 января. Универсалъ короля Яна-Казиміра объ утвержденіи привилегіи, данной монастырю св. Онуфрія Сигизмундомъ III въ 1592 году 15 октября.

Ioannes Casimirus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Smolensciae, Czerniechoviaeque nec non Svecorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis, exhibitas nobis esse litteras pargameneas serenissimi olim Sigismundi Tertii, parentis nostri desideratissimi manu subscriptas et sigillo minoris cancellariae regni consignatas,

sanas, salvas et illesas, continentes in se confirmationem privilegiorum monasterii s. Onuphrii ritus graeci, Leopoli consistentis, supplicatumque nobis, ut easdem approbare et confirmare dignaremur. Quarum quidem litterarum tenor est talis: Sigismundus Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae Livoniaeque etc. . nec non regni Sueciae proximus haeres et futurus rex. Significamus praesentibus nostris litteris, quorum interest universis et singulis, harum notitiam habituris supplicatum fuisse nobis nomine Ruthenorum civium nostrorum Leopoliensium fraternitatis Assumptionis in caela Beatissimae Virginis Mariae seniorum monasterii s. Onuphrii ritus graeci a suis praedecessoribus fundati et dotati, provissorum et administratorum Basiliique prioris conventus eiusdem, ut iura, privilegia, instituta, decreta, fundationes, immunitates et praerogativas praedicto monasterio s. Onuphrii fundationis vulgo Stauropigion dictae, in suburbio Leopoliensi, sub arce superiori, in platea pontis armenici, penes monasterium armenorum, ex una et penes domum Gregorii Gluskowicz partibus, ex altera iacenti quoquomodo servientes approbare, ratificare et confirmare, eamque in rem privilegium nostrum manus nostrae subscriptione et sigillo regni nostri munitum concedere dignaremur. Nos vero quamvis iam antea tempore felicis coronationis nostrae de sententia omnium regni ordinum omnia in universum iura, privilegia, decreta et alias quasvis immunitates et praerogativas saeculares et spirituales cuiuscunque status et conditionis hominum tum et locorum quorumcunque abunde satis approbaverimus et confirmaverimus, tamen illustris et magnificorum Constantini, ducis ab Ostrog, palatini Kijoviae, marszalci Vołhyniae Vlodimiriaeque, nec non Theodori Skumin, palatini Novogrodensis, Grodnensis et Olithensis, nostrorum capitaneorum, intercessione, eo nomine apud nos facta, benigne favendo, omnia iura, decreta, instituta, privilegia, ritus, ceremonias, usus, consuetudines, possessiones, fundationes, donationes, inscriptiones, immunitates, libertates et praerogativas quasvis et singulas, tam a serenissimis decessoribus nostris, quam a quopiam altero praefato monasterio

s. Onuphrii pro ritu institutisque religionis graecae fundato concessas, inscriptas, factas, datas, adiudicatas et donatas continuoque usu et assidua possessione atque consuetudine huc-usque retentas et observatas, nominatim vero privilegium seu decretum per Eremiam, patriacham Constantinopolitanum, cui a nobis quoque in dominiis nostris omnia pro ritu suo exercendi, instituendi concessa fuit potestas, latum et synodo Ruthenica Brestensi comprobatum, vigore cuius decreti hoc idem monasterium iure fundationis Stauropigion fundatus et dotatum esse illiusque curam, administrationem, ius patronatum et praesentationem poponis, a metropolita Kijoviensi ordinati, ad confratres et seniores fraternitatis suprascriptae debere spectare et pertinere declaravit et ordinavit. Prout ea omnia in eisdem inscriptionibus, decretis, privilegiis, aliisque omnibus quibusvis litteris, monasterio suprascripto s. Onuphrii vel ipsi quoque confraternitati servientibus, continentur ab eisdemque administratoribus tenentur, habentur, possidentur et exercentur non aliter, ac si haec omnia in suorum tenore contentorum de verbo ad verbum descripta et expressa forent, specialibus nostris litteris ad id editis authoritate nostra regia approbanda, ratificanda et confirmanda esse duximus, prout praesentibus nostris litteris in omnibus illorum punctis, clausulis, articulis et conditionibus, iuribus publicis et ecclesiae catholicae nil derogando, approbamus, ratificamus et confirmamus; eaque omnia vim et robur perpetuae firmitatis habere et obtinere volumus ita, ut suprascripta fraternitas vel sui confratres et seniores praedictum monasterium s. Onuphrii cum omnibus illius fructibus, usibus, fundis, campis, portis, aedificiis, pomariis, tum et prato, ad paludem Białohoszczkie błoto dictam iacenti, aliisque omnibus et singulis pertinentiis e re et utilitate eiusdem monasterii in sua cura, tutela, provisione et administratione habeant, gerant, gubernent administrentque, fructusque et proventus illius non nisi in pios usus necessariaque monasterii ipsius monachorumque in eo degentium convertant et expendant. Quoniam vero per fundum monasterii eiusdnm canalibus aqua fertur, propter maiorem in eo habitantium commoditatem, liberum

usum aquae eiusdem hactenus quoque consuetum ipsi monasterio concedimus. adscribimus et attribuimus harum vigore litterarum. In cuius rei fidem evidentiusque testimonium hasce manu nostra subscripsimus et sigillum regni nostri pensile eisdem subappendi mandavimus. Datum Varsaviae in conventione regni generali die XV mensis octobris anno Domini MDXCII, regni vero nostri anno quinto. Sigismundus rex. Alb. Sękowski. Nos itaque supplicatione eidem, uti iustae, benigne annuendo, praeinsertas litteras in omnibus earum punctis, clausulis, articulis et conditionibus approbandas et confirmandas esse duximus, uti quidem, in quantum iuris est, approbamus et confirmamus hisce litteris nostris decernentes easdem debite et inviolabiliter firmitatis robur obtinere debere. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri mandavimus. Datum Cracoviae in conventu felicis coronationis nostrae die XXIX mensis ianuarii, anno Domini MDCXLIX, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae anno primo. Ioannes Casimirus rex. Remigiamus de Piaseczno, regens cancellarii regni m. p. Confirmatio confirmationis privilegiorum monasterii s. Onuphrii Ruthenorum Leopoliensium. Locus sigilli regni pensilis.

Львов. бернард. арх., кн. земск., т. 129, стр. 434—437.
Львов. ставропиг. арх., связка IV.

LXXXVII.

1649 года, 31 декабря. Письмо братства къ Кіевскому митрополиту Сильвестру съ просьбою похлопотать объ оставленіи королемъ братства при всѣхъ его привилегіяхъ и правахъ, данныхъ ему сеймовыми конституціями.

Ясне пренайвелебнѣйшему его милости господину отцу Сильвестрови Коссови, милостію Божіею архіепископови, митрополитови Кіевскому и всея Россіи, пану и патронови нашему велце милостивому.

Ясне пренайвелебнѣйшій милостивый господине, отче митрополито Кіевский, пане и пастырю нашъ велце милостивый!

Не ради бысмы въ замыслахъ нашихъ уставали, але якосьмо разъ презъ писаня наше у преосвященства вашего радъ жадали, якобысмы права наши залежаліе двигнути, оные не толко мѣти, але и овшемъ зажывати могли, въ чомъ ачь преосвященство ваше рескриптомъ своимъ намъ тое предсявзятя похвалити и до кого бысмо ся удати въ томъ мѣли, освѣдчити рачили. Еднакъ, ижъ для трудного замѣшаного часу иначей пасти мусѣло, повторе преосвященство ваше, вѣдячи юшь часъ счастлившій, низко упрашати хочемъ, абы преосвященство ваше, съ пословъ нашихъ выразумѣвши, що за кривды такъ въ духовныхъ, яко и въ свѣцкихъ справахъ поносимо, рачилъ во всемъ радою и промоціею онымъ быти, жебысмо за ласкою его королев. милости пана нашего милостивого при правахъ и привилегіяхъ нашихъ, которые здавна маемо, констітуціею сеймовою цѣло захованныи, и такъ до порядковъ церковныхъ, которыхъ намъ явне обсервовати боронятъ, яко и до прожытого нашого припущеніи ровно зъ другими были. Справити тое и отриматися латво можетъ, гды толко ваше преосв. зъ милости своеи ку благочестію войдетъ о хвалу Божую повагою своею пастырскою интерцедовати въ томъ рачитъ; зъ чого мы вдячными и памятными зоставши, яко отслуговати, такъ Господа Бога за доброе здоровье и счастливое долголѣтное уряду высокого преосв. вашего въ церкви православной, намъ благочестивымъ на потѣху, справованя просити должніе уставичне зостанемо при услугахъ нашихъ низкихъ, зъ которимъ ся преосв. вашему, пану и пастыреви нашему велце милостивому, велце залецаемъ.

Зо Львова остатного дня декаврія ҂ахмд. Вашего преосвященства пана и патрона нашего велце милостивого униженныи слуги брацтво крестоносное Львовское.

Львовскій ставропиг. арх., связка XL, кн. L, № 444, стр. 35—37.

LXXXVIII.

1656 года, 7 марта. Универсалъ короля Яна-Казиміра объ отдачѣ архимандріи Уневской Арсенію Желиборскому, владыкѣ Львовскому, за оказанныя имъ услуги Коронѣ, съ потвержденіемъ всѣхъ данныхъ правъ помянутому монастырю.

Actum in castro Leopol. feria quarta post festum immaculatae conceptionis Beatissimae Mariae Virginis proxima anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo sexto. Oblata privilegii in archimandriam Unioviensem.

Jan Kazimierz, z Bożej łaski król Polski, wielkie książe Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Jnflanckie, Smoleńskie, Czerniechowskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny król. Oznajmujemy tym listem naszym wszem wobec i każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, iż my zalecone mając pobożne dzieła, cnoty i zasługi wielebnego ojca Arseniego Żeliborskiego, władyki Lwowskiego, Halickiego, Kamienca-Podolskiego, które wiernie, statecznie i życzliwie nam i Rzeczy Pospolitej, tak podczas pokoju, jako i w teraźniejszym nieszczęśliwym ojczyzny zamieszaniu, a mianowicie w ciężkim miasta naszego Lwowa od niezliczonych i przedtym niewidanych wojsk moskiewskich i kozackich, świeżo przeszłym oblężeniu, opera, consilio et unanimi concordia z drugimi stanami, w spólnym zgromadzeniu zawierającemi się do eliberacyej i zachowania miasta tego, oświadczał. Do ktorych cnót i statecznej wiary remuneracyej, iż się na ten czas nie podaje, na poratowanie sczupłej jego substancyej znakomitsze jakie duchowne religiej greckiej beneficium wakujące, na dowód jednak dalszej łaski naszej i większego zawdzięczenia, chcąc go do dalszych zasług ku nam i ojczyznie zachęcić, umyśliśmy onemu archimandryą Uniowską z monasterem, cerkwią założenia Przenajświętszej Bogarodzice Panny w województwie Ruskim, a powiecie Lwowskim leżącą, po poboinym Teodorym Sosnowskim, który do administracyej i podejmowania

pracy około takowego urzędu archimandriczego propter grande senectutem i dla słabego bardzo zdrowia sposobny być nie może; skąd jako monaster i cerkiew tameczna, tak i dobra jej wszystkie słusznego opatrzenia i dozoru nie mając, do ruiny i desolacyej coraz większej przychodzić muszą. Więc i do skłonnych woli samychże czerńców tego monastera na to się unanimiter zgadzających, byśmy im z władze naszej archimandritę inszego, a mianowicie tegoż wielebnego Arseniego Żeliborskiego podali, na co i sam wzwysz wspomniony ojciec Sosnowski, chcąc być od tego ciężaru uwolniony, mając swój inny osobny do spokojnego dokończenia aż do śmierci żywota swego monaster, przychylając się dać i conferować, jakoż de facto tym pisaniem naszym dajemy i conferujemy tak, aby pomienioną archimadryę Uniowską zupełną mocą i władzą przerzeczony wielebny ojciec Arseni Żeliborski przy swojem przełożeństwie władyczym cale i nienaruszenie zostając, monasterem, cerkwią i dobrami wszystkiemi do niej zdawna należącymi in reali et pacifica possessione, etiam superstite moderno archimandryta, objął i obojga przełożeństwa tak władyczego jako i archimandriczego iuribus, titulis et beneficiis gaudens, czerńców w tymże konwencie monasteru Uniowskiego podług reguły i ustaw religiej greckiej i obrzędu pod zwierzchnością i posłuszeństwem swojem trzymał, dobrami, do tejże archimandriej de iure ex antiqua fundatione należącymi, jako to: wsiami Jaktorów i Młynowce nazwanemi, gruntami, rolami, polami, górami, łąkami, sianożęciami, pastwiskami, urociskami jakiemkolwiek imieniem i przezwiskiem nazwanemi, lasami, borami, pożytkami, dochodami aż do ostatnich dni życia swego zawiadywał, niemi disponował, trzymał i zażywał, rząd tak w monasteru, jako i dobrach cerkiewnych sprawował. Objecując za nas i najjaśniejszych następców naszych—królów Polskich, iż przerzeczonego wielebnego ojca Arseniego Żeliborskiego, władyki Lwowskiego, od pomienionych przełożeństw tak władiczego, jako i archimandriczego i używania dóbr do nich należących nie oddalemy, ani komu inszemu władze do oddalenia nie damy, ale go cale przy nich, non obstantibus ullis rescriptis ex cancellaria

nostra ad importunam vel senistram informationem ex instantia emanatis vel emanandis, quae authoritate praesentium nullius valoris esse volumus et declaramus, zachowamy, co i najjaśniejsi następcy nasi ziścić będą powinni. Prawa, także privilegia, a osobliwie decreta divi Sigismundi Primi, antecessoris nostri, i inne temuż monasterowi służące, wedle których zakonnicy pomienionego konwentu Uniiowskiego sami tylko archimandritę, post fata zmarłego, sine quovis aliarum personarum praeiudicio et impedimento, sobie obierać i nam obranego ad approbandum prezentować, zawsze wiecznymi czasy wolności mają,—cale i nie naruszenie zachowujemy i denue stwierdzamy i odnawiamy, jakoż i pomienionego ojca władikę Lwowskiego, jako od tychże czernców Unijowskich na ten urząd archimandriczy obranego, autheritate nostra potwierdzamy i podajemy, aby ten teraźniejszy przywilej nasz moc i wagę wiecznej i nienaruszonej trwałości zawsze miał nakazujemy. Na co dla lepszej wiary i powagi przy podpisie ręki naszej pieczęć koronna jest przyciśniona. Dan we Lwowie dnia siódmego miesiąca marca, roku Pańskiego tysiąc sześćset pięćdziesiątego szóstego, panowania królestw naszych: Polskiego ósmego, a Szwedzkiego dziewiątego roku. Jan Kazimierz król. Locus sigilli maioris regni. Nicolaus Prażmowski, secretarius regni maior. Post cuius quidem privilegii sacrae regiae maiestatis ingrossationem exemplar originale eidem offerenti ab officio praesenti illico est restitutum, de quo restituto officium praesens quietatur.

Львовскій бернард. арх., к. гр., т. 405, стр. 926—928.

LXXXIX.

1663 года, 20 мая. Грамота короля Яна Казиміра объ утвержденіи Львовскимъ епископомъ Адама Желиборскаго за услуги оказанныя имъ Рѣчи-Посполитой по дѣламъ Запорожскимъ.

Jan Kazimierz, z łaski Bożej król Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Kiiowskie, Wo-

łyńskie, Inflantskie, Smoleńskie, Czerniechowskie etc. Szwedzki, Gottski, Wandalski dziedziczny król. Wiadomo czynimy tym listem naszym wszem wobec y kożdemu zosobna, komu to wiedzieć należy. Niemasz nic, coby barziej zdobiło thron królewski, iako tych, którzy dla całośei ojczyzney dobrego mienia y co im może bydź naimilszego, a nawet y zdrowia swego odstępuią, a cnocie folguiąc, krew y żywot na usługę oiczyzney w ręce królów, panów swoich, oddaią, takimi zdobić honorami, za któremi by przyzwoite cnotom swoim odnosili ukontentowanie. Zaczym my w dobrey pamięci maiąc znakomite urodzonego Adama Żeliborskiego zasługi y odwagi, które nam y Rzeczey Pospolitey, podczas domowych rozruchów, w uspokoieniu y nawróceniu ku nam woyska zaporozskiego różne legatie odprawuiąc, z wielką dzielnością y wiarą nienaruszoną wyświadczał, skłoniwszy się do zgodney electiey ludzi duchownych y świeckich województwa ruskiego obywatelów, umyśliliśmy władyctwo Lwowskie, Halickie y Kamięca Podolskiego, po zeiściu z tego świata wielebnego niegdy oyca Arseniego Żeliborskiego, władyki Lwowskiego, Halickiego y Kamięnca Podolskiego, archimandryty Uniowskiego, wakujące dać y conferować, iakoż tym listem naszym daiemy y conferuiemy tak, że pomieniony urodzony Adam Żeliborski po dostąpieniu poświęcenia przerzeczone władictwo z cerkwiami kathedralnemi ze wszystkiemi dobrami, wsiami, folwarkami, gruntami, ich pożytkami, przynależnościami y okolicznościami tak, iako antecessorowie iego ze wszystkimi cerkwiami, monasterzami, przełożeństwem nad duchownemi, archymandrytami, ihumenami, protopopami, popami, bractwy teyże religiey graeckiey trzymali y zażywali, mieć, trzymać z dochodem od duchownych według przywileiu antecessora swego y używać będzie aż do ostatniego kresu życia swego. Daiąc mu przytym moc zupełną według praw dawnych wszelakie sprawy duchowne sąd i rząd we wszystkim duchowieństwie mnieiszego y większego stanu czynić y sprawować, aby władzą urzędu swoiego według zwyczaiu władiczego w cerkwiach y monasterach państw naszych dyecezyey swoich chwałę Bożą pomnażał, nioposłusznych y występnych według przęstępstwa

karał. Obiecuiąc za nas y naiiaśnieiszych nastempcach naszych, yż przerzeczonego urodzonego Adama Żeliborskiego przy dzierzawie y spokoinym używaniu pomienionego władictwa y iurysdyctiey duchowney zachowamy, nikomu oddalenia władzey niedamy. Co y naiasnieisi następcy nasi zyscić będą powinni, co do wiadomości wszelakiego stanu y kondytiey ludziom przywodząc, mięć chcemy y rozkazuiemy, aby przerzeczonego urodzonego Adama Żeliborskiego za własnego y prawdziwego władykę Lwowskiego, Halickiego y Kamięnca Podolskiego mieli y znali, wolności, praęeminentiey y wszelakich praerogatyw, iakich antecessorowie iego zażywali, onemi zażywać dopusczali. Na co dla lepszey wiary y pewności ręką my się naszą podpisali y pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dan we Lwowie dnia XX mięsiąca maia, roku Pańskiego MDCLXIII, panowania królestw naszych Polskiego y Sweckiego XVI roku. Jan Kazimierz król. Locus sigilli maioris cancelariae regni subappensi. Stephanus Hankiewicz, secretarius regiae maiestatis. mp.

Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 414, стр. 1699—1702.

XC.

1667 года, 27 февраля. Король Янъ Казиміръ, утверждаетъ избраніе Яна Шумлянскаго владыкою Львовскимъ, Галицкимъ и Каменецъ-Подольскимъ за оказанныя имъ услуги Коронѣ подъ Чудновымъ и за Днѣпромъ.

Jan Kazimierz, z Bożey łaski król Polski, wielkie xięze Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmudzkie, Inflandskie, Czerniechowskie, Smolenskie y Szwedzki, Gotcki, Wandalski dziedziczny król.

Oznamuiemy tym listem naszym wszem wobec y kazdemu z osobna, komu o tem wiedzieć będzie należało. Z wrodzoney naszey

krolewskiey ku ludziem nam y Rzeczy Pospolitey dobrze zasłużonym dobroczynnością na większe y najpiersze jest staranie, abysmy merito ich rowną nagradzali rekompensą y honorow pomnożeniem. Zaczym zasługi urodzonego Jana Szumlańskiego, które nam nieleniwą ochotą w róznych okazyach, pod pancerną chorongwią naszą zostaiąc, mianowicie pod Czudnowem wiele szwankow na ciele ponoszszy; wiec y w Ukrainie za Dnieprem oddawał in consideratione maiąc; a chcąc, aby bez należytey sobie nie zostawał remuneratiey y łaski naszey krolewskiey, umyslismy mu, skloniwszy sie do zgodney eleccyey ludzi duchownych y swiedzkich woiewodztwa Russkiego obywatelow, władyctwo Lwowskie, Halickie y Kamienca Podolskiego po zesciu z tego swiata wielebnego niegdy oyca Athanazego Zeliborskiego, władyki Lwowskiego, Halickiego y Kamienca Podolskiego, archimandryty Uniowskiego, wakuiące, dać y konferować, iakosz tym listem naszym daiemy y konferuiemy, tak ze pomieniony Jan, urodzony Jan Szumlanski, po dostąpieniu poswięcenia, przerzeczone władyctwo z cerkwiami kathedralnemi ze wszystkiemi dobrami, wsiami, folwarkami, gruntami, ich pożytkami przynalezytościami y okolicznościami, tak iako iego antecessorowie ze wszystkiemi cerkwiamy, monasterami, przełożeństwem nad duchownymi archimandrytami, ihumenami, protopopami, popami, bractwy tey że religiey greckiey trzymali y zażywali, mięć trzymać z dochodem od duchownych według przywileiu antecessora swego y używac będzie az do ostatniego kresu zycia swego,—daiąc mu przytym moc zupelną według praw dawnych wszelkie sprawy duchowne sądzić, rząd we wszystkim duchowenstwie większego, mnieyszego stanu czynić, aby władzą urzędu swego władyckiego w cerkwiach, monasterach panstw naszych dyocezyi swych chwałę Bożą pomnażali, nieposłusznych występnych według przestępstwa karał. Obiecuiemy tez za nas i naiasnieyszych nastempcach naszych, iż przerzeczonego urodzonego Jana Szumlanskiego przy dzierzawie y spokoynym używaniu tegosz władyctwa y iurisdikcyey duchowney zachowamy y nikomu oddalenia władze nie damy. Co do wiądomości wszestkiego stanu y kondycyey przywądząc

mieć chcemy y rozkazuiemy, aby pomienionego urodzonego Jana Szumlańskiego za własnego y prawdziwego władykie Lwowskiego, Halickiego y Kamienca Podolskiego mieli y znali, wolności y praeeminentiey y praerogatyw iakich antecessorowe iego zażywali, onemu zażywać dopuszczali, na co dla lepszey wiary y pewności ręką naszą podpisalismy sie, pieczęc koronną przycisnąć roskazalismy. Dan w Warszawie, dnia dwadziestego siodmego miesiąca lutego, roku Panskiego tysiącznego sześćsetnego sześćdziesątego siodmego, panowania naszego Polskiego y Szwedzkiego dziewietnastego roku. Jan Kazimirz król. Piotr Kochanowski, chorąży Chełmski. Sigillum maioris cancellariae regni in theca laminea in file sericeo viridi appensum. Post ingrossationem vero originale exemplar idem afferens ad se recepit et de recepto sibique restituto officium praesens quietavit.

Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 418, стр. 1142—1145.

XCI.

1667 года, 12 апрѣля. Избраніе мірянами и духовенствомъ округа Жидачевскаго, въ монастырѣ Гушовскомъ, Іосифа Шумлянскаго, епископомъ Львовскимъ, Галицкимъ и Каменецъ Подольскимъ, съ заявленіемъ, что его избранію препятствуетъ митрополитъ Кіевскій, и что Шумлянскій истинный сынъ православной церкви и будетъ защищать православіе.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia et Leopoliensia personaliter veniens nobilis Samuel Zurawski, obtulit officio praesenti et ad acticandum porrexit litteras electionis episcopi ritus graeci Leopoliensis et Haliciensis et Camenecensis Podol., in monasterio Hosowiensi die duodecima mensis aprilis anno ad praesens currenti, per iucolas ritus graeci palatinatus Russiae et districtus Żydaczowiensis, utriusque tam spiritualis, quam secularis status, conscriptas et manibus eorundem subscriptas tenoris sequentis:

Elekcya w monasterze Hoszowskim dnia dwunastego miesiąca kwitnia, roku Panskiego tysiącznęgo sześćsetnego sześćdziesątego siodmego.

My szlachta y obywatele wespoły duchowenstwa ritus graeci, wojewodztwa Ruskiego, powiatu Żydaczowskiego, wsi roznych dziedzice, glosami naszemi wolniemy y rękami swoiemi ztwierdzamy, stosuiąc się do prowokacyey Boskiey y głosow j. mm. pp. braci naszych woiewdztwa tegosz Ruskiego, obywatelow ziem, Lwowskiey, Halickiey y Kamienca Podolskiego, ktore ferowali iego moscia pana Josepha Szumlanskiego, towarzystwa roty pancerney iego krolewskiey mośći, iż zgodnie y nie zmyslnie od nas wokowany zostaie na ten swiętobliwy wakans episkopiey Lwowskiey, Halickiey y Kamienca Podolskiego, po zesciu z tego swiata niegdy wielebnego iego mości oyca Athanazego Zeliborskiego. A że nie in consueto loco przychodzi nam wota ferować, przeszkodą w tym zostaie iego mość oycec metropolit Kiiowski, który otrzymawszy administratią nie tylko aby nas miał do elekcyey wolney stymulować, iako pasterz, ale prywate swoie (pareat nam iego mość)[1]) promowuiąc, chce ią annihilować, y nas postponuiąć bracią swoiey, prawa cerkwie Bożey zatrudnia. Zaczym my iako maiąc prawa wolne, tak libenter zgodnie do woli Bożiey stosuiąc sie, y woli j. mm. braci naszych promowuiemy y wota nasze na i. m. pana nominata feruiemy episkopiey Lwowskiey i. m. pana Szumlanskiego brata naszego y z antecessorow i. m. w wierze prawosławney katholickiey syna wostoczney matki naszey cerkwi stałego. A ktoby takowy znaleść sie miał, iżby contrarius był wprzod woli Bożey, woli cerkwie swiętą y woli nas wszystkich, obywatelow ziemskich, z ziemi naszey Lwowskiey, albo Halickiey y Kamienca Podolskiego, religiey naszey prawosławney katholickiey obywatel nasz ziemski, takowy by to przeciwnym był dla prywaty swoiey, albo prywaty czyiey,—co ma bydz vacuum et inane rozumiano, y takowy nie promowował by bonum publicum

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

ecclesiae, ale bonum privatum czyie albo siebie samego, z czego sprawować ma sie na każdy termin, na instantią delatora lubo in foro fori, lubo na seymie, lubo na kommissiey, albo tesz y w tribunale, a przy niem żaden z nas opponować sie niema, obiecuiemy. Daiąc przy tym ad praesens i. m. panu nominatowi my y duchowni i. m. testimonium, iż prawdziwym y prawosławnym synem cerkwie Bożey wschodniey zostaie, y prawąsławe cerkwie Bożey promowujcą, na prawosławny nastempuie episkopiey wakans, na co y inszych manasterow y duchownych ma testimonium. Co do wiadomości wszystkich kondycyi ludziom podawszy rękami sie naszemi podpisuiemy, życząc dlugoletnego Boskiego wszystkim promowuiącym cerkiew Bożą błagosłowienstwa y chwały Bożey pomnożenia. Działo sie w monasterze Hoszowskiem, dnia dwunastego miesiąca kwietnia, roku Panskiego tysiącnego sześćsetnego sześćdziesiątego siedmego. Bina sigillorum binorum loca. Joseph Leszczynski, humen monasteru Hoszowskiego ze wszysztką bracią swą. Theodor Podgurski, praesbiter Hoszowski. Hrehory Hoszowski, namiesnik Dolinski. Michayło Witwicki, swieszczenyk. Hrehory Bolechowski, praesbiter. Joił, humen monasteru Swaryczowskiego ze wszystką bracią ręką własną. Hrehory, swiszczenyk. Dobrzanski. Theodor Leszczynski, praesbiter Welzyorski maietnosci jch mm. pp. Czołhanskich y jch mm. pp. Berczowskich ręką. Jakob Filonow, praesbiter Rostocki. Stephan, praesbiter Kniazolucki. Szymon Petranowski. Alexander Karbowski. Andrzey Witwicki-Koszczyniac. Mikołay Hoszowski-Sekąwiąt. Wasil Hryniszyn Witwicki. Mikołay Witwicki. Mikołay Witwicki Swiedziwodzic. Jan Witwicki-Horbiak. Andrzey Witwicki. Stanisław Witwicki Tomaszewicz. Theodor Witwicki Tomaszowicz. Jan Witwicki. Jan Bratkowski. Theodor Hoszowski. Alexander Hoszowski. Hrehory Hoszowski Romankowicz. Michayło Lucki. Jan Berczinski. Prokop Hoszowski Stasiewicz. Basili Huszowski Tłukaniec. Basili Strutynski Mosiuk. Stephan Hoszowski Szawkowicz. Iwan Hoszowski Moroz. Theodor Hoszowski Bereklec. Jacenty Witwicki. Theodor Hoszowski Kubaniec. Jan Semigonowski Wolczek.

Iwan Hoszowski Holdyszewicz. Iwan Hoszowski Hulatutyniec. Paweł Hoszowski Misiewicz. Prokop Witwicki Krywałka. Raphał, Iwan y Petro bracia rodzeni Witwiccy Byczkowie.

Post ingrossationem vero originale exemplar idem afferens ad se recepit et de recepto sibique restituto officium praesens quietavit.

Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 418, стр. 1151—1155.

XCII.

1667 года, 15 мая. Избраніе шляхтою земель Львовской, Жидачевской, Галицкой и Каменецъ-Подольской въ монастырѣ Шваричевскомъ Ивана Шумлянскаго, номината епископіи Львовской, епископомъ Львовскимъ, Галицкимъ и Каменецъ-Подольскимъ.

Confirmacya electyey w manasterze Swaryczewskim dnia pietnastego miesąca maia, roku Panskiego tysiącznego sześćsetnego sześćdziesiątego siodmego.

My szlachta niżey podpisani ziemi Lwowskiey, Żydaczowskiey, Halickiey y Kamienca Podolskiego, obywatele woiewodztwa Ruskiego, widząc cerkiew Bożą po swiętey pamięci i. m. oyca Athanazego Zeliborskiego, episcopa Lwowskiego, osierocialą, ziechalismy sie byli, za wydanemi od iasnie wielebnego oyca Winnickiego, mitropolity Kiiowskiego, universałemi, na mieysce zwyczayne do kathedry Lwowskiey dla elekcyey novi succedanei, gdzie osilowalesmy byli de medio obywatelow woiewodztwa Ruskiego, opatrzywszy godnego y sposobnego do tey godności, kandydatem y electem uczynić. Czemu zazdrosliwe fata zapobiezaly, że za niezgodliwemi y przeciwnemi głosami dobro cerkwie Bożey ne tak promowowane iako opprymowowane było, zkąd musielysmy bez effectu odiechac. Jednak, upatruiąc, aby cerkiew Boża dla pewnych prywat iakiego nieodniosła detrimentum, uczynilismy między sobą sessyą, na którey zlecilismy za ogłoszeniem niektórych ich mm. braci ziem naszych, dawszy im plenarium facul-

tatem, aby człowieka z przodkow swoich rodowitego obywatela ziem naszych, do tego nauką umieietnoscią kwitnoncego na to upatrzywszy, wokowali y onemu wszystkich nas braci imieniem testimonium, że zgodnie iest electus, do i. k. m. pana naszego miłosciwego wydali, którzy prozbie naszey y affectacyey dosyc chwale Bożą promowuiąc uczynili. Czego odebrawszy wiadomość pewną, maiestatowi i. k. m. panu naszemu miłosciwemu dziękuiemy, ze ne odmowiwszy pokorney supplice braci naszey, z klementiey swoiey wydać i. m. panu Janowi Szumlanskiemu naszemu wielce m. panu y bratu na episkopią Lwowską, Halicką y Kamienca Podolskiego bez żadney makuły y obligu, który by miał szkodzić cerkwie Bożey, roskazał przywilei. A że dostaie sie nam słyszec, że niektórzy, inwiduiąc a latere zoilo prawie dente dobro cerkwie Bożey chcąc opprimere, udaiąc, iakoby i. m. pan Szumlanski, nominat episkopiey Lwowskiey, nie był zgodnemi głosami zgodne od nas braci plenipotencyą na tę godność wokowany. Tedy te przeciwne głosy tłumiąc, powtore wydaiemy testimonium, że legitime od nas braci deputowanych, dawszy im na to plenariam facultatem, est electus. Co do wiadomośći każdemu podawszy, rękąmi naszemi przy pieczęciach zwyczaynych dla lepszey wagi y pewnośći podpisuiemy sie. Działo sie w monasterze Swaryczewskim dnia pietnastego miesiąca maia, tysącznego sześćsetnego sześćdziesiątego siodmego roku. Loca sigillorum quinque. Andrzey Swaryczewski. Jęndrzey Swaryczewski Tołstowicz. Samoyło Swaryczewski. Petr Sulatycki. Michał Zurakowski. Jendrzey Brzoniowski, dziedzic na Brozniowie. Dmiter Strutynski. Daniel Popiel. Theodor Krehowiecki. Marcin Brzosniowski. Jerzy Sulatycki. Jan Brzosniowski Kuklicz, Smahukowicz. Samuel Brzosniowski. Andrzey Brzosniowski Kielubay. Basili Semiganowski. Theodor Brosniowski ich mosców ze wsi Brosniewa podpusuje sie. Prokop Swaryczewski. Jan Hoszowski. Zophia Brosniowska imieniem synow swoich trzech iako dziedziczka w Swaryczowie. Hrehory Swaryczowski Tołstewicz. Jendrzy Koaryczewski Bula. Stephan Drohomirecki. Wasil Drohomirecki. Leś Drohomirecki, swiszczenyk. Jerzy Holyn Nizolanski. Teodor Bere-

zowski, Konstanty Holynski. Jan Żurakowski. Paweł Holynski. Hrehory Holynski. Konstanty Balicki Lucki. Prokop, Tomasz Holynski. Stanisław Żylinski. Alexander Berezowski, ze wszystkiey wsi Scrutyna Wierchniego. Paweł Memnowicz, swiszczenyk Strutynski. Petr Bcekicz Strutynski. Jan Pawłowicz Strutynski. Jan Chodyniec Strutynski. Jacko Zelitycz Strutynski. Symeon Daszkowicz Strutynski. Jakub Pawłowicz Strutynski. Theodor Olechnicz Strutynski. Łukasz Strutynski. Basili Strutynski. Hrehory Pawłowicz Strutynski. Hrehory, Alexander, Samuel bracia rodzeni Berthenta Strutynscy. Andrzey, swieszczenyk. Jerzy Strutynski. Paweł Memnowicz. Jwan, Lesko ze wsi Krehowicz. Jwan Krechowiecki Tedeczkowicz. Theodor Krehowiecki Bukayczyc. Hrehory Krehowiecki Bukaczyc. Stephan Krehowiecki Bukaczyc. Jwan Krehowiecki Bukaczyc. Hrehory Wołkowicki. Stanisław Krehowicki Dorowicz. Hrehory, Jerzy bracia rodzeni rękami własnemi. Jwan, Michayło Chocinski. Pioter Berezowski. Hrehory Jastrzemski. Semino Krykowicz, namiesnik Miedzyboski imieniem wielebney kapityly Miedzyboskiey ręką własną. Post ingrossationem vero originale exemplar idem afferens ad se recepit sibique restituto officium praesens quietavit.

Львов. бернард. арх., кн. гр.. т. 418, стр. 1157—1162.

XCIII.

1667 года, 20 іюля. Грамота короля Яна Казиміра, которою онъ извѣщаетъ духовенство и мірянъ земель Львовской, Галичской и Каменецъ-Подольской, что именуетъ владыкою Львовскимъ Іосифа Шумлянскаго, которому и приказываетъ повиноваться и уважать.

Jan Kazimierz, z Bożey łaski król Polski, wielkie xięze Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmudzkie, Inflandskie, Czerniechowskie, Smolenskie y Szwedzkie, Gotski, Wandalski Dziedziczny król.

Wszem wobec y każdemu zosobna, komu to wiedzieć należy, a mianowicie, tak stanu rycerskiego, iako y mieyskiego, bractwa y inney religiey greckiey ludziom, urzędowi y zwierzchności władyctwa Lwowskiego, podległszym ziemie Lwowskiey, Halickiey y Kamienca Podolskiego obywatelom wiernie nam miłym, łaska nasza krolewska. Wiernie nam mili! Conferowalismy władyctwo Lwowskie wielebnemu Josephowi Szumlanskiemu po zejściu z tego świata wielebnego Athanazego Żeliborskiego wakuiące, na co y confirmatia nasza, za zgody obywatelów religiey greckiey, dioceziey tego władyctwa, electią ludzi y obywatelów ziem pomienionych, przez osobliwy przywiley, zaszła. Napominamy przeto wierność waszą y miec chcemy, abyście pomienionemu władyce z powinności y obowiązku swego wszelaką pocziwość y posłuszeństwo y należycie poszanowanie, iako przełożonemu swemu w duchowienstwie religiey greckiey, a nie komu inszemu, oddawali y we wszystkich obowiązkach, które władykom Lwowskim przynależą, dosyć czynili, inaczej nie czyniąc dla łaski naszey z powinności swoiey.

Dan w Warszawie, dnia dwudziestego miesiąca lipca, roku Pańskiego tysiąc sześćsetnego sześćdziesiątego siódmego, panowania naszego Polskiego dziewiętnastego, a Szwedzkiego dwudziestego roku. Jan Kazimierz krol. Loca sigillis minoris cancellariae regni. X. Stanisław z Lipca Lipski, regens cancellariey koronney.

Львов. бернард. арх., кн. гр. Львов. т. 418, стр, 1584—1585; т. 419, стр. 1585 и кн. гр. Галицкая, т. 164, стр. 194.

XCIV.

1667 года, 20 іюля. Избраніе Іосифа Шумлянскаго епископомъ Львовскимъ, Галицкимъ и Каменецъ - Подольскимъ, въ каѳедральномъ соборѣ св. Георгія, нѣкоторыми братствами и нѣкоторыми изъ духовенства.

Wieczney pamięci zostawując, wiadomo czyniemy, iż my stanu duchownego y świeckiego Ruskiego y Podolskiego woiewodztwa religiey greckiey obywatele, po zejściu z tego świata piae memoriae iaśnie u Boga przewielebnego i. m. oyca Athanazego Żeliborskiego, episkopa Lwowskiego, Halickiego y Kamienca Podolskiego, archimandryty Uniowskiego, zelando w tey mierze, aby destitutum suo legitimo pastore tychże pomienionych woiewodztw dyiecezyey ludzi wschodniey cerkwie ovile w długiem osieroceniu, a przez to y w nieporządku iakem, niezostawało, zwłaszcza osobliwemi universałami iaśnie przewielebnego i. mc. oyca mitropolity Kiowskiego prawosławnego pobudzeni de bono in augurandum et elegendum succedaneum na zwykłe electionis mieysce kathedry świętego Jerzego Lwowskiey zjechaliśmy się byli i już in ordine w samey cerkwi congruo ferre vota za wzywanem Ducha Swiętego zasiadłszy, a za tym iż za prepedicią pewnych osob, od przerzeczonego i. mci oyca mitropolity zesłanych in factis rebus, rozejść się muśielismy, tak iż potym za przyiazdem swoiem do teyże kathedry i. mci ojciec metropolita, sede occupata, mimo puszczaiąc instantie nasze y bractwa, któremi expostulowaliśmy. Widząc periculum in mora, a wspomniawszy antecessorów naszych pilnie de erigendo episcopatu pieczołowanie y od naiaśnieyszych królow ich mm. de libera electione tey dyiecezіey ritus nostri episcoporum otrzymane przywiley et diplomata prawem pospolitym obwarowane, w niczem onym nie chcąc denegare, czas y mieysce sposobne na to sobie obrawszy, a za godnym zezwoleniem naszym zgromadziwszy się, per libera vota et suffragia obraliśmy z pośriodku siebie, per verbum placet, i. mci pana Jana Szumlanskiego spół-obywatela na-

szego, probitate vitae et moribus do tego urzędu episkopiey idoneum, y ot rzeczy pospolitey bene meritum, starożytney familiey tegoż woiewodztwa obywatela, tak iż z klemencyey i. k. mci p. m. do teyże electiey naszey stosuiąc się, conferowany mu jest przywiley, y iako legitime electus vitam monasticam, na tenże ordynuiąc się urząd episcopski, professus, o którey to electiey naszey, iż niektórych absentium suborte sunt wątpliwości. A że nas, iako duchownych ordo wszystkiey kapituły episkopskiey Lwowskiey, tak swiątobliwych bractw cerkiewnych electią, o to instantiami swoiemi solicitował, abyśmy ziechawszy się, wolne iuż miejsce przy kathedrze maiąc, commode consulere mogli o nayprędszey consecratiey electa na episcopią. Dla tegoż, removendo o uczynioney wszelkie adversantium dubia a manifestando, iako rite y probe obraliśmy przewielebnego w Chrystusie przed tym in seculo Jana, tak y teraz tegoż in monastica vita i. mci oyca Josepha Szumlanskiego, ex unanimi assensu, za kandidata na tą episcopią reassumimus, y vota nostra powtarzając y nikogo innego na tę episcopię succedaneum mieć unanimiter declaramus, y chcemy wszyscy tylko onego, y do dostompienia według kanonów oyców swiętych consecratiey presentuiemy jego y my duchowne concilium capituły Lwowskiey y wszyscy inni przytomni temu swiątobliwemu aktowi, iako y bractwa cerkw naszych specificowanych zgodnie, także za przyzwaniem Ducha Swiętego, electią approbuiąc y następuiąc, na tegoż przewielebnego i. m. oyca Szumlanskiego unanimiter zezwalamy, y na urząd onego episcopski, za pasterza obieraiąc, iednostainemi głosy mieć chcemy, y iako nayprędzey consecratum na tym urzędzie pasterskim widzieć pragnąc, y Boga Wszechmogoncego błagamy, wszyscy rękami naszemi dla lepszey wiary podpisuiąc się y pieczęci przykładaiąc. Działo się we Lwowie w kathedralney cerkwi swiętego Jerzego, dnia dwudziestego lipca, roku tysiąc sześćsetnego sześćdziesiątego siódmego. Jan Ubernicki, łowczy Czerniechowski. Paweł Semiganowski. Prokop Janczynski. Samuel Janczynski. Prokop Bucen. Raphal Witwicki. Andrey Szwaryczowski. Stephan Kuszczakiewicz, brat starszy imieniem wszy-

stkiego bractwa. Paweł Wasilewicz imieniem bractwa Czesnokrestniego. Jan Hołowski, swieszczenik Hołowecki. Wasil Rewali imieniem bractwa s. Jana. Jeremonach Jozeph Komarzenski, namiestnik kathedralny Lwowski. Jeremonach Joseph, ihumen s. Jana Bogosłowa. Gierasim, swieszczenik Piatnicki. Hryhory Mokracki, swieszczenik s. Mikołaia, namiestnik Żołtawiecki y Żołkiewski. Jeremonach Sophroni, ihumen Rudnicki. Jan Jasinski, swieszczenik Bohoiawlenski. Andrey, swieszczenik Tarnawski. Iwan Woskresnicki, swieszczenik. Michał, Czesnochrescki swieszczenik. Paweł Pawłowicz imieniem bractwa s. Mikołaja. Theodor Firlizowski imieniem bractwa Błahowieszczenskiego. Theodor Matyszowicz, brat starszy imieniem s. Theodora Tirona cerkwie. Andrey Horodecki. Wasil Sernicki, swieszczenik.

Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 419, стр. 2162—2164.

XCV.

1668 года, 5 марта. Привилегія короля Яна Казиміра, данная Евстафію Свистельницкому на епископство Львовское.

Actum in castra Haliciensia feria quinta post Dominicam Misericordiae proxima anno Domini 1668. Oblata privilegii sacrae regiae maiestatis super episcopatum Leopoliensem E. Świstelnicki.

Officium praesens castrense capitaneale Haliciense introcontentum privilegium sacrae regiae maiestatis super episcopatum ritus graeci Leopoliensis, Haliciensis, Camenecensis Podoliae generoso Eustachio Świstelnicki, per eandam sacram regiam maiestatem benigniter collatum, manu eiusdem sacrae regiae maiestatis propria subscriptum, sigillo maioris cancellariae regni communitum, de actu et data illius Varsaviae die quinta mensis martii anno currenti, ad acticandum vero per genorosum Procopium Kropiwnicki porrectum, suscepit et actisque suis inscribere mandavit de tenore tali, qui sequitur:

Jan Kazimierz, z Bożej łaski król Polski, wielki książe Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Inflanckie, Kijowskie, Wołyńskie, Smoleńskie, Czerniechowskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny król. Oznajmujemy tym listem naszem wszem wobec i każdemu zosobna, komu to wiedzieć będzie należało. Od początku panowania naszego, zasiadłszy na tronie królewskim, nie inne studium nasze mieć chcieliśmy, tylko aby wiernych poddanych naszych swobody, privilegia i prawa, od najjaśniejszych przodków naszych nadane, całe i nienaruszone zostawały, cośmy na szczęśliwej koronacyi naszej nie tylko iureiurando zatwierdzili, lecz speciali diplomate declaravimus. Toż praestitimus narodowi Ruskiemu, gdyśmy w distributiwie beneficiorum ecclesiasticorum podług praw cerkiewnych i zwyczajów dawnych dotąd postępowali, aniśmy novitates ullas, któreby prawom ich przeciwne były, dopuszczali. Jako i w conferowaniu roku przeszłego urodzonemu Janowi Szumlańskiemu władyctwa Lwowskiego, po śmierci wielebnego niegdy ojca Athanazego Żeliborskiego wakującego, tymże torem postąpić życzyliśmy, informacyą i elekcyą przez tegoż urodzonego Szumlańskiego kancellaryi naszej pokazane za dowodne i słuszne natenczas odebrawszy. A że nam toties przez pewnych panów rad naszych i na supplikę obywatelów województwa Ruskiego, Podolskiego duchownego i świeckiego stanu przełożono, iż elekcya motu privato i pokątnie, bez wiadomości starszych do tego należytych, na miejscu prywatnem niezwyczajnem złożona i przeciwko prawom, przywilejom, constitutiom i dyplomatom jakoby odprawowana, na co manifestacye i deklaracye obywatelów Lwowskich, Podolskich, Halickich, Trębowelskich, Żydaczowskich i duchownych osób niektórych zaszły. My tedy przestrzegając indemnitatem panów cerkiewnych, jakośmy osobnymi listami naszymi dalszą collaciej władyctwa tego exekucyą zatrzymać rozkazali, tak i teraz mając dostateczną o wszystkiem informacyą, na prośbę panów rad naszych, a nawet na supplikę urodzonych posłów ziemskich województwa Ruskiego, na teraźniejszy sejm zesłanych, imieniem województw i powiatów pomienionych, do nas wniesiono wyżej wspom-

niany przywilej urodzonemu instigatorowi koronnemu iure mediante windykować i cassacyę tego w sądzie naszym otrzymać zlecamy. A przychylając się we wszystkiem do przywilejów tak dawnych za świętej pamięci najjaśniejszych: Witolda, Kazimierza, Alexandra, Zygmunta i innych przodków naszych nadanych, jako i swieżych praw i konstytucyi, narodowi Ruskiemu służących, ponieważ za złożeniem przez przewielebnego ojca Antoniego Winnickiego i wszystkiej Rusi, według dawnych zwyczajów, na miejscu katedralnem przy cerkwi tytułu świętego Jerzego we Lwowie, elekcyi, duchowienstwo, kapituła, obywatele stanu rycerskiego województwa Ruskiego i Podolskiego, także bractwo miejskie Lwowskie i insze diecezyi Lwowskiej bractwa, do tej elekcyi należącej, na dzień jedenasty podług starego kalendarza miesiąca stycznia roku teraźniejszego w liczbie nie małej zjechawszy się, czterech kandydatów zgodnie et unanimo consensu obrali i tą elekcyą swoją oryginalną z podpisem i pieczęciami przed nami produkowali. Za czem my nie chcąc w tem deesse prawom pomienionym, owszem one omni meliori modo in suo vigore zachowując, a mając zalecone urodzonego Eustachego Świstelnickiego dotes... urodzenia, starożytność, życia pobożność, w naukach biegłość i do takowej godności zdolność, onemu jako ze czterech kandydatów nam podanych, debite et legitime obranemu, toż władyctwo Lwowskie, Halickie, Kamieńca Podolskiego z Kryłosem, taliter wakujące i do dyspozycyi naszej słusznie przypadłe, umyśliliśmy dać i conferować, jako tym przywilejem naszym dajemy i conferujemy, tak aby pomieniony urodzony Świstelnicki, po dostąpieniu poświęcenia na władyctwo Lwowskie od przełożonych cerkwie wschodniej, one z katedrami, cerkwiami, monasterami, ze wszystkiemi dobrami, folwarkami, gruntami, polami, poddanymi, daninami, pożytkami, przynależytościami et quibusvis adjacentis, według dawnych starożytnych fundacyi, tak jako antecessorowie jego ze wszystkiemi cerkwiami, monasterami, iurisdikcyą, przełożeństwem nad duchownem, archimandrytami, ihumenami, czerncami, protopopami, namiestnikami, świeszczennikami, bractwy wszystkiemi tejże religii greckiej trzymali i zażywali, i on

trzymał i zażywał i dochodem od duchownych według zwyczaju antecessorów swoich bez wszelakiej jakichkolwiek osób przeszkody i bezprawia aż do ostatniego kresu życia swego, albo do wyższej godności duchownej dostąpienia. Obiecujemy też za nas i najjaśniejszych następców naszych, iż przerzeczonego urodzonego Świstelnickiego przy spokojnej tegoż władyctwa possesyi, także przy iurisdikcyi nad wszystkiemi duchownymi zachowamy i nikomu do oddalenia władzy i mocy, póki żyć będziemy, nie damy, co i najjaśniejsi następcy nasi ziścić będą powinni; a to do wiadomości wszelkiego stanu i condytiej ludziom religiej greckiej duchownego i świeckiego podając, mieć chcemy, aby powyż rzeczonego urodzonego Świstelnickiego po dostąpieniu stanu duchownego i praeeminencyi episcopiej, a nie kogo innego, za własnego i prawdziwego władykę Lwowskiego, Halickiego i Kamieńca Podolskiego mieli i znali i onemu praerogatyw wszelakich, zdawna do godności władycznej należytych, zażywać dopuszczali, dla naszej łaski. Na co dla lepszej wiary i pewności ręką śmy się naszą podpisali i pieczęcią zawiesistą koronną zatwierdzić rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia V miesiąca marca roku Pańskiego MDCLXVIII, panowania królestw naszych Polskiego i Szwedzkiego XX roku. Ioannes Casimirus rex. Stanislaus Ignatius de Wojakowa Wojakowski, sacrae regiae majestatis secretarius mp. Władyctwo Lwowskie urodzonemu Eustachiemu Świstelnickiemu, za kanclerstwa iaśnie wielmożnego i. mci pana Jana hrabie z Leszna, kanclerza najwyższego koronnego, generała Wielkopolskiego, Malborskiego, Warszawskiego etc.... starosty, rescriptum et inducatum ad acta metrices regni cancellariae maioris. Stephanus Hankiewicz, secretarius regiae maiestatis m. p. Locus sigilli appensi maioris cancellariae regni in occluso rothalo. Post ingrossationem vero originale eidem offerenti est restitutum, de quo restituto officium praesens quietatur.

Львов. бернард. арх., кн. гр. Галицкая, т. 164, стр. 460—464.

XCVI.

1668 года, 15 марта. Протестація Іосифа Шумлянскаго противъ Ивана Мазараки, Григорія Папары и Максиміліана Балабана, взводящихъ разныя клеветы на протестующаго, и противъ Антонія Винницкаго, митрополита Кіевскаго, заѣхавшаго въ чужую епископію, распоряжающагося въ ней и вооружающаго мѣщанъ противъ Шумлянскаго.

Actum in castro Leopoliensi feria quinta post Dominicam Lactale proxima anno Domini 1668. Venerabilis Szumlański episcopus ritus graeci Leopoliensis contra Mazaraki, Papara et alios protestatur.

Oczywiście do akt niniejszych grodzkich Lwowskich starościanych przybywszy jaśnie wielebny w Bogu ojciec Josef Szumlański Lwowski, Halicki i Kamieńca Podolskiego ritus graeco-rutheni episkop, jak prędko dla zabaw officii sui episcopalis będąc odległy, uzdolniony zostawszy, tę swoję żałobliwą przed temiż aktami niniejszemi zanosi protestacyą i skargę naprzeciwko sławetnym Janowi Mazarakiemu, Jerzemu Paparze i uczciwemu Maxymilianowi Bałabanowi, mieszczaninowi tutecznemu, względem niżej opisanej do nich przez się mianej pretensyi, iż oni, stawszy jaśnie wielebnego ojca Winnickiego, metropolitę Kijowskiego na nieszczęście słuszności i prawdy uciśnienie i prawa pospolitego obelżenie, na wielkie jaśnie wielebnego w Bogu Josefa Szumlańskiego episkopa famam publicam, którą sobie, tot in patriam merita spendując, emeruit, ohydzenie applausores infernali prawie naprzeciwko temuż Lwowskiemu episkopowi niniejszemu protestantowi exaestuantes odio zawsze omni, qua impar est, iniquo starali i starają modo, ażeby go z pańskiej jego królewskiej mości łaski, ad unanimem województw i ichże districtuum i całych ziem stanu szlacheckiego obywatelów electionem, jemu benigniter conferowanej mogli go denudare; czego że expressae meriti pańskiej pertinacite et temerarie sprzeciwiając się, efficere nie mogą, lubo

tanta złośliwie, z pomienionym jego mością ojcem Winnickim, nie bez znacznego i wielkiego ludzi chrześciańskich, in patrio orbe zostających, i inszych podalszych scandalo; moliti sunt, listy albo raczej famosos libellos ciż pomienieni wyżej inculpati za sobą protestantem do ziemi Mołdawskiej hospodarza j. mći i inszych tych ziem panów (w ktorych prawie consensu jego królewskiej mości przy inszych ordinum listownych do jaśnie wielmożnego jego mości pana wojewody i hospodarza pomienionych ziem Mołdawskich jemu danych intencessyach, żeby tenże przerzeczony jaśnie wielebny Szumlański wedle orientalis ecclesiae ritum summarium na urząd swój od tamtego miejsca episkopów legitimam i debitam sobie pozyskał consecrationem niniejszemu protestantowi concessum jest)[1]) dosyć kłamliwe i niemożliwe i wszelkiej na niniejszego protestanta pilne zajadłości i niczem de integritate nominis niezrażonego famam in summum zdrowie nawet samo vocatorias dubium ac suspicationem przez umyślnych swoich przysłali, sinistre pomienionego jaśnie wielebnego w Bogu episkopa teraźniejszego, a natenczas jeszcze nominata tejże episkopiej udając i pisząc go być w tych listach swoich nie chrześcianinem, apostatą i zajadłym na wiarę chrześciańską . . . . . i wszelkiej niezbożności człowiekiem i owszem gorszym jeszcze niż djabłem do tych ziem mołdawskich zajechałego detulerunt i opisali, żadnego na pańską j. kr. m. i inszych procerum instantiach do hospodara jego mći ziem Mołdawskieh względu i powagi nie mając, w wielkie niniejszego protestanta periculum salutis i ohyde boni nominis loci intulerunt, tak dalece, że ciż tamtych krajów priores bacchati sunt, że więcéj w nas, prawi, greków naszych, jakowi sam pan Mazaraki i Papara i Bałaban instancie te ważą, aniżeli te wasze, które z sobą macie, co im łatwie na terminie prawa probabitur. Tym tedy swoim zawziętości postępkiem, ledwie zdrowia jaśnie wielebnego w Bogu ojca episkopa Lwowskiego i inszym z nimże będącym do Porty Ottomańskiej dla pomienionych inculpatorów instan-

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

cyach mało nie odesłano. Jednakże jeszcze i tym swoim złym postępkiem ludzką sławę psującym, łżącym i wniwecz obracającym z tej zajadłości swej i upornej na przeciwko pomienionemu jego mości ojcu episkopowi Lwowskiemu zawziętości ad societatem nie ukontentowali, i owszem większe maioribus przydawając nienawiści swej, ausus z pomienionym jego mći ojcem Winnickim zcombinowawszy, tyle okazyej do złego i do rujnowania niniejszego protestanta quaeritando, na swym zawaśnionym umyśle na dobro i imie tegoż protestanta nie przestali, aż pomienionemu jego mości ojcu metropolicie Kijowskiemu podawszy sposób, okazyą, czas, dzień i godzine, pomienieni pp. inculpaci, ażeby przerzeczonego jego mości ojca Szumlańskiego, pro munere officii sui in oris remotioribus suum episcopale negotium continującego, katedre Lwowską przy cerkwi Jerzego świętego męczennika ritus graeci będącą, in summum niniejszego protestanta legis praeiudicium, oczywistą ojczystych majestatów pana woli repugnationem, sub dole z niemiż pomienionymi inculpatis vi et violenter armato jako najprędzej zajechać nie omieszkał. Jakoż ipso facto z wielką satellitum swoich manu czasu niedawnie przeszłorocznego, to jest pridie circum visionis Christi Domini, in miseram omnium ipso afflictationem i katedry niniejszego protestanta desolationem najechał, i tak najechawszy dotąd rezyduje i swoje illegitimam retenduje iurisdictionem in indebitam cleri oppressionem, civium pastwie jego subiectorum, gdy jedne timore, insze verbis terret, drugie verberibus, insze carcere affligit, inszych też promissionibus pepulit. Nad to rzeczy osobliwiej wyrażone przy tejże katedrze pozabierał. Vicarium przerzeczonej cathedry omnibus spoliatum indebite incarcerował, fame et inedia angawirował za zwadą pomienionych inculpatorów, o czem przez insze osoby szerzej imieniem niniejszego protestanta uczynione i zaniesione do akt autentycznych zostają protestacye. Ponieważ temi i innemi tym podobnemi ausibus przeciwko prawu pospolitemu i securitatem publicam, którą personaliter z jego mością ojcem Winnickim, metropolitą Kijowskim z najechaniem katedry przerzeczonego j. mći protestanta gwałtownym

violarunt, wykroczyli, famam pomienionego jego mości ojca Szumlańskiego niniejszego protestanta ubivis locorum, która a primis życia jego annis in integro zostawała, summe famosis libellis laeserunt, vigorem poenarum legum na sobie zaciągnęli, względem czego tenże protestans imieniem jako wyżej powtórnie protestuje się, i o te famosos przez nich podanych ad Mołdaviam przez tychże inculpatos libellos, jako też de contemptu łaski i clementiae principis, temuż jaśnie wielebnemu jego mości ojcu Szumlańskiemu, Lwowskiemu episcopowi, ad praesens protestanti danej, postpositionem, diplomatum violationem, nad temiż praw wszelakich pospolitych i securitatis publicae na każdych miejscach gwałtownikami prawnie zemścić się obiecuje.

Львов. бернар. арх., кн. гр., т. 420, стр. 370—374.

XCVII.

1668 года, 26 марта. Протестація Θеодора Березовскаго и Гедеона Струса противъ Іосифа Шумлянскаго, который, напавши на приверженцевъ Свистельницкаго въ Крилосѣ, избилъ и морилъ ихъ три дня голодомъ, разграбивъ все ихъ имущество; Струса же заковалъ въ цѣпи и держалъ голоднаго.

Actum in castra Haliciensia feria secunda post Dominicam Reminiscere quadragesimalem proximam anno Domini 1668. Berezowski cum consorte suo et aliorum nomine contra perillustrem et reverendum Szumlański protestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia personaliter venientes generosi Theodorus Berezowski vexille levioris armaturae illustris et magnifici Andreae a Potok in Stanislawów Potocki, vexilliferi regni, Halliciensis, Colomiensis, Lezajscensis, Mościcensis etc... capitanei commilito et ad recipienda stipendia ab

incolis et terrigenis terrae Haliciensis deputatus, atque Catherina Berezowska, cum eiusdem sui mariti asistentia, conjugis legitimi sui, et perillustris ac admodum reverendi patris Antonii Winnicki, archiepiscopi Kijoviensis seu metropolitae ritus graeci, vacantium episcopatuum Leopoliensium, Haliciensium et Camenecensium a sacra regia maiestate generalis ordinati administratoris in Kryłos episcopatus Haliciensis, per eundem admodum reverendum patrem metropolitam destinati administratores; nec non et reverendi Chedion Strus, archidiaconi eiusdem admodum reverendi metropolitae Kiioviensis, incarcerati nominibus atque generosa Catherina Kropiwnicka, virgo eorundem generosorum Berezowskich sororina, cum illorum assistentia et authoritate,—in et contra religiosum in saeculo nomine Ioannem in religione vero Iosephum Szumlański ad praenominatos episcopatus Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis ad male narrata obtentio, quod a sacra regia majestate super praenominatos episcopatus privilegio intrusorem, personam inhabilem et non idoneam, inquietam et sacrae scripturae ignaram, principalem facti infrascripti, tum et religiosum Laurentium, personam vagam, atque nobiles, Theodorum Żurakowski, Alexandrum Doroszenko Hołyńsqi, Theodorum Grabowiecki, Jasmanicki, Czaykowskie, duos Garnysz, Kisiel, Hoszowskie duos, Turski, Rodowski, Romankiewicz et Korotkiewicz, comprincipales illorumque famulos, in omnem licentiam effusos, numerum trigesimum excedentes, voluntarios complices et mutuos cooperatores atque licentiosos asseclas, ad praesens de nominibus et cognominibus ignatos, postquam innotuerint in quovis iuris termino et gradu specificandos, qui tamen hic pro expressis censeri debent, gravi in quaerela et lacrimabundi questi et protestati sunt idque pro eo: Quia illi et quidem religiosus Szumlański, postposito timore Divino, in contrarium legum publicarum, divinarum et humanarum de libera electione episcopi sancitarum faciendo, tum et canonibus ecclesiasticis atque conciliorum vilipensis, imo in derogationem eorundem canonum et status equestris nobilitatis graeci privilegiis in libera electione episcopi sui gaudentes, nactus occasionem post fata olim perillustris

et admodum reverendi patris Athanasii Żeliborski Leopoliensis, Haliciensis, et Camenecensis episcopi, adscitis sibi praenominatis licentiosis comprincipalibus, non expectata, vigore iurum et privilegiorum per nobilitatem ritus graeci, legitima in loco ordinato electione variis illisque incompetentibus, in sublationem privilegiorum et spiritualium canonum liberae electionis usus modis, ausus est et praesumpsit obtentis quibusdam (ut se asserit habere)[1] a sanguine iunctis, super electionem subscriptionibus appretiatis ad male narrata a sacra regia maiestate super praefatos episcopatus Leopoliensem, Haliciensem et Camenecensem obtinere privilegium. Prout de facto et obtinuit, cui privilegio ad male narrata obtentio innixus etiam inordinatus non contentus, cum suis comprincipalibus et complicibus tot illatis iniuriis, quas sine intermissione temporis vacantibus cathedris episcopatuum tam praesbiteris ritus graeci, quam et subditis ad cathedras episcopatuum pertinentibus inferre consueverat. Nunc novissime videlicet feria sexta, proxime praeterita anno currenti, ex Valachia de repente et inopinate stipatus praedictis hominibus licentiosis et in omnem insolentiam, ut praemissum est, effusis, fretus spe impunitatis sub praetextu ad male narrata obtenti privilegii regiae maiestatis, cum sit (ut iam dictum est)[1] persona inhabilis sacrae scripturae et canonum spiritualium ignara, nec legitime ordinata et inquieta, non promovendi cultus Divini zelo, sed aviditate solummodo honoris et congregandarum opum cupiditate, praenominatus religiosus Szumlański cum suis asseclis, ductus revertendo, armatus et in armis per potentiam in bona spiritualia Kryłos nuncupata, ad episcopatum Haliciensem spectantia, administrationi sui protestantium commissa, supervenit, ibidemque fictam prae se ferendo episcopi personam, nulla lacessitus iniuria sine ulla noxa et occasione, in absentia unius protestantium, videlicet mariti, cum suis asseclis et comprincipalibus generosam Berezowska consortem atque Catherinam Kropiwnicka virginem, modernas protestantes, planitie strictarum framearum et

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

flagris per diversa corporis membra (obductione de praemissis latiore)[1] ceciderunt et consauciarunt, nobilem Zophiam Berezowska, duorum annorum infantem, suis furibundis et licentiosis excessibus perterrefecerunt, et in morbum ex perterrefactione infantem induxerunt. Protestantem unam, videlicet generosam Berezowska, flagris caesam, exuta omni misericordia et commiseratione humana, nulla habita imbellis faeminei sexus ratione, per triduum in carceribus squalidis fame et inedia macerando, in contrarium vocationis suae, praedictus religiosus Szumlański et suprascripti comprincipales cum suis asseclis, admota custodia, detinuerunt. His non contenti, res omnes mobiles protestantium in auro, argento, vestibus pretiosis et clenodiis, utpote pieniędzy dwa tysiące złotych żołnierskich kompaniej jaśnie wielmożnego i. m. pana chorążego koronnego należących, której kompaniej protestans teraźniejszy do ziemi Halickiej ordynowanym był deputatem, własnych zaś protestantów pieniędzy złotych polskich półtora tysiąca, skrzynie z depozytem, to jest z sukniami tak męskiemi, jako i białogłowskiemi, to jest tabinowy starożyty kontusz z guzami złotymi, rubinami, popielicami podszyty, opuszony ogonkami wszędzie, kosztuje sześćset złotych polskich; drugi kontusz koralowy ze złotymi potrzebami, szlamami podszyty; kosztuje złotych dwieście pięćdziesiąt. Trzeci kontusz ciemnozielony, falandyszowy, letni; kosztuje złotych sto polskich. Żupanów dwa bławatnych, jeden włosowy, drugi szkarłatny; kosztują złotych dwieście czterdzieście. Pas fiałkowy jedwabny—złotych dwadzieścia i cztery. Ubiory karmazynowe—złotych trzydzieście sześć. Czapka sukienna półgranatnia, sobolowa, złotych czterdzieście. Zasłona kitajkowa, zielona, we trzy brety: złotych ośmdziesiąt. Kobierców cztery, dwa perskich, a hadziemskich dwa, złotych półtorasta. Consortis vero generosi protestantis: spodnica atłasowa, karmazynowa, w ośm bretów, po złotych dwunastu łokieć, z potrzebami, kosztuje złotych dwieście pięćdziesiąt. Druga spodnica adamaszkowa karma-

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

zynowa florenckiego adamaszku, kosztuje złotych półtorasta. Szustohort karmazynowy, szlamami podszyty, złotych półtorasta kosztuje. Innocens, czarnego tabinu, rysiami podszyty; kosztuje złotych dwieście. W chuśtach białych jako to: w obrusach i innem ochędostwie białem domowem, złotych dwieście. W domostwie jako to: w gęsiach, kurach, w stanwiach kapusty dwóch, w przędziwie i inszym domostwie na złotych sto, vi et violenter receperunt et in usum suum converterunt, nonnulas res utpote apes mellitas foras e mansione sui protestantis sub dium eiecerunt, et eiectas cum summo et maximo damno sibi protestantibus receptionem intercederunt; res alias praenominatas pretiosas, ad multam amicabilem requisitionem sibi protestantibus extradere voluerunt, et ad praesens nolunt, sed in maximum opprobrium et contemptum tam sui protestantium, quam et praenominati perillustris et admodum reverendi archiepiscopi Kijoviensis ritus graeci de die in diem in contrarium status spiritualis et vocationis suae, in vitam varios cuniculos struendo diffidare et comminari atque machinari non desinunt. Insuper suprascriptum, religiosus Chedion Strus reverendi archiepiscopi seu metropolitae Kijoviensis ritus graeci in oppido Kołomyja, ex mandato saepefati admodum reverendi patris metropolitae Kijoviensis, ad recipiendos inde provenientes ad cathedram episcopatus Haliciensis proventus, commorantem, et ibidem cum pecuniis ex proventibus receptis praefactum admodum reverendum metropolitam vigore iuris illius et privilegii concernentibus praeventum, nulla habita ratione status spiritualis, sed in vilipendium eiusdem, apenso ferreo torque super collum eundem reverendum archidiaconem ligato ad rhedam torque, cum summo dishonore et dedecore per vicos et plateas, plana et aspera loca stratae publicae Kołomyja ad Kryłos usque duodecem milliaribus plus vel ultra, incarcerando, fame et inedia captivatum duxit, et ut id idem impune ei abeat, cum ipsis asseclis ad hoc usque tempus contra omne fas et aequum, postposito timore divino et dilectione proximi, in carceribus privatis illisque squalidis in compedibus et manieis ferreis, feno et aqua appositis, detinet et incarcerat

cum summo delubrio et scandalo hominum (aresto eo nomine facto de praemissis latiore)[1]). Ratione quorum omnium iidem protestantes offeruntque se praenominatumque admodum reverendum patrem metropolitam Kijoviensem atque archidiaconem, et illius tam ratione violentiarum circa superventionem et superaggressionem illatorum, quorum ratione in vitam diffidationis et indebitae incarcerationis, bonorum ad episcopatum pertinentium, illegitimae apprehensionis in foro fori iure acturos et iniuriam vindicaturos.

Et in continenti iidem protestantes, videlicet generosa Catherina Berezowska et nobilis Catherina Kropiwnicka coram officio praesenti vulnera praesentarunt, videlicet praefata generosa Berezowska vulnus, in cubitu manus dextrae concussum, tumefactum, lividum item vulnus videlicet derasionem cutis oblongam supra cubitum manus dextrae, item cicatricem oblongam supra cubitum manus sinistrae lividam, tam effectam; nobilis vero Catherina Kropiwnicka vulnera, videlicet derasionem cutis oblongam in fistula manus dextrae, sanguine suffusam, item cicatricem in coxendice alias na pasze pedis dextri oblongam sanguine suffusam, tempore, loco et modo in protestatione expressis, asserendo sibi comonstrantibus, eadem vulnera scuticis planitie framearum per supra scriptos principales et complices illata esse et inflicta. Quae vulnera officium praesens castrense capitaneale Haliciense vidit et debite conspexit, actisque suis connotavit.

Et in verificationem praemissorum ministerialis regni generalis, nobilis Christophorus Zieliński, officio notus, una cum nobilibus Nicolao Powalczycki et Carolo Olszewski sibi ministeriali, evidentioris testimonii gratia, adhibitis, personaliter comparens, palam libereque recognovit: Quia ille cum dictis nobilibus ad officiosam requisitionem generosi Theodori Berezowski die hodierna in actu contenta, ad bona villae Kryłos curiamque ibidem sitam personaliter condescendebat ibidemque generosam Catherinam Berezowska suprascripti requirentis consortem legitimam in carceribus privatis et squalidis exi-

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

stentem, et admodum reverendum patrem Hedionem Strus, archidiaconem perillustris et admodum reverendi archiepiscopi Kijoviensis ritus graeci, in carceribus privatis et squallidis in praefata curia in catenis ferreis et torque facietenus praeventum, apud praefatum religiosum patrem Josephum Szumlański arestavit et hoc idem arestum eidem publicavit, de quo praesens eiusdem ministerialis relatio.

Львовскій бернард. арх., кн. гр. Галицк., т. 146, стр. 183—190.

Примѣч. Въ тоже время предъявлены еще протестаціи слѣдующихъ лицъ: Георгія Терлецкаго, Петра Копыстенскаго, Іоанна Дубровскаго, Луки Волошиновскаго, Димитрія Радивиловскаго, Гедеона Струса, Ивана Мазараки, Георгія Папары, Александра Балабана, Іоакима Винницкаго и др. (Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 420, стр. 517—531, 568—573, 578—580, 617—618).

XCVIII.

1668 года, 20 апрѣля. Заявленіе священниковъ и другихъ лицъ въ судѣ о полученныхъ ими ранахъ во время нападенія Казиміра Замойскаго, коменданта Львовскаго замка, съ драгунами на церковь св. Георгія.

Actum in castro Leopoliensi feria sexta post Dominicam misericordiae proxima anno Domini 1668-vo.

Popones, venerabili Winnicki adhaerentes, concussiones commonstrant.

Ad officium actaque praesentia castrensia capitanealia, Leopoliensia personaliter venientes religiosi patres Sebestianus Niżankowski, nec non Wasian Romanowicz, Ioannes Naronowicz, reguli sancti Basilii Magni ritus graeci, atque nobiles Michael Świerski, strenuus Ioannes Ungier, Georgius Burzyński ac denique famati Stephan Kozłowski, Andreas Niewagłowski, Paulus Kowecki, commonstravit(?) officio praesenti et quidem religiosus pater Niżankowski commonstravit in corpore suo, videlicet supra oculum sinistrum vulnus parvum concussione tlenis adunci pertrusum, ob quam concussionem oculus ipse intumuit immo sanguine circumfusus est, tam in scopula manus sinistrae concussionem tumidam, tam in fistula pedis sinistrae supe-

riori concussionem tumidam lividam, clano itidem adunco illatam. Religiosus vero Romanowicz commonstravit in naso concussionem parvam, framea obvessa alias płazem szabli illatam. Nobilis vero Świerski commonstravit in palma superiori manus dextrae vulnus longum per palmam et indicem eiusdem manus sese tendens, enorme cruentum profundum ad (os?) pertingens. Strenuus Ioannes Ungier commonstravit in fistula inferiori pedis sinistrae concussionem tumidam lividam, sanguine suffusam, clano adunco illatam. Georgius Burzyński commonstravit in sincipite supra aurum dextrum vulnus sectum cruentum profundum cum praesectione ossis, ex quo ossa mediocria decem exiliere, quae officio praesenti praesentavit. Famatus Kozłowski commonstravit in occipite vulnus sectum cruentum profundum, item in fronte dextrae concussionem magnam cum derasione cutis, clano adunco illatam. Famatus Paulus Kowacki commonstravit in capite suo versus aurim dextram vulnus sectum cruentum profundum enorme ad os pertingens, item in occipite vulnus parvum sectum cruentum ad os pertingens, idem in sincipite vulnus sectum parvum, item in auri sinistra vulnus sectum parvum et notabile. Famatus Andreas Niewegłowski commonstravit in corpore suo videlicet super oculo sinistro concussionem tumidam levandam sanguine suffusam, item in . . . . capitis dextro concussionem parvam sanguine suffusam, ut asseruit, muszkietem illatam. Quae vulnera concussionemque praesertas sibi commostranti circa violentam invasionem cathedrae ritus graeci, apud sanctum Georgium in suburbio Haliciensi hic Leopoli sitam, perdraganos generosi Casimiri Zamojski colonelli sacrae regiae maiestatis, in media nocte de feria tertia in feriam quartam sese vergentem, inflictas esse asseruerunt, quae itaque vulnera concussionesque praefatas officium praesens vidit et debite conspexit.

Львовскій бернард. арх., кн. гр., т. 420.

XCIX.

1668 года, 26 апрѣля. Протестація Іереміи Свистельницкаго противъ Іосифа Шумлянскаго, его приверженцевъ и Львовскаго коменданта, Казиміра Замойскаго, которые, напавъ на церковь св. Георгія, ограбили ее и всѣхъ, находившихся тамъ въ это время.

Actum in castra Haliciensia feria tertia post festum sanctissimae ac . . . . . Nativitatis proxima anno Domini 1668.

Reverendus Swistelnicki protestatur.

Ad officium et acta praesentia, castrensia capitanealia, Haliciensia personaliter veniens perillustris et admodum reverendus in Christo pater Jeremias Swistelnicki, episcopus ritus graeci Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis Podoliae sollenniter gravique cum quaerela contra venerabilem Iosephum Szumlański, uti facti infrascripti principalem, nec non nobiles Alexandrum et Michaelem Szumlańskie, fratres inter se patrueles, tam Dzierzkowski, Basilium Koredowicz, Alexandrum Żurakowski, burgrabium Leopoliensem, Petrum Afendyk, Basilium Hołyński Doroszenko, Basilium Hołyński Bakajewicz, Theodorum Żurakowski, Theodorum Grabowiecki, Theodorum Hoszowski, nec non famulos praedicti principalis: Garnysz, Georgium Asmanicki, Ignatium Czaykowski et Albertum Czaykowski, Suchodolski, Nicolaum Hoszowski, Ioannem Kisiel, Turski, Ordowski sive Tatarowski, Romankiewicz, Korytkiewicz comprincipales, nocturnos invasores et depraedatores, tam draganos plurimos e regimine praefecturae generosi Zamojski, praetunc Leopoli propter pericula imminentia a cosacis et scythis per illustres et magnificos duces exercituum regni existentis, tum famatos suburbanos Stephanum Haftasz, Nicolaum Lucikiewicz, alias Poskrobek, Paulum Kozen, Semionem drukarz, Ignatium stolarz, Theodorum Hrebennik, Nicolaum Purpura, Hrehorium Żyła, Ferens Kuszczak, Baltasarum Grabowiecki, Wasilium Kozaczek, Paulum Chowaniec, Jacko Onyszczak, Paulum Diak, facti infrascripti complices et mutuos

cooperatores, ad praesens de nominibus et cognominibus ignotos, in processu, causae postquam eorum nomina et cognomina sibi protestanti innotuerint, specificandos, cuius scitu, consilio potentiaque, conspiratione et viribus suis ad infrascripta patranda coadiuratis mutuos cooperatores et asseclas, questus et protestatus est idque in eo: Quia idem principalis venerabilis Szumlański cum suis comprincipalibus et complicibus suprascripti floccipensis(?) et contemptis iuribus et legibus regni neque contentus prioribus invasionibus violenter in cathedram episcopalem ad aedes sancti Georgii Leopoli existentem, nunc vero manu forti et armata ac hostili more, facto mutuo consilio et conspiratione cum praedictis suis comprincipalibus et complicibus, innixusque potentia et auxilio suorum comprincipalium, adscitisque sibi plurimis personis nefariis et licentiosis, tempore novissime exacto, e feria tertia in feriam quartam post Dominicam Misericordiae proxime praeterita, numeroso equitum peditumque comitatu reserata et efracta porta cathedrae Leopoliensis, saepibusque triclinisque concussis foribus extrurbatis eiectis exsecant, media nocte, imposito silentio omnibus ex improviso et insperato more guerriso turmatimque et catervatim, cum armis et in armis dragonisque omnibus, in praesidio Leopoliensi existentibus, officialibusque eiusdem regiminis stipatus, vi et violentia patrimonium Christi invasit inequitabit, personas nobiles spirituales et diversi status conditionisque, in eadem cathedra degentes, pace et securitate publica immunitateque, loci sacri fretus nihilque eiusmodi sibi evenire sperantes, captivavit, denudavit omnibusque rebus, vestimentis et quidquid in eodem loco cathedrali depositum, cogestum, congregatum erat, tam iurium, ornamentorum cathedralium insigniorumque metropolitanorum et ornamentorum sepellectilisque et substantia perillustris et admodum reverendi Antonii Winnicki, archiepiscopi metropoliae Kijoviensis, uti hostis patriae, occupavit ac recepit, protestatio, eo nomine facta, fusius obloquitur; famulos vero subditosque praefati perillustris et reverendi Hieremiae Świstelnicki, episcopi legitimi Leopoliensis pro tunc, ibidem cum variis rebus existentes ad rectum, nonnullos in loco

sacro per explosiones bombardarum frucidavit, nonnullos concussit, convulneravit, consanciavit, nonnullos e vivis sustulit, res omnes apparamentaque ad actum consecrationis congregata, quae seorsivo regestro specificabuntur, recepit et in usum suum convertit prout de facto haec omnia perpetravit et est executus; talique suo violenti ausu et temerario progressu supra scriptus principalis et comprincipales cum suis comprincipalibus et complicibus iura regni pessumdavit, pacem et securitatem publicam, immunitatemque ecclesiariam violavit, poenasque, legibus constitutionibusque regni contra violatores pacis et securitatis publicae adeoque et iurisdictionis ecclesiasticae patrimoniique Christi violentos, invasores, raptores, depraedatores, praessorumque patrotores sancitas, merito maderunt et promeruerunt, quas super ipsis idem protestans iuris vindicaturum in foro fori sese offert.

Львовскій бернард. арх., кн. гр. Галицкая, т. 164, стр. 747—750.

C.

1668 года, 26 апрѣля. Протестагія митрополита Кіевскаго Антонія Винницкаго и другихъ, бывшихъ съ нимъ, противъ Іосифа Шумлянскаго, его приверженцевъ, Казиміра Замойскаго, комендата Львовскаго замка, и др. напавшихъ на митрополита и церковь св Георгія, ограбившихъ ее, его и всѣхъ находящихся тогда тамъ духовныхъ и свѣтскихъ людей, изъ которыхъ многихъ убили, другихъ поранивъ, держали въ заперти.

Actum in castro Leopoliensi feria quinta post Dominicam Jubilatae proxima anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo.

Ex parte venerabilis Winnicki et aliorum introcontentorum protestatio.

Do urzędu i act niniejszych grodzkich starościanych Lwowskich oblicznie przyszedszy przewielebny w Bogu ojciec Victor Kamieniecki, archimandryta Derażycki, wielebny Jan Xeronowicz, Sebastyan Niżankowski i Wasian Romanowicz, niektórzy okrutnie zbici, nie-

którzy też i w ciężkie miserie zostający, ze wszystkiego odebrani i z zdrowiem ledwie uśli swym i jaśnie przewielebnego jego mości ojca Antoniego Winnickiego, archiepiscopa metropoliej Kijowskiego, exarcha Konstantynopolskiego, administratora władyctwa Lwowskiego, Halickiego i Kamienca Podolskiego, okrutnie przy najściu niżej mianowanym nocnym i gwałtownym sposobem skaleczonego, zbitego et in lecto aegritudinis prawie półumarłego zostawionego, także też wielebnego ojca Alexandra Dobrosławowicza Tustanowskiego, namiestnika katedralnego, dotąd w więzieniu ciemnym zostającego, tudzież wielebnego ojca Sarnickiego, pisarza kapitulowego, który i dotąd przed przegróżkami tułający się onemu in vitam machinantur, także inszych, z których, czyli pozabijawszy, czyli też w więzieniu żyjących trzymał, z czym tedy imieniem także pobożna Athanazya z Lachowa Dziuszanka, ciotka rodzona jaśnie przewielebnego jego mości ojca metropolity, także też Anatolia Horodynska, moniales monasteria Smolnickiego, mnisi regulae sancti Basilii Magni ritus graeci, które dla pewnych spraw, na tribunał Lubelski jadąc, wstąpili do wyżej mianowanego jego mości immediate ante factum nawiedzający tam per humanitatem zatrzymane, także urodzeni Michał Pomirski, Piotr Kopystenski, Dunin Radyłowski, Stefan Kozłowski, Andrzej Niemegłowski, Jan Rewkowicz Jungier, Jerzy Burzynski, także z nim i innych niektórych pokaleczonych i obdzieranych, niektórych pozabijanych, których i ciała nie wiedzieć gdzie podziano i do praezentowania nie wydano, jako to: sławetnych Hrehorego i Jana Matkowskich, Teodora Ilnickiego, Stefana Kieriłowskiego, Semiona Wysarzanskiego Łapuzanskiego, Teodora Smolnickiego, Jacentego Strzeleckiego; niektórych lubo z nich też nie wiedzieć gdzie zostających—imieniem, przeciwko ojcu Józefowi Szumlańskiemu episcopiej Lwowskiej nie tylko per ambitionem, ale też przez gwałty i krwie rozlania na miejscu cerkiewnym, dostępującemu, excommunice tak przedtem, jako teraz zostającemu, niżej wyrażonych nocnych gwałtów najścia na katedre tejże episcopiej, krwie rozlania i okrucieństwa popełnionego primarium motorem et autho-

rem, także jego mości panu Kazimierzowi Zamojskiemu, oberster hetmanthowi jego królewskiej mości, na praesidium zamku Lwowskiego per securitatem publicam ad tuendos, non oprimendos cives patriae ordinowanemu spólnemu tychże gwałtów principałówi i promotorowi, urodzonym zaś ich mościom sławetnym Alexandrowi Szumlańskiemu, cześnikowi Podolskiemu, bratu rodzonemu tegoż ojca Szumlańskiego, y Michałowi Szumlańskim Pierzchowskiego, Teodorowi Żurakowskiemu, Alexandrowi Hołynskiemu Doroszenkowi, Basilemu Hołyńskiemu Bałneiowiczowi, Teodorowi Grabowieckiemu czeladzi-spólnym uczynku tego gwałtownego nocnego na katedre najścia, krwie rozlania authorów, principałów et manuales executores, także szlachetnym Mikołajowi Hoszowskiemu i innym dwóm, Czajkowskim dwóm, Theodorowi Hoszowskiemu, i uczciwym Turskiemu Mikołajowi Ordowskiemu, Janowi Romankiewiczowi Gostyminskiemu, sługom tegoż ojca Szumlańskiego i gwałtów tychże executorów, także czesnym ojcom Josephowi Leszczyńskiemu, ihumenowi monastera Hoszowskiego, Laurentium ihumenowi Żudarowskiemu, Josephowi Konarzewskiemu, Theodoremu, kapelnanowi tegoż ojca Szumlańskiego, Grzebiczkowi ihumenowi Krechowskiemu, Harasimowi Piatnickiemu, Iwanowi Woskresenskiemu, popom przedmiejskim Lwowskim, także sławetnym i uczciwym Alexandrowi Porowiczowi, mieszczaninowi Podhajeckiemu, Teodorowi Matykiewiczowi, Stephanowi Haftarzowi, Mikołajowi Łuczkiewiczowi, alias Poskropkowi, ze wszystką jego czeladzią i młynarczykami, Stefanowi Zambuskiemu kuśnierzowi, Pawłowi Boskowi, Ihnatowi stolarzowi, Fedorowi hrebiennikowi, Bazilemu parukowi, Iwanowi introligatorowi, Mikołajowi Purpurze, którzy i działami przywodzili, Hrehoremu Żyle, Ferensowi Kosczakowi, Wasilowi Kozackowi, Fedorowi Przepisnemu, Pawłowi Chowancowi kuśnierzowi, Jackowi Onyszczakowi piekarzowi, Pawłowi diakowi, Stefanowi stolarzowi, Iwanowi Ziemiowi, Onuszczakowej, Pawłowi Moczarzowi diakowi, Wasilowi Haftarzowi, Piotrowi pekarzowi,—także spólnym principałom, Jancentemu krewnemu Poskropka, Pawłowi Pronakowi, sługami i komornikowi jego, Janowi Turczynowi wytrykarzowi, Hre-

horemu Hirnemu, Hrehoremu Berenowickiemu, Iwanowi Horzevae piekarzowi, Tymkowi Misiowi piekarzowi, comprincipale, Łukaszowi Olukowi Buryszniikowi końskiemu, Wasilowi Czarnemu, prozwanemu Poskropkowi, Stefanowi Turczynowi, Semionowi Władyczce, Antonowi diakowi, Hrehoremu Rybianowi, Jurkowi kuśnierzowi, Semionowi piekarzowi, Łukaszowi piekarzowi, Andrzejowi krawcowi—Harkacz nazwanemu, Hauryłowi sitarzowi, Pawłowi Penajowskiemu et alios eiusdem facti quingentos vel sexcentos complices. Także ludziom służałym i . . . . pomienionego jego mości pana Zamoyskiego Olbrechtowi Baterowi, tegoż jego mości pana Zamoyskiego porucznikowi, item porucznikowi pana Jawłoskiego, chorążemu Stawinskiemu, Huno, wachmistrzowi Wolanskiemu y Luxowi, do wykonania niżej mianowanego gwałtu przywodzącym, Kazimierzowi Galewskiemu, Wojciechowi Starowskiemu, Stanisławowi Chrzanowskiemu, Piotrowi Wryciechowskiemu, Janowi Krzenowskiemu, Łukaszowi Indynskiemu, Wojciechowi Zabłockiemu, Hryckowi kapralowi, Albrechtowi Rzykowskiemu kapralowi, Janowi Wąsowiczowi, Piotrowi Strzeleckiemu, Łukaszowi Chwaleczyrowi, Janowi Wolskiemu, Janowi Jaworskiemu, Marcinowi Jabłonowskiemu, Piotrowi Komborskiemu i innym wielom do dwóchset człowieka rachującym się, lubo teraz z imion i przezwisk niewiadomym, na potym jednak in quovis iuris termino specificandi, pod komandą pomienionego jego mościa pana Kazimierza Zamojskiego zostającym, ludziom uczynku niżej wyrażonego, gwałtu nocnym sposobem wykonanego, najścia na katedre Lwowskiej episkopiej i na pomienionego jego mościa ojca metropolite, tam rezidującego, i protestujących się violenter nachodzących, krwie rozlania i różnych osób pozabijania popełniającym, spólnym aktorom, principałom, manualesque executores et solenissime wielkim i nieznośnym żalem i płaczem swojem skarzyli się i protestowali o to: Iż gdy pomieniony jego mość ojciec metropolita Kijowski i episcopiej Lwowskiej administrator ob singularia merita sua, nie tylko świeckim będąc wojskowo Rzeczy Pospoiltej usługę mimo sustantiej swojej i ponoszeniem częszkich kajdan i więzeń poganskich ale też na władyctwie Przemyskiem, w stanie

duchownym zostając, tejże Rzeczy Pospolitej swojej jak też królowi, panu swemu miłościwemu, praestando merita szczyre i życzliwie usługował. I słusznie tedy ob eadem merita, wprzód z Boskiej, potem króla jego mości pana swego miłościwego łaski, codziennemi prawie comulabatur et comulatur beneficiis. Więc gdy z tej jego królewskiej mości pana swego miłościwego osobliwej łaski za szczyre usługi swoje nie tylko metropolią Kijowską, której ex ratione wierności przeciwko panu i ojczyznie, i zostającą in hostio, advenire nie mogłe, przytem i episcopiej Lwowskiej na ten czas wakującej administratio otrzymał i w tejże administracyej władyctwa Lwowskiego, pro dignitate sua archiepiscopali ritus graeci et metropolitana, przy katedrze tegoż władyctwa cerkwie świętego Jerzego męczennika residując zostawał, tedy pomieniony principalissimus ojciec Szumlański i inni pryncipałowie, niżej mianowani, complices et manuales executores, zapomniawszy praw Bożych przyrodzonych koronnych, tudziesz superioritatis magistratus przewielebnego jego mości ojca metropolity Kijowskiego, przez jego królewską mość pana swego miłościwego na te godność także i administracyę episkopiej Lwowskiej legitime ordinowanego i destinowanego,—więc w prawie pospolitym, koronnym nietylko . . . . , przeciwko osobom w stanie duchownym zostającym, prawom koronnym i duchownym et contra canones exorbitującym pokój pospolity et immunitatem ecclesiasticam,—gwałtownym, daleko bardziej—nocnym gwałtownym sposobem, manu armata et militari modoque violento et illicito progressu . . . eiusdemque religionis będącym, surowie opisanych i postanowionych, to jest, feria tertia post Dominicam Misericordiae proximae praeterita proxima, to jest, ze wtorku na środę o godzinie pierwszej o północy na zygarze, czyli o godzinie szóstej, zaciągnowszy nie tylko pospólstwo przedmieść Lwowskich, tak pod iurisdykcyą wielmożnego jego mości pana starosty Lwowskiego, jako i innych, a mianowicie: żołnierzów pod komandą jego mości pana Zamojskiego zostających, wyżej mianowanych, którzy i teraz po zgrabieniu miejsca pomienionego cerkiewnego i wyrzucenia protestantów, których powinności

ad repressionem nieprzyjaciela koronnego i bronienia zamku wysokiego Lwowskiego jest ordinowana ona, do popełnienia ojca Szumlańskiego violentii, gdy już cum suprascriptis amicis suis et praelatis, pace publica et securitate communi, multo magis immunitate ecclesiae, cuius est administrator, nihil sibi quidquid a quopiam, praecipue vero a praedicto Szumlański, aliisque complicibus ipsius adversi, metuens, pacifice ad aedes divi Georgii, hic Leopoli ab antiquis erectas, pacifice quiesceret, łukiem, strzelaniem, przez szturmy dobywaniem tumultuose, nic się nie obawiając, nastąpili, wystrzelamy bramy, parkany, okna wysiekli, tamże wiele zakonników, presbiterów, szlachty i czeladzi tyranski poranili i pozabijali obcym obductie......., i samego przewel. ojca metropolite horrende stłukli, kości połamałi, drudzy zaś oknami ledwie pouchodzili, inszych zaś zabijali i ciał do praezentowania nie powydawali, utpote ciał szlachetnych Hrehorego i Jana Matkowskich, Teodora Ilnickiego, Stefana Kreczkowskiego, Semiona Wysocianskiego, Łopuszanskiego, Smolnickiego, Jacentego Strzeleckiego, inszych zaś in carceribus detinendo, ledwie wypuścili, jako to, przewielebnego ojca Wiktora Kamieckiego, archimandrite, i wielebnego Sebastyana Niżankowskiego, diakona Uniowskiego, wielebnego zaś Alexandra Dobrosławowicza Tustanowskiego, namiestnika katedralnego Lwowskiego, dotąd w ciężkim i nieznośnym więzieniu trzyma i inszych pomieniony tenże ojciec Szumlański; pomienionych zaś religiosas Atanasiam Łachoda Diuszczaka et Anataliam Hordynska, do Lublina na trybunał jadących w sprawach swoich, contumaciis et opprobriis disgnotowali i ... zabili, contemptem ... mili, w więzieniu trzymali, sprawy, pieniądze, rzeczy wszystkie i różne prawa, regestrem osobnem specyfikowane, pozabierali i innych ludzi. Więc ani tym jest nienasycony i krwie chciwy nie mogąc się nasycyć furor, ale gdy już cale passim po cmentarzu świętego Jerzego cerkwiej reziduiącej, pomienionego jego mości ojca metropolite licite et libere grassowali, a insuper samego jego mości ojca metropolity celli dobywali, mianowicie jego mość pan Alexander Szumlański, cześnik Podolski, urodzony ojca Szumlańskiego prima-

riusque tumultus post fratrem motor et executor his formalibus immediate do pokoju jego mości ojca metropolity wybijając i strzelając wołał: „już tylko Winnickiego zabijcie, tego gdy zabijecie, wszystko przepadnie“. Praenominatus vero Nicolaus Łuczkiewicz alias Poskrobek in ultando sanciato voce pięćdziesiąt tysięcy vociferabat: „bijcie samego Winnickiego, gdyż szkoda inszych niewinnych dusz gubic“, tam et alia multa interitum vitae pomienionego jego mości ojca metropolity proseferentia iactitabant. W tak cięszkim tedy swojem niespodzianą i nagłą sobie i zdorowiu swemu ostatnie szkodzącą przez rospasanie pomienionego ojca Szumlańskiego, spólnych jego wyż wspominanych principałów i comprincipałów asseclas et correos licentia odebrawszy declaratią, nie do inszei, jedno do tej, która proxima est salutis conservandae per extrema udał fugam z temi, co przy niem byli, amicis, usi pelendo saluti et domowi naradziwszy się, gdy już do pokoju drzwi wybijali, oknem na dół na kopią spuścić się musiał, gdzie postrzekszy jeden ex complicibus poszed za niem w pogonią i tak bardzo uderzył w prawą rekę, że aż kości cum mutilatione manus pogruchotał, wołając, sam owo chcąc zabić, do którego wiele ich bieżało dobijać, którzy in sequendo wołali: „bij, zabij“, gdyby jego mość ojciec metropolita pierwszemu z nich na okup zdrowia, retinendo vitam, łańcucha złotego nie dał et non rederet animum exacelatum i za zrządzeniem Boskim w prochniałe nie schronił się drzewo. Więc przy tymże gwałtownym nocnym turmatim et armatim manu armata militari et tumultuari najścin praenominati comprincipales, complices et correi pomienionego ojca Szumlańskiego nie tylko przywileja, diplomata jego królewskiej mości, listy i różne munimenta tak ad spiritualia samego jego mości ojca metropolity i inszych przyjacioł jego mości do różnych sądów et subsellia należące, tak na miejscu, jako uchodzących i rozprószonych pozabierali, ale też różne klejnoty, apparaty, pieniądze, konie i insze rzeczy ruchome, tak samego jego mości ojca metropolity, jako i przyjaciół jego mości.

A naprzód w cerkwi, odbiwszy zamki, te zabrali apparaty, mitre na czerwonym telecie, klejnotami, sztukami, diamentowymi, koralami, perłami urianskimi, łańcuchami złotymi przyozdobione; valoris florenorum pięć tysięcy. Sakos telitowy czerwony, perłami urianskiemi wszystek haftowany, guziki złote z ornatami, których było czterdzieście; valoris florenorum sześć tysięcy. Sakos altenbazowy czerwony, forbot złoty szeroki, dokoła stegi czerwone jedvabne szerokie; valoris florenorum ośmset. Ryzy tabinowe, białe kraty, forbot złoty szeroki, obrazek haftowany złotem, dyamentami i perłami urianskimi sadzony, ze złotem szerokim pasamanem, valoris florenorum trzynaścieset. Ryz para złotogłanowych, białych, na każdych blacha okrągła złota, valoris florenorum dziewięćset. Ryz para tubinowych, karmazynowych, paseman u kazdych wetroje dokoła złoty, valoris florenorum pięćset. Ryz para adamaszkowych, czerwonych, z pasamanem złotem wedwoje szerokim obłożone, valoris florenorum trzysta. Θmofor metropolitanski biały, telitowy, na nim krzyżów kowalerskich złotem haftowanych, perłami i dyamentami sadzone, numero sześć, guzików dyamentowych sześć, złotem pasamanem obłożony, valoris tysięcy dwa. Palica elitowa, czerwona, obraz haftowany złotem i perłami, listwy dokoła perłami sadzone szerokie; valoris florenorum ośmset sześćdziesiąt. Epitrachil aksamitny czerwony, haftowany złotem, pasamanem złotem obłożony, guzików szczerozłotych trzydzieści; valoris florenorum siedmset. Stychirów dyakonskich dwa atłasowych, karmazynowych, w pasy kwiaty złote, blachi na nich złote, galonem szerokim złotym obłożone; valoris złotych sześćset ośmdziesiąt. Stychirów atłasowych białych para, galonem złotem obłożone, obrazków haftowanych złotem para, kamykami rubinowymi, perłami; valoris florenorum pięćset. Pan Christus malowany w syndonie atłasowym białym; aper aksamitny, karmazynowy haftowany złotem; aper aksamitny czerwony, haftowany złotem i srebrem, aper atłasowy, karmazynowy, złotem haftowany: te apparaty w narożowej byly skrzyni, skurą czarną obitej i okowanej dobrze. Apparaty w skrzyni czerwony, skurami obitej: Sakos selibry biały, drobne, różnego koloru kwiatki, valoris florenorum

sześćset. Palica aksamitna, fiałkowa, z perłami i sztukami złotymi; valoris fiorenorum sześćset. Narakwice aksamitne, karmazynowe, złotem haftowane, z kolcami złotymi i pasamanem, złotem obłożone; valoris złotych sto. Felonów kitajczanych zielonych dwa, valoris florenorum sto. Felonow kitajczanych, karmazynowych dwa, valoris florenorum do dwadzieścia. Felon złotogławowy, karmazynowy, ze złotem szyrokim wetroje pasomanem, na którym obrazków dwanaście, złotem haftowanych i perłami sadzonych; valoris florenorum dziewięćset. Felon atłasowy, biały, wzorysty, ze złotym pasamanem; valoris florenorum ośmdziesiąt. Felon aksamitny, karmazynowy z takiemże pasamanem; valoris florenorum sto pięćdziesiąt. Felon teletowy zielony, perłami bogato sadzony; valoris florenorum tysiąc. Felon atłasowy biały, kwiaty zielone, ze złotem galonem; valoris florenorum sto dwadzieścia pięć. Stycharów diakonskich: złotogławowy biały, valoris florenorum sto dwadzieścia ośmdziesiąt; stychar albo dalmatyk teletowy, karmazynowy; valoris florenorum dwieście pięćdziesiąt. Stychar złotogławowy zielony, valoris florenorum sto dziewięćdziesiąt. Stychar adamaszkowy, karmazynowy; valoris florenorum siedmdziesiąt. Epitrachil atłasowy, karmazynowy, złotem haftowany; valoris florenorum ośmdziesiąt pięć. Epitrachil atłasowy, złotem haftowany; valoris florenorum sześćdziesiąt. Epitrachil złotogławowy biały, ze złotem pasamanem. Obrazów siedm haftowanych z perłami. Epitrachil atłasowy czerwony, złotem haftowany; valoris florenorum pięćdziesiąt. Epitrachil sabinowy złocisty, valoris florenorum trzydziesci. Orar teletowy, złotogławowy, biały; valoris florenorum dwadzieścia. Orar teletowy, karmazynowy; valoris florenorum trzydzieści. Orar atłasowy traviasty. Burs atłasowych, karmazynowych dwie. Vella aksamitna czarna, złotem haftowana. Antepodium aksamitne, karmazynowe ze złotem biserem, a inflanckiego rombku białem szyciem, dwie, z koronami złotymi. Pasków, jedwabiów różnych, kapłańskich sześć. Taralna ze złotem pasamanem. Chustek ze złotem ośm. Bawełnie ze złotym dwie. Stychirów chłopięcych, robkowych, forbotami pięć. Wozduchi sabinowe trzy, złotem haftowane; valoris florenorum trzysta. Ante-

pedia złotogławowe dwoje, valoris florenorum — Srebro cerkiewne; Kielich szczerozłoty, valoris florenorum sześćset. Kielichów białych z patenami, we środku złocieste; valoris florenorum czterysta trzydzieści. Krzyżów dwa wielkich złocistych, valoris złotych sześćset. Krzyż biały, wielki, złoty—pięćset. Krzyż metropolitanski żółtozłocisty. Laska srebrna biała, valoris talerów twardych tysiąc. Patyn złocistych dwie. Łyżek złocistych dwie; valoris florenorum sto dwadzieścia. Ewangelia w aksamicie, wszystka w srebro oprawna, złocista; valoris florenorum czterysta. Ewangelia w aksamicie czerwonym, we srebro oprawna; valoris florenorum dwieście. Ewangelia w aksamicie zielonym, we srebrze złocista; valoris florenorum trzysta. Lichtarzów srebrnych wielkich par dwie, valoris florenorum tysiąc. Tudolarzòw srebrnych trzy, valoris florenorum trzysta pięćdziesiąt. Tudolarzów srebnych trzy, valoris florenorum trzysta pięcd iesiąt. Tudolarz srebrny złocisty, valoris florenorum sto pięćdziesiąt. Srebro pokojowe: lichtarzów para wielkich z mosztukami, valoris florenorum trzysta. Kałamarz wielki, lewek na nim złocisty, anszpurski; valoris florenorum dziewięćset. Miednica wielka anszpurska i nakrywka wewnątrz i po krajach złocisty, valoris florenorum trzysta... valoris florenorum dwieście pięćdziesiąt. Garnuszek z nakrywką, valoris flor. pięćdziesiąt, garnuszek z nakrywką valor. flor. pięćdziesiąt. Kubków białych sześć, jeden w drugim kubeczek, jeden złocisty. Łyżek wielkich odliwanych dwanaście, na których osoby apostolskie, złociste, valor onych złotych trzysta. Łyżek mniejszych, białych, dwanaście; valor złotych półtorasta. Tac dwie anszpurskich sub złociste—grzywien cztery, łyżka szczerozłota z blachmalem, w której było czerwonych złotych dwadzieścia. Nożów para we srybrze, a druga para nabianych. Srybrze niemieckie pieniędzy boratyniej monety, to jest szelągami tusięcy dziesięć, tymfami w szkatule skórzannej gdanki tysięcy sześć, w tejże szkatule czerwonymi złotymi tysięcy dwieście. Obicie adamaszkowe, bryt czerwony, bryt zielony; wszystkich brytów trzydzieści. Zasłona zielona tabinowa, kółka srybrne. Kobierców dywanowych wielkich dwa, valoris

złotych trzysta. Kobierców adziamskich purpurowych par pięć—złotych pięćset. Kobierców polnych cztery, valoris złotych dwieście. Kilimów tureckich czerwonych pięć—złotych sto. Suknie—mantia kanawacowa czarna, listwy atłasowe, wiszniowe, haftowane złotem galonem, złoty, szeroki. Rasa falendyszowa, czarna sobolowa, wszystka podszyta. Sutanna czarna aksamitna, barchanem podszyta. Rasa kanawacowa, czarna, kitajko czerwoną podszyta. Półrasek tabinowy, pupkami podszyty. Żupan kindiakowy. Rasa falendyszowa, atłasem wiszniowym wszystka podszyta. Rękawet aksamitny, wiszniowy, rysiami podszyty. Rękawek falendyszowy, sobolem podszyty. Rękawek falendyszowy—lisami, sobolami. Czapek dwie z bobrem. Kłobuków tercinelowych, albo kapturów dwa: jeden kłobuk karmazynowy jeden. Rasa bajowa, i kłobuk, i sutanna bajowa, i czapka z bobrem. Strzelba muszkietów gdanskich krzosów, ianczarek tureckich krzosów dwa. Fury dwie rzeczy, cztery muszkietów kołowych, sześć muszkietów kołowych, sześć janczarek długich z kołem pistoletów torunskich, z kołami dwa, item krzoszowych francskich dwa, guldynka ze srebrem i antabą, bandoletów kołowych cztery. Konie cugowe jego mości ojca metropolity, koni sześć wronych młodych, z szorami, uzdami, kocami, uzdziennicami i siodłami; kolasnych koni gniadych dwa z półszorkami i z kolasą. Item koń także gniady z kolasą i chomątem. Konie dwa wielebnego ojca Kamienieckiego, archimandryty Derażyckiego, siwe, jabłkowite, także z kolasą i z półszorkami. Wielebnego ojca Wasyana koń gniady z kulbaką, z wojłokiem. Wielebnego ojca Sebestyana Niżankowskiego koń dropiaty z kulbaką i z wojłokiem. Pana Biechunowskiego koń siwy. Pana Kopinskego koń siwy, jabłkowity z kulbaką i uzdeczką. Gończo chłopców pokojowych koniej trzy także z kulbakami i wojłokami. Pana Uroskiego koń siwy z kulbaką. Pana Pokrza wrony koń ze wszytkim. Pana Kowieckiego koń gniady ze wszystkim. Pana Kopystyńskiego młodszego wrony koń ze wszytkim. Pana Adama Tustanowskiego koń tarantowaty,—złotych sto ośmdziesiąt. Rzeczy ojca Kamienieckiego, archimandryty Derażyckiego: przywileje stare i teraźniejsze na monaster Derażycki. Commissia jego mości pana Pawła

Ucharskiego, starosty Drohobyckiego, in anno tysiąc pięćset ośmdziesiąt wtórego na tenże monaster; list stanowny na archimardryą Derażycko. Regestra różne monasterów różnych: Derażyckiego, Uniatyckiego i Medynieckiego. Commissya niedawna na monaster Letnianski. Quietalia na złotych trzysta od ojca Wołoszynowskiego. Recognitia na złotych tržysta od ojca namiestnika Mościckiego. Zapis obligationis nieboszczyka jego mości pana Skumina Tyszkiewicza, wojewody Wileńskiego, dany nieboszczykowi Konstantemu Kamienieckiemu; dany na tysięcy jedynaście rodzicowi onegoż munimenta i listy różne od różnych osob, w potrzebach bardzo pilnych. Paschalia wiecznemi czasy, jak ma iść Ruska i Polska służba na polijelej do roku sporządzona. Biblia łacinska, biblia polska. Casus constantiae łaciński. Trebnik Lwowski ruski. Półustaw drukowany z psałterą i z jarmołójem. Rasa falendyszowa i sutanna, mantia hrabrynowa. Kłubuk say gładki, . . . chósty różne białe. Kobierców dwa. Kilim turecki. Poduszek pare. Bóty nowe, zarękawków pięć. Matematyka pisana i szkatuła z różnemi potrzebami, kałamarz, drobiazgi, flasze, cynna, korzenie, pieniedzy gotowych złotych czterdzieści i pięć. Chłopcowych sukien pokłakowych para, czapka, bóty, pas, ubiory sukienne. Chusty białe wielebnego ojca Wasyana Romanowicza, ekonoma metropolitanskiego. Rasa swirlowa, nowa sutanna terpetianowa, włosowa mantia, harasowa nowa czapka falendyszowa czarna z bobrem, kłobuk say gładki. Testament Wilenski w capy oprawny; pieniędzy gotowych złotych dziesięć. Pas juchtowy nowy, flasza gdańska cynowa, ręczniczków dwa. Sakwy z różnymi rzeczami wielebnego ojca Sebestyana Niżankowskiego, rasa kijowskiego płótna nowa, kłobuk nowy say czarny gładkiej, podkapeł falendyszowy, koszul pare, sutanna fabenszowa, połustaw Wileński, kożuch lintrzakowy nowy, czarmak barnaków, pas, rękaw ojca Hrehorego, kontusz tuzinkowy, niebieskej maści, podszyty baranami białemi, zastawny, kobierzec zastawny; valoris złotych trzydzieści, księga polska-„Kazania na cały rok", akafisty dwa, swiązane z psałterą, drukowane, krzyż z drzewa cedrowego, we srebro oprawny, półustawieć druku Kijowskiego, skrzynka z różnemi

drobiazgami i księga do poświęcenia cerkwie; antiminsów sześć, pieniędzy złotych szesnaście, srebrników lewkowanych dwa, czapka falendyszowa, sobolem obłożona, za złotych trzydzieści, bótów par dwie kozłowych czarnych, koszul par dwie, chustek sześć, ręczników trzy. Wielebnego ojca Iwana Kraszowskiego: rasa falendyszowa czarna, lisem podszyta z bobrem, pas jedwabny czarny, pieniędzy tynfami złotych trzydzieści, szelągami złotych trzynaście, trzcina blachami mosiężnemi obita. Pana Jana Rewokowicza, pisarza jego mości ojca metropolity: pistoletów para za trzydzieści złotych, ładownica złotych dziesięć, ... nowe złotych sześć, kilimów para czerwonych, valoris złotych dziesięć; chust białych par dwie, valoris złotych sześć; czapka karmazynowa, valoris złotych siedm. Pana Andrzeja Bichunowskiego: kulbaka gołogórska, z poduszką czerwoną turecką i takie ze wszytkiemi potrzebami i olstrami, z wojłokiem i ze skówką, valoris złotych trzydzieści i sześć; płat pakłakowy, czerwony, złotych cztery; sukna karmazynowego łokci dwa, valoris złotych trzydzieści; zarękawie musułbasowe, czerwone, baranami podszyte; valoris złotych pięć; bóty czerwone nowe, —złotych siedm; sahaydak biały, haftowany złotem i srebrem, nefami i zauklami srebrnemi, złotych sześćdziesiąt; sakwy z membranami na kilkanaście tysięcy. Rzeczy pana Piotra Kopystyńskiego: żupan niebieskej maści, kitajkowy, sztypowany; łubie oprawne, szare, we srebro, tuk strzał dziesiątków dwa birkunnych; tafty skórzany, nawierzchu haftowany, miedniczka czerkieska, srebrem dno powleczone; sakwy z różnemi chustami; bótów para; czapka karmazynowa, garłowa; szable szaro w capy oprawne. Pana Jana Karąskiego: pistoletów para toruńskich, valoris florenorum trzydzieści, olstra—florenorum sześć; ładownica—złotych ośm; szabla w cape oprawna w czarny,—valoris złotych dziesięć; bóty czerwone, złotych siedm; czapka karmazynowa, zawojkowa, złotych dziesięć; uzdeczka i płat — złotych sześć. Panu Janowi Wruczkiemu, koniuszemu: kontusz karmazynowy z potrzebami jedwabnemi i z listwami atłasowemi, wiszniowemi,—złotych dziewięćdziesiąt; żupan kindiakowy, obłoczysty, przeszywany, złotych ośmnaście;

czapka karmazynowa garłowa,—złotych dziesięć; bóty czerwone,—złotych siedm; pas jedwabny, wiszniowy, złotych trzydzieści i pięć; pistoletów toruńskich para, złotych trzydzieści; płat falendyszowy czerwony,—złotych ośm. Pana Koreckiego: kulbaka z płatem pakłakowym z wojłokiem i z kocem, valoris złotych dwanaście; łubie haftowane, złotych piętnaście; szabla w cape oprawna, valoris złotych dziesięć; czapka karmazynowa zawojkowa,—złotych dziesięć; bóty czerwone, złotych siedm; talerzów lewkowanych dwa. Panu Suzanskiemu: kontusz falendyszowy, turkusowy, valoris złotych trzydzieści; czapka karmazynowa, garłowa, valoris złotych dwanaście; szabla nowa—złotych siedm. Pana Gawendowskiego: kóntusz zielony sukna francuskiego z potrzebami złotemi, valoris złotych siedmdziesiąt i ośm; żupan falendyszowy, turkusowy,—złotych trzydzieści; czapka wiszniowa, garłowa,—złotych ośm; kulbaka z olstrami, valoris złotych ośmnaście; pistoletów para krzesowych i ładownica, valoris złotych trzydzieści i sześć. Pana Skraszowskiego: kulbaka, wojłok, płat, uzdeczka, valoris złotych szesnaście; kóntusz falendyszowy, turkusowy, valoris złotych trzydzieści; sahajdak czarny, nowy; strzał dziesiątek—złotych trzy. Pana Jakóba Kopystyńskiego: opończa habromonowa, valoris złotych ośm; para chust białych,—złotych trzy; kóntusz falendyszowy, ciemno zielony, z potrzebami jedwabnemi, z listwami atłasowymi zielonymi, valoris złotych pięćdziesiąt. Rzeczy chłopięce pana Radyłowskiego: żupan musułbasowy czerwony, przeszywany, kontusz karmazynowy z potrzebami takiemiż, valoris złotych pięćdziesiąt; czapka purpurowa, złotych ośm. Czerwioskiego: żupan kindyakowy, błękitny, przeszywany, kontusz karmazynowy z potrzebami takiemiż; czapka karmazynowa, valoris złotych pięćdziesiąt, tychże szabelek dwie—złotych ośm; bótów par dwie,—złotych sześć. Panu Adamowi Tustanowskiemu: żupan atłasowy, brzoskwiniowy, z potrzebami jedwabnemi, valoris złotych czterdzieście; kontusz karmazynowy ze srebrnemi potrzebami, listwy atłasowe—złotych ośmdziesiąt; kulbaka malowana ze złotem, poduszka karmazynowa i łaszki(?) srebrne, haftowane i insze do niej potrzeby należące; płat karmazynowy,

listwy srebrne, valoris złotych czterdzieści i pięć; wojłok — złotych dziewięć; pistoletów para z olstrami, valoris złotych trzydzieści sześć. Andrzej Iskrzycki, kucharz: kontusz falendyszowy, granatowy, valoris złotych trzydzieści. Korotkiewicz, basista zdiął żupan pakłakowy, turkusowy, nowy, valoris złotych dwadzieścia; czapka falendyszowa zawojkowa—złotych sześć. Pachołka Kozłowskiego: katanka pakłakowa czerwona, nowa, guzów srebrnych ośmnaście wielkich i czaprak dwie, którego srebra grzywien cztery; futro czarne baranie—złotych piętnaście; żupan pakłakowy..., złotych trzydzieści; czapka falendyszowa, zawojkowa, złotych sześć; pas jedwabny, harasowy—złotych trzy, muszkiet krzesowy i ładownica, valoris złotych piętnaście; szabla i obuch, valoris złotych ośm; pieniędzy gotowych złotych piętnaście. U Kuchty wzięto: żupan pakłakowy nowy, nożów para, koszul białych dwie, czapka falendyszowa, barankami obłożona, valoris złotych dwadzieścia, gotowemi pieniędzmi złotych ośm, ... półmisków ośmnaście, mis wielkich ośm, talerzów tuzinów dwa, flasz z oliwą w tymże puzdrze trzy, czwarta octuwinnego, lichtarzów cynowych dwa, mosiądzowych wielkich z musztukami i stopcami dwa, flasz wielkich dwie, ogromnych, kotłów miedzianych wielkich cztery, mniejszych trzy. Rosztów dwa, formy spiżowe, ośm nożów kucharskich, cztery patelni, blacha miedziana do ciast, moździerz z tłuczkiem spiżowy wielki, drugi mały; siekaczów para, rożnów trzy, legumina mąki pszennej pytlowanej, beczek pięć krup, tatarczanych—beczek dwie, séra twardego kop trzy, masła fasek trzy, jesiotrów wądłych sześć, łososiów cztery, wyreni(?) kamieni dwa, ryb słonych beczek półtrzeci, wina węgierskiego beczek pięć, miodu pitego beczek dwie, piwa beczek ośm. Woźniom dwóm żupany i fereżyki pakłakowe czerwone, kożuchy nowe, czapki, chusty, zabrane. Stróża ze wszystkiego odarli i inszych nie mało rzeczy. In vim praedae et spolii, prout quisque potuit, receperunt et rapuerunt i różne violentiae librae ob immensitatem earum na ten czas specificari non possunt, popełnili. Quo tali ausu et facto plane inaudito . . . . . temeratio, sed deliberato et consulto modo, tumulto-

nario et militari et omnibus circumstantiis abominando, pacem publicam, securitatem communem, immunitatem ecclesiasticam loci sacri ritus graeci suique per omnes constitutiones et leges regni immunitati ecclesiasticae romanu . . . imparatu in personas tam dicti perillustris et admodum reverendi metropolitae et aliorum tot spiritualium, personarumque nobilium loci huius tranquillitate assecuratarum, violarunt, cemetarium et cultos cathedrae illius sanguine multo occisorum, votilatorum, convulneratorum consperserunt et pollicerunt, securitatem quoque personarum nonnullarum, supra specificatarum, ad iudicia tribunalia regni Lublinensis, pro negotiis iisdem institutis expediendis et continuandis, euntium, ipsamque authoritatem tribunalicem laeserunt et condempserunt; personas nobiles alias saeculares, alias religiosas quasdam vivas, quasdam convulneratas, nonnullas etiam interemptas, ne facinus tam grave et enorme revellari possit, contra omnia iura divina et humana incarcerarunt, suggresserunt, detinuerunt; prout de facto incarcerant, detinent et tacite humant. Proinde poenas gravissimas tanto facinori suo condignos promeruerunt. Ratione quorum omnium praefati omnes et singuli protestantes, suis et praefati perillustris et admodum reverendi metropolitae Kijoviensis, iterum atque iterum lacrimandi protestantur offerendo, cum ipsis, iuxta dispositionem legum et constitutionem regni tam ratione nocturnae loci sacri invasionis . . . . tot constitutionibus regni securitas et immunitas praevisa et Romanae ecclesiae comparata est, gravis sui contemptus et ignominiosae tractationis, concussionis, supellectilis tam ecclesiasticae metropolitanae, nec non illius cathedrae Leopoliensis, quam proprium personarum suarum concerne . . . . . convulneratorum, hominicidorum, modo militari per pruganos, ad securitatem reipublicae pertinentes, conductos perpetrationis personarum nobilium praerogativa, cuilibet para, incarcerationis et huiusque deterius aliarumque personarum cum indicio tribunali regni connexionem habendos, gravis laesionis et contemptibus assertionis et indeque authoritatis tribunalis violationis et aliarum omnium suprascrip-

tarum violentiarum, tam cum ipso venerabillissimo Szumlański, quam cum comprincipalibus et complicibus ipsius, pro exigentia causae et necessitate iuris publici, multuros et debite vindicaturos salvam huius protestationis meliorationem, in quantum opus fuerit, tam in toto, quam in parte, reservant. Et in continenti personaliter . . . . ministerialis regni generalis providus Hrig... Łubicki, officio notus, una cum nobilibus secum personaliter comparentibus Alexandro Dobrzański et Joanne Paprocki, sibi ministeriali evidentioris testimonii gratia adhibitis, in vim suae verae ac fidelis relationis, palam, publice libereque recognovit, quia ipse una cum dictis nobilibus, secum personaliter comparentibus, ex officiosa requisitione perillustris et venerabilis Antonii Winnicki, metropolitae Kijoviensis, exarchae Constantinopolitanae etc., die hesterna actum praesentem proxime procedenti ad cathedram, ad aedes divi Georgii martyris ritus graeci hic, in suburbio Kracoviensi, sitas, exstantem, personaliter condescendebat, ibidemque existens incarceratos apud reverendum Josephum Szumlański, in cathedra eadem manentem, iuridice arestavit, super ipsum iuridicum imposuit arestum, de quo praesens eiusdem ministerialis relatio et nobilibus id ipsum in toto libere attestantibus. Hicque subinde ministerialis regni generalis honestus Jacobus Daszyński, officio notus, una cum nobilibus Mathias Szymanowski, Joanne Kozachowski, sibi ministeriali evidentioris gratia testimonii adhibitis, in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque recognovit, quia ipse una cum dictis nobilibus, secum personaliter comparentibus, ex officiosa requisitione perillustris et venerabilis Antonii Winnicki, suprascripti metropolitae, die hesterna in actu contenta, ad bonum lapidea Stephaniczowska dictum, in platea ruthenica exstantem, praesens condescendebat; ibidemque existens vidit in corpore requirentis et quidem in manu dextra fracturam, in fistula inferiori similis manu eandem tumidam totam . . . quam visionem audivit a chirurgo, dicto cechmagistro eiusdem artis, Luca Pakaszewski: że ledwie za pół roku przyjdzie do siebie zdrowia,

gdyż in seribus curatio difficultas; de quo praesens eisdem ministerialis relatio et nobilibus id ipsum in toto libere attestantibus.

Львовскій бернард. арх., к. гр., т. 420, стр. 674—706.

Примѣчаніе. Въ тоже время предъявлены протестаціи съ одной стороны приверженцевъ Іеремíи Свистельницкаго: Александры Клешчовской, Якова Кирдіевича, Георгія Терлецкаго, Павла Кавецкаго, Чернецкаго, Копыстенскаго и др. противъ Іосифа Шумлянскаго, его приверженцевъ, Казиміра Замойскаго и подчиненныхъ ему офицеровъ, напавшихъ на церковь св. Георгія, оскорбившихъ и ограбившихъ Клешчовскую и протестующихъ (Львов. бернард. арх., кн. гр. Львов., т. 420, стр. 706—711, 726—732); съ другой—протестаціи Самуила Шумлянскаго, чашника Подольскаго, противъ Антонія Винницкаго, митрополита Кіевскаго, Александра Шептицкаго, Стефана Винницкаго, Өеодора Березовскаго, и другихъ противниковъ Іосифа Шумлянскаго. (Тамъ же, стр. 783—785).

CI.

1668 года, 4 мая. Протестація шляхты, духовенства и мірянъ, представителей Львовскихъ братствъ противъ Іереміи Свистельницкаго, который незаконно получилъ изъ канцеляріи королевской привилегію на Львовское епископство.

Actum in castro Leopoliensi feria sexta post Dominicam Cantate proxima anno domini millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo. Generosi Wasilkowskie fratres atque alii protestantur.

Ad officium actaque praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia personaliter venientes generosi Procopius et Stephanus Wasilkowski, fratres inter se germani, Paulus Tuszunski, tum Alexander Szumlański, pincerna Podoliae, nec non Ioannes, Theodorus Bruckieski, itidem fratres inter se germani, et Michael Szumlański, Russiae et Podoliae palatinatuum incolae, suis et totius RP. pallatinatuum nobilitatis nominibus, nec non venerabilis in Christo Andreas Haczkiewicz sancti Nicolai, Thomas Petrowicz sancti Theodori martyris, Ioannes Justyński Epiphanorum Domini, Gerasim Basylewicz

sanctarum Parascenium, Michael Kontraktowicz sanctae Crucis, Michael Iwanowicz Transfigurationis Christi Domini, Jacobus Szuminski ab Praesentationis Virginis Beatissimae, Ioannes Prutkowski, cathedralis Leopoliensis notarius Nativitatis Virginis Beatissimae, Ioannes Czułowski victoriarum de divis relat.... Virginis Beatissimae, necnon Josephus Komarzenski, vicarius cathedralis ad aedes divi Georgii martyris, ritus graeci, hic Leopoli existentium ecclesiarum, per praesentia suburbia situatarum praesbiteri, suis itidem et aliorum praesbiterorum ad episcopatum Leopoliensem, Haliciensem, Camenecensem Podoliae eiusque dioecesim spectantium, totiusque cleri graeco-ruthenici nominibus, tum et famati Paulus Buskowicz, Ignatius stolarz, confraternitatis sancti Nicolai; Teodorus Martysewicz, Andreas Harahucz, alias Grodecki, confraternitatis sancti Theodori martyris; Stephanus Kuszczakiewicz Epiphaniarum Domini, Basilius Kozaczek, Georgius Berezowicki, Nicolaus Łuczkiewicz, Basilius Frigio sanctarum Parascenium confraternitatis; Ioannes Strzelbicki, Paulus Wasylewicz sanctae Crucis confraternitatis; Petrus Plotniarz sancti Ioannis, Stephanus Łambucki, Semion Władyczko, Elias Władyczko Transfigurationis Christi Domini confraternitatum ecclesiarum dictarum et archiconfratres, suis et aliorum confraternitatum nominibus idque protestationi inhaerendo, coram actis Haliciensibus seu aliis quibusvis ratione infrascriptorum per generosus Basilium et Ioannem Hrabowiecki fratres inter se, Basilium Bakajewicz, Basilium alterum Hołyńskich, Theodorum Bylisa Żurakowski, Michaelem et Ioannem de Szumlany Szumlańskich factorum,—in et contra devotum in saeculo Eustachium, ad praesens vero Eremiam Świstelnicki hanc suam rationem infernis recensendorum querelosam coram eodem officio praesenti (idque quam primum sibi protestantibus de exportato alio seorsivo per dictum devotum Świstelnicki ex cancellaria regni super memoratum episcopatum Leopolensem, Haliciensem, Camenecensem Podoliae privilegio, ac super sui protestantium episcopi Leopoliensis iam actualis episcopiam per sacram regiam maiestatem benigniter collato, electioni et firmationi mutuo conintellegabilique

consensu summe laesivo ac eidem contra . . . . . innotuit illic[1]) vero serenissimo principi domino nostro clementissimo per publicam fecere protestationem idque in eo: Quod cum ex vi publicarum clementissimi ac serenissimi per Poloniam nostri principis, ad praesens nobis feliciter regnantis, bene . . . nemo unquam in collato sibi quovis honore, nec per se, nec per quorum alium alienumciare, nec illud a se alioque quovis abrogare debeat, nec possit, nihilominus memoratus devotus Swistelnicki, levipendendis eisdem legibus, ab invidentissimis perillustri et venerabili in Christo Josepho Szumlański, Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis Podoliae episcopatus ritus graeco-ruthenici, iam actu ipso episcopo, dictum honorem seu per se, seu per dictum eundem Świstelnicki ambientibus, male consultis hominibus, cancellariam regni male et sinistre informare, electionem sui illegitimam, imo ex se nullam, contra quam protestationes per incolas propriae dioecesis et districtuum coram actis praesentibus factae extant, eidem cancellariae regni ad impositam, obtendere atque nescio quo pacto et modo, conditis sibi quasi documentis literisque, infirmare atque ex eadem cancellaria, in summum iuris publici, privilegii et aliorum iuridicorum documentorum praeiudicium, dicto perillustri et venerabili Szumlański super episcopatus requisitos datorum, per sacram regiam maiestatem (praevia incolarum nobilium propriae dioecesis et aliorum, quibus de iure competebat, electione eiusque confirmationes)[1]) benigniter dati, aliud privilegium seorsivum super eandem episcopiam exportare, seque ad hoc ius dicto episcopo Leopolensi actuali episcopiae dictae de integro possessoris ingerere, immiscere, insinuare, sibique eandem episcopiam indebite iuridicare et usurpare praesumit et praesumpsit, prout ipso facto cancellariam regni male informavit. Electionem sui ex se nullam et illegitimam ob diversae dioecesis, nimium Praemisliensis, qui suo subsunt episcopo, incolas in parvo numero, scilicet in quinque personis tantummodo extante, quodam modo factam, eidem cancellariae ad eiusdem cancel-

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

lariae faciliorem impositionem obtendit, privilegium ex cancellaria regni exportavit illudque ad executionem deduci intendit, minime spectuendo . . . . sanctorum patrum canones et sacrosancte a quovis chrystiano illorum observanda proscripta ecclesiastica, quibus proscriptis iidem sancti patres vetant prohibentque, quemvis bigamum et viduogamum non minus ad solum altare in praesbiterum ordinari, multo magis in episcopum consecrari, quibus ille idemque devotus Świstelnicki levipensis nimirum sanctorum patrum canonibus, super eosdem episcopatus recensitos privilegium hunc ex aequo ab invidissimis dicto perillustri episcopo actuali Leopoliensi et legitime ad eandem episcopiam ordinatum, eundem honorem iniurie et ex inhabilitate, cum eodem Swistelnicki simoniace avolventibus hominibus ex iniquo consultus et instructus, non attenta in se ad eundem honorem episcopalem habilitate moli tuto aliisque requisitis, ut praerecensitum privilegium licet si bigamus et viduogamus reperiatur, et ad hoc munus episcopale eiusque officium competens apte, legitime, iuridice . . . . . . minus idoneus exstiterit, exportavit, exportatum privatis copiis ac resriptis omnibus publicavit ignoratui in cuius opprobrium et dedecus, cui tamen devoto Świstelnicki eiusdem privilegii executio peragenda . . . citationum ex cancellaria regni extradit serio prohibita et recensitoque perillustri et venerabili episcopo Leopoliensi actuali nimium Josepho Szumlański, omnique par est, et qua debuit observari . . . . . . circa suam episcopiam suam possessionem omnis quies praecustodita sit. Ille vero cum haec omnia praemissa audace praesumit et in quibusdam praesumpsit, hinc ne aliqua inde legum et regni constitutionum laesio et contemptus, obventus earundemque legum integritati praecavendo, hanc suam solennem, suis explicitis nominibus et cognominibus, superius recensitis, et aliorum suorum accolarum, solennem praemissorum nomine facere protestationem, salvam sibi et dicto perillustri Szumlański, ipso actu episcopo, tantae praesumptionis iuridicam, ubi de iure competient, vindicationem reservandam.

Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 420, стр. 803—810.

CII.

1668 года, 16 мая. Протестація Іосифа Шумлянскаго противъ митрополита Антонія Винницкаго.

Actum in castro Leopoliensi feria quarta post Dominicam Exaudi proxima anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo. Pro parte episcopi Leopoliensis ritus graeci et aliorum manifestatio.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia personaliter veniens perillustris et admodum reverendus dominus Josephus Szumlański, episcopus ritus graeci Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis Podoliae, postquam sibi de quadam protestatione per reverendos patres Wiktorem Kamieniecki, archimandritam Derazensem, et Ioannem Keronowicz aliasque personas nonnullas nobiles, ceteras et plebeias, ad conflandam invidiam populi et ignominiam perillustri protestanti inviendam suffectas et subordinatas suo, et perillustris reverendissimique domini Antonii Winnicki, metropolitae Kijoviensis contra se calumniosissime hic facta innotuit, solenniter eidem officio, praecavendo indemnitati et honori suo, tot funestissimis objectionibus inonerato, tam contra eosdem ipsos protestantes, quam perillustrem et reverendum metropolitam huiusmodi protestationis authorem, questus est in eo: Quia is idem illustris et reverendissimus dominus vacantem ante hac episcopatum loci praesentis et Haliciensem atque Camenecensem, beneficio et gratia serenissimi principis domini nostri clementissimi, administrationi suae tantisper, donec in locum decessi novus successor diligeretur, commissum habens, non bono ecclesiae et necessitatibus atque desideriis populi studuit, sed eo conatus suos divertet, ut electio episcopi, per iura sacra et diplomata serennissimorum regum Poloniae constitutionibus regni approbata, semper statibus spirituali et equestri libera

in suum futurum reiiceretur, ipse vero illustris et reverendissimus metrepolita episcopatu taliter vacante luculentius uteretur et fortunas suas proventibus ecclesiasticis locupletaret. Cum verum nobilitas, legum ecclesiasticarum accurata tutrix, quo studia et concilia reverendissimi metropolitae vergerent, mature perspexerit et electionem, uti summe necessariam, otius indici flagitaverit, tum reverendissimus, desideria instantis populi permulcendo, conventum quidem in loco electioni destinato, per universales suas litteras indixit, sed mox eundem per privata sua rescripta ad multas personas, sibi in ea causa faventes, transmissa, disturbare et irritare conatus est. Deinceps vero cum nec eos conatus reverendissimi metropolitae numen divinum prosperaverit et nobilitas universalibus ipsius pro tempore et loco destinato frequentissima comparens, concordibus, studiis et vocibus consonis admodum reverendum protestantem in episcopum loci praesentis elegerit, electumque primum illustrissimo et reverendissimo domino Ioanni Tarnowski, archiepiscopo Leopoliensi, deinde suam attestationem praesentaverit, praesentatusque protestans collati episcopatus privilegium a sacra regia maiestate gratiosissime impetratum obtinuerit, tum reverendissimus metropolita, prout ipsam personam electi, ita et electionem eius invisam habens, nova consilia, quibus eandem irritare et privilegium sacrae regiae maiestatis enervare posset, agitare coepit, atque imprimis protestantem ac si inhabilem et gerendo episcopatui nequaquam parem esse, quinimo ex nullitate electionis et nullitate privilegii regii episcopum nullum esse populo intimavit, loco consecrationis, quam ab eo protestans ea, qua par fuit, submissione sua, exposcebat, eundem hominem innocentem in ius et iudicium suum privato odio vocari et quasi contumacem in causa sua propria anathemate percussit, extra fines regni in Moldaviam, beneficio et consensu serenissimi domini accedente pro consecratione sui obtinenda, provectum litteris suis calumniatoriis tam protestanti ipsi, quam et sacrae regiae maiestati, tum et dignitati procerum regni, omnes eos damnosos ecclesiae graecae curatores nominando, iniuriosis persecutus est; easque litteras ad palatinum Mol-

daviae et aulicos eius scriptas publice, ne protestans consecretur, ibidem recitari curavit, omninoque tam suis eisdem, quam et personarum nonnullarum, videlicet nobilium Ioannis Mazaraki et Georgii Papara, contra quos seorsive facta occasione earundem litterarum coram praesentibus actis per protestantem exstat protestatio, litteris persuadere palatino conatus est, ut protestans seu transfuga et iurium sacrorum violator et captivus ad patriarcham Constantinopolitanum et portam Ottomanicam pro ultimo supplicio peragendo abduceretur. Sed cum tanti conatus reverendissimi metropolitae, Deo optimo maximo sic volente, in cassum et irritum cesserint, protestans vero, beneficio sacrae regiae maiestatis, domini sui clementissimi, et promotione illustrium ac magnificorum procerum regni, prout ecclesiae ipsi ita et protestanti ministro eius optime cupientium, rite consecratum exstiterit, nihilque amplius faciendum restaret, nisi ut protestans, pleno iure episcopus factus, cathedram episcopalem capesseret et in ea residens munera officii sui praesertim, imminente iam solennitate paschali, adimpleret, eoque nomine omnium fidelium atque spiritualium atque secularium votis rogaretur, in contrarium vero reverendissimus metropolita, armato et numeroso satellitio septurus, aditum omnem prohiberet. Tandem unus ex praesbyteris, cui ante hac protestans, Moldaviam profecturus, cathedram integre conservandam reliquerat, et cui eandem reverendissimus metropolita violenter, cum pridie circumcisionis Christi Domini proxime praeterita invadens, eripuerat, secreto suo consilio, re nulli communicata, inscio protestante, non consentiente quopiam ex familiaribus et domesticis ipsius, servata et sua sacerdotali modestia et publica securitate salva immunitateque ecclesiastica illaesa, citra praeiudicium cuiuspiam, absque iniuria, damno et laesione alterius, domum illam episcopalem, violenter sibi ereptam, fortuna secundante rehibuit, ab iniuriosis occupatoribus eliberavit, et eliberatam die crastina horis antemeridianis protestantem quaerendum, concomitante et applaudente populo, possessionaliter introduxit. Rem eam totam non aliter gestam esse fide honore et conscientia sua et ad praesens confirmat, et in

omni foro se comprobaturum declarat protestans. Quantum vero attinet protestationem reverendissimi metropolitae et ceterorum eius adhaerentium, eam in omnibus suis punctis et condentis nihil veritatis et realitatis habere, quin imo mere esse calumniosam ad inonerandum populari invidia et ad vexandum lite protestantem confictam, suo loco probabit perillustris et admodum reverendus protestans, manifestatione praesenti in praemissis mediante.

Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 420, стр. 942—946.

CIII.

1668 года, 16 мая. Протестація шляхты, духовенства и братствъ противъ Іереміи Свистельницкаго, Антонія Винницкаго, митрополита Кіевскаго, Георгія Гушовскаго, епископа Перемышльскаго и другихъ, вмѣшивающихся въ дѣла Львовской епархіи, съ упоминаніемъ, что Свистельницкій не можетъ имѣть никакого права на Львовское епископство, какъ выбранный только пятью лицами и то родственниками Винницкаго, клиръ же и братства въ избраніи не участвовали, раньше избрали Шумлянскаго.

Actum in castro Leopoliensi, feria quarta post Dominicam Exaudi proxima anno domini millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo. Incolae et cives Leopolienses contra Winnicki et Hoszowski, episcopum Praemisliensem ritus gracci, protestantur.

Ad officium actaque praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia venientes personaliter generosi Alexander Swaryczewski, Nicolaus Hoszowski, Andreas Brzozkowski, incolae palatin. Podoliae et Russiae districtuum, nec non venerabiles in Christo Josephus Komarzyński, vicarius cathedralis episcopi Leopoliensis, Andreas Hackiewicz sancti Nicolai pontificis, Thomas Petrowicz sancti Theodori martyris atque Joannes Jasiński epiphaniarum Domini, Michael

Rapkowicz exaltationis sanctae Crucis, Erasmus Bazilewicz sanctarum Parascenium virginis et martyris, Michael Iwanowicz transfigurationis Christi Domini, Joannes Pruszkowski nativitatis Beatissimae Virginis Mariae, Joannes Czułowski Beatissimae Virginis Mariae Victoriarum, ecclesiarum graecarum praesbyteri. Nec non honorati ac famati Nicolaus Zuczkiewicz, Hrehorius Zucznik sancti Georgii martyris cathedralis, Paulus Bosko et Ignatius stolarz sancti Nicolai pontificis, Theodorus Matyszewicz, Andreas Horodecki sancti Theodori martyris, Stephanus Kuszczakowicz et Theodorus Kuszczek epiphaniarum Domini, Paulus Bazylewicz et Stephanus Buczkiewicz exaltationis sanctae Crucis, Gregorius Berezowicki et Basilius Horodecki resurrectionis Christi Domini, Nicolaus Zuczkiewicz, alias Poskrobek, et Basilius sanctarum Parascenium, Semion Władyczka et Jlko Lepak transfigurationis Christi Domini, Petrus Kondratowicz et Basilius Rewak sancti Joannis, ecclesiarum earundem confratres seniores et archifratres, hic Leopoli per suburbia Leopoliensia sitarum, et totius Russiae et Podoliae palatinatuum terrae districtuum, dioecesium, ad episcopatum Leopoliensem, Haliciensem et Camenecensem Podoliae spectantes ac eorum eidem episcopiae spiritualiter subiectorum incolarum, totiusque cleri ac eius praesbyterorum nominibus, nec non confraternitatum, seniorum, archiconfratrum,—solennem in et contra devotum in saeculo Eustachium, ad praesens vero in religione sancti Basilii magni ritus graeci-ruthenici monasterii Skitensis proffessum Jeremiam Świstelnicki, Leopoliensis episcopiae illegitimum usurpatorem, tum perillustres et venerabiles Antonium Winnicki, antecedaneum Praemisliensem episcopum, et Georgium Hoszowski eiusdem episcopiae simoniacum cessionarium, nec non generosum Alexandrum Szeptycki, incolam Praemisliensem, Samuelem Kropiwnicki et alios ad infrascripta nulliter sese ingerentes, protestationem, simulque querelam ratione inferius specificatorum proposuere, coram eodem praesenti officio unanimiter querimoniam. Quia ipsi et quidem devotus Swistelnicki non attenta minusque pensata, status sui alioquin equestris non tamen habilis et beneficiorum quo-

rumvis ecclesiasticorum incapacis, congruitate et aequitate ad beneficia ecclesiastica concurrere, ac super eadem . . . . quomodo pacto titulo, ordine electionis sui literatoriis instrumentis, etenim vix quinque nobilium personarum, dicti Winnicki cognatorum et affinum, ipsiusque nutus exequentium, in eadem devoti Świstelnicki electione reperiebatur numerus, neque clerus, neque confraternitates, nec seniores confraternitatum, archifratres episcopatui dicto subiectarum, quibus vel maxime eadem de iure incumbit et incumbebat electio, privilegium sacrae regiae maiestatis seorsivum . . . . . . ex regni cancellaria . . . . ex vi consilii et manualis cooperationis pervenientes dicti Antonii Winnicki, archimandritae Unioviensis, administratoris nominati metropoliae Kijoviensis, nescitur, quo iure per dioecese Leopoliensis episcopatus cessa in dictum venerabilem Hoszowski et simoniace transfusa quodammodo contractualiter, non secus ac bona terrestria, episcopali dignitate demissa, privilegium, ut dictum est, super episcopatus Leopoliensis, iam pridem perillustri et venerabili Josepho Szumlański Leopoliensi, Haliciensi, Podoliae, pro praesenti episcopo, per sacram regiam maiestatem benigniter ad id, ordinum omnium suffragiis liberis legitimaque sui electione collati, ad malam sinistram importunamque instantiam et informationem exportare, sicque exportatum,—licet si litteris citationum e cancellaria regni ad opportunam et iuridicam eiusdem perillustris et venerabilis in Christo Josephi Szumlański, Leopoliensis, Haliciensis, Podoliae episcopi et actualis bonorum et attinentiarum, oboedientiarum per eos, qui suae spirituali subsunt iurisdictioni, praestiti praestandi possessionis, tum acta ipso potioreque iure privilegiati per sacram regiam maiestatem episcopi instantiam emanati eiusdem privilegiis serio inhibita esset exequutio, perillustri vero Josepho Szumlański episcopo priori et potiori quies et pacifica eiusdem possessionis propria possessio praecauta et praemonita est, ad executionem pertinaciter et temerarie deduxit. Etenim non attentis, nec consideratis observandis canonicis, gradibus neque ad inventa ad hunc honorem dignitatemque episcopalem, si non sufficienti, saltim pro modo et persona sua no-

titia literali, peritia, scientia, gravitate Leopoliensi claudestine et quasi, ut dicetur ex scriptis, manu ductus per venerabiles Antonium Winnicki et Hoszowski Praemisliensem episcopum, episcopiae alienae perturbatores, pacis et securitatis publicae, protunc violatores, sub vespertinum crepusculum de feria quarta in feriam quintam sese vergens festinitate ascensionis Christi Domini . . . . , ingressus ecclesiam in circulo civitatis Leopoliensis sub titulo assumptae in coelum Gloriosissimae Virginis Mariae . . . . . occupata et per confraternitatem civitatemque eiusdem ecclesiae episcopo dicto Leopoliensi priori subiecto rebellem ipsique civitati perspectum et ob eadem rebellionem et . . . in termino iuris cum eisdem confratribus per dictum priorem Leopoliensem legitimum episcopum in eundem infrascriptum eisdem tradita et ultra ordinarium mandatum reservata et in illegitimam ac indebitam eisdem venerabilibus supradictis potestatem dimissa ordinationem, recensitus devotus Swistelnicki in se super officium episcopale pertinaciter extorquere et trahere repugnantibus, licet si ut clero, confraternitatibus et pro praesens existenti nobilitate, dissuadenteque et quodam modo prohibente id magnifico Joanne de Magna Kunczece Mniszek, Leopoliensi generali capitaneo, uti brachio regali, ne suo modo serenissimi per Poloniam nostri principis, ad praesens nobis feliciter regnantis, in dato perillustri et venerabili Josepho Szumlański super suam episcopiam eandem Leopoliensem privilegio priori et potiori autoritas regia laederetur per generosos Alexandrum Szeptycki et Samuelem Kropiwnicki ritus graeci ad hunc actum conventos recensitis venerabilibus et quidem venerabili Winnicki primarie, uti huius actus motori cooperatori et autori , ... suadaeque magnifici capitanei Leopoliensis temerario repugnatori . . . . accedente ad id nobili ac spectabili magistratu alioque praestantissimo eius ordine Leopoliensi, recusante venerabili capitulo Leopoliensi in persona perillustris et venerabilis in Christo Nicolai Zychini praefati canonici ecclesiae metropolitanae Leopoliensis, nomine illustrissimi ac reverendissimi domini Joannis Tarnowski, Leopoliensis archiepiscopi Clarae Tumbae

abbatis perpetui administratoris ex aliis rationibus in aliis seorsivsi authenticis instrumentis parentibus ordinationem, ut praerecensitum in se trahere praesumpsit, prout in iuridico iniusto illegitimo et loci extraordinario facto per recensitos perperillustrem et venerabilem Antonium Winnicki simoniace factum cessionarium et eundem venerabilem Winnicki, archimandriae Unioviensis administratorem, securitatis publicae et pacis violatores alienae dioecesis et episcopatus temerarie et integrum iuris eiusdem . . . principis nostri serenissimi explicite meram repugnantiam, a privilegiis eius convulsionem ac autoritate eiusdem sacrae regiae maiestatis contemptum, sese continuantes inter turbatores alienae iurisdictionis et officii episcopalis prosequutores, sibi ipsi soli officium hoc idem nulliter vendicatores, usurpatores, gravissimarum instantiarum ex indigno contemptores sibique pro arbitrio et propria ratione, etiam extraordinarie facere, aggredi licere praesumentes, in dictum officium ordinatus est. Quare contra omnes iterato omni, qua par est, solennissime et graviter querulant et protestantur, offerendo se tantae praesumptiae, audaciae, licentiae ausum praemissorumque omnium contemptum iure mediante vindicata, salva, si et in quantum opus eius protestationis fuerit, melioratione reservata.

Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 420, стр. 934—941.

CIV.

1668 года, 18 мая. Реляція вознаго о врученіи Іосифу Шумлянскому королевскаго приказа явиться въ королевскій судъ въ продолженіи четырехъ недѣль, по обвиненію въ симоніи, въ незаконномъ избраніи, полученіи привилегіи на Львовское епископство, посвященіи изгнанными изъ Турціи митрополитами, рукоположеніи во священники двоеженцевъ за плату, въ нападеніи на церковь св. Георгія и проч.

Actum in castra Haliciensia feria tertia post festum Sanctissimae ac Individualis Nativitatis proxima anno Domini 1668.

Relatio ministerialis positi mandati ex parte reverendi Swistelnicki contra reverendum Szumlański post curiam.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Fedor de Uście, authenticatus iuratus, officio praesenti notus, una cum nobilibus Alexandro Stupnicki et Luca Hołyński, sibi gratia maioris testimonii adhibitis, in vim suae verae, ac fidelis, relationis publice libereque recognovit: Quia ipse, una cum dictis nobilibus ex parte et ad instantiam infrascriptorum actorum contra infrascriptos citatos, mandatum infrascriptum sacrae regiae maiestatis, post curiam sacrae regiae maiestatis spectans, de tenore tali: Joannes Casimirus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae Czernichoviaeque, nec non Sveccorum, Gottorum Vandalorumque hereditarius rex. Tibi religioso Josepho Szumlański, ordinis sancti Basilii monasterii Krechoviensis professo excommunicato, tituli episcopatus Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis Podoliae ritus graeci illegitimo usurpatoris, de eodem titulo, personaque et bonis tuis omnibus, ac contra infrascripta mandamus, ut coram iudicio nostro et assessorum nostrorum Varsaviae, aut ubi tunc cum curia nostra feliciter constituti fuerimus, a positione praesentis citationis in quatuor septimanis, vel dum causa infrascripta ex regestro publico ad iudicandum inciderit, ad instantiam instigatoris regni personaliter et peremptorie compareas, qui te ex delatione venerabilis Eremiae Świstelnicki, legitimi episcopi Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis Podoliae ritus graeci, atque totius cleri praefatarum ecclesiarum nec non illustrium, magnificorum, generosorum ac nobilium incolarum ritus graeci, in terris et districtibus iisdem degentium, citat pro eo: Quia tu existens excommunicatus et beneficii cuiuscuius incapax, postpositis legibus et privilegiis ac diplomatibus religionis merae graecae ac simul constitutionibus regni et pactis conventis nostris cum republica, quibus cautum et praecustoditum est, ne quispiam ad beneficia ecclesiastica ritus graeci ascendere et per nos declarari ac

constitui possit aut debeat, nisi prius ab incolis omnibus spiritualibus et saecularibus ritus graeci iurisdictioni talis ecclesiae, quo ad spiritualia subiectis, ex quattuor candidatis electus et per venerabilem patrem archiepiscopum Kijoviensem Haliciensemque ac totius Russiae ritus graeci metropolitanum nobis praesentatus et commendatus sit, prout ipsa privilegia, lauda, diplomata et rescripta serenissimorum antecessorum nostrorum, ac pacta conventa de praemissis testantur . . . . . et citra universalem et legitimam electionem, legitime indictam et publicatam, sine candidatis, extra locum legitimum, nimirum ecclesiae cathedralis metropolitanae Leopoliensis sancti Georgii, tali actu antiquitus usitatum, conquisitis sibi clam et claudestine privatorum aliquodem domesticis suffragiis, sine ulla praesentatione et commendatione archiepiscopi metropalitani Kijoviensis, Haliciensis et totius Russiae, post obitum olim venerabilis Athanasii Żeliborski, te ipsum et privata authoritate et suffragio tui ipsius proprio in episcopatum Leopoliensem, Haliciensem et Camenecensem Podoliae, sine candidatis, absolute solum et unicum eligere et nominare consecrationemque non a iurisdictione ordinaria, sed a conquisitis quibusdam generosis exulibus, in Moscoviam tendentibus, qui se metropolitanos graecarum provinciarum asserebant accipere, te ipsummet nobis praesentare et commendare ac simoniaco modo episcopatum praefatum in vim mercedis pro meritis tuis militaribus a nobis petere atque iuxta petitionem tuam privilegium e cancellaria nostra obtinere, iurisdictionem episcopalem cum perceptione in conpetentium simoniatorumque proventuum arripere et intercipere, prout de facto modis praefactis denique illegalibus, erroneis et abruptis accipisti et intercepisti, iisdemque omnibus fretus praetensam iurisdictionem tuam episcopalem a vi et oppressione nonnullorum ecclesiasticorum ritus graeci inchoasti, personas iure ecclesiastico damnatos et . . . . receptis muneribus et pretiis postremo statui restituisti, absolvisti, dispersasti et benedixisti, utpote in villa Kuniscowa districtus Trembovliensis, poponem bigamum, Kumerak dictum, aequae et bonae monetae taleros quadraginta ab eo receptis, ospensasti, absolvasti,

ad ritus ecclesiae adhuc tunc ipsemet saecularis admisisti, in Bóbrka vicario, qui hominem manu sua propria trucidaverat, olim degradato celebrare permisisti, insuper aliis etiam praeposuisti, in Horodenka bigamo poponi et viduogamo, in bonis villae Selce poponi itidem bigamo et viduogamo facultatem celebrandi sacra contulisti, in Tyśmienica diaconum suae dioecesis, Hryslak dictum, bigamum, recepisti, ab eo bonae monetae quadraginta florenorum et mediam tunnam mellis ad consecrationis tuae ministerium tecum recepisti, elecmosynas pro reparatione ecclesiarum et monasterorum per populum collatas ab ecclesiasticis violenter recipisti et in usum suum convertisti, aliaque multa a munere et officio verae et legitimae iurisdictionis alienae perpetrasti, prout de facto religiosum Hedeon Strus, archidiaconem illustris archiepiscopi metropolitani Kijoviensis, in via publica libera per tuos famulos seu satellites captum, in vinculis cathenis ligatum et comprehensum in strictissimis carceribus per spatium duarum septimanarum detenuisti, protestatione eo nomine facta latiori; religiosum Alexandrum Tustanowski, decanum cathedralem Leopoliensem, dum eandem cathedram, media nocte, modo claudestino indebito non pastorali, per officium verum praedoneo, tot personis spiritualibus et saecularibus nobilibus ad latus praefati illustris archiepiscopi metropolitani residentibus, trucidatis et occisis, vi et violenter invasisti, occupasti, locum sacrum sanguine innocenti madefactasti, aliaque inenarrabilia facta execrasti et perpetrasti et inter sepulchra mortuorum famulos et amicos praedicti illustris archiepiscopi metropolitani Kijoviensis proicere demandasti, et ibidem per dies et noctes aliquot fame et inedia premendo detinuisti. Quae tibi in termino futuro fusius deducentur et declarabuntur. Quoniam itaque privilegium suprascriptum, ut et titulum ac ordinem episcopalem non rite nec legitime, sed mediis abruptis, claudestinis, illegalibus et illicitis, iuri quem tam regni quam ecclesiastico canonico ritus graeci contrariis, in convulsionem liberae electionis in collisso suprascriptis tam ecclesiasticis, quam saecularibus debitae, sine praemissis legitimis circumstantiis et sollennitatibus, sine legitima con

secratione, ipse exlex et excommunicatus, in supposito simoniaco, e cancellaria nostra ad sinistram ipsius per te informationem obtinuisti, quo et si nullitati obnoxii per tot insuper illegales dispensationes abusus est, idcirco citaris ad reponendum coram nobis et iudicio nostro hoc idem privilegium tuum ad videndum et audiendum, illud tanquam illegaliter obtentum et ipso iure invalidum tolli, cassari et annihillari, delatoris vero rite et legitime electi et praesentati privilegium approbari ac vigore ipsius te pro degradatione et poenis personalibus de iure competentibus ad officium spirituale competens remitti, actori vero episcopatum praefatum Leopoliensem, Haliciensem et Camenecensem Podoliae cum omnibus et singulis, cum bonis, utilitatibus, commodis, proventibus, attinentiisque et pertinentiis ius adiudicari, te praeterea indamni et litis expensis condemnari, idque, quod iuris est, ea in causa statui et sententiari, contumacia tua non obstante, sis iudicialiter terminum attentaturus. Datum Varsaviae, feria sexta post Dominicam Exaudi proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo. Editum et quidem sabbato post festa solennia sacri Pentecosten proximo proxime praeterito in suburbio civitatis Leopoliensis, in mansione circa ecclesiam cathedralem Leopoliensem, sub titulo sancti Georgii ritus graeci situata, posuit, positionem ipsimet citato ad manus tradendam publicavit, de quo praesens eiusdem ministerialis relatio et nobilium conformis attestatio.

Львовскій бернард. арх., кн. гр. Галицкая, т. 164, стр. 742—750 и т. 165, стр. 1202—1206.

Примѣч. Въ тоже время были предъявлены: протестація Өеодора Жураковскаго противъ Іереміи Свистельницкаго о незаконномъ присвоеніи имъ себѣ титула епископа Львовскаго и нападаніи на приверженцевъ Шумлянскаго (Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 420, стр. 986—990); репротестація и манифестація Самуила Шумлянскаго противъ Іереміи Свистельницкаго. (Тамъ же, т. 428, стр. 661).

CV.

1668 года, 25 іюня. Протестація Іоанна Грабовецкаго, Жураковскихъ и другихъ противъ фиктивнаго избранія Іосифа Шумлянскаго епископомъ Львовскимъ.

Actum in castra Haliciensia post festum nativitatis sancti Joannis Baptistae proxima anno Domini 1668.

Nobilis Grabowiecki ac alii contra Szumlański protestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia personaliter venientes generosi: Joannes Grabowiecki, Joannes ac Iwan Żyrakowscy, Theodorus Hołyński, Iwan Korczyński, Basilius Tatumir, suo et aliorum nobilium ritus graeci districtus Haliciensis incolarum nomine, solenniter in et contra religiosum Josephum Szumlański quaesti et protestati sunt in eo, quia ipse, a plurimis nobilibus expostulando subscriptiones super electionem sui fictam pro episcopatu Leopoliensi, Haliciensi et Camenecenci Podoliae ritus graeci, nomina et cognomina sui protestantium et aliorum incolarum vicinorumque suorum, insciis modernis protestantibus et absentibus, ac si protestantes fuerint circa electionem praesentes, modo fictitio et simulato per substitutas personas subscripsit et in electione ficta connotavit, de qua subscriptione nominum et cognominum sui protestantium, quam primum sibi protestantibus innotuit de fictione subscriptionum sui protestantium, tunc de nullitate ac invaliditate earundem, annihilando eandem simulatam electionem, nomine suo et aliorum nobilium ritus graeci districtus Haliciensis, contra eundem religiosum Szumlański iterum atque iterum protestantur et manifestantur.

Львов. бернард. арх., кн. гр. Галицк., т. 165, стр. 969—970.

CVI.

1668 года, 12 іюля. Универсалъ короля Яна Казиміра, о признаніи Іосифа Шумлянскаго епископомъ Львовскимъ, объ уничтоженіи грамоты, данной на тоже епископство Іереміи Свистельницкому.

Actum in castra Haliciensia, feria tertia post festum sanctae Mariae Magdalenae proxima anno Domini 1668.

Oblata litterarum praedicatoriarium sacrae regiae maiestatis episcopo r(itus) g(raeci) datarum.

Officium praesens castrense capitaneale Haliciense infrascriptas litteras praedicatorias, vulgo wieszce, sacrae regiae maiestatis perillustri et admodum reverendo patri Josepho Szumlański, legitimo episcopo Leopoliensi, Haliciensi, Camenecensi Podoliae ritus graeci benigniter ab eadem sacra regia maiestate datas et collatas, manu propria eiusdem sacrae regiae maiestatis subscriptas et sigillo minoris cancellariae regni communitas, de actu et data illarum Varsaviae die duodecima mensis iunii anno currenti, ad acticandum vero per generosum Georgium Jasmanicki porrectas, ad acta officii sui suscepit eisdemque ingrossari demandavit, ea serie verborum, quae sequitur: Jan Kazimierz, z Bożej łaski król Polski, wielki książe Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Jnflanckie, Smoleńskie, Czernichowskie, a Szwedzki, Gottski, Wandalski dziedziczny król. Wszystkim wobec i każdemu zosobna, komu to wiedzieć należy, a mianowicie stanu rycerskiego, szlacheckiego, miejskiego i jakiej-kolwiek condiciej ludziom, w województwie Ruskiem i Podolskiem, rezidującym, także też bractwom Lwowskim miejskim, jako i przedmiejkim Halickim, Kamienieckim i wszystkim, w powiatach tych znajdującym się obywatelom wiernie nam miłym i łaską naszą królewską. Wiernie nam mili! Conferowaliśmy przed rokiem na władyctwo Lwowskie wielebnemu ojcu Josephowi Szumlańskiemu, po zejściu z tego świata wielebnego Athanazego Żeliborskiego, episcopa Lwowskiego, Halickiego i Kamienieckiego, wakującą, na co i confir-

matia nasza, za zgodną obywatelów religii greckiej diecezyi tego władyctwa elektią ludzi i obywatelów ziemi pomienionej, przez osobliwy przywilej zaszła. A że za opacznem udaniem i złą informacyą nadzwyczaj z kancelaryi naszej wyszedł niedawnymi czasy na osobę szlachetnego Eustachego Świstelnickiego powtórny przywilej, co jako przeciwko prawo pospolitemu, od nas i najjaśniejszych antecessorów naszych nadanemu, stało się, tak królewską naszą ostatnią deklaracyą annihilowaliśmy powtórny ad male narrata uproszony przywilej. Napominamy przeto wierności waszej mieć to chcemy, abyście pomienionemu wielebnemu ojcu Józefowi Szumlańskiemu, władyce swemu, jako pierwszemu od rad naszych i całego województwa tamecznego obywatelów ritus graeci zaleconemu, i od nas uprzywilejowanemu z powinności i obowiązku swego wszelaką powinność, posłuszeństwo i należyte poszanowanie, jako w duchowieństwie przełożonemu swemu religiej greckiej, a nie inszemu, oddawali i we wszelkich obowiązkach, które władykom Lwowskim przynależą, dość czynili i inaczej nie czyniąc dla łaski naszej, wyraźnej woli i deklaracyi ostatniej naszej z powinności swej pod winami na nieposłusznych w prawie koronnem opisanymi. Dan w Warszawie dnia XII miesiąca lipca, roku Pańskiego MDCLXVIII, panowania królestw naszych Polskiego i Szwedzkiego XXI roku, Jan Kazimierz król. List wieszczy do pospólstwa województwa Ruskiego ritus graeci. Ksiądz Stanisław Lipski, regent cancellarii koronnej. Locus sigilli minoris cancellariae regni. Post ingrossationem vero originale eidem offerenti est restitutum, de quo restituto officium praesens quietatur.

Львовскій бернард. арх., кн. гр. Галицк., т. 165, стр. 1181—1183.

Примѣч. Такого же содержанія рескриптъ былъ посланъ Андрею Потоцкому, коронному хорунжему и старостѣ Галицкому, Медицкому, Мосацкому и Рогчицкому. (Тамъ же т. 165, стр. 1193—1194).

CVII.

1168 года, 14 іюля. Протестація Іереміи Свистельницкаго противъ Шумлинскихъ, по поводу ихъ нападенія на него въ Крилосѣ, заключенія его и протодіакона Зосимы въ тюрьму.

Actum in castra Haliciensia sabbatho in crastino festi sanctae Margarethae virginis et martyris anno Domini 1668.

Sieliecki, nomine reverendi Swistelnicki, contra Szumlańskie et alios protestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia personaliser veniens generosus Joannes Sielecki, nomine perillustris et admodum reverendi patris Hiaeremiae Świstelnicki, Leopoliensis, Haliciensis, Camenecensis Podoliae ritus graeci episcopi, in et contra generosos Alexandrum, Constantinum et Samuelem Szumlańskie facti infrascripti principales, tum nobilem Stanislaum Garnysz atque honestos Hrehorium Korytkiewicz, Paulum Czaykowski et alterum Czaykowski, Joannem Kisiel, Nicolaum Ordowski, Romankiewicz aliosque plurimos, numerum quingnaginta excedentes, comprincipales et mutuos cooperatores, ad praesens de nomine et cognomine ignotos, qui tamen hic pro expressis censeri debent, solenniter gravique in querela questus et protestatus est, idque in eo: Quia illi cum suis comprincipalibus et complicibus, penitus divino timore abiecto, postpositisque legibus et constitutionibus regni, contra quosvis depraedatores invasoresque nocturnos loci sacri severe sancitatis, verum illi in contrarium, levipendium atque contemptum earundem legum faciendo, adscitis sibi multis comprincipalibus, complicibus et asseclis, in omnem licentiam effusis, tempore nuper praeterito, videlicet e die hesterna in diem hodiernam actus praesentis vergenti post reclamationem iudicorum querelarum, post mediam noctem, cum bombardis longioribus et brevioribus, pulvere sulphureo et globis plumbeis onustis, ad bona villae Kryłos praedoneo more supervenerunt monasteriumque ibidem situm mox cum suis comprin-

cipalibus, ut nemo effugere valeat, circumdederunt serisque portarum cum commissis ad perillustrem et admodum reverendum episcopum accurerunt, eumdemque aripuerunt et sub arctam custodiam una cum nobili ac reverendo Zosima Rożański, archidiacone, ad carceres privatos et squalidos tradiderunt. Ceteri vero comprincipales, ubique in domibus somno deditos famulos eiusdem perillustris et admodum reverendi episcopi Leopoliensis quaerendo, unumquemque in lecto dormientem offensum capiebant, ligatisque a tergo manibus, nudos, receptis vestibus, percutiendo ad carceres inciebant, ut facilius suum illicitum facinus patrare possint, collectisque omnibus famulis praefati reverendi episcopi, eosdem concussos, converberatos, frameisque consanciatos et ligatos, ut praemissum est, ad carceres strictos et squalidos tradiderunt, serisque clauserunt, custodiamque fame et inedia macerando adhibuerunt. Postmodum res plurimas, in promptu existentes, utpote paratae pecuniae mille aureos Ungaricales apud ipsummet episcopum, apud famulos, apud quemlibet per decem per vigintitum equos cum ephipiis, boves, bombardas breviares et longiores, vestimenta, reliquas vero res, ut apparamenta, ad ornatum episcopalem spectantia in scrinis ex intra concussis scrinis, in vim praedae ac spolii, receperunt ac inter se partiti sunt. Quo suo tali progressu pacem et securitatem publicam violarunt, poenasque eo nomine sancitas demeruerunt, ratione quorum omnium idem protestans offert perillustrem et admodum reverendum episcopum cum eodem principali, comprincipalibus in foro fori iure acturum.

Львов. бернард. арх., кн. гр. Галицк., т. 165, стр. 1099—1101.

CVIII.

1668 года, 21 іюля. Протестація Іосифа и Самуила Шумлянскихъ и ихъ приверженцевъ по поводу нападенія на нихъ въ Крилосѣ Іереміи Свистельницкаго и его приверженцевъ, нанесенія имъ ранъ и разграбленія ихъ имущества.

Actum in castra Haliciensia sabbatho pridie festi sanctae Mariae Magdalenae anno Domini 1668.

Szumlański et alii contra vonerabilem Świstelnicki protestantur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia personaliter venientes generosus Samuel Szumlański suo et perillustris ac admodum reverendi in Christo patris Josephi Szumlański, Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis Podoliae rite et legitime electi et ordinati ritus graeci episcopi, ad praesens ob nimiam . . . . . lethalem convulnerationum et ex arcu sagitta transfixionem in lecto aegritudinis decumbentis, nec ullo modo acta praesentia adire valentis, fratris sui germani, nomine, tum venerabiles Samuel Krasuski et Pantelimon Mużyłowski, praefati reverendi episcopi archidiaconus et concionator et generosi ac nobiles Theodorus Żurakowski, Joannes Romankiewicz, Eustachius Szumlański, Nicolaus Ordowski, Ignacius Czaykowski, Joannes Kisiel, Christophorus Jankowski, Andreas Boczkowski, Petrus Witwicki, Andreas Żurakowski, Petrus Jaworski, Stephanus Zalewski, Joannes Połużyński, praefati perillustris et admodum reverendi in Christo patris Josephi Szumlański, Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis Podoliae ritus graeci legitimi episcopi, famuli atque honestus Alexander eiusdem reverendi episcopi haido, suo et aliorum nobilium Joannis Lipnicki, Stephani Szczygielski, Nicolai Hoszowski, Andreae Laskowski (qui nescitus ubinam per infrascriptos inculpatos occisi aut facti fuerint), [1]) nominibus, sanguine et lacrimis perfusi, coram eodem

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

officio in et contra venerabilem Hieremiam Swistelnicki, tituli episcopatus Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis Podoliae ritus graeci, indebite et illegitime usurpatorem, cuius iussu, informatione, mandato et immissione infrascripta exscreabilia Deo et hominibus facinora perpetrata sunt, principalem et religiosum Melechium Tetera, Petricensem ihumenum ritus graeci, coadiatorem, tum generosos Samuelem Kropiwnicki, eiusdem venerabilis Świstelnicki generum, Basilium et Constantinum Zeklorskie, fratres germanos, Theodorum Berezowski, primarios facti infrascripti auctores et homicidii in corpore olim generosi Michaelis Garnysz, praefati perillustris reverendi episcopi famuli, patiatores et voluntarios homicidas, tum perillustrem reverendum Antonium Winnicki, nominatum metropolitae Kijoviensis et generosos Basilium Zagurzyński, Alexandrum Redka Hołyński, Joannem Mazaraki, Georgium Papara, praefatorum homicidarum primarios, consiliarios et coadiutores, tum famatos Simonem sartorem, dictum Psiospyte, Petrum Złotnik, Danielem Diak, Theodorum Onyskiewicz, Gabrielem Hurkoperec, Alexandrum Mieczniczek sartorem, Basilium Beznosko, Fedi . . . Brodziakowski, Demetrium Semanczuk, Basilium Bernatowicz, Theodorum Mikulicz, Theodorum Vravicz, proconsulem, Demetrium Rudko et filium eius Jacko ślusarz, Wasil Szyliyczyk Skatniey sartorem, Eliam Mieczniczek stary, Stephanum Niedoryżczyk, Alexandrum sartorem, Juszczyk zięć, Petrum Kiszka, Gabrielem Nowoliczewny aliosque fratres et confratres confraternitatis ritus graeci oppidi Halicz, cives et incolas Halicienses, tum principales et complices, ad praesens de nominibus et cognominibus ignotos, postquam innotuerint in quovis termino et gradu iuris spesificandos, tam religiosum Zosimam Rożański eiusdem venerabilis Świstelnicki adhaerentem, atque nobiles Joannem Sielecki, Joannem Horodyski, Damianum Goszarowski, Petrum Kabylecki, Hieremiam Ulanicki, Joannem Rewkowicz, Basilium Drohomirecki, Joannem Piotrowski, Basilium Nowosielecki, Danielem Sarnicki, Hrehorium Tatomir, Petrum Pawłowski et honestum Stephanum, praefati venerabilis Świstelnicki famulos ac alios quam plurimos, de nominibus et cognomi-

bus ignotos, postquam innotuerint in quovis termino et gradu iuris specificandos, qui licet, si ad praesens ignorantur, pro expressis tamen censentes et habentes, sui protestantium et praefati reverendi episcopi nocturnos invasores, spoliatores et depraedatores, gravi cum dolore ac gemebundi questi et protestati sunt idque in eo: quia illi et praecipue generosus Samuel Kropiwnicki, principalis auctor cum suis comprincipalibus et complicibus, non veriti authoritatem legum publicarum, homicidia, depraedationes invasionesque nocturnas omnibus in locis et praecipue hic, non procul a finibus Valachorum, severe et rigide descriptam innixi rebellioni cosacorum Turcarum potestati subiecti, post posita iudiciorum tribunalicium causarum fisci Haliciensium, circa reclamationem eorundem iudiciorum sub poenis mille marcarum et sessione tunica securitatis omnimoda declaratione, postpositis eisdem legibus et constitutionibus regni in contrarium et levi pendio earundem faciendo, divino timore et veritate eiusdem religionis ac dilectione proximi procul posthabita, adscitis sibi praefatis comprincipalibus et complicibus, aliisque quam plurimus, ad hoc impium et sceleratum facinus perpetrandum conductis, asseclis, utpote civibus Haliciensibus, a Pilaviano cosacorum proelio insolentia et rebellione imbutis, voluntariis coadiutoribus et mutuis cooperatoribus, instinctu, iussu, scitu et mandato suprascripti venerabilis Świstelnicki, accepta certa notitia de melioribus et firmioribus suprascripti perillustris reverendi episcopi antea et recenter privilegiis obtentis et iudiciis assessorialibus per sacram regiam maiestatem confirmatis, ex metricis regni extractis, nuper vero confraternitati ritus graeci hic Haliciae in ecclesia nativitatis Christi Domini situata ad obedientiam praestandam ostensis, quibus praefatus venerabilis Świstelnicki non ad libitum sui vel maxime serviendum auditis, penitus desperans et in cassum suos videns circa impetratum sibi privilegium evenisse sumptus, nulla iam alia habita via agendi, qua, e vita perillustrem reverendum episcopum tollendi, taliterque eosdem sumptus, morte illata eidem episcopo praedaque acquisita, compensandi, cum praefato generoso Samuele Kropiwnicki, genero suo et

suprascriptis consiliariis mutuum impium et nefandum inivit consilium, cuius praefatus generosus Kropiwnicki innixus impio inito consilii, fretusque venerabilis Świstelnicki parentis sui, nuper ad sinistram narrationem a sacra regia maiestate impetrato privilegio, iussa et mandata eiusdem parentis sui exequendo, cum praefatis suis comprincipalibus, complicibus et asseclis ad inferendam violentiam bene instructis et is, dato signo et verbo uno, statim comparendum cum armis et in armis, bombardis longioribus et brevioribus, sulphureo pulvere et globis plumbeis onustis, ad iaculandum bene praeparatis, pharetris arcubus, sagittis, calcibus, in longum protensis hastis alioque armorum genere, modo polonico et hostili, tamquam ad congrediendum cum hoste in mantionem perillustris reverendi episcopi cathedralem nuncupatam Kryłos, prope Haliciam situatam, die hodierna in actu contenta ante ortum solis et diei, dum praedictus perillustris reverendus Szumlański episcopus dulci somno indulgeret, pace publica securitateque dominica cathedrali assecuratus, nihil mali a quopiam, ne dum a suis christianis, aliquid mali evenisse, sperans in lecto decumberet, irruit, circumdataque undiqueque per suos asseclas praefata reverendi episcopi cathedrali mansione, excitato ad incutiendum protestantibus terrorem clamore, portas ad mansionem effregit, effractisque portis, in fenestras mansiones protestantium duce generoso Samuele Kropiwnicki et praefatis Żeliborskie atque Berezowski principalibus, turmatim directe ad perillustrem reverendum episcopum, seque protestantes praemeditato occidendi protestantes de praedandi animo, tam diu sine intermissione bombardas breviores et longiores asseclae explodebant, quam diu e medio sui ad effringendas mansionis fores destinati comprincipales praefatas fores effregerint; quibus effractis, turmatim in mansionem irruentes, se protestantes strictis frameis consanciarunt, convulneraverunt; et praecipue generosus praefatus Kropiwnicki e medio aliorum prosiliens recte ad praefatum reverendum episcopum praemeditato eundem interimendi animo bombardam breviorem, alias pistolet, globo plumbeo et sulphureo pulvere onustam, explosit, quem dum globo plumbeo a

se non interfectum advertisset, arrepto arcu intento, ad latus habito, praefatum perillustrem reverendum episcopum lethalem in pectus partis dextrae transfixit, postmodum transfixum, consanciatum, vix semi—vivum, arreptum terrae allisit, vestibus spoliare et albis denudare asseclis suis mandavit et ad levendum famulis suis tradidit. Generosum vero Samuelem Szumlański, protestantem, apud reverendum episcopum, fratrem suum, protunc hospitantem in uno eodemque hyppocausto cum reverendo episcopo, offensum decollare satagent, in cervicem a tergo vulnus longum profundum lethale cum persectione venarum eidem absque ulla commiseratione inflixerunt, a quo vulnere tum eodem in loco humum facie procidit, quem vestibus spoliatum, allis denudatum, vix spirantem, praefatus generosus Kropiwnicki nudum, simul cum reverendo episcopo, tenendum protrusit; generosum vero olim Michaelem Garnysz, praefati reverendi episcopi famulum praefectum stabuli in opem et auxilium dominis suis approperantem, in cemeterio offensum undiquaque circumdatum vulneribus lethalibus in collum duobus cum persectione venarum et gutturis, tertio in manum sinistram enormiter illatis, tyrannice et crudeliter interimerunt et interemptum denudarunt, suoque execrabili homicidio et enormi crimine sacrum ac Deo dictum locum profamarunt et obsanguinolarunt, obductione vulnerum proclamatione caedis infenus connotatis de praemissis locribus. Nec hoc contenti perpetrato facinore generosi Kropiwnicki, Żeliborscy, fratres germani et Berezowski, primarii ductores et principales, quasi rapia quidam infecti ira et furore aestuantes circum circa violando, animando suos asseclas his genuinis verbis acclamabant: „Szukajcie drugich hultajów, bijcie, zabijajcie tego takiey a takiey matki syna uniata“. Quibus acclamationibus praefati asseclae stimulati, quaesitando reliquos reverendi episcopi famulos, in omnes mansiones cardines sese dissiparunt, dispersamque et fugatam familiam quemlibet seorsim captum, a maiori ad minimum vestibus et albis spoliarunt, denudarunt, concusserunt, consanciarunt et in summum conteptum et ignominiam hic protestantes flagris et planicie framearum nudos caedendo, in fugam in di-

versas latebras disperserunt, nonnullos vero aut decollarunt, aut in gurgitibus aquarum floviorum Łukiew et Tyradis, non procul fluentium, submerserunt (quorum et ad praesens protestantes notitiam, quo sint facti, habere nequeunt)[1]. Quibus itaque famulis enormiter consanciatis, convulneratis, reliquis occisis, denudatis in fugamque dispersis, dominis vero, videlicet reverendo episcopo lethale coiaculato et generoso Samuele Szumlański fratre convulnerato, ambobus denudatis per famulos principalium tentis, ad praedam et spolia sese coniecerunt et optimam substantiam, resque permultas episcopales, fratris et famulorum, seorsivis regestris inferius specificatis, utpote perillustris reverendi episcopi rerum receptarum regestri tenor sequitur eiusmodi:

Regestr szkód poczynionych jego mości księdza Józafa Szumlańskiego, episcopa Lwowskiego. Naprzód apparat felitowy, karmazynowy, w kwiaty wszystek, przy tymże blacha Najświętsze Panny srebrna, złocista; nowy stychar biały, wyszywany złotem, do tegoż apparaty: apparat szkarłatny, aksamitny nowy, z stycharem białym, wyszywany jedwabiem; apparatów dwa atłasowych białych z stycharami białemi, wyszywanemi iedwabiem błękitnym; narakwice, pasków do każdego apparatu według maści czworo; mitra na dnie telitowym w kwiaty, karmazynowa, perłami haftowana, kamekami rubinowymi sadzona; patenica lita, srebrna, grzywien w niej piętnaście; mantia episcopska kanawacowa, istoczniki jedwabiu białego y karmazynowego, lisztwy w niej atłasowe, wiszniowe, custodye karmazynowe, atłasowe; omofor biały atłasowy, kitajką zieloną podszyty, galonu złotego, krzyże, polica teyże materyey co y mitra, galon złoty, epetrachilow cztery, według każdego apparatu materia, kielich z patyną y łyszką złocisty wszystek, dwa kielichy srebrne białe z wozduszkami haftowanymi, chustki do celebratiey jako to episcopowi do paterycy należące cztery tureckie, złotem tkane, łańcuch złoty z krzyżem odliwanym, sznibowanym złotym, w którym było

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

drzewo prawdziwe Krzyża świętego y insze relikwie, w którym czerwonych złotych sześćdziesiąt y pięć; pierścień złoty, szafir palony w nim duży, valoris florenorum trecentorum; kadzielnica lita srybrna, a druga dęta srybrna, grzywien było w obudwuch dwanaście; ewangelia z sutą . . . . oprawna, lita, grzywien srebra na niej ośm; ewangelia druga na zielonym aksamicie, bogato oprawna; krzyż srebrny, grzywien w nim sześć; drugi oprawny we srebro, cedrowy, z złocistym stolcem; ksiąg różnych, we srebro oprawnych, jako to: testament, półustaw y inne książeczki, mniejszych trzy. To rzeczy zwyżmianowane cerkiewne wszystkie.

Regestr rzeczy domowych tak samego jego mości, jako y przy nim zostających: naprzód, sutanna falendyszu czarnego nowa, łokieć po złotych dwadzieścia czterech; francuskiego sukna sutanna tercianellowa; nowa sutanna materialna; rasa falendyszowa, podszyta szlamami moskiewskiemi; sukna francuskiego cienkiego rasa tercianellowa, popielicami podszyta; nowa rasa letnia, francuskiego sukna, lisztwy w niey atłasowe wiszniowe; czapka aksamitna czarna z sobolem bogatym; czapka aksamitna druga z ogonkami, letnia, kitajką błękitną podszyta; kapelusz francuski z bindą zieloną, podszyty kitajką zieloną; kłobuk kanawacowy; drugi kłobuk tercianelowy; laska drzewa indyjskiego we srebro oprawna; kaftanik szkarłatny atłasowy; pludry francuskiego sukna maści wiszniowey; kaftanik mutulbasowy czerwony; pludry mutulbasowe także; pańczochy jedwabne wiszniowe, drugie szłametowe; trzewików par dwie; nowych koszul sześć rąbkowych; chustki cztery złotem szytych; chustek białych rąbkowych ośm; pacierze białe rybiey kości; parawanów trzy, haftowanych złotem; pas jedwabny czarny tureckiey roboty; pas drugi powszedni kurdybanowy, aksamitem podszyty karmazynowym; kobierców perskich sześć nowych, a cztery przytartych; kilimów nowych, w pasamany robionych, ośm, czerwonych cztery; pościel: materac z płotkiem y wałem sukna fioletowego, kołdra atłasowowa, szkarłatna z prześcieradłami czterma, z poduszkami dwiema, poszewkami par czterma; szkatuła gdańska kowana, którą rozbiwszy, pan Kropiwnicki te z niey brał pieniądze: naprzód,

czerwonych złotych siedmdziesiąt cztery, lewkowych talerów pięćdziesiąt sześć; kameczków rubinowych, do mitry należących, szesnaście; krzyżyków złotych cztery; guzików złotych czterdzieści y trzy z rubinkami; pierścieniów trzy rubinowych; pereł pięć; sznurów katakuckich y unjańskich mieszano; szkatuła druga z przywilejami y różnemi prawami, membranami, przez co szacować szkody nie podobna; skrzynia zwyżmianowanymi szatami, w której było szelągami złotych tysiąc dwieście dwadzieścia y pięć, ta w niwecz skrzynia (rozbita?); druga apparatrix z wyżmianowanymi apparatami także w niwecz rozbita; puzder gdańskich flaszowych dwie, z flaszami garcowymi i półgarcowymi; puzdro cyny gdańskiey; korzennica, napełniona korzeniem różnym; bóbr cały, barzo piękny, za którego dano złotych sześćdziesiąt; przytem y insze drobiazgi, których jeszcze nie mogę przypomnieć, salvum jednak memoriale tego wszystkiego zachowuje. Josef Szumlański, episkop Lwowski, Halicki y Kamieńca Podolskiego. Ten regestr wszystkich tych szkód computatos computandos szacowany na złotych polskich sześćdziesiąt tysięcy dwa ośmset siedmdziesiąt y pięć exceptis excipiendis.

Rerum vero receptarum generosi Samuelis Szumlański, perillustris reverendi episcopi fratris germani, regestri tenor sequitur eiusmodi: regestr szkód jego mości pana Samuela Szumlańskiego, rodzonego (brata) jego mości księdza episcopa Lwowskiego: naprzód, czerwonych złotych trzydzieści trzy, szelągami złotych sto siedmdziesiąt; kontusz ciemnozielony, sukna francuskiego, szlamami podszyty; kontusz koralowy, popielicami podszyty; turtuk kitajkowy zielony, kindjakiem szkarłatnym podszyty; żupan atłasowy, karmazynowy, sztępowany; żupan kitajkowy, palliowy, błękitny, sztępowany; żupan żułtogorący i kitajkowy gładki, na bawełnie; czapka sobola szkarłatna; druga garłowa zielona, francuskiego sukna; ubiory karmazynowe; drugie mutulbasowe; dwie pare bótów z mesztami; pas turecki jedwabny, dziany, karmazynowy; drugi żółty takiż, turecki; dwie pare chust białych, rąbkowych; ręczników para; chustek dwie ze złotem, a dwie szyte jedwabiem; szabla—czeczuga oprawna, z paskami złocistymi; rządzik suty, paklasty;

płaki wielkie złociste; uzdeczka gończa; pistoletów par dwie: jedne francuskie, a drugie inderlańskie, kołowe; kulbaka kuzulbachska purpurowa, haftowana srebrem; druga błękitna, francuskiego sukna; woyłoków dwa: jeden składany, mutulbasem podszyty z obudwu stron; drugi także z obudwu stron mutulbasem podszyty ze wszyskiem; czeladna kulbaka kątmucka z potrzebami y druga także, trzecia chłopcowa; uzdeczek siedm litego rzemienia, swojej roboty; sahaydak, srebrem ciągnionym haftowany; łuk turecki; strzał pnikutowych dwa dziesiątki; czeladniczy sahaydak; łuk . . . , strzał dziesiątków trzy; szabel dwie czeladnych, a trzecia chłopcowa; czeladnych dwie pare sukien nowych barwianych, franiastych, falendyszowych; chłopców żupan; płaszcz tuzinkowy nowy błękitny; koni trzy: rumak gniady z Wiszniowa, a dwa konie siwych pocztowych. Samuel Szumlański.

Generosi vero Eustachii Szumlański, filiastri perillustris reverendi episcopi, rerum receptarum regestri tenor sequitur eiusmodi: regestr jego mości pana Eustachiego Szumlańskiego, synowca jego mości: naprzód, sukien par dwie: kontusz francuskiego sukna z żupanem atłasowym zielonym; druga para—kóntusz falendyszowy z żupanem muśalbasowym; czapka sobolowa szkarłatna; pas turecki tkany; obrusy falendyszowe lazurowe; bótów para nowych; szabla ordynka oprawna, a druga prosta w capie tubie, ze wszystkim haftowane, z łukiem, z strzałami, z taftuiem także haftowanym; chust białych rąbkowych par dwie; chustek dwie: jedna ze złotem, druga z iedwabiem; koń z-kara-gniady z siodłem, z woyłokiem, mutulbasem podszytym, z płatem purpurowym, haftowanym srebrem, y z gonczą; uzdeczka; czapka purpurowa garłowa, nowa. Eustachi Szumlański.

Famulorum vero rerum receptarum regestri tenor sequitur eiusmodi: regestr szkód ojców zakonnych, którzy znajdują się przy boku jego mości ojca episcopa Lwowskiego: naprzód, wielebnego ojca kapelana skrzynka, w którey były pieniądze tegoż ojca kapelana, ojca kaznodzieja tamże i pisarzowe w schowaniu computatis computandis złotych trzysta sześćdziesiąt, a szelągami złotych sześćdziesiąt; skrzynka

tą była w pokoju pańskim; tamże w pokoju książek ojca kapelana trzy, a ojca kaznodzieja pięć; wielebnego ojca archidyakona tamże w pokoju pana sukien nowych: sutanna kromrasowa, w której kieszeni było lewkowych czerwonych złotych dwa, szelągami taler; riasa muchairu kijowskiego; powszednich zaś sukien para włosiennych; kłobuków dwa: jeden nowy sztametowy, drugi szkotowy powszedni; y nowy ubiór czernieczy; także y książki y chusty białe. Wszystkiego na złotych sto ośmdziesiąt.

Regestr szkód czeladnych tegoż jego mości ojca episcopa Lwowskiego: naprzód, nieboszczyka pana Garnysza kontusz karmazynowy, kaftan kindiakowy, pas jedwabny, ubiory falendyszowe, bóty, czapka y inne drobiazgi, także uzdeczka goncza valoris złotysh trzydzieście, opańcza nowa złotych dwanaście, pistoleta toruńskie złotych sześćdziesiąt, kulbaka karmazynowa ze wszystkiemi potrzebami, woyłok składany mutułbasem podszyty, płat falendyszowy, turkusowy złotych czterdzieści y pięć, szabla złotych dziesięć; od mała do wiela tak z sukniami, jako y z gotowemi pieniądzmi, których było w kaftanie tynfów dwadzieścia, wszystkiey szkody na złotych dwieście siedmdziesiąt. Pana Boczkowskiego: para pistoletów z ładownicą haftowaną, valoris złotych czterdzieści; kulbaka ze wszytkiemi potrzebami y z olstrami, valoris złotych trzydzieści; pas jedwabny w sakwach, tamże y chusty białe, valoris złotych dwadzieścia; uzdeczka złotych dwa; computatis computandis złotych dwieście. Pana Czaykowskiego starszego: para sukien falendyszowych, przychodzonych, valoris złotych czterdzieści; czapka karmazynowa, barankowa nowa, złotych cztery; ubiory falendyszowe nowe, w których w kieszeni było złotych trzy y chustka turecka, jedwabiem szyta, valoris złotych sześć; ubiory złotych dwanaście; pas niciany nowy, złotych trzy; kulbaka z woyłokiem, z płatem y inszemi potrzebami nowemi, złotych trzydzieści; opańcza purifacta złotych ośm, tuk tubie(?) z strzałami złotych trzydzieści; szabla, złotych piętnaście; wszytkiej szkody na złotych sto pięćdziesiąt y cztery. Pana Czaykowskiego młodszego: sahaydak z łukiem, z strzałami y z taftuiem, valoris złotych cztyrdzieści; opańcza

troche przytarta, złoty dziesięć; kulbaka z woyłokiem y inszemi potrzebami, złotych piętnaście; uzdeczka złotych trzy; kontusz falendyszowy przytarty, valoris złotych dwadzieścia y cztery; bóty złotych cztery; pas niciany złotych dwa; wszystkiey szkody na złotych dziewięćdziesiąt. Pana Kisielowego szkody: naprzód, kulbaka z woyłokiem, nowym mutułbasowym pokrytym, y z płatem, valoris złotych dwadzieścia y pięć; pas jedwabny złotych dziesięć; opańcza nowa złotych dwanaście; uzdeczka złotych dwa y obuch złotych trzy; wszstkiey szkody na złotych pięćdziesiąt y pięć. Pana Ordowskiego: pałasz z kapturkiem srebrnym; rękojeść jaszczurowa w capie oprawna, valoris złotych dwadzieścia y cztery; kulbaka z woyłokiem, z płatem złotych dwadzieścia y sześć; łuk, w tubie strzał czterdzieści, valoris złotych trzydzieści i cztery; ubranie falendyszowe złotych dziewięć; pieniądzy z workiem złotych ośm; uzdeczka złotych dwa; wszytkiego na złotych sto trzydzieści.

Szkody pokojowych y spiewaków: naprzód, czernczykowych pana Suliman wołoskiego sukna, valoris złotych dwadzieścia y cztery; chust białych para złotych trzy; czapka ztotych trzy; pas skurzany złoty jeden; bóty czarne złotych trzy; wszystkiego złotych trzydzieści y cztery. Pana Witkowskiego: koń kary, za którego dał złotych sto dwadzieścia; kulbaka z woyłokiem karmazynowym podszytym y z inszemi potrzebami, złotych dwadzieścia; uzdeczka złotych dwa; szabla w capie oprawna, złotych piętnaście; kontusz karmazynowy nowy, złotych pięćdziesiąt; kaftan mutulbasowy, złotych piętnaście; ubiory lazurowe złotych sześć; w kaftanie w kieszeni złotych trzy szelągami, a lewkowy jeden; bóty nowe złotych cztery; pas z łyszką stolową; łyżecznik haftowany złotych trzy; magierka złotych trzy; chust białych dwie pare, złotych sześć; wszytkiey szkody na złotych dwieście pięćdziesiąt y jeden. Pana Żurakowskiego młodego: kontusz purpurowy nowy, złotych pięćdziesiąt; czapka karmazynowa barankowa, złotych cztery; bóty nowe żółte, złotych cztery; szabla w capie, złotych dziesięć; kulbaka z woyłokiem y z płatem, uzdeczką y inszemi potrzebami, złotych dwadzieścia; burka nowa złotych dziewięć; łuk

tubie(?) nowe, z srebrnemi cepami y braytarami, złotych trzydzieści; w sakwach chust białych par dwie, chustek trzy, parę zarękawków, karmazynowych; pasów dwa: jeden biały, na płótnie wyszywany; drugi niciany, fiałkowy, y innych drobiazgów w tychże sakwach na złotych dwadzieścia; szkody wszytkiey na złotych sto cztyrdzieści y siedm. Pana Jaworskiego: kontusz turkusowy nowy, złotych dwadzieścia i pięć; żupan mutułbasowy, przechodzony, złotych ośm; szabla złotych sześć; bóty nowe złotych cztery; drugie przechodzone złotych dwa; pas niciany biały z łyżecznikiem i z łyżką stołową, złotych dwa; chust białych para, złotych trzy; wszytkiej szkody na złotych pięćdziesiąt i ośm. Pana Zaleskiego: kontusz takiż jako i pana Jaworskiego, tuzinkowy, złotych dwadzieścia i pięć; pas jedwabny żółty, złotych sześć; czapka koralowa, barankowa, nowa, złotych cztery; druga koralowa przytarta, złotych dwa; kulbaka z wojłokiem i inszymi potrzebami; tamże i uzdeczka, złotych piętnaście; bóty nowe, żółte, złotych cztery; ubranie paklakowe nowe, złotych sześć; koszul par dwie i chustek trzy, złotych siedm; szabla złotych sześć; wszystkiej szkody na złotych siedmdziesiąt i cztery. Pana Potużyńskiego: kontusz paklakowy nowy, złotych dwanaście; żupan także złotych dwanaście; ubranie paklakowe nowe złotych cztery; pas niciany biały, złoty jeden; bóty nowe, czerwone, złotych pięć; dwie pare chust białych, złotych pięć; wszytkiej szkody na złotych trzydzieście dziewięć.

Nec his contenti et praecipue generosus Kropiwnicki, ad omne flagitiosum nefas promptus, cum comprincipalibus et satellitibus, suum exulceratum non valens cohibere animum, sed plus quam viperinum, ut praemissum est, in protestanti evomendo, visus praefatos perillustrem reverendum episcopum lethalem transfixum et generosum Samuelem Szumlański, fratrem, enormiter convulneratum, ambos nudos concutiendo et converberando, absque ulla commiseratione et respectu episcopalis personae fratrisque ipsius, nescitur, an ad submergendum in fluvium, an ad decollandum in silvas inter se penes equos duxerunt, et prout dubio reverendum

episcopum fratremque ipsius, ambos, aut submersissent, aut decollassent, ni ex singulari providentia divina quidam conprincipalium protestantes ducens, an formidine ex hac tyrannide proventuram poenam (sic), an etiam commiseratione afflictorum, protestantes ductos, penula sua in illos proiecta, protestantes in opaca loca conservandae vitae gratia reverendum episcopum fratremque ipsius fugisse et sese abscondisse contullisset. Cuius praefati comprincipalis commiseratione emissi, reverendus episcopus cum fratre suo, opeque et auxilio divino coadiuti, sceleratas et impias praefati generosi Kropiwnicki eiusque sattelitum manus effugiendo, sub rubam in foveam diluvio aquarum evultam sese absconderunt vitamque conservarunt. Quos protestantes emissos esse dum generosus Kropiwnicki cum suis complicibus advertisset, dolore et livore quodam ex fuga ipsorum concitatus, ex quo prosiliens, cum suis complicibus praecitandum reverendum episcopum fratremque ipsius in sarepta sese (sic) contulit, haec verba ad quaesitantes proferens: „Szukajcie takiej a takiej matki synów pozabijać, bośmy na swoje głowy wężów popuszczali“. Quibus diu quaesitis et non inventis, iam illutescente die, cum praeda et spoliis in silvas densas versus, villas dictas Kozina et Kryłos quantotius properarunt, et in eisdem silvis praefati principales cum suis asseclis se latitarunt, quos homines nonnulli taliter latitantes adverterunt, prout et orto iam sole praefatus generosus Kropiwnicki cum suis asseclis iterum ex silvis erumpens, in mansionem cathedralem, sperans, se reverendum episcopum et fratrem ipsius reversos offendisse et in eadem interemisse, accurit, sed iniquissimum suum malevolum intentum frustratus est; et enim reverendus episcopus cum fratre suo ob nimiam convulnerationem vix spirantes, post recessum eorundem, ex fovea praefata egressi sunt, una eademque penula, a praefato comprincipali sibi data, ambo cooperti, ad mansionem suam cathedralem redeuntes, ab hominibus sibi obviis invasiones et tantam depraedationem nuditatemque tam reverendi episcopi fratrisque, quam famulorum . . . . . praecauti et praecustoditi sunt, ne in mansionem suam cathedralem, sed aliquo alio (loco?)

vitae conservandae gratia sese conferent; quorum persuasu afflicti protestantes, famulis suis destituti, sanguinis ob nimiam convulnerationem deliquium passi et debiles non ad mansionem suam episcopalem, sed ad villam Podgrodzie regalem, villae praefatae Kryłos continguam generosi Joannis Kotowski, burgrabii castri Haliciensis, possessione curiamque ibidem sitam, advenerunt, machinationem et diffidationem in vitam sui praeparatam evitando. De cuius praefati reverendi episcopi fratrisque ipsius adventu et tanta atroci convulneratione ac depraedatione generosus burgrabius per subditos suos ratificatus, vix iam semivivis misericordia ductus, quam optimum chirurgum de oppido Halicz conductum ad procuranda vulnera misit, albas vestes et victualia suppeditavit et custodiam, quum praefati reverendi episcopi fratrisque ipsius vitam conservando, tum securitati, tanquam burgrabius, praecipue sub hoc turbulento afflicto, reipublicae statu providendo, per subtitos suos adhibuit protestantiumque vitam conservavit. Principales vero, accepta notitia de protestantibus post tanta per se illata vulnera adhuc in curia villae praefatae Podgrodzie superstitibus, ex eisdem silvis, ut praemissum est, erumpendo, impias suas manus inferre et e vivis protestantes praecipue reverendum episcopum sufferre conati sunt; sed veriti custodiam, per praefatum generosum burgrabium sibi protestantibus adhibitam, sic scelesto nefario intento tum(?) expleto, in silvas easdem, extra praefatam villam Kryłos iacentes, abscesserunt, in vitam tamen protestantium et praecipue reverendi episcopi machinati sunt et diffidarunt, diffidareque et machinari ad praesens non desinunt, aliasque personas in vitam sui protestantium et praefati reverendi episcopi inscelantes suggerunt, procurant et subordinant intentumque moliuntur. Ratione quorum omnium tam atrocis homicidii, quam violentae, inequitationis, depraedationis et in vitam sui machinationis, iidem protestantes contra supra scriptos inculpatos iterum atque iterum protestantur, offerendo se et perillustrem reverendum episcopum cum eisdem in foro fori iure acturos et injuriam sui vindicaturos, salva nihilominus eiusdem protestationis vel alius faciendae perillustri et admodum reverendo episcopo, dum

e lecto aegritudinis consanexent, auctione, melioratione in toto robore reservata. Et in continenti (ad) verificationem praemissorum iidem protestantes commonstrarunt officio praesenti vulnera, videlicet: generosus Samuel Szumlański—in collo vulnus longum, latum, profundum, enorme, lethale, cum persectione venarum; nobilis vero Ignatius Czaykowski—super mistacibus sub naso vulnus cruentum, profundum, enorme, item vulnus alterum infra juncturam manus sinistrae cruentum, sanguinolentum; nobilis Joannes Kisiel—vulnus in digito police cruentum, sanguinolentum; nobilis Andreas Żurakowski—derasionem cutis in manu dextra penes culitum(?) cruentam, sanguinolentam; Petrus Jaworski—derasionem cutis in capite partis sinistrae sub capione cruentam, sanguinolentam; venerabilis vero Pantelimon Murytowski—vulnus penes juncturam in manu sinistra cruentum, sanguinolentum, asserendo sibi commonstrantibus eademque vulnera, sine ulla causa et occasione, per suprascriptos inculpatos tempore, loco et modo, in protestatione superius expressis, esse illata et inflicta; quae vulnera officium praesens vidit et debite conspexit, actisque suis connotavit; et in verificationem praemissorum iidem praefati protestantes praesentaverunt eidem officio praesenti corpus exangue generosi olim Michaeli Garnysz, ex instinctu et informatione praefati venerabilis Świstelnicki, per suprascriptos inculpatos crudeliter interempti, totum sanguine madidum, vestibus et albis denudatum, in cuius corpore officium hoc idem castrense capitaneale Haliciense vulnera, videlicet in collo vulnera duo, unum penes aliud cum persectione venarum et gutturis cruenta, enormia, lethalia, profunda, lata, longa; item vulnus in manu sinistra in fistula cruentum, enorme, per suprascriptos inculpatos esse illata et inflicta, vidit, debite conspexit et in acta sua suscepit; ministerialique regni generali nobili Christophoro Zieliński, apparitori officii sui, praefatos generosos Samuelem Kropiwnicki, Basilium et Constantinum Żeliborskie, fratres germanos, Theodorum Berezowski pro veris et indubitatis, in corpore olim generosi Michaelis Garnysz, homicidis publicare et ad notitiam omnium, ut iuris et moris est, deducere mandavit. Prout idem ministerialis, in loco publica-

tionis rediens, munusque deputationis suae restituens, palam libereque recognovit, se suprascriptos inculpatos ex mandato officii praesentis pro veris et indubitatis homicidis, tam in castro, quam et circulo civitatis Haliciensis, proclamasse et ad notitiam omnium, ut iuris et moris est, deduxisse; de quo praesens relatio ministerialis.

Львов. бернард. арх., кн. гр. Галиц., т. 171, стр. 1122—1144.

CIX.

1669 года, 3 октября. Грамота короля Михаила, подтверждающая грамоту, выданную королемъ Яномъ Казиміромъ Іосифу Шумлянскому на епископство Львовское, съ уничтоженіемъ грамоты, данной кор. Яномъ Казиміромъ Евстафію Свистельницкому на туже епископію.

Actum in castro Haliciensi, feria quarta, pridie festi Praesentationis Beatissimae Virginis Mariae, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia, personaliter veniens, religiosus in Christo pater Theodosius Rankowski, perillustris et admodum reverendi in Christo patris Josephi Szumlański, Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis Podoliae ritus graeci episcopi, capelanus, obtulit eidem officio praesenti, nomine et ex parte ejusdem, introcontentam confirmationem iurium, a sacra regia maiestate in comitiis generalibus felicis coronationis benigniter collatam, sigillo minoris cancellariae communicatam, manuque serenissimi Michaelis, regis Poloniae, subscriptam, de actu et data illius, die tertia octobris anni praesentis; cuius affectationi officium praesens annuendo, ad acta sua suscepit eisdemque actis de tenore, qui sequitur, inscribere demandavit: Michał, z Bożej łaski król Polski, wielkie książe Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Kijowskie, Wołynskie, Inflantskie, Podolskie, Podlaskie, Smoleńskie, Siewierskie, Czernichowskie, wszem wobec i każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy, osobliwie przewielebnym,

wielebnym, wielmożnym, urodzonym, dygnitarzom, urzędnikom, starostom, dzierżawcom naszym, wszystkiem stanu rycerskiego obywatelom województwa Ruskiego, Podolskiego i Bracławskiego, tudzież nabożnym archimandrytom, humenom, czerncom, protopopom, namiestnikom, popom, stauropigianom, bractwom i gromadom religiej greckiej województw przetoczonych, w powiatach i ziemiach Lwowskiej, Halickiej, Podolskiej, Żydaczowskiej, Kołomyjskiej, Trembowelskiej, Łatyczowskiej, Bracławskiej znajdującym się, niniejszym listem naszym oznajmujemy: przewielebni, wielebni, wielmożni i urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili! Jako wszelkie prawa, dyplomata i dekreta, od najjaśniejszych antecesorów naszych królów Polskich postanowione, nadane i ferowane, przy szczęśliwej koronacyi naszej, przysięgą naszą stwierdziliśmy i ono wszelakim stanom Rzeczypospolitej zatrzymać per pacta conventa świątobliwie przyrzekliśmy, tak i wielebnego w Bogu ojca Josefa Szumlańskiego prawa, od najjaśniejszego jego królewskiej mości Jana Kazimierza, antecessora naszego, na Lwowską, Halicką i Kamieńca Podolskiego episcopią dane, wcale i nienaruszenie zachowujemy i mieć chcemy po wszystkim przełożeństwie religiej greckiej: pobożnych archimandrytach, humenach, czerncach, protopopach, namiestnikach, popach, stauropigianach, bractwach, gromadach i parochianach, w wymienionych województwach, powiatach i ziemiach mieszkających, aby nikogo innego za własnego prawdziwego władykę Lwowskiego, Halickiego i Kamieńca Podolskiego znali, tylko tego wielebnego w Bogu ojca Szumlańskiego, onemu samemu, a nie innemu, oddając wszelkie posłuszeństwo i powinność i od niego wszelkie ordines, benedictiones i poświęcenia biorąc, któremu z teraźniejszej wyraźnej woli naszej dajemy i wszelaką moc nieposłusznych i sprzeciwiających się władzy jego karać; aby tym samym do porządku należytego duchownego wszystko prowadził i chwałę Bożą pomnażał. Wszelkie zaś prawa i rescripta ad sinistram cancelariej naszych informationem, od najjaśniejszego antecessora naszego Jana Kazimierza in personam in saeculo Eustachiusza, in religione zaś Eremiasza Świstelnickiego na przerzeczoną

episcopią Lwowską, Halicką i Kamieńca Podolskiego wymienione, jako są ex ultima decisione pomienionego najjaśniejszego antecessora naszego dekretem, uti posteriora, cassowane, annihilowane, tak i my, tym listem naszym, słuszną powziąwszy od panów rad naszych o pierwszym prawie przerzeczonego ojca Szumlańskiego na tąż episcopią Lwowską, Halicką i Kamieńca Podolskiego informacyą, prawa i wszystkie rescripta ojcu Swistelnickiemu emanata et emananda ratione tejże episcopiej cassujemy i annihilujemy i za nieważne deklarujemy, to dokładając, aby przyrzeczony ojciec Świstelnicki abhinc Lwowskim, Halickim i Kamięca Podolskiego władyką i episcopem mianować, podpisywać i nazywać nie ważył się; której woli naszej jeżeliby chciał być przeciwnym, duchowieństwo od posłuszeństwa wielebnego ojca Szumlańskiego odrywał, a dla . . . . . będąc dekretem od tej episcopiej, dla niesłusznego do niej interesu, jeżeliby possessią zatrudniał, tumultus czynił, kupy ludzi na zdrowie i substancyę ojca Szumlańskiego zwodził i sprowadzał, tedy komissarzów naszych, w dekrecie wzwyżpomienionym ex mente et declaratione najjaśniejszego antecessora naszego de nominibus et cognominibus eorum mianowanych, naznaczamy, aby tam zjachali, possessionem wielebnego ojca Szumlańskiego we wszystkich tejże episcopiej należytościach zatwierdzili, do powinnego posłuszeństwa wszystkich władzy i jurisdikcyej tejże episcopiej jego podległych przywiedli; na tych zaś, którzyby contradicowali i nieposłusznemi byli, jego za własnego władykę swego znać nie chcieli, possesyą jego zatrudniali, tumulty czynili, kupy ludzi na zdrowie i substancyą jego zwodzili i jakąkolwiek przeszkodą byli, rzetelną exekucyą nieomieszkanie wykonali, rozkazujemy dla łaski naszej, na co się ręką naszą podpisaliśmy i pieczęć koronną przycisnąć kazaliśmy. Dan w Krakowie, na sejmie szczęśliwej koronacyi naszej, dnia III miesiąca pazdziernika, roku Pańskiego MDCLXIX, panowania naszego pierwszego roku. Michael król. Locus sigilli minoris cancellariae regni.

Confirmacya i deklaracya władyctwa Lwowskiego wielebnemu ojcu Josefowi Szumlańskiemu. Ksiądz Stanisław Lipski, Krakowski,

Płocki kanonik, regent cancellariej koronnej, mp. Za urzędu przewielebnego w Bogu imći księdza Andrzeja Olszewskiego, biskupa Chełmińskiego i Pomerańskiego, dziekana Krakowskiego, podkanclerza koronnego, napisany y do ksiąg metryki mniejszej koronnej (oblatowany). Wawrzyniec Koszkiewicz, sekretarz jego królewskiej mośći, manu propria. Post ingrossationem vero originale offerenti est restitutum, de quo restituto officium praesens quietatur.

Львовскій бернард. арх., кн. гр. Галицк., т. 167, стр. 1557—1560.

CX.

1670 года, 26 апрѣля. Грамота короля Михаила о воспрещеніи, по просьбѣ Іосифа Шумлянскаго, старостамъ и помѣщикамъ требовать отъ православнаго духовенства барщины. и объ уравненіи его съ духовенствомъ римско-католическимъ.

Actum in castro Leopoliensi, sabbatho post Dominicam Cantare proximo, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia veniens personaliter, devotus Michael Balicki, vicarius Trembovliensis, obtulit officio praesenti et ad acticandum porrexit privilegium libertationis universae religiositati ritus graeci episcopatus Leopoliensis ad instantiam perillustris et venerabilis Josephi Szumlanski, episcopi Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis Podoliae, a sacra regia majestate benigniter collatum, manu ejusdem sacrae regiae majestatis et generosi Hieronimi Pinoci, secretarii ejusdem, subscriptum ac sigillo majoris cancellariae regni, in tecta laminea filo vero sericio viridi appenso, communito, de serie verborum sequenti:

Michał, z Bożey łaski król Polski, wielkie xiąze Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmuckie, Kiiowskie, Wołynskie, Po-

dolskie, Inflandskie, Smolenskie, Siewerskie y Czerniechowskie, oznaymuiemy tem listem naszym wszem wobec y każdemu z osobna, komu teraz wiedzić należy, y w potomne wieki będzie należało, iż przez pewnych panow rad naszych na teraznieyszym postkoronaciynym seymie Warszawskim, imieniem wielebnego ojca Jozepha Szumlanskiego, Lwowskiego, Halickiego y Kamienca Podolskiego episcopa ritus graeci, przełożona maiestatowi naszemu supplika przeciwko niektórym starostom, dzierzawcom dobr naszych krolewskich y panom dziedzicznym, którzy udają się w jurisdictią onego nad swieszczennikami eiusdem ritus graeci, duchownemi we włosciach y dzierżawach dobr naszych, tudzież y maiętnosciach swych dziedzicznych, tey y takowey dokazuią srogośći, ze onym surowie pod winami y więzieniem zakazuią, aby pomienionemu episcopowi, ich nalezytemu pasterzowi, posłuszenstwa y inszych powinności, tudzież prowentów onego, co quotannis concernere powinne, nie oddawali, admonitiey y correctii, co do porządku stanowi duchownemu należy, nie słuchali, a do swego poddanstwa robot, powozów, pańszczyzn, czynszów, podwod, listów noszenia y ich przesyłania, dziesięcin, podatków płacenia y inszych, na wzgarde wokacyey duchowney, ciężarów podeymowania, similes res odprawowania przymuszaią y tem bezprawiem do omieszkania nabozeństwa służby Bożey y inszych obrzędów chrzescianskich, ludziom religiey greckiey do zbawienia wiele pożytecznych, onych przywodzą, co, że nie małą uymą do zepsowania y wiele do zgorszenia y przyciwko samey słuszności, więc y prawu, konstytucyami, paktami y dipłomatami religiey greckiey warowanemu, dzieje się. Przeto, zabiegaiąc takowym urazom, wzglendem których, aby nas nie dochodziły większe y dalsze suppliki, a każdy został przy przerogatywie y powołania swego był bezpecznym, osobliwie stosując się do tego prawa, wedle którego zarównie iako ritus romani, tak y religiey greckiey duchowni zachowani być maią, umyslilişmy postanowić, iakoż zupełną władzą maiestatu naszego postanowiamy y za prawo obostrzone mięc chcemy, aby swieszczenicy, to iest starozytney religiey greckiey wschodniey cerkwi duchowni

w tey że czci y poszanowaniu, iako i duchowni ritus romani, zostaiąc, nie byli ni od kogo żadnym sposobem, tak od starostów, dzierzawców dobr naszych królewskich, iako y od panow dziedzicznych, ich namiestników, watamanów, woytów y od wszeliakich innych prywatnych y publicznych osòb, w żadney włości y dzierzawie do pańszczyzny, robocizn, wszelakich poddanstwa posług, powozów, podwód, dziesięcin, czynszów, rogowego y oczkowego poborów, podymia y różnych podatków placenia, y iakich kolwiek wymyslonych usług y powinności pociągani y przymuszani żadnem praetextem y do sądu tychże dzierzawców, starostów y dziedzicznych panów w miastach, miasteczkach y wsiach, tak z osób, dóbr cerkiewnych, iako y innych, nie byli y nie należali; od czego wszystkiego, także y od żołnierskich podatków, stacyi, placenia stancyey, noclegow, popasów, podwód dawania, iako też y od wszelakich składek mieyskich y sielskich, za wniesioną do nas przerzeczonego episcopa suppliką wiecznemi czasy ich wolnemi czyniemy, iemu tylko samemu, to iest pomienionemu episcopowi swemu, we wszystkiey iego dyocezyey wszyscy ritus greci duchowni, swieszczenicy, iako ich należytemu pasterzowi y successorom iego, iuxta immunitates ecclesiasticas, aby posłusznemi byli y ad nullam alliam qualemcunque jurisdictionem saecularem, tylko praecise ad forum iego, tanquam competens spirituale, należeli, rozkazuiemy. Także co się tycze dochodu, kuniczne nazwanego, na rok po złotych sześć, aby każdy świeszczenik, na popowstwie zostaiący, za siebie bez przeszkody wszelakiey niczém się nie wymawiaiąc, ani sobie tego za obciążenie maiąc, albo czyiey w tym protekcyey zażywaiąc, oddawali, pozwolamy. Co wszystko aby skutkiem stanęło y nie od kogo naruszone nie było, koniecznie miec chcemy pod łaską naszą y winami, contra convulsores rescriptorum nostrorum opisanemi. Na co dla lepszey pewności, wiary y wieczności ręką naszą podpisuiemy y pieczęć koronną przycisnąć kazalismy. Dan w Warszawie, dnia XXVI miesiąca kwietnia, roku Panskiego MDCLXX, panowania naszego pierwszego roku. Michał król. Hieronim Pinocy, jego królewskiej mości sekretarz. Locus sigilli maioris cancellariae regni, in

tecta laminea comprehensi et filo sericeo appensi. Post ingrossationem vero, originale exemplar idem offerens ad se recepit et de recepto officium praesens quietavit.

Львов. бернар. арх., кн. гр., т. 422, стр. 1038—1041.

CXI.

1670 года, 20 сентября. Грамота короля Михаила, о признанiи Iеремiи Свистельницкаго епископомъ Львовскимъ.

Actum in castro Haliciensi, feria quinta post festum sancti Francisci confessoris proxima, anno Domini 1670.

Michał, z Bożej łaski król Polski, wielki książe Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Inflanckie, Kijowskie, Wołyńskie, Podolskie, Podlaskie, Smoleńskie, Siewierskie i Czernichowskie, wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, osobliwie jednak iaśnie przewielebnemu w Bogu księdzu arcybiskupowi Lwowskiemu, biskupowi Kamienieckiemu, wielebnym Lwowskim i Kamienieckim kapitułom, jaśniewielmożnym wojewodom, kasztelanom, starostom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i wszystkiemu stanowi rycerskiemu, także wielebnemu duchowieństwu religiej greckiej, bractwom diecezyei Lwowskiej, Halickiej i Kamieńca Podolskiego, uprzejmie i wiernie nam miłym, łaskę naszą królewską. Jaśnieprzewielebni, przewielebni, jaśniewielmożni, urodzeni, wielebni, uprzejmie nam mili! Jeżeli co wobec i podczas szczęśliwego panowania naszego może nam bydz cordi, tedy to, aby sprawiedliwość święta debito cursu cuique administretur, aby zaś znadź kto per appressionem et violentiam drugiego nie krzywdził, w czem zawsze każdemu ukrzywdzonemu naszą zwykliśmy subvenire protekcyą, więc gdy nam imieniem wszystkiego duchowięństwa religiej greckiej episcopii Lwowskiej, Halickiej i Kamięnca Podolskiego przełożono i supplikowano, uskarzając się, jako wielebny Józef Szumlański nie

tylko przeciwko prawu, ale też i samej słuszności, tudzież swoim submissyom, episcopii pomienionych wielebnemu Jeremiaszowi Swistelnickiemu, względem przywileju najjaśniejszego praedecessora naszego służących, ustąpić nie chce, a tego owszem do nieznośnych szkód i nakładów prawnych przywodzi: duchowieństwo wszystko wielkiemi ciężarami, exactiami niszczy, i cerkwie i monastery pustoszy. Duchownych tak w domach, jako i drodze, łapać i więzić każe. Sam zaś ludzi swąwolnych, mężobójców, dwużeńców, wdowożeńców degradowanych, przeciwko wyraźnym kanonom, za comptiami tylko, restituit, poświęca i inne wielkie czyni exorbitancye; słuszna rzecz poczytalismy, abychmy . . . . . coopressis takowym jego postępkom zabieżeli. Mieć tedy po uprzejm. i wier. waszych chcemy, abyście po miastach, miasteczkach, wsiach i dzierżawach pomienionemu Józefowi Szumlańskiemu i jego posłańcom abo kommissarzom obedire nie chcieli, ani z duchowieństwa exactiej wyciągać dopuszczali, ale owszem jego samego i posłańców tychże ob oppressionem dotąd arcere chcieli, póki sprawa w sądach karnych do zadwornych finaliter osądzona nie będzie. Uczynią to uprzejm. i wiern. wasze, non attentis quibusvis rescriptis emanatis vel emandatis, jeżeliby się któremi zastawiać chciał, a to dla łaski naszej i powinności swojej. Na co dla lepszej wiary, przy podpisie ręki naszej, pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. W Warszawie dan XX dnia miesiąca września, roku Pańskiego MDCLXX, panowania naszego II roku. Michał król. Locus sigilli maioris cancellariae regni. Post ingrossationem vero originale eidem offerenti est restitum, de quo restituto officium praesens castrense capitaneale Haliciense quietat. Et in continenti ministerialis regni generalis nobilis Christophorus Zieliński, ex mandato officii praesentis, litteras suprascriptas universales sacrae regiae maiestatis, uti illaesas et suspicionis nota carentes, tam in castro, quam in circulo civitatis Haliciensis in praesentia plurimorum hominum diversae conditionis, ad id congregatorum alta et sonora

voce publicasse et proclamasse et ad notitiam omnium deduxisse, recognovit, de quo praesens relatio.

Львовскій бернард. арх., кн. гр. Галицкая, т. 169, стр. 1683—1685.

CXII.

1671 года, 6 апрѣля. Грамота короля Михаила о потвержденіи привилегіи, данной королемъ Яномъ Казиміромъ Іереміи Свистельницкому на епископство Львовское, и объ уничтоженіи привилегіи Іосифа Шумлянскаго на ту же епископію.

Actum in castro Haliciensi sub tempus expeditionis generalis bellicaē, feria tertia in crastino festi sancti Bartholomei apostoli, anno Domini 1671.

Officium praesens etc...

Michał, z Bożej łaski król Polski, wielki książe Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflancki, Smoleński, Siewierski i Czerniechowski. Oznajmujemy niniejszym listem naszym wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, iż jako wszelkie prawa, diplomata, dekreta, od najjaśniejszych antecessorów naszych królów Polskich i wielkich książąt Litewskich, a mianowicie: od Witolda, Kazimierza, Aleksandra, Zygmunta i po nich następujących, religiej greckiej nadane i w całości dotąd zachowane, przy szczęśliwej koronacyej naszej poprzysięgnąwszy, stwierdziliśmy i inne per pacta conventa wszelkim stanom Rrzeczy Pospolitej zatrzymać świątobliwie przyrzekliśmy,—tak i wielebnego w Bogu ojca Hieremiasza Swistelnickiego prawo, od najaśniejszego Jana Kazimierza, antecessora naszego, na Lwowską, Halicką i Kamieńca Podolskiego episkopią dane, cale i nienaruszenie zachowujemy i stwierdzamy. A zatem po przewie-

lebnym w Bogu ojcu Antonim Winnickim, archiepiskopie i metropolicie Kijowskim, Halickim i wszystkiej Rusi exarsze, tudzież po wielebnych i pobożnych archimandrytach, archiihumenach, czerńcach, protopopach, namiesnikach, popach, stauropigianach, bractwach i wszytkim przełożeństwom i duchowieństwie religiej greckiej, a pogotowiu po wielmożnych urodzonych dignitarzach, urzędnikach, starostach i dzierżawcach naszych i wszystkich stanu rycerskiego obywatelach województwa Ruskiego i Podolskiego, u wszystkich tychże województw ziemiach, powiatach, dzierżawach i parachiach pomienionej religiej greckiej mieszkających i też religią wyznawających, mieć chcemy, aby pomienionego wielebnego ojca w Bogu Hieremiasza Swistelnickiego, jako przy katedrze Lwowskiej świętego Jerzego przez stany na władyctwo Lwowskie, Halickie i Kamieńca Podolskiego zgodnie uprzywilejowanego, na miejscu stołecznem, przy cerkwi Wniebowzięcia Naświętszej Panny Maryej Dziewice we Lwowie przy wielkiej frekwencyej ludzi, a zwłaszcza przy wielebnym episkopie Przemyskim, archimandrycie Derażyckim i przy wielu duchowieństa, tudzież przy zacném gronie obywatelów ziem pomienionych od przewielebnego w Bogu ojca wyżej mianowanego Antoniego Winnickiego, archiepiskopa i metropolity Kijowskiego, Halickiego i wszytkiej Rusi, świętego tronu apostolskiego Konstantynopolskiego exarchy późniejszego, a nadto od najprzewielebniejszego ojca patryarchy Konstantynopolskiego do episcopiej Lwowskiej, Halickiej i Kamieńca Podolskiego, mieli i przyznawali, onemu samemu, a nie inszemu wszelkie posłuszeństwo i powinności oddawali, od niego wszelkie ordines, benedictiones i poświęcenia brali, któremu i teraz z wyraźnej woli naszej wszelką moc i władzę nieposłusznych i sprzeciwiających się władzy jego według prawa duchownego karać, chcąc, aby do porządku należytego wszytko religiej tejże i jurisdikcyej swoich duchowieństwo prowadził i chwałę Bożą według powinności swojej pasterskiej pomnażał, dajemy i konferujemy; wszelkie zas prawa, rescripta, od najaśniejszego antecessora naszego Jana Kazimierza, od nas samych in personam urodzonego Jana in seculo,

a teraz in religione Józefa Szumlańskiego na przerzeczoną episkopią Lwowską, Halicką i Kamieńca Podolskiego wyniesione i nieprawnie, bez elekcyej, bez poświęcenia legitimi archipastoris (które extra cathedram prywatnym, pustym i niepoświęconym od degradowanych wygnańców sposobem potajemnym odprawione) [1]) ad sinistram informationem na tęż episkopią otrzymane, jako najaśniejszy antecessor nasz Jan Kazimierz król, przez windykacyą urodzonego instigatora koronnego kasowane mieć chciał, tak my one de facto listem naszym teraźniejszym kasujemy, annihilujemy, w niwecz obracamy i wiecznie (za)nieważne być deklarujemy. A prawa, privilegia i rescripta wszelkie wielebnego ojca Jeremiasza Swistelnickiego, do episkopiej tej należące, approbujemy, utwierdzamy, niezmienione, całe i nienaruszone zachowujemy, chcąc, aby przerzeczony wielebny ojciec Świstelnicki, według przywileju najaśniejszego antecessora naszego Jana Kazimierza króla i teraźniejszego potwierdzenia naszego, wszytek rząd i powinności, władyce Lwowskiemu, Halickiemu i Kamieńca Podolskiego od dawna należące, spokojnie sine ulla cuiusvis condictione odprawował i od wszytkiego duchowieństwa religiej tejże i obywatelów pomienionych honor i posłuszeństwo powinne uznawał, której woli naszej ieśliby duchowieństwo pomienione przeciwne być chciało, albo wyżej mianowany wielebny ojciec Szumlański pomienione duchowieństwo do iurisdykcyej swojej odrywał, posesyą zatrudniał, tumulty czynił, kupy ludzi na zdrowia i substancye tak wielebnego ojca Świstelnickiego, jako i duchowieństwa, onemu posłusznego, zwodził i sprowadzał, winy wszystkie, wyraźnie opisane, na nim i pomocnikach jego urodzonemu instigatorowi naszemu Rzeczy Pospolitej windikować nakazujemy, i urodzonym starostom naszym sądowym mocną z dóbr i z osoby jego czynić exekucyę zlecamy, co powinni będą uczynić dla łaski naszej. Na co, dla lepszej wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia szóstego miesiąca kwietnia, roku

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

Pańskiego MDCLXXI, panowania naszego II roku. Michał król. Locus sigilli maioris cancellariae regni.

Львов. бернард. арх., кн. гр. Галицк., т. 171, стр. 1699—1703.

CXIII.

1671 года, 15 іюня. Вызовъ къ королевскому суду Іосифа Шумлянскаго по жалобѣ Іереміи Свистельницкаго о неисполненіи условія между ними относительно уступки первымъ Львовскаго епископства этому послѣднему.

Actum in castro Haliciensi, sub tempus expeditionis generalis bellicae, feria quinta in crastino festi nativitatis sancti Joannis Baptistae, anno Domini 1671.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia, personaliter veniens, ministerialis regni generalis nobilis Christophorus Zieliński, apparitor officii praesentis, una cum nobilibus Joanne Kaczorowski et Jacobo Zeẓulski, sibi ministeriali in vim fidelis relationis suae et evidentius testimonii gratia adhibitis, personaliter comparens, palam, publice libereque recognovit, quia ille cum dictis nobilibus mandatum sacrae regiae maiestatis ad instantiam perillustris et admodum reverendi venerabilis Jeremiae Świstelnicki, Leopoliensis, Haliciensis, Camenecensis Podoliae legitime et rite ordinandi ritus graeci episcopi, actoris,—contra venerabilem Josephum Szumlański extradit(?) pro iudiciis assesorialibus sacrae regiae maiestatis spectantem, cuius mandati tenor sequitur eiusmodi: Michael, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Vołyniae, Kijoviae, Livoniae, Podoliae, Smolensciae, Severiae, Czernichoviaeque. Tibi, venerabili Josepho Szumlański, de persona, causa infrascripta bonisque tuis generaliter omnibus, mandamus, ut coram

nobis, iudicio assesoriali Varsaviae aut ubi tunc cum curia nostra feliciter constituti fuerimus, a positione praesentis citationis nostrae in quattuor septimanis, seu tum, dum et quando causa praesens ex regestro publico acclamata ad iudicandum inciderit, personaliter peremptorieque compareas ad instantiam venerabilis Jeremiae Swistelnicki, episcopi Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis in Podolia ritus graeci, qui te citat pro eo, quia tu, contraveniendo transactioni cum actore moderno in anno proximo praeterito, mediante certorum mediatorum complanatione inite et concluse vadioque quadraginta millium florenorum polonicalium et succubitionis in causa firmatae atque actis castrensibus capitanealibus Varsaviensibus roborate, qua mediante bona episcopatus Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis cum omni iurisdictione, titulo atque fructibus et emolumentis eidem actori in certo spatio condescendere et dimittere, nec ullum amplius iuris titulum ad eundem episcopatum et iurisdictionem eius te praetendere in posterum debere, submiseras et inscripseras, nec metuendo rigorem vadii, in eodem contractu appositi, supra denominatum eundem episcopatum moderno actori non condescendisti, nec dimisisti, nec condescendere et dimittere vis, immo dum actor eiusdem transactionis ligamentis, quibus ad satisfaciendum obstrictus erat, realiter, effective et in toto satisfacere voluerit, eandem satisfactionem actoris respuisti, nec acceptare voluisti, eundemque episcopatum indebite . . . . et posides et iurisdictionem in eodem incopetenter exerces; quo facto transactione suprafatae contravenis, contravenisti vadiumque, in eadem appositum, succubuisti, prout id tibi latius coram iudicio nostro deducetur. Proinde citaris ad videndum et audiendum te transactioni suprafatae contravenisse vigoreque illius incurisse declarari, solutionem vadii et vigorem transactionis nempe succubitione in causa principali ratione potioritatis iuris ad eundem episcopatum in iudiciis nostris vertere decerni, teque eodem abiudicari et episcopatum actori moderno adiudicari, deocupationem et restitutionem ususfructus indebite percepti atque bonorum omnium in advenientium termino coram iudicio nostro liquidandorum refusionem

iniungi, in damnis litisque expensis condemnari, cetera demum pro causa exigentia iuris et termini ratione contra te statui et sententiari, sis igitur pariturus et ad praemissa latius tibi in advenienti termino proponenda et deducenda iudicialiter responsurus. Datum Varsaviae, feria sexta post festum sanctorum Primi et Feliciani martyrum, proxima anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo primo,—subscriptio manu regiae maiestatis manu propria. Locus sigilli obversi minoris cancellariae regni. Post ingrossationem vero originale eidem offerenti est restitutum, de quo restituto officium praesens per eundem offerentem quietatur; editum die hodierna, in actu contenta, in bonis Kryłos cathedra Haliciensi curiaque ibidem sita, ubi cum curia sua prenotatus venerabilis Josephus Szumlański, citatus manet posuisse et positionem ipsimet citato quam et familiae illius de iuris forma publicavit et notificavit de quo praesens relatio.

Львов. бернард. арх., кн. гр. Галицк., т. 171, стр. 1443—1445.

Примљчаніе. 1671 года, 25 іюня. Протестація Іереміи Свистельницкаго, епископа Львовскаго, Михаила Ловецкаго оффиціала и визитатора Львовской епархіи, Димитрія. священника церкви Воскресенія Христова въ Галичѣ, Леонтія, свящ. ц. Богоявленія Господня на предмѣстьѣ Галицкомъ-Жалукевъ, Варооломея, викарія „reguli s. Basilii“, Іосифа и Зосимы, діаконовъ епископскихъ, Іоанна, свящ. ц. св. Николая, Θеодора свящ. ц. Петра и Павла, Іереміи свящ. ц. св. арханг. Михаила, и братствъ Галицкихъ церквей противъ Іосифа Шумлянскаго и его приверженцевъ, напавшихъ съ вооруженными козаками и гайдуками на Іеремію Свистельницкаго на обоихъ берегахъ р. Днѣстра и угрожавшихъ его жизни и состоянію. (Львов. бернард. арх. кн. гр., Галицкая т. 171 стр. 1447—1451).

CXIV.

1671 года, 1 августа. Королевскій приговоръ по дѣлу между епископами Львовскими: Іереміемъ Свистельницкимъ и Іосифомъ Шумлянскимъ: послѣдній, какъ незаконно избранный, лишается Львовскаго епископства, съ уплатою Свистельницкому 150000 злотыхъ за пользованіе епархіальными имѣніями и доходами и 60000 злотыхъ судебныхъ издержекъ.

Actum in castro Hal. sub tempus expeditionis generalis bellicae, feria tertia in crastino festi sancti Bartholomei apostoli, anno Domini 1671.

Officium praesens castrense capitaneale Haliciense introcontentum decretum sacrae regiae maiestatis, inter perillustrem et admodum reverendum ac venerabilem patrem Hieremiam Świstelnicki et venerabilem Josephum Szumlański in contumaciam latum et obtentum, ad personalem oblationem praenominati admodum venerabilis Hieremiae Świstelnicki, Leopoliensis, Haliciensis, Camenecensis Podoliae ritus graeci legitimi episcopi, uti illaesum et suspitionis nota carens, suscepit actisque suis tenoris talis, qui sequitur, insribere mandavit: Michael, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Wołyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae Czernichoviaeque. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis, citatos fuisse ad nos et iudicium nostrum litteris citationis nostrae reverendum Antonium Winnicki, metropolitam Kijoviensem totiusque Russiae, exarcham Constantinopolitanum, archimandriae Unioviensis administratorem, venerabilem Georgium Hoszowski, episcopum Praemisliensem ritus graeci, ac venerabile capitulum Kijoviense et Praemisliense, venerabiles et religiosos praelatos, regulares monasteriorum, totumque clerum Russiae, sub iurisdictione metropolitana Kijoviensi existentem, ritus graeci incolas et venerabilem patrem Hieremiam Świstelnicki ordinatum episcopum Leopoliensem, Haliciensem et Camenecensem totumque

capitulum et clerum saecularem ritus graeci, nec non nobilitatem et populum, in episcopatu Leopoliensi, Haliciensi et Camenecensi existentem (quos causa praesens concernit) [1]), de personis, causa infrascripta ac bonis ipsorum generaliter omnibus, ad instantiam venerabilis Josephi Szumlański, titulum episcopi Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis ritus graeci sibi usurpantis, actoris, qui ipsos citavit ad reponendum, quasi et restituendum certum decretum nostrum, in contumatiam sui Varsaviae, feria sexta post octavam sacratissimi Corporis Christi Domini, anno ad praesens currenti, obtentum, idque in causa et actione originaliter per citatos reponendi actori moderno, venerabili Josepho Szumlański, uti illegitime ordinato nec electo ritus graeci episcopo, inherendo fundamento ritus eiusdem iurisdictioni patriarchae et metropolitanae in nixi atque iuribus, constitutionibus, complanationibus, diplomatibus et assecurationibus serenissimorum regum, nec non novissimo decreto serenissimi antecessoris nostri, in ea parte prolato. Qua ratione defectuum consecrationis iuxta iura ritus graeci ad reverendum patriarcham Constantinopolitanum remissi fuerant; vigore decreti eiusdem reverendi patriarchae, in ea causa prolati, adeoque insuperabilium documentorum et probationum noviter obtentorum, reducendo causam suam in integrum citarunt ad reponendum et restituendum decretorum contumaciale in iudiciis nostris assessorialibus ratione infrascriptorum, Varsaviae, feria tertia, post festum sancti Francisci, anno proximo praeterito, idque in causa instituta ideo, quia praefatus citatus postquam primum graecae tum catholicae romanae, deinde iterum graecae ac postmodum iterum catholicae romanae, tandem iterum graecae professioni deditus fuisset, adeoque mutabilis, sine electione legitima, sine scitu et autoritate ac iurisdictione reverendi metropolitae Kijoviensis, immo sine notitia totius cleri et nobilitatis episcopatus Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis (Podoliae), [1]) contra iura et canones sacros ritus graeci et contra ordinatiam et legitimam elec-

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

tionem venerabilis Hieremiae Świstelnicki contraque privilegium serenissimi antecessoris nostri, ipsi super dictum episcopatum benigne collatum, ad eundem episcopatum ritus graeci Leopoliensem, Haliciensem et Camenecensem contendisset, privilegium ab eodem serenissimo antecessore nostro super dictum episcopatum obtinuisset, ex tunc abusus, privilegio eodem omisso, competentes iurisdictione metropolitana, omisso venerabili ritus graeci episcopo Praemysliensi, omissa cathedra, in convulsionem canonum ritus graeci, ab antiquo observatorum, et ac libertatum ritus graeci per leges publicas et sancita, a serenissimis antecessoribus nostris concessa, a quibus exulibus, ex Turcico imperio in Moscoviam tendentibus, assertis episcopis seu metropolitanis ritus graeci, non tamen episcopis ac ne sacerdotibus quidem, sacerdotibus deiectis et degradatis excommunicatisque et proscriptis ac a sedibus ex patria sua pulsis, in causa quadam privata in villa, dicta Wisucka, generosorum Wasilkowskich hereditaria, se ordinari fecit atque sic in specie ordinatus ecclesiae episcopatus eiusdem Leopoliensis media nocte vi et violenter incessit, occupavit et insedit, cathedrae decanum caepit et incarceravit, spirituales et saeculares personas, in et contra cathedram eandem residentes, alios trucidavit, alios consanciavit, cathedram sanguine et abominandis facinoribus profamavit, multos ibidem proventus in sepulchrum mortuorum proiecit, et in his occlusos fame et inaedia maceravit, et sic episcopum se constituit, episcopalia, dispensationes, restitutiones, absolutiones et benedictiones pretio pecuniae tribuit et exercuit, proventus omnes percepit ac eundem venerabilem Świstelnicki, legitime electum et ordinatum episcopum, omnibus modis et violentiis prosecutus est, prout exercere, percipere et persequi huiusque non desinit, ratione quorum omnium excessuum contra citatum in foro competenti salve reservantur actiones. Quoniam vero consecrationem ad episcopatum suprascriptum non modo ab episcopis, sed ne a sacerdotibus quidem, in loco a canonibus ritus graeci alieno, assequi, et modo praeinserto occupare et exercere, iura et libertates ritus graeci ac iurisdictionem ordinariam convellere

praesumpsit, proinde citatus fuerat ad videndum et audiendum decretum hocce contumaciale, erroneae indebitae super uno ex actoribus, nimirum venerabili Świstelnicki, obtentum, cum toto ipsius subsequenti processu ex rationibus et legalitatibus in termino inferendis; reponibile esse adinveniri, causam suprascriptam, respicientium talium defectuum documentorum ac probationum iudicio assessoriali serenissimi antecessoris nostri, agitatam ex acquisitis in praemissis patriarchalibus . . . . adeoque omni exemptione maioribus documentis noviterque repertis aliisque probationibus et documentis, in integrum restitui; ipsummet citatum excommunicatum, adeoque incapacem istius muneris et officii ac inhabilem, ab episcopatu eodem degradari; privilegium datum tanto abusu et incompetentia citati convulsum annihilari; privilegium vero actoris venerabilis Swistelnicki, uti legitime electi et ordinati, in integrum restitui, et circa consecrationem iuris ipsius episcopatum praefatum tradi et dimitti, proventus omnes ex eodem per citatum iniuriose perceptos, ad summam centum quinquaginta millium florenorum taxatos, in instanti restitui; damna omnia et litis expensas compensari; poenam infamiae salvis poenis et censuris ritus graeci interponi, ac in casu contraventionis decerni ac publicari, atque ad magistratus et iurisdictiones competentes iuxta iuris exigentiam remitti, id, quod iuris est, in praemissis statui sententiari et exequi. Quoquidem supra de data et actu specificato decreto nostro, ad legitimam et iuridicam partis actoreae instantiam et affectationem, praefatum venerabilem Josephum Szumlański in repositione et cassatione evasionis super venerabili Świstelnicki episcopo Leopoliensi, Haliciensi et Camenecensi ritus graeci uno ex actoribus ad instantiam venerabilis citati per decretum nostrum contumaciale obtentum, in negotio vero principali ex instantia omnium suprascriptorum delatorum atque venerabilis Swistelnicki, legitime consecrati episcopi, ex vi remissionis defectuum consecrationis, ab utrisque obiectorum, ad reverendum patriarcham Constantinopolitanum per serenissimum antecessorem nostrum factae et ibidem decisae, in lucro de occupationis eiusdem episcopatus Leopoliensis,

Haliciensis et Camenecensis sine ordinatione et legitima consecratione nulliter possessi, condemnaveramus, et in vim eiusdem condemnationis praenominatum venerabilem Hieremiam Świstelnicki ab evasione supramemorata et omnibus ei adiunctis, in decreto nostro contumaciali expraessis, punctis et articulis, ipsaque poena bannitionis totaliter absolveramus et eliberaveramus, idemque decretum contumaciale cum toto suo processu cassaveramus et annihilaveramus, et causam suprascriptam totam et integram actoreae parti in integrum restitueramus, atque ab haerendo remissioni defectuum respicientium consecrationis, mutuo et ab invicem obiectorum, per decretum serenissimi Joannis Casimiri, antecessoris nostri, sabbatho in crastino festi Exaltationis sanctae Crucis, anno millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo, prolatum, ad reverendum patriarcham Constantinopolitanum factae et ex hac remissione decisioni praenominati reverendi patriarchae, coram nobis reproductae, in . . . . . praenominatum venerabilem Szumlański, nullatenus legitime ad eandem episcopiam electum ab exulibus, ex imperio Turcico in Moscoviam tendentibus, degradatis et eiectis ac excommunicatis, etiam pro tunc nec a sacertodibus, quidem privatim extra cathedram locum consecratum, de iure et usu continuo privilegiatum, invalide et nulliter, supramemoratum vero venerabilem Hieremiam Świstelnicki, iuxta iura solennia electum in loco publico, consecrationi usitato, et magna hominum status spiritualis et secularis frequentia rite et legitime consecratum esse, adinveneramus. Et quoniam vigore decreti memorati serenissimi antecessoris nostri a remissione et decisione patriarchali dependet, idcirco ea in parte venerabilis Świstelnicki subsecuta decretum hoc idem serenissimi antecessoris nostri, tanquam ad eventum decisionis eiusdem prolatum, cum toto ipsius effectu, cassaveramus et annihilaveramus, praefatumque venerabilem Szumlański episcopia suprascripta et iurisdictione ac bonis et proventibus eius quibusvis abiudicaveramus, supramemorato vero venerabili Hiaeremiae Świstelnicki privilegium serenissimi antecessoris nostri in integrum restitueramus, eundemque vigore privilegii ac decisionis

praefatae patriarchalis verum et legitimum esse episcopum ritus graeci Leopoliensem, Haliciensem et Camenecensem declaraveramus, ac decreveramus. Quatenus saepe nominatus venerabilis Josephus Szumlański ex iurisdictione episcopali, totaque episcopia Leopoliensi, Haliciensi et Camenecensi, atque ecclesiis omnibus, ac bonis et proventibus, ad eandem episcopiam spectantibus, in instanti realiter et effective cederet et condescenderet, eamque episcopiam cum proventibus omnibus, toto possessionis tempore perceptis, ad summam centum quinguaginta millium florenorum taxandis, cum solutione damnorum et litis expensarum ad summam octuaginta millium computandarum, in manus supramemorati venerabilis Hieremiae Swistelnicki, uti veri et legitimi episcopi, sine quibusvis diffugiis et exceptionibus, traderet et dimitteret, idque sub poena infamiae, quam ex nunc in casu contraventionis decreto nostro super ipso decreveramus et pro publicanda terminum coram nobis et iudicio nostro in quatuor septimanis, a die contraventionis computando, partibus conservaveramus peremptorium. Quod si vero temere eiusdem episcopiae deoccupatio et traditio ac proventuum et damnorum restitutio per praefatum Szumlański denegata fuisset, iam ex nunc certos commissarios nostros ad executionem praeinserti decreti nostri finaliter faciendam dederamus et assignaveramus, iniungentes eisdem quatenus certo tempore inter se constituto ad requisitionem praenominati venerabilis Swistelnicki episcopi Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis, primo Leopolim ad ecclesiam sancti Georgii cathedralem, deinde ad bona Kryłos ecclesiamque cathedralem Assumptionis Beatissimae Mariae Virginis atque ecclesiam cathedralem Camenecensem Sanctissimae et Individuae Trinitatis et omnes ecclesias, archimandrias, monasteria (si quae eidem decreto nostro parere voluissent) [1]) condescenderent, ibidemque non attentis quibusvis impugnationibus praenominati venerabilis Szumlański, sive per se sive per subordinatas personas faciendis, realem deoccupationem

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

episcopiae supramemoratae peragerent iurisdictionemque eidem venerabili Świstelnicki vero episcopo tam in spiritualibus, quam in temporalibus, effective traderent, proventus suprascriptos, damna et litis expensas omnino exigerent, aliaque pro iuris et causae suprascriptae exigentiae facerent ac exequerentur. Et quoniam idem venerabilis Szumlański, ab exulibus suprascriptis deiectis et excommunicatis illegitime ordinatus, cathedram episcopiae eiusdem Leopoliensis media nocte vi et violenter invasit et occupavit, ibidemque grandes violentias et excessus, in citatione expraesos, perpetravit et titulo episcopi dispensationes, restitutiones, absolutiones et benedictiones, omniaque munia episcopalia illicite exercuit, idcirco ratione praemissorum omnium tam eidem venerabili Hieremiae Świstelnicki episcopo, quam cuivis iniuriatorum salvas et integras in foro competenti actiones reservaveramus, praenominato vero venerabili Szumlański silentium perpetuum in causa suprascripta sub poenis convulsionis decretorum nostrorum imposueramus, cuius quidem decreti nostri cum pars actorea executionem urgere intenderet, citatus venerabilis Josephus Szumlański litteras citationis nostrae, ac si ad reponendum opposuerat, alias prout decretum nostrum anterius et citatio eadem praemissa omnia fusius disponunt et complectuntur, in termino itaque hodierno, ex citatione praefata legitime ad praesens provenienti et hucusque continuato, partibus supranominatis actorea et quidem venerabili Hieremiae Świstelnicki episcopo Leopoliensi, Haliciensi et Camenecensi ritus graeci personaliter, reliquis vero actoribus per venerabilem Michaelem Łowiecki, coram nobis et iudicio nostro comparentibus, eumque terminum attentantibus, citantem nempe generosum instigatorem regni et venerabili Josepho Szumlański voce ministerialis terrarum regni generalis nobilis Valentini Jzdebnicki ter et ultra solitum iuris quater ad nos iudiciumque nostrum acclamatum, non tamen per se, nec per suum quempiam legitimum plenipotentem comparentem. Nos cum consiliariis et iuris peritis nostris, audita praefati venerabilis relatione, de occlusione partis citatae facta, in contumatiam ipsius ad legitimam vero et

iuridicam actorum instantiam et affectationem praefatum citatum in lucro causae condemnandum esse, duximus, prout quidem condemnamus et in vim lucri taliter super ipso obtenti, decretum praeinsertum contumaciale non esse reponibile adinvenimus, tamquam circa illud et cuius omnia contenta venerabilem Hieremiam Świstelnicki in toto conservamus ac manu tenemus. Et quatenus actor reponendi venerabilis Szumlański tam anteriori, quam et praesenti decreto nostro pareat, ac in toto satisfaciat, neque venerabilem Świstelnicki in iurisdictione episcopali ac in exercendis omnibus muniis episcopalibus ullomodo, titulo, arte et praetextu praepedire, neque se pro episcopo Leopoliensi, Haliciensi et Camenecensi ritus graeci. (uti iam abiudicatus) [1]) gerere praesumat et audeat; immo ut omnes dioecesias tam spirituales, quam saeculares, neminem alium, pro episcopo ac loci ordinario suo Leopoliensi, Haliciensi et Camenecensi in Podolia, nisi venerabilem Świstelnicki agnoscant, teneant ac habeant, illiusque iurisdictioni spirituali et potestati episcopali subiectionis, atque liceat ipsi omnia munia episcopalia obire, ecclesias dedicare, acolitos initiare, protopopos, vicarios, ihumenos, popos, monachos, ad congregationem spiritualem per litteras alias unicasque convocare, admonere, coercere, excessivos, insolentes, inoboedientesque punire decernimus ac sententiamus; damna ad extremum et litis expensas etiam in praesenti instantia perpessa ac erogata, simplici partis citatae reponendi, assertione taxandas et aestimandas, eidem adiudicamus, ad quorum solutionem et refusionem praestandam, venerabilem Josephum Szumlański omnium adstrictum fore debere declaramus praesentis decreti nostri vigore. Pro cuius tum et anteriorum decretorum nostrorum reali executione partes praefatas ad commissarios nostros, nempe magnificos et generosos: Andream Potocki, palatinum Kijoviensem, Haliciensem, Colomiensem, Lezayscensem capitaneum, Joannem Potocki, palatinum Braclaviensem, Gabrielem Silnicki, castellaneum Czernichoviensem, Hieronimum

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

Lanckoroński, succamerarium Podoliensem, Scalensem capitaneum, Nicolaum Potocki, generalem Podoliae, Camenecensem, Laticzoviensem etc. capitaneum, Paulum Potocki, palatinidem Bracławiensem, Joannem-Michaelem Myśliszewski, vexiliferum Czernichoviensem, Christophorum Kawecki, iudicem, Stanislaum Gruszecki, subiudicem terrestres Podolienses, Alexandrum Kurdwanowski, subdapiferum, Valentinum Kalinowski, pincernam Haliciensem, Georgium Mrozowicki, notarium terrae Haliciensis, Joannem-Stanislaum Jastrzębski, tribunum Haliciensem, Joannem Kurdwanowski, vicecapitaneum castrensem, Paulum Ratalski, notarium castrensem Laticzoviensem, Petrum Kuropatwa, Michaelem Maskiewicz, regentem cancellariae Camenecensis Podoliae, Thomam Gaiecki, Albertum Koczanowski, Samuelem Diakoński, Nicolaum Zachorowski et Basilium Zagwojski, remittimus, iniungentes eisdem, quatenus certo tempore inter se constituto ad requisitionem praenominati venerabilis Świstelnicki, episcopi Haliciensis et Camenecensis (absentia plurium non obstante) [1]) decreta nostra bina, non obstantibus quibusvis venerabilis Szumlański exceptionibus, impugnationibus, dilationibus, nec attentis illis rescriptis et mandatis nostris in contrarium opponendum, ad effectivam executionem deducant, episcopatum suprafatum, cum omnibus bonis, attinentiis, pertinentiis et iurisdictione episcopali, omnibus utilitatibus, fructibus et emolumentis venerabilis Świstelnicki, etiam forti manu, in realem possessionem tradant, dictumque venerabilem Szumlański ad totalem et omnimodam priori decreto nostro et praesenti satisfactionem compellant, ac praefata decreta nostra bina in toto et et omnibus eorum punctis omnino exequantur, praesentis decreti nostri vigore. In cuius rei fidem praesens sigillum regni est apraessum. Actum Varsaviae, sabbatho, ipso die festi sancti Petri in vinculis, anno millesimo sexcentesimo septuagesimo primo, regni nostri Poloniae anno secundo. Relatio illustrissimi et reverendissim in Christo patris domini Andreae Olszowski, episcopi Culmensis et

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

Pomeraniae, vicecancellarii regni. Andreas Olszowski, episcopus Culmensis et Pomeraniae, vicecancellarius regni. Locus sigilli minoris cancellariae regni. Stanislaus Żurowski, decretorum curiae regalis notarius. Correxit Nicolaus Szulc. Post ingrossationem vero originale eidem offerenti est restitutum, de quo restituto officium praesens per eundem offerentem quietatur.

Львов. бернард. арх., кн. гр. Галицк., т. 171, стр. 1688—1698.

Примѣчаніе 1. 1671 года, 7 августа. Предписаніе короля Михаила Антонію Винницкому, номинату Кіевской митрополіи, Григорію Гушовскому, епископу Перемышльскому и Іереміи Свистельницкому, явиться въ королевскій судъ въ продолженіи 6 недѣль по дѣлу между нимъ и Іосифомъ Шумлянскимъ относительно приговора отъ 1 августа 1671 г., который король уничтожаетъ, а присужденныя деньги ко взысканію съ Іосифа Шумлянскаго налагаетъ на Винницкаго, Гошовскаго и Свистельницкаго: „vos in poenis convulsionis decretorum nostrorum ex controversiis latorum damnisque ac litis expensis venerabili actori moderno, per vos causatis condemnari“... (Львов. бернард. арх., кн гр., т. 426, стр. 2491—2492).

Примѣчаніе 2. 1671 года, 7 августа. Король Михаилъ, по предложенію Свистельницкаго, въ виду прекращенія раздоровъ и нападеній между спорящими епископами: Іосифомъ Шумлянскимъ и Іереміемъ Свистельницкимъ и ихъ приверженцами, назначаетъ залогъ (vadium) 360,000 польскихъ злотыхъ. (Львов. бернар. ар, кн. гр. Галицкая, т. 171, стр. 1706—1709).

Примѣчаніе 3. 1671 года, 26 августа. Королевскіе коммиссары, назначенные по дѣлу между Свистельницкимъ и Шумлянскимъ, приглашаютъ духовныхъ лицъ: Михаила Ловецкаго, оффиціала Львовскаго, Галицкаго и Каменецъ Подольскаго, намѣстника Бучацкаго и Язловецкаго, Өеодора Ловецкаго, намѣстника Подгаецкаго, Греговича, протопопа Крилосскаго, Корнелія—Каменецъ - Подольскаго, Андрея—Жидачевскаго, Михаила Балицкаго—Трембовльскаго, Греговича Березу—Тарнопольскаго, Александра Волчка—Барскаго, Семіона—Межибужскаго, игуменовъ монастырей, викаріевъ епископскихъ, Іосифа Шумлянскаго и проч явиться въ Крилосъ 15 сентября 1671 г., чтобы въ присутствіи помянутыхъ лицъ передать Львовское, Галицкое и Каменецъ-Подольское епископство во владеніе и управленіе Іереміи Свистельницкому. (Львов. бернард. арх., кн. гр. Галицкая, т. 171, стр. 1869—1871).

Примѣчаніе 4. 1671 года, 12 сентября. Реляція Іосифа Шумлянскаго съ сылкою на королевскій мандатъ отъ 7 августа 1671 г., которымъ Шумлянскій признается Львовскимъ епископомъ, а не Свистельницкій. (Тамъ-же, стр. 1878—1880).

Примѣчаніе 5. 1671 года, 16 сентября. Протоколъ королевской коммиссіи въ Крылосѣ по поводу недопущенія Іосифомъ Шумлянскимъ Іереміи Свистельницкаго во владѣніе Галицкою каѳедрою, которую Шумлянскій заперъ и не хотѣлъ открыть коммиссіи. Шумлянскій представляетъ коммиссіи доказательства,—въ силу которыхъ отказывается передать каѳедру во владѣніе Свистельницкому. Коммиссія признаетъ свой приговоръ еще не вошедшимъ въ силу закона и отсылаетъ спорящихъ на судъ короля,

даетъ спорящимъ четырехъ-недѣльный срокъ, подъ страхомъ лишиться спорныхъ привилегій, не занимать каѳедръ, не собирать доходовъ и проч..., оставить все какъ было до королевскаго рѣшенія. (Львов. бернард. арх., кн. гр. Галицкая, т. 171, стр. 1930—1943).

Примѣчаніе 6. 1671 года, 12 сентября Жалоба и протестація Іереміи Свистельницкаго противъ Іосифа Шумлянскаго и его двоюроднаго брата Михаила Шумлянскаго, который бранилъ и ударилъ кулакомъ Свистельницкаго, размахивалъ такъ руками, что сбросилъ съ Свистельницкаго кантуръ, называлъ сомнительными декрета ассесорскія и проч... (Тамъ-же, стр. 1921—1924, 2366—2372).

Примѣчаніе 7. 1671 года, 28 сентября. Объявленіе вознаго о запрещеніи духовенству и мірянамъ дѣлать сходки по дѣлу между Свистельницкимъ и Шумлянскимъ, не оказывать имъ послушанія, не давать имъ слѣдуемыхъ доходовъ впредь до рѣшенія короля. (Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 426, стр 2669—2672).

CXV.

1671 года, 30 сентября. Протестація духовенства и мірянъ противъ Іереміи Свистельницкаго, который незаконно присвоилъ себѣ титулъ Львовскаго епископа, тайно вынесши изъ королевской канцеляріи привилегіи на помянутое епископство, съ признаніемъ законнымъ епископомъ Іосифа Шумлянскаго.

Actum in castro Leopol., feria quarta in crastino festi sancti Michaelis archangeli, anno Domini 1671.

Nobilitas, tam saecularis, quam spiritualis, ritus graeci, contra devotum Eremiam Świstelnicki atque alii infraspecificati protestantur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia venientes personaliter generosi Joannes Uhernicki, venator Czernichoviensis, Andreas Żurakowski, Joannes Bratkowski, Basilius Hołyński Baraiewicz, Alexander Szumlański, pincerna Podoliae, Basilius Hołyński Doroszewicz, Semion Petranowski, Joannes Hoszowski, Stephanus Poluchowicz, Semion Pokulicki, Hiacynthus Czajkowski, Mathias Dobrzyński, Joannes Szodlowski, Albertus Hoszowski, incolae palatinatus utriusque tam Russiae, quam Camenecensis Podoliae, suis et aliorum incolarum nobilium personarum graecae fidei existentium, tum venerabiles Josephus Komarzyński, vicarius cathedralis Leopoliensis, Josaphat Bohusz, ihumenus sancti Joannis, Lacteon Kulikowski, ihumenus, Jonatas Zarudny, professus

Krechoviensis monasterii et ad infrascripta connotanda a religiosa sui communitate deputati et assignati: Sophronius Łyszkiewicz monasterii Romanoviensis, Theodorius Pienkowski Dobrzanecensis, Samuel Krasuski Zadoroviensis—ihumeni, Theodor Buiaianowski Rohatynensis, Joannes Wyrozub Żołkieviensis, Gierasmus Wasylewicz Camionacensis, Hieremias Wasylewicz Żołtanecensis, Jacobus Buzki Złoczoviensis, Georgius Bercza Tarnopoliensis, Michael Balicki Trembovliensis, Eustachius Kunczewicz Brzezanensis, Gabriel Żukiewicz Bobrecensis, Andreas Walicki Żydaczoviensis, Georgius Hoszowski Dolinensis, Elias Hamanawski Glinianensis, Gabriel Gołogoviensis suo pro interesse vicarii et praepositi; nec non Paulus Buskiewicz sancti Nicolai, Stephanus Połoniecki sancti Theodori martyris, Joannes Jasiński epiphaniarum Domini, Andreas Zubrycki annuntiationis Beatae Virginis Mariae, Joannes Kondratowicz resurectionis Christi Domini, Joannes Prozykowicz nativitatis Beatae Virginis Mariae, Andreas Czajkowski Beryndowicz transfigurationis Christi Domini, Michael Rablewicz exaltationis sanctae Crucis, Stephanus Hołowiecki victoriarum ex Turcis relatarum, Helias ascensionis Christi Domini, ad ecclesias graecoruthenicas episcopiae eiusdem ritus Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis Podoliae subiectas, et personam praesbiteri; famati quoque Jacobus Maskiewicz, Gabriel Natynczak confraternitatis Rohatinensis, Basilius Kitowicz, Joannes Horodecki sancti Nicolai, Georgius Nekrasewicz resurectionis Christi Domini, Hiacynthus Grodecki, Basilius Backiewicz sanctarum Parasceniarum virginis et martyris, Semion Wladiczka transfigurationis Christi Domini, Nicolaus Chlistus, Stephanus Bohaczyk nativitatis Beatae Virginis Mariae, Theodorus Nestorowicz, Gregorius Kuryłowicz Epiphaniarum, Semion Białohorski, Mathia Stolarz annunciationis Beatae Virginis Mariae, Joannes Strzelbicki, Paulus Wasilewicz exaltationis sanctae Crucis ecclesiarum graeco-ruthenicarum, ad Leopoliensis, Haliciensis, Camenecensis Podoliae episcopiae cathedram spectantium, archifratres, confratres, seniores, suis et aliorum sibi protestantibus ad ingrossandam et actis regni praecipue prae-

sentibus connotandam, respectu infrascriptorum, quaerimoniam et publicam quaerelam deponendam, assensum plenum concedentium et praebentium, nominibus; denique Nicolaus Karaman et Stanislaus Łuczkiewicz, seniores confraternitatis Żołkieviensis, suis itidem et aliorum suae confraternitatis confratrum, cum praemisso assensu, nominibus, in et contra devotum Eremiam Świstelnicki, Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis Podoliae episcopiae illegitimum usurpatorem, eandemque episcopiam indebite, nulliter et iniuridice ambientem, et alios ad promovendam causam, occasione dictae episcopiae, sese interessantes partem eiusdem adhaerentem, hanc suam coram eisdem actis praesentibus solennem fecerunt protestationem idque in eum modum: Quod cum non modo protestantibus, verum toti nobilitati, clero et aliis saecularibus dioecesiarum Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis Podoliae ex evidenti pateat, non alium legitimum actualiterque investitum et inhabitatum, non modoque a serenissimo Joanne Casimiro, regni Poloniae principe, ex vi legitimae electionis privilegiatum decretumque eiusdem sacrae regiae maiestatis, ex vi consecrationis legitimae peractae supradictarum dioecesiarum, quam solum ex potiori iure perillustrem et venerabilem Josephum Szumlański episcopum, cui ex ratione privilegii sacrae regiae maiestatis, quam et consecrationis legitimae non modo ipso facto omnem, qua par est, eiusdem episcopali iurisdictioni spiritualem subiectionem praestiterunt, verum etiam in ulteriori temporis tractu praestandam alioqui hac praesentibus facta publica declaratione libere, sponte et ingenue appromittentes, voluerunt. Verum enim vero idem devotus Świstelnicki cum sua parte adhaerente, ad dictam episcopiam nulliter indebiteque sese interessando eandemque ambiendo, non attento eo, quod contra eandem tam per modernos protestantes, quam et alias sui ritus personas, respectu eiusdem ad tale beneficium inhabilitatis et incapacitatis, coram variis utriusque palatinatus regni actis authenticis tum de nullitate iurium eiusdem et consecrationis ipsius variae factae sint (quae hic pro expressis reputantur)[1]) protestationes,

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

quas praesentibus in toto approbant, causam ex parte sui cum suis adhaerentibus supra recensito perillustri et venerabili Josepho Szumlański, Leopoliensi, Haliciensi et Camenecensi Podoliae episcopo, post curiam sacrae regiae maiestatis noviter, ad importunam instantiam et delationem, ultro mentem, consensum, facultatem simplicem, assertionem sui protestantium, instituit, institutum promovit et attentavit, decretumque inibidem in contumatiam ac si ad protestantium instantiam occasione eiusdem episcopiae Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis Podoliae obtinuit, obtentumque hoc idem decretum ad executionem deducere intendit, prout ipso facto deduxit, cum illustres et magnificos commissarios in actu remissionis causae post curiam sacrae regiae maiestatis per eosdem illustres et magnificos commissarios a non fundanda iurisdictione ex certis rationibus, circa fundandam iurisdictionem allegatis, scilicet quod non ad Leopoliensem primo cathedram, verum Haliciensem, in Kryłos existentem, ad exequendum idem decretum induxit, cum exceptione a non fundanda ibidem, scilicet in cathedra eadem, ob interpositas sacrae regiae maiestatis mandati litteras, tum quod ex vi expeditionis generalis bellicae idem actus sub illud tempus expediri nequiverat, et quod ultra legitimum terminum, qualem praemissum decretum sacrae regiae maiestatis habere voluit, imo contra mentem decreti sacrae regiae maiestatis ad hoc idem decretum sacrae regiae maiestatis cum magnificis suis commissariis exequendum indebite processit, quod suo loco, et ubi de iure venerit, allegabitur, hicque expedito actu commissionis, feria secunda proxime praeterita, ultra mentem expressam praetacti decreti sacrae regiae maiestatis in contumaciam prolati, non attentis punctis neque hinc et exindē pensata authoritate eiusdem decreti, sed in meram convulsionem legum publicarum et levipensionem decreti, tum ut sub auspicem felicissimumque serenissimi regni Poloniae principis ad praesens nobis regnantis Leopolim ingressum, pacem publicam, a quovis tum temporis observandam, iurisdictionemque indebite interturbaret, absque ullo legum publicarum adminiculo, privata sua authoritate, ministerialem cum duobus

suis famulis in manifestum ipsius eo nomine facta expressis huc Leopoli ad sonum tubae infraproclamanda superimmisit, qui ita superimmisi, ut eius adhaerentes iussaque ipsius exequentes, ex nulla iudiciali additione (nam ad talia iuris solennitates requiruntur) [1]) ex solo ipsius mandato, non recte praesumit, contra expressam mentem decreti sacrae regiae maiestatis, in foro publico medio ipsius circuloque civitatis Leopoliensis denuntiationem alta sua et praeconica voce, adstantibus hinc et undinque in magna caterva diversae conditionis hominibus (quatenus perillustri et venerabili Josepho Szumlański, etc. episcopo legitime electo, et per antecedaneum Joannem Casimirum privilegiato decretisque sacrae regiae maiestatis prolatis, approbato per modernum vero serenissimum Michaelem sub triumphali ipsius coronatione, confirmato regni Poloniae principes serenissimos circa auspicem moderni regnantis Leopoli residentiam oboedientiam non praestent) [1]) in confluxu, ut dictum est, variorum hominum ad sonum tubae proclamari et publicari fecit, ad actaque praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia eandem proclamationem induci procuravit. Sicque ipso facto in meram convulvosionem legum regni, levipensionem decreti sacrae regiae maiestatis, oppressionem status ac praeminentiae talia sibi licere aggredi praesumpsit, respectu cuius indebiti imo temerarii ipsius ausus ei, cui competierit, in iudicio competenti praesentibus reservata actio. Proinde nescitur, quo titulo praemissa sibi licere praesumendo aggreditur, si quidem privilegium ipsius per serenissimum ad praesens feliciter nobis regnantis praedecessorem, uti posterius cassatum et annihilatum perillustris vero et venerabilis Josephi Szumlański, uti prius ex vi liberae electionis super memoratam episcopiam a sacra regia maiestate emanatum, litteris rescriptorum, mandatorum confirmationibus decretisque ipsius prolatis approbatum, adiudicatum sit, manente alioqui respectu obiectum sibi ab utrinque invalidae consecrationis, eiusdem decreti puncto super quod tum punctum, ultimaria affirmativa et approbativa iuxta

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

expressam mentem decreti sacrae regiae maiestatis reverendissimi in Christo patris patriarchae Constantinopoliensis deciso emanavit, eundemque perillustrem Szumlański verum et legitimum Leopoliensem, Haliciensem et Camenecensem Podoliae episcopum declaravit, et sui ritus fidelibus litteris universalibus sub suo titulo editis intimavit et inculcavit. Devotus vero Świstelnicki non attentis praemissis, temerario suo ausu praemissa faciendo, decreta convellit, iurisdictionem indebite interturbat, otium pacis publicae interniscet, litis occasiones promovet eiusque expensas causat, ad non mediocria tali suo studio suum episcopum induxit, iura ecclesiae sui ritus violat, pacta publica et conventiones contemnit, haec et alia inconvenientia peragit. Praemissis vero aequi bonique ratione et iurium vigore legum regni in tales interposito, dum prohibeantur, ideo inhaerendo hoc in passu tam liberae electioni, quam privilegio, intuitu eiusdem electionis dicto perillustri Szumlański supermemoratam episcopiam, dato decreto sacrae regiae maiestatis per serenissimum moderni regnantis praedecessorem, occasione eiusdem episcopiae prolato, eiusque per serenissimum modernum regnantem sub eiusdem coronationem confirmatam consecrationis, denique reverendissimi patriarchae Constantinopoliensis iuxta resonantia decreti eiusdem decisioni ab eodem ematae, tum denique legibus reipublicae sibi protestantibus intuitu eiusdem episcopiae servientibus contra eundem devotum Świstelnicki et praetactos eiusdem adhaerentes in processu causae, ac si ad sui protestantis delationem et actoratum indebite, absque ulla facultate causam promoventes expressis, iterum suam reassumendo declarationem protestantur.

Львов. бернард, арх., кн. гр., т. 426, стр. 2673—2678.

Примѣчаніе. 1671 года, 12 октября. Протестація Іосифа Шумлянскаго противъ дѣйствія королевскихъ коммиссаровъ, назначенныхъ по разбору дѣла между нимъ и Свистельницкимъ. (Львов. бернард. арх., кн. гр. Льв., т. 426, стр. 2765—2766 и кн. гр. Галицкая, т. 171, стр. 1955—1957).

CXVI.

1671 года, 14 октября. Утвержденіе королемъ Михаиломъ грамоты Яна Мнишка, старосты Львовскаго, данной имъ въ пользу братства свв. Пятницъ въ 1670 г. 9 октября.

Confirmatio jurium ecclesiae ritus graeci ss. Piątnic dictae in suburbio Leopoliensi.

Michael, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Vołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Exhibitas nobis esse litteras polonico-idiomate scriptas, manu generosi Joannis de Magna Konczyce Mniszek, Leopoliensis, Glinianensis capitanei nostri, subscriptas sigilloque ejusdem usitato communitas, sanas, salvas, illaesas, omnique suspicionis nota carentes, supplicatumque est nobis per consiliarios nostros nomine et ex parte confraternitatis et parachianorum ecclesiae ritus graeci swiętych Piątnic dictae in suburbio Cracoviaensi Leopoli fundatae, ut easdem litteras confirmare et approbare dignaremur, quarum quidem litterarum tenor sequitur estque talis: Jan z Wielkich Kończyc Mniszek, Lwowski, Glinianski etc... generalny starosta, wszem wobec i każdemu z osobna tem pisaniem mojem teraz i napotem wiadomo czynię, i ż przy rewidowaniu praw gruntów przedmieścia Lwowskiego, Krakowskiego nazwanego, pod jurysdykcyą zamkową starostwa mego Lwowskiego będących, pokazali też przedemną bractwo i parochianie religiej greckiej, cerkwie założenia swiętych Piątnic, na temże przedmieściu Krakowskiem, przy gościńcu Podolskim, przeciw Wysokiemu Zamkowi fundowanej, prawa tejże cerkwie i na grunta do niej i cmentarza jej circumcirca leżące. Naprzód donacye dwóch gruntów przez szlachetną Tacyanę, popadią piętnicką, w roku tysiącznym sześć-

setnym trzydziestym siódmym przed aktami grodzkimi Lwowskimi zeznaną i za konsensem wielmożnegò, swiętéj pamięci j. m. p. Stanisława Bonifacjusza z Wielkich Kończyc Mniszka, starosty Lwowskiego i generała ziemie Ruskiej, pana strzyja i antecesora mojego, przez najjaśniejszego ś. p. króla j. mci Władysława IV w roku MDCXLI konferowane, a potem donacye przez urodzoną Marynę Sławkowską, urodzonego niegdy Stefana Zakrzewskiego małżonkę, wdowę pozostałą, temuż bractwu na grunt podle cmentarza tejże cerkwie, a podle domu Wojciecha Zbaraskiego będący, we wtorek po S. Trójcy w roku tysiącznym sześćsetnym sześćdziesiątym siedmym w grodzie Lwowskim zeznaną i też na grunt Gerenowski nazwany. Prosząc, abym z urzędu mego takowe ich prawa juxta immunitates ecclesiasticas konsensem moim stwierdził i grunta pomienione z domami wszytkie około tej cerkwie będące, które jako z dawnych czasów tak i téraz circum circa ogrodzone są, od podatków i ciężarów wszelakich także i innych powinności zamkowych koncessem moim uwolnił. A że pomienione bractwo nie dla prywaty swojej do mnie się w tem udało i takowe prawa swoje produkowało, ale propter securitatem dóbr cerkiewnych i pomnożenia chwały Bożej, która się w cerkwi pomienionej codziennie odprawuje, nie mając innej fundacjei, z kądby opotrzenie takowa cerkiew i duchowni dla odprawowania w niej nabożeństwa wyżywienie mogli mieć, słuszną tedy prośbę pomienionego bractwa i parafian wyrozumiawszy, ante omnia porządek bracki tegoż bractwa, jaki mają przy tej cerkwi od swych ejusdem ritus graeci przełożonych, aby sobie sami duchownego pro divinis w tej cerkwi celebrandis in augmentum chwały Bożej, którego zgodnego być uznają, obierali i przyjmowali, a niezgodnego odprawowali. Potem donacye na te grunta pomienione także i na wszelkie inne około tej cerkwie z ogrodami, sadem będące przynależytości i przyległości z polem i sianożęcią, śtwierdzam, zmacniam i cale zachowuję i od podatków wszelkich i innych powinności zamkowych one uwalniam, jako dobra cerkiewne, juxta immunitates ecclesiasticas wiecznymi czasy, do których to gruntów wszytkich,

wzwyż mianowanych, cale z domami i ze wszytkimi do nich przynależytościami ani ja sam, ani następcy moi należeć będą, krom jurysdykcjej zamkowej, której względem samych tylko sądów podlegać mają; dalej nic i z tych wszytkich pospołu gruntów i przynależytości cerkiewnych czynszu do zamku na kożdy rok na ś. Marcin złoty tylko jeden toż bractwo dawać powinni będą czasy ustawicznymi. Dając im tedy moc i władzę, aby pomienione bractwo jako cerkwią przerzeczoną swiętych Piątnic, duchownymi i szkołą przy niej dla ćwiczenia dziatek tak i temi gruntami, sadem, ogrodami, polem i sianożęcią i wszelkimi około tej cerkwie okolicznościami, dochodami i pożytkami, według prowizorstwa swego, wiecznie i nieodmiennie zawiadowali i na potrzeby cerkiewne apparata i inne ornamenta taliter duchownego i szkoły obracała, żadnego w tem ni od kogo, tak od duchownych, jako i swieckich osób teraz i na potomne czasy nie mając impedimentu, mieć chcę. Na który to konces mój wolno im i korfirmacyą jego krolewskiej mości otrzymać pozwalam i dla lepszej wiary ręką własną przy pieczęci mojej podpisuję się. Działo się we Lwowie, die nona octobris anno millesimo sexcentesimo septuagesimo. Jan z wielkich Konczyc Mniszek, Lwowski generalny starosta. Locus sigilli. Nos igitur Michael rex, supplicationi praefatae benigne annuentes, litteras easdem papyraceas, uti supra de toto suo tenore insertas in omnibus ac singulis illarum punctis, clausulis, articulis, nexibus ac ligamentis approbandas et confirmandas esse duximus, prout per praesentes (in quantum juri publico non repugnant et usus earum haberi potest)[1] approbamus, confirmamus et ratificamus, decernentes vim et robur debitae firmitatis obtinere debere, iuribus nostris regalibus, reipublicae et ecclesiae romanae catholicae salvis; in cujus rei fidem praesentes manu nostri subscriptas sigillo regni communiri jussimus. Datum Leopoli die XIV mensis octobris, anno Domini MDCLXXI, regni nostri tertio anno. Michael rex.

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

Locus sigilli regni cancellariae minoris in pixide laminea appensa contenti insera vero rubra expressi. Stephanus Hankiewic(z), regiae majestatis secretatius m. p. [1]).

Варшавскій главн. арх. др. акт., кн. метрики, № 209, л. 508. Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 461, стр. 673—679.

CXVII.

1671 года, 26 октября. Потвержденіе королемъ Михаиломъ грамоты Владислава IV, которою этотъ послѣдній въ 1634 году 30 сентября потверждаетъ грамоту Александра Зборовскаго, данную имъ въ 1630 г. 1 октября братству церкви Рождества Пр. Богородицы на мѣсто, на которомъ построена помянутая церковь; съ условіемъ, что братство будетъ представлять Зборовскому избранныхъ имъ духовныхъ лицъ для утвержденія и назначенія и что онъ будетъ защищать церковь.

Confirmatio confirmationis juris fraternitati ad ecclesiam ritus graeci tituli Nativitatis B. Mariae Virginis, in suburbio Cracoviensi Leopoli sitam servientis.

Michael, Dei gratia rex Poloniae etc... Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Productas et in suo originali commonstratas fuisse coram nobis literas pargameneas manu serenissimi Vladislai IV, regis Poloniae antecessoris nostri subscriptas, sigillum quidem non habentes (ex quo ob calamitates publicas antactas et incursionem in regnum variorum hostium abruptum esse manifeste patet) [2]) in essentialibus tamen integras et omni suspicionis nota carentes, supplicatumque nobis esse humillime per consiliarios nostros, ad latus nostrum pronunc residentes, nomine et ex parte seniorum ac juniorum totiusque confraternitatis ad eccle-

---

[1]) Эту грамоту подтвердилъ король Августъ въ 1699 году 9 февраля. (Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 461, стр. 673—679.

[2]) Въ подлинникѣ скобки.

siam ritus graeci sub titulo Nativitatis Beatissimae Virginis Mariae in suburbio Cracoviensi Leopoli, infra montem arcis altioris, inter bona Tarnawka et Błonie dicta sitam et jacentem, fundatae, quatenus easdem litteras autoritate nostra regia approbare, confirmare et ratificare dignaremur. Earum vero litterarum tenor sequitur estque istiusmodi: Vladislaus IV, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae Livoniaeque, necnon Sueccorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius rex, electus magnus dux Moschoviae etc... Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Exhibitas nobis esse litteras pargameneas, infrascriptas, manu generosi Alexandri Zborowski subscriptas ejusdemque sigillo communitas, in se concessionem aedificandae ecclesiae Beatissimae Virginis Mariae in bonis tenutae suae continentes, sanas et illaesas. Supplicatumque nobis est, ut easdem autoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur. Quarum tenor talis est:

Alexander z Rytwian Zborowski. Wiadomo czynię, komu to wiedzieć należy teraz i napotem, iż stanąwszy przedemną wójt i z gromadą ludzie narodu ruskiego, religiej greckiej, poddani moi, żądali mię usilnie, abym im w majętności mojej na końcu przedmieścia Krakowskiego, we Lwowie, pod górą Zamku Wysokiego, między Tarnowką i Błoniem leżący plac i miejsce tam, podług prawa przywileju i daniny mnie od króla j. mci nadanej, pozwolił i dał, na którem już miejscu stanęła i jest zbudowana cerkiew, okopana i oparkaniona ku odprawowaniu chwały Bożej według zakonu i starodawnogo porządku religiej greckiej. Ja tedy, bacząc pobożną w tem sprawę i słuszną, a przystojną prośbę ich upatrując tez pomnożenie chwały Bożej i porządek ich bracki, który mają, aby przykładem inszych cerkwi przy tem mieście Lwowie i indzie będących, postępek i rząd bractwa prowadzony i statecznie przez nich zachowany był, pozwoliłem i dałem ten fundusz moj, jakoż pozwalam i daję to przerzeczone miejsce i cerkiew tytułu Narodzenia Błagosławionej Panny Marjej ze wszytkiem ograniczeniem, jako jest w sobie pomie-

ñionym, wojtowi i gromadzie, poddanym moim, teraz w porządku brackim będącym i na potem następcom i potomkom ich ku pomnożeniu i rozkrzewieniu chwały Bożej podług zakonu i starożytnego porządku religjej greckiej potomnymi czasy. Dając im do tego władzę i moc tak ku dobremu rządowi cerkwie i należnościom do niej, jako też wolne obieranie i przyjmowanie do tej cerkwi duchownych ich presbiterów, djakonów, subdjakonów i kleryków mądrzych, doświadczonych i pobożnego żywota i onych mnie i następcom moim prezentować, którzy przez mię i następce moje potwierdzeni być mają. Warując i chcąc to koniecznie mieć po potomkach moich i po mnie następujących dzierzawcach tej majętności, aby względem pozyskania chwały Bożej, pomienionych poddanych, teraz i napotem będących, bractwa cerkwie tej przy fundacjej mojej zachowawszy, nic nie naruszając, ani ujmując onym i owszem przyczyniając, ani też ciężkości i przeszkody w porządkach i sumnieniu ich czyniąc, ani następując, we wszytkich tych opisanych punktach i klausulach starali się spełnić, i od wszelakich impedimentów, najazdów i trudności od jakichkolwiek person bronić i zastępować, dla zbawienia swego. A dla gruntowniejszego ich fundowania daję im ten przywilej moj i pozwalam, aby sobie na to konfirmacyą króla j. mci wiecznymi czasy wyprawili i dla lepszego umocowania tej rzeczy, wiary i świadectwa ręką swą podpisuję się i przyciśnieniem pieczęci mojej własnej we wszytkim potwierdzam i korroboruje. Działo się we Lwowie, dnia I miesiąca oktobra, roku Pańskiego MDCXXX. Alexander Zborowski z Rytwian, ręką swą.

Nos itaque Vladislaus rex praeinsertas litteras in omnibus earum punctis, clausulis et articulis approbandas, confirmandas et ratificandas esse duximus, uti quidem, quantum juris ratio permittit ususque earum habetur, approbamus et confirmamus praesentibus litteris nostris, deccernentes easdem vim et robur perpetuae firmitatis obtinere debere. In cujus rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri mandavimus. Datum Leopoli die XXX mensis septembris, anno Domini MDCXXXIV, regnorum

nostrorum Poloniae II Sueciae vero III anno. Vladislaus rex. Petrus Gembicki, secretarius major. Nos itaque Michael rex, ad intercessionem consiliariorum nostrorum supplicationi praedictae benigne annuentes, praeinsertas litteras in omnibus illarum punctis, clausulis, articulis, conditionibus, nexibus ac ligamentis approbandas, confirmandas et ratificandas esse duximus, prout in quantum juris est et usus earum habetur, approbamus, confirmamus et ratificamus, memoratamque abruptionem sigilli regni, per incursiones hostiles factam, nihil juri et privilegio ipsius suprascripto derogare posse nec nocere debere declaramus per praesentes, decernentes easdem praeinsertas litteras et omnia in eis contenta vim et robur debitae firmitatis oblinere debere. In cujus rei fidem praesentes manu nostra subscripsimus et sigillo regni communiri mandavimus. Datum Leopoli, die XXVI mensis octobris, anno Domini MDCLXXI, regni vero nostri tertio anno. Michael rex. Locus sigilli minoris cancellariae regni. Stephanus Hankiewicz, regiae majestatis sacretarius.

Варшавскій гл. арх. др. ак., кн. метрики, № 209, л. 514.

Примѣчаніе 1. 1671 года, 4 ноября. Грамота короля Михаила о разрѣшеніи Іосифу Шумлянскому жить въ какомъ ему угодно монастырѣ, съ приказаніемъ монахамъ и духовнымъ лицамъ, рукоположеннымъ имъ, повиноваться ему. (Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 426, стр. 3128—3129 и кн. гр. Галицкая, т. 171, стр. 2292 —2293).

Примѣчаніе 2. 1671 года, 16 ноября. Жалоба и протестація Іереміи Свистельницкаго противъ Іосифа Шумлянскаго, который, не смотря на королевскіе декреты, не признаетъ Свистельницкаго епископомъ Львовскимъ и возбуждаетъ духовенство не оказывать ему должнаго повиновенія. (Тамъ-же, т. 171, стр. 2300—2301, 2533—2534; т. 172, стр. 288—290).

Примѣчаніе 3. 1671 года, 24 ноября. Жалоба Іереміи Свистельницкаго противъ Іосифа Шумлянскаго и его братьевъ, которые напали съ тридцатью вооруженными козаками и другими людьми на Свистельницкаго при переправѣ его чрезъ рѣку Тираду (vulgo Dniestr), хотѣли его утопить или застрѣлить, но Свистельницкій Божественнымъ промысломъ ушелъ въ Галичъ. (Тамъже, т. 171, стр. 2364—2366).

CXVIII.

1672 года, 20 января. Грамота короля Михаила, о признаніи Іереміи Свистельницкаго епископомъ Львовскимъ, о непризнаніи таковымъ Іосифа Шумлянскаго и объ уничтоженіи всѣхъ распоряженій послѣдняго.

Actum in castro Leopol., sabbatho pridie festi sancti Valentini martyris, anno Domini 1672. Oblata litterarum, s. r. maiestatis rescriptorum in rem venerabilis Swistelnicki episcopi Leopoliensis servientissimi.

Michał, z Bożej łaski król Polski, wielkie książe Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Inflanckie, Smoleńskie, Siewierskie, Wołyńskie, Kijowskie, Podolskie, Podlaskie i Czernichowskie. Wszem wobec i koždemu z osobna, komu o tem wiedzieć należało, osobliwie jednak duchowieństwu, monasterom i czerncom, także stanu szlacheckiego diecesonom i wszytkim bractwom i zgromadzeniu, miastom, miasteczkom, wśiom i włościom i innym jakiegokolwiek stanu i kondycyi w rzeczypospolitej greckiej i pod iurisdykcyą episkopiej Lwowskiej, Halickiej i Kamienieckiej zostającym ludziom wiadomo czyniemy, iż lubo prawem i konstytucyami koronnymi, powagą dekretów naszych dość surowe obowiązowana i winy ostre in convulsores założone są, jednak wielebny ojciec Józef Szumlański, nie obawiając się ostrości prawa pospolitego i win w nim opisanych, nie dbając na powagę dekretu naszego, świeżo we Lwowie między nim, a wielebnym w Bogu ojcu Jeremiaszem Świstelnickim, władyką Lwowskim, Halickim i Kamienieckim, magna deliberatione animi ferowanego, którym dekretem pomienione władyctwa wszytkie z zupełną iurisdykcyą, mocą i zwierzchnością władyctwa wielebnemu ojcu Świstelnickiemu przysądziliśmy, rescript pewny podrzutnie, ad malam informationem cancellariae nostrae, mimo wiadomość naszę, którym rescriptem jakobyśmy mu iurisdykcyą i władzę nad monasterami i czerncami w diecezyi Lwowskiej,

Halickiej i Kamienieckiej zostającymi dać i pozwolić mieli, otrzymał i praetextu tego rescriptu iurisdykcyą władyczą wdziera się, uniwersały pod imieniem swoim do protekcyi pomienionych episkopiej wydaje i inne munia urzędowi i posłuszeństwu władyctwa należące odprawuje, wielebnemu zaś ojcu Świstelnickiemu in iure et iurisdictione episcopali wielką przeszkodę czyni, a przeto decretowi pomienionemu naszemu sprzeciwia się i on convellit, przez co, że bardzo powadze iurisdyctiej i dekretu naszego pomienionego derogat. Chcąc takowym inconventii zabierzyć, z wyraźnej woli i wiadomości naszej dajemy ten uniwersał nasz, którym deklarujemy, że jakośmy pomienione władyctwo Lwowskie, Halickie i Kamienieckie cale i zupełnie z iurisdykcyą, władzą i dostojeństwem biskupiem tak, jako je antecedanei władykowie trzymali, wielebnemu ojcu Świstelnickiemu sine ulla restitutione przysądzili, tak pomieniony rescript nasz i wszytkie inne, in contrarium przerzeczonego dekretu naszego przez wielebnego ojca Szumlańskiego wymienione, jako podrzutnie i bez wiadomości naszej otrzymane, więc też i wszystkie uniwersały, przez ojca Szumlańskiego do dyecezyanów, monasterów wydane, kassujemy, annihilujemy, revolvujemy i za nieważny declarujemy, chcąc mieć po wszystkich tak duchownego, jako i świeckiego stanu ludziach, w religiej greckiej zostających, aby pomienionego ojca Szumlańskiego i jego żadnych uniwersałów nie słuchali, iurisdykcyej jego nie podlegali i posłuszni mu nie byli, ani mu żadnej nad sobą zwierzchności nie przyznawali; owszem wielebnego ojca Jeremiasza Swistelnickiego za prawdziwego pasterza swego i władykę podległymi byli, pomienionemu zaś ojcu Szumlańskiemu surowo zakazujemy, aby praetextem przerzeczonego reskryptu naszego, przez nas tym uniwersałem skasowanego, ani innym jakimkolwiek sposobem żadnego prawa i iurisdykcyej nad monasterami i czerncami pretendować, obrzędów biskupich odprawować i żadnej najmniejszej przeszkody w iurisdykcyi władyki wielebnemu ojcu Świstelnickiemu czynić nie ważył się dla łaski naszej i pod winami, przeciwko sprzeciwiającym się dekretom naszym w prawie opisanymi. Na co dla lepszej wagi, przy pod-

pisie ręki naszej pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia XX miesiąca stycznia roku Pańskiego MDCLXXII, panowania naszego roku trzeciego. Locus sigilli maioris cancellariae regni. Michał król. Hieronim Pinon (Pinnoci), sekretarz j. kr. m.

Львов. бернард. ар., кн. гр., т. 427, стр. 338—341.

CXIX.

1672 года, 20 февраля. Грамота короля Михаила объ утвержденіи Варлаама Шептицкаго архимандритомъ Уневскаго монастыря и объ уничтоженіи грамоты, данной Антонію Винницкому, митрополиту Кіевскому, на туже архимандрію.

Oblata privilegii super archimandriam venerabili Szeptycki dati.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia personaliter veniens venerabilis Barlaamus Szeptycki, archimandrita Unioviensis, obtulit officio praesenti et ad acticandum porrexit privilegium declarationis sacrae regiae maiestatis super archimandriam Unioviensem, sibi offerenti per eandem s. r. maiestatem dati, manu eiusdem s. r. majestatis et Hieronimi Pinocii secretarii sacrae regiae maiestatis subscriptum et sigillatum, tenoris talis: Michał, z Bożej łaski król Polski, wielki książe Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Kijowskie, Wołhyńskie, Podolskie, Podlaskie, Jnflanskie, Smoleńskie i Czerniechowskie. Oznajmujemy miniejszym listem naszym, komu o tem wiedzieć należy, jakośmy na szczęśliwą koronacyą naszę wszystkie prawa, wolności i prerogatywy, od najjaśniejszych antecessorów naszych tak duchownym, jako i świeckim, i jakiegokolwiek stanu i preminencyi ludziom nadane, iuris iurandi religione potwierdzili i zmocnili, tak i teraz to na osobliwej opieczy naszej mamy przestrzegać, aby powierzony nam od Pana Boga naród za całością i zaszczytom praw swoich spokojnie ad inviam bez wszelakiej praepedycyi zostawał. Przeto, iż donie-

siono nam jest przez pp. rad naszych i posłów ziemskich z sejmików Wiszyńskiego, Włodzimirskiego i Łuckiego za wielebnym ojcem Barlaamem Szeptyckim, że rite electo, podług praw dawnych, monasterowi Uniowskiemu służących, przywilej wyszedł na archimandryą od najjaśniejszego antecessora naszego i do possesyi spokojnej, sine praepeditione żadnej strony, tenże pomieniony wielebny ojciec Szeptycki przyszedł, którego, jako obranego, zakonnicy Uniowscy przyjęli i już in possessione nad półtrzecia lata zostaje, jako attestacya z sejmiku Wiszyńskiego ziemie Lwowskiej, Przemyskiej i Sanockiej od obywatelów województwa Ruskiego religii greckiej produkowane nam jest, że podług prawa dawnego, monasterowi Uniowskiemu służącego, wprzód obrany tenże wielebny ojciec Szeptycki, a potem i uprzywilejowany został. Na co z kancelaryi naszej uniwersał wyszedł, żeby nikogo inszego za archimandrytę nie znano, jeno przerzeczonego wielebnego ojca Szeptyckiego. A że wielebny ojciec Antoni Winnicki, metropolita Kijowski, ad malam cancellariae nostrae informationem, otrzymawszy przywilej na administracyą dożywotnią manasteru Uniowskiego niesłusznie, żadnego mandatu nie dawszy, turbuje ten manastyr i przerzeczonego wielebnego archimandrytę,— przeto my takowej jego zawziętości i ten przywilej, tudzież i insze, jeżeliby które na potem ad sinistram informationem z kancellaryi naszej wyniść miały, rescripta, powagą naszą królewską zniozszy, kasujemy i annihilujemy; a przerzeczonego wielebnego ojca Szeptyckiego przy spokojnej possesyi zachowujemy i onego, a nie kogo inszego, za prawdziwego, legitime obranego archimatrytę Uniowskiego, deklarujemy. Et in casu contraventionis tej deklaracyi naszej vadium dziesięć tysięcy grzywien, ponieważ to z jawnych dokumentów przed nami produkowanych, że jest legitime obrany et institutus, dowodnie liquet, zakładamy, co do wiadomości wszech wobec, a mianowicie duchowieństwa ritus graeci donosząc, mieć chcemy i rozkazujemy, aby przerzeczonego pomienionego wielebnego ojca Warlaama Szeptyckiego za prawdziwego archimatrytę Uniowskiego mieli i znali, onemu w sprawach, praerogatywach, posłuszeństwach i obrzędach

cerkiewnych dosyć czynili dla łaski naszej, na co dla lepszej wiary przy podpisie ręki naszej, pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia dwudziestego lutego miesiąca, roku Pańskiego tysiąc sześćset siedmdziesiątego wtórego, panowania naszego polskiego trzeciego roku. Michał król. Locus sigilli maioris cancellariae regni. Hieronimus Pinnoci, sacrae regiae maiestatis secretarius m. p., post ingrossationem originale exemplar idem offerens ad se recepit et de recepto sibique restituto officium praesens quietavit.

Львов. бернард. арх., кн. гр. т. 433, стр. 372—375.

CXX.

1672 года, 30 октября. Универсалъ короля Михаила о признаніи Іосифа Шумлянскаго епископомъ Львовскимъ по просьбѣ духовенства и мірянъ.

Actum in castro Leopol., feria tertia ante festum purificationis Beatissimae Mariae Virginis proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo tertio.

Oblata litterarum super episcopiam ritus graeci.

Michał, z Bożej łaski król Polski, wielkie książe Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Inflanckie, Kijowskie, Wołyńskie, Podolskie, Podlaskie, Smoleńskie, Siewierskie i Czernichowskie. Urodzonym obywatelom graeco-ruskim, należytej kapitule i wszytkiemu bractwu diecezyej Lwowskiej, a osobliwie do Lwowskiej katedry należytym, łaskę naszę królewską. Urodzoni nabożni, szlachetni diecezyanie graeco-ruscy Lwowscy! Przekładana nam była skarga i supplika imieniem waszym, iż bez porządków pasterskich za oddaleniem się od was ojca Świstelnickiego zostajecie, i disordo wielki w cerkiewnych należytościach dzieje się. Przeto, stosójąc się do suppliki imieniem was wszystkich wniesionej, jakoby chwała Boża nie ustawała, i chrześcianie swoje należyte obrzędy mieli, conferujemy

tož władyctwo całe Lwowskie wielebnemu Józefowi Szumlańskiemu Lwowskiemu, Halickiemu i Kamienieckiemu władyce, aby on, zajachawszy katedry, wam wszelki dusze zbawienny czynił porządek, co tylko do episkopskiego należy urzędu, tak, jako legitimus pastor. Przeto abyście onemu, a nie komu innemu, już od tych czas oddawali posłuszeństwo i neleżytość, jako własnemu i przy was zostającemu pasterzowi, inaczej nie czyniąc dla łaski naszej. Na co dla lepszej wiary przy podpisie ręki naszej pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w obozie pod Lublinem, dnia XXX octobra roku Pańskiego MDCLXXII, panowània naszego IV roku. Michał król. Locus sigilli minoris cancellariae. Ksiądz Stanisław Buzynski, regent cancellariae minoris. Et in continenti coram eodem officio personaliter comparens ministerialis regni generalis nobilis Jacobus Daszynski, officio praesenti bene notus, una cum nobilibus Theodoro Bilewicz, Paulo Grzybowski, sibi ministeriali firmioris et evidentioris testimonii gratia adhibitis, in vim suae verae ac fidelis relationis publice libereque recognovit in haec verba: Byłem na ten czas w katedrze graeco-ruskiej Lwowskiej przy cerkwi świętego Jerzego na przedmieściu Krakowskim, we Lwowie, zostającej, kiedy podług urzędu swego Ruskiego, we czwartek przed świętem ofiarowania Najświętszej Panny Maryej, roku blisko przeszłego, szlachta, duchowni, kapitularni, bractwa i inne pospólstwo narodu Ruskiego, jegomości ojca Józefa Szumlańskiego Lwowskiego, Halickiego, Podolskiego ritus graeci episkopa swego na katedrę Lwowską wprowadzili, w której wielką ruinę, a osobliwie w cerkwi, w pokojach widziałem. Tam tedy list króla jegomości . . . . . podpisany i pieczęcią koronną przypieczętowany do ich mości pp. obywatelów kapituły i bractw graeco-ruskich i innych obrzędu cerkiewnego ludzi, do diecezyej episkopiej Lwowskiej, Halickiej i Kamieńca Podolskiego należących, przy bytności jego mości p. Stanisława Badeckiego, jegomości p. Bartłomieja Zimorowicza, Simeona Pekalickiego, Ignacego Czajkowskiego, Hryhorego Łopatińskiego, Mikołaja Porębskiego, Stanisława Żurakowskiego; także przy bytności wieleb-

nych ojców Pawła Pawłowicza, praesbitera S. Nikolińskiego, Gierasima Wasilowicza, praesbitera Świato-piątnickiego, Jana Jasińskiego, praesbitera Bohojawlenskiego, Andrzeja Zybryckiego, praesbitera świętego Krzyża, Heliasza Parolowicza, praesbitera Woznesenskiego, Theodora Białostockiego, instigatora kapitularnego i wszytkich supra de nominibus et cognominibus specifikowanych ojców kapitularnych Lwowskich jakoteż przy bractwach pomienionych cerkwi, którzy w poczcie okazyej tej były, widziałem i tenże list j. kr. m., wiżej opisany, publice czytany, słyszałem, aby wedle woli j. kr. m. nie komu innemu posłuszeństwo i należytość, wedle praw episkopskich pomieniony katedrze zdawna nadanych, tylko temuż jegomości ojcu Józefowi Szumlańskiemu Lwowskiemu, Halickiemu i Kamieńca Podolskiego ritus graeci episkopowi oddawali, za pasterza swego własnego należytego znali i jemu samemu od tego już czasu posłuszni byli, omnem reverentiam wyświadczali, którego, to jest jegomości ojca Jozefa Szumlańskiego Lwowskiego, Halickiego i Kamieńca Podolskiego episkopa, tanquam logitimum pastorem suum, cum assistentia et consueta reverentia, już pomienieni assistentes et inductores spiritualis et saecularis status, sprawując się podług wyrażnej woli j. kr. m., mile przyjmowali i na też katedre wprowadzili, sine ulla cuiusvis contradictione, a tak inductum reverenter in pacifica possessione zostawiłem, de quo praesens eiusdem ministerialis relatio. Post ingrossationem vero originale exemplar idem offerens ad se recepit, de quo recepto sibique restituto officium praesens quietavit.

Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 428, стр. 191—194.

CXXI.

1673 года, 17 марта. Грамота короля Михаила о признаніи Іереміи Свистельницкаго епископомъ Львовскимъ съ запрещеніемъ давать Шумлянскому ежегодную плату, которую обязанъ былъ удѣлять ему Свистельницкій.

Actum in castro Haliciensi, feria secunda post Dominicam Conductus paschae proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo tertio. Officium praesens castrense capitaneale Haliciense infra scriptas litteras universales sacrae regiae maiestatis de actu et data illius Varsaviae, die vigesima septima mensis marcii anno currenti editas, manuque sacrae regiae maiestatis propria subscriptas, certum scriptum, ad mala narrata per venerabilem Josephum Szumlański obtentum, convellentes et annihilantes per nobilem vero Alexandrum Kobylecki ad acticandum porrectas suscepit actisque suis ingrossari mandavit.

Michał, z Bożej łaski król Polski, wielki książe Litewski, Russki, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołyński, Podlaski, Podolski, Inflanski, Smoleński, Siewierski i Czernichowski. Oznajmujemy niniejszym listem naszym wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, jako życzliwych i wiernych poddanych naszych łaską naszą zaszczycając, tak przeciwnym sposobem tych, którzy do dyssydencyi i buntów powodem są i pobudką tejże łaski naszej prywować należy. A że nas to dowodnie dochodzi, że pobożny Józef Szumlański, dodając jeszcze większego pożaru do teraźniejszych niepokojów, obywatelów niektorych ruskich do buntów i rebelii namową i persuasyą swoią przywodzi, jako nam list jego własną ręką pisany produkowano, nadto jako zawsze dekretowi naszemu świątobliwie ferowanemu o episkopią Lwowską sprzeciwiał się tenże Józef Szumlański, tak i teraz za złą informacyą w kancelaryi naszej otrzymał skrypt pewny przeciwko wielebnemu ojcu Swistelnickiemu, episkopowi Lwowskiemu, za którym to skryptem, niesłusznie otrzymanym, w rząd władyczy sobie przypisał i nie tylko

spiritualium, ale i temporalium . . . . . sobie uzurpuje regimen, odebrawszy gwałtem na siebie samego wszystkie prowenty, dochody, władycze Lwowskiemu należyte. Więc że to jest przeciwko wszelkiej sprawiedliwości odbierać gwałtem cudze prowenty, przeto pomieniony reskrypt nasz, za złą w kancelaryi naszej informacyą otrzymany, i inne wszystkie, któreby kolwiek podobnym sposobem na potem otrzymane były, kasować, znieść, annihilować i żadnego waloru nie mające, deklarować umyśliliśmy, jakoż i teraz niniejszym listem naszym znosimy, kasujemy, annihilujemy i, żadnego waloru nie mające być, deklarujemy,—rozkazując surowo pomienionemu Szumlańskiemu, aby zaraz tak prowentów, jako i duchownej administracyi wielebnemu Świstelnickiemu ustąpił, więcej dekretowi i woli naszej nie sprzeciwiał się, ani podobnych reskryptów z kancelaryi naszej wynosić nie ważył się. Do tego, ponieważ się zdrady płacić dobrze nie godzi, prywujemy onego tymże listem naszym tej summy, która vigore decreti od wielebnego Świstelnickiego jemu corocznie należy, i jeżeli kto dowodnie wiedział, że jest do jakichkolwiek buntów i rebelij, osobliwie między obywatelami ziemie Lwowskiej, Halickiej powodem, chcąc to za świeża przytłumić, onego pojmać, jako rebellem do nas doprowadzić każdemu jakiegokolwiek stanu i kondycyi człowiekowi dajemy moc i władzą. Na co się dla lepszej wiary ręką się własną podpisawszy pieczęć przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia XVII miesiąca marca, roku Pańskiego anno millesimo septingentesimo septuagesimo tertio, panowania naszego IV roku. Michał król.

Locus sigilli maioris cancellariae regni. Reskrypt w sprawie wielebnego Swistelnickiego, episkopa Lwowskiego przeciwko skryptom pobożnemu Szumlańskiemu za złą informacyą z kancelaryi otrzymanemu dekretowi przeciwnemu. Post ingrossationem vero originale offerenti restitutum est, de quo restituto officium quietatur. Et in continenti ministerialis regni generalis nobilis Christophorus Zieliński, apparitor officii ex mandato officii eiusdem litteras suprascriptas universales sacrae regiae maiestatis cassationis scripti, ad

male narrata per venerabilem Szumlański obtenti, in praesentia multorum diversae conditionis hominum ad id congregatorum alta et sonorosa voce in circulo civitatis Halıciensis publicavit et ad noticiam omnium deduxit et denuntiavit de quo praesens relatio. Ex actis castrensibus, capitanealibus, Haliciensibus extraditum. Correxit Olkucki manu propria. Locus sigilli. Post ingrossationem vero originale idem offerens ad se recepit et de recepto officium praesens quietavit.

Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 428, стр. 592—595 и кн. гр. Галицкая, т. 175, стр. 371—372.

CXXII.

1673 года, 7 апрѣля. Универсалъ короля Михаила объ утвержденіи Іосифа Шумлянскаго епископомъ Львовскимъ и объ уничтоженіи привилегіи на таковую—Свистельницкому, съ приглашеніемъ духовенства и мірянъ повиноваться Шумлянскому и воздавать ему должное почтеніе.

Actum in castra Hal., feria quarta post Dominicam rogationum proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo tertio. Ex parte perillustris et admodum reverendi patris Szumlański Leopoliensis, Haliciensis, Camenecensis Podoliae ritus... confirmati oblata.

Michał, z Bożej łaski król Polski, wielki książe Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołyński, Inflantski, Podolski, Podlaski, Smolenski, Siewierski i Czernichowski. Urodzonym starostom naszym: Lwowskiemu, Halickiemu i Żydaczowskiemu także obywatelom ziem Ruskich, jako też wielebnym kapitułom: Lwowskiej, Halickiej, Kamieńca Podolskiego, tudzież sławetnym stauropigianom, bractwom i wszystkim episcopiej Lwowskiej dzierżawcom, łaskę naszą królewską. Urodzeni, wielebni, sławetni wiernie nam mili! Każdego w państwie naszem merita im są większe,

tém znaczniejszą odbiera zwykły recompensę, takiego bydź rozumiemy wielebnego Józefa Szumlańskiego Lwowskiego, Halickiego i Kamieńca Podolskiego episcopa, który najjaśniejszemu antecessorowi naszemu, także i bono publico dobrze się zasłużywszy, in recompensam zasług swoich otrzymał od tego najjaśniejszego antecessora naszego przywilej na władyctwo Lwowskie, którego i od nas na szczęśliwej koronaciej naszej otrzymał confirmacyą. Wniesiona tedy była do nas i całego senatu imieniem wielebnego Józefa Szumlańskiego w instrukcyą całego wojska włożona instantia, abyśmy go przy prawach jego, zdawna mu nadanych i od nas potwierdzonych, tudzież i przy władyctwie Lwowskiem, in toto zachowali. Tedy my, stosując się do takowej instancyej, pomienionego Józefa Szumlańskiego przy tém władyctwie jego Lwowskiem i przy prawach, do niego należących, zachowujemy i powagą naszą królewską ztwierdzamy i umacniamy, dając mu moc i pozwalając wszelkie według dawnego episkopów zwyczaju episcopią Lwowską i z dziesięcinami do niej należącymi, rządzić, sprawować i do w(szelakiego) posłuszeństwa, zwierzchności swojej przywodzić, zaś confraternitates... przeciwko temuż wielebnemu ojcu Szumlańskiemu in partem wielebnego Świstelnickiego wyniesione jako to: decreta, scripta, rescripta, powagą naszą królewską i wszytkiego stanu namową zgodną, kasujemy, annihilujemy i za nieważne już od tego czasu uznajemy. A od tej episkopiej Lwowskiej wielebnego Świstelnickiego oddalamy i odłączamy, wielebnego zaś Szumlańskiego in toto cale i nienaruszenie zachowujemy, utwierdzamy i umacniamy, któremu to jako własnemu pasterzowi swemu wszyscy dzierżawce omnium statuum, ihumenowie monasterów wielkich i małych, zakonnicy, popi, stauropigiane, bractwa, parachianie, należyte posłuszeństwo aby oddawali, przykazujemy. Do czego wszystkiego, tak do oddawania posłuszeństwa, jako też i do zupełnego téj episkopiej Lwowskiej otrzymania, katedr zaniechania, wierności wasze dla łaski naszej i powinności urzędu swego pomocni onemu abyście byli, pilnie żądamy i mieć to inaczej nie chcemy. Dan w Warszawie, dnia VII miesiąca kwietnią, roku

pańskiego MDCLXXIII, panowania naszego IV roku. Michał król. Deklaracya woli naszej wielebnemu ojcu Józefowi Szumlańskiemu, władyce... Lwowskiemu. Locus sigilli minoris cancellariae regni. Post ingrossationem vero originale offerenti est restitutum, de quo restituto officium praesens quietatur.

Львов. бернард. арх., кн. гр. Галицк., т. 173, стр. 602—604.

Примѣчаніе 1. 1673 года, 19 апрѣля. Протестація Іереміи Свистельницкаго о недопущеніи его Іосифомъ Шумлянскимъ въ каѳедру св. Георгія (Львов. бернар. ар., кн. гр, т. 428, стр. 600—604, 612—617.

Примѣчаніе 2. 1673 года, 22 апрѣля. Протестація Іосифа Шумлянскаго противъ Антонія Винницкаго, Іереміи Свистельницкаго, Станислава Ястржембскаго и Станислава Олькускаго, регента Галицкаго и др. пытавшихся напасть съ вооруженною силою на каѳедру св. Георгія. (Львов. бернар. арх., кн. гр., т 428 стр. 622—629).

CXXIII.

1673 года, 24 апрѣля. Протестація Іосифа Шумлянскаго противъ Іереміи Свистельницкаго, который уговорилъ крестьянъ напасть на Шумлянскаго, выгнать его; если же будетъ защищаться, то убить.

Actum in castro Leopol., feria secunda post Dominicam jubilate proxima, anno Domini 1673. Pro parte venerabilis Szumlański episcopi ritus graeci laboriosi infrascripti testimonia deponunt.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia veniens personaliter nobilis Daniel Pożarski perillustris et venerabilis Jozephi Szumlański, episcopi ritus graeci Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis Podoliae, famulus nomine eiusdem domini sui adhaerendo protestationi per dominum suum contra venerabilem Świstelnicki et alios nuper factae, praesentavit officio praesenti laboriosos Maxym Stolarz de villa Saruki Średnie, generosi Josephi Stamierowski, venatoris Sanocensis, haereditarium subditum, laboriosum Olexam de eadem villa subditum, fratrem germanum, ad praesens generosi Thomae Gajecki possessioni subiecta, tum Joannem Rudeński de oppido Podwysokie, qui quidem praesentati et quidem

laboriosus Maxym in haec verba recognovit: Iż już dnia wczorajszego tydzień minął, jako mię i innych chłopów z Sarnek, to jest: Fedia Białogłowskiego, Philipa, szynkarzowego zięcia, Jacia, laboriosus, vero Iwan Rudeński recognovit, że z Podwysokiego ja i Miśko Dudka i cieśla, a z inszych wsi, to jest z Lipicy Doliszcza pop z chłopami; z Mierzyszczowa pop z chłopami: Fedorem, Andruszkiem, Jaremkiem, Draganem, który nas najmował; tamże panowie: Franciszek Piasecki z synem, Chudenski, Kobylecki, Tatumir, którzy w Świstelnikach mieszkają; z Kornik pop Kamieniecki i innych tak wiele z nami było, których nie wiemy jako zowią. Wszyszcyśmy mieli ruśnice i inne oręże, a to nas wielebny jegomość ojciec Świstelnicki na to zaciągnoł, abyśmy go na katedre Lwowską do świętego Jerzego greko-ruską wprowadzili, a jegomości ojca Szumlańskiego, episkopa Lwowskiego etc... wygnali. A jeżeliby się bronił, tedy gwałtem, szturmem dobywszy, zabili. Na tydzień nam dał kożdemu po złotych siedm i na zaciąg. Quos circa explorationem ad aedes divi Georgii ritus graeci hic Leopoli facta die hesterna actum praesentem proxime praecedentem captos asseruit. Circa quam praesentationem praesentavit etiam praeparamenta ad iaculandum parata, id est dwa roszki z prochem i kul siedmnaście rusznisznych penes ipsos praeventa et recepta eosdemque taliter praesentatos ad carceres burgrabiales castri praesentis tradidit. Quos generosus burgrabius salva custodia et victu eisdem incarceratis per dominum sui praesentantis suppeditanda suscepit.

Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 428, стр. 629—631.

Примѣчаніе 1. 1673 года, 28 апрѣля. Протестація подданныхъ мѣстечка Подвысокаго противъ Іосифа Шумлянскаго, который обвиняетъ Іеремію Свистельницкаго въ побужденіи нѣсколькихъ крестьянъ напасть на Шумлянскаго и выгнать его изъ каѳедры св. Георгія. (Тамъ-же, стр. 656 и 657).

Примѣчаніе 2. 1673 года, 10 мая. Манифестація Александра Михаила Курдвановскаго противъ Іереміи Свистельницкаго, который отнялъ у него село Крилосъ, сданное ему въ аренду Іосифомъ Шумлянскимъ. (Тамъ-же, кн. гр. Галицкая, т. 173, стр. 604—605).

CXXIV.

1673 года 19 мая. Универсалъ короля Михаила, которымъ утверждается епископомъ Львовскимъ Іеремія Свистельницкій, а Іосифъ Шумлянскій, какъ рукополагающій двоеженцевъ, вдовоженцевъ, преступниковъ, лишается привилегіи на это епископство.

Actum in castro Hal., feria quarta intra octavas festi Sacratissimi Corporis Christi Domini, anno eiusdem 1673.

Ex parte Świstelnicki oblata litterarum sacrae regiae maiestatis.

Michał, z Bożej łaski król Polski, wielkie książe Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmuckie, Inflantskie, Kijowskie, Wołyńskie, Podolskie, Podlachskie, Smoleńskie, Siewierskie i Czernichowskie. Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, osobliwie jednak jaśnie przewielebnemu w Bogu księdzu arcybiskupowi Lwowskiemu, przewielebnemu biskupowi Kamienieckiemu, wielebnym Lwowkiej i Halickiej i Kamienieckiej kapitułom, jaśnie wielmożnym wojewodom, kasztelanom, starostom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim i grodzkim, i wszytkiemu stanowi rycerskiemu, także wielebnemu duchowieństwu religiej greckiej, bractwom, stawropigianom i wszytkiemu in genere z diecezyej Lwowskiej, Halickiej i Kamieńca Podolskiego, uprzejmie i wiernie nam miłym łaskę naszą królewską. Jeżeli co barziej podczas szczęśliwego panowania naszego może nam być cordi, tedy to, aby sprawiedliwość święta debito cursu cuique administretur, aby zaś znać kto per oppressionem et violentiam drugiego nie krzywdził, w czem zawsze każdemu ukrzywdzonemu naszą zwykliśmy subvenire protekcyą. Więc gdy nam imieniem wszytkiego duchowieństwa religiej greckiej episcopiej Lwowskiej, Halickiej i Kamieńca Podolskiego i samego wielebnego ojca Hieremiasza Świstelnickiego, władyki Lwowskiego, przez żałosne suppliki często donoszą, uskarzając się na wielebnego Józefa Szumlańskiego, który nie tylko przeciwko wyraźnej woli dekretowi naszemu sprzeciwiający się ex seriis partium controversiis ferowanemu,

będąc cale odsądzony od episcopiej Lwowskiej, Halickiej i Kamieńca Podolskiego, dwużeńców, wdowożeńców, zabójców za corrupcyami restituit, błogosławi, poświęca, katedry zwiedza violento modo, do nieznośnych szkód wielebnego ojca Hieremiasza Świstelnickiego przyprowadza, scripta i rescripta podrzutnie z kancelaryej naszej wynosi. Chcąc takowym złym postępkom jego zabieżyć, po uprzejmościach i wiernościach waszych mieć chcemy, abyście po miastach, miasteczkach i wsiach, tak naszych królewskich, jako i ziemskich pomienionemu Szumlańskiemu, i jego posłańcom, i scriptom, jako odsądzonemu dekretom naszym, wiary nie dali, wszytkie zaś scripta i rescripta, króre potajemnie i podrzutnie z kancelaryej naszej byli wynoszone, dekretowi i woli naszej sprzeciwiające się, jakoż teraźniejszym listem naszym kassujemy, znosimy, annihilujemy i za nieważne mieć deklarujemy. Na co urodzonym starostom naszym z dóbr i osoby takowych mocną exekucyą czynić zlecamy, i ten list nasz przy grodach obwołać rozkazujemy. Co powinni uczynić dla łaski naszej. Na co dla lepszej wiary ręką się podpisujemy, pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Datum w Warszawie, dnia XIX miesiąca maja, roku Pańskiego MDCLXXIII, panowania naszego IV roku. Michał król. Locus sigilli maioris cancellariae regni. Post ingrossationem vero originale offerenti est restitutum, de quo restituto officium praesens quietatur. Et in continenti ministerialis regni generalis providus Mathias Kasprowicz, officio notus, coram eodem officio praesenti castrense capitaneale Haliciense personaliter stans, publice libereque recognovit, se praesentes litteras universales a sacra regia maiestate perillustri et admodum reverendo patri Hieremiae Swistelnicki, episcopo Leopoliensi, Haliciensi et Camenecensi Podoliae datas, ut pro vero et indubitato episcopo eundem omnes habeant, tam in castro quam et civitate publicasse, de quo praesens eiusdem ministerialis relatio.

Львов. бернард. арх., кн. гр. Галицкая, т. 173, стр. 712—714.

Примѣчанiе 1. 1673 года, 19 iюня. Мировая сдѣлка Iосифа Шумлянскаго съ его противниками Iоанномъ Мозараки, Георгiемъ Папарою и ихъ приверженцами,

которые въ 1669 году 9 августа вмѣстѣ съ Іереміемъ Свистельницкимъ и многими другими напали на Шумлянскаго въ селѣ (villa) Крилосъ (Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 158, стр. 402—406, т. 428, стр. 1006—1011).

Примѣчаніе 2. 1673 года, 28 іюня. Манифестація и протестація Іереміи Свистельницкаго противъ Іосифа Шумлянскаго, который при посредствѣ солдатъ, гайдуковъ и др. занялъ Львовское епископство и пользуется его доходами (Тамъ-же, кн. гр. Галицкая, т. 174, стр. 889—890).

CXXX.

1676 года, 5 марта. Грамота короля Яна III-го, потверждающая права Львовскаго братства, дарованныя ему кор. Сигизмундомъ III.

Joannes Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kiioviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae Czernichoviaeque. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis, exhibitas nobis esse litteras pergameneas manu serenissimi Michaelis, praedecessoris nostri, subscriptas et sigillo pensili maioris cancellariae Regni communitas, continentes in se confirmationem confirmationis iurium fraternitati ecclesiae Leopoliensis Beattisssimae Virginis Mariae ritus graeci servientes, sanas, salvas et illaesas omnique suspitionis nota carentes, supplicatumque nobis est, ut easdem authoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur, quarum quidem litterarum de verbo ad verbum tenor est sequiturque talis: Michael, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kiioviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, Czernichoviaeque. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis, productas esse coram nobis litteras pergameneas manu serenissimi Ionnis Casimiri, praedecessoris nostri subscriptas et sigillo pensili minoris cancellariae regni communitas, continentes in se confirmationem confirmationis iurium fraternitati ecclesiae Leopoliensis Beatissimae Virginis Mariae ritus graeci servientes, sanas, salvas et illaesas, omnique suspitionis nota carentes, supplicatumque nobis est,

ut easdem authore nostra regia approbare et confirmare dignaremur, quarum de verbo ad verbum tenor est tolis: Ioannes Casimirus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae Czerniechoviaeque, nec non Sueccorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singullis, exhibitas nobis esse litteras pergameneas manu serenissimi olim Sigismundi III, regis Poloniae et Sueciae, parentis nostri desideratissimi, subscriptas et sigillo minoris cancellariae regni communitas, continentes in se confirmationem iurium fraternitatis ecclesiae Leopoliensis Beatissimae Virginis Mariae ritus graeci, sanas, salvas et illaesas, omnique suspitionis nota carentes, supplicatumque nobis, ut easdem authoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur, quarum de verbo ad verbum tenor est talis: Sigismundus III, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, nec non regni Sveciae proximus haeres et futurus rex. Significamus praesentibus litterris nostris, quorum interest, universis et singulis. Quod cum in conventu regni generali felicis coronatiónis nostrae Cracoviae celebrato omnia in universum iura, privilegia, immunitates, libertates et praerogativas tam spirituales quam seculares, cuiuscunque status et conditionis hominum, locorum quorumcunque, de sententia omnium regni ordinum, approbaverimus, illasque omnes in genere et singulas in specie iureiurando super id praestituto sancte et inviolabiter servaturos promiserimus. Cumque omnia pia instituta, maxime vero quae cultum Dei ter opt: max: et honorem dei parae virginis praeseferunt, pro pietatis nostrae studio ultroneo etiam promovere et augere cupiamus, facile nos in tercessione illustrissimorum et magnificorum Constantini, ducis ab Ostrog, palatini Kiioviae, marschalci Vołhyniae Vlodimiriaeque et Theodori Skumin, palatini Novogrodensis, Grodensis et Olithensis nostrorum capitaneorum apud nos, nomine civium nostrorum Leopoliensium Ruthenorum ecclesiae ritus graeci Assumptionis in coelum Beatissimae Mariae semper Virginis, intra muros civitatis Leopoliensis consisten-

tes ex praedecessoribus suis eiusdem ecclesiae fundatorum et providorum facta, adductos esse, ut fraternitatem illorum ecclesiae eiusdem sub titulo Assumptionis Beatissimae Mariae Virginis primum per Ioachimum, Magnae Antiochiae patriarcham, inductam, tum vero per Eremiam, Constantinopolitanum patriarcham, et primo in synodo ipsorum Ruthenica Brestensi recognitam, peractam et approbatam, tum et leges, canones, articulos, conditiones, quibus eadem fraternitas instructa et in suum ordinem descripta continetur, ad instar fraternitatis Vilnensis ritus eiusdem graeci, quam speciali quoque nostro privilegio confirmavimus, tum et libertates, immunitates, praerogativas, instituta, decreta, iura, privilegia, ritus, possessiones, fundationes, donationes et inscriptiones quasvis, tam a serenissimis praedecessoribus nostris, quam a quopiam altero praefatae fraternitati, adeoque ipsi ecclesiae illorum suprascriptae, pro ritu institutisque religionis graecae legitime concessas, inscriptas, factas, datas et donatas, continuoque usu et assidua possessione atque consuetudine hucusque retentas et observatas, nominatim vero scholae pro tractandis liberalibus artibus, tum et officinae pro excudentibus libris institutionem, ad eandem ecclesiam antiquitus institutam, introductam et ante aliquot annos reformatam, prout ea omnia in suis privilegiis aliisque litteris, praefatae ecclesiae et fraternitati servientibus, continentur et descripta sunt, a suisque senioribus et provisoribus tenentur, habentur, possidentur atque exercentur, non aliter, ac si hic omnia et singula in suis contentis de verbo ad verbum expressa et descripta sint, authoritate nostra regia approbare, roborare, ratificare et confirmare dignaremur; prout hisce specialibus nostris litteris (juribus publicis et privilegiis civitatis nostrae Leopoliensis et ecclesiae catholicae romanae nihilominus salvis per omnia manentibus)[1]) approbamus, roboramus, ratificamus et confirmamus, illaque omnia debitum robur perpetuae firmitatis obtinere, atque ab omnibus et singulis teneri et observari volumus. In cuius rei fidem evidentiusque testimonium hasce manu

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

nostra subscripsimus et sigillum regni nostri eisdem subappendi mandavimus. Datum Varsaviae in conventione regni generali, die quindecima mensis octobris, anno Domini millessimo quingentesimo nonagesimo secundo, regni nostri anno quinto. Sigismundus Rex. Albertus Sękowski. Nos itaque, supplicationi eidem. uti iustae, benigne annuentes, praeinsertas litteras in omnibus earum punctis, clausulis, articulis et conditionibus approbandas et confirmandas esse duximus, uti quidem in quantum, iuris est, approbamus et confirmamus hisce litteris nostris, decernentes easdem debitae et inviolabilis firmitatis robur obtinere debere. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Cracoviae in conventu felicis coronationis nostrae, die XXIX mensis ianuarij anno Domini MDCXLIX, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae primo anno. Ioannes Casimirus rex. Locus pensilis sigilli. Remigianus do Piaseczno, regens cancellariae regni m(anu) p(ropria). Nos itaque Michael rex, praedictae supplicationi, uti aequitati consonae, benigne annuentes, praeinsertas confirmationis litteras in omnibus earum punctis, clausulis, articulis, conditionibus et ligamentis confirmandas, approbandas et ratificandas esse duximus, uti quidem confirmamus, approbamus et ratificamus praesentibus, decernentes easdem, inquantum iuris est, tum et robur perpetuae et inviolabilis firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni nostri communire iussimus. Datum Cracoviae in generali conventu felicis coronationis nostrae, die X mensis octobris anno Domini MDCLXIX, regni nostri Poloniae primo anno. Michael rex. Hieronymus Pinnocius, regiae maiestatis secretarius. Locus sigilli maioris cancellariae regni. Approbationis confirmationis iurium et privilegiorum fraternitati ecclesiae Leopoliensis Assumptionis Beatissimae Virginis Mariae ritus graeci. Nos itaque Joannes rex, praedictae supplicationi, uti iustae, benigne annuentes, praeinsertas confirmationes litteras in omnibus earum punctis, clausulis, articulis, conditionibus, ligamentibus confirmandas et ratificandas esse duximus, uti quidem confirmamus, approbamus et ratificamus praesentibus litteris, decer-

nentes easdem, inquantum juris est, tum et robur perpetuae et inviolabilis firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem praesentes, manu nostra subscriptas, sigillo regni nostri communiri iussimus. Datum Cracoviae in generali conventu felicis coronationis nostrae, die V mensis martij anno Domini MDCLXXVI, regni vero nostri secundo anno. Joannes rex. Confirmatis iurium fraternitatis ecclesiae tituli Assumptionis B. M. V. civium ritus graeci. Hieronymus Pinnoci reg. maiestatis secretar mp.

№ 29.

Confirmatio Joannis Tertii privilegii a Sigismundo Tertio ratione conscriptis scholae et typographiae collati.

Cracovie A° 1676, die 5 martij.

Львовскій ставропиг. архивъ, связка VII-ая.

CXXXI.

1677 года, 18 января. Договоръ, заключенный между Іосифомъ Шумлянскимъ и Варламомъ Шептицкимъ, архимандритомъ Уневскимъ, о невмѣшательствѣ Шумлянскаго въ дѣла Уневской архимандріи.

Actum in castro Leopoliensi, sabbatho post festa solennia sacri Paschatis proximo, anno Domini 1678-vo.

Oblata complanationis inter perillustrem et reverendissimum Szumlański et reverendum Szeptycki conscriptae.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia personaliter veniens generosus Alexander Szeptycki obtulit officio praesenti et ad acticandum porrexit complanationem amicabilem inter perillustrem et reverendissimum Josephum Szumlański, episcopum ritus graeci Leopoliensem, Haliciensem et Camenecensem Podoliae et reverendum Barlaamum Szeptycki, archimandrytam Unioviensem, occasione eiusdem archimandriae Unioviensis conscriptam, manibus eorundem et certorum amicorum subscriptam et sigillatam

tenoris talis: W sprawie i akcyi między jaśnie w Bogu przewielebnym jegomością ojcem Józefem Szumlańskim, Lwowskim, Halickim i Kamieńca Podolskiego episkopem z jednej, a wysoce przewielebnym jegomością ojcem Szeptyckim, archimandrytą Uniowskim, z drugiej strony, za medyacyą jegomościów panów przyjaciół wysadzonych i niżej podpisanych, stanęła takowa nieodmienna wieczna komplanacya, w takowy niżej opisany sposób: naprzód, iż jegomość ojciec Szeptycki, archimandryta Uniowski, będąc nie żadnym respektem szukanych na świecie godności, udawszy się ad statum monasticum, w nim przez lat kilka persewerował, obrawszy sobie miejsce Skitu Wielkiego, stamtąd potem, będąc electus, ad praerogativam archimandryi Uniowskiej przez postanowione od stanu tak zakonnego, jako i szlacheckiego, secundum legitimitatem praw koronnych, elekcyą przyszedł, i w spokojnej posesyi fundatus sine praepeditione w onej się ad normam legis cale sprawując, którą panujący na ten czas szczęśliwie najjaśniejszy król i. m. pan nasz miłościwy Jan Kazimierz naprzód ręką swą ugruntował, a potem świętej pamięci najjaśniejszy król j. m. Michał za instancyą j. m. panów posłów ziemskich, na sejm walny Warszawski zgromadzonych, in toto confirmował i ratyfikował. A że j. m. ojciec episkop Lwowski, ad sinistram informationem nieprzyjaznych ludzi, wydał proces na osobę j. m. ojca archimandrytę Uniowskiego z zakonnikami Uniowskimi i dekret w sądach swoich episkopskich ferował, przeto umarzając wszytkie niechęci, a stanowiąc wieczny pokój i miłość między sobą, ten dekret, cum omnibus contentis jego, ex actis sądu swego episkopskiego, in toto kasowawszy, nietylko eliminować, ale i extrakty wszystkie in hac materia, strony archimandryi Uniowskiej zachodzące, tak też wszystkie insze niesłuszne objekcye przeciwko osobie tak samego j. m. ojca archimandryty Uniowskiego, jako i inszym osobom zadane annihiluje i inwaliduje. Druga, że się do archimandryi Uniowskiej respektem pacificae possessionis interesować nie ma, i w niczem impediować j. m. ojcu archimandrycie Uniowskiemu w niej nie będzie powinien, coby miało prelaturze i powadze j. m. ojca archimandryty

Uniowskiego być notivum (sic), okrom konsekracyi, która, salva recommendatione loci ordinarii, to jest j. m. ojca archimandryty Uniowskiego należeć będzie, który sam tylko ma tymi zakonnikami w monasterze Uniowskim rządzić i, według praw dawnych iuxta diploma od świętej pamięci najjaśniejszego króla j. m. Władysława IV, i dekretu świętej pamięci Piotra Mohyły, metropolity Kijowskiego, ratione tejże archimandryi ferowanego, aby in suo robore et autoritate j. m. ojciec archimandryta zostawał i wszystkim według powagi miejsca tego, rządził i przy tejże prerogatywie, jako j. m. ojciec archimandryta Kijowski Pieczarski jest, zostawał. Trzecia, iż tenże j. m. ojciec episkop maioris assecurationis ergo ad satisfaciendum modernae complanationi, iż żadnych trudności, żadnego prawa ab hinc do pomienionej archimandryi Uniowskiej z j. m. ojcem archimandrytą Uniowskim nigdy wszczynać nie ma i ani tam ipse per se quam quasvis subordinatas personas unquam chcieć będzie, względem czego pro omnimoda evictione in bonis suis generaliter omnibus zapisuje się i aby wszystkie lites, którebykolwiek pozostały, generice umorzone były, stosując się we wszystkiem ad pacificam possessionem legitimi moderni possessionis i succaedaneorum jego, cale we wszytkiem dotrzymać objecuje. Wzaiemnie też j. m. ojciec archimandryta Uniowski ojcom zakonnikom w amnistyą urazy swe wszystkie puszcza, jakiegokolwiek miał od tychże ojców zakonników i owszem z nimi, według zwyczaju przynależytego, postępować submittuje się, nie ujmując onym porcyi victus et amictus zwyczajnej ducta propositione dochodom monasterskim. A in casu contraventionis praemissarum j. m. ojciec episkop vadium dziesięć tysięcy grzywien polskich dobrowolnie na się przyjmuje et terminum peremptorium in foro competenti ad respondendum naznacza, abrenunciando omnibus beneficiis iuris et defensis; która to komplanacya, aby tem większą wagę i walor swój miała, aktami grodzkiemi Lwowskimi, przy podpisach j. m. panów przyjaciól i rąk własnych j. m. componentium, roboruje. Działo się we Lwowie, die decima octava ianuarii, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo septimo.

Joseph Szumlański, episkop Lwowski, Halicki i Kamieńca Podolskiego. Andrzej Żurakowski. Aleksander Szumlański, cześnik Podolski. Samuel Hołubowicz, pisarz grodzki Żydaczowski. Samuel Szumlański. Barlaam Szeptycki, archimandryta Uniowski. Alexander Szeptycki wojski Swyjski. Krzystof Janicki. Semuel Diakowski. Loci sigillorum quinque. Post ingrossationem vero originale exemplar idem, qui supra, offerens ad se recepit et de recepto sibique restituto officium praesens quietavit.

Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 436, стр. 931—936.

CXXXII.

1677 года, 12 марта. Грамота короля Яна III объ освобожденіи въ его имѣніяхъ русскаго духовенства, находящагося подъ властію Іосифа Шумлянскаго, епископа Львовскаго, отъ всевозможнаго рода повинностей, платежей и податей.

Jan Trzeci, z Bożej łaski król Polski, wielki książe Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Podolski, Podlaski, Smoleński, Siewerski i Czernichowski. Oznajmujemy tym listem naszym wszem wobec i każdemu z osobna, komuby o tem wiedzieć należało, osobliwie urodzonym administratorom i dzierżawcom dóbr naszych dziedzicznych klucza Żołkiewskiego, Kulikowskiego, Jaryczowskiego, Złoczowskiego, Pomorżańskiego i Zborówskiego, także i wszystkich miast, miasteczek i wsi moich dziedzicznych, urzędnikom w województwie Ruskiem, w powiecie i ziemi Lwowskiej zostającym, iż my nie z innego jakowego respektu, ale maiąc wzgląd na stan duchowny ritus graeci, pod posłuszeństwem wielebnego Józefa Szumlańskiego, episkopa Lwowskiego zostających, uwolniliśmy ich od wszelakich ciężarów, podatków, prywatnych i publicznych poborów, podymia, myt, składek, żołnierskich danin, dziesięcin, podwód i innych jakichkolwiek nazwanych tak zamkowych, jako też i gromadzkich extorsyj, nie inaczej chcąc to mieć duchowieństwo w

osobliwym respekcie, tylko jako duchowni ritus nostri romani zostają, we wszelakiej od nas obserwancyi, którzy to duchowni, otrzymawszy od nas te wolności, winni Pana Boga za nas i za szczęśliwe panowanie nasze codziennie błagać, duchownych porządkow między poddaństwem naszém przestrzegać, jak stateczny żywot swój prowadzić, nauki duchownej między sobą, która im tylko podana będzie od pasterza ich wielebnego Józefa Szumlańskiego, episkopa Lwowskiego, pilnie przestrzegać, do jurysdykcyi żadnej świeckiej należeć nie będą, oprócz do jurysdykcyi jednego pasterza ich wielebnego Józefa Szumlańskiego, episkopa Lwowskiego teraz, i na potem będącego, co chcąc, aby wiecznie było zachowano od nas i sukcessorów naszych, tudzież urodzonych administratorów i dzierżawców i jakichkolwiek urzędników naszych dla łaski naszej napominamy i ten przywilej nasz ręką własną podpisawszy, pieczecią stwierdzić rozkazaliśmy.

Dan w Warszawie nà sejmie koronnym, dnia XII miesiąca marca, roku Pańskiego MDCLXXVII, panowania naszego IV roku. Jan król. Locus sigilli cubicularis regni Malcher Gurowski, secretarius sacrae regiae maiestatis, manu propria. Post cuius liberationis ingrossationem idem devotus offerens originale exemplar ad se recepit et de recepto sibique restituto officium praesens quietavit.

Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 491, стр. 95—97.

Примѣчаніе 1. 1677 года, 12 марта. Такая же грамота дана королемъ Яномъ III духовенству Калускаго староства въ повѣтѣ Жидачевскомъ. (Тамъ же, кн. гр. Галицкая, т. 189, стр. 1413—1414).

Примѣчаніе 2. 1677 года, 7 апрѣля. Предписаніе короля Яна III Іосифу Шумлянскому явиться въ асессорскій судъ по дѣлу о захватѣ имъ имѣній: Городка и Обарова, принадлежащихъ Кіево-Печерскому монастырю. (Тамъ-же, т. 434, стр. 895—897).

CXXXIII.

1677 года, 20 апрѣля. Король Янъ III потверждаетъ грамоту Яна Мнишка, старосты Львовскаго, выданную 9 октября 1670 года, о передачѣ въ чиншевое владѣніе братству имущества Павла Лешковскаго—маляра.

Ad iudicium etc... veniens personaliter religiosissimus in Christo pater Bonifacius Krownicki, ordinis sancti Basilii Magni monachus ad aedes sancti Onuphrii hic Leopoli, in suburbio Cracoviensi siti, superior obtulit etc. trans actionem, huic Leopoliensi monasterio sancti Onuphrii servientem, in pargameno contentam tenoris talis: Johannes Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Vołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae Czernicboviaeque. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis, exhibitas nobis esse litteras papyraeas generosi Johannis de Magna Konczyce Mniszek, capitanei Leopoliensis, super fundum Pauli Pictoris, in solutum debito confraternitati ritus graeci, in suburbio Leopoliensi ad ecclesiam sancti Onuphrii institutae, oppositum, de data die nona mensi octobris, anno Domini 1670 conscriptas, sigillo et subscriptione eiusdem capitanei munitas, tum et intromissionem, eidem confraternitati in dictum fundum collatam, ex actis burgrabialibus Leopoliensibus authentice emanatam, sanas, salvas et illaesas, supplicatumque est nobis, ut eas authoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur. Quarum litterarum de verbo ad verbum tenor est talis: Jan z Wielkich Konczyc Mniszek, Lwowski etc. starosta, generał ziemi Ruskiej, wszem wobec i każdemu z osobna tem pisaniem mojem teraz i na potem wiadomo czynię, iż przytoczyła się sprawa między bractwem monastera cerkwi świętego Onufrego Lwowskiem, a sławetnym Pawłem Malarzem przed sąd mój względem długa złotych sto pięćdziesiąt, na membranie, przez tegoż Pawła pomienionemu bractwu winnego, a iż tenże Paweł Malarz, nie mając czem płacić, w grunt swój, dachem tylko zwierzchu bez budynku przykryty, na przedmieściu Krakow-

skiem przy gościńcu i studni, idąc ku cerkwi św. Mikołaja, będący, w zapłacie długu takowego dobrowolnie intromissyi bractwu pomienionemu dopuszczał. Więc, ponieważ tenże grunt, względem spustoszenia, w dyspozycyę moją starościną przypadł, przeto względem satysfakcyi za niego cale powagą urzędu mego i wszelkiem prawem grunt takowy wszytek, jako wszerz i wzdłuż ex antiquo w sobie jest, przerzeczonemu bractwu pomienionej cerkwi świętego Onufrego, teraz i na potem będącemu, in perpetuam et haereditariam possessionem cum omni intromissione daję i konferuję, pozwalając temuż bractwu na tymże gruncie budynek wszelki wystawić i onego pacifice, jako będzie mogło, zażywać, i pożytki z niego sobie prowidować, i na cerkiewny porządek obracać bez wszelkiej teraz i na potem quarumcunque personarum impetycyi. Przestrzegając jednak, aby z takowego gruntu czynsz ziemny zwyczajny do zamku był płacony, jako i tego, aby pomienione bractwo domu i gruntu takowego szlacheckiej i duchownej osobie, jako też i żydowi nie zawodziło, który to konsens by ważniejszy zostawał, ręką mają własną podpisuję i pieczęć przykładam. Działo się we Lwowie dnia 9 oktobra roku Pańskiego 1670. Sądom przy tem zamkowym possesores tego gruntu podpadać mają. Jan z Wielkich Konczyc Mniszek, Lwowski generalny starosta. Locus sigilli. Tenor intromissionis. Actum in castro inferiori Leopoliensi coram officio burgrabiali die decima octobris, anno Domini 1670. Do urzędu i akt niniejszych burgrabskich Lwowskich oblicznie stanąwszy utciwy Jan Almanicki, podwojewodzi jurysdykcyi zamkowej, Paweł Jaskrzewicz, wójt podgrodzki, Wojciech Zbaranczyc, Hrehory Markiewicz, Teodor Grzebiennik, przysiężni, jurysdykcyi zamkowej Lwowskiej podległej, Szlachetny Mathyasz Spławski, generał grodzki Lwowski, jawnie i dobrowolnie w te zeznali słowa. My z woli urzędu burgrabskiego Lwowskego wychodziliśmy na grunt Pawła Leszkowskiego na przedmieściu Lwowskiem Krakowskiem przed samą studnią i tam w ten grunt, nazwany Pawła Leszkowskiego, bractwu świętego Onufrego monastera intromissye i rzetelną possesye podaliśmy w długu złotych polskich czterechset, której intromissyi i rzetelnej

possesyi tak Paweł Leszkowski jako i małżonka jego, tak i obcy ludzie nie bronili, ani się odzywali, ale na czasy wieczne onej dopuścili i wyrok uczynili z dóbr swoich dziedzicznie ex actis castrensibus burgrabialibus Leopoliensibus. Daniel Zaleski, burgrabia grodzki Lwowski. Locus sigilli. Nos igitur Johannes Tertius rex, supplicationi eidem gratiose ac benigne annuentes, praesentes litteras ratione fundi in solutum oppositi, tum praedictam intromissionem in hunc eundem fundum obtentam in omnibus et singulis earum conditionibus approbandas et confirmandas authoritate nostra regia duximus, uti quidem approbavimus et confirmavimus, vim et robur perpetuae firmitatis easdem obtinere debere, ut iuris est, declaravimus. In cuius rei fidem praesentes, manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsaviae die vigesima mensis aprilis anno Domini MDCLXXVII, regni nostri quarto. Jan król. Locus sigilli. Franciszek Kamocki, sekretarz jego królewskiej mości. Approbacya konsensu na grunt w długu bractwu ritus graeci Lwowskiemu ustąpiony. Post cuius ingrossationem originale exemplar eiusdem idem religiosissimus offerens . . . . ad se recepit et de recepto iudicium praesens iudicavit.

Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 129, стр. 443—445.

CXXXIV.

1677 года, 30 декабря. Грамота короля Яна III, данная Львовскому братству, которою король, подъ страхомъ взысканія 1000 червоныхъ, предписываетъ братству не печатать книгъ безъ разрѣшенія и цензуры Іосифа Шумлянскаго, предписываетъ въ братской Успенской церкви поставить епископскую каѳедру и представлять Шумлянскому отчетъ о всѣхъ братскихъ доходахъ.

Jan Trzeci, z Bożej łaski król Polski, wielki książe Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski i Czernichowski. Szlachetnym i sławetnym bractwu stauropigianum cerkwie Lwowskiej,

intra moenia będącej, pod tytułem Wniebowzięcia Najświętszej Panny, łaskę naszę krýlewską wiernie nam miłym, tak starszym tego bractwa, jako i pospólstwu; szlachetni i sławetni wiernie nam mili! Z podziwieniem wielkiem te odbieramy wiadomości od wielebnego w Bogu Józefa Szumlańskiego, episkopa ritus graeci Lwowskiego i Kamienieckiego, że się wierności wasze ex eius wyłamujecie posłuszeństwa, księgi i inne scripta pod tytułem swoim contra canones, laici existentes, sine permissu et censura eius wydajecie, formy biskupiej, godności jego należącej, postawić w cerkwi nie dopuszczacie, i inne contra eius potestatem episcopalem czynicie inconvenientia; należy nam tedy, jako supremo wszystkich jurysdykcyi capiti w państwach naszych ne convellatis(?) animadvertentiam y dozór, ad bonum reducendo ordinem, który przywodząc do skutku, chcąc mieć po wiernościach waszych, abyście żadnych ksiąg, ani skryptów pod jakimkoiwiek tytułem sine permissu et licentia przerzeczonego wielebnego Szumlańskiego, episkopa swego, nie wydawali, także i formę, biskupiej godności przynależytą, w tejże cerkwi wystawili i onemu rachunki, prowentowy expens tejże cerkwi czynili, nie czyniąc inaczej dla łaski naszej i pod winą tysiąca czerwonych. Na co dla tém większej wagi wiary własną podpisaliśmy się ręką i pięczęć naszą koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w mieście naszém Gdańsku, dnia XXX miesiąca grudnia, roku Pańskiego tysiąc sześćset siedmdziesiątego siodmego, panowania naszego roku czwartego. Jan król. Locus sigilli minoris cancellariae regni.

Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 436, стр. 340—342.

Примѣчаніе. 1678 года, 23 іюня. Предписаніе короля Яна III Львовскому братству явиться въ продолженіи 8 дней къ судъ по поводу неисполненія вышепомянутаго королевскаго рескрипта. (Тамъ же, т. 436, стр. 1494 – 1498).

CXXXV.

1678 года, 14 октября. Грамота короля Яна III объ отмѣнѣ предъидущаго распоряженія, даннаго имъ относительно правъ братства и зависимости его отъ епископа.

Jan Trzeci, z Bożey łaski król Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kiiowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czerniechowski.

Wielebnemu Josephowi Szumlanskiemu, ritus graeci episkopowi Lwowskiemu, Halickiemu y Kamienieckiemu, wiernie nam miłemu łaska nasza Krolewska; wielebny wiernie nam miły! Otrzymałes wier. twoia rescript, de dato w Gdansku roku przeszłego tysiąc sześćsetnego siedmdziesiątego siodmego, dnia trzydziestego miesiąca grudnia, obciązliwy do szlachetnych y sławetnych bractwa stauropigianow cerkwi Lwowskiey, załozenia Przenaswiętszey Panny, iż oni sine consensu et censura wier. twoiey xięgi sub titulo suae confraternitatis z drukarnie swoiey wydaią, formy, albo kathedry episkopskiey w cerkwie swoiey brackiey wystawić wzbraniaią, rachunków proventuum expensarumque wier. twoiey nie oddaią, y co inszych praetensiach iakoby contradicij. Więc supplikowali nam przez panow rad naszych, słuszną o sobie czyniąc iustificacią, mianowicie, iż żadnych scriptow priwatnych y xiąg neoticorum, censura et correctu indigentium, z drukarnie swoiey brackiey nie wydaią, ale tylko zdawna iuxta Orientalis ecclesiae ritum approbovane xięgi sławiensium dialectem, podług praw y przywileiow swoich, od swiętey pamięci najjasnieyszych antecessorow naszych nadanych y od nas stwierdzonych, drukują, nie potrzebując nowey censury; mieysce tez w cerkwie swoiey podaiącey się w niey wier. twoiey, aliqua celebranti solennia okaziey bywania, convenienti adornant apparatu, . . . observanciey wier. twoie maiąc, y rachunki między sobą podług funduszowego oddaią, nihil in contrarium exarbitrando; których my słuszną wyrozumiawszy iustificacią, a dobrze wiadomą statecznie y nieodmien-

nie w róznych niebezpeczenstwach y obsidiach miasta naszego Lwowa antecessorom naszym y nam dotrzymaną (wiernosć?) onych maiąc,— przeto stosuiąc się do słuszney onych suppliki, do nas wniesioney, de gratia et plenitudine maiestatis . . . . . . toz bractwo stauropigion z cerkwią ich pomienioną, y z monasterem cerkwie drugiey s. Onophrego, na przedmiesciu Lwowskim będącym, y z drukarnią, także wszelkiemi dobrami y przynalezytosciami, pod protectią naszą krolewską biorąc, iako de nobis bene meritas, nie daiąc im krzywdy czynić, przy wszelkich ich prawach, przywileiach, artikułach, dekretach, porządkach y wolnosciach od najjasnieyszych swiętey pamięci antecessorów naszych benigne onym conferowanych, constitudinibus regni y od nas confirmowanych, zachować umyslilismy, iakoż authoritate praesentium zachowuiemy, a zwysz de actu specificowany rescript, iako nulliter przez wier. twoie otrzymany, in toto kassuiemy. Kathedry episkopskiey w cerkwie przerzeczoney brackiey, iure ipso obstante, wystawiać ullo modo nie pozwalamy y nie dopuszczamy, lecz iako antiquitatis w cerkwie s. Jerzego we Lwowie kathedra ritus graeci episcopalis vigore privilegiorum iest zafundowana, tak indzie przenosić się niema, koniecznie, to mieć chcąc, roskazuiemy, aby wier. twoia, nienaruszaiąc praw y przywileiow, któremi to bractwo zarzuca się, ab omni wspomnionego de actu rescriptu wagi maiącego, prasentium vigore zniesionego, executione supersuedował y żadney pomienionemu bractwu stauropigianum cerkwi Lwowskiey ni w czym impeditiey przez pozwy, albo inne iakie sposoby zadne ....odnie czynieć się nie zadawał, y tez impressionem tituli imienia swego na xięgach, z drukarni ich na swiat wychodzących, y censury onych, ponieważ nihil novi imprimunt, iako y rachunkow, które oni proventuum et expensarum między sobą wedle ich funduszu, artikulów brackich, czynić zwykli, nie wymagał, wiedząc, iż oni inszey fundaciy y dochodów nie maią, lecz tylko z xiąg drukarnie swoiey, cura et impensio ... derogowaney, wszelką ozdobę cerkwie swoiey brackiey y pomienionego monastera, y do niey potrzeby należące, iako y sustentantią duchownym swoiem, szkoły y szpitala et alia pia opera,

juxta iuris sui patronatus dispositionem, providuią. Co iż wier. twoia do tey woli rozkazania naszego we wszystkiem stosować się będzie y uczyni dla łaski naszey, nie wątpiemy. Dano w Jaworowie, dnia XIV miesiąca pazdziernika, roku Panskiego MDCLXXVIII.

Jan król.

(M. П.).

Stanisław Szczuka jg. kr. msci sekretarz.

Reskrypt bractwu Lwowskiemu do wielebn. Szumlanskiego Feria quarta pridie festi sanctorum Oetti et Modesti martyrorum, anno Domini MDCLXXIX ad acta cas. beren. capitan. Leopolien. per oblatt.

Львов. ставропиг. арх., связка XXI-ая.

CXXXVI.

1679 года, 26 января. Универсалъ короля Яна III, объ утвержденіи ярмарки при церкви св. Юра въ продолженіи двухъ недѣль: одной—до храмоваго праздника, другой—послѣ него, съ освобожденіемъ отъ всякихъ повинностей.

Actum in castro Leopoliensi, feria quarta post Dominicam misericordiae proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo nono.

Oblata privilegii sacrae regiae maiestatis confirmationis super obeundas nundinas ad ecclesiam sancti Georgii ritus graeci, perillustri et reverendo Szumlański episcopo ritus eiusdem datae.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia personaliter veniens nobilis Ioannes Mokrzycki obtulit eidem officio et ad acticandum porrexit privilegium confirmationis sacrae regiae maiestatis super nundinas, alias praźnik, ad ecclesiam divi Georgii martyris cathedralem Leopoliensem graecoruthenicam libere celebrandam, perillustri et admodum reverendo domino Josepho

Szumlański, episcopo ritus graeci Leopoliensi, Haliciensi et Camemenecensi Podoliae datum, manu eiusdem sacrae regiae maiestatis et reverendi Stanislai Krajewski, archidiaconi Gnesnensis, regentis cancellariae regni, subscriptum et sigillo minoris cancellariae regni communitum, de tenore verborum sequenti:

Jan Trzeci, z Bożej łaski król Polski, wielki książe Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflancki, Smoleński, Siewierski, Czerniechowski. Oznajmujemy tym listem naszym wszem wobec i kożdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, iż my na instancyą do nas przez wielebnego Jozefa Szumlańskiego, episkopa Lwowskiego, wniesioną łatwo się do tego skłonili, abyśmy kiermasz albo prażnik, przy cerkwi świętego Jura katedralnej we Lwowie na iurysdikcyi mianowanego episkopa Lwowskiego zdawna, tydzień przed świętem tegoż świętego Jura, a drugi tydzień po święcie tymże odprawujący się, teraźniejszym przywilejem naszym aprobowali, jakoż aprobujemy i naznaczamy, według dawnego zwyczaju; na który kiermasz albo praźnik wzwyż mianowany wolno będzie wszelakim ludziom zewsząd z rozmaitymi towarami przyjeżdzać, osobliwie z garnkami z miasta naszego Żołkwi, i tam kupiectwa swoje odprawować, towary przedawać, zamieniać i wszystko podług handlu zwyczajnego odprawować. A ponieważ ten kiermasz na gruncie i iurisdikcyej duchownej przy katedrze episkopskiej Lwowskiej odprawuje się, prawo zaś publiczne duchowne dobra od iurisdikcyej, od ciężarów wszelakich miejskich i innych wolne mieć chcę, tedy wszyscy, na ten kiermasz idący z towarami wszelakimi i z niego powracający, od wszelakich exakcyi miejskich, ziemskich i jakiemkolwiek imieniem nazwanych na drogach, gościńcach publicznych, następowania wolni być mają. Samemu tylko wielebnemu Szumlańskiemu, episkopowi Lwowskiemu, teraz i innym na potem będącym, zwyczajne i powinne zdawna podatki i kontrybucye wydawać powinni będą wiecznymi czasy. Co do wiadomości wszystkich, komu o tem wiedzieć należy, osobliwie jednak wszelakich tak prywatnych, jako i publicznych podatków województwa

Ruskiego exaktorów, tudzież miast i miasteczek magistratów, a osobliwie miasta naszego Lwowa, donosząc, mieć chcemy i rozkazujemy, aby do pomienionego kiermasza przyjeżdżających ludzi i kupców żadnym sposobem w exakcyi podatków jakimkolwiek imieniem mianowanych nie turbowali, ani ich od nich nie wyciągali, nadto gancarzom naszym Żołkiewskim żadnej nie czynili trudności ani przeszkody, ludziom wszelakiej kondycyi na tenże kiermasz idącym z robotami i towarami jadącym, w drogach nie zastępowali i owszem przejazdu wolnego bez akcyi wszelakiej onym nie bronili, ale przy wolnej iurysdykcyej pomienionego wielebnego Szumlańskiego i jego sukcessorom zachowali i żeby zachowany był, tego pilnie przestrzegali. Ten zaś przywilej nasz, aby do akt wszelakich przyjęły był publikowany i ogłoszony, rozkazujemy. Na co dla lepszej wiary podpisawszy się naszą własną ręką, pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Grodnie, dnia dwudziestego szóstego miesiąca stycznia roku Pańskiego tysiąc sześćsetnego siedmdziesiątego dziewiątego, panowania naszego szóstego roku. Jan król. Locus sigilli minoris cancellariae regni. Stanislaus Krajewski, archidiaconus Gnesnensis, regens cancellariae regni. Post ingrossationem vero idem offerens originale exemplar ad se recepit, et de recepto sibique restituto officium praesens quietavit. Et in continenti coram eodem officio et actis praesentibus castrensibus capitanealibus personaliter stans ministerialis regni generalis providus Joannes Szagaski officii praesentis apparitor, in vim suae verae ac fidelis relationis, palam, publice libereque recognovit, se privilegium suprascriptum tam hic in castro inferiori Leopoliensi loco publicationum solito, quam in circulo civitatis praesentis et loco celebrandi earundem solito, alta sua sonorosa praeconicaque voce publicasse, proclamasse et ad notitiam omnium, ut iuris et moris, est debite deduxisse, de quo praesens eiusdem ministerialis relatio.

Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 438, стр. 919—922.

CXXXVII.

1679 года, 14 декабря, Универсалъ короля Яна III, о назначеніи Іосифа Шумлянскаго администраторомъ Кіевской митрополіи.

Actum in castro Leopoliensi, feria tertia ante festum Assumptionis in coelum Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini 1680.

Oblata sacrae regiae maiestatis privilegii super administrationem metropoliae Kijoviensis data.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia veniens personaliter nobilis Ioannes Mokrzycki obtulit officio praesenti et ad acticandum porrexit privilegium sacrae regiae maiestatis super administrationem metropoliae Kijoviensis perillustri et admodum reverendo Szumlański, a sacra regia maiestate benigniter collatum, manu eiusdem sacrae regiae maiestatis propria subscriptum et sigillo maioris cancellariae regni communitum de serie tali:

Jan Trzeci, z Bożej łaski król Polski, wielki książe Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołyński, Podlaski, Infiancki, Smoleński, Czerniechowski. Oznajmujemy niniejszym listem naszym wszem wobec i kożdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, mianowicie wielebnym episkopom, nabożnym archimandrytom, ihumieńcom, protopopom, namiestnikom i wszystkiemu duchowieństwu religiej greckiej, także wielmożnym dygnitarzom, urodzonym urzędnikom, rycerstwu, szlachetnym, sławetnym dyecezyanom i bractwom stauropigianom i innym jakimkolwiek imieniem nazwanym parachianom i wszelkim in genere tejże religii ludziom pospolitym, w koronie i w w. x. Lit. będącym, iż nie inszą szczęśliwego panowania naszego założyliśmy bażim et fundamentum, tylko chwały Bożej auctoramentum, które pozorniejszym szerzyć się nie może sposobem, jako kiedy na miejscach, Bogu poświęconych, przykładni w pobożności destinantur starsi i przełożeni, więc jakośmy przed tem maturam uważając deliberationem, dojrzałego wieku stateczność wielebnego Antoniego Winnickiego, metropolity Kijowskiego, Halic-

kiego i wszytkiej Rusi, przy tejże metropolii do świetnego pożegnania z tym światem cale podłud przywileju onemu, na ten urząd nadanego, zachowaliśmy, tak że teraz, gdy ex specula throni nostri na pobożność wielebnego Josepha Szumlańskiego tejże religiej greckiej episkopa Lwowskiego, Halickiego i Kamieńca Podolskiego zapatrujemy się, wiadomy onego mając ku majestatowi naszemu wiarę, cnotę i życzliwość, a w zachowaniu cerkwi świętych nieustająca gorliwośc, tedy post decessum pomienionego wielebniego Antoniego Winnickiego, sedes tamtej metropoliej Kijowskiej proprio orbata pastore zostaje, ex senatus consilio, przy nas będącego, umyśliliśmy z władzy naszej królewskiej tegoż wielebnego Józefa Szumlańskiego, episkopa Lwowskiego, Halickiego i Kamieńca Podolskiego, za administratora, rządzcę i opiekuna tejże metropoliej Kijowskiej, Halickiej i wszytkiej Rusi, in spiritualibus et temporalibus doskonałego, postanowić, jakoż tym listem naszym postanowiamy, daiąc onemu zupełną moc i władzę pomienioną metropolią Kijowską że wszytkiemi obrzędami, cerkwiami, monasterami, katedrami, do tej metropolii należącymi, dobrami, wsiami, majętnościami, folwarkami, dochodami, pożytkami, poddanymi, sądami duchownymi i świeckimi, godnościami i prerogatywami, wedle zwyczaju i praw dawnych, wielebnym metropolitom Kijowskim służących, administrować, mieć, trzymać i rządzić, duchowieństwo w tej metropolii święcić, stanowić, odmieniać, sądzić, występnych karać, prowentami dysponować aż do elekcyi zupełnego iuxta ritus ecclesiae graecae metropolity, którego elekcyą, jako też i sede vacante wszytkich episkopów, tenże episkop Lwowski, a nie inny, składać i naznaczać tak w koronie, jako w wiel. x. Lit., jako legitimus metropolii Kijowskiej i wszytkiej Rusi administrator, pleno iure będzie i ma; co do wiadomości donosząc, żądamy i mieć to chcemy, aby pomienionego wielebnego Josepha Szumlańskiego, a nie kogo innego, mieli i znali wszyscy metropolii Kijowskiej, Halickiej i wszytkiej Rusi administratora, onemu, do prawa przed sąd jego stawając, posłuszni byli, elekcyą tak metropolity Kijowskiego, iako i wszelkiego, sede vacante, episkopa od niego, a nie od kogo

innego, wydaną, obserwowali i za onej ogłoszeniem ten akt odprawowali, w niczem się rządowi jego, do tej metropolii należącego, nie sprzeciwiając dla łaski naszej i powinności swojej. Na co dla lepszej wiary, ręką się naszą podpisawszy, pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Datum w Żółkwi, die decima quarta miesiąca grudnia, tysiącznego sześćsetnego siedmdziesiątego dziewiątego roku, panowania naszego szóstego roku. Jan król. Locus sigilli maioris cancellariae regni, Krzysztof Taranowski, Warszawski kanonik, j. kr. m. sekretarz. Post ingrossationem vero originale offerenti restitutum.

Львов. бернард. ар., кн. гр., т. 440, стр. 2262—2266.

CXXXVIII.

1682 года, 27 января. Вызовъ къ королевскому суду Іосифа Шумлянскаго, епископа Львовскаго по жалобѣ Варлаама Шептицкаго, архимандрита Уневскаго.

Actum in castro Leopoliensi, feria quarta post festum conversionis sancti Pauli apostoli proxima, anno Domini 1682. Illustrissimus et reverendissimus Szumlański pro iudiciis assessorialibus sacrae regiae maiestatis citatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia personaliter veniens ministerialis regni generalis providus Albertus Pleszowski, officio praesenti bene notus in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice libereque recognovit, se citationis infrascriptae, pro iudiciis assessorialibus sacrae regiae maiestatis ex parte infrascripti actoris contra infranominatum citatum editae, tenoris talis:

Ioannes Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae Czerniecho-

viaeque. Tibi venerabili Josepho Szumlański, episcopo ritus graeci Leopoliensi, Haliciensi et Camenecensi de persona bonisque tuis generaliter omnibus ac causa infrascripta mandamus, ut coram nobis iudicioque nostro assessoriali Javoroviae, aut ubi tunc cum nostra curia feliciter constituti fuerimus, a positione praesentis citationis nostrae recte in duabus septimanis seu tum, dum et quando causa praesens ex regestro iudicandarum causarum publico ad iudicandum acclamata fuerit, legitime, personaliter peremptoriaeque compareatis, ad instantiam generosi instigatoris regni eiusque delatoris venerabilis Barlaami Szeptycki, archimandritae Unioviensis actoris, qui vos citat seu adcitat pro eo, quia tu quemvis optime noveris, quomodo autoritas rescriptorum et privilegiorum nostrorum sit circumscripta, gravissimaeque poenae contra convulsores eorundem privilegiorum et rescriptorum nostrorum legibus regni sunt severae sancitae, nihilominus tu, in contemptum earundem legum et in convulsionem privilegiorum nostrorum, super abbatiam seu archimandriam Unioviensem, aequaliter uti et Kijoviensem, per serenissimos antecessores nostros reges Poloniae clementer elargitorum et per nos in comitiis regni generalibus Cracoviae, sub tempus felicis coronationis nostrae, solenni iuramento confirmatorum, delatori moderno tam in spiritualibus, quam et temporalibus servientium, ausus es et praesumpsisti in iurisdictionem eiusdem delatoris propriam iugere, excessivos quosdam monachos eiusdem monasterii Unioviensis, toties in criminalibus actionibus inculpatos, condemnatos, iure convictos, in patrocinium et protectionem tuam, praetextu autoritatis et iurisdictionis loci ordinarii, ne delicta eorum manerent punita, assumere et super ipsis extensionem poenarum criminalium inhibere, nonnullos vero monachos ad seditionem et rebellionem contra suum superiorem delatorem modernum concitare, iisdemque assistere, adeo ut idem delator non modo in officio suo libere consistere, verum in bonis et persona sua securus esse non valeat. Exactiones quasdam privatas a personis iurisdictioni delatoris moderni subiectis, enormissimas, cum enervatione et praeiudicio sumo delatoris, laudare, exigere

et violenter extorquere, et dum modernus delator eas exactiones, uti violentas et inconsuetas, impedire vellet, in vitam et fortunam ipsius machinari, ad deoccupationem abbatiae vel ipsius quasi cessionem, oblato quodam pretio, eundem delatorem multifarium tam occulte, quam etiam per apertas insidias propositas ipsum compellere, summas non mediocres, ... quas redditionem ab eodem delatore extorquere et eundem toties, quoties in pacifica et decretis nostris ac serenissimorum antecessorum nostrorum vallata et munita, sine ulla occasione interturbare et molestare, prout praemissa omnia attentasti, extorsisti aliaque gravamina et praeiudicia latius tibi deducenda eidem intulisti, exindeque non modo iura et privilegia ac decreta nostra convulsisti et confudisti, verum etiam complanationi inter te et delatorem modernum, medio certorum amicorum initae et actis autenticis roboratae, contentisque et conditionibus ipsius contravenisti, et ob contraventionem ipsius vadium decem millium marcarum polonicalium, eadem complanatione vallatum, et poenas seorsivas ratione convulsionis privilegiorum et decretorum nostrorum, legibus regni sancitas, succubuisti. Citaris itaque ad videndum et audiendum easdem poenas et vadium succubitum aliasque arbitrarias ratione praemissorum omnium super te statui, decerni, et extendi, delatorem modernum circa iura, privilegia et decreta atque praeinsertam complanationem suam super monachis et religiosis tam in monasterio Unioviensi, quam aliis circum circa existentibus monasteriis, ad eundem delatorem ex vi privilegiorum ab antiquo immediante spectantibus, degentibus, conservari, excessivos monachos punire concedi, ab exactionibus tuis privatis tam delatorem, quam ipsi subiectas personas et subditas ac monachos liberari, a tua iurisdictione eximi, soli vero nostrae iurisdictioni subici, rescriptum et commisiones, si et inquantum contra delatorem exportasti, uti illegales, cassari, te in damnis litisque expensis condemnari et alia, quae de iure contra te venerint, statui et sententiari. Interea tamen ut a processu, quem, ad instantiam instigatoris tui, nonnullus excessivus monachus ad iudicium tuum eidem delatori instituit, supersedeas, nec iurisdictionem tuam ulterius super ipso

extendas, quem nos per praesentes, in quocunque termino praesentes citationis nostrae literae pervenerint, suspendimus et una cum ipsius executione in suspenso omnino haberi volumus, sub poena duorum millium aureorum Hungaricalium inhibemus et mandamus; sis igitur pariturus, terminum attentaturus, et ad praemissa omnia ac alia, quae tibi fusius in termino proponentur, iudicialiter responsurus. Datum Iavoroviae, feria tertia post festum conversionis sancti Pauli apostoli, anno Domini MDCLXXXII. Locus sigilli minoris cancellariae regni. Stanislaus Szczuka, secretarius s. r. maiestatis. Copiam similem sigillatam die hodierna in actu contenta in sede episcopali ritus graeci, ad aedes divi Georgii sita, ipsimet reverendissimo citato ad manus tradendo posuisse, de quo praesens eiusdem ministerialis relatio.

Львов. бернард. арх., кн. гр., т. 443, стр. 153—157.

CXXXIX.

1682 года, 10 мая. Привилегія короля Яна III, данная Іосифу Шумлянскому на имѣнія Кіево-Печерскаго монастыря: Радомысль, Городокъ, Крымская Рудня, Бѣлки, Оранная, Чеповичи, Зимовище и др.

Янъ Третій, милостию Божиею король Польскій, великій князь Литовскій, Рускій, Пруский, Мазовецкій, Волынскій, Жмоцкій, Подольскій, Подляжскій, Лифляндскій, Смоленскій, Северскій, Черниговскій.

Честному Иосифу Шумлянскому, епископу Львовскому, Галицкому и Каменца Подольского, блюстителю митрополіи Киевской, вѣрно намъ любезному, милость нашу королевскую. Честный вѣрно намъ любезный! Подана намъ челобитная отъ подданныхъ изъ маетностей Печерскихъ Киевскихъ въ уѣздѣ Полѣскомъ и воеводствѣ Киевскомъ обрѣтающихся, что тѣ маетности и подданные еще тогда какъ оторвалися отъ господарствъ нашихъ Киевскихъ

безъ особого и належитого владѣтеля и оборонителя будучи, такъ суть чрезъ разныхъ людей и сосѣдовъ внѣвотчо обращенны, поля ихъ истиннные обнищенные и разоренные, что едва можется тамо нѣчто подданныхъ и всякихъ угодей обрести; чесо ради мы, яко высочайшій въ государствахъ нашихъ всѣхъ маетностей и подданныхъ изобиженныхъ, безъ належащихъ владѣтелей и досмотрителей своихъ обрѣтающихся, владѣтель, хотячи, дабы і тѣ маетности монастыря Киевского Печерского: Радомышль, Городокъ, села Крымская Рудня, Бѣлки, Оранная, Чеповичи, Зимовище и иные названные со всѣми приналежностями и съ подданными ихъ, въ уѣздѣ Полѣскомъ, а въ воеводстве Киевскомъ лежачие, к послѣднему раззорению и обнищанию не пришли, вручаемъ честности вашей прежде реченныхъ сихъ Печерскихъ маетностей, какихъ ни есть прозвищемъ названныхъ и подданныхъ тамошнихъ, совершенное владѣние, и тѣхъ маетностей оборону таковымъ же правомъ, яко есть мы честности вашеи маетность Городокъ на Волыню тогожъ монастыря Печерского дали, которой маетности добре есть намъ похваленная оборона, в томъ что цѣлости подданныхъ честность ваша соблюдешъ, надѣяся, что чесность ваша въ таковомъ же прилѣжномъ призрѣніи и обороне і тѣ маетности, которая нынѣ чесности вашей во владѣніе совершенно вручаемъ, покаместь Киевъ к государству нашему не придетъ, имѣти будеши для милости нашей, что, дабы вѣдомо было не только всѣмъ окрестнымъ тѣхъ маетностей сосѣдомъ, но и подданнымъ тамошнимъ, тотъ листъ нашъ истинною своею рукою подписали, печатию утвердити повелѣли естмы. Данъ ізь Явора маия въ і (день) ҂ахпв году.

Изъ рукописей Кіевской Духовной Академіи, подъ № Р. 62, л. 70.

CXL.

1682 года м. іюля. Списокъ имѣній Кіево-Печерскаго монастыря, захваченныхъ Іосифомъ Шумлянскимъ, епископомъ Львовскимъ.

Маетности монастыря Печерского Киевского, чрезъ отца Иосифа епископа Лвовского, Галицкого і Каменца Подолского, а блестителя (яко ся пише)[1]) митрополіи Киевскои, по привилию королевскому ҂ахпв году мѣсяца иеля отобраныхъ.

На Волыни:

Село Городокъ, въ которомъ городокъ-ж на прудѣ, церковь, дворецъ со всѣмъ заводомъ монастырским, з гумънами всякихъ хлѣбовъ наполненнымъ, со всякою скотиною розною, пивоварня, винница с котлами і со всякимъ заводом, в томъ же селѣ, подъ городкомъ, мельница ô четырехъ жерновахъ і суконные заводы добрые, а дворов ї.

К томуж Городку село Обаров, рні дворов, в томъ же селѣ мельница о двух жерновахъ, другой пруд вопчѣ с селом Понебылемъ. В томъ же Обарове гумно особъливое; всѣ оба села Шумлянскій, владыко Лвовски, по привилию королевскому, лѣта ҂ахоз марта кі дня завъладѣлъ и нынѣ владѣетъ[2]).

Волость Радомышлская.

Да в нинелшнемъ году мѣсто Радомышль, в которомъ замокъ крѣпко, двѣ церкви, под тѣм же мѣстомъ мельница на рѣкѣ Тетереве о шти жерновахъ і суконные заводы, другая мельница под тѣм же мѣстомъ на рекѣ Лутовцѣ о двухъ жерновахъ з желѣз-

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

[2]) „За службы для соблюденія престола нашего и всея Рѣчи Посполитой; за храбрые дѣла въ разныхъ при насъ будущихъ воинскихъ потребахъ з нарушениемъ здоровию и имѣния, которая служба вѣдома намъ есть, а тужъ службу королевскую нашею добродѣтелию во всякомъ случаи воздати хотячи, постановили естьмы маетности Городокъ и Обаровъ... ему дати"... (Изъ рукописей Кіевской Духов. Академіи, подъ № Р. 62, л. 71—72).

ными заводы, мельница об одномъ жернове, подъ тѣмъ же мѣстомъ рп дворов монастырскихъ, ісъ которыхъ выходило д҃ плуга.

Село Чудинъ, в которомъ ой҃ дворовъ.

Село Рача Малая, в которомъ мельница об одномъ жерновом, рє҃ дворовъ.

Село Рача Великая, при немъ двѣ мельницы о трехъ жерновахъ, рк҃ дворовъ.

Село Меделевка л҃ дворов.

Село Вишевичь, а в нем церковь, мельница о дву жерновахъ, є҃ дворовъ.

Село Красноборкъ, в немъ мельница об одномъ жернове, к҃ дворов.

Село Межирѣчки, въ немъ мельница об одномъ жернове, рк҃ дворовъ.

Село Заболочи, в немъ мельница об одномъ жернове, п҃ дворовъ.

Местечко Крымъ, в немъ мельница о дву жерновахъ, желѣзныи заводъ, р҃ дворовъ.

Село Бѣлая Крыница, въ немъ мельница об одномъ жернове, з҃ дворов.

Село Слободка, в немъ мельница об одном жернове, мє҃ дворовъ.

Село Чеповичи, в немъ церковь, мельница о дву жерновахъ, желѣзныи заводъ, рм҃ дворовъ.

Село Журжевичи за Олевском, ркк҃ двора.

Ключь Бѣлорускій над Днепромъ рекою:

Село Бѣлая Сорока, въ немъ церковь, к҃ дворов.

Село Довгляди з желѣзнымъ заводомъ, мельница о дву жерновахъ на рекѣ Жоровѣ, рѕ҃ дворовъ.

Село Вепри, м҃ дворов.

Село Угли, кз҃ дворовъ.

Село Агревичи, зд҃ двора.

Волость Шибенская меж Киевомъ і Дамеромъ.

Село Шибенная, ҁ҃ дворов.

Село Новоселочки, г҃ дворовъ.

Село Араное, ҁ҃ дворовъ.

Село Зораны, в немъ церковь, ҁ҃ дворовъ.

Село Халепле, п҃ дворовъ.

Село Зимовища, пѕ҃ дворовъ.

Село Полка, лг҃ двора.

Село Лубенька з желѣзнымъ заводомъ, мельница на рекѣ Тали, под Дамеромъ.

Село Рубежовка, в нем церковь, мельница о дву каменей, чє҃ дворовъ.

Село Михаиловка, нѕ҃ дворовъ.

Село Бырковецъ, в немъ мельница об одномъ камне, лє҃ дворовъ.

Село Зурбовичи, в немъ желѣзные заводы, лє҃ дворовъ.

Село Гавриловка, в немъ церковь, мельница з двемя камени, пв҃ двора.

Село Кужаловка, л҃ дворов.

Село Богдановка, лє҃ дворовъ.

Село Шпилеи, к҃ дворовъ.

Село Романовъ, в немъ мостъ, мельницы, а въ нихъ и҃ жерновъ, ступы суконные і бумажные заводы, мв҃ двора.

Село Жаръ, м҃ дворовъ.

Село Гдынъ, лє҃ дворовъ.

Село Лукоѣды, м҃ дворовъ.

Городъ Дѣдовщина, а в нем город с крѣпостью, церковь под городомъ, на рекѣ Рпенѣ мелница опяти каменеи, ступы и заводы суконные, дворецъ, ис которого выходило д҃ плуга монастырския, мельница об одномъ каменіи, л҃ дворъ.

Село Голяки, к Дѣдовщине надлежачее, ѯ҃ дворовъ, а з городцкимъ х҃ дворовъ.

Село Тамаши, м҃ дворовъ.

Город Васильковъ, а в немъ город с крѣпостью и с пригородкомъ, г҃ церкви, ц҃ѕ дворовъ, дворецъ, из него выходило д҃ плуга, мельница о д҃ каменей, ступы и заводы суконные, мельница-жь о двухъ каменеи, на Ивановскомъ лесу мельница-ж о д҃ каменяхъ, над Доровце рѣкѣ в҃ мельницы, то все запустѣло от того время, какъ Пиво полковникъ Васильковъ разорил и людей побилъ въ ҂ах҃о году.

Дворъ, называемы Кодакъ, из него д҃ плуга выходило.

Село Барахты, в немъ церковь, мельница об одномъ жернове; р҃л дворовъ.

Село Безрадичи, замок в немъ, двѣ церкви, мельница об одном жернове, є҃ дворовъ.

Село Хотовъ, в нем мельница об одномъ жернове, п҃ дворовъ.

Дворъ Голосѣевъ, ис которого д҃ плуга монастырскихъ ходило, в немъ церковь, в҃ мелницы по одним жерновомъ.

Село Совка, л҃ дворовъ.

Село Пирожовъ, в҃ мельницы, а в нихъ по однимъ жерновамъ, з҃ дворовъ.

А тѣмъ всѣмъ владѣет Шумлянский... а только въ є҃ верстахъ отъ монастыря.

На Волыни:

Село Росохи, в которомъ бывал дворец, гумно, желѣзной завод, мельница, р҃мк двора, до тѣх же Росох два приселка, а в нихъ р҃є дворов, тѣ Росохи с людми и со всѣми налѣжностями завладѣл ксендзъ Тиравъскій езувита ҂ахп҃г году мѣсяца апрѣля к҃ѕ дня.

В повѣте Овруцком за Олевском:

Село Журжевичи, в немъ р҃є дворовъ, то село господинъ Янъ староста Липскій, Соидеискій и Чехановскій завладѣлъ и к Борашовскому ключу соединилъ ҂ахп҃г году декабря в҃ дня.

На Бѣлои Руси под Могилевымъ:

Село Печерское, ѯ дворовъ.

Село Цвирково, нд҃ двора.

Село Тарасовичи, в котором дворецъ, гумно, перевоз на Днепрѣ, ма҃ дворъ.

Тѣхъ нынѣ ксендзъ Котовичь, бискупъ Смоленскій, заѣхалъ.

В Литвѣ в воеводствѣ Новгородскомъ, недалеко Пинска:

Монастырской завод завелъ Константинъ Долмата в селѣ Дятеловичах сначалу монастыря Печерского, в подданстве создателя две маетности село Дятеловичи і село Лулинецъ, названые Далктѣми, і҃ волок, ч҃ дворовъ хилыхъ, рыбные ловли на рекѣ Припетѣ, звериные ловли, і иные угоди обрѣтающиися.

Всего по сей росписи Киево-Печерского монастыря вотчинъ от разоренья запустело и в литовскую сторону завладѣли і҃ местечекъ з замками, да мз҃ селъ, а в них ѕі҃ церквеи да монастырской завод, ѯ҃ дворов монастырскихъ с хлѣбомъ и з гумнами и со всякими монастырткими заводы, а выходило ис тѣхъ дворовъ на монастырскую пашню к҃ плуговъ.

Да въ мѣстечках-же и в селех лѕ҃ мельницъ з жерновы и ступы и с суконными и бумажными и желѣзными заводы, да мещанскихъ и крестьянскихъ и бобыльскихъ ҂еχк дворовъ.

Изъ рукописей Кіевской Духовной Академіи, подъ № Р. 62, л. 65—69.

CXLI.

1688 года, 28 августа. Жалоба епископа Львовскаго и Каменецъ-Подольскаго Іосифа Шумлянскаго и брата его, чесника Подольскаго, Самуила Шумлянскаго на дв. Стефана Криницкаго, Александра Козинскаго, Ивана Гривскаго и др. лицъ, о томъ, что они незаконымъ образомъ завладѣли имѣніями Кіево-Печерской архимандріи, сс. Молочками, Погоннымъ, Рудкой и Дронками, находящимся въ Кіевскомъ воеводствѣ. раззоряютъ ихъ, грабятъ и разгоняютъ крестьянъ.

Року тисеча шестсот осмдесят осмого, месеца августа двадцат осмого дня.

В рочки судовые кгродские Киевские од дня деветнадцатого месеца и року тепер идучомъ, выш на акте менованых, в месте его кор. милости Овручом припалые и судовне отправоватисе зачатые, передо мною Димитром на Жабокрыках Жабокрыцким, подчашим Вилкомирским, подвоеводим судовым, енералу воеводства Киевского и книгами нинешними кгродскими Киевскими, comparens personaliter urodzony j. mc. pan Jan Pęski, nomine wysoce przewielebnego j. mc. xiędza Jozepha na wielkich Szumlanach Szumlanskiego, episkopa Halickiego y Kamienca Podolskiego, administratora dobr do archymandryey Pieczarskiey należących, tudziesz urodzonego j. mc. pana Samuela Szumlanskiego, czesznika Podolskiego, quam primum acta praesentia adire mogł, tak zaraz solenniter naprzeciwko urodzonym ich, mosciom panom Stephanowi Krynickiemu, Alexandrowi Kozinskiemu, Janowi Grywskiemu—pryncipałom, y innym wielu ludzi y czeladzi ich, in ulteriori tractu juris specifikowanym, ktorzy lubo ad praesens ignorant, iednak za wyrażonych rozumieć się maią,—cooperatorom y compryncypałom, excessum infra nominatum pełniącym, manifestował się y protestował o to, iż ich mość extra justum et aequum, pusciwszy w zapomnienie na invasores prawo pospolite opisane, ani na winy, w niem surowie opisane na takowych, nic nie dbaiąc, nullum maiąc praetextum et litense concernentem sub bona Mołoczki, Pohonne, Rudka, Dronki cum attinentijs, tu w

woiewodztwie Kiiowskim jacentia, smięli y ważyli się, admotis sobie rożnych ludzi copijs, w roku teraznieyszym tysiąc szescset osmdziesiąt osmym dnia dwunastego junii zaiechać y possessią, ktora secundum praxim juris powinna byc stabiliowana nemine contradicente et oppugnante, firmować, de nullitate ktorey, salva per omnia jego kr. mosci pana naszego miłosciwego, inquantum by iakowy obwinieni mieli na te dobra, ad male narrata otrzymany, przywiley, authoritate, protestatur. Tamże żaiechawszy, te dobra pomienieni pryncipales cum cooperatoribus suis zboża wszystkie hiemalis et aestualis inseminationis pozbierawszy, in suum obrocili commodum, barci wybieraiąc pustoszą, danie y czynsze na jego mość xiędza episkopa Lwowskiego należące, od reszty tych poddanych, ktorych po zaiezdzie swoim nie rozegnali, gdyż per summas oppressiones, przez obwinionych poddanym tamecznym illatas, mało iuż co poddanych zostaie, sobie przywłaszczaią. A zaś wysoce przewielebnego jego mośći xiędza episkopa Lwowskiego do żadnych nie dopuszczaią pożytkow, violentie y exorbitanty niemało, ad placitum sobie pozwalaiąc, czynią y nanoszą, poddanych wymyslnemi swemi sposobami et varijs aggravationibus persequuią y aggrawuią; co że contra expressum jus et aequitatem, ich mość obwinieni postępuiąc; a protestans teraznieyszy, tak iawną per oculis maiąc jego mosci xiędza episkopa Lwowskiego krzywdę y skodę, iterum iterumque, nomine wysz rzeczonych ich mosciow, pryeciwko obwinionym, iako bona aliena arripientes, żadnego do nich nie maiącym pretextu, protestat, salvam tey protestatiey in omnibus punctis, lub uczynienie inszey szyrszey j. mc. xiędzu episkopowi y j. mc. panu czesnikowi Podolskiemu, lub przez pozwy poprawienia zachowuiąc, meliorationem teraznieyszey, wkrotce zaniesioney, o przyięcie do akt prosił, co y otrzymał. Jan Pęski, starosta włosci Białosorockiey.

Кн. Кiев. Центр. Арх. № 3, л. 290 об., актъ 72.

CXLII.

1690 г., 13 октября. Жалованная грамота царей Іоанна и Петра Алексѣевичей Креховскому монастырю на право пріѣзда въ Москву за милостынею.

Божію милостію пресветлѣйшие и державнѣйшие великіе государи цари и великіе князи Іоаннъ Алексіевичъ, Петръ Алексіевичъ, вся Великія и Малыя и Бѣлыя Росіи самодержцы (и пр.), наше царское величество, пожаловали Лвовского уѣзду Креховскіе пустыни Преображенского монастыря игумена Діонисія да келяря старца Терентія зъ братіею, для того: били челомъ нам великим государемъ, нашому царскому величеству, они игуменъ зъ братіею о нашемъ государском жалованье и обявили, въ нашемъ государственном посолском приказе отца нашего великих государей блаженные и вѣчнодостойные памяти, великого государя царя и векого князя Алексія Міхайловича всея Великія и Малыя и Бѣлыя Росіи самодержца и многихъ государствъ и земель восточныхъ и западныхъ и сѣверных отчича и дѣдича и наслѣдника и государя и облаадателя, жалованную грамоту, какова имъ въ тотъ монастирь дана въ прошломъ во р҃ѯе году апрѣля въ л҃, в которои написано, что отецъ нашъ великій государь его царское величество пожаловалъ того монастыря игумена Варлаама да келаря Касяна зъ братіею: повелѣлъ имъ пріѣзжати исъ того монастыря въ нашъ царствующій градъ Москву для милостини въ пятой годъ тремъ или четыремъ старцомъ да служке. И чтоб мы великіе государи, наше царское величество, пожаловали ихъ игумена зъ братіею, велѣли имъ дать нашу государскую жалованную грамоту. И мы пресветлѣйшие и державнѣйшие, великіе государи цари и великіе князи Іоаннъ Алексіевичъ и Петръ Алексіевичъ, всея Великія и Малыя и Бѣлыя Росіи самодержцы, слушавъ той вышепомянутой отца нашего великихъ государей жалованной грамоты, пожаловали тоѣ Креховскіе пустыни Преображенского монастыря игумена Діонисія да келаря старца Терентія зъ братіею и къто

по них въпред въ том монастырѣ иные игумены и келари и братія будутъ. Повелѣли имъ въ тотъ монастырь дать нашу великихъ государей, нашего царского величества, жалованную новую грамоту, и по сей нашей царского величества грамоте пріѣзжати имъ игумену зъ братіею или кто по них будетъ въ нашъ царствующій градъ Москву по прежнему, въ пятый годъ, трем или чтыремъ старцомъ да служке. И какъ они игуменъ зъ братіею ис того манастыря с сею нашею великихъ государей грамотою въ нашъ царствующій градъ Москву поѣдутъ, и в украинных городѣх бояромъ нашимъ и воеводамъ, и всяких чинов приказнымъ людемъ того Преображенского манастыря игумена и братію въ Москве и возвращающихъся зъ Москвы пропускать безо всякого задержанія, с приданіемъ пристава, и подводы, и кормъ давать імъ чемъ мочно пропитатца и с рухлядью было на чемъ без нужды поднятца. А пошлинъ таможенных, и мыта, и перевозних самих и с рухляди ихъ не има...... нигдѣ, и пропущать ихъ безъ задержанія, и убытковъ имъ никакихъ не чинить. А кто и. . . . что возметъ, или кто чѣмъ изобидитъ, и тѣмъ от насъ великих государей от нашего ца . . . . быти в опале, а взятое укажемъ отдать въдвое. А ему игумену зъ братіею въ наше . . . . . вское государство и изъ нашего государства чужихъ людей и иноземцовъ торговыхъ людей, съ товары и безъ товаровъ, не провозити и а будетъ учнутъ провозити тайно, и въ томъ они винны явятца і от у нихъ будетъ взято на насъ великихъ государей, да на них же положена будетъ пѣня, смотря по винѣ. Писана ся наша царская жалованная грамота государствія нашего во дворѣ въ царствующемъ велицемъ градѣ Москвѣ, лѣта отъ созданія мира ҂ЗРѴН, мѣсяца октября ЕІ дня, государствованія нашего Н-го года.

Великихъ государей ихъ царского величества государственного Московского приказа дякъ Прокофей Тозинцинъ(?).

В книгу записано октября дня ЕІ Лвовского уѣзду Креховскіе пустыни Преображенскаго монастыря.

Львовскій Ставропигіальный архивъ.

CXXXVIII.

1691 года, 3 апрѣля. Условія соединенія съ католической церковію составленныя на съѣздѣ православныхъ обывателей земель Перемышльской, Саноцкой и экономіи Самборской, для представленія королю.

My obywatele ziem Przemyskiey, Sanockiey y oekonomiey Samborskiey, duchownego, szlacheckiego y pospolitego stanu, do dieceziey Przemyskiey sciągaiący się, za intimacią y obwieszczeniem i. mosci oyca Innocentego Winnickiego, Przemyskiego, Sanockiego y Samborskiego episkopa, stosuiąc się do zwyczaiów antecessorow naszych, ktòrzy każdego roku dla obrady y całości religionis circa festum purificationis B. Mariae Virginis na pewne mieysca, per lociordinarium naznaczone, ziezdżali się, teraz do Sambora zebrawszy się, między inszemi około dobra cerkwie Bożey pospolitego obradami, na to unanimi consensu wszystkie wyżey wianowane stany zgodziliśmy się, y pozwolili.

Kiedy nam i. mość o(y)ciec episkop, pasterz nasz, proposuit, y sami to widzimy, iakie się w tey episkopiey z okaziey dwoch episkopow od lat blisko stu ustawiczne dzieią motus et dissensiones, iako za przeszłych do tey episkopiey przeciwko prawom naszym intruzorow bywały na kathedrę y dobra, do niey należące, incessiones, violentiae, sangvinis effusiones, a ztąd infiniti iuris processus, banitionum poenae, w ktorych przodkowie nasi magno motu cum dispendio własnych fortun, przez dekreta, na seymach uspakaiali się; iako y teraz na seymikach Wyszynskich ustawicznie tu dipartitae iurisdictionis w episkopiey Przemyskiey materya naywięcej czasu zabiera, et publica około dobra y całosci oyczyzny trudni consilia, a częstokroć y seymiki rozrywała, bo y na wielkich seymach consiliorum cursum tamuie et status regni confundit. Co się zaś tycze statum spiritualem et ordinem ecclesiasticum, tu już każdy widzieć może, iakie inconvenientia, scandala et confusiones populi zagęściły się: kiedy naprzod osoby duchowne delingventes, uchodząc censuras w konsystorzu naszym, legitime na siebie processu iuris medeante

extensas albo extendendas pod iurisdictią oycow unitow, gdzie facillima venia, conniventia et absolutio każdemu patet, udaią się y ieszcze to im, pro zelo religionis, vitium pro virtute reputatur; bo in officia spiritualia, a tym barźiey, którzy sinistre meliorem z naszey strony ordinem interpretari umieią, promoventur. Swieckie zaś osoby, ad ordines aspirantes, nie mogąc ob defectus suos, które incapacitatem et irregularitatem sapiunt, tu otrzymać, do tamtey strony y sub praetextu pietatis, sub dole et indebite, ordines wymagaią. A co już passim invaluit et usuvenit, że kiedy szlubu na małżenstwa iakiegókolwiek stanu ludzie in propriis paraecijs ob impedimenta legalia otrzymać nie mogą, exnunc do oycow unitow recurrunt, którzy sine omni disquisitione et respectu personarum, ieżeli to licet, necne, czyli to imparitas, czyli consangvinitas, czyli raptus, czyli votum, causas non scrutando—dla czego in proprijs paraecijs szlubow niebiorą—błogosławią. Jako y swieżo w Nizankowiczach stało się, że cum rapta unit w Ostrowie za Przemyszlem szlub o połnocy na niedziele błogosławił, a nazaiutrz tak wiele ludzi z obu stron mieszczan Samborskich y Nizankowskich nasieczono!... Cerkwie oycowie unici modo violento per subordinationem possessorum bonorum odbieraią, naiezdzaią, ołtarze Pańskie, na których się od lat kilkuset ofiara Bogu odprawuie, przeswięcaią, osoby duchowne, nie wiedzieć quo iure canonico, y insze inconvenientia, ad lites, jurgia et odia wżniecaią fomenta. W miastach osoby religiey greckiey od urzędow, handlow y samych rzemiosł arcentur. Co wszystko pacis intrinsecae dulcedinem officit, et in amaritudinem obraca. A ponieważ nam tenże i. mość ojciec episkop pasterz nasz, iako y wielebni oycowie ihumeni y namiesnicy duchowni interprzetowali, że nas non fidei dogmata, bo te są utriusque ecclessiae iedne, z ich mośćiami p. d. Rzymianami roznią, y probatum to iest luce meridiana clarius, ześmy bracia sobie w iedney kompieli Ducha Swiętego odrodzeni, od iednych że Apostołow Swiętych y ich successorow nauczeni iedney wiary, y że męczenicy swięci w tey y w owey stronie za iednę cerkiew Bożą, nie za dwie, umierali, y że w iednę wszystcy in sym-

bolo fidei cerkiew powszechną wierzyli; tedy iako wiara iest iedna, tak y cerkiew Wschodnia y Zachodnia iest y bydź musi iedna, tylko to nas rózni, y dla tego w oyczyźnie, a naybarziey w tey dioeceziey Przemyskiey, te passiones narodu et motus dzieią się, że incusamur od ich . . . ordinis ecclesiae prevaricatione et arguimur, że Petri successoris primatum agnoscere refragamur. Jeżeliz tedy dla tego samego theorica et politica confusio y te kłutnie bydź maią, maiąc sobie deductum z łacinskich y greckich historikow y z samych synodow, że tą była forma ecclesiae primitivae, iż primatus penes pontificem Romanum zostawał, meliori przy tym ordini ecclesiastico providendo; ponieważ nam y constitutią anni 1676 (lubo to non sine praeiudicio honoris nostri, bo nie tylko my, ale ani przodkowie nasi nunquam fide przeciwko dostoienstwu krolow ich mosciow y oyczyźnie przez conferentią z patriarchami contaminarunt, iest napisana) [1]) relatiey do patriarchi zabroniła; powtore paci et securitati publicae consulendo, do czego nas et paterna j. k. msc. p. n. m. sollicitudo, która nie tylko bellis felicissime, cum augmento divinae gloriae et totius christianitatis nominis, gestis, ale też charitativâ civium animorum coadunatione triumphare zwykł, za szczęsliwego panowania swego per media pacis prowadzi,—tak iako in primitica ecclesia bywało, primatum pontificis Romani D. Petri successoris agnoscimus, y jego primum post Christum visibile ecclesiae caput libere liberi profitemur et amplectimur,—illis iednak positis do naiaśnieyszego majestatu j. k. mośći p. n. mł. przez ich m. pp. posłow naszych Eustachiego Szeptyckiego, podstolego Czernihowskiego, Alexandra Kopystyńskiego y Piotra Błażowskiego, de gremio nostri ordinowanych, desideriis. A naprżod, ponieważ nam j. k. m. p. n. m. w mediaciey między ich m. oo. episkopami w Warszawie dnia 18 marca roku 1681 przez ich mość. pp. commissarzow ex senatu et equestri ordine od j. k. mośći deputowanych zaszłey, y osobliwym przywilejem j. k. mośći stwierdzoney, prze-

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

niesienie j. m. o. Małachowskiego na insze beneficium miłościwie deklarować, y toz przez ich mość panow posłow z sęymiku . . . . w Żołkwie przyobiecać raczył, iako y przywiley in personam j. m. o. Winnickiego miłościwie nadany, toż sonat, że sine ulla iurisdictionis dismembratione na tey episkopiey ma zostawać, aby ta panskiey clementiey deklaratia in suum influat effectum, a i. m. ojciec Winnicki episkop, od naszych pomienionych stanow, vigore iurium, privilegiorum et diplomatum, przysięgami królow jch mość., constitutiami et continuo usu stwierdzonych, electus, privilegiatus, rite cum scitu et permissu j. k. m. consecratus, sam ieden był conservatus, y napotym, aby insza methodus succedentium na te episkopię nie była wnoszona, tylko aby ten, który od nas obywatelow z stanu szlacheckiego osoba idonea, possessionata, de ritu pure graeco, z ziemie Przemyskiey albo Sanockiey, a in defectu z władyctwa Ruskiego, iako libera electio, iuribus obwarowana, w sobie zamyka, będzie electus, y j. k. m. p. m. praesentatus, mediante privilegio j. k. m., na episkopią succedat; pokornie o to ante omnia pp. posłowie, u nog panskich provoluti, prosić będą, iakoby nàm non corruptionem, ale conservationem jurium, placidissimam pacis, przez j. k. m. plantatae, faciem, unius iurisdictionis formam przynieśli, y tak dawne, iako y swieże niechęci et odiorum inter populum cicatrices salutari dalszego pokoiu y miłosci antidoto uleczyli, a jeszcze niektóre mniey uważne ad novitatem frementia subjecta tym samym ukontentowali y uspokoili.—A że y to meliorem status ecclesiastici concernit ordinem: ponieważ Kijowska metropolia, do którey w Koronie będące episkopie należały, od Korony odpadła, zkond duchowienstwo Kijowskie iuż to do drugiey na metropolitę electią, do którey według praw y zwyczaiow praelati nostri należali, nie wżywali nas, aby metropolita, ieżeli y drugie dioecezie in odorem ungvetorum domini, iako supponimus, łaski y clementiey panskiey current, był na kathedrę Halicką, która ex vi erectionis do metropoliey należała, podnoszony, altissimo to et divino j. k. m. p. iudicio committimus; a interim ad punctum, w pomienioney mediaciey o

metropoliey Kijowskiey wyrażonego, referuiąc się, abysmy przytym byli conserwowani, pokornie y oto supplicabunt.

Forma capituli ritus nostri Premisliensis, która per injuriam temporum, a raczey przez też samę w episkopiey motus, aboleverat, teraz przez i. m. oyca episkopa piissimo studio et melioris ordinis zelo è cineribus resuscitata, aby, za poważną j. k. m. interpositią, konstitutią była utwierdzona, prosić będą pp. posłowie, praelati nostri, de ordine equestri ad officia spiritualia in ritu nostro podwyszeni, iako extra statum spiritualem byli capaces honorow, tak in statu spirituali eandem wszelkiey prerogatiwy, zarowno cum praelatis romani ritus, capacitatem nie tracili. A duchowienstwo, iako j. k. m., podług dawnych constitutiy wyraźnemi rescriptami ab oneribus publicis et privatis exemptos esse, deklarować raczył, tak aby nie tylko in bonis regalibus byli exempti, iakoby subjecta religionis nostrae, że szkoł wychodzące, dulcedine libertatis, ad ordines suscipiendos alliciantur, aruditas et nimiae simplicitas, która przez te servilia onera in statum spiritualem irrepsit, sensim extirpetur, najasnieyszy majestat j. k. m., da Bóg, na seymie ad ordines regni suam interponat authoritatem.—Zalecą to respectowi y clementiey j. k. mośći ludzie stanu mieyskiego w miastach j. k. m. do urzędow mieyskich, cechow, handlow, kupowania kamienic y domow w rynku, y wszelakich wolnosci, mieszczanom ritus romani służących, non obstantibus quibusvis privilegijs et decretis, aby byli przypuszczeni, y mieszczanom ritus romani in obeundis officijs byli coaequati, authoritate sua imperpetuum, panskim swoim wyrokiem, j. k. mość civitatem officijs intimabit. — Osoby, z stanu szlacheckiego religionis nostrae ad ritum romanum transeuntes, jeżeliby ex meritis suis na prelatury in romana ecclesia byli promowowani, aby ich za iakich neophitow nie miano y aditum ad officia et beneficia nie broniono, iako y i. m. x. Wyhowskiego, opata, nie wiemy, co tam in apprehensione officij et beneficij trudni, za którym aby j. k. m. p. n. m. ad sanctam sedem apostolicam suam regiam interponat authoritatem, iako by non sine aliquo religionis nostrae opprobrio

nie był exclusus, pokornie y oto j. k. mośći supplikuiemy przez pp. posłow naszych.—A co popularitatem naybarziey deterrit, że w oo. unitach misculantiam in ritu widzą, którzy, choć mają swoie cerkwie, przecie, szukaiąc faworow u panow, swoie cerkwie opuszczaią bez nabozenstwa, a do kosciołow cisną się, gdzie in oblationibus nie mało rzeczy, conformuiąc się ritui romano, de ritu graeco poopuszczali, albo poodmieniali, przez co samo unionis nomen odibile et execrabile u pospolstwa uczynili. Przetoż iako od wiekow wiara była iedna, religio duplex: graeca et latina; latino-graeca, nec graeco-latina nie była nigdy, tak y teraz niechay będzie ritus graecus, pure graecus, bo y samo to słowo compositio albo pomiarkowanie z natury swoiey nie może bydz takie, żeby iedney rzeczy w drugą transubstantiatią zaciągać miała, ale całą utriusque ma conservare substantiam. Jakoż y jch m. oo. dawnieysi unici nie mogą w prawdzie ritum graecum in ritum latinum transsubstantiare, ale czynią iakoby contra naturam, która corrumpit unum, generat alterum, ich m. corrumpunt ritum graecum, non generant latinum. Zaczym submississime będą upraszali naiasnieyszego majestatu j. k. m., aby tey in ritu misculantiey nie było, ale kapłani ritus graeci aby w cerkwiach more suo puro odprawowali. Nie mowimy to dla nas, którzy wiemy, że wolno nie tylko w kosciołach, Bógu poswięconych y daleko lepiey nieżeli cerkwie przyozdobionych, ale na kożdym mieyscu, na to przygotowanym, poswięcony antimis, albo portatile położywszy; ale to mowiemy propter popularitatem, która, nie mogąc identitatem dignoscere, novitatem mirari, et in contrarium moveri, zwłaszcza in primordijs, consvevit. W czym iż powaga naiasnieyszego majestatu j. k. m. desideria nostra, dla gruntowania pokoju łatwieyszego, y inszych nie tylko diöecezij, ale y narodow illecebram ukontentuie, iako nie wątpiemy, tak to przy panskiey zostawuiemy clementiey.—Że się też capitulum episkopiey Przemyskiey ritus nostri w nieproportionalnym z drugiemi episkopiami do wypłacenia hiberny obrachowaniem gravatum bydź poczyta, instabunt pp. posłowie nasi do majestatu j. k., aby powagą swoią panską gravamini huic

subvenire raczył, iakoby podług intraty kożda episkopia wypłacała, y sami obrachowanie między sobą oo. episkopowie czynili.—O bratstwach y monastyrach, o pozwoleniu na seymikach activitatis ich m. oo. episkopom, o przywileiu krola i. msci Zygmunta, de non transitu personarum, in statu spirituali existentium, ex ritu ad ritum, ne confusio iurisdictionum nutriatur, juxta bullam Urbani VIII, y w inszych, w mediatiey wyrażonych, punktach do teyże jch mm. pp. posłowie referować się, y j. k. mośći, aby to in executione było, pokornie upraszać będą. O co wszystko naiasnieyszemu majestatowi j. k. m. p. n. m. pokornie supplikuiąc, aby tak sam j. k. m., iako supremus iurispatronatus dispositor et dominus, miłościwie te nasze desideria do ukontentowania statum disponat, iako y celsissimae nuntiaturae s. sedis apostolicae Romanae brachiae te naszą submissią, animorum vota, amplexus, et obedientiam dignetur commendare. Interim vessimentora cimbrium absentes, tanquam praesentes, ad scabellum naiasnieyszego maiestatu corda et capita provolvendo, osculamur.

Działo się w Samborze die trzeciego miesiąca kwietnia, roku Panskiego tysiąc szescset dziewiędziesiąt pierwszego. Ieromonach Wituli Baraniecky, ihumen Ławrowsky, swoim y braci imieniem. Смиренный іеромонахъ Іосифъ, ігуменъ монастыря Щепльконцкого, своимъ и братіи именемъ. Bazyli Borecki m. p. . . Bechwicz . . . Ieromonach Innocenty Hoszowsky, ihumen Topolnicky, ymieniem wszytkich braci. Theodor Szeptycki. Alexander . . . Pystynsky m. p. Maciey Winnicki. Prokop Cropinnicky m. p. Pro... Błazowsky. Eustachi Szeptycki, Podpol. Czer. D. H. Jan Żeliborski m. p. Dymitr Radylowski. Dymitr Bandrowski. Iermonach Metrofan Raduminski, ihumen monasteru Lisznianskiego. Ieromonach Herwasy Wołosecki, namiesnik monastyrza Czernilawskiego, iako posłany od w. o. ihumena y wszytkich braci. Iermonach Bartłomiey, ihumen Dobromilskiego monastyrza. Iermonach Elisey, proigumen monasteru Dobromilskiego. Jan Strz . . . . . Bazyli Nieczwiedzanski, namiesnik Drohobycki. Jan Balinski, namiesnik Stryski. Сте-

фанъ . . . . . Bazyli Łopuszansky. Stephan Wołczanski, namies. Żukołynski. Michał Rykowski, namiesnik Mokrz . . . . Mikołay Skocinsky, namiesnik Lubaczowski. Theodor Janowsky, namiesnik. . . Semion Korosteńsky, namiesnik Dobromilsky. Jan Kusmicz, starszy brat cerkwie katedralney Przem(yskiey). Piotr Winnicki, podczaszy Nowogrodzki. Alexander z Stupnicy Stupnicky. Stefan Błazowsky. Jarosz Błazowsky. J(e)rzy Błazowsky. Alexander Berznycky. Bazyli Broszniowski. Павел Нороцицкій. Jan Kulczycki Wolszko. Jakob Podhorodecki. Paweł Potynski. Jan Pustanowski. Mikołaij Borysławski. Paweł Popiel. Samuel Nowoszycki. Jan Kobyłecki. Alexander Manastyrski. Stanisław Uniatycki. Bazyli Ustrzycki. Konstanty Błażowsky. Jacenty Bilinski. Jan Pastan. . . Alexander Jaworski. Aleksander Stupnicki. Mikołay Żurzanski. Stefan Monastyrski. Jeremiasz Daszkiewicz, młodszy brat teyże cerkwi Андрей Бабичакъ Василій Савушко . . . . Paweł Jachnowicz, starszy brat cerkwie Samborskiey. Damyan Makowsky. Alexander Pruszyk, starszy brat cerkwie Drohobyckiey. Jan Ko . . . . . yn imieniem bractw Drohobyckych, Przodmietckych y Łużeckiego. Matyasz Krawiec, starszy brat. Іоанъ Щы . . . . а имене . . . . всего братства Яворовского. Theodor Pia . . osotnik, starszy brat cerkwi Swiętey Troycy . . . . Bazylii Jaroszewicz, młodszy brat teyże cerkwie. Стефанъ Маріевичъ, старший братъ церкви Благовѣщеня Перемиськой. Исыдо(ръ) Подгорскый, молодшый братъ тоижъ церкви. Игнатъ Филиповичъ, старшій братъ Старосольского Илии. Hrehory Brihier, starszy brat Piatnicki. Dymitr Puhacz, starszy brat Nizanskowsky, ymieniem wszystkych braci. Jan Bratkowski. Ilasz Czaykowski. Hryhory Łucki. Bazyli Orłynsky. Өеодор... Новоселский. Kostanty Błazowsky. Marcin . . . Bazyli Sozansky. Семионъ Соза(н)скій. Teodor Sozanski. Andrzey Grabowski. Samuel Grabowsky. Marcin Sozanski W . . . Samuel Sozansky. Jan Sozanski Wowna. Andrzy Baczynsky. Paweł Baczynski . . . . Budzynsky. Jendrzy Baczynsky. Павелъ Бачинскій. Hrehory Baczynski. Macey Sozansky. Jerzy Sozansky. Iwan Baczynsky. Ihnat Semsz.

Stefan Semasz. Dimitr Semasz. Lukas Semasz. Иоа(н) Семашъ. Ierzy Podhorecky. Hryhory Jaworski. Iwan Strzelbicki. Jacko Strzelbicki. Fedor Baraniecki. Jan S . . . Daniel Sielecki. Hryhory Baczynsky. Danil Paslawski. Bazyli Perłacky. Lukasz Pyłarowsky. Stanisław Koblanski. Hanoski Iwan. Stefan Broszniewsky. Pio(t)r Hlopecki. Iędrzy Sielicki. Fedor Ilnicki. Zacharyasz Kreczkowski. Стефан Нановскi. Kostanty Podhorecky. Alexander Wołoszynowsky. Jan Liskowacki. Iwan Serednicki. Stefan Rozłucky. Andrzey Rozłucky. Jacek Rozłucky. Stefan Turzanski. Jacenty Turzanski. Jan Turzanski. Andrzey Jaworsky. Andrzey Wyszotrawka. Michał Terlecki. Kostanty Winnicky. Paweł Konarsky. Stefan Turzanskij. Hryhory . . . . Jan Berezowsky. Prokop Tustanowski. Helias Swarczowski. Ignacy Wysoczanski. Theodor Matkowsky. Paweł Małyszewski. Hryhory Borysławski. Fedor Dobrzanski. Paweł Dobrzanski. Prokop Kropiwnicki. Jan Brylinski. Paweł Odrzeczowski. Jan Ozingało Wysoczanski.

Библiотека Оссолинскихъ, каталогъ рукописей, № 408 (12).

CXLIX.

1691 года, 13 iюня. Письмо Иннокентiя Винницкаго, епископа Перемышльскаго, къ королю Яну III относительно отношенiй къ нему католическаго духовенства послѣ принятiя имъ унiи.

Naiasnieyszy miłosciwy krolu, panie, panie y dobrodzieiu moy miłosciwy! Jako znam się bydz in praesenti statu . . . eo w. kr. mść m. p. mł. mirari creaturam, tak nie miałem po Bogu y nie mam ni do kogo inszego krom samey w. kr. mść p. mł. in meis operibus relationem, y cokolwiek w Dei acta iestem operatus, to się felicissimis auspiciis, metu, scitu et pietissimo consilio w. kr. m. p. mmł. stało, bo ja non gloriar nisi de infirmitate mea. Ad perfectionem operis, żeby mi nil deesse nie zdało się, referowałem się y do nunciatury, iezdziłem do Moscisk z pp. posłami, praesentowałem eam, quae decet, submissionem; potym przez

listy podwakroc conferowałem, na co wszytko nie tylko nie otrzymałem correspondcyei, ale ieszcze i. m. xdz auditor iakies merita o. Małachowskiego y Kulczyckiego praeponit meis, który niczym inszym, chiba tylko obtrectationibus mei, tu y w Rzymie nomen sibi compararunt. W ktorą nadzieie Kolczycki publice dnia onegdayszego moich kapłanow, którzy tu przy mnie zostaią, kiiami zabiiać, iako w Medyce uczynił, y w arkanach wodzić grozi się, et ad certamina de polioritate iuris provocat. Naiasnieyszy, miłosciwy panie y dobrodzieiu moy młs., neque gentem, neque iura nostra norunt; iezeliby oni mieli gentis nostrae discernere iura, iabym do pastwy moiey, qua facie et securitate, powrócił. Co od nas Romae debet, w. kr. m. p. m. mły, cum senatu manu tenere racz gentem wierne utroque modo poddanstwo swoie (sic), którzy iako ni od kogo inszego, tylko od krolów ich m. in iuribus suis nie mieli dependencyei, tak y teraz, do społeczności posłuszenstwa kosciola Rzymskiego przystempuiąc, niegdzie żadney sobie tylko u naiasnieyszego maiestatu w. kr. m. p. m. mł. integritatem iurium cavent y pokornie expostuluią, a o pomyslną, którey się doczekać nie mogą, expedicyą wespoł z moią submissią supplikuią.

Waszey krolewskiey mści pana y dobrodzieia mego miłosciw. ustawiczny niegodny bogomodlca y wierny poddany Innocenty Winnicki ep(isko)p Przemyski. W Warszawie, d. 13 iuny 1691.

Библіотека Оссолинскихъ, каталогъ рукописей, № 405, стр. 151—152.

CL.

1694 года, 12 февраля. Привилегія, данная королемъ Яномъ III Іосифу Шумлянскому на Сочавскую митрополію.

Actum in castro Leopol., feria secunda in crastino festi sancti Valentini praesbiteri et martyris, 1694 anno.

Oblata litterarum sacrae regiae maiestatis, illustrissimo et reverendissimo Szumlański super administrationem metr. Soczaviensis collatarum.

Ad officium actaque praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia personaliter veniens nobilis Stanislaus Grelski obtulit officio praesenti et ad acticandum porrexit privilegium et litteras sacrae regiae majestatis illustrissimo et reverendissimo Josepho Szumlański, episcopo ritus graeci Leopoliensi, Haliciensi et Camenecensi Podoliae, metropoliae Kijoviensis administratori, archimandritae Pieczarocensi, super administrationem metropoliae Soczaviensis ecclesiarumque ritus graeci ac bonorum ad eandem spectantium, benigniter collatum, manu eiusdem sacrae regiae maiestatis ac generosi Alberti Chrościński sacrae regiae maiestatis secretarii subscriptum et sigillo cubilari communitum spectantis, tenoris talis: Jan Trzeci, z Bożej łaski król Polski, wielki książe Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Inflantski, Wołhyński, Podolski, Kijowski, Smoleński, Siewierski i Czernichowski. Wszem wobec i każdemu zosobna, komu o tem wiedzieć należy, a osobliwie pobożnym ritus graeci popom, czerncom, diakonom, tudzież urodzonym i szlachetnym ziemie Wołoskiej obywatelom, w państwach naszych i rzeczypospolitej zostającym, a duchownej jurysdykcyej wielebnego niegdy Dorowteja, metropolity Soczawskiego, podległym, do wiadomości podajemy. Iż w osobliwym respekcie mając znamienite zasługi wielebnego Jozefa Szumlańskiego, Lwowskiego, Halickiego i Podolskiego władyki, któremi tak w cerkwi Bożej przez nieustające około dusz sobie powierżonych pieczałowanie, jako też i

ojczyznie, przez wierną i życzliwą w kożdych okazyach przysługę osobliwie się zalecił, a chcąc go potym do świadczenia w dalsze przeciwko religiej żarliwości wprowadzić, umyśliliśmy na ten czas, doznanej jego wierze i stateczności wszystkich duchownych i z ich cerkwiami, którzy kolwiek przedtem iurisdictiej wielebnego niegdy metropolity Szoczawskiego podlegali, oddać, zalecić i w administracyą poruczyć, jakoż niniejszym listem naszym ze wszystkiemi cerkwiami, wioskami i gruntami, do nich należącemi, tudzież należytym posłuszeństwem i iurisdictią duchowną do dalszej naszej woli i dispozycyi oddajemy, zlecamy i poruczamy z tym dokładem, ażeby wszyscy, duchowni i z obywatelami, do tejże religiej należącymi, nikomu innemu quo ad spiritualia, posłuszeństwa i powinności stosownych oddawać, ani żadnego inszego rządu słuchać i z nikim się znosić w potrzebach swoich nie ważyli, okrom wielebnego władyki Lwowskiego, któremu we wszystkich tak podlegać mają, jako niegdy metropolicie Szoczawskiemu. Co do wiadomości wszech wobec, mianowicie jednak Wołoskiego duchowieństwa także i obywatelów tamecznych, donosząc, mieć chcemy i rozkazujemy, ażeby odtąd wielebnego władykę Lwowskiego za własnego pasterza swego znali, jemu wszelkie poszanowanie i posłuszeństwo wyrządzali, i przez innych wyrządzać się starali. Na co dla lepszej wiary własną się podpisawszy ręką, pieczęć naszą przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Żółkwi dnia XII miesiąca lutego, roku Pańskiego MDCXCIV, panowania naszego XX. Joannes rex. Locus sigilli. Wojciech-Stanisław Chróściński, jego królewskiej mości sekretarz. Post cuius ingrossationem originale ad se recepit, et de recepto officium quietavit.

Львов. бернард. архивъ, кн. гр. Льв., т. 466, стр. 379—382.

CLI.

1694 года, 22 іюля. Привилегія короля Яна III Іосифу Шумлянскому на администрацію Луцкой епархіи.

Actum in castro Leopol., feria secunda in crastino festi sancti Petri in vinculis, anno Domini millesimo sexcentesimo nonagesimo quarto. Oblata litterarum privilegii sacrae regiae maiestatis illustrissimo et reverendissimo episcopo ritus graeci Leopoliensi datarum.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia personaliter veniens generosus Alexander Korendowicz obtulit officio praesenti et ad acticandum porrexit litteras privilegii sacrae regiae maiestatis illustrissimo et reverendissimo Josepho Szumlański, episcopo ritus graeci Leopoliensi, Haliciensi et Camenecensi Podoliae, metropoliae Kijoviensis et Soczaviensis administratori, archimandritae Pieczarocensi, super administrationem episcopatus ritus graeci Luceoriensis et Ostrogiensis, benigniter collatas, manu eiusdem sacrae regiae maiestatis secretarii subscriptas atque sigillo maioris cancellariae regni communitas, quarum infrascriptus tenor sic procedit:

Jan Trzeci, z Bożej łaski król Polski, wielki xiąże Litewskie, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflancki, Smoleński i Czerniechowski. Oznajmujemy wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedziec należy, osobliwie, jednak, wielebnym archimandrytom, ihumenom, protopopom, ich namiestnikom, presbiterom, dyakonom i całemu duchowieństwu, tudzież szlachetnym, sławetnym bractwom ritus graeci, w episkopij Łuckiej zostającym, do wiadomości podajemy. Iż skoro nas doszła wiadomość o śmierci wielebnego niegdy Athanazego Szumlańskiego, episkopa ritus graeci Łuckiego, tak zaraz pilną uczyniwszy reflexye, że ta osierociała katedra bez przyzwoitego dozoru i zawiadywania znaczny by uszczerbek i różne tam in spiritualibus, quam in temporalibus ponosić musiała dotąd, póki jej, według praw i zwyczajów dawnych, pasterz

obmyślony i prowidowany nie będzie,—umyśliliśmy z respektu godnych i znamienitych ku pomnożeniu chwały Boskiej zasług, tudzież dla osobliwej przeciwko nam wiary i życzliwości wielebnego Józefa Szumlańskiego, Lwowskiego i Halickiego episkopa, one w administracyą doczesną puścić i konferować, jakoż niniejszym przywilejem naszym ze wszystkiemi monasterami, cerkwiami, dobrami, wsiami, gruntami, do pomienionej episkopiej Łuckiej z dawna należącymi, także z wszelaką powinnością i posłuszeństwem całego duchowieństwa, w niej zostającego (wziąwszy jednak z tej władzy i rządu dobra, Połonka nazwane, przy których urodzonego Zabokrzyckiego, pisarza ziemstwa Łuckiego, possessyi wcale i nienaruszenie praesentibus zachowujemy) [1]) na dowód łaski naszej temuż wielebnemu Józefowi Szumlańskiemu, episkopowi Lwowskiemu, w doczesną administracyą puszczamy i konferujemy i onemu zupełny rząd, władzę i zawiadywanie tam in temporalibus, quam in spiritualibus, póki nowego sukcessora na tą katedre nie będzie, dajemy,—mieć chcąc i przykazując, ażeby wszystkich dóbr, pożytków, dochodów, folwarków, gruntów, pól, łąk, sianożęci, lasów, stawów, rzek, jeziór, młynów na nich będących, karczem, prowentów, poddanych, kmieciów, zagrodników, ich danin, czynszów, robocizn i wszelkich powinności tak zażywał, onemi władał i rządził, jako niegdy wielebny Athanazy Szumlański, władyka Łucki, brat jego rodzony. Pilnie zatem po wszystkich żądamy, aby pomienionego episkopa Lwowskiego za prawdziwego episkopii Łuckiej administratora odtąd znali i obserwowali i onemu należyte posłuszeństwo w rzeczach duchownych i świeckich tak sami przez się oddawali, jako też i przez inszych, żeby oddawane było, pilnie się starali, inaczei nie czyniąc dla łaski naszej i swojej ku nam powinności. Na co się własną podpisawszy ręką, pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Jaworowie, dnia XXII miesiąca lipca, roku Pańskiego MDCXCIV, panowania naszego XXI. Jan król. Locus sigilli maioris cancellariae regni. Wojciech Paszyński, jego królew-

---

[1]) Скобки въ подлинникѣ.

skiej mości sekretarz. Post cuius ingrossationem originale eiusdem privilegii idem offerens ad se recepto, officium praesens quietavit.

Львов. бернард. архивъ, кн. гр. Львов., т. 467, стр. 1736—1739.

CLII.

1697 года, во время коронаціи (17 сентября). Король Августъ II-ой потверждаетъ грамоты, данныя прежними королями Львовскому братству при церкви Успенія Пр. Богородицы.

Confirmationis privilegii serenissimorum regum Poloniae, confraternitati stauropigianae Leopoliensi servientis, oblata.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia personaliter veniens generosus Jacobus Gawendonicz, vicesenior confraternitatis stauropigianae Leopoliensis, obtulit eidem officio et ad acticandum porrexit confirmationem privilegii serenissimi olim Vladislai Quarti et aliorum serenissimorum regum Poloniae, confraternitati stauropigianae Leopoliensi benigniter collati, a serenissimo olim Augusto Secundo datam, manu eiusdem olim serenissimi Augusti Secundi propria subscriptam et sigillo pensili in theca laminea et cera rubra expressi communitam, tenoris sequentis: Augustus Secundus, Dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogithiae, Livoniae, Vołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque, nec non haereditarius dux Saxoniae et princeps elector. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest universis et singulis, reproductas esse coram nobis litteras pergameneas, manu serenissimi olim divae memoriae Iohannis Tertii, praedecessoris nostri, subscriptas et sigillo regni pensili communitas, sanas, salvas, illaesas, omnique suspicionis nota carentes approbationem privilegiorum confraternitatis Ruthenorum ritus graeci Leopoli ad ecclesiam tituli Beatissimae Virginis

Mariae institutae supplicatumque nobis, ut easdem authoritate nostra regia approbare, confirmare et ratificare dignaremur. Quarum quidem litterarum de verbo ad verbum tenor est talis: Johannes Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogithiae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Kijoviae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque. Significamus praesentibus litteris nostris universis et singulis, productas esse coram nobis litteras pergameneas, manu serenissimi Michaelis, praedecessoris nostri subscriptas et sigillo regni pensili communitas, salvas, sanas, illaesas, omnique suspicionis nota carentes, approbationem privilegiorum confraternitatis Ruthenorum ritus graeci Leopoli ad ecclesiam tituli Beatissimae Virginis Mariae institutae supplicatumque nobis, ut easdem authoritate quoque nostra regia approbare, confirmare et ratificare dignaremur. Quarum quidem litterarum tenor de verbo ad verbum sequitur est talis: Michael Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogithiae, Livoniae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Kijoviae, Smolensciae, Severiae Czernichoviaeque. Significamus praesentibus litteris nostris universis et singulis, reproductas esse coram nobis litteras pergameneas, manu serenissimi Vladislai Quarti, praedecessoris nostri subscriptas et sigillo regni pensili communitas, sanas, salvas, illaesas, omnique suspicionis nota carentes, approbationem privilegiorum confraternitatis Ruthenorum ritus graeci Leopoli ad ecclesiam tituli Beatissimae Virginis Mariae institutae, supplicatumque nobis, ut easdem authoritate nostra regia approbare, confirmare et ratificare dignaremur. Quarum quidem litterarum tenor de verbo ad verbum sequitur est talis: Vladislaus Quartus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogithiae Livoniaeque nec non Suecorum, Gottorum Vandalorumque, hereditarius rex, electus magnus dux Moschoviae. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis, quemadmodum in conventu regni generali felicis coronationis nostrae Cracoviae celebrato omnia in universum iura, priviligia, immunitates, libertates et prae-

rogativas tam spirituales, quam saeculares, cuiuscunque status et conditionis hominum locorum quorumcunque, de sententia omnium ordinum regni, approbaverimus, illas omnes in genere et singulas in specie iureiurando, super id praestito, sancte et inviolabiliter servaturos promiserimus, cum omnia pia instituta, maxime vero quae cultum Dei teroptimi maximi et honorem Dei-parae Virginis prae se ferant, pro pietatis nostrae studio ultro etiam promovere et augere cupiamus, facile nos intercessione certorum consiliariorum nostrorum apud nos, nomine civium nostrorum Leopoliensium Ruthenorum ecclesiae tituli Assumptionis in coelos Betissimae Virginis Mariae, intra muros civitatis Leopoliensis consistentis, ex antecessoribus suis eiusdem ecclesiae fundatorum et provisorum, facta, adductos esse, ut inhaerendo privilegio olim Sigismundi Tertii, parentis nostri desideratissimi, de data Varsaviae, in conventione regni generali, die XV mensis octobris, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, ipsis concesso, et per nos in conventu felicissimae coronationis nostrae Cracoviae approbando (sic), inter alia omnia ibidem expressa et descripta pro maiori gloriae Dei propagatione et ecclesiae illius ornamento iisdem provisoribus et fraternitati ipsorum circa eiusdem Beatissimae Virginis ecclesiam religiosos ritus sui alias czerncow, prout illis melius et commodius placuerit, fundandi, iisdemque de necessaria sustentatione providendi, et sine cuiusquam impedimento, difficultate et praesentatione munere suo provisoriatus fungendi et disponendi, prout ea omnia in suis privilegiis aliisque literis, praefatae ecclesiae et fraternitati servientibus, continentur et descripta sunt, plenam facultatem concederemus. Prout quidem iustae ipsorum petitioni annuentes, concedimus et damus, praesentibus litteris nostris, iuraque illorum omnia approbamus, confirmamus et roboramus, illaque omnia debitum perpetuae firmitatis robur obtinere atque ab omnibus et singulis hanc nostram concessionem teneri et observari debere volumus et serio mandamus, iuribus nostris regalibus, rei publicae et ecclesiae catholicae salvis manentibus. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri

mandavimus. Datum Leopoli, die decima mensis octobris, anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo quarto, regnorum nostrorum Poloniae II, Sveciae vero III anno. Vladislaus rex. Locus sigilli minoris cancellariae regni. Confirmatio privilegii confraternitatis Beatissimae Virginis Mariae Leopoliensis. Nos itaque Michael rex praedictae supplicationi benigne annuentes praeinsertas litteras in omnibus earum punctis, clausulis, articulis et conditionibus approbandas, confirmandas et ratificandas esse duximus. Quemadmodum ut iuris est authoritate nostra regia approbamus, confirmamus hisce litteris nostris, decernentes easdem vim et robur perpetuae et inviolabilis firmitatis obtinere debere, in cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri iussimus. Datum Cracoviae, in comitiis regni generalibus, die decima mensis octobris, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo nono, regni nostri primo anno. Michael rex. Locus sigilli pensilis maioris cancellariae regni. Hieronymus Pinocius, regiae maiestatis secretarius, manu propria. Ac proinde nos Johannes Tertius rex praememoratae fraternitatis Ruthenorum, ritus graeci, civium Leopoliensium supplicationi benigne uti iustae ac legitimae annuentes praeinsertas litteras prout in suo tenore continentur approbandas et confirmandas esse duximus; prout easdem in omnibns et singulis earum punctis, clausulis, contentis, articulis, et conditionibus authoritate maiestatis nostrae regiae, approbamus, confirmamus, et ratificamus in aevum, decernentes et statuentes easdem vim et robur debitae perpetuae ac inviolabilis firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscribtas sigillo regni communiri iussimus. Datum Cracoviae, in comitiis felicis coronationis nostrae, die decima mensis februarii anno Domini MDCLXXIII, regni nostri I anno. Johannes rex. Adamus Sarnowski, Varsaviensis, Łovicensis canonicus sacrae regiae maiestatis secretarius. Confirmatio privilegii confraternitatis Beatissimae Virginis civibus Leopoliensibus ritus graeci. Locus sigilli pensilis minoris cancellariae regni. Nos itaque Augustus Secundus rex suprascriptae fraternitatis Ruthenorum, ritus graeci, civium Leopoliensium

supplicationi, uti iustae, debitae ac legitimae benigne et gratiose annuentes introcontentas litteras, prout in suo tenore existunt approbandas, ratificandas et confirmandas esse duximus, prout quidem easdem in omnibus et singulis earum punctis, contentis, clausulis, articulis et conditionibus authoritate nostra regia approbamus, confirmamus et ratificamus perpetuo et in aevum, decernentes et statuentes easdem vim et robur perpetuae ac inviolabilis firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem manu nostra subscriptas sigillo regni communiri mandavimus. Datum Cracoviae, sub tempus felicissimae coronationis, anno Domini MDCXCVII, regni nostri I-mo anno. Augustus rex. Confirmatio privilegii confraternitatis Beatissimae Virginis Mariae Leopoliensis ritus graeci. Maximilianus de Tęczyn Ossoliński, vexillifer Drohiciensis, sigilli maioris regni secretarius, manu propria. Concordat cum suis originalibus antiquis manu propria. Confirmatio Augusti Secundi privilegiia Vladislao Quarto pro libera manutentione monachorum seu czerncόw penes ecclesiam Assumptionis Beatissimae Virginis Mariae confraternitati Leopoliensi collati. Cracoviae, anno millesimo sexcentesimo nonagesimo septimo, die sexta octobris. Locus sigilli pensilis maioris cancellariae regni in teca laminea in cera rubra expressi funiculo ceruleo perferati, post cuius ingrossationem originale exemplar idem generosus offerens rursus ad se recepit, et de recepto sibique restituto officium praesens quietavit.

Львов. бернард. архивъ, кн. гр., т. 566, стр. 1886—1893.

CLIII.

1697 года, 6 октября. Король Августъ II потверждаетъ грамоты, данныя прежними королями Львовскому братству на монастырь и церковь св. Онуфрія.

Ad iudicium etc... veniens personaliter religiosissimus in Christo pater Bonifacius Krownicki, ordinis sancti Basilii Magni monachus, ad aedes sancti Onuphrii hic Leopoli, in suburbio Cracoviensi siti, superior obtulit eidem iudicio et ad acticandum porrexit transactionem huic Leopoliensi monasterio sancti Onuphrii servientem, in pergameno contentam tenoris talis: Augustus Secundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogithiae, Livoniae, Wołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque, nec non hereditarius dux Saxoniae et princeps elector. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis, productas coram nobis esse litteras pargamaeneas, manu serenissimi Johannis Tertii, praedecessoris nostri subscriptas et sigillo pensili communitas, confirmationem confirmatorum privilegiorum monasterii sancti Onuphrii ritus graeci Leopoli consistentis, eiusdem sanas, salvas, illaesas omnique suspitionis nota carentes, supplicatumque nobis, ut easdem authoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur. Quarum tenor de verbo ad verbum est talis: Johannes Tertius, Dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogithiae, Livoniae, Wołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Kijoviae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis, productas coram nobis esse litteras pargamaeneas, manu serenissimi olim Michaelis, praedecessoris nostri subscriptas et sigillo pensili communitas, confirmationem confirmatorum privilegiorum monasterii sancti Onuphrii ritus graeci Leopoli consistentis, eiusdem monachis servientium sanas, salvas et illaesas

omnique suspitionis nota carentes, supplicatumque nobis, ut easdem authoritate nostra regia approbare, confirmare et ratificare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor de verbo ad verbum sequitur estque talis: Johannes Casimirus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogithiae, Livoniae, Smolensciae Czernichoviaeque, nec non Suecorum, Gottorum, Vandalorumque hereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis, exhibitas nobis esse literas pargamaeneas Sigismundi Tertii, parentis nostri desideratissimi, manu subscriptas et sigillo minoris cancellariae regni communitas, sanas, salvas et illaesas, continentes in se confirmationem privilegiorum monasterii sancti Onuphrii ritus graeci Leopoli consistentis, supplicatumque nobis, ut easdem approbare et confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor est talis: Sigismundus Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogithiae Livoniaeque, nec non regni Sveciae, proximus heres et futurus rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis, harum notitiam habituris, supplicatum fuisse nobis nomine Ruthenorum civium Leopoliensium fraternitatis Assumptionis in coelos Beatissimae Virginis Mariae, seniorum monasterii sancti Onuphrii ritus graeci, a suis praedecessoribus fundati et dotati provisorum administratorum, Basiliique prioris conventus eiusdem ut iura, privilegia, instituta, decreta, fundationes, immunitates et praerogativas praedicto monasterio sancti Onuphrii fundationis, vulgo Stauropigion dictae in suburbio Leopoliensi, sub arce superiori, in platea pontis armenici, penes monasterium Armenorum ex una, et penes domum Gregorii Głuszkiewicz partibus ex altera iacentem, quoque modo servientes approbare, ratificare et confirmare, eamque in rem privilegium nostrum manus nostrae subscriptione et sigillo regni munitum concedere dignaremur. Nos vero, quamvis iam antea tempore felicis coronationis nostrae de sententia omnium ordinum regni omnia in universum iura, privilegia, decreta et alias quasvis immunitates et praerogativas seculares et spirituales cuiuscunque

tatus et conditionis hominum tum et locorum quorumcunque abunde atis approbaverimus et confirmaverimus, tamen illustrium et magni-icorum Constantini, ducis ab Ostrog, palatini Kijoviae, marschalci Vołhyniae Vlodimiriaeque, nec non Thodori Skumin, palatini Novo-grodensis et Olithinensis, nostrorum capitaneorum, intercessione eorum nomine apud nos factae benigne favendo omnia iura, decreta, insti-uta, privilegia, ritus, ceremonias, usus, consuetudines, possesiones, undationes, donationes, inscriptiones, immunitates, libertates et raerogativas quasvis et singulas tam a serenissimis praedecessoribus nostris, quam a quopiam altero monasterio praefato sancti Onuphrii ro ritu institutisque religionis graecae, fundato concessas inscriptas, actas, datas, adiudicatas et donatas continuoque usu, et assidua pos-esione consuetudine huiusque retentas et observatas. Nominatim ero privilegium seu decretum per Eremiam, patriarcham Constan-inopolitanum, cui a nobis quoque in dominiis nostris omnia, pro itu suo exercenda instituendo, concessa fuit potestas, latum et sy-odo ruthenica Brestensi approbatum, vigore cuius decreti hoc idem nonasterium iure fundationis Stauropigion fundatum et dotatum esse, lliusque curam administrationum, ius patronatus et praesentationem oponis a metropolita Kijoviensi ad confratres et seniores fraterni-atis suprascriptae debere spectare et pertinere declaravit et ordi-avit, prout ea omnia in eisdem inscriptionibus, decretis, privilegiis liisque omnibus quibusvis literis monasterio suprascripto sancti Onuphrii, vel ipsi quoque fraternitati servientibus continentur, ab isdemque administratoribus tenentur, habentur, possidentur, et exer-entur, non aliter ac si hic omnia et singula in suorum tenore ontentorum de verbo ad verbum descripta et expressa forent. Specialibus literis nostris, ad id editis, authoritate nostra regia appro-anda, ratificanda et confirmanda esse duximus; prout praesentibus nostris literis in omnibus illorum punctis, clausulis, articulis, et onditionibus, iuribus publicis et ecclesiae catholicae, nihil derogando, pprobamur, ratificamus et confirmamus, eaque omnia vim et robur erpetuae firmitatis habere et obtinere volumus ita, ut suprascripta

fraternitas vel sui confratres et seniores praedictum monasterium sancti Onuphrii cum omnibus illius fructibus, usibus, fundis, campis, hortis, aedificiis, pomariis tum et prato, ad paludem Białhorsciae błoto dictam, iacenti, aliisque omnibus et singulis pertinentiis e re et utilitate eiusdem monasterii, in sua cura, tutela, provisione et administratione habeant, gerant et gubernent administrentque, fructusque et proventus illius non nisi in pios usus necessariaque monasterii ipsius monachorumque in eo degentium convertant et expendant. Quoniam vero per fundum monasterii et eiusdem canalibus aqua fertur, propter maiorem in eo habitantium commoditatem liberum usum aquae eiusmodi hactenus quoque consuetam (sic) ipsi monasterio concedimus, adscribimus et attribuimus, harum vigore literarum. In cuius rei fidem evidentiusque testimonium hasce manu nostra subscripsimus et sigillum regni pensile eisdem subapponi mandavimus. Datum Cracoviae, in conventione regni generali, die XV mensis octobris, anno Domini MDCXII, regni vero nostri quinto anno. Sigismundus rex. Albertus Sękowski. Nos itaque supplicationi praedictae uti iustae, benigne annuentes praeinsertas literas in omnibus earum punctis, clausulis, articulis et conditionibus approbandas et confirmandas esse duximus, uti quidem in quantum iuris est approbamus et confirmamus, hisce literis nostris decernentes easdem debitae et inviolabilis firmitatis robur obtinere debere. In cuius rei fidem praesentes manu nostra suscriptas sigillo regni communiri mandavimus. Datum Cracoviae, in conventu felicis coronationis nostrae, XXIX mensis ianuarii, anno Domini MDCXLIX, regnorum nostrorum Poloniae et Sveciae I anno. Johannes Casimirus rex. Locus pensilis sigilli minoris cancellariae regni. Remigianus de Piaseczno, regens cancellariae regni. Nos itaque Michael rex praedictae supplicationi uti iustae, benigne annuentes praeinsertas literas in omnibus earum punctis clausulis et condicionibus approbandas, confirmandas et ratificandas esse duximus, confirmamusque, approbamus et ratificamus praesentibus authoritate nostra regia, decernentes easdem in quantum iuris est vim et robur debitae et inviolabilis firmitatis obtinere de-

bere. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni nostri communiri mandavimus. Datum Cracoviae, in comitiis generalibus regni, felicis coronationis nostrae, die decima mensis octobris, anno Domini MDCLXIX, regni nostri Poloniae primo anno. Michael rex. Locus sigilli pensilis. Rogatianus in Bużenin Pstrokonski, regens maioris cancellariae regni, succamerarius Brestensis, Cuiaviensis. Ac proinde nos Johannes Tertius rex suprainsertae fraternitatis supplicationi uti iustae, benigne annuentes praetactas literas prout in suo tenore continentur, in omnibus et singulis earum punctis, clausulis, conditionibus, contentis et articulis approbandas, ratificandas et confirmandas esse duximus, prout authoritate nostra regia approbamus, confirmamus et ratificamus, easdemque vim et robur debitae, perpetuae et inviolabilis firmitatis obtinere debere decernimus et statuimus. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Cracoviae, in comitiis felicis coronationis nostrae, die V mensis martii, anno Domini MDCLXXVI, regni vero nostri primo anno. Confirmatio privilegiorum sancti Onuphrii Ruthenorum Leopoliensium. Johannes rex. Adamus Sarnowski, Varsaviensis, Lovicensis canonicus, regiae maiestatis secretarius. Locus sigilli pensilis regni. Nos igitur Augustus II rex supraspecificatae fraternitatis supplicationi eidem gratiose et benigne annuentes praeinsertas literas in omnibus earum punctis, clausulis, conditionibus, ligamentis et articulis approbandas, confirmandas et ratificandas esse duximus, prout quidem authoritate nostra regia approbamus, confirmamus et ratificamus in aevum, decernentes et statuentes easdem vim et robur debitae, perpetuae ac inviolabilis firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Cracoviae, sub tempus felicis coronationis nostrae, die VI mensis octobris anno domini MDCXCVII, regni vero nostri anno primo. Augustus rex. Confirmatio privilegiorum monasterii sancti Onuphrii Ruthenorum Leopoliensium. Maximilianus de Tęczyn Ossoliński, vecillifer Drohiciensis, sigilli maioris regni secretarius, manu propria. Locus sigilli

regni pensilis. Post cuius ingrossationem originale exemplar eiusdem idem offerens rursus ad se recepit, et de recepto sibique restituto iudicium praesens quietavit.

Льв. берн. арх. кн. гр. Льв., т. 129 стр. 446—451.

CLIV.

1700 года, 15 іюня. Дипломъ короля Августа II-го Іосифу Шумлянскому, епископу Львовскому, данный ему по поводу окончательнаго и открытаго присоединенія его къ уніи, и заключающій въ себѣ изложеніе правъ и преимуществъ какъ самого Шумлянскаго, такъ и духовенства и мірянъ-уніатовъ.

August Wtory, z Bożey łaski król Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kijowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Siewierski, Czerniechowski etc... dziedziczny xiąże Saski, y elector.

Wieczney zalecic należy pamięci komu kolwiek wiedzieć będzie należało, tak napotym, iako y teraz; iż nie maiąc w panowaniu na nic milszego, iako żeby na iedney szali dostoienstwo koscielne z dostoienstwem naszym ważylismy, co kosciolowi, osobom koscielnym y ich prawu należy, prawem zarowno Boskim y ludzkim w krolestwie naszym Polskim y w. x. Litewskim y prowincyach Ruskich y innych, panowaniu naszemu podległych, y żeby wdzięczną pamięcią nayiasnieyszych antecessorow naszych wspomniawszy fundatie, przywileie, statuta y constitutie ziednoczenia graeco-ruskiey religiey z swiętą stolicą Rzymską Apostolską nie tylko w dawnych prawach zachowac, ale tez et in auge przyczynic nam krolowi katolickiemu za przystoyną y chwalebną rzecz miec chcemy. Staraiąc się, ażeby dissidentes in religione ad gremium sanctae Matris ecclesiae przysc y złączyc się mogli, y to wszystko wyznac, co swięta Matka kosciół Rzymski katolicki wyznawa y wierze. Kiedy za tym wielebny Jozef

Szumlanski, episcop ritus graeci Lwowski, Halicki y Kamienca Podolskiego, administrator dobr metropolitanskich graeco-ruskich, w Koronie, wielkim xięstwie Litewskim będących, y dobr do archimandryey Pieczarskiey w Litwie, na Rusi y w Polesiu zostaiących, iuż dawno, ieszcze za żywota nayiasnieyszego niegdy Jana Trzeciego, krola Polskiego, antecessora naszego, per se orsivum tractatum w Warszawie in anno millesimo sexcentesimo septuagesimo septimo schisma eiurauerat, iako w sobie uberius iego professia diplomate regio firmata in se habet, która ze do tych czas nie była publikowana, ani manifestata, a to ob motus bellorum et interregnum; y teraz tenże wielebny episcop Lwowski ogłosił się nam et toti senatui in senatus consilio praesentibus, że quod non fecit uczynic usiłuie y deklaruie. Jakoż iuż de facto coram illustrissimo et reverendissimo in Christo Patre Domini cardinali Radzieiowski, archiepiscopo Gnesnensi, primate regni, et reverendissimo domino Joanne Antonio Davia, nuntio apostolico, professią swoią odnowił y podpisał, y cale się z kosciołem Rzymskim złączył y ziednoczył, y całą dyecezyą swoię w krotkim czasie do teyże swiętey uniey perswadowac y przyprowadzic obowiązał się. Dla czego słuszną rzecz baczymy, a żeby wielebny Jozef Szumlanski, episcop Lwowski z całą swoią dyoecesią po przystąpieniu do uniey łaskę naszę krolewską y całey Rzeczypospolitey in desideriis suis uznał, które mu per praesens diploma concessibilia bydz mogą. W drugich zaś, ktorę albo ad ecclesiasticam potestatem, albo ad tres ordines całey Rzeczypospolitey spectant, regio nostro promittimus verbo, ze one na przyszłym, da Bóg, seymie juxta punctum in senatus consilio expressum, y w każdey okazyey, gdzie tego potrzeba będzie, promovere curabimus, recensendo in hoc diplomate te desideria, które clero unito cum latino słuzą, to iest: Primo. Azeby ritus graecus iuxta sinodos oecumenicas per sancta patres instructus, a sede apostolica approbatus, manu teneatur. Secundo. Beneficia ecclesiastica w dioecezyach swoich ruskich, do uniey przyłączonych, iako to episkopie, archimandrie, iuxta leges regni samey szlachcie Ruskiey, unitom in

vita et religione sancti Basilii probatis conferowac obiecuiemy. Beneficia zas minoris classis zgodnym osobom conferemus iuxta legem każdemu monasterowi servientem, za praesentowaniem nam osob per loci ordinarium. Tertio. Duchowienstwo ruskie, osobliwie swieccy duchowni, gaudebunt omnibus libertatibus et privilegiis iuxta leges canonicas et statuta antiqua regni. Quarto. Bractwa y monastery in suis immunitatibus et libertatibus conservabimus, nad ktorymi iednak zwierchność loci ordinarii w przestrzeganiu dobrego rządu iuxta usum et consuetudines aliorum unitorum regni nostri interturbare minime volumus. Quinto. Przywiley nayiasnieyszego krola jego mosci Zygmunta, antecessora naszego, renovamus circa assistentiam praelatorum ritus graeci ab latus nostrum. Sexto. Szlachta, mieszczanie y każdy podług swoiey conditiey circa praerogativas ritus latini zachowani będą, y mieszczanow w magistratach tak iako in ritu latino coaequabimus; domy in circulo civitatis wystawowac y kupowac pozwolamy tak w Koronie, iako y w. x. Litewskim, którzy ex graeco ritu ad unionem sanctae Romanae ecclesiae przystąpili y przystępowac będą. Septimo. Privilegia zas wydane wielebnemu Szumlanskiemu per specialem gratiam swiętey pamięci nayiasnieyszego krola i. mosci Jana Trzeciego na administratią dobr metropolitanskich y archymandryczych, Pieczarskich, Kijowskich, tak w Koronie, iako y w w. x. Litewskim będących, circa possessionem tychże dobr in toto approbamus et confirmamus, y ieżeliby na nie iakie privilegia ad sinistram informationem wyszły, nullitatis esse declaramus, sine praeiudicio tamen venerabilis Leonis Załęski metropolita uniti, casu quo sit in reali possessione aliquorum ex praedictis bonis. Insze puncta et desideria porrecta ad comitia regni odkładamy et remittimus, miec chcąc plenitudine authoritatis nostrae regiae przez to diploma nasze, ażeby graeci cum ritu sanctae Romanae ecclesiae uniti w cerkwiach, monastyrach, kaplicach osoby koscielne z familią swoią w krolewstwie naszym y w. x. Litewskim y we wszystkich prowincyach, gdzie tylko cerkwie zachodzą, ziednoczone z kosciołem swiętym Rzymskim circa immunitates iako xięży

traktowali, szanowali, y aby in toto zostawali według praw koronnych y constitutij, do robot ich niezwyczaynych chłopskich nie pociągalii, nie więzili, ani żadnemi exactiami y aggrawacyami przeciwko prawu y słusznosci aggrawowac się nie ważyli, ale onych iuxta iura et consuetudines przy swobodach y wolnosciach zachowali. Woyskom zas tak koronnym, iako y w. x. L. przechodzącym surowo rozkazuiemy, ażeby u duchownych w domach nie stawali, y onych żadnemi składkami, ezactiami y noclegami nie aggrawowali, ale tak szanowali, iako clerum ad ecclesiam ritus uniti pertinentem pod surowoscią y ostroscią artykułow woyskowych. Co iasnie wielmożnym, wielmożnym hetmanom oboyga narodow osobliwie zaleciemy, ażeby in declarata immunitate, ktorą praesenti diplomate nostro declaramus, nie byli ni od kogo urażeni, owszem zalecamy, wielebnym, wielmożnym, biskupom, senatorom, dignitarzom, urzędnikom, starostom et illorum oficiis competentibus, brachium nostrum regale tenentibus, żeby in quantum kto smiał y ważył się krzywdzic y infestowac osoby duchowne graeckie z swiętym kosciołem Rzymskim ziednoczone, aby pomoc, ratunek y assistentia dana im była. W miastach zas y miasteczkach naszych magistratom y wszystkim in genere officyalistom rozkazuiemy powagą naszą krolewską, żeby to duchowienstwo wszelką pomoc w sprawach swoich znało, y według dipłoma tego naszego, et circa immunitates ecclesiasticas, iura et constitutiones zachowane było pod łaską naszą, et sub poenis contra violatores diplomatum et salvi conductus nostri sancitis. Jeżeliby też kto z stanu rycerskiego ważył się pomienione duchowienstwo graeci ritus uniti aggrawowac, takiego nie tylko na seym, ale y na trybunał urodzonemu instygatorowi naszemu pozwac roskazuiemy, y to diploma nasze constitutią, da Pan Bog, na przyszłym seymie cum aliis desideriis eorum zmocniemy. Na co dla tym większey wagi przy podpisie ręki naszey pieczęc koronną przycisnąc roskazalismy. Datum w Warszawie, dnia XV miesiąca czerwca, roku Panskiepo MDCC, panowania naszepo III-go roku.

Augustus Rex.

Diplomata wielebnemu Szumlanskiemu, episcopowi ritus graeci unito Lwowskiemu et toti dioecesi eius iuxta senatus consultum.

Inductum ad acta metrices regni cancellariae nostrae majoris die 4 junij anno Domini 1700.

Matthias Ladowski, regiae maiestatis secretarius m. p.

Venceslaus Franciscus Trzcinski, pincerna Raven... j. m. r. secretarius.

Изъ рукописей Кіевской Духовной Академіи по рукописному каталогу „рукописи Кіево-Печерской Лавры". № 710. Грамота писана на пергаментѣ. Печать оторвана.

Этотъ же документъ записанъ и въ Каменецкой гродской записовой книгѣ 1699 и 1770 гг. на 158 л. Книга хранится въ Кіев. Централ. Архивѣ подъ № 3954.

Этотъ же документъ записанъ въ Варшавскомъ главномъ архивѣ древнихъ актовъ въ метрич. книгѣ подъ № 219, л. 532—534.

Львов. ставропиг. архивъ, связка XVII, фасцикулъ 121.

CLV.

1700 года, 18 іюня. Листъ короля Августа II, объ утвержденіи привилегій Львовскаго ставропигіальнаго братства и не принужденіи его Іосифомъ Шумлянскимъ къ уніи.

August Wtóry, z Bożej łaski król Polski, wielki książę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Inflanski, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Smolenski, Siewierski i Czerniechowski, dziedziczny książę Saskie y elektor. Oznaimuiemy tym listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć tylko należy, osobliwie, jednak, wielebnemu Józefowi Szumlańskiemu, episkopowi Lwowskiemu, Halickiemu y Kamieńca Podolskiego. Supplikowało nam przez panów rad naszych pobożne bractwo Lwowskie stauropigialne ritus graeci, nie w uniey będące, ecclesiarum binarum,

sub titylo: unius w Niebowzięcia Naświętszey Panny mieyskiey, alterius monasterii S. Onufrego Pustelnika przedmieyskiey, in tutela, patrocinio et provissoratu eorundem zostające, abyśmy prawa ich, diplomata iuris patronatus, immunitates, privilegia, wszelkie ich porządki, postanowienia, fundusze y starożytne zwyczaie od nayjaśnieyszych antecessorów naszych, królów polskich nadane, y od nas samych łaskawie na szczęśliwey koronacyiey naszey konfirmowane, stwierdzili y zmocnili, iakoż stosuiąc się do słuszney tychże suppliki, ninieyszym listem naszym wszystkie ich prawa in genere et specie we wszytkich punktach, klausułach, artykułach, ligamentach władzą naszą królewską stwierdzamy y zmacniamy, pisma, do tychże praw referuiące się, tak od wielebności twoiey reką własną podpisane y pieczęcią stwierdzone, iako et ab antecedaneis ritus eiusdem episcopis nadane, które tu pro insertis ex inscriptis de verbo ad verbum mieć chcemy y wiecznemi czasy konferuiemy y approbuiemy et sine laesione tychże zachowuiemy y wcale konserwuiemy. Do uniey z kościołem rzymskim recenter per professionem fidei przez wielebność twoią wykonancy, też bractwo stauropigialne Lwowskie nie skłaniaiące się, abyś nie przymuszał y owszem przy starożytnych origentalis antiquae ecclesiae we wszytkim z następcami swemi nienaruszenie zachował porządkach, iakoż y my władzą naszą y powagą królewską et praesentium robore plenarie zachowuiemy y konserwuiemy. Inaczey nie czyniąc wierność twoja dla łaski naszey et sub rigore in convulsores privilegiorum seu rescriptorum nostrorum legibus regni sancitis. Co dla tym większey wagi y pewności reką naszą podpisawszy pieczęć przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia XVIII miesiąca czerwca, roku Pańskiego MDCC, panowania naszego III. Augustus rex. Locus sigilli cubicularis regni.

Львов. бернард. арх., кн. гр. Львов., т. 476, стр. 1731—1733.

CLVI.

1700 года, 21 іюня. Рескриптъ короля Августа II Іосифу Шумлянскому, о воспрещеніи ему насиліемъ принуждать Львовское ставропигіальное братство къ уніи, съ повелѣніемъ сохранять его при всѣхъ его правахъ въ силу обязательствъ данныхъ ему Шумлянскимъ, съ принятіемъ братства подъ свое особенное покровительство.

August Wtóry, z Bożej łaski król Polski, wielki książe Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Infiański, Smoleński, Siewierski y Czerniechowski, dziedziczny książę Saski y elektor. Wielebnemu Józefowi Szumlańskiemu, episkopowi Lwowskiemu, Halickiemu y Kamieńca Podolskiego, wiernie nam miłemu łaska nasza królewska. Wielebny wiernie nam miły! Kiedy wielebność twoja post initum et subsequutum senatus consilium do społeczności kościoła swiętego rzymskiego z chwałą Pana Boga naszego libere accessisti, a bractwo Lwowskie ritus graeci nie w uniej będące binarum ecclesiarum sub titulis: unius Wniebowzięcie Najświętszej Panny miejskiej, alterius monasterii s. Onuphrii Eremitae, in tutela et patrocinio eiusdem existentium tutando se iuribus, privilegiis et immunitatibus od najjaśnieyszych antecessorów królów Polskich nadanych y od nas samych na szczęśliwej koronacyey naszey łaskawie konfirmowanych, nie chcąc cale iisdem iść vestigiis, trzymając się oraz starożytnego od cerkwi świętej nieodmiennego postanowienia y porządków, przeto stosując się do ichże suppliki, żadnego nie chcąc do takowego dzieła vi et violenter attrahere, chętnieśmy się do tego skłonili y wielebności waszej zlecić umyśliliśmy, jakoż niniejszym zlecamy listem, abyś jako sam sanctam dobrowolnie amplexus unionem, tak e converso pomienione bractwo Stauropigialne ritus graeci Lwowskie do uniej gwałtem nie przymuszał, ale przy dawnych ich prawach, obrzędach, ceremoniach, zwyczajach, funduszach, y przy pismach ręką własną wierności waszej podpisanych y pieczęcią ztwierdzonych, jako et ab antecedaneis ritus eiusdem episcopis nadanych, cale y nienaruszenie zachował y nie

odmiennie konserwował. Warujemy przytym wszelkie praedictarum ecclesiarum duchownych, tamże residujących, i osób ich bezpieczeństwo, ażeby sub omni securitati et protectione nostra zawsze permaneant, nie chcemy inaczej nie czyniąc dla łaski naszej królewskiej. Na co się dla tym większej wagi y pewności ręką własną podpisawszy, pieczęć przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, die XXI miesiąca czerwca, roku Pańskiego MDCC, panowania naszego III. Augustus rex. Locus sigilli cubicularis regni. M. W. Kicinski, pieczęci pokojowej jego królewskiej mości sekretarz.

Львов. бернард. архивъ, кн. гр. Льв., т. 476, стр. 1730—1731.

CLVII.

1700 года, 26 іюня. Грамота короля Августа II Львовскому братству съ потвержденіемъ его правъ по отношенію къ мѣстному епископу и свѣтскимъ властямъ.

Augustus Secundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque, necnon haereditarius dux Saxoniae et princeps elector. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis, specialiter tamen venerabili Josepho Szumlański, episcopo ritus graeci Leopoliensi atque post sera fata eius succedaneis, dum benedicente dextra Dei liberisque inclitae reipublicae Polonae suffragiis in regio solio collati sumus, non alia ratione famam et gloriam nostri nominis ad omnes partes orbis extendere decrevimus, quam ex benefica manu, altera hostes terrendo et profligando, altera cives et subditos nostros cuiuslibet status et conditionis circa leges regni, iura, privilegia, libertates, immunitates, praerogativas conservando. Cum itaque confraternitas, Stauropigion dicta, civitatis nostrae Leopoliensis ritus graeci ecclesiarum binarum sub titulis: unius Assymptionis in coelum Gloriosissimae Virginis

Mariae intra, alterius extra moenia monasterii Sancti Onufrii Eremitae in tutela et patrocinio eiusdem existentium, supplicasset, quatenus iura, privilegia eiusdem confraternitatis confirmare dignaremur, prout quidem in felici coronationis nostrae conventu, omnia in genere et singula in specie iura, privilegia, libertates, immunitates, concessiones et quasvis praerogativas seculares et spirituales, iuris patronatus, collationis spiritualium omniaque pia instituta, maxime vero, quae cultum Dei ter optimi maximi et honorem Deiparae Virginis Mariae ornamentumque ecclesiarum prae se ferunt, per serenissimos antecessores nostros reges Poloniae iuste et rationabiliter concessa, abunde satis approbaverimus et confirmaverimus, adeo ut nihil amplius quicquam de certitudine et plenitudine iuris ipsius dubitare possit, nihilominus tamen, cum singulariter et seorsim eandem iurium confirmationem, pro maiori eiusdem confraternitatis subsistentia habere possit, proinde annuentes eius iustae et legitimae supplicationi exemplo serenissimorum antecessorum nostrorum iura, privilegia in confirmationibus serenissimorum olim divae memoriae antecessorum nostrorum expressa, libertates, immunitates, praerogativas, praecipue fundationes, locationes, consvetudines, inscriptiones datas, donatas, decreta cum quibuscunque personis prolata, typographiam intutata, ritus, ceremonias, rescripta, continuo usu et assidua possessione et consvetudine obtenta et retenta ab immemorabili tempore, eidem confraternitati, stauropigianae dictae, tam in genere, quam in specie, elargita et confirmata et ad hoc usque tempus habita et obtenta a serenissimis praedecessoribus nostris regibus Poloniae usque ad serenissimum praedecessorem nostrum benigne data, concessa, collata, approbata, confirmata et ratificata, quae hic de verbo ad verbum pro inseriis habere volumus in omnibus et singulis eorum punctis, positionibus, clausulis, articulis, conditionibus, nexibus, titulis, ligamentis ac integro tenore, de plenitudine potestatis nostrae regiae approbanda, ratificanda, innovanda, confirmanda et manu tenenda esse duximus, prout quidem nunc approbamus, ratificamus, innovamus, confirmamus et manutenemus at praesentium literarum nostrarum

speciali patrocinio et singulari protectione nostra regia supra fatam confraternitatem inscripsimus et insinuavimus, decernentes ipsa omnia et singula, in originalibus literis nostris et privilegiis descripta, vim et robur perpetuae et irrevocabilis firmitatis obtinere debere. Insuper verbo regio promittimus et praesentibus literis nostris spondemus eadem omnia et singula eidem confraternitati Leopoliensi, stauropigion dictae, liberum religionis ritus graeci exercitium juxta antiquos usus, praxes, constitutiones orthodoxae origentalis ecclesiae graecae eiusdemque ritus antiquitus observatos et observandos in aevum immutabiliter et violabiliter habere, plene, integre et irrevocabiliter observare declaramus volumusque, etiam et promittimus pro nobis et serenissimis successoribus nostris praedictam confraternitatem totamque ritus eiusdem nationem graeco-ruthenam, in metropoli Russiae, civitate nostra Leopoliensi commorantem et commanentem, fideliter et constanter circa oppugnationes praedictae civitatis sese opponentis singula eorum bona ac personas, obtenta et possessa, realiterque cum usfructu apprehensa, ab omnibus iniuriis, laesionibus, violentiis, oppressionibus, persecutionibus, gravaminibus et angariis quarumvis personarum cuiuscumque status, dignitatis, praeeminentiae et conditionis hominibus ac officialium nostrorum, specialiter tamen a venerabili ritus graeci episcopo praesenti et in postsuccedaneis, a nobili et spectabili magistratu civitatis nostrae Leopoliensis, nunc et pro tempore existentibus, tueri, defendere, nec alias adinventiones in eos adinveniri faciemus, nec cuipiam permittemus, sed eos bonaque eorum omnia in respectu, gratia et protectione nostra regia manentes, iuxta antiquam practicatam consuetudinem, ceremonias, leges regni, usus, canones, articulos et constitutiones antiquae origentalis ecclesiae, quibus eadem confraternitas instructa et in suum ordinem descripta continetur, prout per serenissimos antecessores nostros inclitos Poloniae reges fecerunt conservari, conservabimus et manutenebimus atque conservari faciemus neque alicui alii praeiudicium atque violentiam facere permittimus, nec ceremonias antiquas, iuxta antiquum ritum graeco-ruthenum immutabiliter

praestare solitas, nullatenus alienabimus aut alicui alienare convellereque eadem permittemus, immo, uti legitimi suprafatarum ecclesiarum patroni, tutelares et provisores in sua cura, tutela et patrocinio, provisione et administratione habeant, gerant, gubernent administrentque, fructus et proventus in decorem et pios usus necessariaque monachorum in ibidem degentium convertant et expediant, non obstantibus quibusvis literis, privilegiis, in contrarium praesentium, quocumque modo et ratione, per quasvis personas publicas vel privatas, spirituales vel seculares, emanatis vel emanandis, quibus confraternitatem, Stauropigion dictam, suprascriptam afficere nullatenus possunt, quae praesentibus cassamus, annihilamus, derogamus derogataque perpetuis temporibus esse volumus. Quod ad universorum et singulorum cuiuscumque dignitatis, statuum et conditionis existentium, praesertim ritus graeci episcopórum, capitanei nostri Leopoliensis, nobilium et spectabilium proconsulis, consulum, advocati et scabinorum civitatis nostrae Leopoliensis, praesentium et pro tempore existentium, notitiam ducentes, mandamus et serio iniungimus, ut praenominatam confraternitatem iuxta praefatas confirmationis nostrae literas in omnibus eorundem punctis, conditionibus, clausulis et articulis, prorogativis, libertatibus et immunitatibus modo superius expressis, a nobis authoritate nostra regia et a serenissimis antecessoribus nostris concessas, conservetis nec quovis modo, praetextu et exquisito colore contradicere praesumatis, ne in minimo puncto praedictarum literarum nostrarum obruari procuretis, quae omnia ab omnibus, specialiter tamen ab episcopis ritus graeci praesente et pro tempore existentibus et ab aliis quibusvis personis magistratuque Leopoliensi firmiter et inviolabiliter observent, pro gratia nostra regia debitoque suo officio ac sub poena viginti millium aureorum hungaricalium, medietatem fisco nostro, parti vero gravatae aliam medietatem toties, quoties praesenti privilegio de certa scientia nostra hisce contradictum impugnatum fuerit, irremissibiliter extendenda et totaliter succubenda; aliter ne feceritis. In quorum omnium et singulorum praemissorum fidem firmiusque

robur et evidentius testimonium praesentes, manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsaviae, die XXVI mensis iunii, anno Domini MDCC, regni nostri III. Augustus rex. Locus sigilli maioris cancellariae regni. Venceslaus-Franciscus Trzciński, pincerna Ravensis, sacrae regiae majestatis secretarius.

Львовскій бернардин. архивъ книга гродск. Львов., т. 476, стр. 1733—1737.

CLVIII.

1700 года, 30 іюня. Реляція объ отнятіи братской церкви во Львовѣ у православныхъ и отдачѣ уніатамъ.

Anno D(omi)ni 1700, odebranie czerkwi we Lwowie [1]).

Po śmierci nieboszczyka i. m. x. Winnickiego, episcopa Lwowskiego(?) wstąpył na tę gedność iego m-ść x. Szumlanski. Ten tedy accessit ad sacram unionem s. r. ecclesiae, abiurando schisma ruthenum. Tego tedy die 10 iulij, według naszego, a 30 iunij, według starego kalendarza, iasnie wielmożny i. m. pan kastellan Krakowski wprowadził cum assistentia loci ordinarii, magistratu y innych do cerkwi mieyskiey murowaney, którey to cerkwi bractwo, dotąd pasterzowi swemu praestando posłuszeństwo, teraz, że ad unionem ecclesiae accessit, chciało sie eximere z iego iurisdictiey, dawnemi iakimis prawami broniąc się, że tylko dependent od samego patriarchy Constantynopolskiego, ale że to iuż zniosły konstitucie swieższe, przyszło do tego, gdy cerkiew zamkniętą kilka dni trzymali, że zażyli, na klotki y skoble, potężnego swiętego Piotra klucza, y tak wprowadzony episkop zaczął y solemnizował nabożeństwo, we dzwony uderzono, kazanie pop ieden dosć dobrze miał, unią persuadendo, i. w. i. m. p. kasztellan Krakowski, iasnie w. i. m. p. woiewoda Ruski y inni rózni ich mości byli na całym nabozenstwie, a po-

---

[1]) Эти слова написаны на поляхъ.

tym bankietował wszystkich solemnie i. m. x. episkop. Między pospolstwem zaś mieszaiącym sie sine ratione, co wiedzieć iakich, y buntowniczych mow nie masz drugie dosć smieszne, inni osobliwie iako y baby, nim czerkiew odbito, iedna drugą ciesząc, byli tey wiary, że wszyscy mieli sie, zaraz do cerkwi wszedłszy, w swinie poobracać. Jest zaś siła choć y prostakow wiesniakow, którzy są rectioris mentis; a tak za czasem uspokoi sie to wszystko.

Библіотека Оссолинскихъ, катологгъ рукописей № 253, стр. 87.

CLIX.

1701 года, 8 февраля. Объявленіе Іосифа Шумлянскаго о присоединеніи будтобы къ уніи Львовскаго Ставропигіальнаго братства.

Joseph Szumlanski, episkop Lwowski, Halicki y Kamienca Podolskiego, metropoliy Kiiowskiej administrator, archimandrita Pieczarski.

Wiadomo czynię na wieczną pamiątkę et secuturae in potomne czasy podaie posteri toti, iż iako in praeliminaribus wescia mego do s. iednosci z kosciołem rzymskim w promulgacyi oney nie inne miałem motivum et obiectum, tylko naprzod chwałę Boga u Troycy nierozdzielney jedynego, potym abym insolentes exprobationes, zagęsczone in religione differencie, diffidencie, convulsiones iurium, zamieszania, aggrancie duchowienstwa y inne ztąd pullulantia mala mogł sapire, prawa, wolnosci, immunitates y praerogatiwy duchowienstwa et secularis rebus redintegrare, y ad primum et essentiale reducere esse; Bóg tylko scrutator et wynitor cordium lepie ię wie; i nie wprzod do tego przystompiłem, puki in praemissis publicznie deklaracia in senatus consilio Varsoviae die 29 mensis maii, 1700 anno per acto et concluso mnie per scriptum aut . . . . . . daną, a potym per diploma naiasnieyszego krola i. m. Augusta, sczęsliwie nam teraz panuiącego, insistendo tey że deklaracyi w Warszawie die 15 mensis iuny, anno eodem wydane,

ktore w sobie obszerniey edisserit, nie byłem assekurowany; tak omni studio, wszelkiemi siłami incumbebam, y nie zfatigowaną applikacią starałem się wszystkich dioecesianow moich in integro bez naymnieyszego usczerbku ad unum ovile przyprowadzić, y w zgodą iednosci sw. coadunare symmetrią. Jakoż Bog Sam, Ktory, ubi vult, spirat, to wszy(s)tko łatwo, absque omni populi motu et scandoloso exemplo, pobłogosławił; kiedy, między innemi, y szlachetnie urodzeni panowie bractwo Stauropigialne Lwowskie cerkwie Usnienia Przenaswiętszey Panny, w miescie będącey, mnie w Chrystusie poszłuszni synowie, lubo in primo accessu, zdali sie coś niby recalcitrare woli y władzy moiey y temu swiątobliwemu, iakoby się opponere y przeszkadzać dziełu; iednak długo w tyw non perseuerando, libere, ultronee non coacti, nec compulsi, ad idem gremium iednosci swiętey accesserunt, y stanowszy przedemną przez deputowanych braci swoich, tu na ten czas znayduiących sie, iako to, nominatim, przez szlachetnych panow: Hrehorego Rysinowicza, Mikołaia Michalewicza, Piotra Siemianowicza, Stefana Łaszkowskiego, Jakóba Lawryszewicza, Jana Michalewicza, Cypryana Kisielnickiego, Zotę Isarowicza, Jerzego Dragnowicza, Janiego Mikołaiewicza, Romana Janowicza, Alexandra Wiernickiego, Konstantego Kocia, należytą tey swoiey, niby w tym tergiversacyi, dali iustifikacią, nie żeby te chwalebną w wiekopomne czasy y niebu samemu przyiemną akcią ganic, reprimere et rescindere zamyslali, ale zelo boni publici, stimulo conscientiae, maiąc za nieuchybny cel conseruacią status sui, praw y wolnosci od naiasnieyszych krolow, y teraz szczęsliwie nam panuiącego, także antecessorow moich, episkopow Lwowskich, y mnie samego onym nadanych y approbowanych, w ktorych spiritus vitalis status ich że et ecclesiae consistit; trudno było slepo y zamrużonemi oczyma, do czego ich ratio et necessitas obligowała, nie uważaiąc consequencyi, isć tam, skąd, odezwawszy się y umowiwszy, salus universi, a inaczey, nec spes pendebat. Więc po tey swoiey iustifikacyi y przeczytanym sobie diploma, ktorym omnis immunitas praw, przywileiow, praero-

gatyw y wolnosci coaequatio in omnibus muniis et dignitatibus warowana y deklarowana, wszelką opaczną z siebie znosząc interpretacią, iednosć swiętą liberare ac spontanee, nie dependencią y musem, uchoway Boże, iakowym acceptowali, professią fidei iuxta symbolum Athanasij sancti, podług zwyczaiu, nullis gradibus et solennitatibus essentialibus, praetermisis, swych y drugich społbraci swoich, protunc absentium, imieniem, eiurando anteriores actus przedemną, adstante plurimo clero, wykonali, publico ore unum pastorem unumque ovile wyznali et iuramento corporali potwerdzili. W czym episcopale moie tym publicznym instrumentem daię testimonium, y aby onych iakowa krytykuiąca malignitas nie posądzała, fide, honore et conscientia mea episcopali w tym onych cuiquo y oswiadczam, oraz zelo boni publici et amore religionis to deklaruię y obiecuię, że omni conatu y wszelką applikacią, uzyczyli Bóg zdrowia, starać będę, diploma pomienione, ad acta officii consularis Leopoliensis feria secunda pridie festi sanctae Margarethae virginis et martyris, anno quo supra 1700, podane, in omnibus eius punctis, osobliwie in ordine, quo ad punctum sextum, ad executionem przywiesć y, gdzie będzie należało, dopomodz, aby forma et figura praw, wolnosci et immunitatum ecclesiae, poniekąd deformata et defigurata, restaurari, iako declaratione senatus consilii et diplomate cautum, reformari et refigurari mogła. Co żeby wszy(s)tkim extra omnem dubietatis quaestionem actus praesens innotescat, a potym posteritas czytała, y w tym upewniona była, tym scriptem moim fide, honore et conscientia wyraźam y, on ręką własną przy zwykłey pieczęci podpisawszy, ad archivum teyże Confraternyi podaię. Działo się w kathedrze moiey episkopskiey swiętego Jerzego Lwowskiei, dnia osmego mensis februarii, 1701 anno. Joseph Szumlanski, episcopus Lwowski, Halicki y Kamienca Podolskiego.

Мѣсто печатей.

(двѣ печати).

На другой страницѣ: Professio fidei, per nobilem Confraternitatem ecclesiae ritus graeci Leopoliensis intra moenia civitatis suae

sub titulo Assumptionis in coelum Gloriae V. Mariae, ad. s. unionem accedendo, expleva in anno 1701. № 14.

Львовскій ставропиг. архивъ, связка XX-я.

CLX.

1701 года, 14 февраля. Грамота короля Августа II Адаму Сенявскому, воеводѣ Белзскому, старостѣ Львовскому и Рогатинскому, о назначеніи его первымъ коммисаромъ по дѣлу о притѣсненіяхъ братства со стороны Шумлянскаго и о насильственномъ присоединеніи его къ уніи.

Августъ II, милостію Божіею король Польскій и проч...... Велможному Адамови Сенявскому, воеводѣ Белзскому, Львовскому, Рогатинскому старостѣ, упрейме намъ милому, милость наша королевская. Велможныи упрейме намъ милыи! Великую видячи кривду, безправя и обиду, и уйму правъ коронныхъ о волномъ держанію вѣры своей народови Рускому и писанихъ, през велебного Іосифа Шумлянского, еп. Лвовского, пополненую, который братство ставропѣгѣалное Лвовское и людеи, въ унѣи не будучихъ, нуждою до унѣи принудити усилуетъ и духовные особы, въ уніи не будучие, до подпису на унѣю припуждалъ, церковь Матере Божіеи въ градѣ Лвовѣ насиліемъ отбилъ и одобралъ, престолъ свой ку ней увпровадилъ и прочая упреимости твоей, яко старостѣ Лвовскому, добрѣ свѣдомыя насилия содѣлалъ; хотя убо мы онымъ в таковомъ разореніи повагою и протекціею нашею королевскою до помочи на отданіе тое ихъ церкве съ монастыромъ св. Онуфрія и выпроваженіе въспять престола (или катедры) [1]) тогожъ велебного епископа Лвовского, назначаемъ комѣсію и первѣишимъ комисаромъ упреимость твою избираемъ, щобы ты, яко староста Лвовский и нашъ комѣсаръ, въ такъ явномъ безправію,

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

которое ся онымъ дѣетъ, ставалъ и повагою своею старостиною и комѣсарскою увспирати рачилъ и въ у всемъ комѣсію нашу доскутечне дѣломъ въ отданію отобранос церкви и выпроважанію изъ ней катедры истотне привелъ; учинишъ тое вѣрне твоя м(илость) для ласкѣ нашой, которому доброго здровія отъ Господа Бога желаемъ. Данъ в Варшавѣ дня XIV февруарія, року MDCCI, виленія нашего року 4.

Августъ кроль. (М. П.) Петръ, Кіевскѣ реентъ канцелярии коронной.

Львов. ставропиг. архивъ, связка XXII и XIV.

CLXI.

1714 года. Изложеніе основаній, почему русская нація въ г. Львовѣ и послѣ принятія уніи не можетъ пользоваться одинаковыми правами съ польскою, составленное для представленія въ королевскій судъ.

Informatio in causa cum Ruthenis ratione admissionis ad immunitates et officia civitati Leopoliensi in iudiciis sacrae regiae maiestatis per eosdem intentata anno 1714.

Leopolis civitas a Leone, Danielis Russorum Australium ducis filio, sub annum Domini 1270 condita, tandem mascula stirpe praedicti Danielis deficiente, a Casimiro, Vladislai Locticii filio, Magno nuncupato, rege Poloniae anno 1340 per deditionem recepta est, in qua Rutheni et aliarum nationum cives, protunc eam inhabitantes, se, iura sua et iurisdictionem omnem, solum religionis et rituum suorum veterum conservationem pacti, in manus victoris regis tradidere, prout refert Herburt historiae Polonae lib XII fol. 263 his formalibus: „Wczem Kazimierz król upewniony rozumiejąc, że już czas przyszedł ziemię ruską, przodków swoich niedbalstwem upuszczoną, snadnie pod władzę swoją przywieść, z nagłem wojskiem, z dworzan swoich y senatorskich wybranem, daleką drogę miesiąca kwietnia do Rusi wypada, Lwów, stolicę tameczną, oblega,

gdzie niedługo bawiąc Kazimierza, siebie, zamki obadwa niższy i wyższy i same miasto Lwów poddają i tylko sobie używanie wiary swojej dawnej wymawiają“. Idem referunt veteres annales civitatis fol. 1-mo, quorum excerptum producitur sub №...[1]). Ex his documentis patet, regem Casimirum, subacta civitate, ne Russi, natura sua mutabiles, post discessum suum in regnum, res novas ac rebellionem, iam alias sub Lescone Nigro et aliis subsequentibus Poloniae principibus, aliquoties iteratam, denuo moliantur, sub veritum statum civitatis immutasse, ac colonias germanorum ac silesorum, sub signis suis protunc militantium, introduxisse, a solitaque veteri ruthenicali iurisdictione illorum fidei civitatem cum omnibus eius muniis, officiis ac iurisdictione (natione ruthenica iuxta pacta deditionis circa ritum et usum iuris sui tantum relicta) [2]) attribuisse, ac demum post lapsum annorum sexdecim, videlicet tota iam Russia subiungta et in provinciam regni Poloniae redacta, ius theutonicum maydeburgense per privilegium s. C. intra octavas Pentecosten anno 1356 fundasse et germanis, protunc civitatem incolentibus, attribuisse, quod privilegium videat libri pargamenei fol. 3. Mansit in eo iure et statu natio ruthenica pacate, non tantum officiis et iurisdictione, verum libertatibus quoque et immunitatibus, civibus ritus romani concessis, privata, per spatium 165 annorum, nec quidquam in praemissis innovare praesumpsit, prout sonat decretum serenissimi Sigismundi Primi anno 1525, quod producetur infra sub. №...[1]), usque dum libertatum suarum, sicuti praemissum, coarctatarum, praetensam coram iudiciis s. r. maiestatis civitati, ratione quinque punctorum, actionem instituit, quibus eorum praetensionibus commissarii, ab eadem s. r. maiestate designati, discussis, iisdem nationem ruthenicam abiudicarunt et insuper magistratum circa ius patronatus, sacrificos ad eorum ecclesias praesentandi, conservarunt, prout videre est decretum eiusmodi decisionis commissoriorum approbatorium f. c. in vigilia festi ss. Petri et Pauli apostolorum a. D. 1521 libri

---

[1]) Въ подлинникѣ номеръ пропущенъ.

[2]) Въ подлинникѣ скобки,

pargamenei folio 137. Iterum in anno 1525 haec eadem natio ruthenica instituit actionem magistratui et civitati ratione denegatae coemptionis lapidearum (domorum) extra plateam ruthenicam sitarum, tum propinationis liquorum, pannorum incisionis artificiorum liberi exercitii denegationis. Verum iudicium s. r. maiestatis, visis iuribus civitatis et usu antiquo attento, coemptione lapidearum extra suam plateam, propinationibus et incisione panni artificiis in perpetuum illos abiudicavit, sola negotiandi facultate, ab antiquo observata, iisdem relicta, decreto conventionali Petricoviae f. c. post festum sancti Valentini proxima anno 1525 videatur in libro pargameneo fol. 139. Obtinuerunt post haec iidem Rutheni regnante serenissimo Sigismundo Augusto Primo privilegium quoddam per modum ordinationis inter se et civitatem; verum illud nullibi inter iura et munimenta reperio. Nihilominus arbitror, hoc privilegium minus operari posse, ex rationibus: 1-mo. Quia praesumitur sine adcitatione partis, ad sinistram cancellariae informationem, contra iura civitatis antiquiora, tantorum annorum spatio et patientia partium firmata, emanatum esse. 2-do. Quia decreto regio cum iudaeis cautum, ne iura vetera per recentiora tollantur, quinimo antiquioribus maior firmitudo attributa, videatur decretum Sigismundi Primi a. D. 1527 libri pargamenei fol. 146. 3-tio. Quia in causa per Skałka, quondam civem ruthenum, seu verius instrumentum nationis suae, regnante serenissimo Joanne Tertio, propinationum et negotiationum civitati intentata, allegata ordinatio in iudiciis s. r. m. fuerat reproducta, qua non obstante, haec eadem civitas circa usum et iura sua antiqua conservata exstitit, prout videre est dictum decretum infra № . . . [1]). His non contenta inquieta haec natio et per praetensam admissionem ad pares libertates cum civibus Polonis, ambitionem altiorum animo sortiri volens, iterum (regnante) serenissimo Stephano Battoreo, veterem suam cramben recoxit et civitati ad iam alias sub Sigismundo Primo abiudicatas praetensiones actionem in-

---

[1]) Въ подлинникѣ номеръ пропущенъ.

stituit; verum sacra regia maiestas in iudiciis relationum propriarum, visibus, iuribus utriusque partis libertatem, tempore tantum nundinarum et non alias mercium suarum distractionem et divenditionem nationi ruthenicae (quam facultatem etiam advenae et undeamque venientes mercatores in hac civitate semper habent) [1]) concesseit, in sacris vero civitatem circa decretum anni 1521 supra allegatum in toto conservavit. Quod decretum videre est inter privilegia pannicidarum № . . . [2]). Tot ac tantis per tot intervalla saeculorum attentatis moliminibus, saepefatae nationi non procedentibus, evenit proxime elapso saeculo anno, videlicet 1672, ut civitas haec a Turcis et Tartaris hostiliter per septimanas aliquod oppugnata, tandem liberationis suae pretium aliquod miriadibus imperialium pacta, impossibilitatem condictae pecuniae in tam stricto spacio (praesertim maiore parte civium metu dilapsa) [1]), datis ex ordinibus et nationibus civitatis duumvirum obsidibus intercessit, inter quos ex ruthena natione civis cognomine Affendyk, sorte an electione Turcarum delectus, et duram una cum aliis servitutem perpessus, et tamen consors eius lacrimis multis nihil quidquam iuribus civitatis adversum ab ordinibus regni obtinere potuit, verum eidem generatim tantum, non ulnatim neque libratim, merces suas vendere concessum, prout videre est constitutionem anni 1678 titulo: Libertacya sławetnej Affendikowej. His totius nationis nomine attentatis non procedentibus, unus ex iis Michael Skałka nomine, privato quidem nomine, verum (prout supponitur) [1]) pars pro toto et in nuce sua totam hiadem nationis suae complexus, super libero mercaturae et propinationis liquorum exercitio, serenissimo Joanne III regnante anno 1684, e cancellaria regni privilegium exportavit; verum hoc privilegium, visis iuribus civitatis, reponibile per decretum regnorum (?) adiuventum, et civitas circa iura et usus antiquos conservata, Varsaviae feria secunda ipsa octava festi visitationis beatissimae Mariae virginis a. D. 1685. Productis hisce iuribus et documentis, probare intendimus: 1-mo.

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

[2]) Въ подлинникѣ номеръ пропущенъ.

Quod natio haec, civitate a Casimiro Magno rege iure belli acquisita, circa sui deditionem solam ritus et religionis conservationem pacta, consequenter omnibus officiis et regimine civitatis sese abdicavit, hocque manifeste patuit, dum per aliquot centena annorum cum civitate et ordinibus eiusdem de diversis praetensionibus in iudiciis regiis, iure mediante, agens de admissione ad officia et iurisdictionem, nihil unquam innovavit. Quae quidem officia serenissimus rex de plenitudine potestatis suae non ex ullo motivo schismatis, verum (ut supponitur) [1]) propter stabiliendam, in provincia noviter acquisita, dominationem suam removendasque civium ruthenorum cum finitimis Meochis, Valachis, Moldavis caeterisque religionis suae consortibus gentibus regno nocivas coindelligentias, iure novo videlicet theutonico maydeburgensi fundato, germanis, magis sibi et regno fide ac constantia probatis, ac successive civibus gentis Polonae in eadem iura expostsuccedentibus atribuit; ruthenos vero sub forma et nomine nationis corpus quidem civitatis, sed longe diminutis libertatibus et immunitatibus, civibus ritus romani benigniter concessis, circa ritus tamen et ius eorum reliquit, prout ex historia Polona excerptae ex annalibus civitatis et privilegio fundationis patet. 2-do. Quod licet praedicti rutheni aperte ne hiscere audebant, indirecte tamen ad officia primaeva et iurisdictionem in civitate gestam per pacificationem et coaequationem cum civibus ritus romani omni saeculo viam sibi sternere volebant, verum his quoque libertatibus et immunitatibus, ad praecludendum illorum ad altiora ambitum, tam per antiquiora decreta serenissimorum regum Sigismundi I, Stephani Battorei, quam novissima serenisimi Ioannis III, sunt in perpetuum abiudicati, civitasque et ordines eius circa iura sua cetera et fundationem conservata. Unde iure merito inferri posset, quod rutheni civibus simplicibus et nonnulli officii ornatis in iuribus suis inferiores cum officialibus civitatis, maiores immunitates et praerogativas gratia principum adeptis, aequari

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

non possuut; alias contra omnia iura, per tot saecula per civitatem super ipsis lucrata, ante omnia necessaria esset in integrum restitutio, quod non speratur. 3-tio. Quod in fundamento iurium intercessit usus plusquam praescriptus et immemorialis, per 358 annorum spacium usque ad diem praesentem continuatus, nec ullatenus interruptus, quinimo per approbationes tam reipublicae per constitutiones plurimas, praesertim Grodnae anno 1678 et novellam Lublini anno 1704 titulo miasto Lwów, quam diplomata serenissimorum regum circa felices coronationes morum? successive, usque ad serenissimum regem nunc feliciter regnantem, roboratus et confirmatus. Quae constitutiones possunt legi et diploma serenissimi regis producitur sub №...[1]).—Praeter suprascripta documenta, rationes inconvincibiles civitas nostra pro iure suo adfert huiusmodi: 1-ma. Quia de ratione status est, in hac civitate, a gente Polona armis acquisita et iugum eiusdem passa, solos nationis dominantis cives prima officia obtinere, ad normam nobilitatis, quae in palatinatu Russiae, licet quo ad praerogativas omnes cum gente Polona est coequata, officia tamen, praesertim illa, quae iurisdictionem et iudicia annexa habent, soli terrigenae gentis Polonae administrant, quod adeo manifestum est, ut non indigeat probatione. 2-do. Quia in hac civitate ab ipsa fundatione statum quendam et pulchram harmoniam ordines et nationes constituunt, omnia lauda, consensu plebiscita, per ordines et nationes constituta, civitas pro iure habet. Ad haec tot iura et decreta cum capitaneis, judacis et aliis ex instantia ordinum et nationum lucrata, quae omnia, cessante et inter ordines civitatis admissa una ex nationibus, cum enormi dedecore civitatis immutari deberent, et in metropoli Russiae, ex nulla iusta et legali ratione, nomen nationis extingui. 3-tia. Quia cum hac natione iura ratione mercantiarum, propinationum, praesentationis sacerdotum civitati per tot saecula intercesserunt, quae omnia, sublata natione, necesse esset extingui et in iuribus, tanto labore et impensa lucratis, civitatem

---

[1]) Въ подлинникѣ номеръ пропущенъ.

succumbere. 4-ta. Quia rutheni in hac actione sibi non constant et sunt variantes, citationem enim revificatoriam extradiderunt nomine nationis, decretum vero contumaciale obtinuerunt nomine confraternitatis, quod igitur concernit nomen confraternitatis, hoc nihil quidquam in civitate et officiis eius operari potest, cum ad merum tantum regimen ecclesiae illorum, intra moenia existentis, et administrationem eius in temporalibus pertinet, atque non tantum ex solis civibus verum etiam ex suburbibus (quibus iura alia cum civitate intercedunt) [1]) ac etiam extraneis graecis origentalibus et ipsis equestris ordinis personis constat, iuraque et decreta civitati per tot saeculorum tractus non cum confraternitate quapiam (prout ex supra allegatis patet) [1]), verum cum natione, ad corpus civitatis pertinente, intercesserunt; unde hic fraudem . . . . huius nationis et praecipue antesignati eius famati Laszkowski animadvertimus, qui nomine confraternitatis ecclesiasticae lucrari immunitates civitatis intendens, ... non solum cives suos, sed mercatores graecos extraneos, postposita iurisdictione civili, contra iura castrensia agnoscentes et continuo negotiationes suas hac in civitate, cum summa civium depauperatione et extrema fere ruina, exercentes, onera vero nulla penitus tam civilia, quam reipublicae, supportantes, cum enormi iurium civitatis iactura vult comprehendi. Quo ad nomen nationis, haec natio maiore ex parte in hac civitate extincta est, et vix vestigia eius extunt, cum enim a fundatione serenissimi Casimiri plateam suam separatam (ultra quam nullibi in tota civitate bona stantia coemere potuit) [1]) totam ferme et integram in manus alienasse, videlicet equestris ordinis, spiritualium ac etiam iudaeorum, tradidisset et dicendidisset, prout excerpto ex regestris Loncheriae probatur, quod producitur sub №. . . [2]); nonnullis vero potentioribus, utpote Bałłabaniis, Kołoniis, Papariis, Nestoroviciis praerogativam equestris ordinis (nescitur meritone, an pretio) [1]) adeptis, ita natio praefata eviluit, ut cives illius adpraesens sparsim

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

[2]) Въ подлинникѣ номеръ пропущенъ.

tantum per civitatem habitantes, possessiunculas modicas, easque aere alieno gravatas, retineant, et non tantum officia et autoritatem civitatis in regno cum primariis coequatae gerere, verum nomen et decorem antiquum nationis ex condigno repraesentare non possunt, praesertim cum et hi pauci, qui adhuc extant, parum sensibus capti, partim nobilium subditi et necdum emancipati, partim impossessionati, reliqua mechanicorum et suburbanorum rudium et illeteratorum turba ad officia gerenda, praesertim in hac civitate, prout asynus ad lyram, apta, quod ipsum etiam per inquisitionem probare civitas parata. 5-ta. Quia haec natio, sicut ab aevo regibus et reipublicae parum fida et mutabilis, inconstantiae suae poenas, amissionem omnium muniorum civitatis et subiectionem magistratui et iuri theutonico tulit, ita civitas ipsa nihilo meliora fidei illorum documenta pluries experta, praesertim in anno . . . . [1]) cum rebellis exercitus cosacorum cum . . . . . suo Chmielniccio civitatem corona obsidionali oppugnaret, hi nitebantur omnibus artibus in manus illorum, uti fidei suae consortium, civitatem, nisi Polonorum civium virtus et constantia improbis conatibus illorum viriliter restitisset, prostituere, quod inquisitione sanum probari potest. Nec unio ac si cum sancta ecclesia catholica nationis huius in causa praesenti operari potest ex rationibus: 1-mo. Quia haec (tametsi est vera) [2]) ad forum conscientiae et ecclesiae statum spectat adque statum politicum et bonum ordinem civitatis, iuribus suis antiquis innixum, immunitare non potest, nam usus antiquus et immemorialis etiam contra ipsas ecclesias praescribit. 2-do. Quia praeterito quoque saeculo natio armenica ad unionem sacrae romanae ecclesiae (nescio an sincerius) [2]) accessit et licet cives honestissimos et gerendis muniis longe aptiores habeat, tamen contenta est statu suo, nec officia civitatis praetendit. 3-tio. Quia ex supra allegatis documentis patet, quod quaecunque decreta cum Ruthenis civitati intercesserunt, ea non ex motivo schismatis et contrariae religionis,

[1]) Въ подлинникѣ годъ не поставленъ.

[2]) Въ подлинникѣ скобки.

sed in fundamento iurium et usuum antiquorum civitatis, prolata,— quonam igitur modo non ex motivo disunionis obtenta invalidari possunt. 4-to. Quia nec sanctae unionis signa manifesta et evidentia in nostris Ruthenis conspicitur. Cum enim anno 1700 unioni huic per episcopum suum, reverendissimum olim Szumlański, cum autoritate et asistentia illustrissimi domini Jabłonowski, castellani Cracoviensis, exercituum regni supremi ducis, ad ecclesiam suam magnam civitatensem introducendae, occlusis et potentissime firmatis dictae ecclesiae undequaque portis, sese oposuissent, tandem adnitenti maiori potentia et foribus aut efractis, aut per serifabros reseratis, eandem unionem non tam libenter, quam reverenter tolerantes, nullam post hoc dicti sui ad eandem accessus benevolam ratificationem et verae fidei professionem civitati huic exhibent, quinimo maioris ab eadem aversionis . . . . . . suspicionem, dum non tantum sacerdotes nostros a celebrandis in suis ecclesiis missae sacrificiis arcent, homines suos a percipiendis in ecclesiis nostris eucharistiae sacramentis prohibent, verum feria sexta magna proxima, qua visitari sacra sepulchra Salvatoris nostri per ecclesias solent, nostros homines, ecclesiam eorum civitatensem visitare volentes, ab ingressu eiusdem (contra quam etiam in schismate existentes admittere solebaut) [1]) occlusis foribus prohibent, unde praemissa non videntur esse signa manifesta conversionis illorum. Obtinuerunt quidem, favore praedictae unionis, constitutionem in comitiis Lublinensibus in anno 1704; verum haec quoque videtur civitati non posse praeiudicare ex rationibus: 1-mo. Quia contra iura antiquissima et cardinalia civitatis, videlicet fundationem Casimiri Magni et alia subsequentia iura, obtenta. 2-do. Quia civitas in eisdem comitiis aprobationem iurium suorum et antiquarum constitutionum obtinuit, quae videatur tit. miasto Lwów fol. . . . . [2]) et per consequens respublica hac confirmatione constitutionis pro Ruthenis latae derogavit. 3-tio. Quia haec constitutio favore unionis stetit,

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

[2]) Въ подлинникѣ пропущено.

iam vero—de vera unione; ex supra recensitis est, cur dubitemus, iuxta scripturam: „ex actibus illorum cognoscetis eos“. 4-to. Quia civitas nostra, non super iure regni, sed super theutonico maydeburgensi fundata, regiturque iuribus antiquis et specialibus, a serenissimis regibus Poloniae, tanquam regiarum civitatum directis et supremis dominis, sibi graciose concessis, quibus constitutio haec, recenter emanata, praeiudicare non deberet, pro . . . . iudicia sacrae regiae majestatis domini nostri clementissimi informari cupimus: quod eiusmodi novitas, quae in qualibet civitate et republica est odiosa, non a tota natione ruthenica ambitur, agnoscunt enim isti . . . . . [1]), qui supersunt . . . . . [1]), ignorantiam literarum et formalem ineptitudinem officiorum civilium, administrationem et quamvis iurisdictionem, rem arduam ac plane imposibilem sibi esse; imo etsi lucrarentur, dubito, ut aliquando hunc ambitum meditentur; verum hic temerarius et impotens ambitus unius Laszkowski antesignani illorum est, qui aliqualiter literis tinctus et quadam acticitate inter rudem suae nationis populum autoritatem adeptus, spes immensas non propriis impensis, sed (ut praesumitur) [2]) aere communi confraternitatis suae (eandem quasi in . . . . [1]) commodum aliquid lucraturus esset ludificans) [2]) sustentat, magistratui suo, cui omnem submissionem et observantiam ex vi iuramenti super iure civitatis praestiti tenetur, recalcitrat, contributiones in necessitates publicas civitatis, communi omnium ordinum et nationum consensu lauda . . . . . , [3]) tam ipse solvere nequit(?), quam aliis suae nationis civibus prohibet et . . . . [3]) pro emonendis iisdem missos verbis asperis et verborum comminatione efficit, protectiones magnatum, in praeiudicium iurium civitatis et postpositionem magistratus, assumit et multa alia, bono civi non convenientia, praesumit, ex quibus actibus eius in metum adigitur civitas haec, ne homo, a teneris in Moschovia inter lucra et mercaturas

[1]) Въ подлинникѣ пропущено.
[2]) Въ подлинникѣ скобки.
[3]) Въ подлинникѣ вырвано.

educatus ac moribus, amicitia, idiomate et quod maximum communis fidei vinculo exteris iunctus, per praetensam immodicam hanc officiorum civitatis ambitionem, exitium eidem aliquod cum tempore meditetur. Proinde magistratus et ordines civitatis suplicant humillime, ne autoritas, vices regias in civitate iuxta sonantiam decretorum obtinens, et immunitas communium civium gentis Polonae, quam ex se et antecessoribus suis in arduis civitatis casibus sanguine ferme proprio acquisiverunt et intemerata constantia ac . . . .[1]) erga reges suos ac rempublicam publicum eiusdem . . . . . .[1]) commeruerunt, unius civis Rutheni, nihil quidquam meritorum et decoris tam ex se, quam ex maioribus suis, in hac civitate habentis immodicae et malefanae ambitioni, per adiudicationem indebiti contra iura praetensorum, prostituatur et occasio . . . . . .[1]) plebi, ex natura sua semper mobili et novitatum amanti, praesertim deplorato hoc reipublicae statu, contra magistratum suum recalcitrandi, turbas in civitate hac, finitim . . . .[1]) et hostium insultibus exposita, eiendi, mediaque extraordinaria in subversionem iurium et iurisdictionis ordinariae postpositionem assumendi, cui subiciabitur, si civitas in iure suo et non antiquo conservabitur. Salvo iudicio meliori.

Львовскій магистратскій архивъ, фасцикулъ 219, № 36.

---

[1]) Въ подлинникѣ пропущено.

ДОПОЛНЕНІЯ.

CLXII.

1443 года, 22 марта. Грамота короля Владислава Варнскаго Греко-русскому духовенству, о сравненіи его въ свободѣ вѣры и правахъ съ духовенствомъ Римско-католическимъ, и о предоставленіи ему духовныхъ судовъ и прежнихъ церковныхъ отчинъ.

In Nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ne gestarum notitia rerum ab humana evanescat memoria, cautum est actiones legitimas, quae recordii indigent, ... continentiam et testium annotationem, in notitiam transmitti posterorum,—proinde nos Vladislaus, Dei gratia Hungariae, Poloniae, Dalmatiae, Croatiae, Ramiae, Seruiae, Rasciae, Schlavoniae, Galliciae, Comaniaeque etc. rex, necnon terrarum Cracoviensis, Sandomiriensis, Lanciciensis, Cuiaviensis, Lithuaniaeque princeps suppremus, Pomeraniae Russiaeque dominus et haeres etc., significamus tenore praesentium, quibus expedit, universis, praesentibus et futuris, harum notitiam habitūris, quod dum in mente nostra crebrius revoluimus et aequa rationis libramine caelestia pensamus cum terrenis, non aliud per vehementiam laboriosae meditationis accipimus, quam quod, spretis mundi fallaciis et accrescentis saeculi seductrice gloria prorsus evulsa, mentis nostrae aciem in coelestia figamus, ubi candor lucis aeternae cunctorum fidelium mentes illustrat, corda conciliat, et extinctis odiorum flammis, universorum efficit animorum voluntates unanimes. Quamquam autem ex assumpto dignitatis officio, singulorum, regimini nostro subiectorum, utilitati intendere teneamur, cura tamen efficacior nos sollicitat, ut ea, quae divini cultus ampliationem, decūs et gloriam ac laudem, ecclesiaeque sacrarum ūnionem statumque feli-

cem et quietum respiciunt, convertamus animum, disponamus et mentem, nam in coelestes thesauros reponi ea indubite confidimus, quicquid ad magnificandum Deum et sacrarum ecclesiarum augmentum, ipso largiente, ordinamus. Cum igitur, Spiritus Sancti coorperante clementia, ecclesiae Orientalis ritus videlicet Graeci et Ruthenorum, quae longis heu temporibus in disparitate quadam et scisura fidei sanctae et divinorum sacramentorum, non sine multorum salutis dispendio, ab unione sanctae Romanae ecclesiae fluctuare videbatur, et quam unionem patres nostri, imo tota plebs calholica, temporibus nostris videre cupiebat, modo iam, miserante Domino, decretis sanctissimis domini Eugenii, nostri papae, quarti, et aliorum patrum plurimorum, fidei sanctae zelatorum, cum ipsa sancta Romana ac universali ecclesia reductasit ad identitatem dudum desideratae unionis pro tanto, ut ipsa ecclesia Orientalis praelatique et clerus universus eiusdem ritus Graeci et Ruthenorum, in amplitudine dominiorum nostrorum et ditioni nostrae subiectorum ubilibet consistentes, qui alias, stante huiusmodi disparitate et scisura, quandam depressionem sustinebant, restituta ipsius libertate, divino cultui insistere possit et Salvatoris nostri clementiam pro salvandis fidelium animabus et sanctae fidei conservando statu in pacis dulcedine uberius exorare valeant ad laudem et gloriam Dei omnipotentis, Qui nos Suo redemit preciosissimo sanguine, universis ecclesiis earumque episcopis seu vladicis, praelatis, clero et caeteris personis ecclesiasticis ejusdem ritus Graeci et Ruthenorum, haec omnia iura, libertates, modos, consuetudines et immunitates universas duximus in perpetuum concedendum, et praesentibus concedimus, quibus omnes ecclesiae regnorum nostrorum Poloniae et Hungariae etc. eorumqne archiepiscopi, episcopi, praelati et ceterae personae ecclesiae consuetudine Romanae ecclesiae utifruuntur atque gaudent. Volumus insuper et praesentibus decernimus, quod amodo nullus dignitariorum, capitaneorum, officialium, terrigenarum et ceterorum subiectorum nostrorum, cuiuscunque status aut conditionis existant, et praecipue regni nostri Poloniae praedicti, singula-

riter autem terrarum nostrarum Russiae, Podoliae et aliarum ipsis annexarum de iurisdictione praefatorum episcoporum, vladicarum et praelatorum eiusdem ritus Graeci et Ruthenorum, sed neque de iudiciis sacerdotum seu plebanorum ipsorum, immo de causis matrimonii, aut divortiorum, se deinceps impediant quoque modo, non obstante quavis consuetudine, ad hactenus in terris praescriptis quomodolibet in contrarium observata. Praeterea, ut iidem episcopi seu vladicae caeterique praelati et ecclesiae personae supradicti ritus graeci et Ruthenorum, vitae amminiculis sustentati, ad laudes Deo exolvendas eo commodius intendere possint,—ipsis et eorum ecclesiis universis, in dominiis nostris ubicunque existentibus, omnes villas et posessiones quaslibet, quibuscunque nominibus censeantur, quae ab antiquo ad ipsas ecclesias pertinere videbantur, et per quascunque personas et in quibuscunque terris et districtibus nostris in praesens habitas, cum omnibus eorum iuribus, pia mansuetudine duximus restituendum, et restituimus per praesentes temporibus in aevum successuris, harum, quibus sigillum nostrum appensum est, testimonio litterarum. Actum et datum Budae, feria sexta proxima ante Dominicam Oculi, anno Domini MCCCCXLIII. Praesentibus reverendo in Christo patre Simone de Rozgon, episcopo Agrigensi, magnificisque generosis strenuis et nobilibus: Laurentio alias Naderszpan de Hedranara regni Hungariae,—Hrickone de Pomarzany, terrae Podoliae palatinis, Malkone Halong nostrorum regnorum Dalmatiae, Croatiae et totius Schlavoniae Bano, Nicolao alias Scharleyski de Olyborce Vladislaviensi, Dobrogostio de Ostrorog Camenecensi castellanis, Floriano de Paczanow, subdapifero Cracoviensi et Nicolao de Boryszewice, magistro coquinae nostrae et aliorum quamplurimorum fidelium nostrorum testium ad praemissa. Datum per manus magnificorum Ioannis de Konicepole regni Poloniae cancellarii, et Petri de Sczekocin, vicecancellarii fidelium nostrorum sincere dilectorum. Ad relationem magnifici Petri de Sczekocin regni Poloniae vicecancellarii praedicti.

Варшавскій главный архивъ древнихъ актовъ, книга метрическая, № 199, л. 9—11.

CLXIII. [1])

1532 года. 26 января. Грамота короля Сигизмунда I, предписывающая старостамъ описывать оставшееся движимое имущество по смерти Перемышльскихъ епископовъ въ присутствіи двухъ чиновниковъ и двухъ лицъ православныхъ.

Litterae pro wladica Premislensi concessae.

Sigismundus etc... Significamus etc... Quod cum, secundum antiquam consuetudinem, omnes et universaeres mobiles, quibuscunque nominibus et cognominibus nuncuparentur, ad dispositionem nostram regiam devolui consueverint toties, quoties vladica Premisliensis pro tempore existens mortuus fuerit, quia vero hujusmodi res, morte vladicae derelictae, clam et aperte, aliquando etiam per vim, a quibusdam distrahi solerent, et non modo in domibus vladicae defuncti huiusmodi res, sed etiam in ecclesiis seu sinagogis eorum, hostiis et clausuris efractis, indigne requirebantur et rapiebantur, ideo supplicatum est nobis humiliter pro parte venerabilis Laurentii, vladicae moderni Premisliensis, et omnium ac singulorum spiritualium et secularium ritus ruthenici subditorum nostrorum fidelium dilectorum, ut in eo casu de securitate eorum et indemnitate nostra proinde dignaremur. Ideo tenore praesentium declaramus et perpetuis temporibus observari volumus: Quod quotiescumque vladicam Premisliensem pro tempore existentem mori contigerit, tunc capitaneus noster Premisliensis, qui pro tempore fuerit, cum duobus bonis viris de consulatu et aliis duobus viris ritus ruthenici, quos duxerit secum recipiendos, ad domum et curiam vladicae descendat et a poponibus absque ulla(?) violentia exquirat de rebus vladicae derelictis aut de mortuis, qui sub conscientia sua dicant et demonstrent, dicereque et demonstrare debent et teneantur, quae fuerint res vladicae praemortui derelictae, quibus visis et conspectis capitaneus praefatus aut eius vicegerens, praesentibus illis quatuor viris, omnes res huiusmodi fideliter conscribat et sigillet, tamdiuque conservet, donec a nobis aliud habuerit in mandatis. Harum litterarum testimonio

[1]) См. № XXII.

sigillum nostrum est appensum. Datum Cracoviae in conventione generali, feria quarta ante festum Purificacionis sanctissimae dominae nostrae Mariae, anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo secundo, regni vero nostri anno vigesimo sexto. Relatio magnifici Christophori de Schidlowiecz, castellani et capitanei generalis Cracoviensis ac regni Poloniae cancellarii.

Варшавскій главный архивъ древн. акт., кн. тетр., № 46, л. 129.

CLXIV.

1537 года, 8 октября. Грамота короля Сигизмунда I, данная Львовскому старостѣ, которою король воспрещаетъ старостамъ Львовскимъ вмѣшиваться въ назначеніе православныхъ намѣстниковъ и предоставляетъ это право католическимъ Львовскимъ архіепископамъ.

Actum in castro Leopoliensi, feria sexta in vigillia festi beatissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini 1644.

Privilegii oblata super eundem episcopatum.

Ad officium praesens castrense capitaneale Leopoliense litteras infrascriptas privilegium(sic) sacrae regiae maiestatis serenissimi olim piae recordationis Sigismundi regis Poloniae, ratione infrascriptorum benigniter collatorum, manu propria eiusdem serenissimi olim divae memoriae Sigismundi regis Poloniae subscriptas sigilloque cancellariae regni obsignatas, ad se per nobilem Martinum Karnowski, personaliter comparentem, per modum oblatae porrectas, suscepit actisque suis inscribi demandavit. Quarum litterarum tenor est eiusmodi: Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae.... Significamus tenore praesentium, quibus expedit, universis, harum notitiam habituris, quia cum reverendissimus in Christo pater dominus Bernardinus, archiepiscopus ecclesiae metropolitanae Leopoliensis, devote nobis dilectus, coram nobis exhibuit decretum, per nos iam pridem latum inter suam paternitatem et olim magnificum Stanislaum de Chodecz, regni nostri marschalcum, capitaneum Leopoliensem, occasione institutionis vicesgerentis, alias na-

miestnika dicti ritus ruthenici in Leopoli, in Kriłoss et alias in dioecesi Leopoliensi existentium, ad quam institutionem vicesgerentum capitanei nostri Leopoliensis ingerere solebant; supplicatumque esse nobis nomine suae reverendissimae paternitatis, ut eam iuxta decretum nostrum huiusmodi conservaremus. Nos, huiusmodi petitionibus annuentes, tibi generoso Nicolao Odnowski de Felstin, castellano Premisliensi et capitaneo Leopoliensi praesenti et pro tempore existentibus capitaneis Leopoliensibus immittimus mandatum, ut in tali casu vacantia ipsum reverendissimum dominum archiepiscopum eiusque successores archiepiscopos (non) impediat, neque impedire cuique permittat. Ipsique vicesgerenti sancti Georgii et aliis vicesgerentibus, quoties opus fuerit, vocatis ad se, id innotescat et demandet, ut ipsi domino archiepiscopo et eius successoribus archiepiscopis deferant, tanquam praelato et patrono suo et . . . . se erga suam paternitatem . . . . . . dispositionum decreti nostri, de quo praemissum, eosdem . . . . In cuius rei testimonium sigillum nostrum est subappensum. Datum Cracoviae, feria secunda post festum sancti Francisci proxima, anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo septimo, regni vero nostri anno trigessimo primo. Relatio magnifici Pauli de Volia, regni Poloniae vicecancellarii, burgrabii Cracoviensis et capitanei Gostinensis. Paulus de Volia, vicecancellarius. Post ingrossationem vero harum litterarum eidem offerenti originale illico est restitutum, de quo restituto officium praesens quietatur.

Львовскій бернардинскій архивъ, кн. грод., т. 395, стр. 867—868.

CLXV.

1541 года, 31 августа Грамота короля Сигизмунда I, о недопущеніи православныхъ гражданъ г. Бужска къ городскому управленію.

Litterae pro oppidanis Buscensibus, in terra Belzensi sittis.

Sigismundus etc. Significamus etc. Quia cum oppidani nostri oppido Busko, in terra Belzensi sitto, per nuncios suos nobis expo-

suissent ad officium consulatus et scabinatus eiusdem oppidi homines ritus ruthenici per officium capitaneale Buscense constitutos esse, praefectos et assumptos contra ius et privilegii litteras, ea in re a nobis superioribus dudum retroactis annis eidem oppido benigne datas et concessas. Nos tum, quoniam praedictas litteras nostras manibus nostris contrectavimus, palpavimus et legi audivimus, praenominatos cives Buscenses circa praefatarum litterarum nostrarum vim, tenorem et continentiam conservandos esse voluimus et conservamus harum serie litterarum, elucidantes nihilominus illas nostras priores litteras, ut videlicet nemo, nisi orthodoxae fidei sacrosanctae ecclesiae Romanae, ad officium consulatus seu quodcunque alliud officium civile eligi, assummi et constitui debeat temporibus perpetuis. . . . . iura, libertates et praerogativas hominum nostrorum et oppidorum tam a nobis, quam a tenutariis nostris et aliis quibusvis illibate et inviolabiliter teneri ac observari. Quocirca magnifico Andreae, comiti de Gorka, castellano Posnaniensi, et capitaneo maioris Poloniae generali, ac praefati oppidi nostri Busko capitaneo seu tenutario, in absentia eius vicecapitaneo Buscensi sincere nobis dilecto, atque aliis pro tempore existentibus Buscensibus capitaneis mandamus, ut et iuxta priores et praesentes nostras litteras, nullum hominum, qui sit alienus ab obedientia Romanae ecclesiae, ad officia civitatis istius Buscensis praeficiat, constituat nec assumat, et his, qui contra privilegium civitatis officiis civilibus sunt praefecti, demandet, ut eisdem officiis, anno a praefectione illorum effluxo, deinceps non immisceant. Ceterum quoniam praefati oppidani Buscenses exhibuerunt coram nobis originaliter privilegium, ius theutonicum maidemburgense, oppido et eius incolis concessum, in se continens, cuius vigore exemptum est praedictum oppidum Busko et eius incolae, cives et suburbani praesentes et futuri ab omni iurisdictione et potestate quorumvis officialium, ex quo privlegio cum plane constat, praefatos suburbanos Buscenses sub una esse iurisdictione et iuri civile theutonico, itaque eisdem libertatibus, iuribus, concessionibus et praerogativis, quibus cives seu incolae Buscenses hactenus

fruuntur, suburbanos illius oppidi Busko uti debere, ex hoc privilegio praesentibus declaramus, ita quod nihil aliud nobis seu arci nostrae, quam quod secundum antiquam consuetudinem sunt obligati et astricti, pendere teneantur, et laboribus vero septimanalibus ad arcem, seu praedia nostra, volumus, omnino esse immunes et liberos temporibus perpetuis, praeter piscinae reparationem, de qua in neutram partem constituimus, donec revideri illicque scire cupimus, faciemus. Proinde suprascripto capitaneo nostro moderno et aliis pro tempore existentibus Buscensibus mandamus, ut quod a nobis hic scriptum et decretum est, perpetuo et inviolabiliter servent et exequantur. Harum testimonio litterarum, quibus sigillum nostrum est appensum. Datum Vilnae, feria quarta post festum decolacionis sancti Ioannis Baptistae proxima, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo primo, regni nostri anno XXXV.

Варшавскій главный архивъ др. актовъ, кн. метрическая, № 62, л. 311—313.

CLXVI.

1542 года, 12 октября. Универсалъ короля Сигизмунда I, объ оставленіи армянскихъ и русскихъ священниковъ города Львова при ихъ прежнихъ правахъ.

Armeni et Ruteni popones, in civitate Leopoliensi existentes, in veteri consuetudine, occasione contributionum publicarum, conservantur.

Sigismundus etc. Universis et singulis, quorum interest, manifestum facimus. Quod cum quaesti nobis fuissent popones armeni et rutheni, in civitate nostra Leopoliensi existentes, de exactonibus contributionum publicarum, quod eos ad solvendas contributiones publicas, more aliorum Ruthenorum poponum, adigebant, quas illi se nunquam solvisse nisi eo tempore, quo alii cives Leopolienses asserebant, idque eam ob causam, quod ea libertate, qua reliqui Leopolienses cives, gaudent, atque eas ipsas publicas contributiones cum reliquis civibus Leopoliensibus, ex more et consuetudine antiquitus

observata, solvunt et munera civilia obeunt. Nos itaque certo edocti, popones armenos et ruthenos, Leopoli agentes, in solvendis ejusmodi publicis contributionibus consuetudinem eam habere, qua reliqui cives Leopolienses habent antiquitus et observant, illos in ea conservandos existimavimus, ita, prout praesentibus, conservamus modernoque et pro tempore existenti terrarum nostrarum Russiae exactori mandamus ita habere, volentes, ut eosdem armenos et ruthenos popones in hac eorum consuetudine solvendarum contributionum publicarum conservetis et a suis conservari jubeatis, secus non facturi pro officio suo et gratia nostra. Datum Cracoviae, feria quinta ante festum s. Galli proxima, anno Domini MDXLII, regni vero nostri XXXVI.

Варшавскій архивъ древнихъ актовъ, кн. метрич., № 63, л. 299.

CLXVII.

1548 года, 8 іюня. Предписаніе короля Сигизмунда Августа Марку Балабану не вмѣшиваться въ управленіе монастырями и духовными лицами, подчиненными вѣдѣнію Макарія, владыки Львовскаго.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviaeque etc. dominus et haeres. Nobili Marco Balaban, fideli, dilecto, gratiam regiam. Nobilis, fidelis, dilecte, delatum est ad nos, fidelitas tua cum non sit iniciata sacris ritus graeci et litterarum sit omnino expers, vi tamen in administrationem monasteriorum et personarum spiritualium eiusdem ritus sese ingerere, in praeiudicium reverendi patris Macarii Leopoliensi, Haliciensi Camenecensique vladicae, cuius ea propria est functio et contra quam deceatur personam tuam. Quare serio fidelitati tuae praecipimus, et ne amplius in alienam iurisdictionem quovismodo se intromittere audeat, sed intra fines suos se contineat; quod si facere pertinaciter neglexeris, nos rationem, qua in officio contineri possis, sumus inventuri, secus itaque ne feceris pro gratia

nostra. Datum Cracoviae, feria sexta post Octavas Corporis Christi anno Domini MDXLVIII, regni vero nostri XIX. Ad mandatum, proprium secrae regiae majeststis.

Львовскій бернардин. ар. кн. гр., т. 326, стр 870.

CLXVIII.

1578 года, 21 іюня. Грамота короля Стефана Баторія, данная русскимъ жителямъ города Львова, которою имъ разрѣшается продавать свои товары во Львовѣ только во время ярмарокъ и торговъ.

Decretum Stephani regis inter Ruthenos et catholicos de mercatura et propinationibus anno Domini 1578 [1]).

Stephanus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniaeque etc. princeps haereditarius. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis,—citatos fuisse ad nos et iudicium nostrum litteris citationis nostrae famatos proconsulem, consules, advocatum et scabinos civitatis nostrae Leopoliensis ex officiis et bonis suis, ad instantiam famatorum seniorum ac totius communitatis Ruthenorum ritus graeci, intra et extra civitatem Leopoliensem habitantium, pro eo, quod ipsi, in derogationem et vilipendium superioritatis nostrae regiae mandatorumque nostrorum, ea in causa productorum, ipsos penes, privilegia libertatesque, ipsis a serenissimo olim piae memoriae Sigismundo Augusto rege, praedecessore nostro, concessa et per serenissimum Henricum regem atque nos ipsos confirmata, conservare et manu tenere noluissent ad libertatesque et immunitates, quibus alii cives Polonii civitatis Leopoliensis gaudent, eos non admisissent, a sacerdotibusque ipsorum ecclesiae graecae dationes et contributiones exegissent, artificia mechanica ipsis laborare et exercere, sociosque prohibere, fovere, pannos ulnatim

---

[1]) Русскіе были уравнены во всѣхъ правахъ съ поляками Сигизмундомъ I-мъ, см. Архивъ ч. I, т 9, № XXVII. Эту привилегію потвердили: Генрихъ Валуа и Стефанъ Баторій, см. тамъ-же №№ XXVIII и XXXI и Львовскій бернардинскій архивъ, кн. гр., т. 335, стр. 443—445 и магистратскій архивъ, фасцикулъ 219, № 3.

incidere et alias mercaturas exercere, omnesque liquores venum exponere, propinare, conficere non permisissent, domos in circulo civitatis coëmere et artes liberales prohibuissent, officia et contubernia denegassent, propinationem vini malmatici, cervisiae, mellis impedissent, ab iisdem iuramenta corporalia ad instar aliorum civium Leopoliensium Polonorum praestare denegassent, exactionibusque ipsos onerando et liberaliter denegando, et propter propinationem, tum propter forum liberum nundinarum poenas exigendo, prout tenor privilegii ipsorum de praemissis latius obloquitur, quae omnia fecissent contra privilegium ipsorum; pensando sibi praemissa omnia contra ipsos ad summam triginta millium florenorum pecuniae polonicalis, tum etiam ad poenam viginti millium aureorum ungaricalium privilegio ipsorum expressam, citando ipsos iuxta privilegium ipsorum conservari damnaque recensita, exinde subsecuta, et poenas, in privilegio expressas, super se decerni, ut ea omnia in ipsis citationis nostrae litteris latius habentur descripta. In terminoque hodierno, ex ipsa citatione proveniente et hucusque coram iudicio relationum nostrarum propriarum continuato, partibus ipsis coram eodem iudicio relationum nostrarum comparentibus, et eum terminum iudicialiter attentantibus, atque productis iuribus, privilegiis directis suis, tum et statuto regni, de libertate mercandi omnium in generi regni mercatorum edito, controversias suas persequentibus,—nos cum consiliariis nostris, lateri nostro assedentibus, audita ac exanimata partium controversia, privilegiaque Ruthenorum, tum et statuto regni ac etiam decretis converita (sic) partis ab olim serenissimo Sigismundo rege coram productis, revisis allegatisque, ambarum partium in medium adductis bene . . . . . . attento eo, quod statuto regni omnibus in genere mercatoribus cuiuscunque nationis et generis indultum est omnia mercantiarum genera libratim et ulnatim distrahere, nec igitur Rutheni actores deterioris sint conditionis, quam alii omnes mercatores, decrevimus liberum esse eis debere, tempore tantum nundinarum et non amplius, mercimonia sua quaevis iuxta praescriptum statuti, supra commemorati, vendere distrahereque. Quod vero liquorum

propinationem attinet, conventam partem iuxta decretum per se coram productam conservavimus, uti quidem conservamus praesenti decreto nostro mediante. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appressum. Datum Leopoli, sabbato ante festum sancti Ioannis Baptistae proximo, anno Domini millesimo qningentesimo septuagesimo octavo, regni nostri anno tertio. Ioannes Borukowski. L. Borutha.

Львовскій магистратскій архивъ, L. 225, III A., стр. 52—53.

CLXIX.

1583 года, 26 февраля. Иванъ Өедоровъ, первый русскій книгопечатникъ, заключаетъ условіе съ Хренемъ Ивановичемъ, малярoмъ и рѣзчикомъ буквъ.

Actum in castro inferiori Leopoliensi, sabbatho in Dominicam invocavit Quadragesimalem, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo tertio.

Iwan drukarz contra Chren malarz. Comparentes coram officio et actis praesentibus castrensibus Leopoliensibus famati Iwan Fedorowicz drukarz ex una et Chren Iwanowicz malarz ex altera partibus, sani existentes mentibus et corporibus suis, foro suo quovis proprio omisso, huic vero iurisdictioni praesenti castrensi Leopoliensi incorporantes, publice et benivole recognoverunt, quia sibi ipsis mutuo et invice in omnibus bonis suis haereditariis mobilibus et immobilibus inscribit et obligat contractum infrascriptum seu concordiam inter se, per mediam amicorum actorum factam, manibus illorum propriis subscriptam, cuius tenor est talis:

Stało się pewne postanowienie między sławnymi Iwanem Chwedorowiczem, drukarzem, a Chriniem Iwanowiczem, malarzem, przez pośrodek przyjaciół sławnych: Michała Daszkowicza, Lawrysza malarza, Iana Jaczkowicza Moraczowskiego i Jacka szewca-safiannika z przedmieścia Lwowskiego, a to w ten sposób, iż ten to Iwan Chwedorowicz, drukarz iego mści kniazia Constantyna Constantynowicza,

książęcia Ostrowskiego, wojewody Kijowskiego, marszałka ziemi Wołyńskiej, pan tego Chrenia, czasu przeszłego w zamku Ostrowskim w drukarni przed ludźmi dobrymi, to jest przed protopopem Terentiem (?) Iwanowskim i przed panem Wasylem, pisarzem Ostrowskim i przed Antoszkiem Siemaszkowiczem, rymarzem Ostrowskim, uczynił z tym to Hryniem postanowienie takim obyczajem, iż będąc ten Hrin w opiece u pana Iwana drukarza nauczył się za kosztem i za nakładem, i za pilnem staraniem jego malarstwa, stolarstwa, forsznaiderstwa i na stali liter i inszych rzeczy rzezania též i drukarstwa, i za tak wielkie jego dobrodziejstwa nie miał być bez woli i porady jego nigdzie ani któremu panu, ani jakiemu kolwiek człowieku liter ku druku robić, ani drukarni sprawować, jedno pozwolił mu tymi rzemieśli obchodcić się, ktorych się przy panu Iwanu nauczył, to jest stolarstwa, malarstwa, forsznaiderstwa i na stali cokolwiek rzezać, oprócz liter ku druku.

Tedy ten Chrin nie odprawiwszy się od pana Iwana w tym naprzeciwko panu Iwanu wystąpił i jechał do Wilna i w pana Cosmy Mamonicza, burmistrza Wileńskiego, pismo dwoje ruskie ku druku urobił; i prosił pana Iwana przed ludźmi dobrymi, iżby mu ten jego występek odpuścił, i na prośbę jego i ludzi dobrych pan Iwan to mu odpuścił, jako młodemu człowieku, i listy, które nań miał u siebie, przed nimi podarł. A naprzód, za tak wielki dobrodziejstwa pana Iwanowe, bez woli i bez porady i aż do śmierci jego żadnego pisma ku druku i drukarni, jako sobie, tak i inszym postronnym ludziom robić i sprawować nie ma. A tak jeśliby ten Chrinko, na potém nie czyniąc dosyć temu to postanowieniu i zapisowi swojemu przez te ludzie dobre, którzy tu byli na téj zgodzie, a gdzie i do kogoś kolwiek poszedłszy, ieśliby robił litery albo pismo do drukowania jakiekolwiek i drukarnią sprawował bez wiadomości i woli pana Iwanowy, przepomniawszy tego to postanowienia swojego, a pan Iwan by tego się nań dowiedział i przez kogośkolwiek wiary godnego człowieka na niego pokazał i przewiedł, tedy ten Hrin będzie powiniem na urząd, przed który go jedno pan Iwan pozwie,

nie wstepując w żadne prawo, położyć pięćset złotych temu to urzędowi, a stronie, jako to panu Iwanowi drukarzowi, drugie pięćset złotych i wszystkie szkody i naklady, któreby jedno mianował naowczas pan Iwan drukarz, niczem nie odstepując od tego to zapisu i postanowienia tego Hrinia, nie biorąc sobie żadnych przyczyn prawnych i nieprawnych na pomoc. Wszakże z tą kondycyą pan Iwan drukarz ofiaruje się Chriniowi, jeśli mu się będzie dobrze zachował, a będzie o to prosił Iwana przed ludzi poczciwe i sam przez się, żeby mu tego rzemiosła drukarni dozwolił sprawować, ofiaruje się Chrinia tego pozwolić pan Iwan. A ten to Chrin obiecuje się pisma tego dorobić panu Iwanowi, które począł, a pan Iwan ma mu zapłacić według postanowienia od tego pisma, to iest sto złotych ma mu dać. Drugie pismo, które już zrobił ten to Chrin, ma go poprawić, kiedy trzeba bedzie, także téż od tego drugie sto złotych ma mu dać pan Iwan. A jeśliby pan Iwan téj roboty komu inszemu dał dorabiać, a nie temu to Chriniowi, także i tei poprawnej niedorobjonej, tedy pan Iwan ofiaruje się temu Chriniowi dać przed się dwieście złotych. A gdzieby téż ten Iwan drukarz także, nie czyniący dosyć temu postanowieniu swemu i zahaczywszy go, i chciałby wznawiać jakie dawne zapisy i postanowienia i czegoby niesłusznego po Hryńku malarzu domagałby się, albo z tych wyżej wymienionych rzeczy i postanowienia tego, tedy takowe zapisy, którymi by się ten Iwan pokazał przed jakikolwiek urząd, takowe sapisy mocy żadnego prawa i znaku mieć nie mogą, i gdzieby się to nań pokazało, tedy ón takowych sam będzie winien zapłacić na urząd, przed którymto będzie winien dać pięćset złotych polskich, a stronie jako to pànu Hrinkowi malarzowi drugie pięćset złotych polskich i sam wszystkie szkody i nakłady krom żadnego prawa i dowodû zapłacić. A dla lepszej wiary i pewności rękami się własnymi podpisali. Dan ze Lwowa w sobotę przed niedzielą wstepną, roku Bożego 1583. In omnibus illius punctis, clausulis, conditionibus et articulis tam in toto, quam in parte tenere, complere, exequi et inviolabiter observare sub vadio seu vadiis seorsivis sûperius in eodem contractu et

scriptis per partem non tenentem pertinentium ad solvendum lucrum. Pro quibus quodem vadio seu vadiis una pars per aliam citata si fuerit ad quod usque (sic) iudicium sine officio regni terrestre, castrense civileque et aliud quodvis ex tunc ibidem una pars alteri.....

Львовск. бернардин. архивъ, кн. грод., т. 46, стр. 452—458.

CLXX.

1586 года, 16 января. Патріархъ Іоакимъ, побывавъ въ нѣкоторыхъ мѣстахъ Львовской епархіи и замѣтивъ тамъ случаи второй женитьбы священниковъ и поставленія епископами во священники и діаконы лицъ, жившихъ прежде съ женами безъ вѣнчанія, порицаетъ такія нарушенія церковнаго благочинія и побуждаетъ епископа Гедеона къ уничтоженію ихъ.

Ἰωακεὶμ ἐλέῳ Θεοῦ πατριάρχης τῆς ἁγίας Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς.

Πανιερώτατοι μητροπολῖται, θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ διάκονοι, χρησιμώτατοι ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, πλούσιοι καὶ πένητες, οἱ ἐν τῷ Λόβῃ καὶ πάσης Λεχίας καὶ μικρᾶς Ῥωσίας, χάρις, εὐχὴ καὶ εὐλογία παρὰ Θεοῦ καὶ παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος. Εὐλογημένοι χριστιανοί, γινώσκετε καλῶς, ὅτι πρῴην καιροῦ ἤλθαμεν εἰς τὸ Λόβην, ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος Ἀντιοχείας, ἐν καιρῷ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου κυρίου Γεδεώνου, ἔνδοθεν τοῦ Λοβίου καὶ πάσης ἐπαρχίας, ὅπου ἐξουσιάζεν ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος κύριος Γεδεών, καὶ εἴδαμεν, καὶ ἐγνωρίσαμεν, καὶ ἠκούσαμεν ποῦ νῦν πῶς εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ αἰῶνος ἐφθάσαμεν. Καὶ εὕραμεν ἀρχιερεῖς ὡς ἱερεῖς, καὶ ἱερεῖς ὡς λαϊκοὺς καὶ λαϊκοὺς ὡς δαίμονας, καὶ εἶδον καὶ ἐγνώρισα, πῶς κακῶς τρέχουσι, καὶ πολλὰ ἐπεκράτησα καὶ ἐμέτρησα καλῶς εἰς τὸν νοῦν μου, καὶ εἶπα ἀλήμων ὤν, καὶ ποῦ τῆς σήμερον νὰ εὕρῃς ἄνθρωπον νὰ κυττάζῃ, νὰ γυρεύῃ τὴν αἰώνιον ζωήν; ἂς μὴ κυττάζωμεν ὅλοι τὴν πρόσκαιρον τοῦ παρόντος κόσμου· καὶ ἐγὼ εἶμαι χρεώστης νὰ τὸ εἴπω, καὶ ἐσεῖς ποιήσατε, καθὼς γνωρίζετε, τὴν κόλασιν τῆς ψυχῆς σας. Καὶ παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ἀγάπην, νὰ μὴ πείθηται ὁ νοῦς σας εἰς τὴν πολιτείαν τοῦ κόσμου, νὰ ἀρέσωμεν τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἔμπροσθεν ἐις τὸν Θεὸν νὰ ἐντραποῦμεν· καὶ νὰ μὴ διωχθοῦμεν κατάδικοι, διὸ καὶ ἡμεῖς οἱ ἱερεῖς εἴμεσθεν τὸ ἅλας, καὶ ἐὰν τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; Καὶ νὰ τὸ γνωρίζετε, πῶς ἂν περιπατεῖτε ἔτζη, ἐξ ἀποφάσεως εἶσθε τῆς αἰωνίου κολάσεως καὶ μὲ τὸν διάβολον, διὰ τὸ νὰ εἶσθε

παραβάται τοῦ Θεοῦ. Καὶ μερικοὶ ἱερεῖς ἀπέθανον αἱ πρεσβυτέρες των, καὶ ἐκεῖνοι πέρνουσιν ἄλλας καὶ ἱερουργοῦσι, ὅπου εἶναι ἄπρεπον καὶ ἀφορισμὸς καὶ κόλασις τῆς ψυχῆς. Καὶ ἄλλοι (ἀρχι)ερεῖς χειροτονοῦσι τοὺς παρανόμους, ποῦ εἶχαν γυναῖκας χωρὶς στέφανον, καθὼς ὁρίζει ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐκεῖνοι ἄφεισαν τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ γίνονται ἱερεῖς καὶ λειτουργοῦσι παρανόμως καὶ χωρὶς τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον καὶ ἀφίνουν τὴν ἱερωσύνην καὶ λειτουργοῦν ὡς καὶ ὅπου τοὺς φαίνεται, καὶ κάμνουν νόμους ἀδίκους καὶ ἄλλα πολλὰ ἀνίερα καμώματα καὶ θαροῦν, ὅτι δὲν λαμβάνουν θάνατον, καὶ τοῦτο εἶναι πλάνη τοῦ διαβόλου· ἂς μὴ ὁ διάβολος (δὲν) μᾶς φθείρῃ, ἂς μὴ ἡ κακή μας συνείδησις καὶ τὸ κακόν μας θέλημα. Καὶ ἐγὼ οἶδα βεβαίως καὶ ἀληθῶς, καθὼς γράφομαι καὶ εἶπα ἀλήμων ὤν· καὶ ἐπέπεσεν ὁ λογισμός μας, καὶ ἀφείσαμεν τὴν στρατιὰν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπιάσαμεν τοῦ διαβόλου, ὥς φησιν ὁ θεῖος Δαβίδ· ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέ με καὶ οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐκρίναμεν καὶ εἴπαμεν, πᾶς ἱερεὺς παράνομος τοῦ Θεοῦ ἢ μικρὸς ἢ μεγάλος εἰ λειτουργεῖ, εἰ βαπτίζει, εἰ στεφανοῖ καὶ ἐπιχειρίζεται ἔργα ἱερωσύνης, ἔστω ἀφωρισμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος, καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν ἑπτὰ συνόδων, καὶ ἀπ' ἐμένα τοῦ ἐλαχίστου 'Αντιοχείας. Διὸ καὶ ὁ προφήτης Δαβὶδ λέγει· δράξασθε παιδείας, μήποτε ὀργισθῇ Κύριος καὶ ἀπολεῖσθε ἐξ ὁδοῦ δικαίας, καὶ πάλιν· ἐὰν μὴ ἐπιστραφῆτε, τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ στιλβώσει· τὸ τόξον αὐτοῦ ἐνέτεινε καὶ ἡτοίμασεν αὐτὸ καὶ ἐν αὐτῷ ἡτοίμασε σκεύη θανάτου. Καὶ ὁ μέγας Παῦλος, τὸ στόμα τοῦ Χριστοῦ, ἀδελφοὶ μὴ πλανᾶσθε, οὔτε πόρνοι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μέθυσοι· βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι. Καὶ πάλιν ὁ θεῖος Δαβίδ· καὶ ἔστη Φινεὲς καὶ ἐλογίσατο καὶ ἐκόπασεν ἡ θραῦσις καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν, ἕως τοῦ αἰῶνος. Ὅς, ὡσὰν εἶδε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἁμαρτίαν μετὰ τῆς γυναικός, ἐζήλευσεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐλόγχευσεν αὐτὸν μετὰ σάλπιγγός. Καὶ ἐγὼ ἔκοψά τον μὲ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὰς (ις) τοῦ ἰανουαρίου μηνὸς ἡμέρᾳ κυριακῇ ιε ἑβδομάδος εὐαγγέλιον τοῦ Ζακχέου ἔτους ‚ζϙδ' (7094) ἤλθαμεν εἰς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου κὺρ Γεδεώνου τοῦ Λοβίου μὲ κληρικοὺς καὶ ἄρχοντας καὶ ἐκρίναμεν πρὸς τοὺς χριστιανούς, πῶς ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἐμπροστὰ καὶ ἀρχιερεὺς ἂν γνωρίζῃ εἰς τὴν ἐπαρχίαν του ἢ εἰς τὸν θρόνον του ἢ ἱερέα ἢ διάκονον παράνομον τοῦ Χριστοῦ, εἰ κρατεῖ ἢ ἐκράτησε γυναῖκα πρὶν τοῦ στεφανώματος καὶ μετὰ ταῦτα ἔγινεν ἱερεὺς παράνομος μετὰ δόλου καὶ ματαιότητος ἢ μὲ δῶρα ἢ ἐπανδρεύθη καὶ ἐπεῖρεν γυναῖκα, καὶ ἐπιχειρίζεται εἰς τὴν

ἱερωσύνην, καὶ μὴ κωλύων αὐτὸν νὰ εἶνε ἐκεῖνος ὁ ἀρχιερεὺς ἀργὸς καὶ ἀφωρισμένος καὶ ἀπὸ παντὸς πράγματος τῆς ἀρχιερωσύνης ἔξω, ἀφωρισμένος ἀπὸ Θεοῦ καὶ ἀπὸ ἐμένα τοῦ ἐλαχίστου Ἀντιοχείας. Καὶ ἔτι ἄν γνωρίζῃ τις κοσμικὸς ἢ μικρὸς ἢ μέγας καθὼς εἴπαμεν καὶ κρύβῃ τὴν ἀλήθειαν, ἔστω ἀφωρισμένος. Καὶ ὁ ποῦ νὰ ἱερουργῇ μετ ἐκεῖνον τὸν ἱερέα ἢ νὰ ψάλλῃ τὰ παιδία του, ἢ νὰ τὰ βαπτίζῃ, ἢ νὰ τὰ στεφανόνῃ ἢ ἐκεῖνος ἢ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἔστω ἀφωρισμένοι καὶ ἀσυγχώρητοι ἀπὸ Θεοῦ. Καὶ ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος Ἀντιοχείας ἀκόμη ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς, ἂν ἀποθάνῃ ἡ πρεσβυτέρα του καὶ ἔχῃ ἄλλην δευτέραν καὶ δὲν ἀπαρετήσῃ τὴν ἱερωσύνην καὶ λειτουργήσῃ, ἔστω ἀφωρισμένος καὶ ἀσυγχώρητος, καθὼς ὁρίζουν οἱ θεῖοι νόμοι τῶν ἁγίων πατέρων. Πᾶς ἱερεὺς ἡ θυσία, ὅπου κάμνει, δὲν εἶναι δεκτὴ εἰς τὸν Θεόν, μακάρι ἂν καὶ νεκρὸν ἀναστήσει διὰ προσευχῆς. Διὸ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς λέγει, μὴ δότε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶ μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μόνον λέγει, τὰ ἅγια τοῖς ἁγίοις. Καὶ ὅτι ἐπράξατε ἀπὸ τὰς ἀρχὰς ἕως τοῦ νῦν συγχωρῶ ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος Ἀντιοχείας καὶ νὰ εἶναι ἀπὸ Θεοῦ συγχώρησις καὶ εὐλογία, καὶ ἀπ' ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου· εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἔμπροσθεν πράξετε κακῶς καὶ παρανόμως, ἔστε ἀφωρισμένοι καὶ ἀσυγχώρητοι καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτοι καὶ τηνπάνι ἔξω καὶ πόρρω που τῆς τῶν Χριστιανῶν ὁμηγύρεως καὶ συναναστροφῆς ἀπὸ πάντων καὶ ἀπὸ ἐμένα. Καὶ ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος Ἀντιοχείας ἦλθα καὶ ἐλάλησα, ἁμαρτίαν οὐκ ἔχω· καὶ τὸ σκότος καὶ τὸ φῶς ἐσεῖς τὸ γνωρίζετε.

Грамота написана на бумагѣ въ листъ, на оборотѣ написано:

„№ 1, по элинску—переложено из арапскаго привилея святѣйшаго Іоакима патріарха великия Антиохиа“.

CLXXI.

1586 года. Инструкція, данная учителю Львовской школы.

Spisek ordynansu, w którym koniecznie pan didaskał powinien się zachowywać pod utraceniem conditiey tego mieysca świętego.

1) Naprzod trzyzwość powinien zachować.

2) Druga pilność, aby tak w pospolite dnie sam na kryłosie praesens był, iako osobliwie podczas świąt, chiba za wielką iaką

okazią, gdyby sam nie mógł być, ale na swoie mieysce takowego ma postawić, aby we wszytkim przestrzegał nabożeństwa, on za się sam powinien będzie dać excuracio iego miłości panu prowizorowi szkolnemu, dla czego nie był.

3) Ordinatie na dzwonnice do dzwonienia aby ustanowił tak podczas dniej uroczystych, iako też y dnij powszechnych, aby wcześnie za ogłoszeniem signiku prze dzwonnika bez contradiciey szli assignowani do dzwonienia, a który by nie był posłuszny, takowego z mnieyszych skarać korburzem, a z starszych słowy za pierwszy występek, a gdyby przesłuszał, tego drugi raz opowiedzieć i. m. p. dozorcy, aby . . . . za nieposłuszeństwo.

4) W szkole ma tego przestrzegać, aby w miłości p.p. studenci y honorifice mieszkali, iemu samemu byli obedientes, a on . . . . onymi też onym powinien wszelko oddawać utsciwość, a student każdy albo wyrostek pauperowi swemu nauke aby dawał w nagrode usługi iego; tego ma p. didaskał koniecznie przestrzegać, aby niszcze nadaremnie próżnowaniem lat nie trawiły swych y Pan Bóg nie karał za to tego, na którego to zależy, iako gospodarzu, aby tego przestrzegał.

5) Podczas świąt uroczystych nabożeństwa jutrznego koniecznie powinien filax ordinować, aby szkołę zamykał y żadnych szewczyków, krawczyków do szkoły nie puszczał, tylko pauperów a chłopczyków mieyskich zagrzec się, a ieżeliby który z rzemieśniczków był tak zuchwały, aby gwałtem do szkoły wdzierał się dla swywoly, tedy co prędzey dać do cerkwi wiedzieć im. p. dozorcy szkolnemu, albo któremu kolwiek z ich im. p. braci.

6) Niszcze po wieczernią koniecznie maią przed obrazem Panny Przeczystey „za wsich mołyszysia" co dzień odspiewywać.

7) O muzykie powinien się koniecznie postarać, iako najpilniey basista aby był z dobrym głosem a pomiernym, dyskancisty z iako naywdzięcznieyszemi głosami, tak alcista y tenorzysta, a dyskancistów aby dobrze prowidował, żeby przez niedostatek który . . . nie uciekł.

8) Podczas ten, kiedy na chórze „irakteni" spiwać będzie, aby na kryłosie takowego odznaczył, który dobrze na głos y „podoben" będzie śpiwać umiał y przestrzegł tego, aby konfuziey nie było.

9) Swicy aby pomiernie robił, żeby ludzie nie umykali.

10) Mieyskie dzieci podczas kazania, aby stali ordine przeciwko cathedry, a w szkole, aby szedszy się dzieci, od Pana Boga naukie zaczynali, wprzód modlitwy odprawiały, potym do nauki, do tego dosłużenyia swicami od cerkwi naznaczą koniecznie.

11) W lecie pauperowie mają tylko do godziny w noc z wierszami chodzić, a po godzinie w noc aby koniecznie cwintar był zamknięty, a któryby po godzinie w noc przyszedł, takiego karać, a z wyrostków któryby zabawił się, tego dać nad clave im. p. prowizorowi. Zimie zasie maią czas do trzeciej godziny w noc, a po trzecię godzinę ma być cwyntar zamkniony koniecznie.

W których punktach że się ma in toto zachować ręką własną moią podpisuię się.

Theodor Rurkiewicz
dydaskał lwowski.
m. p.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, связка XXV.

CLXXII.

1586 года. Какой то грекъ, желающій получить мѣсто учителя во Львовской школѣ, представляетъ братству планъ своего обученія.

᾿Αρχὴ σοφίας φόβος Θεοῦ καὶ ἡ τοῦ θανάτου μελέτη. ᾿Επεὶ τοίνυν καὶ οἱ ἐν Λεοπόλει τιμιώτατοι καὶ χρησιμώτατοι ἄρχοντες, θείῳ ζήλῳ κινούμενοι τὴν σοφίαν ἠγάπησαν, καὶ πολλὴν σπουδὴν καὶ ἀγάπην δεικνύουσιν εἰς τὴν σοφίαν καὶ εἰς τὴν μελέτην καὶ μάθησιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, εἰ καὶ γλώττῃ καὶ γράμμασι σλοβαϊκοῖς ἐκ φύσεως ὄντες· ὅθεν διδασκαλεῖον ᾠκοδόμησαν, καὶ ἀρχὴν σὺν Θεῷ ποιῆσαι βούλονται, καὶ πάντες προθυμούμενοι

ἀκοῦσαι βούλονται, οἵαν πολιτείαν διάγει τὸ σχολεῖον, καὶ οἷον καρπὸν κτῆσαι μετὰ τὸν πόνον. Πλὴν πρῶτον αὐτοῖς φθέγγομαι, πῶς ἐδιδάχθην παρὰ τῶν ἡμετέρων διδασκάλων, τοῦ τε σοφωτάτου κὺρ Δαμασκηνοῦ, τοῦ χρηματίσαντος μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης, καὶ παρὰ τοῦ σοφωτάτου κὺρ Ματθαίου, ἀνδρῶν ἐναρέτων καὶ ὀρθοδόξων, καὶ παρὰ τῆς καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου κὺρ Ἱερεμίου. Διδάξαι τοὺς παῖδας αὐτῶν πρῶτον τὴν ἄνω φιλοσοφίαν τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον, καθὼς ὁ Χριστὸς ἔφη, ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν· δεύτερον τὴν προσήκουσαν ἀγάπην καὶ εὐλάβειαν πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτῶν, καὶ πρὸς πάντας τοὺς μείζονας καὶ ἀδελφοὺς ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ· τρίτον τὴν μελέτην τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τῆς διαλέκτου. Πρὸς ταῦτα ἐντελλόμεθα τοὺς γονέας τῶν παίδων ἔχειν προθυμίαν ἐν τῷ διδασκαλείῳ, ὥστε προθύμως πέμπειν τοὺς παῖδας ἐν τῷ διδασκαλείῳ καθ' ἑκάστην ἀπαρατρέπτους, καὶ μὴ ῥαθύμως ἢ ἀμελῶς (τὸ) ἑσπέρας ἄγειν τὸν καιρόν· ἐγὼ δὲ ἀόκνως ὀφείλω διδάσκειν αὐτοὺς ἀπαραιτήτως δύο ὥρας τὸ ταχύ, οἷον δήποτε μάθημά ἐστιν αὐτῶν ἐπιδεχόμενον. Ἀφοῦ δὲ διδάξουσι αὐτοὺς πρωτόσχολοι καὶ κατὰ τάξιν ἐπιδείξονται διδάσκοντες αὐτοὺς τὰ παρ' ἡμῶν λεγόμενα μετὰ φόβου καὶ εὐλαβείας ἄχρι ἐννάτης ὥρας. Ὀφείλουσι δὲ καὶ οἱ παῖδες ἔχειν πρὸς τοὺς πρωτοσχόλους φόβον οὐκ ὀλίγον καὶ εὐλάβειαν. Μετὰ δὲ τὴν ἐννάτην κατὰ τὸ εἰωθὸς τεχνολογίαν ποιήσομεν καὶ ἕτερα εὔχρηστα, οἷα ὁ καιρὸς δώσει ὥρας δύο. Ἐν δὲ τῇ παρασκευῇ μετὰ τὴν ἐννάτην λέγειν οἱ μαθηταὶ τὰ τῆς ἑβδομάδος ὅλα τὰ μαθήματα τὴν σύνταξιν· ἐν δὲ τῷ τοῦ σαββάτου ταχὺ λέγειν τὰ τῆς ὅλης ἑβδομάδος, καὶ πληρωθέντων τῶν μαθημάτων δίδειν αὐτοῖς καθ' ἕκαστον σάββατον θέματα, καὶ διορθώνειν τὰ τῶν ἀντιστοίχων σφάλματα. Καὶ ἐν ὅλῳ τῷ σαββάτῳ οἱ παῖδες νὰ γράφωσι, καὶ νὰ μεταγλωττίζωσι τὸ θέμα εἰς τὸ ἑλληνικόν· τῇ δὲ δευτέρᾳ μετὰ τὴν ἐννάτην νὰ διορθώνω τὰ θέματα. Οὕτως οὖν, ὡς παρὰ τῶν ἡμετέρων διδασκάλων ἐδιδάχθην, καὶ φθέγγομαι· ὑμεῖς δὲ πάλιν λέξατε, οἷον βούλεσθε, ἵνα τὸ εὐάρεστον γένηται Θεοῦ βοηθοῦντος.

Этотъ проэктъ написанъ на листѣ бумаги, повидимому, вырванъ изъ какой то братской книги.

Львовскій Ставропигіальный архивъ.

CLXXIII.

1589 года, 27 августа. Грамота патріарха Іереміи, въ силу которой Иванъ Красовскій, Георгій и Иванъ Рогатинцы освобождаются отъ запрещеннаго имъ входа въ церковь, предлагается имъ жить въ мирѣ съ владыкою Гедеономъ до его патріаршаго пріѣзда во Львовъ, съ повелѣніемъ оставить монастырь св. Онуфрія подъ управленіемъ братства.

Копія листу братству Лвовскому от святѣйшаго господина патріарха з Красного Ставу присланного и изъ грецкого на руский слово в слово переведено и всюды, где росказано и потреба есть вѣдати, розослано.

Іеремія милостію Божіею архиепископъ Константинополя, новаго Рима и вселеньский патріархъ.

Честніи панове и набожніи священницы и вси христоименитіи люди во Лвовѣ! Сынове по духу нашего смиренія. Ласка, покой и милость от Бога нехай будет вам всѣмъ. Довѣдалисмы ся, иж владыка для давней злости, которую мѣлъ против братству, нерозумѣючи справъ, ани ся заховал мирне, якъ ся заказало ему от нашего смиренія, якъ справедливе ходити и самой правдѣ послѣдовати, которая есть сам Христос. И ото еще распалил затрвожене и погоршене болшее. А такъ поки покорность наша сами телесне там прибудем и мир всѣмъ учиним, прото покорность наша заказуемо, абы Іоан Красовский и Георгий и Иоан, родныи братя, Рогатинцы и иныи от братіи Успенія Богородица нехай будутъ прощени и благословени от Бога и абы мѣли незабороньный вход в церковъ. Такъ же и з владыкою мирно будучи до приезду нашего. А о монастыри святого Онуфрія, поневаж якъ есмо слышали, ижъ не есть фундатарства наславнѣйшаго князя Василія, якъ нам был оповѣл боголюбезный владыка вашъ, але есть митрополита Киевскаго, нехай будеть, якъ и находится, при тых руках, при которых нынѣ есть и до сего часу во упокой от владыкы Лвовского, такъже и от инших, поки там выпытано будетъ с полностю от нашеи покорности и покажется правда. Такъ

а не инакъ нехай будеть. И нехай благодать и безчисльная милость, и молитва, и благословеніе нашего смиренія со всѣми вами. Тотъ нашъ лист патріаршии абы был читан в церквах в послух всѣм.

Мѣсяца августа кз҃ дня индикта в҃-го, року (҂аф) пд҃-го. Самый лист власною рукою святѣйший патріарха писал и, подписавши, печат приложил.

Копія грамоты сей написана на бумагѣ въ листъ, на ней бумажная печать, изображающая Успеніе Пр. Богородицы. На печати написано: Сіа печа(ть) мещан Львовскых о церкве успеніа Б(огороди)ци. *На оборотѣ:* Сей листъ патриаршии противъ листа владычего от патріарха не слушне взятого.

Львовскій ставропигіальный архивъ.

CLXXIV.

1589 года, 27 августа. Грамота патріарха Іереміи мѣщанамъ города Рогатина относительно разрѣшенія споровъ, возникшихъ между Рогатинскимъ братствомъ и владыкою Гедеономъ.

Іеремея милостію Божіею архиепископъ Константина града, новаго Рима и вселенскій патріарха.

Богобоиніи и добрѣпочтеныи панове вси, котрыи найдуются в мѣстѣ Рогатинѣ. Сынове по духу возлюбленіи нашеи покорности, ласка, покой и милость нехай будет вамъ от Бога. Довѣдалисмы ся, ижъ вашъ владыка Лвовскій отлучилъ от церкве Феодора Грека и инших братіи его для якихсъ причинъ. Протож поки покорност наша прибудет телеснѣ до Лвова дозрѣти того, маемо прощеного Феодора Грека зо всѣмъ братством его и благословеного от Бога, нехай мае незаборонное хоженіе въ церковъ, в покой живучи з боголюбезным владыкою вашим и из инными, поневаж миръ есть от Бога, вражда же от диявола, для тогож мѣйте мир. А гды приидемо до Львова, досмотримъ всего того и

упокоимо. Такъ ученѣте, а не инакъ. И нехай будет от Бога ласка и безчислная милость и молитва, и благословеніе нашего смиренія нехай будет зо всѣми вами.

Мѣсяца августа кз҃ дня индикта в҃-го.

То есть копія листу от святѣйшаго патріарха з Краснаго Ставу братству Рогатинскому присланого. А самый лист увес святѣйшаго патріарха рукою своею влостною писал и, подписавши, печать притиснулъ, з котрого слово в слово з грецкого на руское переведено.

Грамота эта написана на бумагѣ въ листъ.

Львовскій ставропигіальный архивъ.

CLXXV.

1589 года, м. октября. Грамота патріарха Іеремiи, которою онъ требуетъ, подъ угрозою отлученія отъ церкви, явиться священнику Андрею въ Тарнополь 30 или 31 октября и дать объясненіе въ неисполненіи имъ приказаній патріарха, касающихся ставропигіальнаго братства.

Ἱερεμίας ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Θεοσεβέστατε παπᾶ Ἀνδρέα, ὁ ψάλλων εἰς τὸν νάον τῆς ἀναλήψεως, κατὰ πνεῦμα ἀγαπητὲ υἱὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος, χάρις εἴη σοι εἰρήνη καὶ ἔλεος ἀπὸ Θεοῦ. Γίνωσκε, ὅτι τινὲς ἀπὸ τῆς ἀδελφότητος τῆς κοιμήσεως ἀνήνεγκαν ἡμῖν, ὅτι ἀφ' οὗ ἔγραψα πρὸς ὑμᾶς ἐκκλησιάζειν καὶ ἁγιάζειν τοὺς ἀδελφοὺς τῆς κοιμήσεως, ἕως οὗ καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν παραγενήσεται εἰς Λεόβιαν καὶ θεορήσει τὰς ὑποθέσεις, σὺ δὲ οὐδόλως ἐφρόντισας περὶ τοῦ ἡμετέρου πατριαρχικοῦ γράμματος, ἀλλά τινες ἐκ τῆς εἰρημένης ἀδελφότητος τῆς κοιμήσεως καλέσαντες τὴν ἁγιοσύνην σου ἐπελθεῖν καὶ μεταδοῦναι αὐτοῖς τῶν μυστηρίων, ὡς χριστιανοῖς, οὐκ ἐπῆλθες, ἀλλ' ἐπροτίμησας τῆς κακῆς σου γνώμης τῆς ἡμετέρας ἀποφάσεως· διὰ τοῦτο ἐξ ἀποφάσεως, τῇ τριάκοντα τοῦ παρόντος μηνός, ἀπροφασίστως ἐλθεῖν εἰς Τερνόπολιν δοῦναι ἀπολογίαν, ἢ εἰς τὴν τριάκοντα μίαν· ἂν δ' ἄλλως ποιήσῃς, ἔσο ἀργὸς πάσης ἱεροπραξίας. Καταφρονῶν δὲ καὶ τῆς ἀργίας, καὶ ἀφωρισμένος παρὰ Θεοῦ καὶ ἀσυγχώρητος καὶ ἄλυτος μετὰ θάνατον, πανοικὶ ἐν τῷ αὐτῷ βάρει τοῦ ἀφορισμοῦ ἔστωσαν

καὶ ὅσοι ἔχουσι σὲ διὰ ἱερέα. Ἀλλὰ οὐδὲ αὐτὸς ὁ ἐπίσκοπος Λεοβίου ἐχέτω ἄδειαν δοῦναί σοι συγχώρησιν ἐν βάρει ἀργίας καὶ ἀφορισμοῦ, ἕως οὗ ποιήσῃς, ὡς γράφω καὶ λάβῃς συγχώρησιν οὕτω καὶ μὴ ἄλλως, ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις εἴη μετὰ τῆς ἁγιοσυνης σου.

Ἐν μηνὶ (Μ. Π.) ὀκτοβρίῳ ἰνδικτιῶνος γ.

Грамота эта написана на бумагѣ въ листъ, на ней восковая печать и собственноручная подпись патріарха.

Львовскій ставропигіальный архивъ.

CLXXVI.

1589 года, 6 ноября. Посланіе патріарха Іереміи къ епископамъ, шляхтѣ, чиновникамъ, духовенству и ко всему народу восточной церкви, о вспомоществованіи Львовскому братству деньгами, которыми оно могло бы выкупить заложенную у нѣкоего еврея типографію Ивана Өедорова и обновить свою старую, угрожающую паденіемъ, церковь.

Ἱερεμίας ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Οἱ ἁπανταχοῦ εὑρισκόμενοι θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, ἐνδοξότατοι καὶ περιφανέστατοι κνέζαι, τιμιωτατοι καὶ ἐκλαμπρότατοι βοηβόδαι, χρησιμώτατοι σταρόσται, θεοσεβέστατοι πρωτοπαπαὶ, χρησιμώτατοι παζαριόται καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, καὶ ἅπας ὁ τοῦ Κυρίου χριστώνυμος λαὸς, υἱοὶ κατὰ πνεῦμα ἀγαπητοὶ τῆς ἡμῶν μετριότητος χάρις εἴη ὑμῖν ἅπασιν εἰρήνη καὶ ἔλεος ἀπὸ Θεοῦ. Πρὸς ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ ἔρχονται τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἀπὸ τοῦ Λεοβίου, οἱ ὁποῖοι ἔχουσι χρείαν ἀναγκαίαν ἐξελεῖν τὴν στάμπαν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἑβραίου, ἣν ἔβαλεν ἐνέχυρον ὁ Θεόδωρος ὁ Μοσχοβίτης, καὶ ἀνακαινίσαι καὶ τὸν ναὸν τῆς κοιμήσεως τῆς θεοτόκου σεσαθρωμένον ὄντα καὶ πτῶσιν ἀπειλοῦντα. Καὶ δέξασθε αὐτοὺς ἱλαρῷ τῷ προσώπῳ ἀσπασίως, καὶ ἐπίδοτε πρὸς αὐτοὺς τὴν πρέπουσαν ἐλεημοσύνην καὶ βοήθειαν, ἕκαστος κατὰ τὴν ἀγαθὴν αὐτοῦ προαίρεσιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, ἐξ ὧν ἡμῖν ὁ μεγαλόδωρος καὶ φιλάνθρωπος Θεὸς ἡμῶν ἐδωρήσατο, ἵνα αὐτοὶ μὲν ἐκ τῆς ὑμετέρας ἐλεημοσύνης καὶ βοηθείας δυνηθῶσιν ἐξελεῖν τὴν στάμπαν παρὰ τοῦ ἑβραίου, καὶ ἀνακαινίσαι καὶ τὸν ναὸν τῆς κοιμήσεως τῆς θεοτόκου· ὑμεῖς

δὲ οὐ μόνον τὸν μακαρισμὸν ἕξητε κατὰ τὴν κυριακὴν φωνὴν τὴν φάσκουσαν, μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται, αλλά καὶ τὸν μισθὸν λήψησθε ἑκατονταπλασίονα παρὰ τοῦ ἐλεήμονος Θεοῦ ἔν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Ποιήσατε τοίνυν, ὡς γράφομεν, καὶ μὴ ἄλλως, ἵνα καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος, καὶ ἡ εὐχὴ καὶ ἡ εὐλογία τῆς ἡμῶν μετριότητος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

ἐν μηνὶ ς', νοεμβρίῳ ἰνδικτιῶνος γ'.

Грамота эта написана на бумагѣ въ листъ, на ней восковая печать и собственноручная подпись патріарха.

На оборотѣ грамоты: Literae commendatiae Ieremiae patriarchae pro expetenda elemosina in aedificationem ecclesiae et exemptionem pignoris originales. — Патріарха Іеремии на милостиню лист.

Львовскій ставропигіальный архивъ.

CLXXVII.

1591 года, м. мая. Грамота патріарха Іереміи Кіевскому митрополиту, содержащая предписаніе ему не рукополагать въ Перемышльскіе епископы племянника умершаго епископа (Арсенія Брылинскаго), а также указаніе, кого вообще слѣдуетъ рукополагать въ епископы.

Іеремѣя Божіею милостію архиепископъ Конъстантинополя, новаго Рима и вселенскій патриархъ.

Преосвященный митрополите Киева пречестный и экзарха Россіи и Галича, въ Святомъ Дусѣ възлюбленне брате и съслужителю нашего смѣренія! Благодать буди тебѣ, миръ и милость от Бога. Принесеся пред нас по случаю от само обывателей пановъ премышлян, моляще нас, да дамы изволеніе святини ти рукоположити сыновца умершаго епископа премыскаго, груба суща и младу имѣюща жену, не достойна суща сана святыни, сего ради да не дерзнеши рукоположити его въ епископи под тяжестію

упражненія и отлученія неразрѣшна и вѣчна. Но найпаче ниже сего,. ниже таковых да рукополагаеши по исповѣданію твоем, еже сътворилъ еси, и по грамотѣ съборнѣй, юже посылаю къ архирейству ти; подобает ти тако творити и ни како хиритоничай человѣкъ недостойных, или втору имущих жену, но священноіноковъ и игуменов и архимандритовъ. Тако и не инако твори и дабы Божія благодать была съ святынею ти.

Мѣсяца мая индиктіона д҃-го.

Эта грамота написана на греческомъ и русскомъ языкахъ на одномъ и томъже листѣ бумаги, на оборотѣ котораго написано: „Копѣя листу патріаршого до митрополита, якіи могутъ быти епископы. Слово въ слово с грецкого на словенъское преложено в школѣ Львовъской“.

Львовскій ставропигіальный архивъ.

CLXXVIII.

1595 года, 20 марта. Жалоба Львовскаго братства на Львовскій магистратъ, который воспрещаетъ братству, подъ страхомъ взысканія 30 гривенъ, во время служенія въ костелѣ Доминикановъ звонить на братской колокольнѣ.

Actum in castro inferiori Leop. feria secunda post Dominicam ramis palmarum quadragesimalem proxima a. D. 1595.

Do urzędu i akt grodzkich Lwowskich przyszedszy oblicznie sławetny pan Iwan Kraszowski i Gabryel Jaroszewicz, mieszczanie Lwowscy, swem i wszystkiego bractwa Wniebowzięcia Panny Maryi duchownych i świeckich osób imieniem, świadczyli się na sławetnych ichmościów panów: pana burmistrza, na ten czas Jakóba Mieszkowskiego, i panów radnych Lwowskich, iż oni bez wszelkiego uważenia i rozmysłu, maiąc swój gniew dawniejszy przeciw nas narodu Ruskiego, przerzeczonych mieszczan religii greckiej,

bractwa rzeczonego, sądy albo dekreta swoje ku szkodzie prawom i wolnościom naszym czynią, a mianowicie w sprawie, która była od konwentu Dominikanów o dzwonienie dziś podana, chcąc, aby w cerkwi naszej Wniebowzięcia Panny Maryi, a mianowicie w niedzielne albo święta jakie ku służbie Bożej, to jest ku mszy, nie dzwoniono pod peną trzydziestu grzywien, do tego też ich mosci panowie rajce sami, dokazując, mówili: abyście inszych czasów, to jest dni Wielkanocnych naszych, nie dzwonili, tak też procesyi z Bożem ciałem ze świecami zapalonymi i martwych waszych ze świecami i inszego wszelakiego nabożeństwa, to jest procesyi waszych, zabraniać wam chcemy i bronimy. Na to uczyniliśmy ichmościom odpowiedzi, że my w duchowne ceremonie w religii naszej będących ludzie świeccy nie wdawamy się i respondować oto (a zwłaszcza tu na ratuszu) [1]) niepowinniśmy, ale duchowni nasze władają, a my za onymi, jako owce za pasterzmi, tak też za dzwonieniem do cerkwi, jak za procesyami i inszymi nabożeństwy, patrząc, chodzimy i odpowiadać na takie i za takie rzeczy nie możemy, ponieważ nasi duchowni nami władną, nam rozkazują, nas uczą i nam dzwonią; a co się tycze o dekrecie ojców Dominikanów, ożesz nowo słyszymy, do tego, iż o inszą krzywdę, a nie wiedząc przez kogo . . . . i kto kontrawertował, nie masz, tedy potem dopiero i tę przyczynę przypisano o dzwonienie bez naszej żadnej wiadomości i pozwolenia, co my szkodliwego wiedząc prawem, używaniem i wolnościom naszym, im się protestujemy. Do tego też tamże ojciec Michał, presbiter albo pop tejże cerkwi Wniebowzięcia Panny Maryi, jako namiestnik imścia ojca archiepiskopa, metropolita Kijowskiego i Halickiego, opowiedział się przez opatrznego Andrzeja Stratina, generała woźnego koronnego, że on chce tych to mieszczan bractwo, jako rzeczeniom duchowieństwu należące, w prawie swym duchownym, albo sprawie tej należącym, intercedere, pokazać go chcąc, że nie na despekty złego, Boże uchowaj, bronimy, tylko

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

godńmy swe pewne według religii naszej, a zwłaszcza niedzielnej mszy i świąt, dzwonów i inszych obchodów czuwamy świątobliwie, według praw i wolności naszych duchownych, do tego pokazaliśmy dekret, uczyniony między jegomością xiędzem arcybiskupem Lwowskim, a między wielebnym Gedeonem Bałabanem, władyką Lwowskim, o pokój z duchownymi naszymi, którymi nie my, ale oni nami rządzą. Ale panowie rajce, nic nie bacząc ani na mnie i na odpowiedzi, ani na obrony nasze, do więzienia pięć mężów, mieszczan osiadłych, wsadzić kazali i grzywien trzydzieści płatnych rozkazali, nie przyjąwszy naszych excepcyi, apelacyi do dworu jegomości nie dopuściwszy. Et in verificationem praemissorum statuerunt coram officio castrensi Leopoliensi ministerialem regni generalem providum Andream Stratinium de Leopoli officio . . . . cum nobilibus Joanne Strzałkowski et Stanislao Młyński, qui hic personaliter statuerunt, in vim rellationis suae fidelis, sane, publice recognoverunt, quod hodie fuerunt in praetorio Leopoliensi, et hac causa per partes superius nominatas occasione suprascriptorum instituta fuit, eaque omnia modo supra nominato acta et gesta sibique protestata esse, officio praesenti retulerunt. De quo eam rellationem fecerunt.

Львовскій магистратскій архивъ, фасц. 219, № 7.

CLXXIX.

1600 года, 12 января. Предписаніе короля Сигизмунда III Львовскому магистрату явиться въ королевскій судъ по жалобѣ русскихъ ремесленниковъ на притѣсненія, дѣлаемыя имъ поляками, и принужденія принять римско-католическую вѣру.

Sigismundus III, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniaeque nec non Sveccorum, Gottorum, Vandolorumque haereditarius rex. Vobis famatis proconsuli, consulibus civitatis nostrae Leopoliensis, quorum

omnium et singulorum nomina et cognomina hic pro expressis et insertis habere volumus, ex eisdem officiis bonisque vestris in genere omnibus, mandamus generalibus coram nobis iudicioque nostro Varsaviae, vel ubi tunc cum curia nostra feliciter constituti fuerimus, a positione praesentis citationis nostrae in quatuor septimanis, sese continue et mediate subsequentibus, ad instantiam famatorum artificum omnium et singulorum Ruthenorum, in et extra civitatem nostram praedictam Leopoliensem habitantium ritus graeci, quorum itidem omnium et singulorum nomina et cognomina hic pro expressis et insertis habere volumus, personaliter et peremptorie compareatis, qui vos citant propterea: Quia vos eorundem officiorum vestrorum immemores, virtute quorum iustitiam promptam et indillatam unicuique praestare tenemini et estis adstricti, eisdem actoribus et unicuique ex ipsis in causis artificii illorum propriis, eosdemque partim in persona, partim etiam quo ad artificia exercenda et expedienda concernentibus, iustam promptam et indillatam non praestitistis, idque de contuberniis et cechmagistris religionis catholicae cuiuslibet artificii et artis, iurisdictione civili subiectis. Quiquid cechmagistri et contubernia illorum, contra iura et privilegia eorundem artifica propria, usu antiquo et consuetudine continua firmata, praecipue vero contra decretum serenissimi Stephani regis, praedecessoris nostri, nec non proprium nostrum inter vos et magnificum Georgium Mniszek, palatinum Sandomiriensem et capitaneum nostrum Leopoliensem, illiusque praedecessores, capitaneos Leopoliensis, non ita pridem occasione susceptionis et incorporationis artificum subcastrensium ad contubernia illorum Leopoliensium prolat...., eosdem actores ritus graeci ad contubernia sua uti tenentur, ex vi et autoritate eiusvis decretorum superius specificatorum licet, specimina artificii sui contuberniis ipsorum officiorum suscipere nolunt, immo temere recusant et per omnia eidem decreto tam nostro, quam praedecessorum nostrorum, conveniunt, variisque iniuriis et gravaminibus eosdem artifices ritus graeci tam contubernales, quam subcastrenses, a contuberniis suis eosdem repellent,

contra ius et aequum omne praemunt et afficiunt. Denique sine praetextu eorundem officiorum vestrorum eorundemque intuitu, ex quodam zelo, uti praesumitur, religionis catholicae et incontemptum religionis ritus graeci, sartores, graecam fidem profitentes, ad simplicem quandam immo assertam quaerellam seu potius nudam cechmagistrorum artis sartoriae religionis catholicae, tempore certo, non ita pridem praeterito, videlicet sabbatho in crastino festi visitationis Beatissimae Virginis Mariae, anni proxime praeteriti, violenter per servos vestros civiles captivari fecistis, et ipsis in dicta causa, nulloque officiose obtento processu super iisdem, ipsos Ruthenos et sartores in turrim squalidissimam coniecistis et incarcerastis, in eisdemque carceribus eosdem per spatium unius diei detenuistis, ex iisdemque vinculis liberos fieri minime curastis, quovisque loco poena officii per vosmet ipsos, nescitur quo spiritu..... positque, per omnia satisfecerint, videlicet quilibet illorum per duos florenos persona sua persoluerit, prout et satisfecerunt, easdemque poenas vobis . . . . et arbitrium vestrum reposuerunt. Verum etiam eo vos minime contenti, ... unum ex eisdem sartoribus ritus graeci, nomine Lucam sartorem ob id, quod dixerit, prout carceres ita etiam et poenam minus iuste per vos officiumque vestrum ipsis inpositam esse, eundem, accepta ab eodem iudicio libitum vestrum, prout et ab aliis ipsis collegis, poena, videlicet duorum florenorum, in carceres squalidos denuo dedistis et coniecistis et in eisdem eundem eo usque detenuistis, quo usque ipse febri et morbo, ex eisdem carceribus contracto, vix vitam cum morte non commutaverit. Tertio, dum et quando cerdonibus ritus graeci cum cerdonibus religionis catholicae ex instantia eorundem cerdonum religionis catholicae coram officio vestro occasione quarundam rerum intercedebat, vos non solum decreta contra eosdem cerdones ritus graeci, obstantibus illorum exceptionibus et litis pendentia, tulistis, verum ab eisdem ad nos iudiciumque nostrum appellationibus interpositis, non detulistis et, quod maximum est, dum et quidem ipsi cerdones ritus graeci appellationi eius..... ad nos iudiciumque nostrum, ex vi

iuris contra praescripto admissibilem esse, deducebant, eoque nomine nostrum regium de admittendis appellationibus post curiam nostram regiam, nomine totius universitatis artificum ritus graeci, officiose offerebant, vos in contemptu super auctoritati nostrae regiae iuris praesenti vilipendium, eorundem Ruthenorum detrimentum, eosdem cerdones in carceres dedistis, ... eandemque ab eisdem vi et violenter extorsistis. Quarto: eisdem acta denegastis et extraditione extractuum ex eisdem actis praesentibus in forma autentica prohibetis, illorumque protestationes ad eadem acta officii rei publicae suscipere recusatis, et dum ipsi actores et quilibet ex ipsis, in causis et actionibus suis, se decretis vestris gravatum, ad nos iudiciumque nostrum provocat et appellationi interponit, eiusvis appellationes eisdem denegatis et carceribus ut ab eiusvis appellationibus ad nos iudiciumque nostrum interpositis ab . . . . mancipatis et poenis mulctatis. Demum: eosdem actores et quemlibet ex ipsis ad professionem religionis catholicae cogistis et compellistis, aliisque variis iniuriis et gravaminibus, quae vobis in termino advenienti specificabuntur et protestationibus, eo nomine factis per actores . . . . facienda praemissa in vilipendium super auctoritatis nostrae regiae iuris . . . . contemptum; ipsorumque denique actorum praeiudicium et non mediocre damnum. Quod sibi iidem actores contra vos taxant et aestimant decem millia florenorum in auro ungaricalium. Esto citamini ad videndum et audiendum ea omnia et singula termino vobis per actores latius obiei, obduci atque probari, idque, quod iuris fuerit, per nos iudiciumque nostrum . . . . et decrevi, vosque in decretis superius taxatis . . . . itaque personaliter ac peremptorie parituri, si quid ad vos de iure competierit, responsuri. Datum Varsaviae, feria quinta post festum sanctorum Trium Regum, anno Domini millesimo sexcentesimo. P. Szczerbiczny.

(M. П.)

Львовскій магистратскій архивъ, фасц. 219, № 10.

CLXXX.

1621 года, 30 января. Король Сигизмундъ III подтверждаетъ грамоту Станислава Мнишка, старосты Львовскаго, данную послѣднимъ въ 1617 г., 20 февр. братству при церкви св. Θеодора на право управленія имуществомъ помянутой церкви сообразно съ завѣщаніемъ священника Іосифа.

Sigismundus Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mosoviae, Samogitiae, Livoniaeque etc... necnon Süecorum, Gottorum Vandalorumque hereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis, productas coram nobis fuisse litteras papireas, polonico idiomate scriptas, manu generosi Stanislai Bonifacii Mniszek de Magna Kunczicze, capitanei Leopoliensis, subscriptas et sigillo communitas, ordinationem certam ultimae voluntatis per honorabilem p. Josephum ecclesiae s. Theodori, in suburbio Leopoliensi, Cracoviense dicto, factam et per eundem generosum capitaneum Leopoliensem approbatam, in se continentes, sanas, salvas, illaesas omnique suspitionis nota carentes. Supplicatumque nobis esse, ut easdem authoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur, quarum litterarum ea sunt verba: Stanislaus-Bonifacius Mniszek z Wielkich Kunczicz, starosta generalny Lwowski etc. Wszem w obec y każdemu z osobna teraz y na potym będączim wiadomo czinię, wziąwszy pewną sprawę y wiadomość od bractwa y od inszich ludzi czerkwie s. Theodora na przedmesciu Lwowskim, nazwane (sic) Krakowskie, w jurisdictiei moiei, iako nabożny Joseph pop, przerzeczony czierkwie dziedzic, przed lat piętnastą mniej albo więczej schodząc z tego swiata, opatrując napotym dobro tey czerkwie, testamentem swem takową oney ordinatią uczinił, iż ieżliby sin jego do popowstwa godnem był naleziony, bądz ktora z czorek iego za popa zamąż poszła, tedy przi administraciei tego popowstwa ostac ma. A dwoigu z tego popowstwa po grziwien dwadziescia zaplacono bydz ma. A gdzieby ani sin do tego na popowstwo sposobny nie był y żadna z czorek za popa nie szła, prawo czerkewne, własność, państwo y rząd y administraciią tey czerkwie wiecznemi aby przy

bractwie ostawali, dawszi trojgu potomkom z tego popowstwa wszistkiego po grziwien dwadziescia, o czim w testamencie iest szerszi opisano. A iż się to iuż pokazało, że sin tego nieboszczyka popa nietylko nie iest habilis na popowstwo, ale y złotrowawszi się, nad trzista złotych gruntow, do tei czerkwie należących, utracił, czorka też żadna w stan malazenski za popa nie iest oddana, y prawie do opustoszenia ta czerkiew sw. Theodora przyszła; chcąc tedy czerkwi tey przerzeczoney pomocz y przychilaiąc się do testamentu tego nieboszczyka popa Josepha, czerkiew tę swiętego Theodora z gruntami wszyskiemi, do niey zdawna należącemi y niedawno nabytemi, których nieboszczyk Joseph pop w spokojnem używaniu do żiwota swego beł (sic), bractwu tey cerkwie (w opi)ekę y moc teraz y napotym będącym p(oda)ie ze wszystkiemi prawami pożytkami y czynszami tey czerkwi z dawna służącemi y nadanemi, którą maią y powinni będą rządzić y sprawować z dobrami jej wedle upodobania swego, iakoby chwała Boga im daliey tym więcei mnożiła się y popa do rządzenia y odprawowania nabożeństwa oney podawać bendą. A cokolwiek z dubr tey czerkwie należącich sin nieboszczyka popa Iwan utyral, maią y powinni będą prawnie dochodzić, grziwien tylko sześćdziesiąt iemu y siostrom iego oddawszi y pokazawszi. Przi wolnościach też tey czerkwie zdawna nadanich, w iakich był nieboszczyk pop Joseph zachowany, to bractwo zachować obiecuie y na potomne czasy zachowani bydź maią. Na co wszystko daie temu bractwu teraz y napotym będącemu ten consens moi, pozwolaiąc onym tego, aby dla większei wagi y pewności confirmatią sobie na to u krola jego mości wyiednali, do czego się ręką mą podpisuię y pieczęć przecisnąc rozkazałem. Działo to się we Lwowie, w poniedziałek przed swiętem Mateuszem apostołem y evangelistą, anno Domini millesimo sexcentesimo decimo septimo. Stanisław Mniszek, starosta Lwowski m. p. Locus sigilli. Cui supplicationi benigne annuentes, litteras praeinsertas in omnibus punctis, articulis, clausulis et conditionibus approbandas et confirmandas existimavimus, prout approbamus et confirmamus praesentibus litteris nostris, volentes

easdem robur perpetuae firmitatis habituras. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscripta. Sigillum regni nostri appendi iussimus. Datum Varsaviae, die XXX mensis Januarii, anno Domini MDCXXI, regnorum nostrorum Poloniae XXXIV, Sueciae XXV anno.

Подпись короля. Remigius Zaleski m. p.

Печать оторвана. Грамота написана на пергаментѣ, хранится въ церкви св. Пятницы во Львовѣ.

CLXXXI.

1637 года, 2 мая. Письмо Іереміи Тиссаровскаго, епископа Львовскаго, къ Ставропигіальному братству относительно готовности остальныхъ братствъ дѣйствовать за одно съ Ставропигіальнымъ.

Еремі̂е Тисаровский, милостію Божіею епископъ Лвовский, Галицкий и Каменца Подолского, еѯархъ ѳрону Костанътинополского.

Сыном нашего смиренія о Светомъ Дусѣ, паном мещаном Лвовъскимъ, братству Успенія Пресветыя Богородица, мир и благословеніе. На жаданя ваши(хъ) милостей завше готов естем, похваляючи стараня ваше о помноженю благочестия и о полезных церкви Божой, и той лист подписал бым был и зараз, лечъ з братствъ предмѣсцких братя, бывши, взяли собѣ то . . . . . . хотячи устне з (вашей милостями) в том розмовитися, который обецовалися в каждом разѣ, где бы о благочестие ишло, облеговалися пред нами—епископом не отступовати, але ровне з вами ставати. Господу Богу и слова бл(аго)дати Его .... вручаючи вас.

Писан при столечной церкви светого велыкомученика Георгія, на горѣ, мая в҃ (2), року ҂ахлз (1637).

Власною рукою.

Сыном о Светом Дусѣ нашаго смиренія паном мещаном Лвовъскимъ братству Ставропігія Патріаршаго, нам зѣло возлюбленным.

Львовскій Ставропигіальный архивъ.

CLXXXII.

1649 года, 13 декабря. Король Янъ Казиміръ потверждаетъ квитанцію, выданную въ городскомъ судѣ братствомъ Львовскимъ тремъ старшимъ братчикамъ: Александру Прокоповичу, Михаилу Алуизію и Константину Медзапетѣ.

Joannes Casimirus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czernichouiaeque, nec non Suecorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius rex.

Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Exhibitas nobis esse litteras papyreas, ex actis consularibus leopoliensibus authentice emanatas, continentes in se certas quietationes infrascriptas, sanas, saluas et illaesas omnique suspicionis nota carentes. Supplicatumque nobis, ut easdem authoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur, quarum de verbo ad verbum tenor sequitur talis: Actum Leopoli, feria sexta post festum visitationis Beatissimae Mariae Virginis proxima, anno Domini milleximo sexcentesimo quadragesimo quarto. Coram officio praesenti consulari leopoliensi comparentes personaliter famati Gabriel Langisz, Michael Aluisy, Constantinus Medzapeta et Alexander Prokopowicz, cives leopolienses, uti et tanquam confraternitatis, ad basilicam assumptionis Beatae Mariae Virginis ritus graeci, intra maenia ciuitatis istius stantem, fundatae, seniores, suo et aliorum confratrum eiusdem fraternitatis nominibus agentes, fundatae (sic), palam, publice libereque quietationes binas infrascriptas, coram officio castrensi leopoliensi per famatum Andream Strzelecki, ciuem leopoliensem, recognitas et ex actis eiusdem officii authentice emanatas, manu magnifici domini vicecapitanei leopoliensis subscriptas et sigillo eiusdem officii castrensis communitas, sanas, saluas et illaesas, omnique suspicionis nota carentes ad actis praesentibus inserendum obtulerunt, in tenore verborum tali. Tenor

quietationis unius: Actum in castro inferiori leopoliensi, feria secunda post Dominicam Exaudi proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo quarto. Coram officio actisque praesentibus castrensibus capitanealibus leopoliensibus personaliter comparens famatus Andreas Strzelecki, ciuis leopoliensis, sanus mente et corpore existens, foro suo quouis competenti omisso et jurisdictione propria posthabita, praesenti autem castrensi capitaneali leopoliensi in se, posteros ac bona sua generaliter omnia, quo ad actum hunc attinet, beneuole assumpta, palam, publice libereque recognouit: Quia ipse inhaerendo literis sacrae regiae maiestatis mandati, authentice coram officio praesenti reproductis, videlicet manu eiusdem sacrae regiae maiestatis et generosi Thomae-Petri Bielecki subscriptis, sigilloque maioris cancellariae regni obsignatis, de actu et data illarum Varsaviae, die trigesima mensis aprilis, anno millesimo sexcentesimo quadragesimo proxime praeterito datis, tum etiam inhaerendo quietationibus manualibus ab anno millesimo sexcentesimo trigesimo septimo ad annum millesimum sexcentesimum quadragesimum, per se recognoscentem, occasione calculi, sibi recognoscenti per eos de toto facti et expediti,—famatos Michaelem Aluisii et Constantinum Medzapeta, ciues leopolienses, seniores et aeconomos confraternitatis ecclesiae assumptionis Beatistimae Virginis Mariae ritus graeci, intra muros ciuitatis leopoliensis sitae, de perceptione summarum certarum, regestris manu eiusdem recognoscentis subscriptarum, prout eadem regestra suo in tenore latiora sunt specificata, ob plenariam in toto mandato sacrae regiae maiestatis et sibi recognoscenti satisfactionem, quietat, emittet et liberos facit. Quietationes easdem manuales, modo praemisso factas, approbat, confirmat et ratificat sibi suisque posteris, ratione praemissorum, imponendo silentium perpetuum. Ex actis castrensibus capitanealibus leopoliensibus extractum. Georgius Mrozowicki de Mrozowice vicecapitaneus leopoliensis m. p. Locus sigilli. Correxit Wierzbowsky. Tenor quietationis alterius: Actum in castro inferiori leopoliensi, feria secunda post Dominicam Exaudi proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo

quarto. Coram officio actisque praesentibus castrensibus capitanealibus leopoliensibus personaliter comparens famatus Andreas Strzelecki, ciuis leopoliensis, sanus mente et corpore existens, foro suo quouis competenti omisso et jurisdictione propria posthabita, praesenti autem castrensi capitaneali leopoliensi in se, posteros, ac bona sua generaliter omnia, quo ad actum hunc attinet, beneuole assumpta, palam, publice libereque recognouit: Quia ipse, inhaerendo litteris sacrae regiae maiestatis mandati, authentice coram officio praesenti reproductis, videlicet manu eiusdem sacrae regiae maiestatis et generosi Petri-Thomae Bielecki subscriptis, sigilloque maioris cancellariae regni obsignatis, de actu et data illius Varsaviae, die trigesima mensis aprilis, anno millesimo sexcentesimo quadragesimo proxime praeterito datum, tum etiam inhaerendo quietatione manuale, per se recognoscentem, occasione infrascripta, facta,—famatum Alexandrum Prokopowicz, ciuem leopoliensem, de venditione librorum variorum idiomate ruthenico typographorum, de perceptione summarum pro iisdem libris et redditionis aeconomis videlicet famatis Constantino Medzapeta et Michaeli Aluisii, tum auctione apparatorum ecclesiasticorum ad aedes ecclesiae assumptionis Beatissimae Mariae Virginis ritus graeci in ciuitate leopoliensi iuxta regestra per se recognoscentes subsequi, prout eadem regestra suo in tenore latiora sunt specificata, ob plenariam in toto occasione praemissorum ...tilam satisfactione, quietat, emittit et liberum facit. Quietationes easdem manuales, per se recognoscentem ab anno millesimo sexcentesimo trigesimo sexto ad annum millesimum sexcentesimum quadragesimum factas, approbat, confirmat et ratificat, perpetuum sibi suisque posteris ratione praemissarum imponendo silentium. Ex actis castrensibus capitanealibus leopoliensibus extractum. Georgius Mrozowicki de Mrozowice, vicecapitaneus leopoliensis m. p. Locus sigilli. Correxit Wierzbowski. Post modum iidem supranominati offerentes alias quietationes manuales binas, unam per confratres supra(di)ctae confraternitatis juniores connotatam, et sigillo confraternitatis suae usitato communitam, alteram vero per famatum Romanum Strze-

lecki, ciuem leopoliensem et eiusdem confraternitatis confratrum, ratione calculorum, per supra nominatos offerentes ex administratione prouentuum, eandem confraternitatem concernentium, expeditorum, idiomate ruthenico conscriptam. Utrasque manibus eorundem propriis subscriptas, ad actis officii praesentis itidem ingrossandum et per officium hocce approbandum exhibuerunt, serie verborum infra sequenti. Tenor quietationis tertiae: My wszyscy, niżey podpisani, bracia młodsi bractwa religiey greckiey w miescie Lwowie przy cerkwi tytułu wniebowzięcia błogosławioney Panny Mariey, społecznie zeznawamy tym pismem y quitem naszym, które mieć chcemy, aby tak ważne było, jako y gdyby przed urzędem iakiemkolwiek przez nasze znane było, iż my, maiąc opisane porządki nasze prawami, od zwierzchnosci pasterzów nam swiątobliwie nadanemi, iako y od naiasnieyszych swiętey pamięci królów polskich y teraznieyszego pana miłosciwego, nam szczęśliwie panuiącego, approbowanymi, tak strony słuchania rachunków starszych naszych, iako y electiey odprawowania, podług kiórych po wszystkie przeszłe lata, aż do tego czasu zachowaliśmy sie y pilnie przestrzegamy, iakoby pomnożenie chwały Bożey rosło, y całość dóbr cerkiewnych nienaruszonie zachowana zawsze była, rachunki y electia zwyczaynego swego czasu odprawowały się; y lubo to w roku tysiąc sześćsetnym czterdziestym, za wyniesieniem mandatu od jego króleskiej mosci, bez wiadomosci nas bractwa, przez sławetnego Andrzeja Strzeleckiego, słuchanie rachunków od starszych przed nami było, y electia zwyczaynie odprawowała się, y quity na to przez deputowanych przy podpisach na regestrach zaszły, jednak, ponieważ y tego roku—tysiąc sześćsetnego czterdziestego czwartego, za wtory raz wyniesieniem, bez consensu y wiadomości nas młodszey wszystkiey braciey, mandatu od jego królewskiej mości pana naszego miłosciwego przez sławetnego Romana Strzeleckiego y za iego samego prywatnym tylko udaniem popędliwym, przyjść do tego musiało, czego przed laty nie bywało, że y teraz którey niedziele po świętach Wielkiey Nocy ruskiey ciż starsi bractwa na tymże starszeństwie zachowani, na imie: sławetni

Gabryel Langisz, Michał Aluizy, Alexander Prokopowicz, Konstanty Madzapeta znowu według opisanego mandatu od roku tysiąc sześćsetnego trzydziestego trzeciego, y po zmarłym starszym Hrehorym Romanowiczu (oprócz tylko trzech lat, za które wyżej przerzeczony Andrzej Strzelecki, iako także mandatarius onych słuchał) [1]), aż do tego roku tysiąc sześćsetnego czterdziestego czwartego y czasu, zupełnie rachunki, porządnie opisanemi regestry perceptorum et distributorum produkowanemi, specialiter przed nami bractwem y przy nas pomienionemu Romanowi Strzeleckiemu, mandataryuszowi, z wielką pilnością y iterowaniem odprawowali y czynili, z których euidentissime pokazało sie tak na gruntach przymnożenie dóbr cerkiewnych, wielka ozdoba w samey cerkwi, iako y około murowaniem y przyczynieniem wystawienia z pochwałą gmachów. Prosili tędy nas młodszych bractwa przerzeczeni starsi, aby ponieważ iusz rachunki oddali y klucze nam położyli, abyśmy pismem naszym swiadecznym generaliter quitowali. A iż zdała się nam wszystkiem słuszna bydz ich prozba y dosyc we wszytkiem od niech sie stało, przeto my bracia młodsi niżey podpisani, wdzięcznie y zgodnie przyiąwszy to sprawowanie rządu—starszeństwa po te wszytkie lata y czynienie dostateczne rachunków od roku tysiąc sześćsetnego trzydziestego trzeciego, aż do tego roku tysiąc sześćsetnego czterdziestego czwartego y czasu po Wielkiey Nocy, według mandatu jego kroleskiej mosci, przez przerzeczonych starszych, którym y publice przystoynie podziękowawszy, naprzod przez deputowanych przez nas, przy pomienionym Romanie Strzeleckim mandataryuszu, na regestrach perceptarum et distributorum produkowanych przez starszych rękami podpisalishmy się, potym y przy zebraniu nas wszytkich tym osobliwym kwitem naszym brackiem, który takiey wagi mieć chcemy, iako gdyby przed urzędem, albo aktami mieyskiemi zeznany przez nas był, przerzeczonych starszych sławetnych Gabriela Langisza, Michaela Aluisego, Alexandra Prokopowicza, Konstantego Medza-

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

pethę y inszych z braciey, szafunek maiących, z oddania statecznego y porządnego rachunku, y z przymnożenia dóbr cerkiewnych, y dosyć uczynienia, według mandatu jego króleskiej mosci pana naszego miłosciwego, quituiemy y wolnemi iuż onych od powtarzania tego ponowionego rachunku przed nami bractwem, przy pomienionym Strzeleckim mandataryuszu, potomnemi czasy czyniemy, in forma quietationis, quam firmissima. Bronić też onych personami swemi, gdy tego potrzeba ukaże, od wszelakich impedimentow, person y u każdego prawa, względem tych odprawionych rachunków, submittuiemy się y powinni będziem. Co dla lepszey pewnosci y zmocnienia tego quitu rękami własnemi podpisuiemy się y pieczęc naszą braterską przycisnelismy. Dan na gruncie bratskim, przy cerkwi mieyskiey lwowskiey, miesiąca maia dwudziestego czwartego dnia według starego, roku Pańskiego tysiącnego sześćsetnego czterdziestego czwartego. Andrzey Strzelecki, ręką własną. Joannes Koronka manu propria. Joannes Hrehorowicz, ręką własną. Paweł Gromiewicz. Hrehory Sienkowicz. Michał Sloska, ręką własną. Locus sigilli. Tenor quietationis quartae ex idiomate ruthenico in polonicum versae: Zeznawam, komu o tym wiedziec należy, iż ia niżey podpisany słuchałem rachunkow przy bractwie mieyskim lwowskim po zmarłey ręce nieboszczyka pana Hrehoria Romanowicza, iako na onczas starszego przy cerkwi, od roku tysiąc szescsetnego trzydziestego trzeciego do roku tysiąc szescsetnego trzydziestego szóstego, dwoch panow starszych brackich: pana Gabryela Langisza y pana Alexandra Prokopowicza, ktorzy teraz przy smierci onego stateczny rachunek z wziątkow y szafunkow, przez onego regestrowany, uczynili y wykonali we wszytkim. Przeto przy bractwie mianowanym y ia kwitem moim ręcznym pomienionych starszych kwituię y na to się ręką moią podpisuię. Pisan we Lwowie, na gruncie cerkiewnym, roku Bożego tysiąc szescsetnego czterdziestego czwartego, miesiąca maia dnia czternastego. Roman Strzelecki, ręką własną. Andrzej Strzelecki, ręką własną. Iwan Afendyk, ręką własną. Matfey Fedo-

rowicz. Ja Wasili Leonowicz, ręką własną. Post quarum quietationum modo quo supra reproductionem, supra specificati offerentes, personaliter stantes in et contra famatum Romanum Strzelecki ratione traductionis suae et calumniae, tam coram sacra regia maiestate domino domino suo clementissimo, quam coram officio praesenti consulari leopoliensi, sibi irrogatae aliarumque praetensionum et iniuriarum, loco et tempore competentibus specificandarum ac deducendarum solemniter protestati sunt, offerentes se praemissas omnes iniurias, jure mediante, cum eodem Romano Strzelecki agendo, in foro praesenti consulari leopoliensi vindicaturos, hac sua protestatione ad praemissa mediante. Deinde hi iidem supra nominati seniores statuerunt nobilem Basilium Krolikowicz, ministerialem regni generalem, petentes relationem infra positarum per eundem fieri; et in continenti coram eodem officio personaliter constitutus is idem ministerialis regni generalis cum sua . . . . . . eidem officio bene notus . . . . . . hanc suam relationem veram ac fidelem, eandem in scriptum paratum redactam produxit de tenore sequenti. Tenor relationis: Byłem w przeszły poniedziałek, to iest po nawiedzeniu Panny Mariey, w posrzodku zebrania wszytkiego bractwa religiey greckiey tu w miescie przy cerkwi, na instancyią sławetnych panow: Gabriela Langisza, Michała Aluisego, Konstantego Medzapety y Alexandra Prokopowicza, gdzie, przy obecnosci mey, na pierwsze pytanie w głos pana Gabriela Langisza odpowiedzieli wszytkie bractwo, iż we wszytkiem dosyć się stało według opisanych punktów w mandatach krola jego mosci od panow starszych, bo nietylko rachunki statecznie oddali, ale y klucze wszytkie nam młodszym oddali y przy nas są, także y rząd z siebie iuż złożyli i opowiedzieli nam, abysmy, według praw brackich postępuiąc, electiey czas złożywszy, onę, nie mieszkaiąc, odprawili. Na wtore pytanie odpowiedzieli, że iuż w niwczym nie zostali winni cerkwi y nam bractwu y nic przy sobie nie zostawili, ale zostali we wszytkim prawi, y dla tegoż daliśmy iem kwit nasz bracki z podpisami naszemi y pieczęcią bracką. Na trzecie pytanie powie-

dzieli, żesmy nie zlecili czynić panu Romanowi żadney protestatiey na panow starszych takiey opaczney, iako nam okazowano, bo według mandatów jego krolewskiej mosci nam bractwu roskazano rachunki czynic, y mysmy przy onym słuchali, my też, gdybysmy co baczyli bydz ieszcze podeyzrzanego, nie dalibysmy iem byli kwitu, y dawno by się iuż była electia (choc i ey w mandatach nie masz) [1]) odprawiła, tylkosmy to, w nadzieie między onemi dokonczenia, iesli może bydz przez zgodę sprawy umorzenia, zwłoczyli, gdyż przy nas młodszych, według praw naszych, wolna electia inszych starszych zostaie. Co usłyszawszy wyżey pomienieni p. p. starsi przeszli, oswiadczyli to mną wszytko woznym y protestowali sie tam-że przedemną na przerzeczonego pana Romana Strzeleckiego o potwarną traductią w iego protestacyach y na occiwe ich następowanie, chcąc z niem o to wszytko, według przeszło zaniesionych swych pratestacyi czasu pewnego, prawnie czynić, y prosili mie, abym to wszytko przez relacyią moię zeznał, iakosz teraz to zeznanie moie, dla pamięci napisawszy na tey karcie, do urzędu tutecznego y akt na requisycyią tychże zanoszę y podaię, że tak, a nie inaczey, było. Et officium praesens consulare leopoliense tam quietationes suprascriptas, quam protestationem et relationem insinuatas suscepit et in quantum juris est approbauit actisque suis inseri permisit. In cuius rei fidem sigillum officii consularis leopoliensis praesentibus est subappressum. Ex actis officii consularis leopoliensis. Bartholomeus Zimorowic, ciuitatis leopoliensis notarius. Locus sigilli consularis leopoliensis. Nos itaque supplicationi eidem benigne annuentes praeinsertas literas in omnibus earum punctis, clausulis, articulis et conditionibus approbandas et confirmandas esse duximus. Uti quidem in quantum iuris est, approbamus et confirmamus hisce literis nostris, decernentes easdem debitae et inuiolabilis firmitatis robur obtinere debere. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

communiri iussimus. Datum Varsauiae, die XXXI mensis decembris, anno Domini MDCXLIX, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae anno primo.

Joannes Casimirus rex.
m. p.

(M. П.).

Approbatio certarum quietationum ciuibus leopoliensibus ratione praetensionum priuatarum.

Albinus Kadzidłowski, secretarius regis maiestatis.

Calculatio ad mandatum regium expedita per confraternitatem subsecuta et per serenissimum Casimirum regem Poloniorum approbata.

NB. necessarium.

Львовскій Ставропигіальный архивъ.

CLXXXIII.

1659 года, 17 іюля. Утвержденіе королемъ Яномъ Казиміромъ приговора Львовскаго магистрата, по которому Ставропигіальное братство освобождено отъ опекунскихъ обязанностей въ отношеніи къ частнымъ лицамъ.

Joannes Casimirus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mosouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque, nec non Sueccorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex.

Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, uniuersis et singulis. Oblatas esse ad acta metricae regni cancellariae nostrae maioris literas infrascriptas tenoris talis: Joannes Casimirus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Smolensciae, Czerniechouiaeque nec non Sueccorum, Gottorum, Vandalorumque haeredi-

tarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, uniuersis et singulis: Quod quemadmodum nobilis ac spectabilis magistratus ciuitatis nostrae leopoliensis, famatos seniores fraternitatis graecae, ad ecclesiam ruthenicalem tituli assumptionis in coelum Beatissimae Mariae Virginis, intra muros ciuitatis sitam, fundatae, a tutella certa vidu(ae), liberorum ac bonorum famati olim Emmanuelis Giergiewicz, graeci ciuis leopoliensis, decreto suo inter easdem partes, feria secunda postridie festi natiuitatis s. Joannis Baptistae, anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo septimo, ex contrauersiis lato, liberos pronuntiauit. Ita nos quoque, ad supplicationem eorundem seniorum confratrum, per certos consiliarios nostros factam, hoc idem decretum nobilis ac spectabilis magistratus ciuilis leopoliensis in omnibus ac singulis illius introcontentis approbantes, confirmantes et ratihabentes esse duximus, prout praesentibus literis nostris approbamus, confirmamus et ratihabemus. Eosdemque seniores tum et juniores ac totam communitatem confraternitatis dictae ruthenicalis, in ciuitate nostra leopoliensi fundatam, uti non ad aliquas pupillarum, orphanorum ac viduarum tutellas priuatas, sed ad curam administrationemque rerum, prouentuum, necessitatum, atque ad conseruandum bonum eiusdem basilicae ciuitatensis duntaxat originaliter des...atos, non modo ab hac tutella bonorum et pupillarum olim Emmanuelis Giergiewicz, verum ab omnibus in genere et singulis in specie tutellis, curatellis et quibusuis administrationibus bonorum pupillarium quorumcunque, tam in ciuitate leopoliensi, quam alibi existentium, in perpetuum liberamus, absoluimus et immunes facimus, nec ab ullo tam priuatim testamentarie, vel scripto aliquo, quam a nobili ac spectabili magistratu ciuitatis nostrae leopoliensis officiose, ad cuiusuis instantiam, eosdem seniores simul omnes, communitatem insimul totam, inuitos et renuentes, ad gerendas tutellas priuatorum adigi, stringi, deputari et addi debere, imo nec posse decernimus et in aeuum declaramus. Viam . . . . praestandi opera charitatiua et suscipiendi tutellas, quas ipsi ultio

voluerint et acceptauerint, per praesentes ipsis non praecludimus. Caeterum quod attinet priuatas personas in confraternitate, vel .... seniores vel .... juniores confratres existentes, eos uti ciues priuatos etiam inuitos ac renuentes, nobilis ac spectabilis magistratus ciuilis leopoliensis vigore jurium ac priuilegiorum, eo nomine antiquitus ipsis seruientium, ad gerendas tutellas administrandaque bona pupillaria quaeuis adigere, stringere et deputare (non obstante praesenti rescripto nostro, tanquam soli uniuersitati seu communitati fraternitatis supradictae simul toti, non vero priuatis personis ibidem adscriptis benigne concesso) [1]) poterit ac tenebitur. Quod ad notitiam omnium, quorum interest, praesertim vero nobilis ac spectabilis magistratus leopoliensis deducentes, mandamus, quatenus suprascriptam totam communitatem eiusque seniores fraternitatis circa praesentes literas nostras conseruent et ab aliis conseruari curent, pro gratia nostra. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsauiae, die vigesima septima mensis juny, anno MDCLIX, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae XII. Joannes Casimirus rex. Locus sigilli cancellarie nostrae maioris regni. Joannes Ignatius Bąkowski, succamerarius Culmensis m. p. Supplicatumque nobis, ut easdem literas authentice extradi, mandare dignaremur. Cui supplicationi nos benigne annuentes, praeinsertas literas actis praesentibus inscribi et parti postulanti in forma authentica extradi permisimus. In cuius rei fidem praesentibus sigillum regni est appressum. Actum Varsauiae, feria quinta post festum s. Margarethae virginis et martyris proxima die, videlicet decima septima july, anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo nono, regnorum nostrorum Poloniae XI, Sueciae vero XII anno.

Nicolaus Prazmowski, supremus regni cancellarius, m. p.

(M. П.).

Relatio illustrissimi ac reuerendissimi in Christo patribus domini domini Nicolai in Prazmow Prazmowski, episcopi Luceorum Ab-

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

barum Sieciechorum....... administratoris praepositi ecclesiae cathedralis s. Michaelis in arce Cracouiensi et supremi regni cancellarii.

Львовскій Ставропигіальный архивъ.

CLXXXIV.

1660 года, 13 іюля. Письмо Константина Комарницкаго къ жителямъ города Перемышля о томъ, что онъ обѣщаетъ прибыть въ Перемышль для общаго обсужденія мѣръ противъ притѣсненій со стороны епископа и для охраненія православной вѣры.

Mnie wielce łaskawi p. p. obywatele miasta Przemysl(a) relygei graeckei moi wielce laskawi pp(anowe)y w Duchu S. bracia.

Constat to każdemu, żescie w(asz) m(oscie) nieposlednemi w zastawianiu się wszelakim przeciwnosciom za wiarę y cerkiew swiętą zawsze naydowali się y w pomnożeniu prawoslawia zostawaliscie gorliwemi; co y ia wasz mosciom przyznawszy, życząc, aby Pan naywyszy w tey mierze in Nestoris annos w(asz) m(os)ciom posilac raczył, serdecznie compacior, wszelakich waszmosciow od iego mosci oyca episkopa pasterza naszego turbacii y inconueniencii, ktorym obuiando, żeby większy w prawoslawii nie braly increment, za rowno z ich mosciami p. p. bracią, gdy się około tego radzic z radą, y ia przybyc nie omieszkam (byłe mię trudnosci iakie nie hamowaly) [1]) y quod juris et equitatis erit, do tego rzecz skłaniac usiluię, y nic nie wątpie, że y iego mosc oyciec episkop, iako pasterz, iak equitatis erga, iako tesz y na wielu bracij instancią od takowych, ieżeliby iakiemi wasz mosciom, absolute

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

dereguiąc, prawo wasz mosciow aggrawował, supersedować zechce trudnosci. Moie za tym wasz mosciom zaliciwszy usługi, zostaię wm. mm. pp. w Duchu S. życzliwym bratem y sługą Constanty Komarnicki m. p.

W Turyniu die 13 iulii 1660.

На оборотѣ втораго полулиста, сложеннаго въ видѣ конверта, адресъ: Mnie wielce łaskawym pp. y w Duchu S. bracyj przy cerkwi S. Trojce w Przemyslu fundowanym w. m. p. pilnie oddać. *Письмо было запечатано сюргучомъ. Съ боку другою рукою:* Komarnicki prawosławny herbu......

Библіотека Кіевской Духовной Академіи, изъ рукописей Почаевской Лавры, № 1/116.

CLXXXV.

1668 года, 31 іюля. Протестація Іереміи Свистельницкаго противъ Іосифа Шумлянскаго, ворвавшагося въ церковь Рождества, гдѣ предъ началомъ богослуженія, во время молитвы, Шумлянскій ругалъ Свистельницкаго, выбросилъ его изъ церкви, которую запечаталъ и наложилъ запрещеніе.

Actum in castra Haliciensia feria tertia ante festum sancti Petri in vinculis proxima, anno Domini 1668. Episcopus Leopoliensis contra venerabilem Szumlański protestatur.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia personaliter veniens perillustris et admodum reverendus pater Eremias Swistelnicki, Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis Podoliae ritus graeci legitimus episcopus, coram eodem officio in et contra religiosum Josephum Szumlański, ad eundem episcopatum Leopoliensem, Haliciensem, Camenecensem, violentem intrusorem, excommunicatum,—principalem, tum et religiosum Theophanum adhaerentem illius, itidem excommunicatum et irregularem, nec non famulos illius Jasmanicki, Nicolaum Ordowski, Scitham Jakubowski,

Hrehorium Rosankiewicz, Joannem Romankiewicz et alios eiusdem licentiosos famulos, in eadem excommunicatione cum suo principale existentes, facti infrascripti voluntarios cooperatores et licentiosos asseclas, coram eodem officio gravi in querela questus et protestatus est idque pro eo: Quia illi et praecipue religiosus Szumlański, non . . . . poenas legum divinarum et humanarum, contra . . . . excommunicatos et violatores ecclesiarum severe sancitas, sed in contrarium earundem faciendo, tempore nuper praeterito, videlicet proximo die Dominico solemni, quo die homines christiani Deo teroptimo maximo debitas preces et devotiones suas in ecclesiis et locis ordinatis persolvere solent,—ille, existens excommunicatus et connectione fidelium privatus, cum suis suprascriptis famulis et licentiosis asseclis, ausus est et praesumpsit, cum admodum reverendus legitimus et ordinatus episcopus Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis, protestans modernus (sub tempus conventus particularis Haliciensis, quo tempore legibus et constitutionibus regni omnis securitas quibuslibet personis provisa est) [1]) ad ecclesiam Rozesna [2]) nuncupatam, hic Haliciae sitam, ritus graeci, ad sacrum, et preces divinas persolvendas, veniret, ibidemque orationes suas spirituales absolveret, ille videlicet religiosus Szumlański, immissis primum famulis suis supradictis, post modum et ipsemet accensus ira, totusque in furore, oblitus religionis et humilitatis monasticae, praeceps et veloci curru in ecclesiam praedictam veniret, ibidemque praeventus, protestantem, ad sacrum celebrandum sese praeparantem, primum verbis inconvenientibus et scurilibus in loco sacro afficere, post modum e templo cum summo oprobrio et dishonore extrudere, ecclesiam tanta violentia et praesentia sua, existens in excommunicatione, contaminare, prout de facto supervenit, protestantem dishonoravit et ex templo extrusit ecclesiamque contaminavit. Insuper non contentus his dishonorationibus, privata authoritate, existens intrusor in episcopatum, fictus potentia et impunitate facti, postpositis et

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки. [2]) Рождества.

vilipensis canonibus ecclesiasticis ecclesiae ritus graeci, etiam in excommunicatione existens, ecclesiam obsigillari . . . . iussit, cultum divinum et . . . . cum summo scandalo variae conditionis et religionis hominum tam nobilium et aliarum personarum, in magna frequentia Haliciae existentium, ipsemet, excommunicatus existens, interdixit et prorsus potenti manu prolubuit cuiusdem protectioni. Ratione quorum omnium idem perillustris et admodum reverendus episcopus protestans offert se cum eisdem in foro fori iure acturum et iniuriarum illatarum vindicaturum.

Львовскій бернардинскій архивъ, кн. грод. Галиц., т. 165, стр. 1260—1262.

CLXXXVI.

1672 года, 30 марта. Грамота короля Михаила, жителямъ Перемышльской епархіи о воздаваніи чести и послушанія Антонію Винницкому, митрополиту Кіевскому и объ уплатѣ ему доходовъ по Перемышльской епархіи.

Michał, z Bożey łaski król Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmudzkie, Inflanskie, Kiiowskie, Wołynskie, Podolskie, Podlaskie, Smolenskie, Siewerskie y Czerniechowskie.

Wszem wobec y każdemu z osobna, komu to wiedzieć będzie należało, a osobliwie przełożonym poboznym namiesnikom, presbiterom, diakonom y całemu clerowi religiey greckiey, takze bractwom y parafianom dieceziey Przemyskiey, wiadomo czyniemy, lubo nie powątpiwamy, że pobożnosci y wiernosci wasze wielebnego oyca Antoniego Winnickiego, iako rite constituowanego metropolity Kiiowskiego, zwierzchnosc nad sobą uznawacie y onemu żadney okaziey do nieposluszenstwa, z osoby iego nie maiąc, w duchownych obrzędach posłuszni iestescie, ze iednak (iako nam doniesiono iest) [1]) nie-

---

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

ktorych osobie iego insensorom studia, zwierzchnosc iego metropolitanską in dubium podaiąc y nomen iego iako u duchowenstwa, tak y u wszego pospolstwa roznemi traductionibus exosum czyniąc, do odbierania należytych iemu y dawniey za possessiey iego zatrzymanych po episkopiey Przemyskiey prowentow wszelkim przeszkadzaią sposobem, przez ktory nierząd summam ponosic musi circa authoritatem . . . . swoiey inopiam. Zagradzaiąc my tedy dalszym, ktoreby ztąd emergere miały inconuenientia, daiemy ninieyszy uniwersał nasz, roskazuiąc y koniecznie to mieć chcąc, aby pobożnosci y wiernosci wasze od wielebnego oyca Winnickiego, iako legitime metropolita, dependentią maiąc, onemu (ratione metropoliey) [1]) nie tylko posluszni byli, ale tez y prowenta, iemu nalezące y dawniey zatrzymane y przez kogokolwiek odebrane, mediante calcularione, oddawali, inaczey nie czyniąc dla łaski naszey krolewskiey. Na co dla lepszey wiary ten uniwersal ręką naszą podpisawszy, pieczencią koronną stwierdzic roskazalismy. Dan w Warszawie, dnia XXX m(iesią)ca marca, roku Pańskiego MDCLXXII, panowania naszego III roku.

Michał król. (M. II.).

Hieronym Pinocci, iego król(ewskiey) m(os)ci sekretarz.

На оборотѣ: Confirmatia króla Michała na metropolity Kiiowskiego dnia 30 marca 1672.

Подлинникъ, написанъ на бумагѣ; хранится въ библіотекѣ Кіевской Духовной Академіи, изъ рукописей Почаевской Лавры, № 2/78.

---

1) Въ подлинникѣ скобки.

CLXXXVII.

1675 года, 5 марта. Грамота короля Яна III на утвержденіе Іосифа Шумлянскаго въ санѣ епископа Львовскаго.

Actum in castro Haliciensi sabbatho post Dominicam iudica quadragesimalem proximo a(nno) D(omini) 1675. Ex parte episcopi Leopoliensis litterarum universalium oblata.

Ad personalem oblationem generosi Andreae Żurakowski, nomine perillustris et admodum reverendi in Christo patris Josephi Szumlański, Leopoliensis episcopi, factam et postulatam, officium praesens castrense capitaneale Haliciense litteras universales s. r. maiestatis infrascriptas, pro parte eiusdem recensiti episcopi a s. r. maiestate editas ac sigillo minoris cancellariae regni communitas, suscepit et actis suis inscribi mandavit de tenore tali:

Jan III, z Bożej łaski obrany król Polski etc. etc. Oznajmujemy tym listem naszym wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć by należało, mianowicie przewielebnemu w Chrystusie ojcu metropolicie kijowskiemu, wielebnym episkopom Łuckiemu, Przemyskiemu, Mścisławskiemu i Czerniejowskiemu, nabożnym archimandrytom, (i)humenom, protopopom, namiestnikom i wszytkiemu duchowieństwu ritus graeci, także w(ielmoż)nym dygnitarzom, urzędnikom, urodzonym, szlachetnym, mężnym, sławetnym diecezyanom, bractwom, stauropigianom i wszystkim in genere ludziom pospolitym, województwa ruskiego podolskiego. Jeżeli na czem primordia panowania naszego zasadzać się mają, wtedy in iustitia wielka wszem w tem niesprawiedliwość być baczemy. Gdy jurysdykcya duchowna wielebnemu w Chrystusie ojcu Szumlańskiemu rzetelnemu i prawdziwie postanowionemu episkopowi Lwowskiemu, Halickiemu i Kamieńca podolskiego per intrusionem Swistelnickiego, illicitis modis et mediis episkopią ambientem, nie tylko brzydliwymi, ut possideat eam, narażającymi fakcyami, ale, quod est maius, dokupowanymi się onegoż contra instituta ecclesiae simoniami, który lub był sub dolo

z udania na wielebnym Szumlańskim, episkopie Lwowskim, od najjaśniejszego antecessora naszego dekret ułapił, ale potem, gdy tenże wielebny Szumlański innocentiam suam deduxit, tenże najjaśniejszy antecessor nasz rescriptis binis tenże dekret retraktował i za prawdziwego mianował i deklarował episkopa, którym reskryptem że nabożny Swistelnicki contrariatur i one intrusione sua do przerzeczonej episkopii myślał, buntując duchowieństwo, bractwo i pospólstwo przeciwko wielebnemu Szumlańskiemu, należytemu episkopowi Lwowskiemu; aby się tedy w tej cerkwi nie działy absurda i lud hac intrusione nię był oszukany, przyszło nam hac innotescentia naszą uprzejmie i wiernie w. w. przestrzec, żądając i rozkazując, abyście nikogo innego nad wielebnego w Chrystusie ojca Szumlańskiego za episkopa nie znali i nikomu należytego nie oddawali posłuszeństwa, tylko onemu jako prawdziwemu pasterzowi swemu, którego merita nam i Rzeczypospolitej tam in toga, quam in sago ad hanc dignitatem w cerkwi Bożej erexit, nie czyniąc inaczej dla łaski naszej; a in quantum by się nabożny Swistelnicki po publikacyi tego reskryptu in iurisdictionem episcopalem wdawać miał, tedy temu, jako legitimo episcopo, wolno będzie onego sądzić iudicataque na nim exequi; która to innotescentia aby wszystkich ich mości doszła, one w cerkwiach i w miastach publikować rozkazaliśmy. Dan w Bracławiu nad Bohem, dnia X r(oku) P(ańskiego) MDCLXXV.

Львовскій бернардинскій архивъ, кн. гр. Галиц., т. 176, стр. 1545—1547.

CLXXXVIII.

1675 года, 10 марта. Грамота короля Яна III, данная Іосифу Шумлянскому, на администрацію Кіевскою митрополіею.

Actum in castro Haliciensi sabbatho post Dominicam quadragesimalem proximo a(nno) D(omini) 1675.

Ad personalem oblationem generosi Andreae Żurakowski, nomine pèrillustris et admodum reverendi in Christo patris Josephi

Szumlański, Leopoliensis episcopi, factam et postulatam, officium praesens castrense capitaneale Haliciense litteras universales sacrae regiae maiestatis infrascriptas, pro parte eiusdem recensiti episcopi a sacra regia maiestate editas ac sigillo minoris cancellariae regni communitas, suscepit et actis suis inscribi mandavit de tenore tali: Jan Trzeci, z Bożej łaski obrany król Polski etc. etc. Oznajmujemy tym listem naszym wszem w obec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć będzie należało, mianowicie wielebnym episcopom Łuckiemu, Przemyskiemu, Mścisławskiemu i Czernichowskiemu, nabożnym archimandrytom Kijowskiemu Pieczarskiemu i innym, (i)humenom, protopopom, namiestnikom i wszystkiemu duchowieństwu ritus graeci, także wielmożnym dignitarom, urzędnikom urodzonym, szlachetnym, sławetnym, mężnym, dyoecezyanom i wszystkim in genere ludziom pospolitym tak w koronie, jak i w wielkiem księstwie Litewskim i bractwu Stauropigianom. Chcąc aby w państwach Rzeczypospolitej od Pana Boga nam pod rząd nasz i moc powierzonych żaden nie znajdował się nierząd, ale aby wszystko za panowania i czasow naszych porządnie było. Gdyśmy w państwa nasze ukrainne z wojskami tak koronnymi jak i w. x. L. weszli i, z woli Bożej, te państwa maiori ex parte pod rząd nasz i protekcyą odebrawszy, zastaliśmy w tych tu kraiach duchowieństwo rozproszone, z którego wiele w pogańskie, (czego pożal się Boże), poszło niewolą i ręce, na co bardzo krôlewskim naszym ubolewamy sercem, a ostatek bez pasterza, jakoby też okręt jaki po burzliwym pływający morzu bez zeglerza, ktôrzy schorzały i strawiony starością, do dziecinnych już prawie dożywszy lat, w zmysłach pomieszany, a do tego daleko bardzo miejscem odległy, poruczonej sobie od Pana Boga i najjaśniejszych antecessorów naszych trzody paść i rządzić nie może; a tym czasem wielkie między duchowieństwem dzieją się inconvenientie i exorbitantie. Czemu my z mocy naszej krolewskiey zabiegając i dobry rząd między duchowienstwem chcąc postanowic, aby występki między duchownymi karane były i cerkwie Boże bez rządu y pasterza nie

zostawały, postanawiamy i podajemy za administratora metropoliey Kiiowskiey, iako się w dioecesiach jurysdiktia iey zdawna rozszerza, wielebnego w Bogu ojca Jozefa Szumlanskiego, greckich obrzędow Lwowskiego, Halickiego i Kamienieckiego episkopa, żądaiąc po nim, aby na miejscu schorzałego i zstarzałego oyca metropolity Kijowskiego, metropolią rządził, duchowieństwo święcieł, stanowieł, odmieniał, sądzieł, występnych karał, prowentami disponował, tak długo, poki żyć będzie schorzały y strawiczny staroscią wyzej napisany ociec metropolita, albo po zesciu iego inszego metropolity, według przywileiow, wolności i praw tych tu krajow, nie nastąpi elektia y nasza królewska confirmatia. Rozkazując uprzeym. y wier. ww., abyscie wyżey pomienionego oyca Szumlańskiego za prawdziwego administratora znali y onemu we wszystkim, co należy do władzy duchownej, posłuszni byli dla łaski naszej krolwskiey y powinności waszych. Na co dla tym większey wagi, własną podpisawszy się ręką, ten list nasz pieczęcią naszą krolewską stwierdzić rozkazaliśmy. Dan w Bracławiu na(d) Bohem dnia X miesiąca marca, roku Pańskiego tysiąc szescsetnego siedmdzesiątego piątego. Jan król. Locus sigilli minoris cancellariae regni. Franciszek Gałecki m. p.

Львовскій бернардинскій архивъ, кн. гр., Галиц., т. 176, стр. 1547—1548.

CLXXIX.

1677 года, 12 марта. Привилегія (въ русскомъ переводѣ) короля Яна III, данная Іосифу Шумлянскому, на имѣнія Городокъ и Обаровъ за оказанныя услуги Рѣчи Посполитой.

Янъ, милостию Божиею король Польский, великій князь Литовскій, Рускій, Пруский, Мазовецкій, Жмоцкій і Лифлянцкій

Киевскій і Волынскій, Подляскій, Подолскій, Смоленскій, Сѣверскій і Черниговскій.

Вѣдомо чинимъ нынешнымъ листомъ нашимъ всѣмъ обще і всякому особо, кому о томъ вѣдати належитъ, когда на вѣрность и желателство честнаго отца Иосифа Шумлянскаго, епископа Львовскаго, от престола нашего взираемъ, нетолько вѣдая службы для соблюдения престола нашего і всеи Рѣчи Посполитои, но храбрые дѣла в разныхъ при насъ будущихъ воинскихъ потребахъ з нарушениемъ здравия и імѣния, которая служба вѣдома намъ есть, а туж службу королевскую нашею добродѣтелию во всякомъ случеи воздавать хотячи, постановили естьмы маетности Городокъ і Обару, въ воеводстве Волынскомъ обретающияся, к монастырю Киевскому Печерскому належащие, в призрѣние ему дати и вручити, якоже разсуждая, что тѣ маетности, без особого ныне пребываютъ строителя і правителя, разораютця, а люди і жители тамъ будущи о великомъ утесненіи пребываютъ, никако от помянутого монастыря не имѣющи обороны, покаместь намъ столица Московская по договоромъ Киева не возвратитъ, ничего не отемля от права общего, такъ от наяснѣишихъ прежде насъ бывшихъ королей Польскихъ, яко такожде і от инныхъ строителей данъныхъ, но впредь будущему предваряя разорению, по совѣту пановъ радъ нашихъ, на нынешнемъ сейму собранныхъ, даемъ і вручаемъ тѣмъ листомъ нашимъ, такъ, дабы помянутый честны(й) епископъ Лвовскій образомъ честного Василевича епископа Белорускаго, которой маетности таковымъ же способомъ, к монастырю Печерскому належащие, в княжствѣ Литовскомъ обрѣтающияся, імѣетъ, и держитъ, и владѣетъ, імѣлъ бы такожде держалъ і владѣлъ до тѣхъ мѣстъ тихо, мирно, и безо всякого препятия, пожитки всякие и мольбы, церковные чины соблюдая, въ предбудущему разорению предваряя, покамѣсть к послушанию нашему Киевъ не возвратится; что до вѣдома всѣмъ, кому о томъ вѣдати належитъ подая, особо властямъ, жителемъ и всѣмъ подданнымъ выше помянутыхъ мѣстностей и імѣти хощемъ и приказываемъ, дабы всякия

послушания, работы, корысти и пожитки до вышепомянутого времяни и описания, ни в чемъ не противяся воли помянутого епископа Лвовского, ему воздавали і ему послушны были, і всегда ево в сихъ временах за владѣтеля и оборонителя от насъ данного імѣли і знали, а сей нашъ привилей чинно исполнити, и тѣ маетности в дозоръ томужъ честному епископу Лвовскому без помѣшкія у всякого права обороны и за основание себѣ имѣя явственную волю нашу, повелѣваемъ, чесо ради для лутшеи вѣреи при подписей руки нашеи печать корунную приложити повелѣли естмы. Данъ (въ) Варшаве въ кі (день) марта, ҂ахоз-го (1677) году, государствования нашего г-го (3) году. Янъ король.

Библіотека Кіевской Духовной Академіи, рукопись подъ № Р 62, л. 71—72.

CXC.

1693 года, 1 мая. Грамота Иннокентія Винницкаго, епископа Перемышльскаго, на основаніе братства въ с. Витлинѣ.

Іннокентій Винницкій, милостію Божіею и святого апостолского ѳрону православный епископъ Премышлскій, Саноцкій, Самборскій и Ярославскій [1]).

Братства церковнаго, съюзомъ любве нелицемѣрныя съпряженнаго, ничтоже достовѣрнѣйше и ничтоже въ церкви Христовой полезнѣйше и благополучнѣйше. Ибо начало его въ началѣ създанія мира, егда глагола Богъ: „не добро человѣку единому быти“; достоинство его въ самом Іисусѣ Христѣ, иже хотяше сіе имѣти, глаголаше: „идѣже есте два, или тріе собрани въ имя Мое, ту естем посредѣ васъ“. И заповѣдь сія дадеся, глаголя: „сіа заповѣдаю вам, да любите другъ друга; и да будете едино, якоже и Азъ и Отецъ едино есмы“. Въ том и апостолъ верховный, подражающе

---

[1]) Послѣднее слово написано другими чернилами, вмѣсто какого-то другаго слова вытертаго.

учителя своего Христа, единъ, заповѣдая, глаголетъ: „братство возлюбѣте". Другій же вѣрныхъ, къ ним же писаше, инако нарицати не хотяше, точію братіею. Польза его въ всемъ, яко многихъ душевныхъ и тѣлесныхъ, виновно есть благихъ: ибо въ немъ разненство ни едино: нѣсть мужескъ полъ, ни женьскъ; нѣсть богатъ, нѣ нищъ; нѣсть рабъ, ни свобод, но вси равны. И яко уды въ едином тѣлеси съгласны, главу Христа имуще, всѣх съравняюще, не возносится, ни уничижаетъ богатый въ братствѣ, вѣдый, яко не себе, ни свое, но ближняго ради иматъ, еже имат; не скорбитъ нищій, ни укаряетъ, на Христа възирая, всѣх богатяща, надежду въ обиліи богатших братій полагая. Сія братство Апостоли и всѣ христіане напрежни, имже бѣ душа едина, и ихже ни единъ глаголаше, что свое быти, но вся имъ обща бяху, пріемъше, утвердиша, на нем же вся быша церкви, яко на твердом основаніи. Сего убо велію православно-каѳолицкому роду видяще нужду, мнози от предварившиx насъ архіерей и сами святѣйшіе патріархи, многимъ тщаніемъ въ церковъ Россійскую братство сіе не аки ни въ чтоже въведоша, но временем долъгимъ замедленное обновиша и узакониша. Тѣмъже убо о нѣмъ послѣдующе вседушевно, въ нашей епископіи, по мѣстахъ и весехъ утвердити и разширити тщимся и труждаемъ, благочестивых нѣкіихъ добрым дѣломъ ревнителем сопособники въ семъ имуще, иже съвершеннаго сего апостолскаго желают житія. Между нимиж славетъные и хрістолюбивыи въ епископіи нашей въ веси *Витлинъ* фунъдаторове старое сталое братство *церкве рождества Пресвятыя Богородица* утитулованной, которое ревностію палаемыи церьковнаго строенія, къ нам пришедше, молиша благословеніе пастырское на сіе дѣло святое, уставы или артикулы, ими же въ братствѣ томъ жити и строитися будут, получити. Мы убо пастырскимъ о семъ, яко овца нашѣ гласа нашего послушают и по насъ, воли и предпріатію нашему согласующе, грядутъ, утѣшившися, не точію желаемаго им възбранихом, но и молихом, да сей любви братства союз до конца нерѣшимый содержаще, и иныхъ къ ревности и

подражанію воздвигнут и образ будутъ, вся въ славу Божію, въ благолѣпіе церкви Его святой и въ пользу ближняго мудрствующе и дѣюще, ничтоже своего, но яже ближняго имуще доброе пред Богомъ и человѣки и всегда промышляюще, без предктновенія иновѣрнымъ и церкви Божой суща, чающе симъ братства любве съединеніемъ, исполненіемъ Христовыхъ заповѣдей, небеснымъ, по долговременномъ и благополучномъ житію семъ, селенемъ присовокупитися, его же мы всѣмъ въ братство предреченное въписавшемся от усердія желающе, благословеніемъ пастырским нашимъ сіе утверждаемъ братство, уставы и обѣтъ клятвенный, въ исполненіе въписующіися братіи подобающіе и прислучающіе, на иной хартіи албо книжици подати обѣщаем. Достовѣрнѣйшаго ради сихъ свидѣтельства, вѣры, моци и поваги, подписанное рукою власною нашею и печатію епископскою запечатленное, начертаніе выдати предреченному братству, от насъ благословенному, приказалимо. Въ катедрѣ нашой Премышльской столечной рождества святаго Іоанна Крестителя Господня. Року отъ Воплощенія Сына Божого первой тисящи шестьсотного девятдесятного третего, мѣсяца мая, дня перваго, календаря греческаго старого.

Иннокентій епископъ.

Миронъ Сидорскій презвитеръ Благовѣщенскій Премыскій.

Подлинникъ на пергаментѣ, съ собственноручною подписью епископа. Печать оторвана.

Библіотека Кіевской Духовной Академіи, изъ рукописей Почаевской Лавры.

CXCI.

1694 года, 11 мая. Письмо Іосифа Шумлянскаго къ королю Яну III, объ отказѣ отъ предоставленыхъ ему во владѣніе имѣній Сучавской митрополіи.

Naiasniejszy m(i)ł(osciw)y krolu panie, panie moy m(i)ł(osciw)y y dobrodzieiu!

Tego byłem rozumienia, żem sie miał zostac przy conferowaney mi łasce w(aszey) k(rolewskiej) m(o)sci p(ana) m(ego) m(i)ł(osc)iwego y dobrach duchownych do metropoliej Soczawskiej w administracią mi per speciale w(aszey) k(rolewskiej) m(o)sci p(ana) m(ego) m(i)ł(osc)iwego privilegiu oddanych, y lepiey Pan Bog wie: że nie tak z siebie, iako ex persuasione panów wołoskich, którzy mi tey w(aszey) k(rolewskiey) m(osci) p(ana) m(ego) m(i)ł(osc)iwego łaski winszowali, y ad possessionem dobr duchownych brać sie życzyli, uczyniłem to, że Draczynce pusciłem był i. m. panu łowczemu koronnemu, y dla tego naybarziey, abym sie nie zdał był ingratus beneficiorum mi od w(aszey) k(rolewskiey) m(osci) p(ana) m(ego) m(i)ł(osc)iwego collatorum, o czym wprzod kilka kroć pisałem do i(ego) m(osci) Zahorowskiego, ale kiedy taką wolą w. k. m. p. m. młiwego z listu w. k. m. ręką podpisaną (którą całuiąc wyczytuie) [1]), abym sie nie interresował do tych dobr, z wielką ochotą to uczynie, y do i(ego) m(osci) łowczego koronnego pisze, aby od tey dzierżawy supersedował barziej łaską pańską w. kr. m. p. m. młiwego kontentuiąc się, aniżeli o tak małą rzecz hałasować się d..., aby miał. Prosze miłosciwy królu, abym przes to pańskiey w. kr. m. p. m. miłosciwego łaski sobie nie naruszał, bo ia wole nic na swiecie nie mieć, bylem pańskiey w. k. m. p. m. m-ł-iwego sobie (strzeż Boże) [1]) nie naruszył łaski, bez której tu w oyczyznie moiey pewnie żyćbym nie mógł. Obłapiam przy tym stopy nóg pańskich w. k. m-ści y one ucałowawszy do życia mego znać sie będe

[1]) Въ подлинникѣ скобки.

w. k. m-sci p. m. m-ł-iwego y dobrodzieia życzly(wym) y wiernym poddanym y bogomodlcą Joseph Szumlanski, ep(isco)p Lwow(ski), a(dministrator) m(itropolii) K(iiowskiey) y m(itropolii) S(uczawskiey), a(rchimandryta) P(ieczerski).

Z Lwowa, 11 mai, 1694.

Wszak i(ego) m(ość) Zahorowski dawał nieboszczykowi metropolicie pewną z Draczyniec pensią, a teraz z woli w. króla p. m. m-ł-iwego, iako ma bydz wolen, arbitrio to w. krol. m. p. m. m-liwego będzie należało, ia ręce od tego umywam.

Библіотека Оссолинскихъ, каталогъ рукописей № 405, стр. 55—56.

CXCII.

1701 года [1]). Предписаніе Адама Сѣнявскаго, старосты Львовскаго и Рогатинскаго, магистрату г. Львова не притѣснять Львовскаго братства.

Nobiles et spectabiles domini, domini amici mei obseruandi!

Chwalebny ie(go) m(oś)ci xiędza episkopa Lwowskiego accessus do uniey s(więtey) rozumiem, że in uniuerso ritu graeco podobną do przyjęcia teyże iedności s(więtey) conciliabit facilitatem, którą y bractwo cerkwie mieyskiey przyiąwszy, to sobie za violentią ma, że ie(go) m(o)ść xiądz episkop wszystkie ich immunitates, exceptiones et iura, przywileiami naiasniejszych królow y teraznieyszego nam szczęśliwie panuiącego conferowane, y lege publica ztwierdzone, ex integro conuellere intendit, chcąc katedrę swoię od ś. Jura

---

[1]) Этотъ годъ мы выставляемъ на основаніи событій, происходившихъ во Львовѣ въ это время, какъ это можно видѣть изъ лѣтописи братства (Зубрицкій стр. 131—142).

przeniesć do nich. W czym że pro munere capitaneali et regio mandato manutentione mea teneor . . . assistere, praevenio requisitią y prozbą ich m.... panów, abyscie z tey okazyey, że przy conseruatiey praw swoich opponuią się, dobr, ani osob ich w iurisdictiey swoiey nie chcieli aggrawować, gdyż unum alteri praeiudicare nie ma, y prawo prawym non potentia znosić się powinno. Do czego abyście y sami manum opponere chcieli, wielce proszę y iestem wmm. panow życzliwy przyiaciel powolny sługa A. M. Sieniawski ręką.

На оборотѣ: Nobilibus et spectabilibus dominis, dominis, proconsuli, consulibus totique magistratui ciuitatis Leopoliensis, dominis amicis meis obseruandis.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, связка XXIII.

CXCIII.

1707 года, мѣсяца мая. Освобожденіе Адамомъ Сѣнявскимъ, старостою Львовскимъ, братскаго дома отъ всякихъ городскихъ повинностей.

Adam-Mikołay z Granowa Sieniawski, hrabia na Szkłowie y Myszy, woiewoda Bełzski, hetman wielki koronny, Lwowski generalny Rohatyński etc. starosta.

Wszem wobec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć będzie należało, osobliwie iednak ich mosciom panom woyskowym iakiegokolwiek zaciągu, i panu komendantowi Lwowskiemu, ich m. panom stanowniczym, tudzież szlachetnemu magistratowi miasta Lwowa y iego stanowniczym przy zaleceniu po wolności moiey do wiadomości donoszę, iż widząc wielką desolatią przez incursią Szwedzką cerkwie mieyskiey Lwowskiey wniebowzięcia Przenayswiętszey Panny, y nie maiącą, zkądby cultu tego ornamentum oney bydz mogł, oprocz chiba z niektórych dobr stoiących w tymże mieście Lwowie, na płaczliwą y godną wszelkiego politowania szla-

chetney confraterniey tegoż mieysca iego supplikę, wszelkie dobra onych, a mianowicie kamieniczkę Ławryszewiczowską, wpośrzod rynku będącą, od wszelkich stancij uwalniam y excipuię, przeto, ażeby w dobrach tey cerkwie Bożey, a mianowicie tey kamieniczce ich m. pp. stanowniczem, od kogokolwiek destinowani, ani ich m. pp. pisarze, od woyskowych ludzij do pisania gospod ordynowani, stantij nikomu nie naznaczali y gospod ex officio nie zapisywali, ale one wolnemi zestawiali, proszę y zalecam y władzą moią przykazuię. Ręką się własną dla lepszey wiary przy pieczęci moiey podpisuiąc. Dan we Lwowie roku MDCCVII, miesiąca maia . . . die.

A. M. Sieniawski. (M. П.).

Львовскій Ставропигіальный архивъ, связка II.

ДОПОЛНЕНІЕ 2-ое.

CXCIV.

1544 года, 16 марта. Король Сигизмундъ I подтверждаетъ сдѣланное владыками Львовскимъ и Перемышльскимъ раздѣленіе приходовъ Львовскихъ церквей Св. Өеодора и св. Николая.

Zigmunth, z Bozei miloscszi krol Polski, vyelki xyanze Litewski, Mazovyeczki etc., pan y dziedzicz. Obyavyamy moczą ninyeisych, ktorem potrzeba, wsitkym osoblivym, yz jako przed thim poruczilissmy nauthcscziwszym wladicam Lwowskyemu, Przemyskiemu, yz by rozdzielili myedzi Zachariassem kosczíola svyentego Fedora z iedny stroni, y Steffana swyentego Mikuli popa z drugy strony, popow Lwowskich, zlanczili bi y ku rzandu y ku konczu slusnemu donyesli by, dlia tey prziczíny uczinyenia myedzi lyudzmy ruskyego obyczayu, do ktorego koscziola czo by przislusacz myalo uząndzeny ninyeyssy, dlia tegoz od nich wlasny byl, skandze pozithki y ktorekolvyek ovoczi czesni miecz mogl, ktori pothim comissarzovyi prerzeczeni, nauthcziwssi wladiki, iedna z drugimi ruskiego obiczayu kaplani moczą nassą krolyewską dzial ten uczinili; ktory przydzie do kosczioła swyentego Mikolaya, czi lyudzye y myesczanye ssą przilanczeni, ktorzi domi swoye mayą na tey stronye uliczi, ktora sye poczenla od mostu brami Krakowsky precz ku koscziolowi svyentego Jana na tey stronie pod Zamkyem Vissym, a kosczíol swyentego Mikolaya

az do koscziola swyentego Onoffria, zass thi lyudze ku swyentemu Fedoru są przissandzeni, ktorzi myeskayą na tey stronye uliczi, ktora cziangnie od brami Crakowski az do paraffyey swyentey Pyentniczi i kosciola Russkiego, tesz obiczaiu, Vosskrzesschenia Bozego, ktorzi ssą daliei mostu y przimosczia. Ktory roszdzial, yz bi moczno myecz, raczilishmi y ony potwyerdzicz, prossono iest nass, y my enym Zachariassa przerzeczonego także domnimavayancz prosili takovym obiczaiem, zatim v nass uczinyone takowe rozdzielieni y zrzundzeni przez wladiki ninyeissi Ruskiego obiczayu, kaplani tak uczinyone, ktorą s pyeczenczniami ich, ukazano obronnu mocznu y wdzyenczmu, mami, nynyeischimi listhi nassymi poczwyerdzami nawyeki, mocznyo przikazuyancz, aby ninyeyssi w długi czassy, albo wrzand ten zrzundzenim postanowilosye wpusczacż, bi sye smyal ktorymkolvyek obiczaiem tego swyadectwa listhu, ktory pyeczenczią nassą y est podwyessona. Datum s Piotrkowa w nyedzielyą Oculi, roku Bozego thisyancznego pyenczsetnego cterdziestego czwartego, krolyesthwa nassego roku cterdzyestego osmego. Samuel biskup Ploczki, podkanczlirzei obiavyam. Podawania nauthcziwssego w Kristussye ojcza pana Samuela, biskupa Ploczkyego, krolyewskyego podcanczlirza.

Львовскій Бернардинскій архивъ, книга земская, т. 15, стр. 56—57.

CXCV.

1549 года, 18 апрѣля. Король Сигизмундъ Августъ напоминаетъ Марку Балабану, владыкѣ Львовскому, Галицкому и Каменецъ-Подольскому, чтобы онъ не вмѣшивался въ управленіе имѣніями Уневскаго монастыря, который беретъ подъ свое покровительство.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithwaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae etc., dominus et heres. Nobili Marco Balaban fideli dilecto gratiam regiam. Nobilis fidelis dilecte, questus est hic aput nos religiosus Anastasi(us) Radschilowsky, humiensen abbas monasterij graeci Unieioviensis, quod a fidelitate tua impeditur in bonis monasterij illius, eius curae et provisioni attinentibus, quodque fidelitas tua illi quisdem comminationes facere et irrogare praeter equum dicitur, quod nos, si ita est in digno animo, accepimus. Proinde mandamus fidelitati tuae, qnatenus se non intromitat ad eam provisionem bonorum monasterialium, quae ipsi humien incumbit et cum illo nil vi agat, nisi iure mediante; quem humien propter tuas comminationes *in protectionem nostram accipimus* factura fidelitas tua pro gratia nostra. Datum Cracoviae feria quinta Magna, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo nono. Regni nostri anno vigesimo. Ad mandatum proprium sacrae regiae majestatis.

Львовскій Бернардинскій архивъ, книга гродская, т. 26, стр. 215.

CXCVI.

1549 года, 20 ноября. Король Сигизмундъ Августъ приказываетъ владыкѣ Львовскому, Галицкому и Каменецъ-Подольскому Марку Балабану, пополнить двумястами золотыхъ ущербъ, нанесенный имъ Уневскому монастырю присвоеніемъ его угодій, проживательствомъ въ монастырѣ въ продолженіи всей зимы съ женою, дѣтьми, родственниками и скотомъ, и пользованіемъ его добромъ, освобождаетъ владыку отъ опеки надъ помянутымъ монастыремъ и поручаетъ его въ опеку Александру-Ванькѣ Лагодовскому.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae etc... dominus et heres. Venerabili Marco Bolaban, wladicae Leopoliensi, Haliciensi et Camenecensi devoto, nobis dilecto gratiam nostram regiam. Venerabilis devote nobis dilecte. Graviter coram nobis questus est religiosus Anastasius Radzilowsky, archimedrita conventus et monasterii Unioviensis, ritus graeci, suo et fratrum suorum nomine de devotione tua, quod cum proxime superiori tempore monasterij eorum devotio tua fuisset tutor a nobis designata, multis iniurijs eos affecerit, posessionem bonorum ad monasterium pertinentium sibi vindicaverit, ac per totam hiemem ipsa cum uxore, liberis, familia et iumentis suis in eisdem bonis eorum commorantibus, omnia alimenta consumpserit et fructus ex ijs ipsis bonis ad monasterium provenientes perceperit, unde damno non mediocre ad florenos ducentos aestimato affectos se esse a devotione tua queruntur. Cum autem nos tutores, non ut iniurias ijs, quorum tutella eis a nobis commissa est, ipsi inferant, bonaque eorum pro se usurpent et fructus ex eis provenientes percipiant; verum ut potius eos et bona eorum a quibusvis iniurijs contra quoscumque deffendant et tueantur, moleste sane et graviter ea, quae nobis de devotione tua adserebantur, tulimus. Quapropter mandamus devotionae tuae, ut sibi religiosis fratribus mo-

nasterij Unioviensis ab huiusmodi iniurijs inferendis omnino temperet atque damna ecclesiae et monasterijo eorum illata sarciat. Quoniam vero devotionem tuam wladicam renunciavimus, volumus et mandamus illi, ut deinceps monasterij praedicti tutor esse desinat, nos etiam iam animadvertentes, quod devotio tua tutor et wladica simul esse non potest, generosum Alexandrum—Wanyko Lahodowski ad supplicationem eorundem religiosorum in tutorem ipsorum designavimus, itaque iurisdicionem nullam iam in monasterium praefatum, nisi quae ratione wladicatus ipsi ad illud competit, cxerceat, nullasque difficultates ipsi archimedritae et fratribus monasterij praedicti exhibeat, quominus tuti et securi bonis suis omnibusque libere utantur ea, quae pro arbitrio suo sine impedimento administrent, pro gratia nostra aliter facere non ausurum. Datum Cracoviae XX novembris, anno Domini MDXLIX-o, regni vero nostri XX-o. Ad mandatum sacrae majestatis regiae proprium.

Львовскій Бернардинскій архивъ, акты гродскіе, т. 26, стр. 897—898 и т. 328, стр. 907—908, подъ 1552 г., 1 октября.

CXCVII.

1552 года, 9 сентября. Король Сигизмундъ Августъ налагаетъ 1000 гривенъ взысканія на Арсенія Балабана, владыку Львовскаго, Галицкаго и Каменецъ-Подольскаго, если онъ будетъ продолжать притеснять и наносить вредъ Уневскому монастырю и его братіи.

Sigismudus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiaeque etc., dominus et heres. Religioso ac honorabili Arsenio, Leopoliensi, Haliciensi ac Camenecensi in Podolia wladicae, ritus graeci, devote nobis dilecto gratiam regiam, religiose ac honorabilis devote nobis dilecte; iterum alia querella per religiosum Anastasium Radzilowski, monasterij Unieioviensis itidem religionis graecae archimedritam, sui et fratrum suorum conventus praedicti nomine de devotione tua ad nos est delata. Devotio cuidem tua, quamvis nulla iurisdictio in illum ac predictos fratres competenciam tamen in eos extindendo, varijs modis illos perturbare dicitur. Quosdam enim in carcerem mitit, alios vero fratres contra debitum ne modo suo de se querentium respondere adijt in monasterium insuper sancti Onofrij, in suburbio Leopoliensi existens, bonaque illius se ingerit ac illud inhabitantibus unum saepe . . . . . suplicavitque nobis idem Anastasius, ut tam ab ipsius solum persona, quam fratribus eius conventus praedicti ac bonis ipsorum monasteriis perturbantur, per certi vadij nostri interpositionem . . . . , renoveramus [1]) Cuivis

---

[1]) Въ 1543 году, 22 сентября впервые наложено было взысканіе на Львовскаго владыку, Макарія Тучапскаго, по дѣлу между нимъ и Уневскимъ монастыремъ: «centarum sexagentarum monetae et numeri regni nostri»., говорится въ грамотѣ короля Сигизмунда I и опредѣляются епископа права на Уневскій монастырь: «interponimusque et vallamus praesentibus litteris, ut ne deinceps bonorum mobilium et immobilium monasterij Uniovensis praefati sibi usum et administrationem praeter regimen spiritualium rerum, quod ad eius pertinere existimamus officium, quodque illi integrum reservamus ipsi Macarii usurpare dictique monasterij inhabitatori-

suplicacione remoti praecipimus devotioni tuae, ut sub vadio mille marcarum numeri et monetae regni nostri in singulos grossos octo et quadraginta computando apertuebant ipso Anastasio quam eius fratribus ex monasterij sancti Onofrij bonisque eius ac inhabitatoribus illius ab iurisditione videlicet sua in eos exercendum . . . . . illos ac quovis modo . . . . . se contineat. Cuius vadij pars dimidia si quidem devotio tua in eos succumbuerit nobis, reliqua pars parti cesura et pro gratia insuper nostra devotio tua non fecerit. Datum Cracoviae, sabbato post festum Nativitatis Mariae, anno Domini MDLII, regni nostri XXIV. Ad mandatum sacrae majestatis regiae proprium.

Львовскій Бернардинскій архивъ, акты гродскіе, т. 30, стр. 583—584.

.bus adimere audeant, quod ad universorum et singulorum, quorum interest, noticiam deducimus et deduci volumus hisce litteris nostris.» (Львовскій бернардинскій архивъ, акты гродскіе, т. 21, стр. 260—261; т. 24, стр. 535—536).

CXCVIII.

1556 года, 10 іюля. Король Сигизмундъ Августъ приказываетъ Сигизмунду Лигензѣ, старостѣ Львовскому, ввести братство Пр. Богородицы на Краковскомъ предмѣстьѣ во владѣніе дома, изъ котораго оно незаконно было выселено.

Actum in castro inferiori Leopoliensi sabbatho ipso die festi sancti Jacobi apostoli, anno Domini 1556. Oblatae sunt literae papireae sub titulo sigilloque sacrae regiae maiestatis pro parte fraternitatis ecclesiae Sanctae Virginis Mariae in suburbio dicto Krakowskie, quarum tenor sequitur estque talis: Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae etc., dominus et heres. Generoso Sigismundo Ligazo de Bobuch, Leopoliense capitaneo nostro, in absentia eiusdem vicecapitaneo Leopoliensi, fideliter nobis dilectis gratiam nostram regiam. Genorose fideliter dilecte! Quaestum est nobis graviter nomine fraternitatis ecclesiae sanctae Virginis Mariae in suburbio dicto Krakowskie, quod ipsi non commissi . . . . . neque in iisdem vocati, spoliati et eiecti sunt e possesione domus per olim magnificum Nicolaum Odnowski, palatini Cracoviensis et capitanei Leopoliensis, atque quidem olim sutor dictus . . . . . suburbio Leopoliensi fratarnitati ipsorum legavit. Quod quidem testamentum per officium regni domino archiepiscopo Leopoliensi confirmatum et per nos approbatum est. In quo si ita est. . . . . . Quare mandamus fidelitati tuae, si quidem ipsi in possessione praedicti domus fuerit, ut eosdem iterum in possessionem eiusdem inducas. Datum Vilnae X iulii, anno domini MDLVI, regni nostri XXVI. Ad mandatum sacrae regiae maiestatis proprium.

Львовскій Бернардинскій архивъ, кн. гродская, т. 33, стр. 538.

CXCIX.

1563—1564. Запись Львовскаго, Галицкаго и Каменецъ-Подольскаго епископа Арсенія Балабана на владѣніе с. Перегинско. Запись Анастасія Радивиловскаго, архимандрита Уневскаго монастыря, на владѣніе сс. Якторовомъ и Млиновцами, и запись архимандрита Сваричевскаго монастыря на владѣнія с. Топольско, Чернымъ Лѣсомъ и Берложищами.

1563—1564, tertia die februarij. Wladica Lwowski. Tosz Perehensko. Przi kladzeniu tich listow na Perehenstwo tedy szie imieniem Arszeni Balaban wladiky Lwowskiego y biskupstwa iego Lwowskiego Ruskiego i Haliczkiego, ze na to Perehenstwo ma wiecznoscz, iakosz y the wiecznoscz ukazal za restituczyą niebosczika krolia Zigmunta 1548, za relatią i pothpissem panowie grabie chcząncz tego dostatecznie dowiescz y biorąncz szie s tem do krolia i. m., y odeslane są do krolia iego m(os)czi tak Gembiczky, iako y wladica, a krol iego m(os)cz potim dobra probationem literarum amissarum znalescz raczil, poniewasz listh szwiathschy de sufficiente probatione, a czo szie ticze wladiky Lwowskiego agat iure.

Archimendrita Unieiowiensis Jactorow et Mlinowcze. Ukazal list oth dziszieiszego krolia i. m. 1554 za relatią y potpissem x. Pszerembskiego, s ktorego szie znaczi, że bil krol i. m. dal comissarze, abi bili cognoscowali o straczeniu listu na dwie wssy klastora iego: Jactorow et Mlinowcze, a wszakże isch szie to nie pokazuie, abi swiadecztwem y przisięgą iaky dowod bil uczinion, ma archimendrita durantibus comitiis his na straczeniu listu thaky dowod uczinicz, iaky bil mial przed tem wedlie prawa uczinicz, a wsakże wziąl o tem do k. iego m(os)czi, a krol iego m(os)cz potem przysięgą dowod kazal uczinicz i uczinil szam na temże szeimie— prima die marcij.

Archimendrita Unieiowski. Jactorow i Mlinowicze. Też bil okazal Anastasi Radilowski, archimendrita conventu Unieiowskiego greczkiego, list od dziszieiszego krolia i. m. miastho zgorzalego albo

straczonego dom na wssy Jactorow y Mlinowcze, a skazali mu bili panowie deputaczi dowoth uczinicz, iako prawdziwie iemu then list zgorzal, albo zginąl, y iako bil zawzdi, y iest do tego czassu spokoini thich wssi i convent tego posessorem, thedi y na then czass mu iego krol. m(os)cz skazal, a wssakze tilko samemu . . . . . prziszięgacz kazal, poniewass że szie z listu znaczi, ze thess iuss billa probaczìia okolo thego listu. A przidal mu iego kr. mcz woznego do thei prziszięgi, ktori zeznal, że then archimendritha prziszięge uczinil. A thak list in locum amissi dani dobre.

Swariczowsczi monaster. Thopolsko, Czarni Lasz.

Ukazali list od dziszieiszego krolia iego mczi, w ktori inserowan iest list stari nieiakiego kniazia Fedura a nieiakiego Olkiedeiowicza, ktorim okazali bicz staradawne wiecznoscz y dziedzictwo Topolska monaštira Czarnego Liassu y Barloziscza, powiadaiącz, yss mi tho pan woiewoda Ruski wzial w prosnosc szobie Kalusu prostu o prziwroczenie, poniewass iuż therass wiecznoscz panu woiewodzie na Kalusu upadla, skazali panowye deputaczi, zebi o thim czinili prawem s panem woiewodą, czo on przed ssie chocziass wiecznosczi odpadnie, iescze yakiem takiem dzierzawczą będzie y iest. A wssakze strona wzięla szie w them do krolia yego mczi. A krol yego mcz po them uznanie okolo takiego listu kniazia Fedura do drugiego seimu odlozicz raczil.

Виленскій центральный архивъ древнихъ актовыхъ книгъ, подъ № 40/14, л. 58 об., 60 об., 77, 81.

CC.

1569 года, 6 августа, Грамота кор. Сигизмунда-Августа Кіевскому митрополиту Іонѣ о томъ, чтобы онъ никого другаго не посвящалъ на Галицкую, Львовскую и Каменецъ-Подольскую епископію, кромѣ Григорія Балабана, получившаго отъ короля привилегію на это епископство.

Sygizmund August, z Bożey lasky krol Polsky, wielki kśiądz Lithewsky, Rusky, Prussky, Mazowiecky, Zmodzkij pan y dziedzicz.

Wielebnemu Jona, metropolithowy Kiiowskiemu, Haliczkiemu y wszystkiey Russy, wdzięcznie nam (mile)mu, laske nasze .....rosiewska. Wielebny wdzię(czne) nam mily o.....iedzano iest nam ymieniem x. Hrehora Balabana, władiky Halickiego, Lwowskiego, Kamienieczkiego ..... za sprawą, ktora nam da . . . . . cziecz, xiądz biskup Lwowsky, iakosmy . . . . . ely iemu y . . . . . władice dacz Halyczkiego . . . . . kosciolow, kte . . . . . ieząncze, nie pamiętaiącz . . . . . żądani nie nasze . . . . . uczynily na osobe . . . . nego Hrehora Balabana . . . . przelozil, y dal na to w(ladict)wo nieiakiego Iwanke Lopathke, kthory stara(l sie), aby bel postrzizon, albo swieczon na to władi(ctwo) Haliczkie. A isz podawanie wladicztwa nykomu (innem)u nie nalezy, iedno naszey zwierzchnosczy krolewskiey, przeto roskazuiemy wdzie(czności) twoięy, zebis nikogo inego nie postrzegl, any poswięcziol na to wyszey o(pomniony) wladicztwo iedno Hrehora Balabana wedle . . . . . daniny naszey, y to tesz chczemy, aby sprawa . . . . thich czerkiew, kthore do tego wladicztwa Halickiego, Lwowskiego y Kamienieczkiego przinależą z dochodow wszitkich tych to czerkwy nie kto misz . . . . na sie y w sprawie, a w porządku swoym mia . . . . sprawował, y edno ten to Hrehor Balaban, czo chczey, abis wdzię(czność) t. inaczey nie czinol pod laską naszą, maiącz tesz zadnego względu na daninę pierwszą albo posliednieiszich listow naszich. Dan na seime koronnem Lubelskiem, szostego dnia augusta miesiącza, roku Panskiego MDLXIX, a panowania naszego XL. м. п. Z ws . . . . roskazania iego krolowskiy moscy.

На другомъ $^1/_2$ *л.*: List Zigmunta Augusta Jony metropolitu, aby Balabana poswięcil na władyctwo Lwowskie.

Изъ архива западно-русскихъ уніатскихъ митрополитовъ при Св. Сгнодѣ, по описанію № 70.

CCI.

1581 года, 28 февраля. Король Стефанъ Баторій подтверждаетъ избраніе Уневскимъ монастыремъ опекуна въ лицѣ Василія Балабана

Litterae monachorum monasterii ritus graeci Unievensis approbantur.

Stephanus etc... Significamus etc... Productas fuisse apud nos litteras Simeonis Borszowski, monasterii ritus graeci Unievensis praefecti, qui in vulgari ihumen vocatur, aliorumque ejusdem monasterii fratrum, qui czerncy vocantur, sigillo subappresso dicti monasterii communitas, et a praefecto eodem omnium fratrum nomine subscriptas, quibus illi unanimi consensu in tutorem sui monasterii et rerum suarum omnium curatorem elegerunt generosum Basilium Balaban, supplicatumque nobis fuit eorundem monachorum nomine, ut in electionem in personam praefati Basilii Balaban factam consentiremus ratiamque eam haberemus, et autoritate nostra approbaremus, confirmaremus. Litterarum vero earundem tenor fuerat talis:

Я Симеонъ Боршовскій, игуменъ Уневскій, зо всею еже о Христе братиею обцое того светого монастыра Унева, ознаймуемъ сымъ нашимъ листомъ, кому будеть того потреба ведати, иж мы, маючи на собе справы немалые монастирские якъ церковные, такъ теж зысковне—правные, посполитие, видечи себе быти в тых справахъ затрудненими, и на сей часъ не маючи собе помочника жадного до справ выше реченых монастырскихъ, прото умыслилесмо собе помочника и опекуна мети и удалисмосе с прозбою, едностайнымъ умысломъ, зезволившыся весполокъ зо всею еже во Христе братиею, жадали есмо его милости урожоного пана Василя Болобана, абы тое опекунство на себе принял, якож его милость на жадане на тое—то учинить и опекунство тое на себе принять, же маетъ о всих правах монастирскихъ также земскихъ и правныхъ вѣдати, и ми маемъ о всихъ потребахъ монастирскихъ также земскихъ, правныхъ и посполитыхъ кривъдъ нашихъ пану Василю Болобану ведомость давати и о всихъ кривдахъ своихъ ся утекати, а его милость повинен будетъ о нашу кривду монастирскую мовити и ехати и во веемъ боронити од суседъ и од посполитыхъ, а для легшое певности печать монастирскую приложилиесмо к сему нашому листу и рукою своею власною подписалися. Писанъ в монастере Уневе месяца генвара першого дня, року тисеча пятсотъ осмдесять первого. Симон Боршовскій, игуменъ Унеевскій зо всею еже о Христе братиею рукою власною.

Nos igitur rex Stephanus, visis litteris electionis praefatae autenticis et sufficientibus, admissaque benigne ac clementer ea, cujus supra mentionem fecimus supplicatione in electionem eam, quam dicti monachi seu czernczowie in personam superius nominatam Basilii Balabani fecerunt constituentes eum suum et sui monasterii rerumque ac bonorum suorum tutorem, pro jure nostro regio consentiendum esse duximus, consentimusque literis hisce nostris atque eandem ratam et gratam habemus approbamusque et confirmamus, quantum de jure venerit autoritate nostra. Quo quidem tutoriae munere is ipse Basilius Balaban juxta hasce electionis insertae li-

teras ac consensum et confirmationem nostram praesentem potietur libere et absque omni impedimento atque in ejus rei fidem hasce manu nostra subscripsimus et sigillo regni communiri mandavimus. Datum Varschoviae in comitiis regni generalibus die ultima mensis februarii, anno Domini 1581, regni vero nostri anno 5. Stephanus rex subscripsit.

Варшавскій главный архивъ, кн. метрическая, № 123, л. 709.

CCII.

1589 года, 10 января. Привилегія Яна Замойскаго, данная грекамъ города Замостья, на уравніе во всѣхъ правахъ съ остальными жителями города, съ разрѣшеніемъ построить церковь, содержать при ней священника и свободно совершать церковно-богослужебныя требы, съ освобожденіемъ домовъ православныхъ отъ разныхъ повинностей.

Jan z Zamoscia, naywyzszy Koronny kanclerz, Bełski, Magdeburski, Derpski, Knyszynski, Miedzyrzecki, Grodecki, Jaworowski etc. starosta.

Oznaymuię teraznieyszym listem, komu to wiedzieć należy teraz y napotem będącym, wszystkim y każdemu z osobna. Gdy iuż od kilku lat do nowego miasta mego Zamoscia, między rożnych naciy ludzmi, zgromadzaiącemi sie, niedawno też greckiey naciey ludziy niemało zgromadziło sie. Przetoż tedy, lubo to odemnie iuż

przed tym pospolicie utwierdzono iest, aby tychże praw y wolnosciy, miastu odemnie nadanych y pozwolonych, nie mniey napotem będącym, iako y teraznieyszym mieszczanom zażywać wolno, aby iednak pewnieyszy o tem byli, osobliwie greckiey też naciey ludziom, teraznieyszym listem utwierdzić postanowiłem; a tym chętniey uczynić to sądziłem, *czym też oni z chęcią tu*[1]) przybyli, aby nie tylko dobr swoich złożenie y domy mieli, ale tez niektorych kupiecstw wespoł z sobą zaniesionych, sprawcami znaydowali sie. Naprzod tedy iakie prawa y wolności już przed tym dawni mieszczanie y wszystkie miasto maią, tychże też greckiey naciey ludziom, tak tym, ktorzy iuż domy w miescie tym moim Zamosciu pobudowali, *iako y tym, ktorzy teyże naciey napotem do tychże przybędą*[1]), zażywać pozwolaiąc, nadaię one; y tychże zgoła wolnosci, praw, prerogatyw, honorow, y wszystkych pożytkow, y ozdob, używać pozwalam. Ktore do dawnych mieszczan, lub nayiasnieyszych krolow, lub z moiey łaski, przynależą, ani w żadney rzeczy, pod lepszey kondiciey y prawa być maią, iako iakiekolwiek insi mieszczanie, ktorzy w naylepszym stanie są. Mianowicie iednak, *aby kosciol też swoy w samym miescie budować y kapłana iednego*[1]), albo też y więcey chować, ktory by ceremoniam ich przełożonym był, tak też onym samym nabożęstwem bez wszelkiey przeszkody od kogoż kolwiek, religią swoie sprawować wolne im pozwolenie daię. Do urzędow też albo senatu, magistratu mieyskiego, nie tylko rowny z inszemi przystęp aby był wolny, ale też iako wiele inszey iakiey kolwiek naciey ludziy w senacie będzie, tak też wiele z onych samych każdego roku na ten aby byli obierani, chcę y postanawiam, ktorzy iednak tak obrani, naypierwiey mnie y potomkom moim, potem wszystkiemu miastu przysięgę wiernosci, prawa y sprawiedliwości każdemu czynienia wykonać powinni będą, y nie mniey o wszystkim miescie, iako o sobie samych staranie y o swoey naciey wczesnie, bez wszelakiey factiey, mieć będą. Itak wiąksza część w rozsądzeniu controwersiy, albo inszych iakich rzeczach usądzi, to według publicznych *praw miasta zawsze nieodmienno y mocno niech*

będzie[1]). A nakoniec aby do ozdoby miasta budowaniem domow byli pobudzeni, aby ktore od nich domy nowo byli postanowione y pobudowane, te na potomne czasy od wszelkich gosci, przymowania cięźarow, wolne y przywielowane zostawali, ani w tych domach, ktore od nich będą pobudowane, żadnego nigdy goscia przeciw pożytkowi y woli swoiey przymować winni przymuszani będą, tąże władzą listu tego na wieczne czasy stanowię y iako naylepszym, może być, sposobem tego bronię. Na co wszystko dla lepszey y oczewistszey wiary y swiadectwa ten moy list, ręką moią podpisany, pieczęcią moią zapieczętować roskazałem. Datum w Zamosciu dnia dziesiątego miesiąca ianuarij, roku Panskiego tysiącznego pięcsetnego osmdziesiąt dziewiątego.

На второмъ полулистѣ написано: Copia przywileiu nadanego bractwu cerkwie swiętego Nikołaia Zamoyskiey.

Холмскій Братскій Музей.

---

[1]) Курсивъ въ подлинникѣ.

CCIII.

1594 года. Инструкція посламъ, отправляющимся на Брестскій духовный соборъ, имѣющій быть 24 іюня 1594 года.

Instruktia na ziazd duchowny Brzesky w roku teraznieyszym (15)94 o swiętym Janie przypadaiący:

Bractwa cerkiewne, od ss. patryarchow nam podane y od oyca metropolity y episkopow ufalone, iednakie wszędzie aby spokoynie trzymać postanowiono, a tym przeciwne nieiakies bractwa niedoskonałe, od niektorych episkopow dane, aby s cerkwie wyłączono y wykorzeniono, y iedne miecz zostanie prawdziwe cerkiewne bractwo, gdyz rozruch w cerkwi sie dzieie od przeciwnych bractw.

Aby przeciwnicy za szkody bractwu cerkiewnemu sądem karani byli, lubo to swiecki człowiek, lubo episkop sie naidzie. Ponieważ episkop Lwowsky y Przemyski wielkie szkody bractwu cerkiewnemu poczynili z inszemi bractwy swoim, toż y w Wilni słyszeć.

Iż episkopowie, bractwa niemiłuiący—owieczek swych, sprawy naszey cerkwie duchownemu sądu należące, pod rozsądek Rzymskiey capituły z pod obrone arcybiskupa poddaią sie y dekreta patryarsze y metropollity przesądzywaią, temu zabiec y karaniem takich cerkiewnym karac koniecznie, gdzyz sie gwałt wolnosciam zatym dzieie, y cerkwie sie w niewolą zaciągaią.

Cerkiew bracka aby swoia była, od żadnego nie zniewolona, a mianowicie: w Wilni, we Lwowie, y gdzie potrzeba okaże, a swieszczenicy braccy pod błogosłowienstwem metropolity być maią.

Szkoła bracka iedna (gdzie iest bractwo) aby była, ufalic, a inne szkoły, ku przeszkodzie brackiey aby nie byli, zakazac.

Drukarnia w Wilinskim y Lwowskim bractwie aby była, a indzie s ktorey xięgi podeyrzane y cerkwi naszey szkodliwe wychodzili, tey nie miec, y xiąg od niey nie przymowac.

Maiętności y imiona cerkiewne, ktore nadali chrzesciani, aby stąd była chwała Bogu, a duszam zbawienie: te episkopowie pozawodzili, a na ostatkach z żonami y przyiacoły żyiąc, one pustoszą, temu zabiec, aby tam, gdzie przystoi, obracene były, to iest na naukę i szkoły, na kaznodzieie y godne praesbitery, na siroty y budowanie szpitalow y cerkwie.

Oiciec metropolit y kożdy episkop, archimandrita y ihumen aby ze wszystkich dochodow swoich 10 gr(osze) na fundatią szkoł y drukarni y na inne potrzeby kożdego roku do skrzynki dawali, a skrzynia bracka Brzeskiemu episkopowi powierzona byc ma: gdyż y na pierwszym synodzie to między sobą postanowili byli, także y po smierci metropolity y biskupow dochody tamże aby oddawano.

Monasterze czercami (podawszy ie yhumenowi) aby osadzono: gdyż sami episkopowie maietnosci monasterskie pobrali, zaczym monasterze pustkami stoią.

Miasta powiatowe osadzic bractwy, popami uczonemi y szkolami, aby od roznych haeretikow prostacy nie ginęli.

Synod pewny aby był kożdego roku, według canonow warowac.

Exarch abo legat od patryarchi, lubo to tuteiszy, lubo tameczny, aby sie ustawicznie był, na wychowanie onemu z dobr cerkiewnych obmyslić.

W sprawach cerkiewnych, duchownych według canonow aby zgodnie y iednako wszystko odprawowano było, gdyż tu tak, a indzey inaczey w cerkwiach uczą y odprawuią, zaczym wiarę Chrystusową w ohidę przywiedli y ludzie z cerkwie poutracali.

To wszy(s)tko aby sie na synodzie zawarło, pilne żądac. A o artykuły, niżey opisane, starac sie trzeba koniecznie, aby iego m. oiciec metropolita na seymiki po wszystkim w. xię(stwie) Litew(skim) do powiatow, a episkopowie także w swoich diocezyach aby pisali, a potym na seymie walnym (gdy będzie) aby w constitutią seymową było wniesiono y stwierdzono.

Iż duchowni sami sie na urzędy obieraią y za posułami, a nie za godnoscią do tego przychodżą, dla ktorych porządek cerkiew-

ny y chwała Panska umnieysza sie, a pożytki cerkiewne na sprawy swieckie obracaią, czemu ząbiegaiąc, starac sie, aby na pewnym mieyscu, a pewnego czasu, byc mogła electia, a iego m. oiciec archiepiskop z duchownemi y z consensem swieckich ludzi, na to godnych, obierał y przy kilku episkopach według canonow poswięcił. Także y metropolitę obierac.

Cerkwie aby zostawali wcale według przywieleiow y funduszow dawnych, iako w Rydle, w Kiesie, w Trokach etc.

Strony sądow trybunalskich domawiac sie, aby też persone duchowne relligiey graeckiey także iak y rzymskiey z swieckimi na sprawach, to iest 3 duchownych, a 3 swieckich, zasiadali.

Iż też iest pewna wiadomosc, że w niektorych episkopiach aręduią sie ludziom swieckim sprawy duchowne, iako rozwody mężow z żonami y inne rzeczy, zaczym wielki błęgarstwa y dzieie sie, s pilnoscią tego postrzec, aby to napotym nie było.

Do ktorey instrukt(ie)y przy pieczęciach [1]) ręce swoie podpisuią temi słowy:

Teodor Skumin, woiewoda Nowogrodsky. Hryhory Woyna, kasztallan Brzesczy. Semen Woyna, kasztellan Mscisławsky. Bohdan Sapieha, siędzia. Michał z Drucka Sokolinsky, marszałek. Jan Tryzna ręką swą. Abram Meleszko. Lukasz Haraburda, m. p(rop)ria. Jerzy Masalski m. (prop)ria. Wasili Kurdey m. p. Stanisław Karaczon, podstoli Mscisławsky, m. p. Jerzy Radoszynski, sędzia ziemsky Kowiensky. Lukasz Mamonicz, skarbny w(ielkiego) x(ięstw)a Litew(skiego). I innych niemało ich m(o)sciow panow szlachty się podpisało.

На 4 й стр. надпись: Instructia senatorow y czlachty na synod Brzesky a(nno) 1594.

Изъ архива западно-русскихъ уніатскихъ митрополитовъ при Св. Сгнодѣ, по описанію № 168.

---

[1]) Печатей здѣсь нѣтъ.

CCIV.

1598 года. Заявленіе нѣкоторыхъ представителей власти и обывателей Волынскаго воеводства о согласіи принять унію и новый календарь, съ выраженіемъ благодарности главнымъ дѣятелямъ уніи.

Мы рады, станы духовные и све(т)ские, а обывателе воеводства Волынского и инших поветовъ, которыесмося ниже в семъ листе нашом имени подписали и запечатовали, ознаймуемъ и ку ведомости его королевское милости, пану нашому милостивому, и всему сенату, их милости паном радом духовным и свѣтскимъ, доносили, иж што дѣются немалые а непотребные васни (sic) и замешаня въ речахъ светыхъ, благословенных, от Пана Бога нам и всему християнству ку збавеню даных, чого продкове наши здавна жадали, и мы потомкове их давно прагнули тое мѣти. А ижъ самъ Панъ Богъ, за щасливого панованя и стараньемъ, и тую светую едность, его королевской милости, пана нашого милостивого, здарити рачил зъедночене церкви светое восходнее, греческое релии нашое, с костеломъ римскимъ, щого не толко, ижъ намъ Панъ Богъ всемогучий того дочекати тое светое едности и згоды дати рачилъ, всѣ одностайне вшехмоцность Откупителя нашого хвалимъ и хвалити за то непрестанно винънисмы. Але и тымъ особомъ духовнымъ, што се о то, з нелитоваяемъ здоровя, праци и утратъ своих не жапуючи, старали, дяковать винънисмы и дякуемы, маючи их за правъдивых хвалцовъ Божиихъ—епископовъ нашихъ, на которыхъ, ижъ нѣкоторые особы, сполковавъшися з людми розныхъ вѣръ, невинне звоснившися, суть противни тое святое справы. Мы теды, яко послушные сынове церкви Божое, милуючи тую светую згоду, едность, и о неи хотечи трвати, просимъ вашое королевское милости и всего сенату, абы тая светая унѣя, едность, не была ни в чомъ нарушона. А притомъ и о календаръ новый

унижене просимъ, абысмы въ жадной мешанине и незгоде не были, кгдыж календаръ не есть артикулъ вѣры, абысмы такъ, яко и первеи бывало, посполу и згодного свята наши релии греческое обходили и святили, а противники тое святое згоды, ижъбы примованы и слуханы не были, просимъ. А затым вѣрное подданство наше маестату его королевское милости пана нашого милостивого поручамы. Писанъ въ Луцку лѣта Божого Нароженья ҂а҃ф҃ч҃и.

Печать святого Іоанна Богослова капитулы Луцкой. Станиславъ Радивилъ рукою власною. Михаилъ Мышка, каштелянъ Волынскій, рука власная. *Печать.* Юрей Чорторыйский власною рукою. Авраамъ Мышка..., Овруцкій староста, рука власная. Томашъ Жоравницкій рукой власною. Гаврило Савицки, протопопъ Дидицкий. *Печать.* Jakub Lyssakowsky rukoy własnoy(?) Янушъ Кошка Жаравицкій рукою власною. Александеръ Вороничъ Воротинскій рука власная. Василій Русиновичъ Бересътицкій и Луцкій. Захаряшъ Еловицкій, писар его кор. мти, рукою власною. Флавиянъ Leszakowsky рукою. Olbrycht ręką swoią..... Войтехъ Клюсовский рукою власною. Адам Сопокот рукою своею. Фласей Повченкора (?) рукою власною. Юль Млечко власною рукою. Миколай Малинский (?) рукою власною. Криштофъ Тишкевичъ рукою своею. Іонъ Гараинъ власною рукою. Миколай Еловичъ—Букоемский рукою своею. Войтехъ Станишевскій власною рукою. [1]) Стефанъ Быржковский рукою власною. Матѳий Кошка Жоравицки рукою. Федоръ Корытецкий рукою власною. Александеръ Шишка власною рукою. Иванъ Волынецъ Черничицъкий, коморникъ его королевское милости, власною рукою. Jan Bukoiemsky własna ręka. Макъсимъ Триполский рукою власною. Моѣсей, презвитер Михайловский, крылошанинъ Луцкий, власною рукою. Jan Dzieczek,...wzi Wołynsky.... Васил(?) Одинец рукою власною. Іанъ Лескийй рукою своею. Александеръ Вевский власною рукою. Грегорей Туровицкий рукою власною. Михайло Чеснохреский,

---

[1]) При каждой до настоящей подписи печать, есть двѣ печати безъ подписей.

крылошанинъ Луцкій, власною (рукою). Александеръ Винский рукою власною. Семенъ Конъдратовичъ рукою власною.

На оборотѣ второго полулиста: Akt obywatelow Wołynskich, unie ludzy przyjmuią y o kalendarz nowy proszą.

Изъ архива западно-русскихъ уніатскихъ митрополитовъ при Св. Сѵнодѣ, по описанію № 228.

CCV.

1601 года, 28 мая. Грамота [1] Яна Замойскаго, канцлера и великаго коронного гетмана, которою онъ подтверждаетъ запись жителя города Замостья нѣкоего грека Яна Константиновича на мѣсто, огородъ и домъ подъ богодѣльню для бѣдныхъ вѣры „греческой и русской“, съ разрѣшеніемъ собирать по городамъ и селамъ пожертвованія на помянутый гошпиталь.

Jan Zamoiski z Zamosczia, canclerz i hetman wielki coronny, Bełzki, Malborski, Derptski, Knyszynski, Miedzerzecki, Grodecki, Jaworowski etc. starosta. Wszem w obec i kazdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, teraz i napotem bendącem, niniejszym listem ozna-

---

[1]) Грамота писана на пергаменѣ, печать восковая, привѣшена на краснобѣломъ шнуркѣ, хранится въ Холмскомъ Братскомъ Музеѣ. Есть и копія этой грамоты тамже.

imuię, isz gdy sławny Jani Konstantinowicz, greczyn, mieszczanin moi Zamoiski, dał mi sprawę i zapisem przed urzędem woitowskiem miasta mego Zamoscia tego potwierdzieł, że u nabożnego Alexego popa cerkwie ruskiei, tytulu wniebowstąpienia Bożego, na przedmiesciu moiem Zamoiskiem, nazwanym Lwowskiem, i u żony iego Appołoniey połowicę placu iego z ogrodem, do tego należącem, na ktorem iusz y dom teras zbudował swoiem groszem własnem, ktory iest między cmentarzem teiże cerkwie, a domem Simonowem asz po drogę wymierzony, na zbudowanie i założenie szpitala dla ubogich graeckiei i ruskiei religiei, a złotych czterdziesci polskich kupieł, i on skutecznie zapłacił, o czem tenże zapis autenticzny i resignatia tego placu w aktach woitowskich przez eń zeznana, szerzei obmawia. Ktore to przedsięwzięcie i fundatia pomienionego Janiego Greczyna, mieszczanina mego Zamoiskiego, ia utwierdzam ninieiszem listem moiem na wieczne czasy, waruiąc to, że potomkowie tego Janiego nie będą mogli placu tego i domu, na niem zbudowanego, z ogrodem po smierci iego na swoi pożytek obroćić, ale to wszystko wiecznie wyszey pomienionemu szpitalowi nalezeć ma. Jesli by tesz kto odkazał co testamentem na ten szpital, albo iesli iusz było co odkazano od ktorego przed daniem przywileiu tego, tedy to wszy(s)tko ważno bydz ma. Nie bendzie tesz wolno nikomu temi dobrami, ktore by na ten szpital od Janiego dane były, rządzić, telko samemu przerzeczonemu Janiemu, i z bracio iego religiei graeckiei, i potomkowie iego po śmierci iego rządzić nie mogą bez woliei braci. A iesli by in(n)i tesz co odkazowali, tedy wola i porządek pobożny i ucciwy, za consensem mem i potomkow mych od nich opisany z strony dobr, ktore by odkazali, zachowan bydz ma. Proszakom z tego szpitala wolno bendzie na szpital ten albo potrzeby iego prosić po miescie i po wsiach bez przenagabania wszelakich osob tak duchownych iako i swieckich. Do ktorego szpitala tak pomieniony Jani Graeczyn, iako potomkowie iego, prowisorowie tego szpitala, ludzi religiei graeckiei z tutecznego miasta i osady, do niego należącey, przyimować maią, a nad wolą ich ludzi ubogich przyimować za niczyią prozbą, ani instantią nie

bęndą powinni. Dla lępszei wiary list ten podpisałem i pieczęcią swą zapieczętować roskazałem. Dan w Zamosciu dnia dwudziestego osmego miesiaca maia, roku Pańskiego tysiąc szecsetnego pierszego. J(an) Żamoiski m. p.

Холмскій Братскій Музей.

CCVI.

XVI—XVII столѣтія. Списокъ русскихъ ремесленниковъ, которыхъ поляки не хотѣли принимать въ цехи, принуждая ихъ ходить въ костелъ.

Regestr,

iako narodu Ruskiego y do ktorych czechow y kogo przymowac nie chczą, tak z miasta mieszcząn osiadłych sinow y czorek ich mężiow, iako y s przedmiescia Haliczkiego y Krakowskiego y podzącząn, ktorzy są pod jurisdictiąm iego mosczi pana starosty Lwowskiego nad zwyczay starożytny miasta Lwowa, tak do tych czechow, w ktorych sie zwiodł narod Ruskiey, iako y do tych, w ktorych zdawna był y terasz iesth.

Czech kowalsky, slosarsky, mieczniczy, kotlarsky, iglarsky, ci wszysti w iednym czechu sąm (sic), y do tych czechow przyiąc nie chcieli: naprzod Sienka kowala Krasowskiego s przędmiescia Kra-

kowskiego, Chriczka Timowicza kowala, Iwanka kowala, Iwanka sloszarza, Mikołaia sloszarza, Kasiana sloszarza, Juska Miecznika y Faedora Miecznika, Waska Miecznika y innych.

Zas do czechu sweczkiege (to iest szewskiego) przijąnc nie chcieli: naprzod Simeona Korunke, Alexandra Timophaeia Zarudskiego, Jaczka Iwanowicza.

Zas do czechu rzezniczego: Dimitra rzeznika, y Piotra, y Waska, y Procopa, y innich do czechow przijąc nie chcieli.

A do Pilippa rzemiosla tkaczkiego, na Hołosku mieszkaiączego, panowie raicze nasłali tkacze w dom własny iego, za Marstynowem, ktorzy to tkacze, naszedszy na dom iego, tego Pilippa, y w niebytnosci iego y żony iego gwalt uczynieli, komore odbieli y skrzinie wyłupali, y chusty, y płotna, y przedze iego własnam y luczkąm, y pieniędze iego własne z sti skrzynie pobrali y nawed y warstad z robotąm pobrali, posarpali y do pana burmistrza Jacoba Woitecky w dom przyniesli, na co to wszystko iest protestatia, a potym y z domu iego własnego wygnali, a do czechow przyiąc go nie chcieli y nie chcząm.

Takze tesz y do czechu piekarskiego chleba bialego, w ktorym byl starodawna narod Ruski, przyiąc nie chcząm y zabieraiąm, ani do stelmaskiego, ani do kołodzieiskiego, ani do stolarskiego, ani do bednarskiego przymowac nie chczą, w ktorych to czechach zwiodł sie narod Rusky. A nawed y do tych czechow, w ktorych starodawna był y teraz iest narod Rusky: iako krawieczkym, kusnierskym, garbarskym, powrozniczym y grzebieniczym y inszych czechach narodu Ruskiego przymowac nie chczą, gwalcząc prawa y zwyczaie stąrożytne miasta Lwowa, y decreta swięty pamieczy krolow y własną obietnicze swą przy zawarciu remissiej, y przy bytnosci iego mosci pana woiewodi Sendomirskiego, starosti Lwowskiego, tak tesz y przy iego mosczi panu Rzeczyczkym, podkomorzęm Lubelskim, y przy panu Snoszowskim, pisarzu Lwowskim, ziemskym, obieczuiąc do tych czechow przymowac, za(?)ktorych sie zwiodł narod Rosky, z ssimi czechy puscili na dicessią do iego k.

mosczi, y złamawszy, y zgwałciwszy to wszystko do zadnego czechu narodu Ruskiego przymowac nie chczą, tak mieszczan Lwowskych y dziedziczow czechowych, iako sinow y czorek ich męzow, tak tesz y przedmiesczan przymowac nie chcząm.

Czech złotniczy y malarsky spolnej fundaciej iej od zalozenia czechow asz do tego czasu y narod Rusky, iako zlotniczy y malarsky, pospołu z sobą bratersky zyli, y czechmistrzami malarzę bywali, y ucznie przymowali, y uczali, y wyzwalaly, a terasz narodu Ruskiego, tak złotniczego rzemiosła, iako y malarskiego ani wpisowac, ani wyzwalac chcząm. Ucznia narodu Ruskiego imienię Home Dimitrowicza do czechu złotniczego wedle zwyczaiow do czechow byli przyieli y wpisali, y wyuczeli, y wyzwolic go nie chcieli, y terasz nie chcząm, ktory się uczeł u Pawła Wegrzina. Potym Iwanka Faedorowicza, ktory sie uczył u pana Marczyna złotnika, y tego przyiawszy y wpisawszy do czechu złotniczego, a wyzwolic go nie chcieli, tak tesz i Romana, Matysowy syna, ze Lwowa, mieskiego rodzica, do czechu złotniczego przyiąc nie chciely za mistrza. A na ostatek y samych mistrzow z narodu Ruskiego rzemiosła malarskiego z między siebie wygnali na imie Lawrisza Malarza, a drúgiego Simeona, sina mistrzowskiego, rzemiosła malarskiego, mowiąc im, aby sobie inny czech miely ruskiej, krom polakow.

Naprzod z czechu krawieczkiego fortelem wygnali na starosc iego, nie dawszy mu żadney przyczyny, Dimitra Krasowskiego, mieszczanina Lwowskiego, s pradziadow iego w czechu krawieczym będączego, y dziad iego, y ocziec iego, y on są, lat 40 był w czechu krawieczkim, tilko dawszy mu te przyczyne, ze s rok w czechu nie był, ktory to Krasowsky przed dlugą chorobe swą gosciową nie był, a przeciesz suchodni na dzisięc lat przez zone swą y braczą czechowąm na imie Lukasza Bartnikowicza y Mikołaia krawcza, od ktorych oni tych suchich' dniow wziąc nie chcieli, mowiąc: kiedy go Bog zwiedzy z tey choroby, tedy są przyniesie y prze tso czechu nie utraci, a gdy tedy ten Dimitri Krasowskij ozdrawial, y tse trzymane suchedni odnosił, ktore panowie krawci przyiąc nie chcieli,

mowiąc, zes czech utraczył, zes nie dawał suchedni. A potym tenże to Dimitri Krasowsky, nazbierawszy zacznich ludzi, z urzendu mieiskiego wstępował do braci, aby ziencia iego Joachima krawcza w posrodek siebie do czechu krawieczkiego przyieli, ktorego to przyiąc nie chcieli, mowią, kiedy wygraią insi Rus, abysmy ie przymowali do czechu, tedy y oyca twego Krasowskiego i ciebie samego do czechu przymiemy, ktorzy to panowie krawci mi, nie rozmyslaiąc się, nabrawszy sług urzędowych, burmistrzowskich y naszedszy na dom tego to Joachima krawca w niebytnosci w domu iego samego, naszedszy na dom, gwałt uczynieli, szali złotogławe, hatłosowe, kitaikowe, szlacheczkie pobrali, poszarpali iej mosczi xiezny Maruszy Zbarasky, a siostry iego mosci pana woiewody Braclawskiego, y tamże w domu żone tego to Joachima w twarz zekrwawili swymi rękami panowi krawci, y s(z)kod wielkich naczynili panowie krawci. O czym szyrzy swiatczy protestatia grodzka Lwowska.

Do tegosz to czechu krawieckiego przedmieszczan do czechu przymowac nie chcieli na imie Johnata krawca, i Steczka, y Henreta y Stasia Rufina y innych niemało, y czeladz ich krawiecz-ką narodu Ruskiego, zaparszy w yzbie czechowy, kiiami bić kazali, co nie chcieli chodzic do ich koscioła nad zwyczai. A panowie raicze sprawiedliwosci czynic nie chcieli z nich to swowolnych, y ieszcze nasze czeladz ruską do wiezienia smrodliwego wsadzic roskazali, o czym szerzy swiatci protestacya groczka lwowska. I decretem swym pod winnąm grzywien 20 zakazali, aby ktory by krawiec albo krawcik narodu Ruskiego do koscioła isc nie chciał, tedy tąm winną 20 grzywien karać być miał, od ktorych to tak wielkich, a nieznosnich zbytkow nad nami sąsiady swymi czyniączych panow radzicow. Naprzod Pan Bog obronic raczył y iego mosć nasz miłosciwy pan x. arcybiskup Lwowski y iego mosc pan woiewoda Wolynski to przyiazdem swym do dicessiej iego krolewskij iasnosci, wedle remissiej na zamku Lwowskym uczynionij, zahamować onych sporow raczył, a iezli to dobrze, przypuszczamy na sententią w. m. naszych miłosciwych panow.

Regestrum omnium ruthenorum, qui ond contubernia non admituntur.

Реестръ усѣхъ ремесниковъ, которыхъ не хотѣли пріимати до цеху русского старого.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 736.

CCVII.

1601 года, 9 ноября. Судебный протестъ Львовскихъ русскихъ православныхъ мастеровъ портняжнаго ремесла на польскихъ городскихъ старшинъ, которые принуждаютъ православныхъ посѣщать костелы и исполнять римскіе церковные обряды.

Actum in castro inferiori Leopoliensi feria sexta ante festum sancti Martini, pontificis, proxima anno Domini millesimo sexcentesimo primo.

Stanąwszy oblicznie przed urzędem y xięgami grodskimi Lwowskimi sławętni Lukasz Bartnikowicz y Mikołay Dobranski, mieszczanie lwowsczi, czechu krawieczkiego, swym y wszytkiey braczi swey narodu Ruskiego religiey greczkiey krawczow imieniem swiadczyli szię przecziwko sławętnemu panu Kasprowi Przezdzieckiemu, na ten czas burmistrowi Lwowskiemu, y naprzeciwko panom rayczom Lwowskim, isz oni po kilka krocz rasz po rasz w tych czasziech, to iest wtorego dnia mieszią̨cza augusta, a potym we srodę wigi-

lią wszech swiętych w tym roku, nie wiedziecz z ktorey miary, iawnie prawie przeciwko prawu pospolitemu, ktore między roznemi w religiey pokoy stanow wszelakim ostroznie warowało decreta takiez niezwyczayne y takie, ktore pokoy on burra y bunt a rosterk za szobą nioszą, na nasz wciągali y wciągaią, albowiem przesz musz prawie y gwałt ad importunam cechmistrzow catholiczkich instantią do kosczioła rzymskiego nasz bez żadnego prawa pędzą, ceremonij iego y nabożenstwa zażywacz nie tylko roskazuią, ale y więzięniem y inszymi winami przymuszaią, czogochmy od założenia czechu krawieczkiego w tym miesczie s przodkow naszych byli prozni, y gwałt w tij mierze żaden się nam nie dział, poniewaz swoie kosczioły, swoie swięta, swoie nabożenstwa y swoie ceremonie starożytne s processu religiey greckiey mamy. A yz decreta takowe albo raczy angarie przywileiom y prawam naszym znacznie barzo ublizały, do iego krolewskiey mosczi, iako nawyszego prawa y pokoiu obroncze, apelatie wnaszalismy, to przypominaiącz, ze w tey mierze nie mozemy byсz zadnemi decretami przycisnieni, gdyz ynaczey prawo by się łamacz musiało, druga, ze w krola iego mosczi o wszytkie prawie wolnosci rzemiesła naszego tak s pany czechmistrzami, iako y szamemy pany rayczomi prawo mamy, y iusz na trzecim stopniu sprawa wiszi. Więcz y to, ze ich mosczom panom rayczom seculari magistratui mniey o duchownych rzeczach y w controwersiach zawiadiwacz nalezy. Czo y na seymie, gdychmy mandat od iego krolewskiey mosczi upatruiącz, zdaleka takowe swoie dolegliwosczi, dla pokoiu religiey wymodz y uprosicz chczeli, przyrzekli nam niektorzy z ych mosczіow panow radziecz, zesmy o ty mierze przenagabania od nich zadnego miedzy nie mieli. To, nakoniecz, ukazuiącz, iako natią professiey greczkiey, czo na iey częscz, tak w pieniądzach, iako woskach, ktore za winami y karaniem w czechu wystepnych ludzi pochodziły, nalezało catholikow, dla zapomozenia y ozdoby koscioła swiętey Hanny ustąpila y darowała. Owa wszelakim sposobem słusnoscz swoię ukazowalismy. Lecz ich moscz panowie rayсze y pan burmistrz nie tylko apelatiey nam do iego kro-

lewskiey mosczi nie doposcili, ale ani na zadne ratie y słusnosczi wzgledu miecz nie chcieli, o czo gdychmy sie woznym y slachtą swiadczyli y prosili, aby nam to było zapiszano, y tego pozwolicz nie chcieli. Za czym oswiadczywszy się, do grodu s tym ucziecz się musielismy, iakoż y uciekamy, z wielkim zalem oswiadczaiącz się o tez krzywdy y gwałty, o ktoresmy się na ratuszu przeciwko panu burmistrzowi y panom rayczom oswiadczali, chcząçz prawem tego wszytkiego poprzecz, czo verificuiącz, stawili przed urzędem y actami tutecznymi grodzkimi, lwowskimi opatrznego Andrzeia Straliniusza, generała woznego, ze dwiema slachciczami: Wawrzynczem Zaleskim y Wincentym Mroczkowskim, ktorzy, stanąłszy oblicznie oszobami swymi przed urzędem y actami, zeznali dobrowolnie y iasnie, ysz byli na ratuszu lwowskim dwa razy wedle czasow wzwysz pomienionych. A to na uzyczie panow krawcow religiey greckiey, ktorzy protestatiey swoiey, ktorą tam czynili, oswiadczali na nie gwałt, ktory się im od pana burmistrza y panow radziecz dział tak strony religiey, iako strony niedopusczenia apelatiey do krola iego mosczi. Więcz y tochmy słyszeli byli przy tym, iako protestatiey o to do swoich ksiąg przyiącz nie chczeli, do tego y to zeznali, ze w ten poniedziałek przesły zostali w więzięniu na prazniku pana Łukasza Bartnikowicza, krawcza, ktory się im swiadczał, ze dla religiey do tego więzięnia od pana burmistra iest wszadzony, w ktorym więzięniu tamz ich my go, zaraz zastawszy, arestowali.

Poradowsky m. p., iudex castr. Leopolien. — м. п. — Ex actis castr. Leopolien. descripsit correcte Piaseczky.

Protestatio con. officium civile Leopolien., quod Russe nos compallunt ad obeund. caeremonia catholicorum relig. feria sexta ante festum s. Martini anno 1601.

Протестация кравецкая на декретъ радецкій.

Изъ архива Борона И. М. Де-Шодуаръ, находящагося въ м. Ивницѣ Волынской губерніи, № XXV.

CCVIII.

1604 года, 25 мая. Гедеонъ Балабанъ, епископъ Львовскій, Галицкій и Каменца Подольскаго, приглашаетъ православныхъ своей епархіи явиться на соборъ въ братскую церковь Успенія Пр. Богородицы для разсужденія о положеніи православной церкви въ виду безпорядковъ, произведенныхъ во Львовѣ уніатскимъ митрополитомъ въ отсутствіи его-еп. Гедеона.

Hedeon Bałaban, Bożą miłoscią episcop Halicki, Lwowski y Kamienec Podolskiego, exarcha wszystkiey Rusi od wielkiego oltarza Constantinopolskiego.

Bogomolcom naszym kryłoszanom Lwowskim y wszystkim duchownym eparchiey naszey y zewszystkiemi od mała aż do wiela namilszemi w Duchu synami pokornosci naszey prawosławia iedney swientey wschodniey, catholickiey y apostołskiey cerkwie nasladowcami, łaska, pokoy od Pana naszego Jezusa Christusa. Wiedząc my powinnosc urzendu swego episkopskiego, żesmy są dozorcy domu Bożego y strożowie pokoiu iego, widząc w tych dniach niebytnosci naszey w tym domu, od Boga nam poleconym, y od cerkwie powszechney, y od najasnieyszych krolow ich mosci powierzonych, rozruch przez mniemaią, cego się metropolitha Kiiowskiego niezwykle, o ktorym nigdy aż y do tego czasu nie słychano było, wzruszonym, że nie tylko sam od cerkwie wschodniey matki swey, nie będąc przyznany, ale y nam tu obecnemu episcopowi y exarchowi wszystkiey Rusi, o ktorym dobrze wiedząc, żem iest daleko dawniey wprzod iego (mianuiącego sie takowego stanu byc) postanowiony, błogosławiony, y zwyczaynie według praw y przywileiow panstwa tego od iego kr. mosci nadany wiecznie będącym, y po mnie nastempcom moim uprzywileiowany. Przeto tedy, yż nam iego mość sam wyszey mianuiący się metropolith przyczynę dał, bespiecznie w niebytnosci naszey przez sługi urzędu swieckiego, by iakie kleryki, nie zwykle, ani canonnie po cerkwiach listy swoie universałne y pozowne przy-

byc kazał, pewny i zawarty wam rok y miesce składaiąc, a tak nic sie w tych rzeczach y w zburze nic pospolitego pokoiu nie trwaząc. My wam z urzendu pastyrstwa naszego nie mniemaiącego, ale własnego, w porządku cerkwie powszechney maiącego, roskazuiem y oycowskie prosim, rzeczy swoich potocznych, namowy, czas zanie— chawszy, czas ten pospolitemu dobru daruycie, abyscie tak kryłoszanie, iako y paraphianie z osobliwey chęci swoiey, a szczyrey miłosci przeciwko cerkwi matce swey w miescie przy cerkwi Uspenia Przeczystey w sobote miesiącą maia 26 dnia do nas stawali, y o pospolitym pokoiu cerkownym wszyscy spolecznie naradzili, y przyciwko burzliwosciam szkodliwym pospolitemu pokoiu przystoynie zastanowili; za tym y powtorę łaska Chrystusa Pana y Zbawiciela naszego y błogosłowienstwo od wielkiey cerkwie maiestatu Constantinopolskiego y modlitwa pokoynosci naszey niech będzie że wszystkiemi wami. Pisan we Lwowie przy cerkwie cathedralney swientego wielkiego menczenika Georgia mięsiąca maia 25 dnia, roku 1604.

М. П.

Изъ архива западно русскихъ уніатскихъ митрополитовъ при св. Сѵнодѣ, по описанію № 266.

CCIX.

1604 года, 19 декабря. Предписаніе короля Сигизмунда III польскимъ властямъ г. Львова не преслѣдовать и не возбранять русскимъ людямъ заниматься тѣми дѣлами (ремеслами и торговлею), которыми они до сихъ поръ занимались впредь до рѣшенія королемъ спора между русскими и поляками.

Actum in castro inferiori Leopoliensi sabbatho post festum Epiphaniarum Domini proximo (anno) D(omini) 1605.—Ad officium actaque praesentia castrensia, capitanealia Leopoliensia personaliter veniens famatus Stefanus Chomicz, civis Leopol(iensis),—obtulit et exhibuit officio praesenti literas sacrae regiae maiestatis, manu propria subscriptas, et sigillo minoris cancellariae regni obsignatas, omni prorsus suspicionis nota carentes, quas officium praesens ad (ad)postulationem eiusdem Chomicz sanas et illaesas suscepit et in acta praesentia inscribi mandavit, quorum tenor talis:

Sigismundus Tertius, Dei gratia rex Poloniae etc. etc. spectabilibus ac famatis: proconsuli, consulibus, advocato, scabinis, nec non artificibus civitatis nostrae Leopoliensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam. Spectabiles, famati fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam! Spectabiles, famati fideliter nobis dilecti! Conquaerentur (sic) incolae illius civitatis Ruthenae religionis tam ii, qui in civitate habitant, quam etiam qui sub castrensi iurisdictione sunt: quod ab hominibus catholicae religionis semmopere (sic) vexentur multis contumeliis ac iniuriis, afficiantur ita, ut neque artificia nec alia, quae hactenus fecerunt, m(u)nia exercere tuto possint. Cum autem actio iudiciaria inter utriusque religionis homines ad nos per appelationem devoluta nondum definita sit, in deliberationeque nostra pendeat, volumus ac ipsis serie mandamus, ut quoad lis ea per nos decisa non fuerit, ruthenae religionis homines in antiquo statu permaneant, muniaque atque artificia, quae hactenus in civitate illa exercuerunt, faciant, in eoque a nemine modo ac ratione quavis impediantur, qui immo tute et secure maneant, vi-

tamque labore quaerant, nec ullis in posterum iniuriis a quopiam afficiantur, tanto mirent (?), a magistratu ac senioribus artificium civitatis illius opprimantur, secus pro gratia nostra officiisque suis non facturi. Datum Cracoviae die XIX mensis decembris, a(nno) D(omini) 1604, regnorum nostrorum Poloniae XVII...... etc. etc.

Магистратскій архивъ, фасцикулъ 219, № 14.

CCX

1607—1633 гг. Постройка Люблинскими братствами: младшимъ и старшимъ церкви Преображенія Господня при участіи князей: Острожскихъ, Вишневецкихъ, Корецкихъ, Чарторійскихъ и Четвертинскихъ и многихъ другихъ православныхъ людей изъ воеводствъ: Кіевскаго, Волынскаго и Брацлавскаго и освященіе его Кіевскимъ митрополитомъ Петромъ Могилою.

Благоволеніем [1]) и благодатію въ Троици Святѣй славимого Бога Отца, и Сына, и Святаго Духа. Аминь.

Начатъ здатися Божественный храмъ Святой Преображеніа Господа Бога и Спаса нашего Іисусъ Христа в лѣто от созданіа мира ҂зреі (7115), а от Воплощенія Сына Божіа ҂ахз (1607), царствующу великому королю Полскому Жигмонту Третему. Иждивеніем в союзѣ христолюбиваго братства святого храма сего; су-

---

[1]) Настоящая запись помѣщена въ концѣ Помяпника Люблинскаго младшаго братства.

щихъ пресвѣтлыхъ, благочестивых княжат Острозкихъ, Вышневецких, Корецких, Чарторийских, Четвертенскихъ, и благородных христолюбивыхъ велможных, милостивыхъ пановъ шляхтъ, обивателей воеводства Кіевскаго, Волынского и Браславского, и иныхъ многихъ благочестивыхъ и христолюбивыхъ людей от многихъ странъ, присовокупляющихся во союзѣ христолюбиваго братства сего; промыслом же и трудолюбіемъ братіи братства зде меншаго, имѣющаго иконостасъ отъ своего храма, сгорѣвшаго ҂афпз (1587), совершижеся тогож благодатію всемогущаго Бога в лѣто от созданіа мира ҂зрма (7141), отъ Рождества Христова ҂ахлг (1633), благополучнѣ царствующу непобѣдімому пресвѣтлѣйшему королю Полскому Владиславу Четвертому, и освятися благостію Пресвятого и Животворящаго Духа яснепревелебным и преосвященным отцемъ, господиномъ Петром Могилою, православнымъ архіепископомъ, митрополитом Киевским, Галицким и всея Россіи, экзархомъ святого апостольскаго ѳрону Константинополскаго, архімандритом Печарским Кіевскимъ в лѣто от созданія мира ҂зрм, а от Рождества Христова ҂ах.., мѣсяца марта є дня, совершеннѣ же украсися иконами и ...... в лѣто............

Помянникъ братства Люблинскаго Преображенія Господня, заглавіе коего слѣдующее: Начало поминика усопшихъ родителей, благородных и благочестивых младенцев, въ братство духовное пресвѣтлаго Преображенія Господня въ святой обители вписаныхъ, року Божого ҂ахоД, а от созданія мира ҂зрпг (7183), мѣсяца декемврія ҂кз дня.

Холмскій Братскій Музей.

CCXI.

1610—1611 года. Запись отца Даніила Половковича отъ имени Өеодосія Сосновскаго, архимандрита Уневскаго и Четвертинскаго: во 1-ыхъ, что дворянинъ Василій Болобанъ принялъ на себя званіе попечителя Уневскаго монастыря и освидѣтельствовалъ совмѣстно съ монахами принадлежащія монастырю земли и угодія; во 2-ыхъ, запись монастырскихъ имѣній, данныхъ въ пользованіе Адаму Болобану его братомъ Исаіемъ, архимандритомъ Уневскимъ и Дерманскимъ, и въ 3-ихъ, опись документовъ, свящ. облаченій, сосудовъ и книгъ, принадлежащихъ Уневскому монастырю.

Року тисеча шестсотъ чотырдесят давятого, месеца июля перъвого дня.

На вряде кгродскомъ, въ замъку его кор. милости Луцком, передо мъною Гелияшомъ Малюшицким, буркграбимъ Луцким, становъшы персоналитер велебъный в Богу отецъ Даниел Половъковичъ, законникъ рекгулы святого Базилего Великого, именемъ превелебъного въ Пану его милости отъца Теодозего Сосновъского, архиманъдрыты Уневъского и Четвертенъского, манифестовалъ в тые слова: ижъ урожоный его милости панъ Визкгерд Бранъский, въ року прошъломъ тисеча шестсотъ чотырдесятъ осмом, перед Внебовзятъемъ Насвятъшое Панъны Марыи Богородицы, кгды был в манастыру, в Уневе для набоженъства, теды оному, одежджаючому с тамтон на Волын, превелебный в Пану Богу его милост отецъ Теодозиуш Сосъновъский, архиманъдрыта Уневъскій, яко покревъному своему, справъ, албо ли мунименътов килка далъ, жадаючы, абы е дал намесникови его милости Четвертенъскому, албо ли его милости пану Кулчыцъкому, а то для акътыкованя до книг кгродских Луцкихъ рационе того, же мунименъта по руску писаные, а тутъ, в Луцку канъцелярия руского характеру заживаетъ и до книгъ такъ инъкгроссуютъ вшелякие справы. Теды приехавшы до манастыра Четвертенского, не застaвшы отца на-

местника тамошнего такъже и пана Кулъчыцкого, самъ тежъ не ведаючи, якобы ихъ кгде актиковати, поневаж южъ Луцкъ былъ спаленый, сплонъдрованый, и кгроды по судахъ каптуровых, суб инътеррекгнум, ваковалы, при собе затрымалъ, а потом за наступенъемъ головъного неприятеля, то ест козаковъ и татаровъ, пришло ему зъ инъшыми здоровъя уносити, теды и тые справы зъ собою възялъ, о которых зъ беды, ненъдзы и срокгого утраченъя и запомнялъ былъ, ажъ доперо за писанем и жаданъемъ оних, презъ помененого его милост отца архимандрыта вышукал, менoвите орыиналовъ тры: то ест, лист пана Василя Балабана—описане кгрунтовъ манастыра Уневъского; лист пана Адама Балабана—стороны тежъ кгрунтовъ манастырскихъ; лист, албо реестр велебъного отца Изаияша Балабана, архиманъдриты Уневъского и Деръманского и капитулы его, списаня справъ, апаратовъ и книг церковныхъ тогожъ манастыра Уневъского, с печатми и с подписами рукъ их, и рукъ людей добрыхъ; которые помененный подаваючый именем конвенту въсего Уневъскаго до акътыкованя пер облятам подаючы просилъ, абы принятые и до книг записаные были. А такъ я, вряд, тые помененые листы панов Болабанов, для въписанъя до книг приймуючи, оные перед собою читати казалем и такъсе въ собе литерами рускими писаные маютъ, першый лыст пана Василя Балабана тыми словы писаный: Я, Василий Болобанъ, созънаваю симъ листомъ моимъ всим посполите и кождому з особъна, кому то ведати будет належало.. *и такъ далѣе. См. Ак З. Р., т. Ш, № 126.*

А другий листъ пана Адама Болобана, тыми словы писаный: Адамъ Болобанъ, ознаймую тым писанем моим, кому то ведати будет належало, ижъ велебъный в Бози его милост отецъ Исаия Болобанъ, архиманъдрит Уневъский, брат мой рожоный, за прозбою моею, для певъных причынъ уступилъ ми ку ужываню кгрунтов монастырскихъ—Млиновецкихъ с приналежностями, за рекою Липою до Перемишлян, доживота своего, яко право въ конститу-

ции позволяетъ духовнымъ; с которого-то кгрунъту я водлугъ умовы и постановэня нашого маю певъную суму на кожъдый рокъ давати манастырови Уневъскому, а то водлугъ инътерцызы нашое, сполное, о томъ написаное; а еслибы по зойстю с того света помененого его милости отъца архиманъдрыта, брата моего, тоею сумою не хотилися контепътовати черицы Уневские, теды я маю з ними инъшое постановенъя чинити, алъбо кгрунъта того въсего уступити; еслижбым я вперед, нижели отецъ архимандрытъ, с того света зышолъ, теды тые кгрунъты, по смерти моей, мают се привернути до манастыра Уневъского и старшому, албо черицомъ, волно оный, яко свой власный объняти и ку манастырови привернути; чого потомкове и сукъцессорове мои, и нихто иный, жадпымъ способомъ боронити не маютъ, под тежарами, в инътерцызе выражоными: и то варую и обликгую се манастырови помененому, иж часу посесии моеи тых кгрунътовъ буду постерегати, жебы лесов и дубровъ не пустошоно, и жебы ни од кого пустошони и забирани не были, кроме того, шчо будетъ належало на потребу мою дворную. А для певъности того въсего даю его милости отцу архимандриту, пану брату моему, и манастырови Уневъскому тое писаня мое под печатъю моею и с подписомъ руки моеи власнои, которое посполу з инътерцызою моею, маю робовати книгами кгродскими, албо земскими Лвовскими, албо Галицъкими, албо которыми колвекь, и в котором колвекъ повете, албо и в трибунали, и пер облатам подати волно будетъ. Датъ в манастыри, в Уневи, року Божя тысеча шесъсот десятого, месеца априля двадцатъ девятого дня. У того листу печат ест притиснепая одна, а подписъ рукъ тыми словы: Адамъ Болобанъ власною рукою.

А третий листъ пана Исаия Болобана тыми словы писаный: Я, Исаия Болобанъ, архиманъдритъ Уневский и Дерманский, зо въсею еже о Христи братьею чернъцами манастыра Уневъского, уважаючы то, же в тые крае наши часто вторгают татарове и

люде своволные, и розъные трвоги и небезъпеченъства бываютъ, якожъ было то перед литы, же и манастыр татарове спалили; теды мы, дня нинешнего на святого великомученика Димитрия, учынивъшы совитъ зъ собою въси зъгодне, абы на потомъ шкоды и утраты манастырови не было, урадилисмы то, абы права и справы манастырские и што лепъшое, охенъдозъство побравъшы, отселя запровадити на местце варовъное и безъпечъное оддати, сховати. Якожъ я, Исаия архимандрытъ, побралем речы тые, меновите: скрынъку белую зъ справами, въ которой справы манастырские тые: напродъ, фунъдушъ короля Авъгуста на погорилые права, през татаров спаленые, манастырови Уневъскому даный на село Яхторовъ и Млиновъцы, з кгрунтами, з лесами и въсими приналежъностями, зъдавъна належачыми; другий привилей од тогожъ короля и томужъ манастырови Уневъскому на потвержене урочысчъ и кгрунътовъ манастырскихъ, презъ ревизоровъ королевъских озъначоныхъ и описаных; третий привилей на гребелное и мостовое, томуж манастырови даный; справа граничъная манастырская з Боршовъцами, и листы оных на чыншъ за поля и сеножати манастырские, от Ляновецъ за ричъкою Липою лежачое; лист пана Ванъка Лагодовъского—описанъя урочысчъ и кгрунтовъ манастыръскихъ; листъ пана Василея Болобана—описанъя тыхже кгрунътов и урочысчъ; привилеи короля Стефана на потверъженъе того листу Болобановото, и знаковъ, и урочысчъ тыхъ кгрунътовъ манастырскихъ; лист пана Адама Болобана манастырови Уневъскому даный на то, ижъ тые кгрунъта манастыръские за Липою речъкою, отъ Борыпова лежачые, которых теперъ с певъныхъ прычинъ до Перемышлянъ зажываетъ, маютъ быти привернены знову манастырови Уневъскому, по смерти его; справы зъ суседами околичными о подданые манастырские, и о вырубанъе лесовъ манастыръских в Закаменънымъ и инъде; обликгъ пана Цибулского на конъченъе муру коло манастыра и башътъ; листы патриаршые и метрополи(чи)е, благословенъные, тому манастырови; тестамент пана Василея Болобана, и другий тестамент отца

Гедиона Болобана, владыки Львовъского, которыми отъказують певъные сумы и речы рухомые до манастыра Уневъского; духовъницы (sic) од которых законниковъ Уневъских и реестр месчан Львовъских, Рогатинъскихъ, и Глинянънскихъ, и Гологорскихъ, што обецали давати до манастыра. При томъ апараты и срибро церковъное: напрод двое рызъ злотоглавъныхъ зъ стыхарами, с патрахилями, з наруквицами и поясами, и зо въсимъ, што належитъ до службы Божое свесчеников; других двое рызъ аксамитных з ожерилемъ и лишътвами злотоглавъными, такъже зо въсимъ уберомъ свесчеников до служъбы Божое; рызъ двое гатласовыхъ зъ лишътвами злотоглавъными зо въсим; адамашковых двое тежъ зо всим; на дякона стыхар з орарем злотоглавный; стыхаровъ тежъ дяконъских оксамитныхъ два: одинъ чорный, а другий червоный з лиштвами злотоглавъными; стыхар адамашъковый вишневый з обложенемъ гафтованымъ; полицъ архимандритови до служъбы Божое належачых две гафтованых золотомъ, зъ сребромъ и перлами, одна на червонымъ аксамите, а другая на лазуровым; митра гафътованая золотомъ зъ срыбромъ, перлами и каменемъ дорогимъ сажоная, которую зоставилъ тутъ и отумер, святое памети, отецъ Гедеонъ Болобанъ, епископъ Львовъский; кадилница великая срибрная, въся позлотистая и ланъцушъки; въ перемину кадилница срибръная билая, верхъ злотистый, кадилница срибръная малая подорожъная; келих великий с патинною, зъвизъдою и ложечкою, въсе злотистое и возъдушъки злотоглавъные, келих срибрный, злотистый во внутри, по верху месцами позолота, тежъ с патинною, и звезъдою, и ложечъкою, и возъдушками, на оксамите червономъ гафътованые, и крестики перловые; келихъ срибрный билый тежъ зо въсимъ; крестъ сребрный великий столцемъ, увес злотистый, с каменъми дорогими; крестъ другий сребръный, местцами позлотистый, с каменъми; крестъ третий невеликий, але роботы коштовъное, местцами шмалцованый и позлотистый; крестъ и ланцухъ злотый, въ которомъ болшей ста червоных, той далъ до церкви Уневъского манастыра помененый отецъ Гедеонъ Бо-

лобанъ, епископъ Лвовъский, умираючы,—которого и тило тутъ при родичахъ его лежитъ; другий ланцухъ срибърный злотистый, тежъ с крестикомъ, каменъми сажоный; пенагий дви перъловыхъ, злотомъ обложоныхъ, и крестики, каменъми сажоные; еванъгелие напрестолное, аксамитомъ червонымъ критое, срибромъ оправъное злоцистымъ, друкованое; другое еванъгелие паргаминовое писаное, аксамитомъ бурнатънымъ критое, срибром оправъное, местцами злотисътые штуки,—и инъшие книги кгрецкие, словенъские, и латинъские. и полские, коштовъные, оправные, которых ест особъный реестр.—Которие то помененые речи церъковъные манастыра Уневъского, я, Исаия, речоный архимандритъ Уневъский, побравъшы все тое зъ скринями, маю дати до схованя доброго, жебы зъ них ничого не згинуло, и инъде не привласчано, и не заживано, и не псовано, старатися о то пилно буду, жебы въцале было. А кгды того потреба будетъ, будъ то въсего, будъ якое колвекъ весчы, то до манастыра знову привести и отъдати маю, або тежъ за ведомостю моею, албо и отъца наместника тутешънего, часу потребы взяти до манастыра волно маетъ быти. И на то для памети тое писане, або реестръ зоставуетъся в манастыры Уневи списаный лита Божого нароженя тисеча шестъсотъ одинадцатого, месеца октобра двадцат семого дня; а другое таковоежъ писане вложилисмо въ скринъку тую, где справы. У того листу печатей притисненых тры, а подписъ рукъ тыми словы: Исаия Болобанъ, архимандритъ Уневъский и Деръманъский, власною рукою. Еромонахъ Феодосий Терлецъкий, сповидникъ монастыра Уневъского и еромонах Вениаминъ Бачинский, рукою власною. Еромонах Петроний, иконом манастыра Унева, на тотчасъ бывъшый. Васиян иеродиякон и уставъник Уневъский, рукою власною. Еромонах Гедеонъ Заплатинъский власною рукою. Еромонах Григорий, клесиярхъ Уневъский, на тотчасъ бывъший, рукою власною. Схимонах Никодим, наместникъ на тотчасъ бывъшый, рукою власною. Схимонах Исакий Сколский, вратар манастыра Унева, на тотчасъ бывъшый, рукою. Которыежъ-то листы тры, за поданемъ и прозбою

вышменованое особы, а за принятем моим урядомымъ, уси с початку ажъ до конца до книгъ нинешъних кгродских Луцких сут вписаные.

Книга Кіевскаго Центр. Архива, № 2170, л. 450, актъ 256.

CCXII.

1617 года, 23 апрѣля. Дарственная запись Лаврентія Древинскаго, чашника Волынскаго, Люблинской церкви Преображенія Господня и ея братству на два дома со всѣми постройками и садомъ.

Actum in castro Lublinensi feria quinta post Dominicam Cantate proxima anno Domini millesimo sexcentesimo decimo septimo.

Ecclesiae rytus graeciae regulae Transfigurationis Christi Domini per Drewinsky cessio.

Comparens personaliter coram officio et actis praesentibus capitanealibus in castro Lublinensi generosus Laurentius Drewinsky, pincerna Wolhiniae, sanus mente et corpore existens, foro competenti omisso et jurisdictione propria posthabita, praesenti vero in se, posteros ac bona sua omnia, quo ad actum hunc benevole assumpta, publice libereque recognovit. Quia ipse ecclesiae ritus graeciae regulae Transfigurationis Christi Domini, in subcastro Lublinensi sitae, totique confraternitati ejusdem ecclesiae ritus graeci nunc et pro tempore existenti de inscriptionibus duabus capitanealibus castren. Lublinen sibi recognoscenti: una quidem per famatos Niesterowicz Kuzma et Marinam Kuzmina, coniuges cives de subcastro Lublinensi, super bona sua haereditaria videlicet aream cum aedificijs

omnibus ibidem constructis ac horto eidem areae adiacente inter domos et areas famatorum Joannis Piwko, pistoris, ex una, et Joannis Frączkowicz, fabriferarij, civium de subcastro Lublinensi ex altera partibus, in subcastro Lublinensi sitam et consistentem, in summa ducentorum florenorum polon., altera vero per famatos Alexium Wasilowicz et Thatiannam consortem ejusdem Wasilowicz cives de subcastro Lublinens. super bona sua haereditaria videlicet aream cum aedificijs omnibus ibidem constructis inter metas ecclesiae rytus graeci ex una, et plateae judeorum ex altera partibus in subcastro Lublinensi iacentem et consistentem, in summa ducentorum florenorum polon., modo obligatorio factis et recognitis cum omnibus earundem inscriptionum conditionibus, punctis, clausulis, articulis, cum paratis intromissionibus, possessionibus, tuitionibus, vadijs ligamentisque universis, nec non de summis ipsis in eisdem inscriptionibus contentis, cedit et condescendit omneque et integrum hoc idem ius suum in personam praefatae ecclessiae ritus graeci Lublinensis ac totius confraternitatis ejusdem ecclesiae ritus graeci nunc pro tempore existens transfert et transfundit plenarie et ex integro nihil pro se et suis successoribus reservando. In quod quidem ius praesentibus cessionibus et bona, in eisdem inscriptionibus conscripta, idem generosus recognoscens eidem ecclesiae ritus graeci Lublinensis ac toti confraternitati intromissionem realem, cum actuali pacificaque possessione, dat et realiter admittit per ministerialem quemvis regni generalem et nobiles duos praesentibus deputatos acceptando hac sua personali recognitione ad praemissa omnia mediante.

Виленскій Центральный Архивъ древнихъ актовыхъ книгъ, кн. Люблинскаго гродскаго суда, № 17/64, л. 485 об.

CCXIII.

1618 года, 20 января. Грамота Θомы Замойскаго, который подтверждаетъ привилегію Яна Замойскаго, данную православнымъ жителямъ города Замостья въ 1589 г., 10 января на уравненіе православныхъ во всѣхъ правахъ съ остальными жителями города, съ разрѣшеніемъ построить церковь, содержать при ней одного или болѣе священниковъ и свободно совершать церковно-богослужебные требы, съ освобожденіемъ домовъ православныхъ отъ разныхъ городскихъ повинностей.

Thomas [1]) de Zamoscio Knyssinen., Goniądzen. etc. praefectus. Significo praesentibus, quorum interest, universis et singulis harum notitiam habituris. Exhibitum coram me fuisse privilegium in charta exaratum sub titulo, sigillo, manuque propria illustrissimi olim piae memoriae parentis mei super iuribus immunitatibus nationi graecae in civitate mea Zamoscio commoranti antiquitus concessis: petitumque à me fuit, ut illud ipsum privilegium confirmare ac subscribere vellem. Cuius de verbo ad verbum talis est tenor: Joannes de Zamoscio supremus regni Poloniae cancellarius. Nec non Bełz., Margeburgen., Derpaten., Knyssinen, Miedzerzecen., Grodecen., Javorovien., etc. etc. capitaneus. Significo praesentibus hisce, quorum interest huius et futuri temporis, universis et singulis, cum iam ab aliquot annis ad novum oppidum meum Zamoscium frequentandum aliquot diversarum nationum homines nuper vero graecae etiam nationis non pauci convenissent, et si iam ante in universum cautum à me esset, ut quae iura et immunitates civitati vel à me tributae vel impetratae essent, non minus ad eos, qui in posterum adventuri essent, quam ad pristinos cives pertinerent, quo tamen certiores de ijs essent, peculiariter graecae etiam nationis hominibus, hisce li-

[1]) Эта грамота подтверждена Мартиномъ Замойскимъ, безъ даты и подписи Хранится въ Холмскомъ Братскомъ Музеѣ.

teris cavendum existimasse; eo autem libentius faciendum id iudicavi, quod ita illi huc se contulerint, ut non modo fortunarum suarum sedem ac domicilium, verum non nullorum etiam commertiorum una secum transferre studeant. Inprimis igitur quae iura et libertates iam ante pristini cives et universa civitas habet, eadem graecae quoque nationi hominibus tam ijs, qui iam dominicilium in oppido hoc meo Zamoscio constituerunt, quam qui eiusdem nationis in posterum se illis aggregaturi sint, tribuo, atque iisdem omnino libertatibus, iuribus, praerogativis, honoribus, omnibusque commodis et ornamentis fruantur, quae ad pristinos cives vel serenissimorum regum vel meo beneficio pertinent, neque ulla in re deteriore conditione ac iure sint, quam ulli alij cives, qui optimo sunt, statuo. Nominatim vero ut templum etiam intra ipsum oppidum aedificare et sacerdotem unum aut plures alere, qui ipsorum ritu illis praesit, tum ipsi quoque suo ritu sine cuiusquam impedimento religionem suam exercere possint, liberam ijs facultatem, tribuo. In decurionatum quoque seu senatum, magistratusque urbis, ut non modo par cum caeteris aditus illis pateat, verum ut quot alterius cuiuscunque nationis in senatu fuerint, totidem ex ipsis quoque quotannis in eum legantur, volo, statuoque, qui tamen ita electi primum mihi successoribus meis, deinde toti civitati eodem iuramento fidei et iuris iustitiaeque unicuique admistrandae causa abstringentur, et non minus totius civitatis, quam sui corporis aut nationis commode, sive ulla factione rationem habebunt. Ita ut quod maior pars in diiudicendis controversiis, aut aliis rebus decreverit, id secundum publica civitatis iura semper ratum firmumque sit. Ad extremum quo ad oppidum aedificiis et excolendum magis invitentur, ut quae ab iisdem novae domus constitutae et aedificatae fuerint, eaedem in perpetuum ab omni hospitum recipiendorum onere, liberae immunesque sint, neque in ijs domibus, quae ab illis aedificatae fuerint, illum unquam hospitem contra commodum aut voluntatem suam recipere teneantur aut cogantur, earundem literarum harum autoritate in perpetuum santio, omnique meliori modo ijs caveo. In quorum omni-

um fidem et evidentius testimonium hasce manu mea subscriptas, sigillo meo muniri mandavi. Datum Zamosci die decima mensis ianuarij, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo nono. Ego igitur hoc privilegio diligenter considerato et inspecto, petitioni tali ut iustae et aequitati con...taneae, annuendum et assentiendum esse duxi; ac privilegium praefatum, in singulis eius punctis, clausulis, confirmandum existimavi; prout quidem praesentibus hisce me(is literis) firmo, roboro et ratifico; pro illis duntaxat graecae nationis hominibus, qui ad incolendam hanc civitatem vivente adhuc illustrissimo parente meo ab exteris nationibus commerciorum (exercen)dorum causa se contulerant; vel ipsis iam non existentibus pro illorum, si qui supersunt, liberis; nec non ijs, qui in posterum ex Graecia, vel alijs exteris locis, in civitatem hanc habitationis et commercij gratia pervenient, domiciliumque suarum fortunarum collocabunt. Concedendo illis omnimodam facultatem iuribus, immunitatibus et privilegijs (antiq)uitus illis concessis uti, frui et gaudere, idque temporibus perpetuis non obstante ulla temporis praescriptione, quod in usu et possessione aliquorum iurium in privilegio expressorum hucusque non fuerint. In cuius rei fidem praesentes manu mea subscripti et sigillo meo muniri mandavi. Datum Zamosci die vigesima ianuarij, anno Domini millesimo sexcentesimo decimo octavo.

Thomas de Zamoscio m. p.

Грамота написана на пергаментномъ листѣ, печать—въ жестяной коробочкѣ, привѣшена на шелковомъ шнурочкѣ, хранится въ Холмскомъ Братскомъ Музеѣ.

CCXIV.

1618 года. Письмо игумена Любартовскаго монастыря Кирилла къ Минскому братству: что онъ не можетъ удовлетворить его просьбы въ томъ, чтобы послать ему искуснаго проповѣдника и убѣждаетъ его единодушно отстаивать православную вѣру.

Лист отца Кирила Любартовъскаго игумена, писаный до братства Минского року ҂ахні.

Иже свѣтло сияющым яспостю святой апостолъской вѣры и во мужествѣ духовной воины, твердым борцем на еретики на здани суще на основаніи апостолъ и пророкъ, сущу краеугольну каменю, и Господу нашему Іисусу Хрысту, глаголющему къ исповѣдающым Его: Ты есы Христосъ Сынъ Бога жывого, и на семъ каменѣ созизду церковъ Мою, иже врата адова не одолѣютъ ей того фундаменту стѣны, и чесного духовного зданія камени, и в туи церкви, и с тоею церковию проповѣдателе гонимыя вѣры, крестоносныи гражане, богохранимое братство храма святых богоносных апостолъ Петра и Павла и (ихъ) милостямъ паномъ сожителемъ великого града Минска, милості Божіей во денъ судный, и покаяніе во вѣцы семъ, и радості святых прыяти сподобитеся молитвами святых апостолъ, вашихъ патроновъ, Петра и Павла, и богомолца и слуги вашего блаженства. Обрѣтающумися зде от малых малѣйшему въ малей дружынници, еже о Христѣ, со сущыми со мною убогой той обителци при храмѣ велікаго мученіка Христова [1]) святого Георгия близ Любартова града, яко мню . . . . . вашых пѣти святое имя суще дондеже худо . . . мою Пр. . . . . и задное писане славнаго вашего братства. Понеже плод . . . . шырокои любви такъ далече досяжуще, имуще вѣтви, еже ми ест чудно велми прошеніе милостей ваших выше моея силы, понеже

[1]) Далѣе все до конца писано другою рукою.

не свѣту себе богато во духовных дарех, дабых прочиих премудрѣйших возмогох учителеи влятися, грубу сый, и не философъ, и невѣжа, и дебело умен, не имѣяй слова диямантина отнюдъ, ниже ворнторнцы красно глаголанию, яко долженъ сый по все часы себе наказовати, сатос таковыхъ словом спасаяй, спасися самъ во сие лютое время: обаче цѣлую ти новое старане вашего боголюбия теплое о своем спасении и любовиею приемлю, и похваляю Господа Бога и о васъ и о нем, и радуюся духом, яко по духу и по вѣры братства вашего блогочестия и молитвеникъ, жалую же зѣло и скорблю духом о таковом растоянию, не могущу ми потребу вашу и богословесную исполнити, дабых нѣчто якоже осел Валаамъ проглаголалъ или на ползу вашу собѣ, дабыся Бог непрестанно величалъ и от грѣшныхъ устъ, идѣже благоволит пресвятое имя, тѣмже молю вы поискати силнѣйших на такий тяжар изообрѣсти: албо судихъ собѣ вышей силы моея таковое бремя, простите мя, блаженство ваше. Любы Божия да утвердятъ сердца ваша утвержатися въ вѣры православной. Емуже надѣющеся, стойте о Господѣ единодушно и едино . . . . до конца жития.

Библіотека Оссолинскихъ, отдѣлъ рукописей, № 827, к. 183-184.

CCXV.

1621 года, 4 марта. Подтвержденіе Ѳомою Замойскимъ устава Замостскаго братства. Тотъ же уставъ подтвердилъ и Янъ Замойскій въ 1655 г. 30 іюня.

Jan na Zamosciu Zamoyski, hrabia na Tarnawie i Jarosławiu, podczaszy koronny, Kałuski, Rzecycki et starosta.

Wszem wobec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć będzie należało, teraznieyszym pisaniem moiem do wiadomosci podaię, iż proszony iestem od mieszczan moich Zamoyskich religiey graeckiey starszych bractwa cerkiewnego, abym onym prawne artykuły, porządek nabożenstwa y spolnego bractwa ich cerkiewnego w sobie zamykaiące, ręką swiętey pamięci rodzica mego podpisane y pieczęcią iego stwierdzone potwierdził, ktorych opisanie w słowo, w słowo iest takowe: Thomasz na Zamosciu Zamoyski, woiewoda Kiiowski, Knyszynski, Goniadzki et starosta. Wszem wobec y każdemu z osobna, komu to wiedziec należy, oznaymuiemy, iż były u mnie mieszczanie Żamoyscy religiey graeckiey, prosząc mnie z wielką z pilnoscią, abym im artykuły pewne około porządku nabożenstwa y spolnego bractwa kosciołowi ich barzo potrzebne potwierdził, ktore w słowo, w słowo takowe są.

Naprzod tedy zszedszy się na dzien naznaczony w dom cerkiewny w miłosci y utsciwosci, ważąc ieden drugiego, maią się obesłac znakiem cerkiewnym co dwie niedzieli, albo y częsciey, iako potrzeba y czas ukażą.

Do ktorego bractwa wstępuiąc pierwszy raz powinien każdy brat puł grosza dać do skrzynki braterskiey, a wstępnego groszy sześć.

A kto by chciał wstąpic do tego bractwa, lub szlachcic, lub mieszczanin, lub z pospolitego człowieka wszelkiego stanu, tak tuteczni, iako y postronni, ma dac groszy sześć.

A ktory by miał dalekie mieszkanie od tego bractwa, ten w rok powinien dawac po groszy dwunastu do skrzynki brackiey.

A bracia społecznie kazdego roku maią wybierac z posrodku siebie starszych bratow cztyrech, poruczaiąc im wszystek rząd bractwa tego.

Skrynka bracka ma bydz w cerkwi, a klucz u brata starszego. *И такъ далѣе до 26 § включительно, какъ въ уставѣ Львовскаго Ставропигіольнаго братства, см. Памятники, изданные временною Коммиссіею, т. III. отд. 1, № 1, стр. 6—14; Monumenta Confraternitatis Stauropigianae Leopoliensis, t. I, № 80; Временникъ Института Ставропигійскаго съ мѣсяцесловомъ за 1869 г., стр. 114—120.*

A na każdy rok maią bydz szescioro liturgiij. Naprzod za ich m. pana miasta tego, potym za bractwo wszystko, za żywych, iako y zmarłych, gdzie kożdy według przemożenia swego ubogich iałmuzną upatrowac będzie. A ktoby chciał opuscic to bractwo, na tym ma bydz klątwa od swiętych oycow, wedle trzechsetnego osmnastego consilium Nicienskiego powszechnem pierszym uchwalona, a błogosłowenstwo Boże y dar Ducha Swiętego niechay będzie nad wszystkiemi wierzącemi, przykazania Jego y czyniącem dosc woli swiętey Jego y błagosłowienstwa oycow swiętych y siedmi powszechnych synodow.

Ja tedy w zwysz pomienionym artikułom dobrze się przypatrzywszy, iz w niech nic inszego nie zamyka się, iedno to, co do dobrego y przystoynego porządku koscioła, nabożenstwa ich należy, dla pomnożenia chwały Bożey, one we wszystkich ich punktach, condycyach potwierdzam, umacniam, y chce ie miec takowey mocy, iakoby ni przez kogo nie były naruszone. Roskazuiąc y postanowiaiąc, aby wszyscy tak graeckiego, iako y ruskiego narodu ludzie, pod iurisdictią moią tu obecnie w zamosciu mieszkaiący, tym zwysz pomienionym artykułom podlegały y one cale we wszystkim zachowali. Czego dla lepszey pewnosci y wiary onę ręką własną podpisałem y pieczęc przycisnąc roskazałem. Działo się w Zamosciu die 4 marca

1621 (?). Prawo moie kosciołа swiętego katalickiego cale we wszystkim zachowuiąc. Thomasz Zamoyski manu p(ro)p(ria).

Skłoniaiąc się tedy do wniesioney do mnie przez starszych tego bractwa prozby y wyrazney swiętey pamięci rodzica mego woli y deklaracyey, pomienione artykuły y o zachozunia (sic) ich deklaruię..... zpisaną cale we wszystkim potwierdzam, zmocniam y nakazuię. Dla lepszey wagi y pewnosci, ręką własną podpisawszy się, pieczęc moię przyłożyc roskazałem. Działo się (w) Zamosciu dnia trzydziestego czerwca, roku Panskiego tysiącznego szescsetnego pięddziesiątego piątego. Jan Zamoyski, podczaszy koronny, manu propria.

Gabriel Sakiewicz w Zamosciu die 2 july anno 1693.

Печать св. Николай.

Lucus sigili.

Thomas Lewicki, brat starszy. Daniel Kuryłowicz. Samuel Jamyzelski. Jakob Ilkowski, pisarz bracki cerkwi s. Mikolaia.

Копия артикуловъ Замойскихъ церкве Святителя Христова Николая 1693 (року).

Холмскій Братскій Музей.

CCXVI.

1627 года, 12 марта. Письмо Люблинскаго братства къ Виленскому—съ просьбою о присылкѣ ему на „трибунальскій часъ" ученаго проповѣдника Өеофила (Леоновича)? съ діакономъ.

Возлюбленные, а нам велице ласкавыіе панове братия! Поволност нашу завше звыклую отдаемо пилне в ласку в. м., пре которои доброго здоровья и щасливого поводженя от Господа Бога нашего мѣти вашей милости зычимо. Зычилисмо собѣ з давных часовъ, абысмо наведили писаньем нашим в. м., але ижесмо до того прійти не могли, тераз будучему его милости пану чашникови Волынскому [1]) въ Вилне, розумѣемо, иж была розмова з в. м. стороны церкве Божее нашое Любелское, которая потребуетъ человѣка учоного, годного мѣсца, для проповѣди слова Божого, а иж быт ко нас потрудно, и не можем его мѣти иначей, толко з прозбами нашими до милостей ваших удатися просити, якож и усиловне просимо, жебысте в. м. з ласки своеи и з милости противко церкви Божое рачили позволити отца Өеофила и з дяконом ку оздобѣ церкве святое на тот час трибуналскій, на котором бываетъ розмаитых людей зацных пановъ шляхты, так теж и пановъ купцовъ на яръмаркахъ. Поневаж и его милость пан чашник Волынскій писанем своим до нас з Вилна таковую раду нам подал, абысмо милостей ваших, наших ласкавых пановъ и братій, просили о отца Өеофила на таковый час, гдыж есмо писали и до их милостей отцовъ священниковъ о том братіи в. м., просячи, абы з ласки свое(и) посполу з в. м. рачили позволити и пребыти отцу Өеофилови до нас, даст Богъ, на воскресеніе Христово. Дознавши мы в том милостивую ласку в. м., оного, ведле можности нашое, мѣсцем споку(й)ным и потребами вшелякими осмотрѣти по-

---

[1]) Несомнѣнно, извѣстный ревнитель православія Лаврентій Древинскій.

виннисмо, а милостям вашим отслугованемъ зостанемо готови, отдаючися, яко найпилней и повторе, в милостивую ласку в. м. наших ласковых панов и братій. З Люблина марта ві дня, року ҂ахкз. Вашим милостям всего добре зичливые и уставичные слуги братія еже о Христѣ церкве Любелскои, храма Преображенія Господня.

Титулъ: Зацне славным их милостем паном мещаном Виленскимъ, паномъ и братіи еже о Христе, церкве храма Сошествія Св. Духа монастыра Виленскаго отдати належитъ.

Кіево-Печерская Лавра, отдѣлъ рукописей, дополнительный каталогъ, № 20, л. 88 об.

CCXVII.

1627 года, 12 марта. Письмо Люблинскаго братства къ инокамъ Виленскаго Святодуховскаго монастыря съ просьбою о томъ же, что выше.

Возлюбленным господином и отцом честным и благочестіем украшенным іноком монастыра Виленскаго церкве сошествія Св. Духа о Господѣ Спасе нашем радоватися.

От давних часовъ старане наше таковое, яко бысмо наведили писанем нашим велможность вашу, честь отцеве, не могучи до того прійти, пачеж житеиска, а наша попеченія юж по плоти и отдаленіе края, иных же благодарим Бога нашего, яко случися быти его милости пану чашникови Волыскому в Вилне и з в. м. достатечне о потребах церкве Божее нашое Любелское розмовляти, то ест стороны иноков и казнодѣи, якож тож то лѣт килка была розмова и прозба наша до его милости отца Іесифа Респора ми-

лостей ваших, да был въ Люблине и в дому пана Порфирия, брата нашего, при велю пановъ шляхты, указуючи пилную потребу людей угодных при церкве Любелской нашей своимъ зъездомъ панов шляхты на трибуналъ, так теж и ярмарки частые, а мы не маемо таковоро человѣка, годного мѣсца сего, для проповеди слова Божого, прото умыслне тепер посылаемо тое писане наше до милостей ваших, просечи, обысте в. м. з ласки своеи и з милости противко церкви Божей нас недостаточных опатрити рачили, а меновите о которого позне просимо отца Теофила и з братом дияконом, гдыж и его милост пан чашник таковую дорогу указал нам през писане свое з Вилна и о таковую особу з прозбами нашими до милостей ваших удатися. Маемо з ласки Божее и мешкане особливое и по силе нашой и потребе для въхованя оным, што розумѣемо, иж таковая прозба наша мѣсце у в. м. мѣти будет, а до нас менованных особ з раменя своего под владзою своею прислати рачте, мы таковую ласку и учинност противко нам и церкви Божее учиненную Господа Бога просити, отслуговати вечне зостанемо, а самых себе святымъ молитвамъ в. м., вашея милости, яко покорные, преклонше главы своя, отдаемо. Данъ з Люблина марта ѕі҃ дня, року от нароженя Христова ҂ахкѕ.

Милостей ваших завше зичливые и уставичные слуги, братія еже о Христе, церве Любелскои храма Преображеня Господня.

Титул: Привелебным их милостем господином и отцом честным и благочестіем украшенным священно-іноком монастыра Виленскаго при церкви Сошествія Святаго Духа честне сіе писане наше отдати належит.

Кіево-Печерская Лавра, отдѣлъ рукописей, дополнительный каталогъ, № 20, л. 89.

CCXVIII.

1628 года, 10 октября. Письмо Григорія Черника къ пану Порфирію съ пожертвованіемъ Люблинскому братству 100 золот. и подарками для братскаго монастыря и для отца Өеофила съ братіею, съ извѣщеніемъ о назначеніи діакона и священника и сообщеніемъ новости: что Смотрицкій подписалъ „ревокацію“ по принужденію.

Мне велце ласкавый пане Порфирый! доброго здоровя от Господа Бога на час долгій в. м. мѣти зычу.

Отсылаю до в. м. золотыхъ шестдесят и чотыри, а отдалемъ в. м. в Люблине золотых трыдцят и шесть, то уся сто золотых. Прошу тамтую рековницыю, на сто золотых от мене даную, написавши, иж тая сто золотых брацтву естъ отданая през того посланца. Пришли ми в. м. также и скрынку з справами. Дай в. м. тому посланцови моему Матфѣюви, войтови Нужелскому, подданому моему, жебы се до мене привезь. Ознаймую тежъ в. м., иж есми посылал до его милости отца владыки, и был у мене, и гдым ему о всем росповидил, тогды того отцу диякону и отцу Мартирию не похвалил и на мисце их инших дати позволилъ, бо теперъ таковый канон на соборе поставили, же чернци юж без листу старшого нигде до манастыровъ приймены быти не маютъ под клятвою, що, дай Боже, абы се в ризу и в порядок добра обернути могло, що се было попсовало. Новин жадных ни машъ, а толи толко то, же отецъ Смотрицкій протестацию занес, же тую ревокацию с примушеня в Киеви учинил. Посылаю отцу Теофилови и з братиею фаску масла и пол копы сыра, а в. м. и с паном Ендреем фаску, поделитесе в. м. В дому, Богъ вѣстъ, жемъ толко пулторы фаски застал масла, бо за тыми дождзами и коровы молока перестали давати, то есми так масла, яко и сыра купити в Соколи росказал, и вашим милостям отослати казал. Прошу приимѣти в. м. мало за много. А за тым повторяю мое приязни

ласце в. м. etc. З Нужеля року ҂ахкн, мѣсяца октебра ı дня в. м. зычливый пр(иятель).

Прошу от мене отцу игумену, отцу Теофилию, службы мое в. м. залеци(ти), а тое писане мое дай в. м. ему прочитати, прошу, бом не мѣлъ часу до писаня. Григорій Черникъ.

Кіево-Печерская Лавра, отдѣлъ рукописей, дополнительный каталогъ, № 20, л. 100.

CCXIX.

1629 года, 8 іюня. Письмо Кіевскаго митрополита Іова Борецкаго къ Өеофилу Леоновичу, настоятелю Преображенскаго храма въ городѣ Люблинѣ, съ убѣжденіемъ не оставлять занимаемаго имъ мѣста, остерегаться бѣглыхъ монаховъ, въ монастырь ихъ не пускать, совѣтоваться во всемъ съ еп. Холмскимъ Паисіемъ, и съ извѣщеніемъ, что на соборѣ постановили совершать по пятницамъ молебное пѣніе Спасителю и Пресвятой Богородицѣ.

Іовъ Борецкій, милостию Божеею архиепископъ, митрополитъ Киевскій, Галицкій—и всея Россіи.

Чесному в священноіноцех господину отцу Өеофилу, настоятелю храма Преображенія Господня въ Люблине, ласки, покою и милосердія от Бога вседержителя повиншовавши etc.

Достал ми се до читаня лист чесности твоее, писаный до его милости господина отца Паисія Ипполитовича, епископа Холмъского, въ котором в змѣнце те, же с того мѣсца, на которомъ чесность ваша теперь наидуется, отменитисе волю маете, що мы, духовне ро(з)судивши и побожне уваживши реч быти не пожитечную, узнаваем, иж благодатію Божіею мѣсце тое с помешканя

твоего благодарно, и християне корестуют, для чего бы чесность твоя, якъ матка дѣтя, и своего невчасу заживши, ихъ пѣстовати не хотѣли, вѣдаючи, иж кождый з насъ не собѣ живет, але человѣкови, а хтожъ человѣкови живетъ, тот которіи за овечки Его, чесною кровію откупленные, душу покладают, прето теды пастырско приказую и отцевско совѣтую, абы честь твоя тую легкомыслност з сердца своего выкинувши, милому стадцю церкве тое святое ведле везваня своего спасеню их услуговалъ, а трости сокрушенное до остатку не догамовал, але хорое лечил, хромое обязовал, снисходячи недостатком, так в обычаяхъ, як и въ енъших ихъ поступках, лѣчачи то духовне ведлуг везваня твоего. Стороны тежъ тых чернъцовъ, которые без листов благословенных и вѣдомости старших своих выходят, без боязни себе пасуще, ведлугъ Апостола их выстерегался, ани до монастыра не пріймовал, але маючи поблизу его милость, господина отца епископа своего, господина отца Паисия и з совѣтом его все чинил. За што благословенія Божего з нами чест твоя сподобитеся, чего чести вашей вѣрности приязю.

З монастыра Михайловского церкве золотоверхое въ Киеве, мѣсяца юля н дня ҂ахкѳ року.

Богомолца чесности вашой Іовъ Борецкій, митрополитъ Киевскій, рукою власною.

До тогож теж ознаймую чести вашое, иж уфалили на том зезди нашом архиепископи, епископи, архимандрити, игуменове, абы люд до Господа Бога и Пречистой Дѣвы Маріи въ каждую пятницю отправовали каноны правовѣрные.

Кіево-Печерская Лавра, отдѣлъ рукописей, дополнительный каталогъ, № 20, л. 29.

CCXX.

1632 года, 7 іюля. Рѣшеніе суда по жалобѣ Люблинскаго братства на евреевъ, захватившихъ части братской церковной земли подъ свои надобности: оставить захваченную евреями землю во власти ихъ, съ условіемъ не захватывать болѣе, платить братству ежегодно по одному злотому, за нарушеніе условія взыскивать штрафъ въ 500 гривенъ.

Actum in castro Lublinensi feria sexta post festum Conversionis sancti Pauli Apostoli proxima Anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo tertio.

Oblata decreti inter ruthenos et iudaeos Lublinenses lati.

Ad officium actaque praesentia castrensia, capitanealia Lublinensia personaliter veniens infidelis Isaac, syndicus synagogae iudaeorum Lublinensium, vigore facultatis suae ad infrascripta a senioribus eorundem iudaeorum Lublinensium sibi concessae, suo ac praefatorum seniorum synagogae Lublinensis totiusque communitatis iudaeorum Lublinensium nomine obtulit et exhibuit officio praesenti processum seu decretum infrascriptum literis et correctionibus scatens in causa et actione per seniores confraternitatis ecclesiae ruthenicae schismaticorum, ritus graeci, in subcastro Lublinensi, sub titulo Transfigurationis Christi Domini sitae, infidelibus iudaeis Lublinensibus in eodem processu de nomine et cognomine specificatis ratione fundi seu montis in subcastro Lublinensi existentis praefatae ecclesiae ruthenicae et domibus nonnullorum iudaeorum in processu nominatorum adiacentis ad eandem vero ecclesiam antiquitus spectantis per praedictos iudeos occasione contiquitatis cum eodem fundo seu monte ruthenorum habitae sibi appropriati instituta et intentata, per generosum Bartholomaeum a Kazanow Każanowski, tribunum et vicecapitaneum Lublinensem, inter easdem partes mediantibus controversiis in processu eodem expressis prolatum, manu ejusdem tribuni et vicecapitanei Lublinensis

subscriptum et sigillo ipsius proprio communitum petens eundem processum sive decretum ad acta praesentia per modum oblatae suscipi, cujus petitioni uti justae ac legitimae officium praesens annuens, praefatum processum seu decretum modo praemisso sibi exhibitum suscepit et in acta sua de verbo ad verbum inseri mandavit, cujus processus sive decreti series quae sequitur est talis. W sprawie niżei opisaney między sławetnemi Janem Zacharkowiczem, Pawłem, Walerem, Alexandrem Stephanowiczem y Jerzem Serkiewicem cerkwi ruskiei Przemienienia Panskiego na Podzamczu leżącey actorami starszemi z bractwa teiże cerkwi z iednei, a niewiernemi Heliaszem Gecem, krawcem, Manem Falkem, rybakiem, Paltilem Maierem Puldrem, Ickiem Geczem Raikowiczem, Maierem, introligatorem, żydami Lubelskiemi pozwanemi z drugą stronę. Przed urzędem ninieiszym grodzkim Lubelskim toczaczy sie w ktorei sprawie, gdy powod na pomienionich pozwanych, skarzył sie o to, isz oni, nie contentuiąc sie tym, że chalupy swoie, w których mieszkaią, na gruncie cerkiewnym, nie wiedziec iakiem prawem, postawili (o co z niemi zdrowe prawo zostawuią) iescze tym większą tei cerkwi krzywdą co rok y codzien czyniąc, iako kreci i ney podrywszy sie, y co ras podrywaiąc pod gore cerkiewną, placow sobie z teiże gory do cerkwi należący przyczynieli y na nich zatylki, nie maiąc do tego prawa żadnego, popudowali, z wielkiem uliżeniem prawa cerkiewnego y niemałą szkodą, czego dowodząc woznym y slachtą, obwiedli, a przy tym rydle u robotnikow zabrawszy do grodu oddali y prosieli, aby pomienieni pozwani z placu ich do cerkwie należącego własnego, te budynki poznosiwszy, za używanie przez tak dlugi czas tych gruntow nagrodzili. Na co pozwani powiedzieli, isz wprawdzie tego gruntu z gory cerkiewny w zatylkach troche sobie przyczynieli, ale nie tak wiele, iako powod mieni y gotowi są onym do cerkwi czyns z tego wedle slusznosci co rok dawac. Lecz powod mienił, że asz mało nie pod same domy pozwanych za oznaczeniem iego mości pana podstarosciego w roku tysiąc szescset szesnastym ciągnie sie, ktore znaki palami oznaczonę były, dowodząc, isz iusz

przes lat kilkadziesiąt od tych żydow ta cerkiew takie krzywdy ponosi, czego probuiąc listami krolow ich mosci protestaciami y obductiami. Urząd to tenże, widząc na ten czas takie postępki prawne, dla pokoiu międzi niemi, wyszedszy, kazał pale zabic do skuteczniеiszey rosprawy, ktorę żydzi swawolnie prętko potym wykopac kazali, z ktorych to palow iescze ieden iest przy murze domu cerkiewnego, w tyle domu pomienionego Maiera, introligatora, czego y swiadkami, a mianowicie sławetnym Woiciechem Iwowskim, niegdy woitem podzameckim Lubelskim, także ucciwym Danielem Kusnirzem, Janem Stolarzem, podzamczaninami, y Janem Cieslą, podzameckim, y innemi wiele pocciwemi, wiary godnemi, ludzmi szedziwemi dowodzili; ktorzy to pokazowali, że od tamtego pala narożnego, ktory sie wzwysz namienił, te znaki na ukos ciągnely sie, y to miesce ciż swiadkowie, gdzie pale powymowali, czego żydzi nie przyznawali, ale wyżei bydz, pale pod gorą mienili. Powod zas przy swiadkach swych przysięga tego potwierdzic, iako to cerkiewny własny grunt iest, ofiarował sie. A tak urząd grodzki Lubelski, stron obudwu in loco praefato differentiarum wysłuchawszy, onym sie dobrze przypatrzywszy, a to osobliwie uważywszy, isz lubo pomienieni pozwani przyznawaią, że na gruncie cerkiewnym zatylkow swych troche tylko postawili, a dalszego gruntu, ktory sobie powod za wyięciem palow zakopanych odięty bydz mieni, przyznawac nie chcą, powiadaiąc, że pale daley pod gorą byly, a tego tylko gołemi słowy probuią, dla tegosz przychilaiąc sie do prawa w tey mierze pospolitego, nakazuie, aby ieden z starszych bractwa cerkiewnego samotrzec na duct ten, ktory pale pierwei przez żydy wyietę oznaczyli, przysiągł, ktorą to przysięge wykonac bedzie powinien w pierwszy y bliższy po swięcie Naiswiętszey y Nierozdielnei Troice poniedzialek, po ktorym wykonaniu ex nunc skuteczne tych zatylkow odięcie staie sie. Działo sie w Lublinie in praefato loco differentiarum, we wtorek przed swiętem Wniebowstąpienia Panskiego naiblyzszy roku Panskiego tysiąc szescset trzydziestego wtorego.

Na terminie tedy dzisieiszym przysięgi, gdy powod gotowym sie te przysięge odprawic ofiarował in loco differentiarum, w decrecie pierwszym wyraźoney, żydzi zas pozwani, nie źycząc, aby powod tę przysięgę z niemi, zwłaszcza w sąsiedstwie mieszkaiąc, in praesentia illo odprawować miał, tę sprawę y przysięgę z onei pochodząca na samegosz powodu y urzedową w tey mierze moderatią puscili, urząd tedy grodzki Lubelski, to iest urodzony iego mosc pan Bartosz Kazanowski, woiski y podstarosci Lubelski, za pozwoleniem stron obudwu na niźey opisane puncta, miarkuiąc te prawne między stronami, w decrecie pierwszym wyraźonemi, zascia, nakazuie ninieiszym decretem swym, aby iusz żydzi wiecznemi czasy te zatylki trzymali y onych zażywali, ktore zatylki nie większe bydz maią, iedno tylkie, iako iest zatylek Paltyla żyda, wedle ktorego zatylku inszych wszytkich źydow zatyłki zrownać sie maią, a starsi cerkiewni gorę sznurem odmierzyc na te zatyłki, źeby sie wszytkie z Paltyla żyda zatylkami quadrowały, powinni, ktorą gore, na te zatylki nadznaczone, źydzi swym kosztem wywozic y płot dobry y potężmy pod gorą, aby sie nie sypało, postawic powinni będą, każdy za swym zatylkiem, oproc iednego zatylku Maiera, introligatora, ktorego zatylek tylko po same drzwi murowanego domu cerkiewnego bydz ma, a z niego tenźe źyd nic nie powinien bendzie dawac, poniewasz mu tesz nic nadto, co inszym pusczaią gruntu, nie puscili, z ktorych to zatylkow zawsze na każdy rok od daty decretu ninieiszego powinni będą czynsz źydzi pozwani z potomkami swemi wiecznemi czasy na cerkiew do rąk starszych cerkiewnych teraznieiszych y ktorzy po nich następowac bendą za quitem ich ręcznem na każdy dzien y swięto Przenaswiętszey y Nierozdielney Troice po zlotemu iednemu od każdego zatylku istotnie oddac y zaplacic pod zakladem niźey mainowanym, a isz iest iescze ieden plac pusty źydowski, na ktorym sie źydzi budowac chcą, tedy y ob tego także po złotemu ten źyd, ktory ten plac osiadzie, na cerkiew dawac ma wespol z inszemi. Lecz źe sie gora czestokroc za woda, ze dzdzą pochodzącą, na każdy rok potrosze walic

zwykła, iesli by sie to kiedy stało, żeby sie ziemia z gory na żyda z pomienionych ktorego zatylek przes plot obaliła y podworze zasypała, dac powinien ten żyd, ktoremu sie to stanie, do starszych cerkiewnych znac, ktorzy przes omieszkania tę ziemie, przyłożywszy sie połowicą kosztu swego do żyda tego, ktoremu by ziemia zatylek zasypała, tę ziemie wywiesc maią, iednakże żydzi nie maią sie ważyć pod zakładem niżei mianowanym żadnego dolka by i naimnieiszego w gorze kopac, żeby gora prędzei za tym do obalenia ku ich zatylkom nie miała przyczyny. W tym tesz pomienieni starszy cerkiewni żydow bronic powinni, aby oni, za oddaniem czynsu pomienionego, spokoinie na tych zatylkach siedzieli y od wszelkich podatkow koronnych także impetiey jurydycznei wszelakich osob, ieżeli by sie na potym iaka pokazała, wolni zawsze za ich obroną, toties quoties opus fuerit, zostawali, iakosz sie w tey mierze benevole wszystko zysczyc submittowali. Ale isz sie to iasnie pokazuie y pokazało, że na cerkiewnych gruntach niektorzy z pozwanych żydow zatylki pobudowali, przez wiele lat ich zażywali, tedy ci żydzi, na ktorych sie to z slusznych dokumentow pokazac będzie iescze mogło, suffitientius, że te zatylki od szesnastu lat, iako powod mieni, zabudowali y ich zażywali, z tegosz gruntu pensia y nagrodę wedle przyiacielskiego stron obudwu wynalasku, do rąk pomienionych cerkiewnych za quitem ich ręcznem oddac y istotnie za to tych zatylkow używanie zaplacic maią. A iesli by sie przyiaciele stron obudwu nie zgodzili z sobą, tedy to znowu wracac sie ma do moderaciey urzędu grodzkiego Lubelskiego, to iest iego mości pana podstarosciego. A isz u Marka żyda iest troche dluszy zatylek nad inszych, pozwalaią mu starsi cerkiewni dla lepszei na potym zgody, aby tak, iako teras ma zatylek, y napotym go trzymał za iednakowosz z drugiemi pensią, to iednak waruiąc, aby napotym nic więcey sobie zatylku nie przyczyniał, tosz y o inszych żydach, co podle niego mieszkaią po dom Heliaszow, rozumiec się ma. Ktore wzwysz mianowane puncta czasy wiecznemi strony obiedwie ztrzymać sobie wzaiemnie maią y powinni bendą pod winą piąciuset

grzywien nieodpustną. O ktorą wine przed urzędem grodzkim Lubelskim odpowiedac sobie powinni. Te tedy wszystkie puncta wzwysz mianowane przyieli przes decret pomieniony zawarte. Działo sie in loco praefato differentiarum na Podzamcu Lubelskim w poniedziałek po swięcie Naiswiętszey y Nierozdielney Troice naibliszy roku Panskiego tysiacnego szescsetnego trzydziestego wtorego. Bartholomaeus Kazanowski, tribunus et vicecapitaneus Lublinensis [1]).

Виленскій Центральный архивъ древнихъ актовыхъ книгъ, кн. гродскаго суда, № 62/20, за 1633 г.; л. 81—85.

CCXXI.

1633 года, 12 марта. Король Владиславъ IV подтверждаетъ права Люблинскаго братства на владѣніе угодьями и порядокъ братства.

Конъфирмация кгрунтовъ и порядковъ брацтву Любелскому отъ его к. м. служащая.

---

[1]) Въ 1609 г., 26 октября старшіе братчики Люблинскаго братства Левъ Панасевичъ и Алексѣй Ивашкевичъ внесли протестацію въ Люблинскія городскія книги противъ шести евреевъ, копавшихъ братскую гору, не смотря на запрещеніе 1539 г: „Dnia wczorayszego, niedzielnego poranu wlasnie w służbe Bożą, ku wzgardzie wiary chrzescianskiey, a szkodzie wielkiey czerkiewney, żydowie Lubelscy w liczbie ich szesc, począwszy od Zachariasza żyda, podle siebie mieszkaiący, asz do cerkwie, ktorych imiona y przezwiska oni lepiey wiedzą, gorę cerkiewną ku szkodzie wielkiey cerkiewny kopali motykami y rydlami brali, wożąc bakami—y pod gorę cerkiewną buduią sie nad zakazanie wielkie, co za razem tym to woznym Woyciechem Jaroszowskim obwiedli y oswiadczyli et in verificationem rydl im wzieli, ktory do urzędu grodzkiego oddali przy tym że woznym...

Виленскій Центральный архивъ древнихъ актовыхъ книгъ, кн. Relationum, № 39/20 за 1609 г., л. 163.

Року тисеча шестсот тридцат девятого, мѣсяца генвара деветънадцатого дня. На рокахъ судовыхъ, земъскихъ, Луцъкихъ на завтрее по трех кроляхъ рымскихъ, святе, в року звышъ написанымъ припалыхъ и судовне отправовать зачатыхъ передъ нами Криштофомъ Шимковичомъ Шимірскимъ судею, а Анъдреемъ Линевъскимъ, подсудъкомъ, урядниками судовыми, земъскими, Луцкими. Персоналитеръ станувъшы урожоный панъ Ерій Божкевичъ для вписаня до книгъ нинешнихъ земъскихъ, Луцъкихъ именемъ брацтва Любелъского подалъ пер облятамъ привилей конфирмацыи его к. мл. с печатю меншое канцелярыи коронъное и с подписомъ руки е. к. милости превеченому брацтву Любелскому на речъ въ томъ привилею конфирмацыи нижеи обсервованомъ, меновите выражонью даный и служачый, о чомъ ширеи самъ в собе тотъ привилей обмовляетъ, которого передъ нами судомъ положивъши, просилъ, абы принятъ и до книгъ уписанъ былъ. А так мы-суд, тот привилей тримуючи, передъ собою читати казалисмы и так все в собе писмом лацинским писаный маетъ: Vladislaus IV, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae Livoniaeque, nec non Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haeredius rex, electus magnus dux Masoviae. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Quia nos commodo et utilitati ecclesiae ritus graeci S. Salvatoris Lublini existentis, consultum esse cupiens fraternitatem ritus graeci Lublinensem circa administrationem ejusdem ecclesiae sonservandam esse duximus, uti quidem praesentibus litteris nostris, conservamus. Vigore cuius conservationis nostrae memorata fraternitas ecclesiam hanc pleno iure administrabit, et cum omnibus altinentibus et pertinentibus antiquibus eo spectantibus nominatim vero agro Jurkowsky dicto iure et titulo permutationis a serenissimo olim Sigismundo Primo, nec non divo parente nostro, confirmatae quaesito, prout in suis limitibus continetur, incipiendo nimirum a finibus agrorum ecclesiae s. Nicolai usque ad expulsorium pecorum civitatis Lublinensis nec non cum omnibus domibus in eiusdem ecclesiae S. Saluatoris

fundo sitis ad viam publicam stratam sese extendendam tenebit et pacifice possidebit, promittimus pro nobis et serenissimis successoribus nostris, quod memorat fraternitatem ab administratione dictae ecclesiae non amovebimus, alterire cuipiam amovendi potestatem faciemus, quod et serenissimi successores nostri praestabunt. Ea tamen lege et conditione ut de idoneo ecclesiae ministro fraternitas provideat, qui curam spiritualium gerat, sacramenta administret et omnibus divinis officiis exprimata fundatione aut recepto more debitis perpetuo defungatur iuribus nostris regalibus, rei publicae et ecclesiae catholicae ibidem salus. In cuius rei fidem punctas manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Data Cracoviae in conventii felicissimae coronationis nostrae duodecima mensis martij, anno Domini MDCXXXIII, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae anno primo. Conservando fraternitatis ritus graeci Lublinensis circa ecclesiam Salvatoris Lublini. У того привилею конфирмацыи печат меншое канъцелярыи коронное, а подписъ руки его к. мл. тыми слови: Vladislaus rex. Petrus Zeronsky. Который же то привилей конфирмацыи за поданемъ и прозбою вышъменованое особы, а за принятем нашымъ судомъ увес слово в слово до книгъ естъ уписанъ.

Кіевскій Центральный Архивъ, кн. № 2834, актъ 486, л. обор. 1408—1409 обор.

CCXXII.

1636 года, 30 апрѣля. Письмо Грубешовскихъ чиновниковъ къ Холмскому епископу Меѳодію Терлецкому о сорваніи православными жителями печатей отъ запечатанныхъ церквей и о насильномъ вторженіи въ нихъ.

Perillustris ac reverendissime domine, domine, d(omine) colendissime!

Wzidu y oppressiey naszy od niezboznych schismatikow cieszemy się tym, że tych opłakanych czasow mamy pasterzow takowych, ktorży nie tylko usilnym staraniem, ale tysz y krwi swiatobliwy rozlanem owieczek swych od wilkow drapieznych bronią, milosc zarliwą przeciwko pasterzowi naywyszemu y owczarni Christusowi oswiadczaią ci, y tak płaczemy z iedney strony nad niezbożną smiałoscią, z drugi strony z radoscią winszuiemy sobie y pasterzom naszym takowego sczęscia, gdysz ta offlictio est Dei manifesta dilectio, ktory z majestatu naywyszego bacząc, isz iad y poduszczenie szatanskie nie tylko... odleglych granicach, a le w sercu samym poboznych catholikow y starodawnych unitow szerzy się, y w winnicy boyny chwast y korzywy tak zagesciały się, że az przeplec potrzeba, przez wielki y chaniebny uczynek chciał to wystawic swiatu wszystkiemu, isz sczepow, owoc daiącym, nie da usechnąc, ale ie chce oczyscic. Mamy nadzieie, że w. m. m. p. mianowicie naszych unitow przewielebny pasterz y w winnicy Chrystusowi przedni operariey czułoscią y fatigą swą to sprawic raczysz, isz falce iusti judicii za powodem w. m. m. pana omne noxium położone będzie, alerkidie swiątobliwe y pobożni unici cum triumpho maiori kwitnąc będą. Co się tycze urządu naszego nie chcemy w niwczym impie tuti favere y owszem zelozissime przy krzywdzie Boży, ktora nie tylko serca nasze, ale y niebiosa pomsty wołuiąc, przebiią zawzdy się stale, podług moznosci naszy opponuiemy y, pokąd nas stawac będzie, nie ustaniemy, asz sie zle y bezecznie zbędzie. Posiłamy protestacią au-

thenticzną o oddarcie pieczęci y gwaltownie wdarcie się brzydkich schismatikow do cerkwi Bogu poswiaconych. Z ktorych iaskinie łotrowskie bezecne prostacstwo uczynic chciało, pozwysmy do tey protestatiey przyieli, niech występni się karzą, my, łaski abysmy w czym nie szwankowali, żądamy, lecz to candor w. m. naszego pana sprawi, ktorzy candide y zuprzeymy mielosci serdecznie życzemy, aby w. m. m(iłos)c(iw)ego pana Pan Bog posielac y tak fortifirowac raczył (iakosz dosic fortissime adverzarzom przeklętym opanowac się raczysz), aby post terrorem ardentem amorem ku uniey s(więtey) y pasterzowi swemu przedsiewzieli y obaczeli się, a napotym aeviterne nie odmieniali się, co my y siebie samych swiatobliwym modlitwam w. m. m(iłos)c(iw)ego pana pilnie poruczamy. Datum w Hrubieszowie die 30 aprilis miesiąca kwitniącego, pod znakiem planety sczęsliwego, 1636 (roku).

W. m. m(iłos)c(iw)ego pana unizony sługa

Albert Bryszonych, vicead-vocat iutas Hrubiszovien., manu propria.

Thomasz Szanowski, notarius civitatis Hrubiszoviensis.

На оборотѣ полулиста, какъ складывался и посылался:

Perillustri ac reverdissimo Methodo Terlecki, ritus graeci, Chełmensi, Bełzensi episcopo, domino, d(omi)no et mecenati colendissimo, 30 aprilis, anno 1636, od Hrubieszowa oznajmuią, o oddarciu peczęci moich od cerkwi.

Холмскій Братскій Музей. Секція А., vol. I, № VI.

CCXXIII.

1637 года 17 декабря. Протестація Холмскихъ уніатовъ противъ православныхъ въ томъ, что они возстаютъ противъ достоинства и власти Холмскаго епископа Меѳодія Терлецкаго, клевеща и понося его, и что они люди неспокойные, склонные къ бунтамъ и конфедераціямъ, находятся въ сношеніяхъ съ Кіевскими и Волынскими православными, которые побуждаютъ ихъ къ этимъ ссорамъ, давая имъ на это матерьяльныя средства.

Actum Chełmense feria quinta post festum s. Luciae, virginis et martyris, proxima anno Domini 1637 praessentibus famatis Stanislao Skup, Hrehorio Martyskiewicz, nobile ac famato Joanne Gorski, scabinis iuratis Chelmensibus.

Do act y sądu teraznieyszego woitowskiego Chełmskiego oblicznie przyszedszy sławetni mieszczani Chełmsky: Hrehory Martyskiewicz, lawnik Chełmski, Jan Kulżyk, Jan Polikarpowicz imieniem swym y wszystkich mieszczan Chełmskich, w uniei s(więtey) z kosciołem Rzymskim będący, załosliwie na przeciwko Kondratowi y Romanowi Zabierowiczom, Stephanowi Radczykowi, Pawłowi, Hrehoremu, Stefanowi, Heliaszowi Krupom y wszystkim schyzmatykom Chełmskim skarzyli sie o to, isz oni zarazeni będąc swiezo schizmą, ktori po te czasy, nie tylko w Chełmie miescie, ale y we wszystkiei ziemi Chełmskiey, słychac nie było, ważyli sie wprzod targnąc na dostoienstwo y przełozenstwo pasterza naszego i. m. oica episcopa teraznieiszego Chełmskiego, rozne nań w protestaciach swych (a osobliwie w Luckiei) calumnie y contumelice kładąc. Potem z i. m. oicem episkopem temi potwarzami swemi postępkami nic nie radząc, rzucili sie na protestantow roznymi sposobami między inszemi uformowawszy sobie penne... figmenta przeciwko protestantow, a mianowicie, iakoby protestantes decreta z niemi iakies niegdy w Wilnie otrzymywac z sądow krola i. mosci zadwornych mieli y onych ad reponens swieżym mandatem krola i. m. założyli. W tym iz bez

żadnego praetextu y słusznosci z protestantami postąpili, wyrażaiąc raczei, że są ludzmi niespokoinemi, do buntuẃ i confederaciei sklonnemi, pobudkę maiąc, do tego skladki schyzmatykow Kijowskich y Wołynskich, pobratymow swoich, ktorzy ich na te kłotnie pobudzaiąc, secinami złotych często obsyłac zwykli. Przeto, że szkodowac protestantes, przez to pilnuiąc terminow zadwornych, gospodarstwa swego y rzemiesła z omieszkaniem muszą (iakoz iuż szkuduią przez takowe swe vexatia y włokity przynamniei na pięc set złotych), a zabiegaiąc, aby te koszty y nakłady niewinne darmo nie poszły, y obicuiąc sie o to protestantes cum huiusce modi turbatoribus prawnie posbapic y szkod swych upomniec się, tę teraznięszą protestatią swą przeciwko wysz położonym schizmatykom y wszystkim adhaerentem ich solenniter zanoszą.

Ex protocolo actorum viceadvocacialium Chełmensium respons. Gregorium Politowicz not. iurdis. Chelm.

Холмскій Братскій Музей. Секція А.. vol. I, № VIII.

CCXXIV.

1639 года. Инструкція православнымъ депутатомъ, отправляемымъ на сеймъ.

Puncta przeciwko unitom na seym roku 1639:

Ante omnia maią sie panowie posłowie solenniter skarzyć, upomnieć y do żadney ynszey rzeczy nie przystępować, aż by to, co exarbitowało, w ryze swoie wprawiano y do exequuty przywiedzone było, t. e. aby cerkwie brackie w uniey nie będące religiey greckiey tak w koronie, iako y xięztwie Litewskim constytucią appro-

bowane byli według punktow electionis, y zaraz ex nunc ze wszystkiemi apparatami osobliwie w Lubline, Krasnymstawie, Sokalu y Bełzie y w inszych miastach, z ktorych skarzyc będą, przywrocone byli, iako ie gwałtownie oiciec władyka Chełmski teraz swieżo w tym roku poodbierał, y aby poenam większą y ostrzeyszą na takich wzruszaiących prawo y pokoy pospolity namowili, ponieważ przeciwko iasnemu prawu po przysięzonemu przez iego kr. m. y puncta na sczęsliwey electyey przez krola iego mosci dyploma, przywiley, constitucią warowany, ważył sie władyka Chełmski upraszać, iako sam udaie przywileia iego kr. m. na odebranie cerkwi y ostawicznie ludzi ubogich infestuie, cerkwi odebrawszy, popow więzi, morduie, dla cerkwi zamknionionych, popieczętowanych, ludzi—bez spowiedzi, sakramentow naswiętszych, dziatki bez krztu umieraią, y w polach bez pogrzebu chowaią, y aby commyssija zaczęta w coronnych miastach tak y w xięztwie Litewskim ieszcze niepoczęta, aby do skutku przywiedziona była y constytutią, tak comisarze, iako y termin naznaczaią, starac się maią. Manifestacye, ktore przeciwko punctom electionis w diplomie zaniesione, aby annihilowane były, także przywileia i. kr. m. podpisane ich m. panowie pieczętarze, tak coronni, iako y w. x. Litewskiego zapieczętowane, y mandaty iniuratis religiey greckiey wydane byli. A yz reliquie swięte, mianowicie drzewo Krzyza swiętego, y czaszka z głowy Pantelemona swiętego, także apparaty, krzyże, kielichi starożytne przy cerkwi katedralney Luckiey będą, co przez i. m. x. Bakowieckiego, władyką Włodzimirskiego, zabraney do tego czasu za listem osobliwym i. k. m. nie wrocone, serio prosić o wrocenie panowie posłowie maią tego wszystkiego.

Informatia od ich. mościow panow unitow: 1) Affectatia iego mosci pana Kisiela, aby cerkiew Lubelska ex nunc disunitom oddana była, *и такъ далѣе, см. Петръ Могила Голубева, т. II, №, 40.*

Холмскiй Братскiй Музей. Секцiя А., vol. I, № XVIII.

CCXXV.

1639—1642 годы. Выборы старшихъ братчиковъ Замостскаго братства и указанiе обязанностей ихъ и другихъ братчиковъ.

Roku Panskiego 1639 aprila albo kwitnia die 15.

W poniedziałek wielkanocny według zwyczaju y porządkow brackich przy publiczney schadzce obrani są bracia czterech starszemi do porządku y rządu cerkwi Bożey w bractwie swiętego Mikołaja na ten rok s posrodku braciey: 1) pan Piotr Chylinski, 2) pan Jachim Suszkowicz, 3) pan Hrehory Oszeykowicz, 4) pan Hrehory Pniowsky, 5) pan Marko Bobrikowicz przydany; za pisarza p. Mikołay Piotrowicz; do szpitala za hospodarzow: pan Hrehory Plisowsky, p. Semion Połupanowicz; za skarbowego y pałamarzow p. Andrzey Boykalowicz, krawiec, do skarbcu p. Simeon Podgurski, y p. Mikołay Mathiewicz do swic cerkiewnych y puszki. Za dziesiątnikow nie było w tym roku nikogo, w małosci ludzy. Ktorzy to panowie bracia, obrani są starszemi, powinni przestrzegać rządu y porządku cerkwi Bożey, wszystką bracią rządzic młodszą, a młodsi we wszystkiem starszym obranych braciey słuchac maią y powinni, nieposłusznych karac według porządku, opisanego prawem, co się niech stanie na chwałę Panu Bogu y swiętemu Mikołajowi, patronowi naszemu, a nam wszystkiem na zdrowie. Amen. W Zamosciu w domu zwyczaynem, cerkiewnym roku y dnia miesąca, ut supra.

Elekcyia na ten rok—1640.

Roku Panskiego 1640, kwietnia dnia 6, w poniedziałek wielkanocny według zwyczaju y porząkow brackich przy publiczney schadzce obrani są bracia czterech starszemi do porządku y rządu cerkwie Bożey w bractwie swiętego Mikołaja na ten rok wyżey

opisany s posrodku braciey wszystkiey szczęsliwie: 1) pan Jan Kratowicz, 2) pan Marko Janiesiewicz, 3) pan Hrehory Oszcykowicz, 4) pan Hrehory Plisowsky; za pisarzow—pan Basily Rudodmicz y pan Mikołay Kurylik; do szpitala starszych: pan Jacko Woronowicz y pan Joachim Suszkowicz. Dziesiętnikow nie było na ten czas, w małosci ludziey. Ktorzy to panowie bracia, obrani są starszemi, powinni przestrzegac rządu y porządkow cerkwie Bożey, wszystką bracią rządzic młodszą, a młodsi we wszystkiem starszych obranych braciey słuchac maią y powinni, nieposłusznych zaś karac według porządku, opisanego prawem, co się nich stanie na chwałę Panu Bogu y swiętemu Mikołajowi, patronowi naszemu, a nam wszystkiem na zdrowie. Amen. W Zamosciu w domu zwyczaynym, cerkiewnym roku dnia y miesąca, ut supra.

Electia roku Panskiego 1641, kwietnia dnia 27 n.(s.)

W poniedziałek wielkonocny według zwyczaiu y porządkow brackich przy publiczney schadzce obrani są bracia czterech starszemi do porządku y rządu cerkwie Bożey w bractwie swiętego Mikołaia na ten rok wyżey opisany s posrodku wszystkiey braciey szczęsliwie: 1) pan Jan Kratowicz, 2) pan Marko Janiesiewicz, 3) pan Piotr Helinsky, 4) pan Jan Wereszczaka; za pisarzow: pan Basili Rudodmicz y pan Mikołay Piotrowicz; za skarbowego: pan Stephan Pesikowicz; za palamarzow do swic y puszki cerkiewney obrani: pan Jan Philipiec, pan Andrzey Boy-Kotowicz; do szpitala starszych: pan Simon Połupanowicz y pan Jacko Kołszyk. Dla lepszego rządu dziesiątnikow postonawiamy: na Janowskim przedmiesciu p. Thomasz Wierzchowsky y pan Andrzey Hrasimowicz, w miescie: pan Jacko Przytułowicz, na Lwowskim—pan Michał Zerebkowicz. Ktorzy to panowie bracia, obrani są starszemi, powinni przestrzegac rządu y porządkow cerkwie Bożey, wszystką bracią rządzic młodszą, a młodsi we wszystkiem starszych słuchac maią y powinni, nie posłusznych zaś karać według porządku, opisanego prawem, co sie niech stanie na chwałę P. Bogu y sw. Mikołaiowi, patronowi naszemu, a nam

wszystkim na zdrowie. Amen. W Zamosciu roku дня miesiąca, ut supra.

Electia roku Panskiego 1642, marca dnia 13.

W poniedziałek wielkonocny według porządkow brackich y zwyczaiu przy publiczney schadzce obrani są bracia czterech starszemi do porządku y rządu cerkwie Bożey w bractwie swiętego Mikołaia na ten rok wyżey opisany s posrodku wszystkiey braciey szczęsliwie: 1) pana Marka Janiesiewicza, 2) pana Piotra Chelinskiego, 3) pana Jachima Suszkewicza, 4) pana Jana Wereszczakę; za pisarzow: pana Bazilego Rudodmicza, za skarbowego: pana Sofroniego Pesikowicza, za pałamarzow: do swic y cerkiewney puszki obrani są: pana Andrzieia Boykotowicza, pana Hrehorego Kostewicza y do szpitala: starszych przeszłych, takrocznych potwierdzaią, to iest pana Symona Połupanowicza y Jacka Kołszyka. Dziesiątnikow żadnych dla małośći ludziey nie było, tylko iednego zostawili dziesiątnikiem w miescie—Hrehorego Jakowicza. Ktorzy to panowie bracia, obrani są starszemi, powinni przestrzegac rządu y porządkow cerkwi Bożą y wszystką bracią rządzic młodszą, a młodsi we wszystkiem starszych słuchac maią y powinni, nieposłusznych zaś karac według porządku, opisanego prawem. Co się niech stanie na chwałę Panu Bogu y swiętemu Mikołaiowi, patronowi naszemu, a nam wszystkim na zdrowie, amen, ut supra, *и такъ далѣе въ томъ же духѣ.*

Холмскій Братскій Музей.

CCXXVI.

1640 года, 7 іюня. Король Владиславъ IV подтверждаетъ права школы (гимназіи), основанной Холмскимъ епископомъ, Меѳодіемъ Терлецкимъ, при Холмскомъ каѳедральномъ соборѣ для обученія греческому и латинскому языкамъ съ тѣмъ, чтобы воспитавшіеся въ означенномъ училищѣ распространяли ученіе римской церкви между проживающими вокругъ г. Холма православными.

Vladislaus IV, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Kiioviae, Vołyniae, Podoliae, Podlachiae, Severiae Czerniechoviaeque. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis, summae felicitatis loco id nos semper ducere cum indominiis regimini nostro a supremo numine concreditis, eiusdem numinis gloria non tantum feliciter floret, sed maiora indies sumit incrementa. Hinc enim sit, ut a supremo regum rege quotidiana pene in nos remque publicam divinae providentiae cumulentur indicia, felicesque de hostibus nominis christiani cedant triumviter. Cum vero e literaria iuventutis institutione (quae inter eximia rerum public. decora et ornamenta non inmerito censeri potest) certissimo patriae et ecclesiae praeparentur subsidia, non postrema certe divinae propagandae gloriae fit, exinde accessio, dum rudis iuvenum indoles ad omnem virtutis et literaturae formatus culturam. Non possumus, quo circa non grato coeptare animo, piam et laudabilem venerabilis in Christo patris Methodij Terlecki, Chełmensis et Bełzenis ritus graeci episcopi intentionem, qui singulari religionis orthodoxae in vicinis schismatis promovendae zelo duitus, anno millesimo sexcentesimo trigesimo nono gymnasium ad iuventutem graecis et latinis literis imbuendam penes basilicam cathedralem sub titulo Augustissimae Nativitatis Virginis Mariae insignitam, Chelmnae erexit et undavit, adjectis nonnullis ad mensam ipsius episcopalem perti-

nentibus praediis prout in authentice ipsiusmet episcopi erectione nobis exhibita latius continetur, quae dicti Chelmensis gymnasium erectio et sentatio(?) ut tandem......... (vir)titudine et stabilitate instanter est nobis adicto venerabili episcopo supplicatum praedictae nos uti iustae benignae annuentes praeinsertas erectionis dicti Chelmensis gymnasium literas (quas hic pro insertis et expressis haberi volumus) in omnibus eandem punctis, clausulis, articulis et conditionibus approbandas, ratificandas et confirmandas esse duximus, prout quidem (in quantum in re communi non repugnant) approbamus, ratificamus et confirmamus praesentibus literis nostris, decernentes easdem vim et robur verpetua et debitae firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Varszaviae die VII mensis iunij, anno Domini MDCXL, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae octo anno. Vladislaus Rex.

Эта грамота написана на перьаментѣ. Печать была привѣшена на шнуркѣ, теперь ея нѣтъ.

На оборотѣ: przywiley na szkoły Chelmskiey dnia iuni 7, anno 1640.

Ex resonati oblatione nobilis Georgii Hostyłowski nomine perillustris et reverendi domini Jacobi Szusza, episcopi ritus graeci Chelmensis et Bełzensis, archimandritis Żydyczynensis, privilegium s. r. nostris introconst. ad acta castrensia, capitanealia Chełmensia feria quinta ante festum sancti Martin(i), Partificis et Confessoris, iuxta an(no) D(omini) 1685 suscepit et induit.

Холмскій Братскій Музей.

CCXXVII.

1641 года, 15 февраля. Запись Холмскихъ православныхъ гражданъ о присоединеніи ихъ къ уніи и повиновеніи тамошнему епископу Меѳодію Терлецкому подъ угрозою лишенія всего своего состоянія.

My niżey położeni mieszczanie iego kr. mosci chełmscy religiey greckiey po te czasy przez lat kilka w schizmie albo odszczepenstwie będący wszyscy jednostaynie z małażonkami y potomstwem naszym, tak w miescie samym, iako y poprzedmiesciach mieszkaiący, a mianowicie Kondrat y Roman Zabirowiczowie, Hrygory y Paweł Krupowie, Stefan Radczyk, Theodor Hrehorowicz, Wasiley Haraszmik, Fedko Babicz, Wasko Skutka,[1]) Iwan Senczuk y wszyscy, ktorzy kolwiek by się przy Chełmie takowi pobratimowi nasi znalezli, ktorych imiona y przezwiska tu zawyrożone rozumiec się maią, stawamy y zeznawamy przed sądem y actami ninieyszemi mieyskiemi Chelmskiemi dobrowolnie, bez żadnego przymusu s tą declaratią y nieodmiennym zeznaniem naszym, iż za łaską Bożą, oswieceni będąc Duchem S., uznalichmy blą̨nd nasz, w ktorym dotąd za zaslepieniem nieprzyiacela duszy przez oderwanie się od społecznosci wiernych Bożych y od posłuszenstwa należytych pasterzow, iako błędnie owieczki zostawalichmy: a to iż przez ten czas zostawalismy przy schizmie, będąc do tego sdolni, za pobudką liberi exercitii religionis tak unitis, iako disunitis, pozwolonego od rzeczy pospolitey y iego kr. m., teraz chcący y usztuiąc zostawac w iednosci, a dawszy się winnemi za przeszłe odszczepenstwo nasze, na ten czas oswiadczamy się, że w Bodze przenaywielebnieyszemu iego m. oycu Methodiuszu Terleckiemu, z łaski Bożey episkopowi Chełmskiemu y Bełzkiemu, panu y pasterzowi naszemu y iego następcom, w potomne czasy oddaiemy powinne y należyte, iako nay-

---

[1]) Въ подлинникѣ зачеркнутъ.

duięcey się w dioecesiey i. m., posłuszenstwo—duchowne poddanstwo. Także napotym, krom i. m. samego, abo successorow iego m. y krom tych pasterzow, ktorych nam i. m. do cerkwi naszych Chełmskich z ramienia y władze swoiey episkopskiey poda, żadnych inszych w domy nasze wprowadzac, ani na stronie szukac nie chcemy y nie będziemy. Czego ieżeli by nie dotrzymawszy, y do starego niestatku y błędu ktory kolwiek z nas obywatelow Chelmskich wrucił by się do uporu y odszczepięstwa, tym samym każdy takowy za przeswiadczeniem przez ludzie wiary godnych y osiadłych y za słusznym (a nie podposobienstwem) dowodem podpadać ma sam w osobie swoiey sub poenam infaniam, a dobra iego wszystkie ruchome y leżące sub confiscationem, ktorych połowica fisco r. m. y delatorowi, połowica cerkwie cathedralney Chełmskiey należeć ma, pro forum dla większey wagi y zmocnienia tego postanowienia y submissiey naszey wieczystey sami sobie zwykłe nasze w urzędzie naszym miesckim chełmskim naznaczamy. Ktorem siebie y successory swoie dobrowolnie hac in parte poddaie wyrokiem zanitym, na pierwszym terminie, gdy ktory z nas przez sługę miesckiego ustnie, albo pisanym pozwem, dniem iednym przed sądem był by pozwanym, wszystkie insze incompententa actoris et actionis, y insze iakiekolwiek exceptię opusciwszy, zaraz ratione criminis obiecti innocentiae declerandae gratia na inquisitią na przyszły zaraz drugi termin brac się ma. Tamże onę wywodzic powiniem, y co sie ex inquisitione pokaże na tymże terminie prawnym, powtore uczynionym, iudicatam officii civilis Chełm. pati. A ieżeli by się ktora strona dekretem nie kontentowała, salua appellatione, ma isc post curiam r. m. inquisitią samą, in oculuso rotulo wziąwszy ab officio civilo Chełmensi. Na ostatek y to przydaiemy, ieslibysmy kogo z swoich postrzegli, że się w iedności s. chwieie, abo kędy indziey rady y sposobow zażywa, albo s. unią directe vel indirecte rozerwac chciał by, tego i. m. oycu episkopowi obwiescic y przeciw takowego sami, sub iisdem poenis, powstać y z posrodka siebie wyłączyć obiecuiemy. Przy tey ugodzie iego m. tez pozwala te cerkwi budowac

na tychże mieyscach, ktore przez ogien są zniesione, y żeby swiesz-czennicy w tych cerkwiach nabożenstwo odprawowali według zwyczaiu dawnego. A nakoniec wszystkich processow, przed tą ugodą y submissią mianych, odstępuie. A dla większey wagi tę naszą obligatią przeż kilku sąsiad naszych, w teyże nieszczęsney disuniey będących, ymieniem wszystkich podpisaną, przez tych że actami mieskiemi grodzkiemi Chełmskiemi stwierdzamy wiecznie. Diało sie w Chełmie dnia pietnastego febr(yarii), anno 1641. Kondrat Zabirowi(cz). Roman Zabierowicz. Stephan Radczyk. Imieniem Pawła Krupy, Hrehorego y Stepfana Branei, Theodora Babiecza, Maxima Kowszenicza, Wasila Kopca, Iwana Bogusza, Hryca Iwaszkowicza, Panasa Babicza, ktorzy pisac nie umieli, Grzegorz Politowicz, pisarz przysięgły Chełmski, ręką własną. Васили Герасимовичъ, Симеонъ и матъка. Дмитри Рьбусиньскій именемъ своим и Миколая Кульжика. Өеодоръ Грегоровичъ.. Z ramienia iego m. oyca episkopa Chełmskiego, przy tey submissiey y podpisaniu rąk będąc, podpisałem sie Jakob Szusza, zakonnik s. Bazilego, kaznodzieia przy cerkwie Chełmskiey kathedralney.

На оборотѣ второго полулиста: Холъмяне вѣчне за ласкою Божою послушенство отдали лѣта Божого ҂ахмл, мѣсяца февраля єı, *и еще:* submissya chełmian, że przymuią unię s. y maią bydz posłuszni biskupowi Chełmskiemu anno 1641, die 15 febr. № 19.

Далѣе через два акта это условіе записано въ гродскихъ Холмскихъ книгахъ: actum Chełm. feria sexta ante Dominicam Invocavit quadragesimalem proxima anno Domini millesimo saxcentesimo quatragesimo primo. (Два экземпляра).

Холмскій Братскій Музей, Секція А., vol. I.

CCXXVIII.

1641 года, 21 апрѣля. Письмо Меѳодія Терлецкаго, епископа Холмскаго, къ Сокальскому священнику Василію Черникевичу, относительно принятія уніи Сокальскими мѣщанами, снятія съ нихъ клятвы и допущенія ихъ къ вольностямъ свѣтскимъ и духовнымъ.

Methodius Tarlecki de Tarla, z łaski Bożey episkop Chełm(ski) y Bełz(ski) ze. Wielebnemu oycu Basilemu Czernikiewiczowi, presbyterowi naszemu, na ten czas w Sokalu będącemu, łaska y pokoj Chrystusa Pana....

Wiadomo czyniemy tym listem naszym wiel(możności) waszey y każdemu, komu by o tym wiedzieć należało, yż sławetni pp. mieszczanie sokalscy, częscią sami przez się, częscią przez posłance swę, mianowicie Mikołay Stefanowicz, Fedor Troianowicz, Fedor Szyszka, rayce starsze, Fedor Ryga, cechmistrz krawiecki, Andrzey Sliwka, Andrzey Złatochwost, y iak cechmistrzowie starzy kusznierey: Femen Wołkowicz, Fedor Sakobucz, Iwan Kratewicz, Fedor Kurowski, Marko Rymarz, Iwan Michieiowicz, Mikołay Bokicowicz, Mikołay K...wicz, Matwiey Jarmolik y stryi iego Martin, pokornie supplikowali nam, abychmy ich, uwolniewszy od źwiązku klątwy, ktorąchmy na nich za odszczepienstwo włożyli byli y rozgrzeszywszy, przyieli do społecznosci wiernych Bożych, iako błędnie y pokutuiące owieczki, obiecuią na potym wszelaką ku nam y następcom naszym wyrządzać, iako pasterzowi należytemu, czesc y posłuszenstwo, oraz y submissią taką czyniąć y actami radzieckiemi Sokalskiemi ad praesens roboruiąć. Jezeli tedy submissie uczynią, iakową my sami dla nich concipowalichmy, ktorą wieb. w. posyłamy, tym samym daiemy w. w. moc y błogosławienstwo, abyscie tych tylko, ktorzy będą specificowani w submissiey, władzą naszą od klątwy rozgrzeszely y do wszelakich wolności duchownych y swieckich (opowiadaiąc to y magistratowi Sokalskiemu) przypuscili. Co koneczuie bez wszelakiey

odwłoki w. w. uczynić powinni będziecie. A dla większey wiary ręką własną do tegu listu, podpisawszy, pieczęc naszą przycisnąc roskozalismy. Datum w Pokrowke die 21 aprilis, anno 1641. Methodius Terlecki de Terla, episkop Chełmski y Bełzki, m. p.

На оборотѣ полулиста: sublevacya asensuris mieszczan sokalskich od. i. m. x. Terleckiego, episcopa Chełmskiego, wydana, ieżeli submitovali, iako własnemu pasterzowi oddawac posłuszenstwo. Anno 1641, № 3.

Холмскій Братскій Музей. Секція А., vol. I.

CCXXIX.

1641 года, 9 іюля. Взаимное согласіе къ мирной и трудовой жизни между людьми сапожнаго мастерства, живущими въ г. Львовѣ, польской и русской національностей.

Laudum inter catholicos et ruthenos surores.—Famati Andreas Spiewak et Paulus Wiktorowicz cechmagistri surorum contubernalium, nec non honesti Stepfanus Czyż, Ferens Meszyniak, Nicolaus Arrendarz, Stanislaus Fedaszowicz, magistri eiusdem contubernij, nationis Ruthenicae, seniores, suis aliorumque confratrum suorum eiusdem contubernij, ad latus suum personaliter adstantium nominibus laudum infrascriptum, seu compositionem inter se ob meliorem ordinem contubernii sui conservandum, ex consensu talis contubernij factam inscriptumque consentaneum redactam, et per certos domines comissarios e collegio nostro ad id deputatos visam, trutinatam, et in nonnulis punctis correctam, per nos autem publice lec-

tam et novissime melioratam produxerunt. Illamque in omnibus et sinqulis punctis approbantes, et ad observationem illius se successoresque suos post hac eodem artificio sutorio usuros, obliquantes ac inscribentes actis nostris inferi e per nos approbari expetierunt. Cuius quidem compositionis seu laudi contubernalis tenor est istius modi:

Tenor compositionis: conditie niżej opisane, na które tak polscy, jako y ruscy bracia rzemieśla szewskiego dobrowolnie, zgodnie pozwolili, y one strzymac sobie czasy wiecznemi z oboiey strony przyobiecali:

Pierwsza, aby dway cechmistrze ieden polski, a drugi ruski, także y stołowi bracia sześć, trzech polskich, a trzech ruskich byli.

Druga, skrzynka y puszka iedna cechowa ma bydz, do którey kluczy dwa, ieden z polskiey, a drugi z greckiey religiey braciey, których z pośrodka siebie do trzymania takowych kluczy obierą, bydź maią.

Trzecia, przychody wszelkie do iedney puszki (która z skrzynką u cechmistrza starszego chowana bydź ma) chować y na potrzebe tak polskiey, iako y ruskiey braciey, iakakolwiek się poda, maią się obracać.

Czwarta, schadzka generalna we cztery niedziele dla odprawowania spraw cechowych y składania się groszów na świce ma bywać, do którey wszyscy tak polski, iako y ruscy bracia pod winą cechową powinni chodzić.

Piąta, wydatki z tey skrzynki maią się obracać na potrzebę cechową y na świece kościelne, to iest ile na swiece do kościoła polskiego bracia polscy wezmą, tyląż braci ruskiey dadzą.

Szosta, strony trwog y naiazdów nieprzyjaciela koronnego tak się ma zachowywać: którzy pod iurisdictią mieyską mieszkaią, ci do miasta, a którzy pod Zamkiem, ci na Zamek dla obrony należeć maią, ale gdy insze solennitates w miescie się odprawować będą, zarówno wszyscy do niech stawić się powinni zostaią.

Siódma, względem wydawania listow od wyuczenia z cechu za uczniami tak polskiemi, iako ruskiemi, tedy pod iedną pieczęcią cechową z podpisami cechmistrzów tak polskiey, iako y greckiey religiey maią bydź wydawane.

Ośma, gospoda dla czeladzi polskiey y ruskiey w mieście iedna ma bydź, z między którey czeladzi ieden polski, a drugi ruski starszy brat obierany bydź ma. Także y stołowi bracia tym trybem połowica polskiey, a druga połowica ruskiey religiey bydź maią.—Która to czeladz ruska zarówno z polską pociągać y sprawować się powinna.—Co się zaś tycze nabożeństwa kościelnego, tędy każdy brat podług swego obrzędu: polscy do polskiego, a ruscy do cerkwie chodzić maią.—Jednak na wotiwy uroczyste, jako electionis officialium, civitates do Fary, a na obieranie cechmistrzów do swiętego Krzyża wszyscy bracia greccy raz w rok na swięty Maciej przychodzić maią.—Także na Załomszach quartalnych wszyscy bywać powinni będą.

Dziewiąta, wedle regestru cechowego z braci ruskich pierwszych czterdziestu, którzy nie oddali wstępnego, powinni go oddać naydaley do wielkiey nocy z roku tysiącnym sześć setmym czterdziestym wtórym. A gdy wszyscy takowe wstępne oddadzą, dopiero do skrzynki cechowey klucze ieden z polskiego, drugi z ruskiego brata będą.

Dziesiąta, który by napotym nowy mistrz tak polskiey, iako y ruskiey religiey do cechu chciał wstępować, powinien będzie listy dowodne od urodzenia y wyuczenia pokazać, a potym wstępnego do skrynki cechowey sto złotych polskich dać. Synowie iednak mistrzowscy y którzy corki mistrzowskie poymować będą, wstępnego tylko po dwudziestu złotych dawać mayą.

Na ostatek, bracia polscy dla lepszego się ziednoczenia pozwalaią braci ruskiey, którzy zechcą, albo będą mogli, iadki w mieście kupować y zapisy na nie otrzymywać. Na co dla lepszey wiary y pewności tak my katholicy, iako y ruscy bracia spólnie podpisuiemy się y pieczęć cechową przykładamy y te wszystkie wzwysz opisane condicyie otrzymać sobie wiecznie obliguiemy się.

Działo się we Lwowie, w cechu zupełnym, dnia dziewiątego lipca, roku Pańskiego tysiąc sześćset czterdziestego pierwszego.— Nos igitur consules praeinfertam compositionem inter sutores contubernales factam et expeditam, per eosdemque pro rato e grate susceptam actis nostris inseupermisimus. Et in quantum iuri publico civitatisque huius non repugnat, authoritate nostra approbavimus. Facultate nihilominus supra expressa puncta pro rerum temporumque exigentia meliorandi, corrigendi, mutandi, minuendi, addendi, nobis successoribusque nostris reservata et praecustodita. In cuius rei fidem sigillum officii nostri consularis etc. Actum ut supra.

Львовскій Магистратскій архивъ. Acta Consularia, подъ 1641 г. стр. 1772.

CCXXX

1641 года, 31 августа. Протестація Аѳанасія Пузины, Луцкаго епископа, и прихожанъ Сокальскихъ церквей противъ Меѳодія Терлецкаго, епископа Холмскаго, который запечаталъ въ городѣ Сокалѣ церкви: св. Николая, Пр. Богородицы и св. архангела Михаила, вслѣдствіе чего болѣе чѣмъ въ продолженіи года не было богослуженія и совершенія церковныхъ требъ: крещенія, причащенія и погребенія. Церковныя облаченія и утварь расхищены, церковныя дома, угодья и гошпиталь упостошены, больные разогнаны, 60000 кирпича, приготовленнаго для постройки церкви, продано, колокольня ободрана, заборы и ограды снесены, церкви — Пр. Богородицы и св. арх. Михаила упостошены.

Actum in castro Bełzensi feria quarta ante festum sancti Aegidii, pontificis, proxima anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo primo.

Do urzędu y xiąg grodzkich, staroscinych Bełzskich personaliter stanowszy wielebny ociec Jozef Kucowski, diakon cerkwie soborney kathedralney Luckiey, założenia swiętego Joanna Bogosłowa, imieniem wysoce w Panu Bogu wielebnego iego mości oyca Athanazego z Kozielska Puzyny, episkopa Luckiego y Ostrogskiego, y kapituły iego mosci, y sławetnych panow mieszczan Sokalskich, parafianow cerkwiey swiętego Mikoły, swiętey Przeczystey y swiętego archanioła Michała, w miescie Sokalu nigdy przed tym y teraz niebędących w uniey imieniem. Przeciwko wielebnemu w Panu Bogu iego mości xiądzu Methodioszowi Terleckiemu, władyce Chełmskiemu, y kapitule, także y pomocnikom iego, onemu imionami y nazwiskami samemu iego mosci dobrze wiadomych y znaiomych, solenniter protestował sie o to, że iego mośc xiądz władyka Chełmski z kapitułą swoią prawu pospolitemu y konstytuciam tak dawno, iako y teraz swieżo uchwalonym, sprzeciwiaiąc sie y na zakład dziesięc tysięcy złotych w konstituciey roku przeszłego tysiącznym szescsetnym czwartym założony, nic nie dbaiąc w roku niedawno przeszłym tysiącznym szescsetnym trzydziestym dziewiątym miesiąca iulij pietnastego dnia przyiechawszy do miasta Sokola z wielu czeladzi swoiey, imionami iego mości wiadomych, tam swieszczennikow pomienionych cerkwiey, od przerzeczonego iego mości oyca władyki Luckiego podanych, z domow powypędzał y domy ich modo violento z niemało szkodą ich poodbierał, a potem y same cerkwie Boże wyżeymianowane z apparatami w nich będącemi, ktore od wiekow dawnych za swiętey pamięci krolow ich mościow y teraznieyszego szczęsliwie nam panuiącego krola iego mości, pana naszego miłosciwego, tak przed od prawowaniem kommissiey w porządku sprawowaniu y administracyey ich mościow oycow episkopow nie unitow, iako y potem przez ich mościow panow commissarzow od iego krolewskiey mości y Rzeczy Pospolitey na oddawanie cerkwiey wyprawionych są uznane, potwierdzone y przerzeczonemu ego mości oycu władyce Luckiemu podane w spokoynym zażywaniu ich, tak osoby duchowne, iako y swieckie, to iest parafianie byli y zostawały; przerze-

czony iego mość xiądz władyka Chełmski nic nie respectuiąc na puncta uspokoienia religiey greckiey na szczęsliwey iego kr. mości pana naszego miłosciwego clectiey postanowione, y ni pactis conventis swątobliwie od tegosz krola iego mości pana naszego miłosciwego poprzysiążone, iako też dyploma temuż narodowi Russkiemu, nie w uniey będącemu, na seymie szczęsliwey iego kr. mości koronaciey w roku tysiącznym szescsetnym trzydziestym trzecim dane, a konstituciey roku tysiącznego szescsetnego trzydziestego piątego exegnowane, przez ich mościow panow commissarzow od iego kr. mości y Rzeczy Pospolitey do podania cerkwiey naznaczonych nie unitow oddane. Niscząc w tych cerkwiach chwałę Bożą, seym będąc w gospodzie, gwałtownym postancom swym, sobie swiadomym y znaiomym, one popięczętowac wskazał, ktore przez rok cały y więcey bez odprawowania chwały Bożey y naswiętszych sakramentow trzymał, a w tym czasie ludzie żyią bez odprawowania nabożenstwa, umarli zaś bez odprawowania pogrzebow chrzescianskich nad ciałami ich, a dziatki też małe bez chrztu grzesc musieli, a po wysciu roku do tychże cerkwiey trzech wyżey mianowanych tenże iego mość xiądz Terlecki, władyka Chełmski, pana swego na imie oyca Bazilego w roku przeszłym tysiącznym szescsetnym czterdziestym, miesiąca augusta piątego dnia przysłał, ktory, do Sokala przyiechawszy, wszystkie te trzy cerkwie y do nich pola, grunta, zasiowki, zboża w ine sianozęci y insze ich pożytki y przynaleznosci, ktorych przed tym osoby duchowne, Panu Bogu służący, w tych cerkwiach zawsze nabożenstwo odprawuiąc, zażywali, ku szkodzie cerkwiey Bożych one gwaltownie na pożytek iego mosci xiędza władykie Chełmskiego prywatny zabrał y do tego czasu violenter trzyma, a na odprawowanie w nich chwałey Bożey nie poiednokroc o to iego mosc xiądz Terlecki, żeby te cerkwie y cokolwiek przez iego mosci iest zabranego przywrucił, będąc od iegom osci oyca władyky Luckiego upominany, przywrucic nie chce y nie przywrucił. A te zaś pop Bazili, tam mieszkaiąc, cegły szescdziesiąt tysięcy, na murowanie cerkwie swiętego Mikoły przez ludzi pobożnych kupioney, roznym

ludziom poprzedawał, dylowanie y rysztowane wszystko, około murow cerkwie swiętego. Mikoły będące, popalił, domy cerkiewne popustoszył, pola tesz cerkiewne, szpitalne y ogrady lentwoytowi y burmistrzom, ktorży mu do tego gwaltownego odebrania cerkwiey y pożytkow pomocnikami byli, do używania ich pozawodził. Puszkie cerkiewną y szpitalną poodbiiawszy, pieniądze z nich pobrał y ubogich szpitalnych chorych y ułomnych z szpitalow powyganiał. A na większą wzgardę domow Bożych w skarbcu ałtarzowey zakrestiey tam, gdzie swięte apparaty chowano, zboza nasypał y rzecze swoie tam chował, miasto komory. Przez co iego mosc xiądz Terlecki, władyka Chełmski, s pomocnikami swemi prawo pospolite znieważył y zakład wyżey rzeczony popadł y do szkod nie małych na trzydziesci tysięcy złotych protestuiących przywiodł, o co tedy wszystko teraznieyszy protestans imieniem iego mosci oyca władyki Luckiego y Ostrogskiego y powtore protestował sie, zostawiwszy, iednak, sobie y temusz iego mosci oycu episkopowi Luckiemu y Ostrogskiemu, byłab by tego potrzeba, wolne uczynienie niszey y mek. . . . . teraznieyszey protestaciey, ktorą verificuiąc zarazem u woznego generała woiewodztwa tuteyszego Bełzkiego opatrznego Jaska z Spasowa stawał, ktory oczynienie, stoiąc w moc prawdziwey relaciey swey, dla zapisania do xiąg ninieyszych dobrowolnie zeznał, isz on w roku ninieyszym, miesiąca decembra dnia onegdayszego, to iest w poniedziałek ten blizko przeszły, maiąc przy sobie szlachtę, ludzi dobrych, pana Jana Zablockiego a pana Andrzieia Sosnowskiego był w miescie Sokalu, gdzie przed nim woznym mieszczane tameczni, parafianie wszyscy cerkwiey tamecznych, to iest swiętego Mikoły, swiętey Przeczystey y swiętego Michała archianiola skarzyli sie y protestowali o to, isz i mianowane cerkwie przez cały rok y więcey zapiczętowane były y nabozenstwo w nich sie nie odprawowało, zaczym zmarli bez pogrzebow y zwyczaynego porządku cerkiewnego grzebieni, a dziatki zas bezo chrztu umierac musieli, a potym za przysłanem popa oyca Bazilego s tychże cerkwie y apparaty wszystkie zabrano y niewiedzic gdzie podziano, nisze pożytki y

należnosci, iako to: domy cerkiewne, gdzie przed tym swiszczennicy mieszkali, y szpitale, także pola, zasiewki, zboza roznego, ogrody y sienozęci, także cegły cerkiewney szescdziesiąt tysięcy zabrano, y to wszystko na pożytek priwatny obrucono. Znowu tenże wozny zeznał, że on z tąsz szlachtą tamże w Sokalu chodził y widział koło cerkwie swiętego Mikoły delowania y rysztowania zabrane, szpital spustoszony y ubogich szpitalnych za wypędzeniem ich w niem nie było y znowu dwie cerkwie swiętey Przeczystey y swiętego Michała spustuszone, dzwonicę obdartą, parkany y płoty zniesione, y cmentarze ich poryte widział, w ktorych y nabożenstwo od lat dwoch y daley nie odprawuie sie, co wszystko ci parafiane tych cerkwie opowiedzieli, bydz że li to stało y dzieie za gwałtownym odebraniem przez iego m. xiędza Terleckiego, władyki Chełmskiego, sposobem y czasu wyszey w protestaciey wyrożonych, co on wożny, iako widział y słyszał, o tem tę rellacią swoią prawdziwą zeznał, o co tedy protestans żądał, aby ta iego protestacia y wożnego relacia do xiąg ninieyszych przyięte y zapisane były, co otrzymał. Ex actis castrensibus, capitanealibus, Bełzensibus extractum.

На оборотѣ: Ex parte episcopi Luceonensis ritus graeci protestatio contra ellustrissimum domin(um) Methodium Terlecki, episcopum Chelmensem, 1641 anno, ratione certarum praetensionum ad decanatum Socaliensem ante festum s. Aegidii. № 8. Fol. 3.

Холмскій Братскій Музей, Секція А., Vol. I.

CCXXXI.

1641 года. Клятво-исповѣдная грамота Арсенія Желиборскаго, нареченнаго епископа Львовскаго, Галицкаго и Каменецъ-Подольскаго, данная Петру Могилѣ, митрополиту Кіевскому и Галицкому.

Азъ Арсеній, избранный и нареченный епископъ Лвовскій, Галицкій и Каменца Подолскаго, сію святую православную вѣру исповѣдавъ, клятвою обѣщахся невредиму и непремѣнну во всемъ, даже до кончины живота моего, содержати, исповѣдати же и таяжде послушающихъ мя учити, юже здѣ нижей писмены изображенну рукою моею подписахъ и печатію запечатлѣхъ; яже сице въ себѣ содержится:

Исповѣданіе православныя вѣры.

Вѣрую въ единаго Бога, Отца Вседержителя, Творца небу и земли, видимымъ же всѣмъ и невидимымъ, и въ единаго Господа Іисуса Христа, Сына Божія, единороднаго, отъ Отца рожденнаго прежде всѣхъ вѣкъ, Свѣтъ отъ Свѣта, Бога истинна, отъ Бога истинна рожденна, а не сотворенна, единосущна Отцу, Имъ же вся быша, насъ дѣля человѣкъ и нашего ради спасенія сошедшаго съ небесъ, и воплотившагося отъ Духа Свята и Марія Дѣвы, и вочеловѣчшася, распята же за ны при Понтійстемъ Пилатѣ, и страдавшаго, и погребеннаго, и воскресшаго въ третій день по Писаніемъ, и возшедшаго на небеса, и сѣдящаго одесную Отца, и паки грядущаго со славою судити живымъ и мертвымъ, Егоже царствію нѣсть конца, и в Духа Святаго, Господа животворящаго, отъ Отца исходащаго, съ Отцемъ и съ Сыномъ сопокланяема и сославима, глаголавшаго пророки, въ едину святую, соборную и Апостолскую церковъ, исповѣдую едино крещеніе въ оставленіе грѣховъ, чаю воскресенія мертвымъ и жизни будущаго вѣка, аминь.

Сіе святыя, православныя вѣры исповѣданіе обѣщаюся предъ Богомъ и Святыми избранными Его ангелы всецѣло, чисто, непорочно и непорушно, ничтоже отъемля, измѣняя или прилагая ему, даже до послѣдняго издиханія моего сохранити, усты же и сердцемъ право исповѣдати и инѣхъ такожде учити.

Тоежде исповѣданіе святыя православныя вѣры свойственными словесы изясняя:

Вѣрую по разумѣнію и по поспиванію разума моего (въ) Святую Тройцу Отца, и Сына, и Святаго Духа, единаго быти Бога Вседержителя: и все въ Святой Тройци Божество единосущное, единоестественное, сопредвѣчное и совсемогущее, единыя волѣ, силы и величества, Творца всѣхъ тварій, отъ Него же вся, Имже вся и въ Немже вся, еже суть на небеси и на земли, видимая и невидимая, тѣлесная и духовная. Вѣрую же и исповѣдую едину куюждо въ Святѣй Тройци ѵпостась или коеждо лице Отца, и Сына, и Святаго Духа, единаго быти Бога, всецѣла и всесовершенна.

Вѣрую Самаго Сына Божія, Слово Божіе, предвѣчнѣ рожденное отъ Отца, быти единосущна, совсемогуща и равна по всему Отцу въ Божествѣ, подъ лѣты же рожденна, дѣйствомъ Духа Святаго изъ Маріи Приспо Дѣвы съ душею разумною, двѣ имуща рожденія, едино отъ Отца предвѣчное, другое отъ Матере подлѣтное. Бога истинна и человѣка истинна, свойственна въ обоимъ естествѣ и совершенна, неусыновенна, ниже привидѣніемъ суща: но истиннаго и единаго Сына Божія во двою и отъ двою естеству: но въ единой ѵпостасіи, единствѣ безстрастна и безсмертна Божествомъ, но въ человѣчествѣ насъ дѣля, и ради спасенія нашего пострадавшаго истиннымъ плоти страданіемъ, и погребеннаго и третій день воскреснаго изъ мертвыхъ, истиннымъ тояжде плоти воскресеніемъ; въ четыридесятный же день по воскресеніи съ плотію, еюже воскресе, и душею возшедшаго на небеса и сѣдящаго одесную Отца, отнюдуже пріити имать судити живымъ и мертвымъ и воздати комуждо по дѣломъ его, или благая будутъ, или злая.

Вѣрую Духа Святаго, всецѣла и всесовершенна истиннаго быти Бога, отъ Отца единаго исходящаго, единоравнаго, единосущнаго, совсемощнаго и сопредвѣчнаго во всемъ Отцу и Сыну.

Вѣрую сію Святую Троицу не три Боги, но единаго быти Бога всемогущаго, предвѣчнаго, невидимаго и непремѣннаго.

Вѣрую и исповѣдую Святую, Соборную и Апостолскую, Восточную церковъ едину быти истинную, въ нейже едино дается истинное крещеніе и истинное всѣхъ оставленіе грѣховъ, и прочія шесть таинъ въ спасеніе вѣрнымъ истинно совершаемы и подаваемы бываютъ.

Отмѣтаю и проклинаю всякую ересь, востающую и возносящуюся противу сей единой Святѣй Восточнѣй, Каѳоличестѣй, Апостолской церкви.

Вѣрую быти истинное воскресеніе тоеяжде плоти, юже нынѣ носимъ, и животъ быти вѣчный.

Вѣрую новаго и ветхаго завѣта, закона же Пророковъ и Апостоловъ единаго Творца быти Бога и Господа всемогущаго.

Хощу же прочее, яже отъ Божественныхъ писаній разумѣю, люди, надъ нимиже поставленъ епископъ быти имамъ, словесы и дѣлы хранити и учити.

Правила, уставы и вся святыхъ вселенскихъ седми соборовъ и иныхъ помѣстныхъ, ихъ же Святая Соборная, Восточная содержитъ церковъ, хощу и обѣщаюся хранити и иныхъ, да таяжде хранятъ, учити; а яже святые Отцы на тѣхъ отринуша и прокляша, отмѣтаю и проклинаю. Обѣщаюся же и хощу въ послушаніи твоего святителства, яко отца и пастыря моего, по правилному уставленію даже до кончины живота моего неотступно пребыти, хощу и обѣщаюся чистоту и трезвѣніе Божіимъ поспѣшествомъ хранити и тыхъжде послушающихъ мя учити, хощу и обѣщаюся всегда въ Божественныхъ вещахъ себе порабощати и отъ земныхъ упражненій и злыхъ прибытчествій отгрѣбатися, елико ми человѣческая слабость возмагати изволитъ. Хощу и обѣщаюся смиреніе и терпѣніе въ себѣ самомъ хранити и иныхъ тогожде подобныхъ учити.

Хощу и обѣщаюся: нищимъ, страннымъ и всѣмъ недостаточествующимъ имени ради Господня быти благопріятенъ, благопривѣтливъ же и милосердъ.

Сіе все мною исповѣданное и обѣщанное послѣдующею сицевою клятвою утверждаю: Азъ Арсеній іеромонахъ, избранный и нареченный епископъ Лвовскій, Галицкій и Каменца Подолскаго, обѣцую и свято клепуся предъ лицемъ всевидящаго Бога и всея церкве, яко вѣру православную, юже нынѣ здѣ исповѣдахъ, цѣлу и непорушну до кончины живота моего сохраню. И яко имже образомъ и нравомъ въ мимошедшихъ временехъ пребыхъ, сице и отъ сего часу во вся послѣдующая дни живота моего, даже до скончанія его, пребыти имамъ во всемъ вѣренъ и послушливъ Святой Соборной, Апостолской церкви по преданію Божественныхъ Апостолъ и святыхъ Отецъ и тебѣ господину, отцу, владыцѣ и пастыру моему, господину Петру, милостію Божіею архіепископу, митрополиту Кіевскому, Галицкому и всея Россіи, святѣйшому патріарсѣ Константинополскому послушну сущему, и твоимъ восприемникомъ, правилнѣ на престолъ святѣйшой митрополіи Кіевской, Галицкой и всея Россіи входящимъ и святѣйшому патріарсѣ Константинополскому повинующимся и вѣру святаго восточнаго православія правосодержащимъ и, яко въ совѣтѣ, или соизволеніи, или дѣлѣ всякомъ, преосвященству твоему и по тебѣ твоимъ воспріемникомъ, на сопротивленіе умышляемомъ и творимомъ, или вредъ и тщету нѣкую твоему преосвященству, или онѣмъ наносящемъ пребывати и тому соизволяти не имамъ, наченже, и елико ми мощно будетъ скоро, твоему преосвященству или воспріемникамъ твоимъ изявити и самъ сицевому совѣту и дѣлу вредну сопротивитися и заняти долженъ буду.

Совѣта всякаго въ церковныхъ исправленіяхъ, егоже ми преосвященство твое, или воспріемники преосвященства твоего вовѣряти будутъ, сами собою, или посланники своими, или епистоліею, ко церковному или онѣхъ вреду и тщетѣ никомуже явѣ сотворю или открыю.

Посланниковъ святѣйшаго патріархи Константинополскаго, пастыра нашего и преосвященства твоего, ихъ же истинныхъ быти свѣмъ, въ пришествіи, пробываніи и отшествіи честно, устронно любити и въ нуждахъ сопособнымъ имъ быти имамъ.

Права чести, привилеия и повагу святыя восточныя церкве, святѣйшаго же вселенского Костантинополскаго патріархи и его воспріемниковъ, къ сему же и отъ ныхъ уставленная во всей епископіи Львовской, Галицкой и Каменца Подолского ставропигія и брацства и святѣйшаго таколжде престола митрополіи Кіевской, Галицкой и всея Россіи и твоего преосвященства хранити, защищати, умножати же и разширяти тщатися буду. Правила Божественныхъ Апостолъ, Богоносныхъ отецъ и святыя восточныя церкве изреченія, расположенія же и заповѣданія всѣми силами сохраню и отъ иныхъ хранитися сотворю.

Еретиковъ всѣхъ древныхъ и новыхъ, такожде и отступниковъ отъ святыя восточныя церкве и отъ пастырей ея четырехъ святѣйшихъ патріарховъ, на Востоцѣ сущихъ, ко познанію истины навращати; ереси же, отступства и вся душегубная изобрѣтенія ихъ всѣми силами искореняти долженъ буду.

Званъ отъ преосвященства твоего къ собору, кромѣ всякого извѣту, прекословія же и отреченія на время и мѣсто уреченное доброхотнѣ пріити долженъ буду; развѣ, аще великая благословенная и правилная нужда возбранишъ ми, и тогда писаніемъ и посланники моими сію возвѣщу преосвященству твоему и всему собору.

Въ церковь и чинъ ея ничтоже ново, аще и зѣло полезно возмнѣлобымися, привносити, такожде и отъ древныхъ обычаевъ, прежде небреженіемъ оставленное, что паки обновити и въ древнее употребленіе привести дерзнути никакоже имамъ, аще не прежде преосвященства твоего совѣтъ и благословеніе на сіе притяжу.

Въ епархіахъ или діецезіяхъ чуждыхъ, развѣ моея единая, ниединуже власть распростирати, ниже священниковъ, діяконовъ и всякихъ клириковъ рукополагати, ниже божественную литургію

священнодѣйствовати безъ благословенія и соизволенія твоего преосвященства дерзнути имамъ, аще и велію быти нужду, сія сотворити возмнѣлъ бымъ.

Имѣнія же, наслѣдія и села вся церковныя, ко трапезѣ и воспитанію епископскому прислушающая, ниже туне кому дамъ, ниже кому продамъ, на цѣнѣ, ниже въ долзѣ изнурю, ниже инѣмъ коимъ образомъ, извѣтомъ же и обычаемъ отъ церкве отчужду: аще и соизволеніе клироса церкве моея на сіе имѣлъ бымъ, безъ совѣта и соизволенія твоего преосвященства, аще же и самоволнѣ и самодерзновеннѣ безъ преосвященства твоего совѣта и соизволенія нѣчто отъ воспомяненныхъ имѣній отчуждилъ бымъ, казни и запрещенію отъ твоего преосвященства и отъ всего церкве Россійскія собора преданнымъ подлещи долженъ буду.

Тѣми жде церковными имѣніи и всякими приходами употреблятися мѣрнѣ и воздержателнѣ, со боязнію Божіею, яко предъ всевидящима очима Его ходя, имамъ не ко сласти, суетѣ же и тщеславію нѣкоему мира сего, но точію ко благолѣпію и благочинію церковному, ко помощи сиротамъ, нищимъ и въ бѣдѣ сущимъ христіянскимъ, правовѣрнымъ людемъ.

Долженъ ко сему буду всяцѣмъ промышленіемъ, силами и разумомъ пещатися и прилежати, училища назидати и въ ня свободныхъ ученій и учителей стяжавати отъ имѣній церкви и трапезы моея, прислушающихъ воспитая ихъ, и потребная имъ дая, поелику мощно ми будетъ; на зданнымъ же сущимъ училищамъ помощникъ и заступникъ вседушно всѣми силами, елико мощно ми будетъ, обѣщаюся быти.

Прочее всякаго страннаго и церкви святой восточной несогласующаго и противящагося права, обычая, ученія и изобрѣтенія, такожде и отъ человѣкъ иномудрствующихъ, и та изобрѣтающихъ не точію ко церковному исправленію, благочиненію же сожительству православныхъ восприимати, совводити и присовокупляти никакоже имамъ, но и всетощнѣ таковыхъ всѣхъ, якоже самъ себѣгати (sic) и стерещися, сице и прочіихъ, моему пастырству

подручныхъ и подлежащихъ, отъ всѣхъ тѣхъ и тѣмъ подобныхъ да удаляются, повелѣти, принудити же и творити долженъ буду по силѣ моей.

Такожде и тые пункта, особъ мнѣ данные, рукою моею подписанные и печатію притисненные, примую и тою присягаю утверждаю.

Тако ми Богъ да поможетъ, вси святыи и сіе святое Божественное Евангеліе.

Арсеній Желиборскій, нареченный епископъ Лвовскій и Каменца Подолского, сею присягою стверждаю, такъ тежъ и пункта нижепомяненные и на то рукою моею при печати епископской подписуюся.

мѣсто
епископской
печати.

Московскій Главный Архивъ Министерства Иностранныхъ Дѣлъ. Польскія дѣла 1726 года, генварь—декабрь № 27.

CCXXXII.

1644 года, 29 мая, 20 іюня. Пріѣздъ въ Москву изъ Львова дьякона Степана Борецкаго съ женою и съ шуриномъ для вѣчнаго въ Россіи пребыванія.

Государю, царю и великому князю Михаилу Ѳедоровичу всеа Русіи холопъ твой Васка Львовъ челомъ бьетъ: нынѣшнего, государь, 152-го году мая въ 29 день пріѣхалъ в Путивль из Литовские земли изо Львова дьяконъ, въ роспросе сказался Степанъ Степановъ сынъ Барецкой з женою да с шуриномъ—с Ывашкомъ Григорьевымъ; пріѣхалъ де онъ на твое государево имя на вечное житье, а служилъ де онъ во Львовѣ в соборе въ церкви *Покрова Святыя Богородицы* [1]; а Андрей де Барецкой ему дьякону братъ двоюродной, а дядя де, государь, ево двоюродной Парѳирей Барецкой въ Киеве въ монастыре архистратига Михаила въ строителѣхъ, а вестей, государь, в роспросе никакихъ не сказалъ, и билъ челомъ тебѣ государю царю и великому князю Михаилу Ѳедоровичю всеа Русіи, чтобъ мнѣ холопу твоему ево дьякона отпуститъ ис Путивля къ тебѣ государю к Москвѣ. И я холопъ твой велелъ ему побыть в Путивлѣ до твоего государева указу и кормъ, государь, велелъ давать противъ таких же иныхъ дачь и о томъ мнѣ холопу своему, какъ ты, государь, укажешъ.

Государю чтена. Послать государева грамота велѣть отпустить к Москве и кормъ и подводы дать, примѣряся к инымъ такимъ отпускамъ. Отъ царя и великого князя Михаила Федоровича всеа Русіи в Путівль воеводе нашему князю Васілью Петровичу Лвову. В нынѣшнемъ во 152-м году июня в 18 день писал еси к намъ с Путивльскимъ казакомъ с Петрушкою Афанасьевымъ, что мая

[1]) Нынѣ не существуетъ.

въ 29 день приѣхал в Путивль из Літовские землі изо Львова дьякон Стефан Степановъ сынъ Барецкой з женою да с шуриномъ— с Ывашкомъ Григорьевымъ, а ѣдет де он к намъ к Москве на наше государское имя на вѣчную службу, и билъ намъ челомъ, чтоб ево ис Путивля велѣть отпустить к намъ к Москве, и ты ему велѣлъ побыть в Путивле до нашего указу и кормъ ему велѣлъ давать противъ такихъ же дачъ. И какъ к тебѣ с(і)я наша грамота придетъ, и тыбъ тово дьякона Стефана ис Путивля отпустилъ к намъ к Москве с тѣмъ же приставомъ вмѣсте, которой посланъ будетъ с архіепископомъ Макарьемъ, давъ ему в дорогу корм и подводы, примѣряся к інымъ к такимъ жъ отпускамъ, і велѣть приставу, пріѣхавъ под Москву, с послѣднево стану обославтися в Посолской приказъ, а без обсылкибъ к Москве не ѣздилъ; а которого числа іх отпустишь и сколко ему корму дашъ, и ты бъ о томъ отписалъ к намъ к Москве в Посолской приказъ. Писанъ на Москвѣ лѣта 7152-го, июня въ 20 день. Послана с путивльцомъ—с Ываномъ Щекинымъ июня въ 23 день.

Государю, царю и великому князю Михаилу Федоровичю всеа Русіи холопъ твой Васка Лвовъ челомъ бьетъ: нынѣшнего, государь, 152-го году июля въ 2 день прислана ко мнѣ, холопу твоему, твоя государева грамота ис Посолского приказу с путивльцомъ с Ываномъ Щекинымъ, а по твоей государеве грамоте велѣно мнѣ, холопу твоему, Литовские земли города Львова диякона Степана Барецкого з женою и шуриномъ отпустить к тебѣ государю к Москве с темъ же приставомъ вмѣсте, которой посланъ будетъ со архиепискупомъ Макарьемъ, давъ ему в дорогу кормъ и подводы, примереся к инымъ такимъ же отпускомъ и велеть приставу, приѣхавъ под Москву, с последнего стану обослатися в Посолской приказъ; а которого, государь, числа их отпущу и сколко ему корму дамъ, и мнѣ холопу твоему велено о томъ отписать к тебѣ, государю. И по твоей государеве, цареве и великого князя Михаила Ѳедоровича всеа Русіи грамоте я холопъ твой диякона Степана Барецкаго з женою и шуриномъ отпустилъ ис Путивля к

тебѣ, государю, к Москве и юля въ 3 день с темже архиепискупльимъ приставомъ и кормъ, государь, в дорогу до Москвы на две недѣли и подводы ему далъ и приказалъ, государь, ему приставу, приѣхавъ под Москву, с последнего стану велѣлъ ѣхать к Москве напередъ ево диякона, отписку подать и про нево сказать в Посолскомъ приказе твоимъ государевымъ диякомъ: думному Григорью Лвову да Степану Кудрявцову, а корму, государь, дано ему диякону з женою и шуриномъ по два алтына на день и всего, государь, дано имъ корму в дорогу до Москвы на две недѣли дватцать восмь алтынъ.

Государю чтена. Поставить Тверского архиепископа на подводрье на время.

Писать о корму напримѣръ.

Московскій Архивъ Министерства Иностранныхъ Дѣлъ. Малороссійскія дѣла 1644 года, мая 29, № 2.

CCXXXIII.

1646 года, 20 января. Позовъ къ суду Луцкаго епископа Аѳанасія Пузину, князя Святополка Четвертинскаго, подкоморія Луцкого, Андрея Заборовскаго, войта Луцкаго, и Стефана Деревинскаго, которые, собравъ въ г. Сокалю и его окрестностяхъ православныхъ, напали съ оружіемъ въ рукахъ на церкви въ г. Сокалю и его окрестностяхъ, священниковъ побили и поранили, имущество церковное порасхищали, а надъ святостями церковными и тѣломъ умершаго священника надругались, и многія другія безчинства произвели.

Władysław Dominik, xiąże na Ostrogu y Zasławiu, grabia na Tarnawie, woiewoda Sendomirski, starosta Lucki, wielebnemu w Bodze iego mosci oycu Athanazemu Puzynie, władyce Luckiemu, także xiężęciu iego mości Hrehoremu Swiatopełkowi Czetwertynskiemu, podkomorzemu Luckiemu, Andrieiowi Zaborowskiemy, woytowi Luckiemu, y Stefanowi Derewinskiemu, iako princypałom sprawy niżey mianowaney, Hrehoremu Jarmołowiczowi z osob ze wszystkich dobr, w miastach leżących, ruchomych, zwierzchnoscią iego krol. mości y moią staroscinską władzą roskazuiemy, abyscie przedemną, albo sądem moym grodzkim Łuckim, na rokach grodzkich, Luckich dnia dwudziestego wtorego mięsiąca februarya w roku teraznieyszym 1646 przypadaiących y sądzonych, oblicznie y zawien stali na instancyą y prawne popierane y instigatora y ich debatorow wielebnych oycow: Andrzeia Czernikiewicza, presbitera cerkwie kathedralney s. Mikołaia Sokalskiey, Jana Czernikiewicza, presbitera cerkwie swiętego Michała, także w Sokalu będącey, Lazarza Kostewicza, presbitera Potorzyckiego, Stephana Kostewicza, presbitera Woysławskiego, klerika Potorzyckiego, Lazarza Ubrinowskiego y Benedicta Kosowskiego, oyca Ignacego Leskiego, powodow, ktorę referuiąc się we wszystkim do protestacyey swoiey w actach grodzkich Bełzkich roku teraznieyszego w. m. iako principałow uczynki niżey

wyrozonego i innych wielu, a mianowicie mieszczan Sokalskich, iako complices zaniesioney y do actow grodzkich Luckich per oblatam padaney cum assistentia starszych w. m. pozywaią o to: iz wprzod w. m. pod protextem commissiey nie wezwawszy przyzwoitego y nieoczekiwaiący wielmożnego iego mości pana starosty Bełzskiego, uti brachium regalem atque patrona legis, sami sobie na fancye chłopstwa sokalskiego, z roznych stron zebraney chalastry otszczepencow, zezwoliwszy przy tym mieyscu swiątobliwym, gdzie Naswiętsza Panna wielkie dobrodzieystwa utrapiącym ludziam pokazuie, prywata autoritate tenerario ausa sine fundata iuridictione nec expectata sine legitimo innotestentiae processu et progressu dnia niedawno przeszłego sobotnego trzynastego ianuary, anno praesentis, gdy te powodowe nasze czernią do służby Bożey odprawowania, solito more, w cerkwi murowaney założenia s. Mikołaia, oddzwoniwszy, zeszli się y wieczernią zaczeli tamże, na nich pobuntowane vi et violenter nastąpili, gdzie powodowie, widząc bunty, w cerkwi się zawarli, kączący nabożenstwo swoie, wielebność twoia, oycze Puzyna, y principalowie w. mości praenominate, popiwszy się, roskazuiący y przywodzący z wielkim tumultem zażartych odszczepiencow pianych, (bo tego dnia targowego chłopstwo zo wsią zebrane, piane, grube, pobuntowane, iako bestye), wierność wasza wołaliscie głosno: biycie, dobywaycie się do tych poganinow, ktorędy kto może, rzuciliscie sie na domy Boże, y za takową pobudką sama plebs odszczępenska na pożądanę occasio, zdawna oczekewaiącą, iedni okna powybiiawszy, do cerkwi wdzierali się, drudzy drzewnem wielkim, rospusciwszy się wszystkiemi siłami, drzwi wybili, inni do drzwi, drudzy obuchami, siekerami kłodki, zawiasy, skoble, orzęciądze odcinaliscie, gdzie drzwi w cerkwi s. Mikołaia, kathedralney mianowaney, wybiwszy, na presbyterow napadliscie, co powodowie, że iuż drzwi wybyli, wziąwszy, naprod się w ryzy obrawszy y sacrosancta eucharistiam s cymborium do drzwi, aby wstręt uczynili buntownikow, skoczyli y dla bezpieczenstwa (chcący zachować, aby sprofanowany nie był, iako przed tym byli uczynili, gdy cerkwie także

pozlupywali) one, s tumultem wpadszy, zaniszone y za sliepiem rzucili się na duchownych, tamże s puszko naswiętszy sakrament z rąk obuchem wytrąciliscie, nogami podeptali, ryzy podarliscie tegoz oyca Andrzeia Czernikiewicza, oyca Jana Czernikiewicza, oyca Lazarza Potorzeckiego, oyca Stephana Woysławskiego, klerika Potorzyckiego, ktore sie byli zamkneli w cerkwi, pobiliscie y poranili, na ziemi obalonych nogami y kolanami biliscie, pobitych w kącie iednym oblegli, aby nie szli bronic drugich cerkwi, w tey cerkwi obraz będący na scianie błogosłowiącego Jozafata poszarpaliscie, porombali y, nie wiedzic gdzie, wrzuciliscie, wołaiący: że to nie iest Jozafat, ale dusząfat, co y niewiasty wołali z nasmiewiskiem. Ciało nieboszczyka oyca Bazilego Czernikiewicza, presbitera tamecznego, ktory przez ych zszedł s tego swiata, bonum ostawicznie, iako czułemu duchownemu, przed tym despecta rozne czynili y na zdrowie nastempowali, tamże w cerkwi na marach w trumnie leżące, a pogrzebu oczekiwaiące, wirzch trumny siekirami porąbawszy, odbiwszy, urungali się y, nasmiewaiąc się z niego, tanquam detractores cadavere, za brode szarpaliscie, mowiący: prawda, żesz się w ręce nasze dostał. Ryży swięte y manipulare, w ktorę iną kaplan obrany był, z niego zdarli, trumne obitę płotnem czarnym obdarliscie, samego wyrzucic chcieliscie psąm na pożarcie, iakoż, iesli by go nie wzieli, to uczynic przefalali się. Ołtarz sprofanowaliscie, xięgi wszystkie pozabiraliscie. Antemisy albo portatele podrali, kielich y inne ornamenta cerkiewne pozabiraliscie, sukni na duchownych poprzebiiali, poszarpaliscie, mianowicie oycu Lazarzowi Ustrinowskiemu rasę falendyszewą y czapkę sobolową y pieniendzy złotych dziesienc wzieli, drugim czapki pozdzirali sobolowę. Oyca Benedicta Kosowskiego obuchami zbili y nogami potłukli, ktory to opuchły mo... zawarszy, czeka smierci. Oyca Stephana Woysławskiego mordowaliscie, małzonkie, ktora z domu wypadła, rozumieiący, że iuż oyca Andrzeia, tey męża, zabito, pobili y po ziemi za włosy włoczyly, kolanami deptaliscie, ktorą, iako y oyca Benedicta mianowanego, ministerialis regni na łożku widzieli leżących y pobitych, także oyca Jana syna,

pobili y pokrwawili, do domu, w ktorym duchowne przy cerkwi kathedralney mieszkali, ydące drugie cerkwi odbierac, wpadszy, co natorzędziu było, porwali, to iest materac, koc, parę poduszek, szkatułkę, w ktorey było złotych cztyrnascie, siekier dwie, to zrobiwszy, drugie cerkwi, to iest Naswiętszey Panny y s. Mikołaia, takim że gwałtem, drzwi powysiekawszy, pobrali y co tam za żarte y piiane odszczępenstwo dokazewało, każdy sie doruzumiec może, widząc gwalt y profanacyo: pirwsze oycu Ignacemu Lesckiemu, ktory deko porombaną nakrywac chciał ciało, w trumnie lezące, ręcę poranili y obuchami boki odbiliscie, taką violencyo zrobiwszy, wszystkie cerkwi w Sokalu, plusquam kozacką rosprościeraiąc swawolą, poodeymowaliscie, iako o to pomienona protestatia w grodzie Bełzskim recenter zaniesiona, a tu do urzędu grodzkiego, Luckiego per oblatam podana y woznych obdukacyach . . . . opiewaiący, do ktorych, iako y do prawa pospolitego powodowie, in toto referuie sie w. m. do przysłuchania, wskazania y rosciągnięcia na osobach w. m. win prawnych, wzglendem takowego uczynku, wyżey mianowanego, przez w. m. popelniaiącego, zasłużąnych y popadlych, na terminie oznaczonych zostawiwszy, iednak z osobna accią z mieszczany sokalskimi y z inszymi osobami w sądzie należącym pozywaią, na ktorym, iako zawity, abyscie w. m. staneli we wszystkim tym, iako szerzey czasu prawa od strony powodowey proponowano będzie sądowie, odpowiadaiąc, skutecznie się usprawedliwili. Pisano w Łucku roku 1646, miesiąca ianuaria dwudziestego dnia.

Pozow grodzki, Lucki, pisarz grodzki Lucki.

Copia pozwu z ruskiego na polski położona, ktorą probuie się, że protestantes kapłani sokalscy parochowie, będąc veri uniti, obstawali za honor biskupa Chełmskiego y uniey s. bronili, die 20 ianuaria, anno 1646. № 26. XIX.

Холмскій Братскій Музей. Секція A, vol. I.

CCXXXIV.

1646 года, м. ноября и 1654 года, 14 іюня. Пергаментная грамота Константинопольскаго патріарха Пареенія, данная Александру Яковичу на постройку ставропигіальнаго мужскаго монастыря въ мѣстечкѣ Мельцахъ во имя Рождества Пресвятыя Богородицы, съ объясненіемъ какимъ правомъ пользуется монастырь съ одной стороны, а съ другой—какъ дань своего подчиненія монастырь обязуется давать ежегодно три ока (9 фунтовъ) свѣчей и поминать имя потріарха три раза въ день. Братія монастыря должны жить киновіально,—каждый долженъ заботиться о другомъ, какъ о себѣ самомъ, все должно быть общее, никто ничего не долженъ обращать въ собственность, виновники наказываются неразрѣшимымъ вѣчнымъ проклятіемъ. Игуменъ долженъ избираться изъ среды братій на три года, если окажется угоднымъ братіямъ по управленію монастыремъ, то остается игуменомъ и на дальнѣйшее время. Никто изъ Кіевскихъ митрополитовъ не имѣетъ право вмѣшиваться въ дѣла монастыря, только экзархъ Константинопольскій. Если кого изъ братій нужно рукуположить въ іеродьяконы или іеромонахи, то для этого разрѣшается пригласить въ монастырь сосѣдняго архіерея, но при этомъ не должны его сажать на свящ. синтронъ. Мѣстный митрополитъ можетъ совершать богослуженіе въ монастырской церкви только съ разрѣшенія и согласія братій, онъ не имѣетъ права воспрещать кому нибудь изъ іеромонаховъ священнослуженіе, подвергать церковному суду, слѣдствію и проклятію, это право принадлежитъ ему—патріарху. Нарушитель этого права подвергается лишенію архіерейскаго сана. Споры и раздоры въ монастырѣ рѣшаетъ патріархъ, или его экзархъ. Всякій не повинующійся рѣшенію суда патріаршаго лишается свящ. сана, если же будетъ міряниnъ или монахъ, то подвергается проклятію.

† Παρθένιος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

† Τῷ κατὰ θεῖον σκοπὸν κινουμένῳ, καὶ ἀνανεοῦντι σεβάσμια μοναστήρια καὶ ἱερὰ καταγώγια ὁ μακαρισμὸς ἕπεται, καὶ τὸ μνημόσυνον διηνεκὲς καὶ ἀδιάλειπτον, πολλῷ μᾶλλον ἔσται τῷ συνιστάντι αὐτὰ γράμμασι πατριαρχικοῖς, καὶ τιθεμένῳ τῇ πατριαρχικῇ περιωπῇ καὶ μεγαλειότητι, καὶ ἐν τῇ δεφενδεύσει καὶ ὑποταγῇ αὐτῆς ἀξιοῦντι, καὶ τὴν παν-

τελῆ αὐτονομίαν τε καὶ ἀδουλωσίαν αὐτοῖς διδόναι παρεχομένῳ, τὸ θεῖον πάντως κέρδος καὶ ἡ ψυχικὴ ὠφέλεια πολλαπλάσιος καὶ ἀείμνηστος. Τούτοις δὲ τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς καταγωγίοις τὸ ἀσφαλὲς ἀναγκαῖον ἐστί, τὸ, οὐ μόνον τοῖς ὑλικοῖς πράγμασι περιτειχίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς γράμμασι τοῖς πατριαρχικοῖς ἐλευθεροτηρίοις βοηθεῖν τοῖς καλοῖς καὶ δικαίοις προνομίοις ἀδούλωτα διατηρεῖσθαι· τοῦτον γὰρ τὸν τρόπον, ἅπας εὐαγὴς οἶκος καὶ σύστημα Θεοῦ σώζεται καὶ ἐν Χριστῷ διεξάγεται.

Ἐπειδὴ τοίνυν καὶ ὁ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Κυέβου, τὴν ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς μικρᾶς Ῥωσίας, εὑρισκόμενος ἄρχων μπᾶν Ἀλέξανδρος Γιακοβίτζης, ὁ εἰς τὸ χωρίον, Μίλτζου, ἐν τῷ βοϊβον δαλικίῳ τῆς Βολίνιας, ἔρωτι θείῳ καὶ ζήλῳ τρωθείς, οἴκωθεν, ἐξ ὧν αὐτῷ ὁ πλουσιοπάροχος Θεὸς ἐδωρήσατο αὐτῷ ἀγαθῶν, βούλεται ἐγεῖραι σεβάσμιον μοναστήριον, ἐπ' ὀνόματι τιμώμενον τοῦ Γενεσίου τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Δεσποίνης Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ ἐκ βάθρων θεμελιῶσαι, καὶ κτίσαι, καὶ οἰκοδομῆσαι, καὶ καλλωπίσαι, καὶ εὐτρεπίσαι κατὰ τὸ ἐνόν, μεμνημένος τοῦ ῥητοῦ τοῦ ἱεροψάλτου προφήτου, καὶ βασιλέως Δαβίδ, τοῦ λέγοντος, τὸ, Κύριε ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου, καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου, καὶ κατατάξαι καὶ τιθέναι ὑπὸ τὸν ὑψηλότατον καὶ ἁγιώτατον τοῦτον οἰκουμενικὸν πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸν κεκτημένον τὰ προνόμια ταῦτα, ἡνίκα βασιλείᾳ ἐπικοσμηθεὶς ταῖς συνοδικαῖς ψήφοις πρῶτος ἀνηγορεύθη, αἷς οἱ θεῖοι κατακολουθοῦντες νόμοι, καὶ τὰς ὑπὸ τοὺς ἑτέρους θρόνους γενομένας ἀμφισβητήσεις, ὑπὸ τὴν ἐκείνου προστάττουσιν ἀναφέρεσθαι διάγνωσιν καὶ κρίσιν. Πάντων τῶν μητροπόλεων καὶ ἐπισκοπείων, μοναστηρίων τε καὶ ἐκκλησιῶν ἡ πρόνοια καὶ φροντὶς, ἔτι δὲ κρίσις καὶ κατάκρισις καὶ ἀθώωσις τῷ οἰκείῳ πατριάρχῃ ἀνάκειται, τῷ δὲ Κωνσταντινουπόλεως προέδρῳ ἔξεστι καὶ ἐν ταῖς τῶν ἄλλων θρόνων ἐνορίαις, ἐν οἷς (sic) οὐκ ἔστι προκαθιέρωσις ναῶν, σταυροπήγια διδόναι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν τοῖς ἄλλοις θρόνοις γενομένας ἀμφισβητήσεις ἐπιτηρεῖν καὶ διορθοῦσθαι καὶ πέρας ἐπιτιθέναι ταῖς κρίσεσιν, ὡσαύτως καὶ μετανοίας, καὶ ἐπιστροφῆς ἁμαρτημάτων, καὶ αἱρέσεως αὐτὸς μόνος καθίσταται διαιτητής τε καὶ γνώμων, καὶ σταυροπήγιον ὀνομάσαι δι' ἱεροῦ ἐντεῦθεν πεμπομένου Σταυροῦ, καὶ πηγνυμένου ἐν τοῖς θεμελίοις, ὡς ἔθισθαι τοῖς σταυροπηγίοις, καὶ ἀποκαταστῆσαι αὐτὸ αὐτόνομον, καὶ αὐτοδέσποτον, καὶ πάντῃ ἐλεύθερον, καὶ ἀδούλωτον, ἐπὶ μνημοσύνῳ διηνεκεῖ καὶ ἀδιαλείπτῳ

οὐ μόνον αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν προγόνων, καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ καταγομένων, καὶ εἰς αἶνον καὶ δόξαν τοῦ παντοδυνάμου τῶν ὅλων Θεοῦ, καὶ ἐδεήθη καὶ παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος τυχεῖν ἀδείας διὰ τοῦδε τοῦ ἡμετέρου πατριαρχικοῦ συνοδικοῦ ἐμβεβράναις (sic) σιγιλλίου γράμματος. Ὅθεν ἡ μετριότης ἡμῶν τὴν αἴησιν τοῦ εἰρημένου ἄρχοντος μπᾶν Ἀλεξάνδρου Γιακοβίτζη ἀποδεξαμένη, ἅτ' εὔλογον οὖσαν καὶ φίλην Θεοῦ, γράφει καὶ ἀποφαίνεται ἐν Πνεύματι ἁγίῳ, γνώμῃ κοινῇ συνοδικῇ τῶν παρευρεθέντων ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν αὐτῆς ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα, μετὰ τὸ κτισθῆναι σὺν Θεῷ τὸ σεβάσμιον αὐτὸ μοναστήριον τοῦ Γενεσίου τῆς Παναγίας μου, καὶ ἐλθεῖν εἰς τάξιν μοναστηρίου, καὶ λαβεῖν πᾶσαν τὴν εὐπρέπειαν αὐτοῦ καὶ τὸν στολισμόν, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ἱερὰ μοναστήρια, καὶ πηγνύναι ὄπισθεν τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ τραπέζης ἐν τοῖς θεμελίοις τοῦ βήματος τὸν τίμιον Σταυρόν διὰ τῶν συνήθων ἱερῶν εὐχῶν, καὶ γενέσθαι πατριαρχικὸν σταυροπήγιον, εἴη αὐτοδέσποτον, αὐτόνομον, ἐλεύθερον, ἀδούλωτον, ἀκαταπάτητον καὶ ὅλως ἀνεπηρέαστον παρὰ παντὸς προσώπου, μηδενὶ ὑποκείμενον, εἰμὴ τῇ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ ἀποστολικῇ καὶ ἀνατολικῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, παρέχον μόνον αὐτῇ ἐτησίως ὑποταγῆς χάριν κηρὸν ὀκάδας τρεῖς, μνημονευομένου ἐν αὐτῷ, ὡς ἔθος, τοῦ ἡμετέρου πατριαρχικοῦ ὀνόματος ἐν ἑσπέρᾳ καὶ πρωῒ καὶ μεσημβρίᾳ καὶ τῶν μετέπειτα κατὰ καιροὺς πατριαρχῶν, καὶ τῶν πατέρων αὐτοῦ διαγόντων κοινοβιακῶς ἐπὶ πᾶσι, κινητοῖς τε καὶ ἀκινήτοις, [σ]κεπάσμασι δηλαδὴ καὶ ὑποδήμασι, βρώμασί τε καὶ πόμασι καὶ ἐνδύμασι καὶ λοιποῖς, καὶ γνώμην φιλάδελφον καὶ κατὰ Θεὸν ἐχόντων, καὶ φροντιζόντων τοῦ ἑκάστου ἀδελφοῦ αὐτοῦ συμμονάζοντος, ὡς ἰδίου, καθὰ μία ψυχὴ ἐν πολλοῖς σώμασιν οἰκοῦσα, εἴ γε ὄφελος εὑρεῖν ἐν τοῖς κοινοβιακοῖς ἐθέλουσιν ἀσκήσεως, μηδενὸς ἐξ αὐτῶν τολμῶντος κεκτῆσθαί τι ἴδιον, καὶ ἰδιοποιήσασθαι πολὺ ἢ ὀλίγον, καὶ σφετερίσασθαι, ἐν βάρει ἀλύτου καὶ αἰωνίου ἀφορισμοῦ τοῦ ἀπὸ Θεοῦ παντοκράτορος. Ὁ δὲ ἡγούμενος τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου ἐκλέγοιτο παρὰ πάντων τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἡγουμενεύει ἐν διωρισμένῳ καιρῷ, ἤτοι τριετίαν, καὶ εἰ ἀρεστὸς αὐτοῖς φανείη, ἐπὶ συστάσει καὶ διαμονῇ τοῦ μοναστηρίου, καὶ τῶν μετέπειτα χρόνων εἴη ἐν αὐτῷ ἡγουμενεύων, παρ' οὐδενὸς ἐναντιούμενος τὸ σύνολον. Καὶ ὁ κατὰ καιροὺς ἀρχιερεὺς Κυέβου, οὔτ' ὁ νῦν, οὔτ' ὁ μετέπειτα, καὶ ἕτερος τῶν πλησιοχώρων ἀρχιερέων, ἢ καὶ τῶν ἀρχοντικῶν προσώπων, καὶ λοιπῶν

μὴ ἔχουσιν ἄδειαν ἢ ἐξουσίαν τινὰ καταπατεῖν τὸ ἡμέτερον αὐτὸ πατριαρχικὸν σταυροπήγιον, ἢ ἐνοχλῆσαι καὶ ζητῆσαι λαβεῖν τι ἐξ αὐτοῦ, πολὺ ἢ ὀλίγον, ἢ ἀργίᾳ αὐτοὺς καὶ ἀφορισμῷ καθυποβάλλειν, καὶ ἕτερον τι ἐνδείξασθαι τοῖς αὐτοῖς πατράσι βλάβην ἢ ζημίαν, καὶ διασεῖσαι αὐτοὺς καὶ τὸ πατριαρχικὸν σταυροπήγιον, ἐν βάρει ἀργίας ἀσυγγνώστου καὶ παιδείας τῆς προσηκούσης, καὶ ἀφορισμοῦ φρικώδους τοῦ ἀπὸ Θεοῦ Κυρίου παντοκράτορος. Καὶ ὅτε χρεία χειροτονίας, ὃν ἂν ἐθέλωσι, τῶν πλησιοχώρων ἀρχιερέων προσκαλῶσιν εἰς τὸ ἐκτελεῖν αὐτήν, δίχα τῆς τοῦ ἱεροῦ, συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως, καὶ εἴ γε ὁ κατὰ τόπον μητροπολίτης βουληθείη ποτὲ λειτουργῆσαι ἐν αὐτῷ τῷ πατριαρχικῷ σταυροπηγίῳ, μετὰ γνώμης καὶ θελήσεως τῶν αὐτοῦ πατέρων ποιῆσαι τὴν ἱερὰν τελετήν, μηδ' ὅλως ἄδειαν κεκτημένος ἀργεῖν καὶ ἀφορίζειν αὐτούς, ἢ κρίνειν καὶ ἀνακρίνειν, καὶ ἐξετάζειν, ἐκτὸς τοῦ ἁγιωτάτου τούτου οἰκουμενικοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου, ἐν βάρει ἀργίας ἀσυγγνώστου τῆς ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ. Καὶ ἐὰν ὀψέ ποτε κινηθείη διαφορά τις μεταξὺ τῶν πατέρων αὐτοῦ, μηδεὶς ἄλλος τολμᾷ θεωρεῖν αὐτὴν ἐκεῖσε κατὰ τόπον καὶ κρίνειν αὐτήν, ἀλλὰ πέμπεσθαι ἐν τῇ μεγίστῃ καὶ ἐξοχωτάτῃ ἐγκλίτῳ πασῶν τῶν ἄλλων, τοῦ ὑψηλοτάτου τούτου καὶ ἁγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου, δι' ἀναφορᾶς τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ θεωρεῖσθαι κανονικῶς, μηδενὸς ἐναντιουμένου περὶ τούτου τὸ παράπαν. Παρέχομεν δὲ μόνον ἄδειαν, εἰ τύχοι κατὰ τόπον ἔξαρχος ἡμέτερος πατριαρχικὸς ἐντεῦθεν ἀποστελλόμενος, θεωρεῖν τὴν αὐτῶν κρίσιν τε καὶ διαφοράν, καὶ ἀποκαθιστᾶν εἰς τὸν τοῦ δικαίου τόπον κατὰ τὴν τῶν ἱερῶν νόμων τε καὶ κανόνων διακέλευσιν. Ἂν δέ τις παρὰ ταῦτα ἄλλως ποιήσῃ, καὶ καθ' οἱονδήτινα, τρόπον ἐπειρεάξαι (sic) βουληθείη τὸ σεβάσμιον αὐτὸ πατριαρχικὸν ἡμέτερον σταυροπήγιον, καὶ ζημίαν τινὰ προξενῆσαι, ἢ σκάνδαλον καὶ ταραχήν, καὶ τοὺς πατέρας αὐτοῦ ταράξαι, καὶ τὰ ἀρέσκοντα αὐτῷ ποιῆσαι ἐν αὐτῷ, ἐπερειδόμενος τῇ ὑψηλοφροσύνῃ καὶ ἐπάρσει αὐτοῦ, καὶ καταφρονῆσαι τῆς ἡμετέρας ταύτης πατριαρχικῆς συνοδικῆς ἀποφάσεως, ὁ τοιοῦτος, ἀρχιερεὺς ὢν ἢ καὶ ἱερεύς, ἀργὸς μενέτω, ὁ μὲν τῆς ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ, ὁ δὲ τῆς ἱερωσύνης, ὡς ἄξιοι τελείας καθαιρέσεως, λαϊκὸς δέ, ἄρχων ἢ ἀρχόμενος, ἢ καὶ μοναχός, ἀφωρισμένος ἔστω ἀπὸ Θεοῦ Κυρίου παντοκράτορος, καὶ κατηραμένος, καὶ ἀσυγχώρητος, καὶ ἄλυτος μετὰ θάνατον ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ τυμπανιαῖος, καὶ ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τοῦ προδότου Ἰούδα, καὶ ἐχέτω καὶ τὰς

ἀρὰς τῶν ἁγίων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων Πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῶν λοιπῶν Συνόδων, καὶ ἔνοχος τοῦ πυρὸς τῆς γεέννης. Οὕτως ἀπεφηνάμεθα. Εἰς διηνεκῆ δὲ τὴν ἀσφάλειαν, καὶ ἔνδειξιν πάντων ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν τῆς ἡμῶν μετριότητος πατριαρχικὸν, συνοδικὸν σιγιλλιῶδες ἐμβεβράναις (sic) γράμμα, καὶ κατεστρώθη καὶ ἐν τῷ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ἱερῷ κώδικι, καὶ ἐδόθη τῇ σεβασμίᾳ σταυροπηγιακῇ καὶ πατριαρχικῇ ἡμετέρᾳ μονῇ τοῦ Γενεσίου τῆς ὑπεραγίας μου Θεοτόκου, καὶ δι' αὐτῆς τοῖς ὁσιωτάτοις αὐτῆς πατράσι, ἱερομονάχοις τε καὶ μοναχοῖς.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ᾳ-ῷ χῷ μῷ ς'ῷ, μενὶ νοεμβρίῳ, ἰνδικτιῶνος...

† Παρθένιος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

† Ὁ Ἐφέσου Παΐσιος.

† Ὁ Ἡρακλείας Ἰωαννίκιος.

† Ὁ Κυζίκου Ἄνθιμος.

† Ὁ Χαλκηδόνος Παχώμιος.

† Ὁ Νικομηδείας Κύριλλος.

† Ὁ Ἀθηνῶν Δανιήλ.

† Ὁ Ἀδριανουπόλεως Νεόφυτος.

† Ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Θεοφάνης.

† Ὁ Τραπεζοῦντος Λαυρέντιος.

† Ὁ Προύσσης Κλήμης.

† Ὁ Μιτυλήνης Παρθένιος.

† Ὁ Φιλιππουπόλεως Γαβριήλ.

† Ὁ Διδυμοτείχου Κλήμης.

† Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρείας Ἄνθιμος.

Ἐν ἔτει ,ζρξδ', Χριστοῦ ,αχνς, μηνὶ ἰουνίου ιδ'.

Roku 1646, miesiąca marca 22 die urodzony iego mość pan Marcian Jełowickij oblicznie stawszy для записанiа do xiąg per oblatam podał. Theodor Hrickiowicz Tomaszewskij. Alexander Bielecky, podstole koronne suscepit, sędzia grodzki Kremieniecky, m. p.

Библіотека Кіевской Духовной Академіи, отдѣлъ рукописей Почаевской Лавры, № 651.

CCXXXV.

1650 года, марта 1—22 и 6 мая. Дѣло о пріѣздѣ въ Путивль изъ Галицкой Руси Скитскаго Воздвиженскаго монастыря строителя Галактіона съ келаремъ Ананіемъ, старцемъ Маркомъ, дьякономъ Ѳеофиломъ и монастырскимъ служкою Ильею для испрошенія у царя Алексѣя Михайловича милостыни и о высылкѣ оныхъ обратно за ненаступленіемъ еще къ тому срока.

Дѣло о возвращеніи обратно старца Марка въ Путивль, ограбленіе его крестьянами села Яцына, о невѣрномъ показаніи старцомъ Маркомъ на грабителей, объ утайкѣ пожертвованнаго Скитскому монастырю жалованья, о присылкѣ въ Москву старца Марка и отсылкѣ его въ Кіевскій Кирилловскій монастырь подъ строгій надзоръ и на травную пищу.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Русіи холопи твои Сенка Прозоровской, Минка Грязевъ челомъ бьютъ: нынешняго, государь, 158-го году генваря въ 12 день приѣхали въ Путивль из Литовские стороны старцы, в росспросе сказались—Литовские земли, Галицкого уѣзду Скитцкого Воздвиженского монастыря строитель черной попъ Галахтионъ, да келарь Анания, да старецъ Марко, родомъ руской человѣкъ, бывалъ Рыленинъ сынъ боярской, а пострыженикъ Киевского Печерского монастыря, да дьяконъ Ѳеоѳилъ, да служка монастырской Илѣйко, а ѣдутъ-де они к Москве с твоею государевою жаловалною грамотою бити челомъ тебѣ государю царю и великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Русіи о милостыни. И мы холопи твои той твоей государевы жаловалные грамоты досматривали, и та твоя государева жаловалная грамота дана въ Скитцкой монастырь игумену Дорсѳѣю з братьею в прошломъ во 157-м году, а вѣлено по нѣй из того Скитцкого монастыря старцомъ приѣзжать къ Москве для твоего государева жалованья милостыни в шестой годъ; а в прошлом де, государь, во 157-м году в тотъ Скитцкой

монастырь твое государево жалованье книгі даны двенадцать Миней месечныхъ да Уставъ большой, два Пролога, да книга Еѳрема Сирина, да книга Іванна Лествешник, всего семпатцать книгъ; а посланы тѣ книги с Москвы в тотъ Скитцкой монастырь с нимъ Киевскимъ пострыжеником с Маркомъ. И мы холопи твои того Скитцкого монастыря строителя и дьякона и служку и Киевского пострыженика Марка велѣли ис Путивля выслать назадъ за рубежъ в Литовскую сторону, потому что они приѣхали бить челомъ тебѣ государю о милостыне, не выждавъ урочныхъ лѣтъ; а твое государево жалованье книги имъ въ прошломъ во 157-м году даны. И Киевской пострыженикъ старецъ Марко из Литовского города Конотопа воротился назадъ, покиня Скитцкого монастыря строителя и дьякона и служку, и приѣхалъ в Путивль генваряж въ 20 день; а в роспросе, государь, намъ холопемъ твоимъ онъ сказалъ: воротился—де онъ назадъ для того, чтоб его пропустить одного к Москве, и билъ челомъ тебѣ государю царю и великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Русіи, а намъ—холопемъ твоимъ в съѣзжей избѣ подалъ челобитную онъ старецъ Марко за своею рукою; а в челобитной, государь, ево написано: какъ-де он воротился назадъ из Литовского города Конотопа и приѣхалъ в Путивльской уѣздъ в помѣстья Путивльцовъ Микиѳора Яцына з братьею и с племянники в село Яцыно, и ис тово де, государь, села Яцына три человѣка воры доѣхали ево на дороге, на Путивльскомъ поле, от города Путивля версты с три не доѣхавъ, разломали у него сундукъ, а в сундуке взяли двенатцать книгъ Московской и Литовской печати: две книги Беседы Апостолские, да книгу Библѣю Острожские печати, да книгу Дѣяние Апостолские беседы толковые, да книгу О Священстве, да книгу Душевной Вертоградъ, да книгу Молитвеникъ повседневной, да книгу Грамотику двемя языки—греческимъ и словенскимъ, да книгу Евангилье толковое, да книгу Соборникъ, да книгу Лѣствешникъ, да книгу Житие преподобнаго Сергия Радонежского чюдотворца, да сосуды церковные серебреные, патиръ да дискосъ, звезду да лжицу. А послалъ-де, государь,

тѣ серебреные сосуды с нимъ Маркомъ в прошломъ во 157 году съ Москвы твой государевъ стряпчей с ключемъ Ѳедоръ Михаиловичъ Ржищевъ во Аѳонскую гору в Пантелѣймоновъ монастырь. Да у негожъ-де, государь, взяли тѣ воры панагию, обложена серебромъ, позлочена, да денегъ ево дватцать рублевъ. И мы холопи твои товожъ числа послали в Путивльской уѣздъ в помѣстья путивльцовъ Микиѳора Яцына з братьею и с племянники в село Яцыно путивльца сына боярского Михайла Чѣрепова да с нимъ стрелцовъ і велѣли мы холопи твои имъ тово села крестьянъ всѣхъ с нимъ старцомъ с Маркою ставить с очи на очи, и тѣхъ воровъ ему узнавать, которые ево грабили; и узнавъ, онъ старецъ, тѣхъ воровъ в селѣ Яцыне с приставы привели к намъ холопемъ твоимъ в Путивль в съѣзжую избу с поличнымъ с книгами, того села Яцына Микиѳоровыхъ крестьянъ Яцынажъ трехъ человѣкъ: Івашка, пасынка Лаврова, да Богдашка Максимова, да Петрушка Каныгина; а в роспросе они намъ холопемъ твоимъ сказали, подсмотрили-де они у него старца на саняхъ сундукъ, какъ онъ ѣхалъ селомъ Яцынымъ, и догнавъ-де ево на дороге, на Путивльскомъ поле, в урочище у Чюлковыхъ лозъ, тотъ сундукъ у него старца розломали, а взяли де они в том сундукѣ толко пять книгъ да лжицу серебреную, а иныхъ-де, государь, книгъ и сосудъ церковныхъ серебреныхъ и панагии и денегъ ево дватцати рублевъ не имали. И мы—холопи твои велѣли тѣхъ воровъ пытать накрепко, а у пытки велѣли быть Московскихъ стрелцовъ головѣ Івану Сергиевскому. И стрелецкой голова Іванъ Сергиевской в съѣзжей избѣ намъ холопемъ твоимъ сказалъ, что с пытки де тѣ воры: Івашка Лавровъ, и Богдашка Максимовъ, и Петрушка Каныгинъ сказали тѣжъ прежние свои рѣчи, что иныхъ де, государь, книгъ и сосудъ церковныхъ серебреныхъ и панагии и денегъ дватцати рублевъ у старца Марка они не имали, опричъ пяти книгъ Московские печати: Евангилье толковое, да Соборникъ, да книгу Іванна Лествешникъ, да Житие преподобнаго Сергия Радонежского чюдотворца, да пятую книгу Литовской печати Деянье Апостолские—беседы тол-

ковые, и из тѣхъ, государь, книгъ подписана книга Іванна Лествешникъ 157 году пожаловалъ ты, государь царь и великій князь Алексѣі Михаиловичъ всеа Русіи ту книгу в Скитцкой монастырь игумену Дороѳѣю з братьею; а Соборникъ, государь, в прежней своей сказке онъ старецъ утаилъ,—твое ль государево жалованье тотъ Соборникъ в Скитцкой монастырь посланъ с нимъ, или нѣтъ; а сказалъ онъ,—старецъ с первого своего приѣзду, что послано с нимъ твоего государя жалованья в Скитцкой монастырь толко семнатцать книгъ, а той книги Соборника не сказалъ; и то, государь, знатно, что в томъ Соборнике такая ж подпись была, что у книги Івана Лествешникъ,—твое государево жалованье, и та, государь, подпись в Соборнике вся выдрана, а онъ старецъ намъ холопемъ твоимъ сказалъ, будто в той книгѣ у него драныхъ листовъ нѣ было. А тѣ воры, у кого тѣ книги сысканы, с пытки сказали, что они ни у которой книги листовъ не выдировали для того. что они и грамоте не умѣютъ; а две, государь, книги: Евангилье толковое и Житие Сергия преподобнаго Радонежского чюдотворца не подписаны; а пятая, государь, книга Деянье Беседы Апостолские толковые Литовская Киевская печать басмяна золотомъ; да он же старецъ Марко после пытки тѣхъ воровъ намъ холопемъ твоимъ в съѣзжей избѣ сказалъ, что из тѣхъ де, государь, ево книгъ, которые написалъ онъ в челобитной своей, сыскалась у него книга Грамотика двемя языки греческимъ и словенскимъ, а дву-де книгъ Беседъ Апостолскихъ, да третей Библѣи и Острожские печати у него нѣ было; а в челобитной де своей тѣ три книги онъ на тѣхъ воровъ приписалъ; толко-де, государь, не сыскалось ево трехъ книгъ, книга О Священстве, да книга Душевной Вертоградъ, да книга Молитвенникъ повсядневной, да сосудъ серебреныхъ, да панагии, да денегъ ево дватцати рублевъ. И мы холопи твои велѣли тѣхъ воровъ в томъ пытать в другии, и з другой с пытки они воры опроче пяти книгъ да лжицы серебреной ни в чемъ не винились. И после, государь, тѣхъ дву пытокъ старецъ Марко намъ холопемъ твоимъ сказалъ, что гра-

били-де ево за рубежомъ в селѣ Литвиновичахъ литовские люди; а напередъ того онъ намъ холопемъ твоимъ того не сказывалъ и челобитья его нѣ бывало. И мы холопи твои Микиѳоровыхъ крестьянъ Яцына трехъ человѣкъ велѣл дать на поруку, а ему старцу Марке вѣлели побыть в Путивле до твоего государева указу, а пять книгъ, которые сысканы у воровъ, да лжицу послали мы холопи къ тебѣ государю, царю і великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Русіи с прежнимъ кабацкимъ головою с Микитою Сахоровымъ, а отписку велѣли мы холопи твои ему подать и лжицу объявить в Посолскомъ приказе твоимъ государевымъ дьякамъ: думному Михайлу Волошенинову да Алмазу Іванову.

„Отписать в Путивль, будетъ тотъ старецъ Марко учнет бить челомъ государю, чтоб его отпустить к Москве, и его отпустить“.

От царя и великого князя Алексѣя Михаиловича всеа Русіи в Путивль боярину і воеводамъ нашымъ: князю Семену Васильевичю Прозоровскому, да Івану Івановичю Чамоданову, да дьяку нашему Мине Грязеву. Писали есте к намъ, Литовские земли Галицкого уѣзду Скитцкого Воздвиженского монастыря о старце Марке, что его в Путивльскомъ уѣзде от города версты за три Микиѳоровы крестьяне Яцына ограбили, сундукъ взяли с книгами и с церковными сосуды; а что тѣ Микиѳоровы крестьяне в Путивле в роспросе и с пытокъ сказали, и то намъ вѣдомо. И какъ к вамъ сія наша грамота придетъ, а тотъ старецъ Марко учнетъ будетъ бити челомъ, чтоб его отпустить к намъ к Москве, і выб его ис Путивля к намъ отпустили, с приставомъ, а которого числа и с кѣмъ имянемъ и с Путивля его отпустите, і выб о томъ к нам отписали, а отписку велѣли отдать в Посолскомъ приказе діакомъ нашимъ: думному Михаилу Волошенинову, да Алмазу Іванову. Писанъ на Москвѣ лѣтѣ 7158 марта въ 22 день. Послана с путивльцомъ с—Ываномъ Юденковымъ.

Государю, царю и великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Русіи холопи твои, Сенка Прозоровской, Ивашка Чемодановъ, Минка Грязевъ челомъ бьютъ, въ нынешнемъ, государь, во 158-мъ году апреля въ 4 день прислана к намъ холопемъ твоимъ в Путивль твоя государева, царева і великого князя Алексѣя Михаиловича всеа Русіи грамота ис Посолского приказу с путивльцомъ с-Ываномъ Юденковымъ, а в твоей государеве грамоте написано: будетъ учнетъ бить челомъ тебѣ государю Литовские земли Галицкого уѣзда Скицкого Воздвиженского монастыря старецъ Марка, чтоб ево отпустить к тебѣ государю к Москве, и намъ холопемъ твоимъ вѣлено его Марка ис Путивля к тебѣ государю отпустить с приставомъ, а которого, государь, числа ис кѣмъ имянемъ ис Путивля мы холопи твои его отпустимъ; и намъ холопемъ твоимъ вѣлено о томъ отписать к тебѣ государю в Посолской приказъ. И апреляжъ, государь, въ 21 день билъ челомъ тебѣ государю, царю и великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Русіи, а намъ холопемъ твоимъ въ Путивле в съѣзжей избе старецъ Марка, что бывалъ Рыленинъ сынъ боярской, подалъ челобитную, а въ челобитной ево написано, чтоб ты, государь, пожаловалъ велѣлъ ево старца ис Путивля отпустить к себѣ государю к Москве. И по твоему государеву цареву и великого князя Алексѣя Михаиловича всея Русіи указу мы холопи твои старца Марку ис Путивля к Москве отпустили апреля въ 23 день с приставомъ з Борисковцомъ с-Ываномъ Пестрымъ, а отписку, государь, велѣли ему Ивану подать и старца Марку объявить в Посолскомъ приказе твоимъ государевымъ діакомъ: думному Михаилу Волошенинову да Алмазу Іванову. Взять к отпуску. А греческимъ старцомъ, которые приезжали в прошлыхъ годѣхъ ко государю бити челомъ о милостине давано государева жалованья: 1-й статьѣ по таєтѣ, а инымъ по дорохамъ, денегъ по 5 рублевъ, а инымъ по 4 рубли человѣку, 2-й статьѣ по сукну по доброму, да денегъ по 4 рубли человѣку, 3-й статьѣ денгами по 4, а инымъ по 3 рубли человѣку. Того старца Марка, велѣлъ ему дать в приказъ десять рублевъ.

Лѣта 7158-го июля въ 19 день по государеву, цареву і великого князя Алексѣя Михаиловича всеа Русіі указу боярину князю Івану Никитичю Хованскому, да думному дворянину Богдану Өедоровичю Нарбѣкову, да діакомъ: Івану Патрекѣеву, да Ортемью Хватову велѣти дати государева жалованья Скитцкого Воздвиженского монастыря соборному старцу Марку в приказъ . . . рублевъ. За приписью дьяка Алмаза Иванова.

Царю, государю и великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Русіі бьетъ челомъ богомолецъ твой Киевской митрополиі Галицкого предѣлу общежителного монастыря, рекомого Скитъ, соборной старецъ Марко: пріѣхалъ я богомолецъ твой к Москве мая в 6 день и с того, государь, мнѣ богомолцу твоему думной дьякъ Михайло Волошениновъ твоего жалованья корму не даетъ, а котор(ая,) государь, моя братья ис Киева-жъ Печерского монастыря соборные старцы пріѣзживали к Москве, и тѣмъ давано твоего государева жалованья по пяти и по четыре алтыны на день. Милосердый государь, царь и великиі князь Алексѣй Михаиловичъ всеа Русіі! пожалуй меня, богомолца, своимъ царскимъ жалованьемъ—поденнымъ кормомъ, какъ тебѣ, государю, Богъ извѣститъ. Царь, государь, смилуйся, пожалуй!

158-го іюля въ 3 день государь пожаловалъ велѣлъ ту его рухлядь, что сыскана, выдать і впередъ досталную сыскивать и его отпустить, и подводы, и кормъ ему дать.

Лѣта 7158-го июля въ 6 день по государеву, цареву и великого князя Алексѣя Михаиловича всеа Русіі указу боярину князю Ивану Никитичю Хованскому, да думному дворянину Богдану Өедоровичю Нарбѣкову, да діакомъ Івану Патрекѣеву, да Ортемью Хватову велѣти дати государева жалованья Киевского Скитцкого монастыря соборному старцу Марку поденного корму іюля съ 6-го числа по десяти денегъ на день. За приписью дьяка Алмаза Іванова. Отдана старцу Марку.

Лѣта 7159 сентября въ 22 день по государеву, цареву и великого князя Алексѣя Михаиловича всеа Русіі указу боярину

князю Івану Никитичю Хованскому, да думному дворянину Богдану Өедоровичю Нарбѣкову, да дьякомъ: Івану Патрекѣеву, да Артемью Хватову велѣть дать государева жалованья Скитцкого Воздвиженского монастыря старцу Марку поденного корму сентября съ 13-го числа на мѣсяцъ по десяти денегъ на день. Царю, государю и великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Русиі бьетъ челомъ богомолецъ твой государевъ Киевские области предѣловъ Галицкихъ общежителного пустынного Скицкого монастыря соборной старецъ Марка, твоего государева жалованья корму дано мнѣ, богомолцу твоему, августа по пятое число. Милосердый государь и великій князь Алексѣй Михаиловичъ всеа Русиі! пожалуй меня, богомолца своего, своимъ царскимъ жалованьемъ кормомъ на дорогу, какъ тебѣ государю Богъ известитъ. Царь, государь, смилуйся, пожалуй! 158-го августа въ 7 день дат ему на кормъ въ дорогу на мѣсяцъ.

Въ Ямской приказъ сентября въ 22 день. Велѣти дати Скицкого Воздвиженского монастыря старцу Марку съ людми, з двумя человѣки от Москвы до Путивля три подводы с телѣги и с проводники, да приставу его бобриковцу Троѳиму Бoрознину подводы по указу, а по прежней памяти подводъ имъ не давать.

За Алмазовою приписью.

Отъ царя і великого князя Алексѣя Михаиловича всеа Русиі в Путивль боярину нашему і воеводамъ: князю Семену Васильевичю Прозоровскому, да Івану Івановичю Чемоданову, да дьяку нашему Івану Зиновьеву. По нашему указу отпущонъ с Москвы в Киевъ Литовские стороны Скитцкого Воздвиженского монастыря старецъ Марко съ приставомъ з бобриковцомъ съ Троѳимомъ Борознинымъ. И какъ к вамъ ся наша грамота придетъ, а бобриковецъ Троѳимъ Борознинъ с тѣмъ старцомъ в Путивль приѣдутъ, і вы-б тому старцу Марку с людми по подорожной давъ подводы, велѣли его отпустить за рубежъ и проводить его до Киева, дву человѣкъ козаковъ мутивльскихъ добрыхъ. А какъ тѣ люди два человѣка ис Киева в Путивль приѣдутъ, и вы-бъ, давъ имъ под-

водки и пристава, отпустили к Москве, да о томъ к намъ отписали, а отписку велѣли отдать и имъ явитца в Посолскомъ приказѣ діакомъ нашимъ: думному Михайлу Волошенинову да Алмазу Іванову. Писанъ на Москве лѣта 7159-го сентября въ 24 день. Лѣта 7159 го мая въ 13 день по государеву, цареву і великаго князя Алексѣя Михаиловича всеа Русиі указу боярину и дворецкому князю Алексѣю Михаиловичю Львову, да діакомъ Давыду Дерябину, да Смирному Богданову, да Василью Михайлову. Указалъ государь, царь і великиі князь Алексѣй Михаиловичь всеа Русиі послати с Москвы в Кириловъ монастырь подъ начало Киевского Печерского монастыря постриженика чернца Марка и быти ему в томъ монастырѣ под крѣпкимъ началомъ, пищу давать ему травную, а изъ монастыря никуды выпускать его не велѣлъ, и тотъ чернецъ Марко посланъ къ тебѣ боярину и дворецкому князю Алексѣю Михаиловичю и къ діакомъ Посолского приказу с толмачемъ. И по государеву, цареву и великого князя Алексѣя Михаиловича всеа Русиі указу боярину и дворецкому князю Алексѣю Михаиловичю Львову и діакомъ Давыду и Смирному и Василью учинити о томъ по государеру указу. За приписью діака Алмаза Іванова.

Московскій Архивъ Министерства Иностранныхъ Дѣлъ. Польскія дѣла, 1650 года, марта 1—22, № 11, и мая 6, № 6/2.

CCXXVI.

1653 года, 17 сентября. Пастырское посланіе Арсенія Желиборскаго, епископа Львовскаго, Галицкаго и Каменецъ-Подольскаго, ко всѣмъ православнымъ христіанамъ своей епархіи, чтобы они подъ страхомъ клятвы свв. отецъ и учителей церкви и его — епископа неблагословеніемъ и отлученіемъ отъ церкви не поступали въ услуженіе къ евреямъ, не ѣли-бы и не покупали-бы у нихъ ни съѣстныхъ припасовъ, ни напитковъ; неповинующихся-же его — епископа предписанію отлучаетъ отъ церкви и воспрещаетъ подъ страхомъ отлученія отъ церкви какъ подчиненному ему духовенству имѣть общеніе съ ними и чинить имъ какія-либо требы, такъ и мірскимъ людямъ.

Арсеній Желѣборскій, милостію Божіею епископъ Лвовскій, Галицкий и Каменъца-Подольского.

Богомолцом нашим пречест(нымъ), честным архимандритом, гуменом, іеромонахом, протопопом, презвитером и діаконом всего повѣту Лвовского, епархіи нашей, православным, веспол з христолюбивыми вашими брацтвы и парохіаны, нам в Духу Святом сынами послушными, при благословеніи нашомъ архіерейском, здравія, покоя, спасенія и всѣх дочасных и вѣчныхъ добръ упрейме желаючи: до вѣдомости доносимъ, ижъ мы на той санъ нашъ епископский з благословенія Бозского, з ласки его королевской милости и Речипосполитой, щасливе поступивши за напереднѣшую и навыборнѣишую реч ку чти и умноженю хвалы Божой и вѣчной памяти почитали есмо в добром и пристойномъ порядку всѣ справы церковныи, Богу приемныи, житію христіанскому, спасенію душевному и всякому благолѣпію потребныи, цале заховали, а ижъ и тое насъ не мнѣй обходило, маючи тую вѣдомост, же не меншая часть христіанъ мужской и женской плоти на службахъ в домах невѣрных, незбожных и Богу мерзкихъ, вѣчнои геенѣ осужденных жидовъ, противко срогому заказанію святых Апостолъ постановленю и правилом святых богоносных отец, такъже сено-

далным вселенским церковным каноном знайдовалися и яко бы юж домашними о них занехавши праве житія христіянского, а в блюзнѣрствѣ іюдейском противко Богу сами недбаючи снат о спасеніе и порядокъ церковный, уведенный безбожностю жидовскою, занурившися, зоставали. Прето мы з повинности и поваги уряду и власти нашей пастырской, зъ милости зас ку овечкам паствѣ нашой порученным, от далшои тых же овечокъ наших заразы и погибели вѣчной забѣгаючи, зычачи, абы тая незбожность в них жидовская не коренила и не ширилася, росказалисмо были унѣверсалъ нашъ о том выдати и публиковати, напоминаючи словом Божіимъ, також и нашим неблагословеніем, грозячи проклятством вѣчным и караням святых Апостолъ и богоносныхъ отецъ вселенских, абыся от таковых службъ жидовских челяд христіанъская народу нашего, в домахъ оных невѣрныхъ не мешкаючи отдаляла и оныхъ всяко на вѣчные часы понехала, а ижъ за отмѣною часовъ и прешлых небезпеченьствъ не моглисмо того замыслу нашего до исправленія выконаня скутечного привести, през що теж и они на таковое наказаніе, напоминаніе и заповѣдь нашу пастырскую не во всем вщунулися, але в тых же скварах и смѣтях знайдуючися и, якобы до блюватин своих повертаючи, от таковых послугъ домашних беззаконных жидовъ в блудѣ нечистом жиючи, до тых час до покаянія не отвертаютъ, навыкаючи праве безбожности жидовской, с которыми бы, яко з христоубийцами и хулящими Бога, жаднои части и сполечности и найменшои посполитости ведлуг богоносных отецъ канонов (мал бовѣм квасъ все смѣшеніе квасит) мѣти не потреба, послуги в домах ихъ проклятых и чародѣйных нощнаго и дневнаго времени пребываючи отправуют, покармовъ и напоевъ християном шкодливых и заказанных сполне з ними заживают, в неволю ся и работу вѣчную тым по свѣту разсѣяннымъ тулачомъ подают, а през то и живот свой христіанский, а що большая вѣчное спасеніе тратятъ и, яко бы Бога не знаючи, одебелѣвый живот; для тогож стосуючися до заказу св. Апостолъ и преданий св. богоносныхъ отецъ кановновъ церковныхъ, вселен-

скихъ, на тое абысм: все выполняли постановленных, тут теж прихиляючись до права посполитого, меновите до конституціи коронной, року ҂а҃х҃м҃е ухваленной в титулѣ, жебы христіанинъ жидови не служилъ *), написано и до декретовъ антецесоровъ нашихъ епископовъ ферованых и през наяснѣших святое памяти кролев Полских стверженых, а що болей есть и нас наяснѣйший назвѣтяжоный король, панъ нашъ велце милостивый, Янъ Казимир, щастливе намъ теперъ пануючий, маючи в том от нѣкоторыхъ вѣдомость, же тые незбожные жидове вшелякое поживене, своею хитростью, лакомством, заздростю, ошуканемъ и оманеням, вѣрным христіаном праве отнявши, з гордости своеи противко христіаном челяд христіанскую, яко неволников, мужеского полу и женского на посмѣх и порутане імени христіанскому въ службу обридливую до себѣ затягнули и затягают, в непристойнумъ Богу и людем мерским и не чистом пожитю оных ховали, до запомнене Бога и спасенія душевного их приводят; яко царь велій

---

*) *Примѣчаніе I-е:* Упоминаемая въ настоящей грамотѣ конституція о воспрещеніи евреямъ держать у себя прислугу изъ христіанъ гласитъ слѣдующее: „A iż też w tym się silny nierząd dzieie, że w Koronie naszey niektorzy chrześcianie żydom służą, ustawiamy u roskazuiemy, żeby pod winą sta grzywien na żyda nie smiał żyd chrześcianina utriusque sexus, za sługę sobie przyimować: a chrześcianin aby też żaś żydowi nie służył pod więzieniem. A iżby się to działo we wszystkim, tak w naszych, iako też w duchownych, y pańskich mieściech, y miasteczkach: roskazuiemy, żeby tego starostowie y burmistrzowie mieysc onych doyzrzeli, y statut ten exekwowali. A wszakże to rozumieć się ma o czeladzi domowey utriusque sexus, ktorąby sobie w domiech swych chować mieli. Sexus rozumiano bydź ma o furmaniech, wołowcach, ktorych w drogach na czas potrzebować y naymować muszą“. (Prawa, Konstytucye y Przywileie krolewstwa Polskiego i Wielk. xięstwa Litewskiego... Warszawa, 1733. T. II, стр. 690—691).

Примѣчаніе II-е: Вопросы о поступленіи православныхъ въ услуженіе къ евреямъ, а также о покупкѣ у послѣднихъ мяса обсуждались на Кіевскомъ соборѣ 1640 года и рѣшены были въ отрицательномъ смыслѣ. „12 dnia septembra“ (читаемъ въ брошюрѣ К. Саковича—Sobor Kiiowski schismaticki) „po obiedzie czytano kanony, aby żydom kucharki Ruskie nie służyły, y żeby mięsa Ruś u żydow nie kupowała, bo poskromiwszy y poplugawiwszy chrześcianom przedaią“. (Русская Историческая Библіотека, т. IV, стр. 37).

и вождь славенъ народу и людей своих (которому, Боже, дай долгоденствующее на многія лѣта здравіе); з милости своей пастырской забѣгаючи тому усердно, абы болшъ образа маестату Бозскому оттоля ся не дѣяла, абы въ таковых службахъ христіане будучи в запомнене о Богу, творци своем, в Троици Святой едином, не приходили, душъ своих, що болшого быти не может, безъ набоженства, молитвъ, постовъ, свят пошановане, без сповѣди и насвятѣйших Сакраменътовъ не тратили, а згола без Бога правдивого не зоставали, з великои своеи милости, святобливости и побожности, дбаючи, яко панъ чулый о народѣ своем и помноженю кролевства своего христіанского, а выбавляючи з тои незбожнои глубины унуреных в той пропасти безбожного жидовства, унѣверсалы въ панствах своихъ выдати росказал, под винами тамже описаными, абы болше у проклятыхъ жидовъ жаден з христіанъ въ службѣ домовои не знайдовался, толко тойже унѣверсалъ в собѣ ширеи во Львовѣ дня ҃кг мѣсяца іюля, року теперешнего ҂ахнг, под бытност его кор. милости, пана нашего милостивого, выданый и оголошеный опѣвает. Хотячи и мы с повинности нашое пастырское, почуваючися в урядѣ нашом архиерейском, на що нас Богъ вседержитель поволал, о стадѣ овечок наших словесных, абы въ блуды и росхищеніе волков драпѣжных не приходили, пред ся взятя наше ку доброму их животу до скутку привести, повагою нашею и властію пастырскою рисказалисмо и росказуем, абы от поданя и публикованя по церквах зъ амбоны сего нашего унѣверсалу челяд христіанского народу нашего обоеи плоти—мужское и женское, старые и молодые не толко въ службу в тых невѣрных проклятых неприятелей Божіихъ Троици Пренасвятѣйшей блюзнерцовъ жидовъ, омраченных недовѣрством, и ругателей імени христіанского так тут во Львовѣ, яко теж и по инших мѣстах, мѣстечках и селах во всеи диецезіеи нашой и епархіеи Лвовской, Галицкой и Каменца-Подолского не знайдивали, и на тые службы жадным и найменшим даткомъ не затягали и зводитися не давали, леч и живность до покарму належачих вшелякихъ, то ест хлѣба, мяса, сыров

и иних речий, так теж трунъков, до напоев служачих, яко то: молок, медов, винъ, пивъ, оцтов и инъшихъ, которым колвекъ именемъ названых, у тыхже христоубийцов,—жидов бридких, геенѣ (огнѣнои діаволу и ангелом его, идеже червь не умирает и огнь не угасает, проданых, куповати, брати од нихъ и з ними ясти, пити не важилися подъ клятвою святых богоносных отецъ и учителей церковныхъ вселенских и нашем архиерейским неблагословеніем, отлучаем от церкви и сполечности зъ христіаны, поневажъ и от всякого чистѣйшими покармы и напоями христіанъскими бридятся, своимъ зас чародѣйным покармом и напоем лестячи людей христіанскихъ в обжорство, пянство, блуд, нечистоту, прилюбодѣяніе, забойство, доброго имѣнія утрату, затвердѣлость сердца, разлучающе от любве Божей во отчаяніе спасенія, во пропаст грѣхов смертелных приводят, якож тому всему злому забѣгаючи, иж если бы от сего часу, который з народу нашего той волѣ нашой и розсказаню архиерейскому спротивился, и чинити вспротивно важился, теды таковаго и таковых святыхъ богоносных отецъ, святыхъ Апостолъ и наше архиерейское неблагословеніе зараз вкладаем, и тых, которіе з ними преставали, от всякого порядку добродѣйства церковнаго и от всякого приобщенія вѣрныхъ Божіих, яко трутом заражоные члонки, отлучаем и отдаляем, приказуючи вам всѣм в посполитости священноеромонахом, протопом и презвитеромъ, абысте жаден з вас без всякого самомнѣнія и прекословія, такъ тепер, яко и на потомъ, помененным особамъ въ службѣ предреченои жидовской знайдуючимся и покармовъ албо напоевъ яких колвекъ до тыхъ же беззаконных жидовъ Гоморѣ и Содомѣ, нечистотою подобных, невѣруючих в слово предвѣчное Бога Саваоѳа, заживаючим, а купуючим не важилися жадных порядковъ церковныхъ христіанъских отправовати: до церкве не пускати, сповѣди не слухати и инших сакраментов церковныхъ, анѣ теж насвятѣйшое Еvхаристіи оным преступником дѣляти до того часу, ажъ поки в чувство и исправленіе не привернутся, а нам, епископови своему, не смирятся, и таковых послуг безчинъных, заразливых покармовъ и

напоевъ жидовских не понехают, проклят бовѣм всяк, иже не творит и не хранит наказанія, слухати святых і богоносных отецъ; вѣдаючи при том же, ежели бы который з вас, любь з іеремонахов, люб з презвитеров важился найменшои особѣ з помененыхъ, порядок яковый христіанъский чинити, до набоженства церковного припускати, албо сакрамента адмѣнѣстровати и найсвятѣйшую Еvхаристію давати, албо жебы з таковыми такъ духовные, яко и мирскіе люде народу нашего переставали, таковый каждый под неблагословеніе наше архиерейское подпадати повинен будет и канонного караня за найменшею вѣдомостю и інстанъціею інстигатора суду нашего духовнаго и его делятора не уйдет, що повиннысте всѣ сполне з послушанія своего ку нам, пастыреви своему, выполняти, жичачи собѣ ласки Божей и нашего архиерейского благословенія, которого вам завше мѣти зичим. А для лѣпшей вѣры и певъности печат нашу епископскую при подписѣ руки нашое власное притиснути росказалисмо.

Писан ве Львовѣ, при церквѣ нашои столечнои святого великомученика Христова Георгія, дня ꙇ҃ꙁ, мѣсяца септевря, року ҂ахнг.

Copia litterarum Arseny Żeliborsky, episkop Ruth. Leopol. anno 1653, die 17 septembris Leopoli.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 608.

CCXXVI.

1656 года, 20 апрѣля. Письмо гетмана Богдана Хмѣльницкаго къ царю Алексѣю Михайловичу о двухъ старцахъ Скитскаго монастыря: Григоріѣ и Іоаннѣ, ѣдущихъ въ Москву за милостыней, съ просьбою дать имъ милостыню. Докладъ и подача корму старцамъ по 8 денегъ въ день и по двѣ кружки меду и пива, а служкѣ ихъ по 4 деньги въ день и по 2 чарки меду и пива.

Божиею милостию государю, царю и великому князю Алексѣю Михаиловичу всеа Великиа и Малыя и Бѣлыя Росии самодержцу Московскому, Киевскому, Владимерскому, Новгородскому, царю Казанъскому, царю Астраханъскому, царю Сибирскому, государю Псковъскому и великому князю Литовскому, Смоленъскому, Тверскому, Волынскому, Подольскому, Югорскому, Пермъскому, Вяцкому, Болгарскому и іныхъ государю и великому князю Новагорода Низовские земли, Черниговскому, Резанскому, Полоцкому, Ростовскому, Ярославскому, Белоозерскому, Удорскому, Обдорскому, Канъдинскому, Витебъскому, Мстиславскому і всеа Сѣверныя страны повелителю и государю Иверские земли, Карталинъскихъ и Грузинскихъ царей, и Кабардинские земли, Черъкаскихъ и Горскихъ князей, и инымъ многимъ государствамъ и землямъ Восточнымъ и Западнымъ и Сѣвернымъ отчичу и дѣдичу, и наслѣднику, и государю, и обладателю, вашему царскому величеству.

Богданъ Хмелницъкий гетманъ зо всѣмъ войскомъ вашего царского величества Запорожъскимъ до лица земли низко чоломъ биемъ.

Угледѣвши теперъ часъ приспокойный, и проезж... дороги одвсюл волныи и безъпечныи, старцы общежителнаго монастыра православного Скитъского Воздвижения Чесного и Животворящаго Креста Господня едутъ з грамотою...мъ, одъ вашого царского величества здавна наданою, до тебе великого государя, царя нашего и великого князя Алексѣя Михаиловича всеа Великия и Малыя и

Бѣлыя Росии самодержца и многихъ государствъ и земель Восточъныхъ и Западныхъ и Сѣверныхъ отчича и дѣдича, и наслѣдника, и государя, и обладателя, твоего царского величества, по указу давному вашого царского величества по милостиню святую, которыхъ старцовъ Скитъскихъ: Григория и Іоана, мы, прямие и вѣрние слуги вашого царского величества, любезнѣ прияхомъ, воскорѣ со всякою честию до просвѣтлого вашого царского величества послати отпустихомъ, обмисливше проездъ безпечный, универсалъ нашъ для всякая чести и пошанованья дорозе старцомъ тѣмъ Скитъскимъ далисмо, закоторими старцами Скитъскими и мы, упадая до ногъ вашого царского воличества, низко чоломъ биемъ и молимъ вашого царского величества, жебысь ваше царское величество тѣхъ старцовъ Скитъскихъ оглядати пресвѣтлое лице вашого царского величества сподобилъ и неисчетную милостивую ласку од пресвѣтлой полати вашого царского вел. тѣмъ старцомъ Скитъскимъ показать рачилъ. Паки молимъ, да подастъ Богъ всемогущій в многие времена вашому царскому вел. на престолѣхъ ваш. царского вел. долголѣтне царствовати. Данъ з Чигирина дня 20 априля 1656. Вашого царского вел. прямие и вѣрние слуги и подданные Богданъ Хмелницкий, гетманъ войска вашого царского величества Запорозкого.

Выписать о корму. Написано в доклад: В нынешнем во 164-м году приѣхали ко государю, царю и великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Великія и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержцу из-за Порогъ Скиткого монастыря старцомъ Григоріе да Іван бити челомъ о милостине, а с ними служка. А почему им давати государева жалованья поденного корму и питья, і о томъ какъ государь укажетъ. А в прошлыхъ годѣх давано государева жалованья поденного корму і питья приѣзжимъ старцомъ, которые приѣзжаютъ ко государю к Москве бити челомъ о милостине старцомъ по 8 денегъ человѣку, да имъ же питья воды по 2 кружки меду, по 2 кружки пива; служкамъ по 4 деньги, питья по 4 чарки вина, по 2 кружки пива человѣку на день.

164-го июня въ 1 день государь пожаловалъ Скитского монастыря старцамъ, велѣлъ имъ своего государева жалованья поденного корму давати по осми денегъ на день, да питья противъ прежнего по 2 кружки меду, по 2 кружки пива на день, слушке ихъ по 4 деньги на день, по 2 чарки вина, по 2 кружки пива на день *).

Московскій Архивъ Министерства Иностранныхъ Дѣлъ, Малороссійскія дѣла 1656 года, мѣсяцъ май, № 7.

---

*) Въ слѣдующемъ году, т. е. 1657 г., 9 марта, опять Богданъ Хмѣльницкій обратился съ челобитной къ царю Алексѣю Михайловичу, прося у него разрѣшенія для старца Креховскаго Пустынно-Преображенскаго монастыря, основаннаго схимникомъ Іоилемъ около 1618 года, Василія съ братіею пріѣхать въ Москву для испрошенія милостыни и государевой грамоты на проѣздъ въ Москву во второй годъ за милостыней (Московскій Архивъ Министерства Иностранныхъ Дѣлъ. Малороссійскія дѣла 1657 г., марта 9, № 5. Акты Ю. и З. Р., т. Ш, №№ 376 и 380. Львовскій Ставропигіальный Архивъ, № 671.

CCXXXVII.

1657 года, 1 августа. Пріѣздъ въ Москву посланныхъ Львовскимъ, Галицкимъ и Каменецъ Подолскимъ епископомъ Арсеніемъ Желиборскимъ игумена соборной церкви Успенія Пр. Богородицы въ Галичѣ Иларіона и протопопа соборной церкви св. Георгия Михаила съ просьбой о милостынѣ на церкви разоренныя татарами.

Государю, царю и великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Великия і Малыя і Бѣлыя Росиі самодержцу холопи твои: Микитка Зузинъ, Микитка Наумовъ челомъ бьютъ; в нынешнемъ во 165-мъ году июля въ 18 день по твоему государеву, цареву і великого князя Алексѣя Михаиловича всеа Великия і Малыя і Бѣлыя Русиі самодержца указу и по грамоте из Посолского приказу за приписью дьяка Ѳѳима Юрьева отпустили мы холопи твои из Путивля к тебѣ великому государю к Москве Львовского архиепископа Арсения игумна Илариона да протопопа Михаила да людей ихъ два человѣка, а в приставехъ с ними послали путивльца Романа Маклокова и подводы, і в дорогу до Москвы корму имъ дали; а что в дорогу до Москвы дано корму, и тому мы холопи твои послали роспись с сею отпискою вмѣсте, а отписку и роспись велѣли подать и про нихъ игумна и протопопа объявить в Посолскомъ приказе дьякомъ: думному Алмазу Івану да Ѳѳиму Юрьву.

Указалъ великиі государь игумена і протопопа принять и дворъ дать и о корму выписать и на примѣръ выписать дорожной кормъ, что имъ дано в Путивле в дорогу до Москвы.

Роспись, что дано Львовскому игумену Илариону да протопопу Михайлу в дорогу до Москвы корму на две недѣли маия съ 18-го числа. Игумену Илариону по осми денегъ на день, протопопу Михайлу по шести денегъ на день, людемъ ихъ двумъ человѣкомъ по три деньги на день человѣку і всего рубль тринатцать алтынъ две денгі. Діакъ Микита Наумовъ.

Написано в докладъ:

В нынешнемъ во 168-мъ году августа в 1 день приѣхали к великому государю, царю і великому князю Алексѣю Михайловичю всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержцу к Москве бити челомъ о милостине Лвовского архиепископа Арсения игуменъ Іларионъ, да протопопъ Михайло, да людей ихъ два человѣка. А по Путивльской отписке боярина і воеводы Микиты Алексѣевича Зузина да дьяка Микиты Наумова дано имъ государева жалованья поденного корму от Путивля до Москвы на 2 недѣли: игумену по 8 денегъ, протопопу по 6 денегъ, служкамъ ихъ двемъ человѣкомъ по 3 деньги человѣку на день. А на Москвѣ почему имъ давати государева жалованья поденного корму и питья, и о томъ какъ великиі государь укажетъ. И выписано на примѣръ игумену: в прошломъ во 161-мъ году приезжали ко государю к Москве бити челомъ о милостине из Литовские стороны Буйницкого монастыря игуменъ Ѳеодосей, да старей Лаврентей, да служекъ два человѣка, а государева жалованья давано имъ поденного корму и питья: игумену по 10 денегъ да питья изъ новыя чети по 2 кружки меду, по 2 кружки пива; старцу по 8 денегъ да питья по кружке меду, по 2 кружки пива; служкамъ по 4 денги да по 2 кружки пива человѣку на день. Во 162-м году приезжалъ ко государю к Москве бити челомъ о милостине Киевские области Межигорского монастыря игуменъ Варнава, а с нимъ черной попъ, да дьяконъ Мелентей, пономарь Тимоѳѣй, да игумновъ племянникъ, да служка. А государева жалованья давано имъ поденного корму и питья: игумену по 2 алтына, по 2 деньги, да питья из новые чети по 2 кружки меду, по 3 кружки пива; черному попу по 10 денегъ да питья по кружке меду, по 2 кружки пива; дьякону и пономарю и ігуменскому племяннику по 8 денегъ, да питья по 2 кружки пива человѣку на день; служке по 4 денги да по кружке пива на день. Протопопу выписано напримѣр: в прошломъ во 162-м году приезжалъ ко государю к Москве бити челомъ о милостине ис Киева Терехтемировского монастыря с строителемъ старцомъ

Ѳеоѳаномъ Конотопской протопопъ Дмитрей, а государева жалованья давано ему поденного корму по 10 денегъ да питья по 2 кружки меду, по 2 кружки пива на день. Велѣлъ имъ давать своего государева жалованья поденного корму и питья противъ Межигорского игумна, и попа, и служекъ. Августа въ 3 день в новую четь. Пожаловалъ великиі государь, царь і великиі князь Алексѣй Михаиловичь всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росіи самодержецъ Львовского игумена Илариона, да протопопа Михаила, да людей ихъ дву человѣкъ, велѣлъ имъ давати своего государева жалованья поденного питья августа съ 3-го числа до тѣх мѣстъ, покамѣста они на Москвѣ побудутъ: игумену по две кружки меду, по три кружки пива, протопопу по кружке меду, по две кружки пива, людемъ ихъ дву—человѣкомъ по кружке пива человѣку на день, питьѣ велѣть давать в готовыхъ судѣхъ. С оборотомъ. Того жъ дни в болшой приходъ. Пожаловал великиі государь, царь і великиі князь Алексѣй Михаиловичь всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержецъ Львовского игумена Илариона, да протопопа Михаила, да людей их дву человѣкъ, велѣл имъ давати своего государева жалованья поденного корму августа съ 3-го числа покамѣста опи на Москвѣ побудутъ: игумену по 2 алтына, по 2 денги, протопопу по 10 денегъ, людем их 2 человѣкомъ по 4 деньги человѣку на день. С оборотомъ. За приписью дьяка Еѳима Юрьева.

Царю, государю и великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержцу бьютъ челомъ богомолцы твои города Лвова посланый от епископа Лвовского Арсения Желиборского соборные церкви Успения Пречистые Богородицы игуменъ Иларионъ, крилоса Галицкого, да соборные церкви святого великомученика Георгия протопопъ Михайла. В прошлом, государь, во 165-м году прислал насъ богомолцовъ твоихъ епископъ Лвовскиі побить челомъ тебе государю праведному о церковномъ строениі и о милостине и о своей бѣдности, что твое царьское богомолье церкви Божиі от нахожения татарского разорились, образы попорчены и переколоты и книги і одежды

архиіерѣйския и сосуды церковныя поиманы, а построить, государь, того церковного строения нечимъ, взять негдѣ. Милосердыі государь, царь и великиі князь Алексѣй Михаилович всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержецъ, пожалуй насъ богомолцовъ своихъ своимъ царьскимъ жалованьемъ на милостину и на церковное строение, какъ тебе—милосердому государю Богъ известитъ. Царь, государь, смилуйся, пожалуі. Государь пожаловалъ, велѣлъ выписать.

И в Посолскомъ приказе выписано: В прошломъ во 165-мъ году в августе мѣсяце приѣхали к великому государю, царю и великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержцу бити челомъ о милостине Лвовского архиепископа Арсения игуменъ Иларионъ да протопопъ Михайло, а с ними людей ихъ 2 человѣка. А писал об них к великому государю Лвовской архиепископъ Арсеней, что послал онъ—архиепископъ к великому государю бити челомъ о милостине того игумена и протопопа і велѣл объявить, что были-де в Малой Росіи в Галиче церкви Успения Пречистые Богородицы да великомученика Георгия, а из начала-де тѣ церкви создание было предковъ благочестивыхъ великихъ государей царей і великихъ князей Росиіскихъ, а ныне де тѣ церкви разорены и опустошены, а построить-де ему тѣхъ церквей нѣчимъ, і великиі—б государь пожаловалъ ево архиепископа своимъ государевымъ жалованьемъ милостиною и на церковное строенье, какъ ему-великому государю Богъ известитъ. А игуменъ Иларионъ и протопопъ Михайло бьютъ челомъ великому государю: в прошлом-де во 165-м году присланы они к великому государю бити челомъ о милостине и о церковномъ строеніи от Лвовского архиепископа Арсения и что—б великиі государь пожаловал ихъ своимъ государскимъ жалованьемъ на милостину и на церковное строенье, какъ ему великому государю Богъ известитъ. І выписано на примѣр архиепископу: В прошломъ во 154-мъ году присылалъ к великому государю бити челомъ о милостине Киевской митрополитъ Петръ Могила Печер-

ского монастыря игумена Илинарха, а с нимъ слуг 8 человѣкъ. А государева жалованья дано ему—игумену 40 соболей въ 25 рублевъ, да в монастырь послано на милостину 50 рублевъ, служкамъ дано по 4 рубли человѣку. Во 165-м году приезжалъ ко государю к Москве ис Киева Межигорского монастыря старецъ Иоакимъ Савеловъ, а государева жалованья послано с нимъ старцомъ в монастырь на милостину и на церковное строенье соболми на 100 рублевъ. Да греческихъ монастырей архиепископомъ давано государева жалованья на церковное и на монастырьское строенье соболми по 50, и по 60, и по 70, и по 80, и по 100 рублевъ въ монастырь.

Игумену и протопопу выписано напримѣр: В прошломъ во 162-м году приѣзжалі ко государю к Москве бити челомъ о милостине Киевские области Межигорского монастыря игуменъ Варнава да Киевские ж области Конотопской протопопъ Дмитрей, а с ними служекъ ихъ 2 человѣка. И дано имъ государева жалованья на милостину: Игумену камка-адамашка, 40 соболей въ 25 рублевъ, денегъ 20 рублевъ, да в монастырь послано на милостину соболми на 30 рублевъ. Протопопу соболми на 20 рублевъ. Служкамъ по паре соболей, по 2 рубли пара, денегъ по 2 рубли человѣку. Во 165-м году приезжали ко государю к Москве бити челомъ о милостине Лвовского уѣзду Креховские пустыни строитель старецъ Васьянъ, а с нимъ черной попъ, да дьяконъ, да послушникъ старецъ Іванъ. А государева жалованья дано имъ на милостину: строителю камка—адамашка, 40 соболей въ 20 рублевъ, денегъ 15 рублевъ. Черному попу и дьякону по 40 куницъ меншие цены, денег по 6 рублевъ человѣку. Послушнику сукно доброе, денегъ 2 рубли, да тому—ж послушнику по ево челобитью дано к прежнему в прибавку 6 рублевъ. Да в монастырь ихъ дано на милостину и за святыню соболми на 50 рублевъ. А после того дано ему строителю на монастырьское и на церковное строенье по подписной челобитной соболми ж на 150 рублевъ. Челобитная о томъ в Сибирскомъ приказе. А им государева жалованья за приѣзд

на милостиню: игумну камка-адамашка смирная, 40 соболей въ 20 рублевъ, денегъ 15 рублевъ, протопопу 40 куницъ, денегъ десять рублевъ, слушкамъ 2-м человѣкомъ по паре соболей в палто (sic) рубли пара, да по сукну по доброму, да по 2 рубли денегъ, и отпустить с Москвы, и дать четыре подводы.

Лѣта 7166 го сентября въ 15 день по государеву, цареву и великого князя Алексѣя Михаиловича всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержца указу околничему Родиону Матвѣевичю Стрешневу, да дьякомъ: Александру Дурову, да Томилу Истомину, пожаловалъ великиі государь, царь і великиі князь Алексѣй Михаиловичь всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержецъ Лвовскаго архиепископа Арсения игумена ево Илариона, да протопопа Михайла, да людей ихъ дву человѣкъ, велѣлъ имъ дати своего государева жалованья за приѣздъ ихъ на милостину: игумену пятнатцать рублевъ, протопопу десять рублевъ, служкамъ по два рубли человѣку. И по государеву, цареву и великого князя Алексѣя Михаиловича всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержца указу околничему Родиону Матвѣевичю Стрешневу и дьякомъ: Александру и Томилу учинити о томъ по государеву указу.

Лѣта 7166-го сентября въ 14 день по государеву, цареву і великого князя Алексѣя Михаиловича всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержца указу боярину князю Алексѣю Никитичю Трубецкому, да дьякомъ: Григорью Протопопову да Федору Іванову. Пожаловалъ великиі государь, царь и великиі князь Алексѣй Михайловичь всея Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержецъ Лвовскаго архиепископа Арсения, велѣлъ к нему послать своего государева жалованья з Галицкимъ игумномъ Илариономъ да с протопопомъ Михайломъ на церковное строение и на милостину два сорока соболей по сту рублевъ, а игумена Илариона пожаловалъ великиі государь, велѣлъ ему дать своего государева жалованья за приѣздъ на милостину сорокъ соболей в дватцать рублевъ, служкамъ ево двумъ человѣкомъ по паре соболей по полу-

тора рубли пара человѣку. И по государеву, цареву і великого князя Алексѣя Михайловича всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержца указу боярину князю Алексѣю Никитичю Трубецкому и дьякомъ: Григорью и Өедору учиниті о томъ по государеву указу. Того ж числа въ Казенной приказъ. Пожаловалъ великиі государь, царь і великиі князь Алексѣй Михаиловичь всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержецъ Львовского архиепископа Арсения игумена ево Илариона, да протопопа Михайла, да людей ихъ дву человѣкъ, велѣлъ имъ дать своего государева жалованья за приѣздъ ихъ на милостину: игумену камка—адамашка смирная, протопопу сорокъ куницъ, служкамъ по сукну по доброму человѣку. С оборотомъ. Лѣта 7166-го сентября въ 15 день по государеву, цареву и великого князя Алексѣя Михаиловича всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержца указу околничему Родиону Матвѣевичю Стрешневу, да дьякомъ: Александру Дурову, да Томилу Истомину. Пожаловалъ великиі государь, царь і великиі князь Алексѣй Михаиловичь всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержецъ Львовского архиепископа Арсения игумена ево Илариона, да протопопа Михайла, да людей ихъ дву человѣкъ, велѣлъ имъ дати своего государева жалованья за приѣздъ ихъ на милостину: игумену пятнатцать рублевъ, протопопу десять рублевъ, слушкамъ по два рубли человѣку і для ихъ иноземчества дать мѣлкими серебряными денгами; и по государеву, цареву і великого князя Алексѣя Михаиловича всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержца указу околничему Родиону Матвѣевичю Стрешневу и дьякомъ: Александру и Томилу учинити о томъ по государеву указу. Діакъ Еөимъ Юрьевъ.

Лѣта 7166-го сентября въ 20 день по государеву, цареву и великого князя Алексѣя Михайловича всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержца указу боярину Івану Ондреевичю Милославскому да дьяку Павлу Симановскому указалъ великиі государь, царь и великиі князь Алексѣй Михайловичь всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержецъ отпустить с Москвы Львовского

архиепископа игумена его Илариона, да протопопа Михайла, да служекъ ихъ дву человѣкъ, а в приставех с ними послать Путивльские съѣзжие избы подьячего Ивана Назарьева, и от Москвы до Путивля, и до первого Черкаского города игумену и протопопу дати подводы по указу, а подьячему до Путивля; а игуменъ и протопопъ великому государю бьютъ челомъ о ш(ес)ті подводахъ. И по государеву, цареву и великого князя Алексѣя Михаиловича всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержца указу боярину Ивану Ондрѣевичю Милославскому и дьяку Павлу учиниті о томъ по государеву указу. За приписью дьяка Ѳеима Юрьева отдана Путивлскому подьячему Ивану Назарьеву. Въ Путивль: по нашему великого государя указу отпущены с Москвы Львовского архиепископа Арсения игуменъ Иларионъ, да протопопъ Михайло, да 2 человѣка служекъ, а в приставехъ с ними посланъ Путивльские съѣзжие избы подьячей Иванъ Назарьевъ. І какъ к вамъ ся наша грамота придетъ, а игуменъ, и протопопъ, и подьячей Іванъ в Путивль приѣдутъ, и вы, тому игумену, и протопопу, и служкамъ ихъ давъ пристава и подводы, ис Путивля отпустили в наши Черкаские городы, на которые городы они ѣхать похотятъ, без задержанья. Писанъ на Москвѣ лѣта 7166-го сентября въ 24 день. За приписью дьяка Ѳеима Юрьева.

Московскій Архивъ Министерства Иностранныхъ Дѣлъ. Польскія дѣла 1657 года, августа 1, № 21.

CCXXIX.

1659 года, 15 декабря. Письмо Діонисія Балабана, митрополита Кіевскаго и Галицкаго, къ Львовскому Ставропигіальному братству относительно о. Зосимы Согникевича, котораго митрополитъ рекумендуетъ братству съ самой лучшей стороны, разрѣшаетъ ему служить и проповѣдывать и переговорить съ братствомъ относительно того, гдѣ онъ вмѣстѣ съ своимъ клиромъ будетъ хранить свое здоровье и выражаетъ желанье имѣть „мѣсце" во Львовѣ.

Благочестивымъ и христолюбивымъ их мил(остямъ) паномъ всѣмъ купно братии крестоносныя церкви Успения Пресвятой Богородица Лвовъскои намъ в Духу Святомъ возлюбленънымъ сыномъ архиерейское благословение.

Приимуючи вдячне от мил(остей) ваших листовное здоровя моего навижене, а особливе печалованье о помножене хвалы Божои и науки побожнои, абы пры церкви крестоснаго брацтва м(илостей) в(ашихъ) квитнула; на прозбу м(илостей) в(аших) позволили есмо и благословили велебному в Богу отцу Зосими Согникевичу ресидовати божественъную целебровати литургию и казане проповидати в церкви брацкой Лвовъской, которого, яко святобливого мужа, высокою наукою и працею около добра церковного в церкви Божой от часу немалого заслужоного, власною инъстанъциею пастырскою охотне мл. в. залецаемъ, обецуючи по онымъ, ижъ в кождомъ часи найдуючис в духовной своей межи милостями вашими фунъкции, годний в святобливости и законъномъ статку освѣдчит з себе прикладъ, не чинячи тщои надѣи мл. вашимъ и инътерцесъсии нашои. А же взглядомъ теперешних небезпечныхъ часовъ потреба намъ вчасне упатровати, где бы, стережи Боже навалности якои от неприятеля, мѣли есмо здорове наше уносити и хоронити з клиромъ и дворомъ нашимъ, в томъ устне томужъ отцу Зосими з мл. ваш. розмовити злецилисмо, жа-

даючи пастырско по мл. ваших, абысмо тамъ же в Львови могли мѣти мѣсце. В чомъ на декларацию прудкую очекиваемъ и повторнее наше мл. в. препосылаемъ благословение. В Хорохоринѣ дня ЕІ декеврия, року ҂АХНѲ.

Ваших милостей нам в Духу Святомъ велце возлюбленных сыновъ всѣх благозычливый пастыр Діонисій Балабанъ, архиепископъ, митрополит Киевский, Галицкий и всея Россия, ехарха святого ѳрону Константинополскаго, рукою власною.

Благочестивымъ и христолюбивымъ их мл. паномъ купно всеи братии крестоносного братства при церкви Успения Пресвятои Богородица в Львовѣ намъ в Духу Святомъ возлюбленнымъ сыномъ да вручится.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 620.

CCXXX.

1661 года. Уставъ Мостискаго братства, утвержденный Антоніемъ Винницкимъ, епископомъ Перемышльскимъ и Самборскимъ.

Предословіе ко всѣмъ благовѣрнымъ християномъ всякаго чина, возраста же, и всякаго сана и ктиторомъ св. великомуч(еника) Христова Георгия.

„Возлюбленные! возлюбимъ другъ друга, якоже Богъ насъ возлюби. И яко любы отъ Богъ естъ и розумѣетъ Бога. А не любяй,

не позна Бога: яко Богъ любы естъ", то естъ корень, и верхъ, и конецъ любовъ. И ничтоже ей уподобитися можетъ. И идеже аще любовъ оставится, вкупѣ расторгнутся, а безъ нея убо ни едино дарованіе Божіе не состоится. Того ради и апостолъ глаголетъ: „житие ваше имуще добро во языцехъ, всѣхъ почитайте, братство возлюбите, Бога ся бойте". Яко пише, „идеже бо рече васъ два, или трые будете собранны во имя Мое, ту есмь посредѣ ихъ". И паки: „вселюся въ нихъ, и похожду, и буду имъ Богъ, и тые будутъ Мнѣ людіе. И буду имъ во Отца, и тые будутъ мнѣ во сыны и дщеря", глаголетъ Господь вседержитель. Церковное же рече Апостолъ братство сирѣчъ именуется всѣхъ едностъ и любовъ. „Вы есте церкви Бога жива", яко выже описано. И паки глаголю: „поревнуимъ народомъ вѣровавшимъ, им же бѣ сердце и душа едина, и ни един же, что отимѣеся, своего глаголеши быти, но вся мяху имъ обща. Благодат же бяше велия на восѣхъ васъ. Смиренномудриемъ другъ друга честию болша творяща". И имуща едину мысль, едино мудрствующе, и ничтоже ко иному противяся, но ко смиреннымъ сочетающеся, и с ними вкупѣ похваляющеся. Не имѣніемъ бо и крещеніемъ, точию християнъство наше совершается, но и братолюбиемъ. „Подадите", та бо рече: „въ вѣрѣ вашей добродѣтел, въ добродѣтели же разумъ, въ разумѣ же воздержаніе, во воздержаніи же терпеніе, въ терпеніи же благочестие, во благочестии же братолюбие, во братолюбие же любовъ нелицемѣрну. Симъ во васъ сущимъ, и множащимся не празнихъ, ниже безплодныхъ васъ сотворит въ Господа нашего Іисусъ Христа познаніе", Ему же буди слава со Отцемъ и Святымъ Духомъ нынѣ и присно и во вѣки вѣковъ. Аминь.

Лістъ благословенный братству Мостискому, церкве Божой святого великомученика Христова Георгия, и всѣмъ православнымъ християномъ во градѣхъ или веси живущих: Благословеніемъ, Отца и совершеніемъ Сына, и дѣйствомъ Святаго Духа, мы, Антоній Винницкій, милостію Божиею епископъ Премыскій и Самъборский і проч. По дару Святого Духа, повеленіемъ Господа нашего

Исуса Христа и апостольским преданием, и святых отец учением, совѣтом же богодухновеніх писаний и пастырским учением, благословляем всѣх православных християн закона нашего греческого братство церковное имѣти и всѣ обычаи сего богодухновеннаго и Богу угоднаго братства, в книзѣ сей написанныя, храните, юже аз, Антоній Винницкий, епископ Премыскій и Самъборский, братству Мостискому, церкве св. великомуч. Христова Георгия, печатию моею назнаменовал и предах, и по печати все благоизволих во вѣчныя роды, вѣчно и незиблемо держати и творити благословляем. Братию же непокоряющихся истинѣ и соблазнъ инѣм из себе дающим сим листом нашим повелѣваем и благословляем намесникови, или священникови, еже бы братія моляху, пред всѣми людми в церкви от братства отлучити, яко преступника слюбу своего. „Обличиши“, бо рече, „обличеніе ближняго твоего, и не приимеши о том грѣха“. И паки „аще согрѣшит брат твой пред тобою, иди, обличи его между собою и тѣми единѣм. Аще тебе не послушает и тѣх, повѣжъ церкви, и аще и церковъ преслушает, будет яко язычник и мытар“. И еще „измѣте от себе злаго, и яко члонка гнила, отлучайтеся всякаго брата безчинна ходяща и не примѣшайтеся с ним, да посрамится. Еда бо рече: отлучится горшее, тогда лучшему совокупится небо, любве ради заповѣдей Божиих“. А ктобы сему был противен и разорял братство церковное: аще епископ, или поп, или причетник церковный, или протопоп, или кто от мирских, на таковаго буди неблагословеніе нашего смиренія. А вас братию еже о Христѣ со всѣми повинующейся истинѣ благословим, и вас Богови братолюбия сохранит и умоножит Господ Бог и Спас Исус Христос. А наше смиреніе пастырства на чадех и на дѣтѣх ваших, нынѣ, и присно, и во вѣки вѣком. Амин.

Упис до братства Мостиского святого великомученика Христова Георгия. Хто бы ся хотѣл уписати, ли мещанин, или шляхтич, или обций, или и женского полу.

Артикулъ а҃.

Хто бы хотѣл уписатися до братства церковнаго, таковый первие, нѣжли ся упишет, маетъ достатечне вѣдати о всѣхъ повинностях, ниже описанных, вѣдаючи, же имаючи истинѣ волю свою. Мается уписати тымъ способомъ: пришедши до братства, просити мает, абы был за брата уписанъ, слюбуючи постановленю братъства церковного досыт чинити.

Звычай в мѣстах: (в) Вилню и ве Львовѣ: Тыми словы маетъ предъ всею братіею, любо пред старшими братіями въ церкви, положивши два палцѣ на Еvангеліи, а въ нѣкоторых же мѣстахъ в дому братском, ставши пред всею (братіею), тые слова мовитъ, любо тежъ ему проводятъ.

Шлюбъ брата ново уписаннаго.

Я (имя рекъ) слюбую и обецаюся Господу Богу моему, и Святой Пречистой Божой Матери, и всѣмъ Святымъ, и всей братіи церкве нашей, и святому великомученику Христову Георгию ижъ хощу быти вѣрнымъ и зычливымъ во всемъ церкви Божой и послушнымъ братіи нынѣ и завжды, ажъ и до смерти моеи, таемницъ братскихъ жадныхъ нѣкому не обявляти, в братствѣ мовленныхъ. А хто бы ся спротивлял братству, албо мовил що неслушного о братствѣ межи людми обцими, а меновите межи иновѣрными, такому не хочу терпѣти. Але ведлугъ моеи можности хочу ся ему противити. А если бым ся ему не моглъ спротивити и оборонити, теды, освѣдчивши, обецуюся тое братиямъ оповѣсти. Такъ ми Господи Боже дай!

Артикулъ в҃(уписный) [1]).

А по вымовленю тыхъ словъ маетъ дати уписного до головной скрынки братской тое, що сам похощет, ведлегъ преможеня и волѣ своеи. Такъ и воску маетъ дати ведлегъ звычаю. Уписавшис,

каждый з нас маетъ того пилне перестерѣгати, абысмы слюбови своему досыт чинили. Абовѣмъ мовитъ божественное писмо: „яко лучши естъ не обецати, нѣжели обѣщавшися, не исполнити“ (Екклезиястъ глава є҃). „Не даймож устѣй своихъ согрѣшити, и удержимъ языкъ от зла, да не глаголетъ лести“ (Псал. л҃г, 14.).

Артикулъ г҃.(уписный вшелякого стану и шляхецкого) [1]).

Если бы тежъ хотѣлся хто уписати до братства церковного з их милостей велможныхъ пановъ и пановъ шляхтъ, которые не мешкают вставичне в мѣстѣ, тые, яко схадски до братства прибывати и повинностямъ братскимъ досыт чинити не могучи, теды ведлугъ волѣ и ласки своеи албо однымъ разомъ на братство що нададати, албо тежъ прысылати мают. „Кождо бо“, яко Апостолъ мовитъ: „якоже изволеніе имат во сердци своемъ, понеже всяко добродаяніе любитъ Богъ и силенъ естъ всяку благодать изобиловати и седмъ кратъ седморицею воздати в сей вѣкъ и въ будущий“: царство небесное и неизглаголанное веселие святыхъ.

Артикулъ д҃.

Сестры бра(т)ства церковного в братствѣ засѣдати не мают, также теж при справахъ головныхъ и малыхъ бывати не повинны, (кромѣ на погребу повинны быти). Але пришедши до братцства (sic), а отдавши повинность свою, маетъ отити. А может тежъ и прислати през кого повинность до братства.

Артикулъ є҃.

Вси купно братія маютъ того пилно перестерѣгати, абы братъцству и церкви зычливыи были и ведлегъ слюбу своего пред чужимъ не совѣтовали и не творили ничтоже тайно, якоже бо соглядникъ назирает паденію. Ибо и инде рече: „инно ест, яко да не сверху, точию братолюбіе будетъ, но усердно и ражеженно, и

[1]) Что въ скобкахъ, то въ подлинникѣ написано на поляхъ.

не токмо во милостини и во прочиихъ всѣхъ добродѣтелей“. (Сирах. гл. й и ӑі.).

Артикулъ епископскій г҃.

Того ради мы смиренъный, по дару Святаго Духа, повеленіемъ Господа нашего Исуса Христа, совѣтомъ богодухновенныхъ святыхъ писаній, пастырским строениемъ повелѣваемъ и благословляемъ их на братъцство духовное, утверждающихъ еvангелски жити: по апостолскимъ и святыхъ отецъ правиломъ, и тымъ листом во воспоминание придаем християном православным, гражаномъ града Мостискъ во вѣчныя роды и повсюду православнымъ церквамъ. Составляя любовь во вѣри по закону Христовѣ церкве Восточныя и Апостолскому ученію и святыхъ Отецъ преданію творити судъ истинен, и милостыню во потребу братіямъ недостатечествующимъ, и ублажати благихъ и непокаряющихся истиннѣ законнѣ обличити и казнити, непокаяннѣ же прибывающихъ от церкве отлучати, якоже естъ писанно в законѣ: „обличиши обличеніемъ ближняго своего, и не приимеши о томъ грѣха“. Самъ же Христосъ во Еvангеліи рече:.. *И такъ далѣе по артикулъ ѳі выпускаемъ, такъ какъ они цѣликомъ взяты изъ Львовскаго устава*: §§ 1—29, 31—34, 40—41, Памятники, т. III, № 1, стр. 4—21.

Артикулъ к҃.

До братцства пришедши порожнихъ слов и непотребныхъ мовъ нѣкоторые чинити не маютъ. Бо если бы якие справы братству потребные, около чого бы ся мѣли всѣ забавляти братія, теды старостове рочные маютъ того доглядати, абы постановленя с порядковъ братскихъ артикула читано было, а вкратце прочитавши, розыйтися маютъ.

Артикулъ ка҃.

Каждый братъ неделѣ первой и второй, албо и третей, по сходцѣ головной, идучи отъ утрнѣ или службѣ Божой, маетъ до

братцства зыйти и що колвекъ ведлегъ волѣ своеи до скрынки братской меншеи дати; а если бы в церкви не был и не приишѣлъ до братцства, теды прислати маетъ тое, що самъ схочет. А той датокъ на оправу церкви Божой и иных речий и на выжевеня священникови и дякови братскому, рок по року, в роды вѣчные быти мает за отправованя лvтургий святыхъ, албо молебновъ Пресвятои Богородици, ибо рече апостолъ: „не вѣсте-ли, яко дѣлающе священная от свѣтилища ядят, и служащии олтареви со олтаремъ содѣлаются", тако и Господь повелѣ. (1 Коринѳ., гл IX, 13).

Артикулъ кв.

Священникови каждому, который буде при церкви мешкати, каждого року на празникъ и на всякия празники Господския старосты дорочные скарбу братского мают давати на молебен по грош. ѕ, а дяконови грош г. Пишетъ бо: „тако всею силою сотворшаго тя и служителя его не остави, тыи бо бдятъ о душахъ вашихъ, яко слово воздати хотяще, да со радостию сия творят, а не воздыхающе". (Сvрахъ гл., 32; Евр., гл. XIII, 17).

Артикулъ кг.

Если бы который братъ з волѣ Божіей захорѣлъ, повиненъ ознаймити братцству. Братия же, вѣдаючи о томъ, маютъ его навѣжати и призвати до него иереи. Яко пишетъ Апостолъ святый: „болит-ли кто во васъ, да призовет попы церковныя, и да молитву сотворят над ним, помазавша го елеем, во имя Господне, и молитва вѣры спаcетъ болящаго, и воздвигнет его Господь: аще и грѣхи будет сотворил, отпустятся ему". А если бы ся брат преставил, яко то ся часто притрафляет, братия з братцства, трунну купивши, поховати (маютъ). Тим Товия святый, мужъ благочестивъ, от Господа Бога милость получи. (Іаковъ, гл. V, 14—15).

Артикулъ кд.

До лѣхтаря о трыйцяти свѣчахъ з братцства церковного маютъ быти даваны свѣчи, и чистити его маютъ старостове дороч-

ные каждого року в недѣлю средопосную великого поста. Мовит такъ Господь Богъ к Моисею: „да сотвориши свѣтилникъ от злата чиста, и вставиши свѣтила в него, и да свѣтятъ“.

Артикулъ ке.

Мовеня на схадцкахъ братскихъ, якъ старшимъ, такъ и молодшимъ братии волно ест, и слухано быти маетъ. Рече бо Златоустъ святый: «да не презираетъ тѣхъ, иже полезная совѣтуют. Елицы бо аще и подручны сут, и худы, и не расмотряемъ, да на нашемъ станетъ, но да приимем полезная, яже и от других речены сутъ. И тако от Бога мзду приимемъ, и болшая славы насладимся“.

Артикулъ кг.

Вси купно братія, яко едино тѣло сущи, мают того пилне доглядати, яко бы нѣ в чом шкода церкви и братству не была. Братское бо богатство наше естъ. Но Господь рече: «елика сотвористе единому сихъ братій Моих меншихъ, Мнѣ сотвористе. Того ради, братіе, даем взаем, от нихъ же, не уповаемъ взяти». Не точию братству, но и странным, никогда же тя видящу. Господь же рече: «видяй тя в тайнѣ, воздасть тебѣ Господь явѣ». Братству даем ради множайшаго приспѣванія церкве Божия. Кто бо строит Богу земная, тому Господь Богъ строитъ жилище небесное, до которого насъ рач Христе доместити нынѣ, и завжды, и во вѣки вѣком, аминь.

Пришедши теды пред насъ мещане Мостисъские, ктиторове храма святого великаго мученика Христова Георгия, вказали намъ артикулы, списанные для порядку церковного, которые мы, зревѣдовавши, уважаемъ, же сутъ речи барзо добрые и души спасителные, оные подаемъ и утвержаемъ со похвалою. А мещанъ вышъ мененных благословляемъ на сие дѣло благо и повелѣваем, смиреніе наше за ласкою и даровъ и владзого Духа Святаго, Который живот всѣмъ даруетъ, през святыхъ Апостоловъ, учениковъ

Его, данную нам, и всѣмъ, иже вездѣ хотящимъ жити в соузѣ братъства, по уставамъ святыхъ богоносных отецъ, на святыхъ седми вселенских соборах узаконенно, благочестия святого греческаго крѣпко держати и непоколѣбимо, сирѣчъ вѣри святой каѳолической, от восходу плынучей. А держащиися ея вси спасеніе получат, а удаляющейся от нея вси погибнутъ. Вѣрным же Божиимъ людем выбраннымъ—братиямъ братства церковнаго церкве вышъ менованной наказуемъ, да во всемъ повинуются сим артикулам и ведлугъ оныхъ строеніе имѣют в братствѣ, повинующеся другъ другу и честию повышающе. И тако живуще, многолѣтне поживут благомирно, здраво, во всем изобилующе, здѣ любящии благолѣпие храма Божого. А во вѣчных ликостояниях ангелъских и водвореніе со святыми за молитвами преблагословенной Богородици присно Дѣвы Марии, и святого и всехвалнаго апостола и еуангелисты дѣвственника, возлюбленнаго ученика Христова Иоанна Богослова, и святого велико-мученика Христова Георгия и всѣхъ святыхъ. Аминь.

Библіотека Кіевской Духовной Академіи, тетрадь о братствахъ, лл. 14—25.

CCXXXI.

1661—1720 гг. Списокъ лицъ, вписавшихся въ Мостиское братство.

Реестръ братства Мостискаго при церкви святого велико-мученика Христова Георгія.

В року ҂ахѯа нижеи писанніе прияли братство: Василій Галѣръ (преставис року Божія ҂ахпа, януарія дня а) [1]), Григорий Колодѣй (преставис року ҂ахѯе), Василий Попович (преставис року ҂ахпѳ, мая дня д); Ѳеодоръ Гилевичъ (преставис року ҂ахч), Яценътый Ярошовичъ (преставис року ҂ахѯѕ), Іоанъ Гасюкъ (преставис року ҂ахѯг), Іоанъ Баранецкій, коваль, (усѣчен от татар року ҂ахов), Ѳеодоръ Жиловичъ (преставис року ҂ахча), Пантелемонъ Сѣдляр (преставис року ҂ахпг); Іоанъ, маляр, Щирецъкий (преставис), Григорий Дриликъ (преставис року ҂ахѯн), Илия Дриликъ—Щирба (преставис року ҂аѱ), Ѳеодор Жакалович (преставис року ҂ахчѳ), Ѳеодор Колодѣйчик (преставис року ҂ахпе, марта дня д); Миколай Бехъ, тесля, (преставис року ҂ахпд).

В року ҂ахѯд вступили въ братство: Ѳеодор Шумило (преставися ҂ахоѕ), Григорий Шумило (преставис).

В року ҂ахо вступили в братство: Андрей Комарица (преставис року ҂аѱд, февраля дня н), Іоанъ Лазъковичъ (преставис року ҂ахон), Андрей Жакаловичъ, кушнѣр, (преставис року ҂ахчн), Александер Трухановичъ (преставис року ҂аѱв, януария дня і); Ѳеодор Сранъко (преставис року ҂ахо от горѣвки).

В року ҂ахѯе вступили в братство парахияне церкви Руденскои: іерей Василий, презвитер Руденский, Кондратъ Кондрацкій, Миколай Шумовскій парахии Мостиской, Василий Бадовскій (преставис року ҂ахча), Ілія Чухрай парохии Руденской, Іоанъ Кадикъ (преставис року ҂аѱ), Огафія Букувна (преставис).

---

[1]) Заключенное въ скобки приписано позднѣйшею рукою.

В року ҂ахпа прияли братство: Іоанъ Караманъ (преставис), Петро Селецъкій (преставис року ҂а҃ѱд).

В року ҂а҃хпд вступили в братство: Василій Дриликовичъ, Іоанъ Жуковичъ (преставис року ҂а҃ѱа), Андрей Костевичъ (преставися 1707 w samoie в навечерие рождества Христова), Григорій Доманскій (преставися року Божого ҂а҃ѱг).

(В) року ҂а҃хпє (вступилъ въ братство) Василий Щирецкій (преставися).

(В) року ҂ахпѕ (вступили въ братство): Петро Сѣдляръ (преставис року ҂ахѵд), Өеодоръ Волошиновичъ, Іоанъ Дриликъ (преставися року).

(В) року ҂ахпн (вступили въ братство): Павелъ Шумило (преставис року ҂а҃ѱг). Александеръ Шумило (преставис).

В року ҂а҃хпѳ вступили въ братство: Матөей Галѣръ (преставис року), Миколай Воробецъ (преставис), Петро Василкович (прест.), Григорій Мелникъ Рѣдковскій (прес.), Стефанъ Бехъ (прест.), Іоанъ Шумило (преставис року ҂а҃ѱг, августа ѕ҃і); Іоанъ Гижкевич (преставися року ҂а҃хѵѕ, септеврія н҃), Марко Рексоровичъ (преставися року ҂а҃ѱд септеврія), Андрей Трухановичъ (прест.).

В року ҂а҃хѵа вступили в братство: Іоанъ Цвикъ (преставис), Іоанъ Ліевицкій, Семионъ Шумило (преставис року ҂а҃хѵз), Тимоөей Шумило (прес.), Лука Шумило (прес.).

В року ҂а҃хѵд прияли братство: Григорий Поповичъ (прест.).

В року ҂а҃хѵѕ прияли братство: Яце(н)тій Бѣликъ (прест.) Ірый Ижъ (прес.).

В року ҂а҃хѵѳ прияли братство: Василий Лавниковичъ, мелник Мостискій, (прест.); Фтеодоръ Крукиницкій.

В року ҂а҃ѱв прияли братство: Костантій Соколскій (преставися), Михаилъ Тарнавскій (преставися року ҂а҃ѱлє).

В року ҂а҃ѱг вступил в братство: Петъро Романковичъ, коваль, (преставися ҂а҃ѱка року).

(В) року ҂а҃ѱд, мая н҃ (вступили въ братство): Григорий Трухановичъ (преставися року ҂а҃ѱг октоврия), Димитрий Журинъскій,

Іоанъ Сидоровичъ, Іоанъ Островскій (преставися року ҂ѧ҃ѱн октоврия), превелебный отецъ Іяковъ Височански, намѣстникъ Мостискій, (преставися въ року ҂ѧ҃ѱz, мѣсяца іюня дня ї); Василій Волошиновичъ.

(Въ) року ҂ѧ҃ѱѳ, мая а (вписались въ братство): Стефанъ Угновскій (преставися року ҂ѧ҃ѱмг), Іоанъ Жуковичъ (преставися в року ҂ѧѱаі, мѣсяца марта кд (дня)), Михаилъ Жуковичъ (прес.), Михаилъ Думанскій, Миколай Фурцовичъ (преставись).

(Въ) року ҂ѧѱві, мая д (вписался въ братство): Стефанъ Шешуляковичъ (преставися року ҂ѧ҃ѱмѕ).

(Въ) року ҂ѧ҃ѱгі, априля ві вписался въ братство Іоанъ Галѣръ.

(Въ) року ҂ѧ҃ѱzї (вписались въ братство): Стефанъ Забудбогъ (преставися року ҂ѧ҃ѱм), Андрей Сидорскій (престав.), Фтеодор Гореніця (прес.).

(Въ) року ҂ѧ҃ѱні (вписался въ братство) Іоанъ Жакаловичъ (прес.).

(Въ) року ҂ѧ҃ѱѳі (вписался въ братство) Андрей Крукиницкій (прес.).

(Въ) року ҂ѧ҃ѱк (вписались въ братство): Катерина Сѣнявковичова (прес.), Анастасія Страшовска (прес.), Іоанъ Ласковичъ (прес.), Даніилъ Галѣръ (прес.), Стефанъ Биновскій прес., *и такъ далѣе... до 1787 г.*

Библіотека Кіевской Духовной Академіи, тетрадь о братствахъ лл. 27—29.

CCXXXII.

1663 года, 9 мая. Росписка Адама Желиборскаго, номината епископіи Львовской, въ полученіи въ займы у Львовскаго Ставропигіальнаго братства 600 злотыхъ подъ залогъ церковныхъ и др. вещей.

Ja niżey podpisany daię ten script assecuratiey moiey ich mosciom panom Bractwu cerkwie Uspenija Пресвятия Богородици мѣсцкой Лвовской, iżem na moie własną i pilną potrzebe zaciągnął dług na sie, pozyczanym sposoben, złotych polskich szescset we złocie, w ktorym długu dla pewnego oddania położyłem z apparatow cerkiewnych: felon złotogławowy, wzorysty; drugi felon axamitny wzorysty, czarny, ze złotym pasamanem; trzecy felon axamitny gładki, czarny, ze złotym pasamanem; czwarty felon axamitny gładki karmazynowy, wstęgwią obramowany, do tego kielich srebrny, na aniołku wpuł złocisty; rynka srybrna, bez rękoiestki, nakrywka srebrna biała od kufla, fircichowana. Te tedy położone rzeczy u ich mm. panow Bractwa wyszmianowanego assekuruie się tym scriptem moim, da Bog, wykupić na przyszły iarmark Lwowskij w roku ninieyszym, niżey opisanym, co, ze ztrzymam y powinienem tey assecuratiey dosyc uczynic, dla większey wiary, wagi y pewności ręką się moią podpisuię. Datum we Lwowie die 9 maij, anno 1663, według nowego kalendarza. Adam Żeliborsky, nominat episkopiey Lwowskiey. M. П.

Membrana z zastawem od Adama Żeliborskiego, nominata na episkopią Lwowską, na złotych 600, die 9 maij, anno 1663. Z. 600. № 17—mo.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 624.

CCXXXIII.

1663 года, 3 октября. Письмо Львовскаго Ставропигіальнаго братства къ Кіевскому воеводѣ Ивану Выговскому съ просьбою поддержать его въ дѣлахъ, касающихся православной церкви, и помочь ему возвратить забранные у него при выкупѣ г. Львова подсвѣщники и другое серебро.

Jasnie wielmożny mości panie woiewoda Kiiowski, nam wielce miłosciwy panie y dobrodzieiu!

Maiąc wiadomość postanowionych aktow tak ostatnich osług pijs manibus w Bogu zeszłego s. pamięci i. m. oyca metropolity Kiiowskiego, synowską ku archipasterzowi powinnoscią exequi parentalia, iako też do electiey przyszłego na pozostałe archidioecesiey solium następce przygotowane anuntiare vota, a że y iego m. pan nominat episkopiey Lwowskiey, nasz wielce mość pan, wzaiem y swego poswięcenia caelitus, przeznaczoną pastoralis officij przyiąc adoream pospiesza; więc y nam ynaczey nie zdało się, iedno antecessorow naszych podobnych okazyi nieopusczaiących, exemplo expediowac de collegio nostro dwoch braci, aby przytomnemi tych uroczystosci będąc, iako condolentią ex decessu archipasterza, takowego imieniem naszym, tak y ku przyszłemu, ktorego providentia Boska ex liberis zupełnego zgromadzenia suffragijs pokaże electowi, chęci y powolnosci nasze wyswiadczyli; maiąc nadzieie, że y w. m., nasz wielce mość pan, authoritate sua tych solennisatyi znamenite suffragia praesens adornare zezwolisz, ktorego, iako zawsze Bractwa naszego osobliwe veneramur patrocinium, y teraz w desideriach naszych udaiemy się, pokornie upraszaiąc, abyś w. m., n. m. pan, temu wszy(s)tkiemu, co od nas relatum będzie, pro integritate prawosławia y cerkwi naszey, w potomne czasy proficuum, protectią swoią favendo raczył patrocinari. Zlecilismy y strony lichtarzow y innego sreberka, podczas expeditiey Pilawieckiey z cerkwi naszey przy okupie miasta zabranych, i. m. p. hetmana woysk i. kr. m.

Zaporoskich y iego mości oyca Chmielnickiego upraszać, aby sacra suppellex in pristinum cerkwi naszey ornamentum na chwałę Boską od pobożnych nadana fundatorow restituowana być mogła, a dopomoże w tym wielce poważna w. m. naszego wielce miłosciwego p. intercessia, o ktorą uniżoną powolnoscią naszą supplicuiemy y nasze usługi iako naypilniey miłosciwey łasce w. m. naszego wielce miłosciwego pana zalecamy. W. m. nam wielce miłosciwemu panu y dobrodzieiowi życzliwi przyiaciele y powolni słudzy Bratstwo cerkwie Przenaswiętszey Panny Lwowskie Ставропигіумъ.

Z Lwowa die 3 8—bris podług nowego (kalendarza), 1663 (roku).

Jasnie wielmożnemu nam wielce miłosciwemu panu y dobrodzieiowi iego mosci panu Janowi na Lubomlu y Barze Wyhowskiemu, woiewodzie y generałowi ziem Kiiowskich Czyhyryńskiemu etc. staroscie oddać.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 626.

CCXXXIV.

1663 года, 3 октября. Воззваніе Львовскаго Ставропигіальнаго братства къ православнымъ людямъ, съѣхавшимся на погребеніе умершаго митрополита, къ избранію новаго митрополита и приглашеніе провозгласить чрезъ ἄξιος номината Львовской епархіи епископомъ ея.

Jasnie w Bogu przewielebni, iasnie oswieceni, iasnie wielmożni, wielmożni, przewielebni, miłosciwi panowie, na pogrzeb zeszłego y

na electią przyszłego archipasterza metropoliey Kiiowskiey prawo-sławnego zgromadzeni, nam wielce miłosciwi panowie!

Żałosne treny w sercach naszych po zesciu z tego swiata swiętey pamięci iego mości oyca metropolity Kiiowskiego, archipasterza naszego, zostaiąc codzienną, nam intonuią commemoratią, abysmy iako za żywota w synowskiey przeciwko onemu nie ustawali powolności, tak y defuncto ostatnią wyswiadczyć mogli usługę: pewną tedy maiąc wiadomość o terminie tak exequiarum zeszłemu, iako też y electionis przyszłego, da Bog, archipasterza auspicandarum solennitatum, lubo wszy(s)tkim nam distantia loci obecną condolentią należyte pijs manibus zeszłego archipasterza parentalia na mieyscu naznaczonym dopomodz, exequi nie dopuscza, iednak intentią iusta persoluendo, życząc zmarłemu wiekuistego in terra viventium w nagrodę odważnych dla całosci prawosławia naszego fatig requiem. Insequi terrenum, z posrodku nas użylismy pp. braci, iako też y do praesentowania chięci naszych z należytym posłuszenstwem przyszłemu, kogo caelitus dekreta Domini przez zgodne votorum ww. m. naszych wielce mościow pp. suffragia solium metropolitanskie, curam fidelium cerkwi naszey Rossyiskiey gerendi, zasiesć y mieć pro legitimo archipastore z ordinansu Swego Boskiego praedestinatum ukaże, tamże y i. m. p. nominatowi episkopiey Lwowskiey, naszemu wielce miłosciwemu panu, stolam niezmazanego characteru, władzy archiereyskiey swey dioecesiey pasterską owczarni słodkiego iarzma Christusowego, za przywilegiem iego kr. m. p. miłosciwego, sacro przymuiącemu ordine investituram, przez tychże pp. braci naszych gratulari cupimus, przy swiętobliwey resonantiey pollicitum z nieba dedicuiąc ἄξιος. A ww. m. naszym miłosciwym panom, że gloriosa copiosam za podięte prace suscepturi od P. Boga benedictionem, znakomitych cerkwi Bożey actow odprawicie functią, coronide w potomne czasy consecranda, pomyslnych pociech y wesołego pomnożenia successow w długie lata apprecamur. Nie wątpiąc, że też w. m. mm. pp. ex suo insigni ku Bractwu naszemu, zelo cerkwi Bożey uprzywileiowane, zachowuiąc instituta desiderijs nostris, ktore by

bracia nasi in concessu w. m. naszych mm. pp. wnosili swe benevolentię, contestari zechcecie, o co uniżenie upraszaiąc, siebie samych ż powolną usług naszych observantią w łaske w. m. mm. panom pilnie zalecamy. W. m. naszych mm. panow życzliwy y powolni słudzy Bractwo cerkwie Wniebowzięcia Przenaswiętszey Panny Ставропигіумъ Lwowskie. Ze Lwowa die 3 8—bris, 1663 (roku).

Jasnie w Bogu przewielebnym, iasnie oswieconym, iasnie wielmożnym, przewielebnym, wielmożnym, miłosciwym panom, na pogrzeb zeszłego y na electią przyszłego archipasterza metropoliey Kiiowskiey prawosławnego sczęsliwie zgromadzonego, nam wielce miłosciwym panom y dobrodzieiom oddać.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 627.

CCXXXV.

1664 года, 1 января. Пожертвованіе Львовскаго Ставропигіальнаго братства Іерусалимскому патріарху книгами за недостаткомъ денегъ.

W zwykłym żgromadzeniu swoiem pp. bracia, zgodnie per vota zgodziwszy sie, zezwolili pro eleemosyna do grobu Zbawiciela naszego świętey Jerozolymy błogosławionemu oycu patriarsze, in defectu pieniędzy gotowych, xiągami z drukarni cerkiewney brackiey assicorowac z kożdego gatunku: ż większych xiąg po dwudziestu, iako to: Triphologow, Evangelij, Ochtaiow, Triody Cwitnych, Psaltyr, Czasosłowow wielkich, kożdeij, ut dictum est, po dwudziestu; znowu

z mnieyszych, iako to: Czasosłowow małych pięcdziesiąt, Azbuk sto, ktore to manusculum ofiarowane y obiecane aby doszło oycow przysłanych od błogosłowionego patriarchi. Działo sie przy bytnosci pp. braci niżey podpisanych. Dnia pierwszego ianuarij, roku Pańskiego 1664. Day Boże sczęsliwie na nowy rok zaczynaiąc od swiętey y pobożney s. Piaty ku chwale Bożey y zludowaniu brackiemu.

Я Василій Леоновичъ.
Іоанъ Захарковичъ, малѣйший старец, m. p.
Piotr Affendik m. p.

Василій Корендовичъ.
Стефанъ Лаврѣшовичъ.
Imieniem p. Stephana Zwirkowicza Bazili Korendowicz podpisuie sie.
Stephan Lawryszewicz Mołodij,
Νικολαι Μιχαλωιζη.

Michał Slozka.
Στεφανος Νεστορωβοιζαι.
Γεοργης Παπκρας.
Ἰωανος Γεωργιος (?)
Ἀληξας Θανασας.

Laudum Confraternitatis pro danda eleemosina Hierosolimam pp. ad sepulchrum Christi Domini in defectu paratae pecuniae libris varii generis in № 100 extradenda 1664 anno.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 628.

CCXXXVI.

1664 года, 27 марта. Письмо Аѳанасія Желиборскаго, епископа Львовскаго, Галицкаго и Каменецъ-Подольскаго, администратора Кіевской митрополіи, къ Львовскому Ставропигіальному братству, что онъ не могъ скоро пріѣхать въ г. Львовъ, такъ какъ, возвращаясь изъ Украины, онъ долженъ былъ посѣтить каѳедры въ Каменцѣ и Галичѣ и поклониться умершей матери, но теперь надѣется пріѣхать въ цвѣтную субботу, т. е. 2 апрѣля, и проситъ братство встрѣтить его достойнымъ образомъ.

Athanazy Żeliborski, z łaski Bożey episkop Lwowski, Halicki y Kamienca Podolskiego, administrator metropoliey Kiiowskiey, Halickiey y wszy(s)tkiey Rusi.

Z woli y błogosławięstwa Bożego przyiąwszy urząd episkopski, na tym nam należało, abysmy quam occuratissime w porządek cerkiewny, zwaniu wielce pożyteczny, weyzrzeli, powracaiąc tedy z Ukrainy, że nam, nie z drogi zdało się uiscec niektorych miast odprawić, osobliwie w Kamiencu Podolskim y w Haliczu, potrzebną kathedr y owieczek naszych conspectią, zabawić sie przyszło, że tak prędką bytnoscią naszą w. mościow, nam w Duchu S. miłych synow, oglądać nie moglismy, gdy nas do tego y żal z odescia]z tego swiata, rodzicielki naszey tu powabiwszy occupavit, postanowilismy, iednak, y tym pisaniem upewniamy do kathedry naszey Lwowskiey favente Domino w sobote przyszłą kwietną sczęsliwego przyiazdu naszego investituram, na ktory czas y w. mosciow, abyscie nam praesentią swoią tey dopomogli tam auspicatiey, wielce upraszamy. Dziękuiąc w. mosciow y za przysłanie przez pana Korędowicza manusculum, mile one acceptuiąc, naszym zawdzięczać archiereyskim w. mościow wszystkim winni iestesmy błogosławięstwem, ktore y na ten czas przeposyłamy, życząc dobrego zdrowia y wszelakich od Pana Boga pociech, iako w. mosciow cale uprzeymy w Duchu S. pasterz Atha-

nazy Żeliborsky, episkop Lwowski, Halicki y Kamienca Podolskiego, administrator metropoliey Kiiowskiey, Halickiey y wszy(s)tkiey Rusi m. p.

Datum w Rudnikach, die 27 marcij v. s., 1664 anno.

Ich mościom panom Bractwu cerkwie Wniebowzięcia Przenayswiętszey Panny Lwowskiemu nam w Duchu S. uprzeymie miłym synom.

M. П.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 631.

CCXXXVII.

1666 года, 3 мая. Аѳанасій Желиборскій, епископъ Львовскій, Галицкій и Каменецъ-Подольскій, подтверждаетъ всѣ права Львовскаго Ставропигіальнаго братства.

Аѳанасій Желиборскій, милостію Божіею епископъ Лвовскій, Галицъкій и Каменца Подолскаго, администраторъ метрополіи Кіевской и Галицкое и всея Росіи.

Вѣдомо всѣмъ обще и кождому зособна тымъ писаніемъ нашимъ теразъ и в потомные лѣта, на вѣчные часы, кому о том здарится вѣдати, чинимо, ижъ мы, яко благодатію всесилнаго Бога и Господа нашего Іисус Христа, пораднымъ, единомыслнымъ и згоднымъ голосомъ, такъ чину духовного, яко сана шляхецъкаго и благочестивыхъ братій брацтва крестоноснаго церкве славнаго Успе-

нія Пресвятыя Богородицы и Приснодѣвы Марія Лвовскаго и инныхъ брацтвъ церквей Лвовскихъ людей православныхъ, сошедшеся во святый храмъ святого великомученика и побѣдоносца Іисус Христова Георгія, за призываніемъ Святого и Животворящаго Духа избранными во сей чинъ и степенъ архіерейскій за привилеемъ наяснѣйшаго Іоанна-Казимира, короля его милости Полскаго, намъ теразъ щасливе пануючого, благословеніемъ же и рукоположеніемъ православныхъ боголюбивыхъ Восточные церкве епископовъ, по правилу святыхъ Богоносныхъ отецъ и учителей вселенскихъ освященными и поставленными зоставше. Охотне до сего дѣла добраго умыслъ и силы наши намѣрилисмо и всѣ мысли привели, абысмо з повинности тое исполнили и совершили, што ку благостоянію и благолѣпію святыхъ божественныхъ церквей быти может. Вся бовѣмъ по чину благообразная бывают, послѣдуючи-же и антецесором нашимъ, прежде насъ бывшимъ, в Богу преставлшимъся епископомъ богоспасаемыхъ градовъ: Лвова, Галича и Каменца Подолскаго, яко они святобливе всѣ права, привилея, фунъдаціи, артикулы, ексъземпты, звычаи, от святѣйшихъ вселенскихъ патріарховъ Константинополскихъ на Ставропигію церкве Лвовскои Успенія Пресвятои Богородицы брацтву наданіе, синодалне през благочестивыхъ митрополитовъ и епископовъ подписаніе, а през наяснѣших святой памяти королевъ Полскихъ конфѣрмованіе, писмомъ ствержаючи, цѣло содержали и сохранили. Особливе презрѣвшеся и в писаніи ясне превелебнаго святои памяти его милости отца Арсенія Желиборскаго, Божее милости епископа богоспасаемыхъ градовъ: Лвова, Галича и Каменца Подолскаго, архимандрита Уневскаго, антецесора и брата нашего по плоти возлюбленнаго, звышреченному братцтву (sic) церкве Успенія Пресвятои Богородици Лвовскому в Луцку при церкви братцкои Честнаго и Животворящаго Креста Господня року Божого ҂ахма, мѣсяца ноеврія гі дня под печатію з подписомъ руки своея на содержаніе звышъ намененыхъ правъ преподанномъ. Такъже и мы, доброе дѣло и памятствующе сохранити святобливе желающе, под-

лугъ инъныхъ антецесоровъ нашихъ, епископовъ Лвовскихъ, Галицких и Каменца Подолского, и подлугъ писанія особливои асекураціи помененнаго святой памяти его милости отца Арсенія, епископа, брата нашого рожепаго, въ Луцку, якоже пред реклихмо, томужъ братцтву Лвовскому церкве Успенія Пресвятыя Богородицы даннои, якобы зде от слова до слова вписаная была, асекуруемъ и обецуемъ спокойне вшелякіе права, привилея, наданя, артикулы и ексъземпта, от святѣйшихъ вселенскихъ патріярховъ Константинополских на Ставропигію церкве Лвовскои Успенія Пресвятыя Богородица и братцтву томуж церкве, теразъ и напотомъ будучому, старожитне наданіе, синодами през благочестивыхъ Восточнои церкви митрополитовъ и епископовъ подписаніе, а от наяснѣйшихъ королевъ Полских стверженіе, тримати и во всѣхъ пунъктахъ и кляезурахъ, там описанныхъ, заховати и в нивчом през насъ и през никого не нарушити до скончанія житія нашого обецуючи; же и по насъ будучіе епископы Лвовскіе тоежъ все помененому братцтву церкве Успенія Пресвятои Богородици Лвовскому цѣло благословенія рад от Христа Бога и многолѣтнаго нашои епископии житія сохранят и содеръжатъ. А для упевненя выжеи описаныхъ рукою власною при печати нашои подписуемъся. Писанъ во Лвовѣ, при церкви святого великомученика и побѣдоносца Іисус Христова Георгія катедралнои, дня третиго мѣсяца мая, лѣта Господня от воплощенія Іисус Христова ҂ѧ҃х҃ѯ҃ѕ. Аѳанасій Желиборскій, епископъ Лвовскій, Галицкій и Каменца Подолского, адмѣнѣстратор метрополіи Кіевъскои, Галицкои и всея Росіи, рукою власною.

М. П.

На оборотѣ листа: № 24. Athanasij Żeliborsky, episkop Ruth. Leopol. confirmatio privilegiorum Confraternitatis, anno 1666, die 3 maij Leopoli. Jego mości Athanazego Żeliborskiego, episkopa Lwowskiego, assecuratia bractwu cerkwie Lwowskiey 1666.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 637.

CCXXXVIII.

1666 года, 7 сентября. Письмо Антонія Винницкаго, митрополита Кіевскаго и Галицкаго, къ Львовскому Ставропигіальному братству относительно обращенія братства къ православнымъ людямъ, съѣхавшимся на сеймикъ въ Вишню, объ избраніи новаго епископа на Львовскую каѳедру по смерти Аѳанасія Желиборскаго.

Antoni Winnicki, z Bożey łasky archiepiskop, metropolit Kiiowski, Halicki y wszystkiey Rusi, administrator episkopiey Przemyskiey, prawosławnemu bractwu Lwowskiemu Boże y nasze blogosławienstwo!

Lubo na smierć niebozczyka s. pamięci iego mości o. Athanazego Żeliborskiego, episkopa Lwowskiego, brata nieodżałowanego y сослужителя naszego, z tego iednego szczegulnego respectu, że inszych za żalem non adventu, bo excellens scusibile, iako insze słatsze tlumi seu sibilia, tali same laedit seu sonum, wiele obulewam. A to że nam P. Naywyszszy, kiedy. . . . . мало, do tych y pilnych . . . . . odbiera, jednak iż sie tak onego dispositiey, ktory przez przeciwne (abyśmy podobno swemu nie przyznawali staraniu) całosc naszą operatur srzodki, podobało, za oycowską podziękowawszy prowidentią, ten czas, ktory byśmy humano connaturali na lamenta o oacać mieli, ale i Hekubus fata non veniunt na należyty cerkwi Bożey w poruszeniu tak zwinnego oney siłami podpory obmyslenie, umyslilismy, iakoz è vesti probo res muram . . . . ich mościum, pany bracią, na seymik Wiszenski teraz zpromadzonemi, o obronie osierociałey tey episkopiey y do tey że samey succedaney electiey listownie, quantum vicaria może litera, tractowalismy, obmysliwszy w episkopiey przez zlecenie należytego dozoru w. o. Josephu Komarzenskiemu do czasu electiey succedanei, abo do dalszey declaratiey naszey, ieżeli by faceret o. Joseph porządek. Jednak, że złączone siły agunt fortius wasz mościow, iako synom osierociałym tey episkopiey, incumbit, abyscie do ich mościow pp.

braciey na seymik teraznieyszy (co o sine singulari rozumiem być jurisdentią zgromadzonych) gorącą wniesli instantią, a wczesnie, ni sie seymik skonczy, iako by tak radą, iako y pomocą tey episkopiey adesse raczyli, iako ci, na ktorych promociey cerkwi naszey całość plurimum (ex parte constat Roberto) zależy, maiąc ych vocem activam et passivam. Co abyscie w. m. m. pp. za doysciem tego listu maturare raczyli, iako pastersko sollicituię, iak въ благоспоспѣшество, archiereyskie przeposyłam błogosławienstwo. W. mościąw m. pp. życzliwy w Duchu S. pasterz Antoni metropolit m. p. W Urozu 1666, 7—bris 7 die.

Prawosławnemu Lwowskiemu Bractwu pod tytułem Wniebowzięcia Naswiętszey Panny Bogorodice, a naszym y s. patriarchy Constantynopolskiego błogosławienstwem y protectią zostaiącemu osobliwy nam w Duchu S. naymilszym synom.

Печать, которою запечатано было письмо.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 638.

CCXXXIX.

1666 года. Универсалъ Антонія Винницкаго, митрополита Кіевскаго и Галицкаго къ духовнымъ и свѣтскимъ людямъ Львовской епископіи относительно избранія кандидатовъ на эту епископію и представленія имъ королю одного изъ нихъ для утвержденія; если бы, однако, избраніе не состоялось, то проситъ Львовскую капитулу извѣстить его-митрополита какъ можно скорѣе чрезъ Сильвестра Ивановскаго, игумена Лисницкаго, чтобы онъ—митрополитъ могъ разослать новые универсалы.

Antoni Winnicki, z Bożey łaski archiepiskop, metropolit Kiiowski, Halicki y wszystkiey Rusi, administrator episkopiey Przemyskiey.

Przywielebney kapitule Lwowskiey y wszystkim duchownym y swieckim episkopiey tey prawosławney stanom, łaska y pokoy od Boga wszechmogącego, a nasze archiereyskie błogosławienstwo.

Tak cerkwi Bożey potrzebe, iako y mego urzędu obligatio, po mnie to wyciągaią, aby całe o tey osierociałey episkopiey Lwowskiey miał staranie, poki Pan Naywyszszy per libera w. mm. pp. suffragia nie obmysli iey pasterza. Zaczym lubo wszystkie dioecesiey tey stany ad actum electionis universały memi obwiesciłem, iednak aby ten act iako nayprzystoyniey mogł sie odprawić z pochwałą Bożą y pożytkami cerkwi Jego swiętey, osobliwie w. mm. panow upraszam, abyscie, invocato Divinae pietatis auxilio, zgodnie w miłosci contradicie y respecty priwatne na stronę uchyliwszy, pospolite cerkwi Bożey dobro ante omnia maiąc przed oczyma, takowych obierali candidatow, ktorych non caro et sanguis, ale Ducha S. ductus persuadować będzie, a obrawszy, mnie o nich per more et iure oznaymili, z ktorych by iednego iego krolewskiey mości praesentował. Jeżeli by zaś dla krotkosci czasu debita praw iey nie mogła być frequentia, consullum mi sie być zdaie, abyscie w. m. m. pp. spelnic o inszym wczesnieyszym electiey terminié między sobą po-

stanowiwszy, mnie o nim przez w. o. Sylwestra Iwanowskiego, ihumena Lisnicskiego, znać dawali, żebym powtorne, iako nayprzędzey, mogł roskazać wydać universały. Za ty te negotium ecclesiae y w. m. wszystkich Panu Bogu poruczaiąc y powtore przy osobliwych archiereyskich modłach Eo nomine pasterskie przesyłam błogosłowienstwo. W. mosciow mm. pp. życzliwy pasterz, bogomodlca y sługa Antoni W(innicki), metropolita Kiiowski, e(piskopiey) P(rzemyskiey), S(amborskiey) a(dministrator), m. p. W Urożu 1666.

Przewielebney kapitule Lwowskiey y wszystkim prawosławnym duchownym y swieckim episkopiey Lwowskiey stanom, mnie w Duchu S. naymilszym synom, w pilne oddanie. Печать.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 639.

CCXL.

1667 года, 5 апрѣля. Письмо Антонія Винницкаго, митрополита Кіевскаго, къ Львовскому Ставропигіальному братству о томъ, что какой-то Шумлянскій противъ всякаго права, „сфабриковавши“ себѣ избраніе, безъ представленія его-митрополита хлопочетъ у короля о привилегіи на Львовскую епископію; но чтобы церковь въ будущемъ не потерпѣла, необходимо дѣйствовать, сговорившись, хотя благо церкви требуетъ, чтобы избраніе епископа было произведено свободно. Братство всегда было стражею правъ церкви, теперь же преимущественно эта обязанность возлагается на него. Митрополитъ проситъ братство извѣщать его обо всемъ.

Antoni Winnicki, z Bożey łaski archiepiskop, metropolit Kiiowski, Halicki y wszystkiey Rusi, Przemyskiey, Samborskiey, Łwow-

skiey, Kamienca Podolskiego y archimandryiey Uniowskiey administrator.

Prawosławnemu Bractwu Lwowskiemu łaska Boża obfita, pokoy y nasze zwykłe archiereyskie błogosławienstwo! Swieży u nas rumor spargi począł, iako by ktoś aspecifice p. Szumlanski clandestinam gdzieś contra ius et fas ufabrikowawszy sobie electionem, vigore oney bez moiey praesenty o przywiley u dworu stara sie. Wprawdzie non novi hominis qualitates, ale chocz by quam optime qualificatum subiectum było, aby szkodliwey cerkwi Bożey na potomne czasy nie zostawić sequełe, serio principijs obstare, zda mi sie. Ja pro eius, quo fungor officij ratione, agere gotowem agenda, non privati studio commodi, bo electionis terminum złożyć gotowem z ich mosciami pp. obywatelami y w. mościami m. pp., namowiwszy sie. Ale bono ecclesiae publico consulendo, aby episcopus seruatis de iure utroque et antiqua consuetudine seruandis per libera fratrum suffragia (co u nas iedyne integritatis ecclesiasticae fundamentum) był obrany. A że też w. mość m. pp. vigiles zawsze na tym, iako praesidiarij Stauropigij privilegio custodes wstawali, przeto y teraz w tey mierze ecclesiasticam w. m. m. pp. committo integritatem et per amorem eius obligo, aby vice serio, co by ieno kolwiek prawom naszym praeiudicaret, zabiegali, y mnie o wszystkim znać dawali, y o tym też, ieżeli ten p. Szumlanski iaką kolwiek miał do w. m. relatią, y ieżeli choć dla wyrozumienia (ut passim w takowym procederze dziac sie zwykło) ad intentionem suam consilium żądał, otrzymał, oznaymić raczyli, nim mi, da Pan Bog, w dobrym zdrowiu zaraz po swiętach obszernieyszą miec conferentią, y powtore tedy o zyczliwą ze mną in rem ecclesiae żądaiąc w. m. correspondentią. Archiereyskie nasze przesyłamy błogosławienstwo w. m. m. pp. życzliwy pasterz bogomodlca Antoni W(innicki), met(ropolita) Kiiowski, e(piskop) P(rzemiski), L(wowski), a(rchimandriey) U(niowskiey) a(dministrator).

Prawosławnemu Bractwu Lwowskiemu pod tytułem Wniebowzięcia Naswiętszey Panny zostaiącemu, nam w Duchu S. naymilszym synom w pilne oddanie.

Печать, которою запеч. письмо.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 640.

CCXLI.

1667 года, 10 августа. Письмо Львовскаго Ставропигіальнаго братства къ Антонію Винницкому, митрополиту Кіевскому, относительно избранія епископа Львовскаго.

Jasnie przewielebny mości oycze archiepiskopie, metropolito Kiiowski, nam wielce miłosciwy panie y w Duchu Swiętym archipasterzu!

Wyswiadczyć nas mogą iawne dowody, żes my godność w(asz) m(ość) n(am) m(iłosciwego) pana w przełożenstwie cerkwie Bożey wysoce poważali y iako do nayblizszego pasterza po zesciu s. pamięci iego mości oyca episkopa Lwowskiego, iako członki, w iedno złączaiąc ciało, udawalismy się wczesnie, aby niewczesne naleganie iakie nie było z oprzykrzeniem, chcąc w tym uczynek y usługowanie wypełnić, zdrowey u w(asz) mość n(am) m(iłosciwego) pana zabiegalismy rady y pomocy, aby ta dioecesia długo w osieroceniu bez pasterza nie zostawała, ale z obranego, iako nayprzędzey, cieszyć się mogła candidata. Toc poczuwalismy się w tym, nie

chcąc przez s(z)pary na to patrzyć, co miało być ku pożytkowi y zbudowaniu przez zgodę y miłość, ktora iest pomnożeniem wszy(s)tkiego. Błagalismy y Pana Naywyzszego, iako y teraz w modłach naszych nie ustawamy, aby takowe przedsiewzięcie nasze, iako do naysczęsliwszego skutku przyść mogło, y stąd żadnego, żeby się co przez nas przeciwnego dziać miało, nie mamy skrupuły, bo y na ten czas życzymy z wolney electiey tey dioecesiey mieć postanowionego episkopa. Znousilismy się w tym teraz wedle woli w. m. n. m. pana y z iego m. panem starostą Bracławskim, iako znamienitym cerkwie prawosławney synem. Toz iego m. n. m. pana zdanie, aby się zabiezec mogło ku powstaniu tego, iesli się co naruszonego być zda, przez srodki zgodne do uspokoienia, y zyczylibysmy nie tak przez pisanie, iako raczey oczewiscie w. m. n. m. pana szerzey poufale w tym miec umowę, gdy by odległość mieysca pozwolila, zabiegaiąc y w potomne czasy całość praw y zwyczaiow cerkwie naszey zachować. A przy tym powolne usługi nasze łasce w. m. n. m. pana y błogosłowienstwu archiereyskiemu pilnie zalecamy. Przew. wsz. naszego miłosciwego pana w Duchu S. archipasterza życzliwi y powolni słudzy bractwo Stauropigion cerkwie Wniebowzięcia Naswiętszey Panny Lwowskie. Data we Lwowie 10 augusta, 1667 (roku).

Jasnie przewielebnemu iego m. oycu Antoniemu Winnickiemu z łaski Bożey archiepiskopowi, metropolicie Kiiowskiemu, Halickiemu y Kamienca Podolskiego, Lwowskiey, Przemyskiey episkopiey y archimandriey Uniowskiey administratorowi, nam wielce miłosciwemu panu, w Duchu Swiętym archipasterzowi.

На оборотѣ полулиста: Copia listu do iego mości oyca metropolity Kiiowskiego od ich mm. pp. braciy Lwowskich.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 643.

CCXLII.

1667 года, 15 ноября. Судебное дѣло между наслѣдниками Михаила Слезки и Львовскимъ Ставропигіальнымъ братствомъ относительно права печатанія русскихъ и церковно-славянскихъ книгъ.

Actum Leopoli, feria quarta ante festum sanctae Helizabethae electae viduae proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo septimo.

Coram officio praesenti consulari Leopoliensi comparentes personaliter famati Stephanus Lawryszewicz, Ioannes Laszkowski caeterique Confraternitatis Assumptionis in coelum Beatissimae Mariae Virginis ecclesiam ritus graeci, hic in civitate existentes, erectae seniores, cives Leopolienses, relationem famuli eiusdem officij de legitima famatorum Stephani Lawryszewicz alias Pawłowicz atque Nicolai Dymitrowicz, civium Leopoliensium, uti et tanquam famati olim Michaelis Slozka, typographi, civis Leopoliensis, successorum adcitatione fieri postulaverunt. Et in continenti coram eodem officio comparens personaliter providus Franciscus Wolski, famulus officij praesentis iuratae in vim suae verae ac fidelis ubivis facientis relationis palam et libere recognovit: quia ille ad instantiam supra fatorum praedictae Confraternitatis seniorum: famatum Nicolaum Dymitrowicz vocaliter ad officium praesens, legitime domi ipsius perventum citavit, famatum vero Stephanum Lawryszewicz alias Pawłowicz non pervenit, nihilominus eundem, de termino obdestinavit. Qua de re praesens ipsius relatio.

Post factam autem famuli suprascripti relationem, cum ijdem citati voce eiusdem famuli ad comparendum aclamarentur, comparuit famatus Dymitrowicz, atque famata Barbara Slozczanka, praedicti famati Stephani Lawryszewicz consors, in quorum praesentia actores per ministerialem regni generalem providum Jacobum Daszynski obtulerunt mandatum sacrae regiae maiestatis, ratione intro

contentorum, è minori regni cancellaria emanatum, manu sacrae regiae maiestatis subscriptum et sigillo regni communitum, sanum, saluum et illaesum, omnique suspicionis nota vacuum, praesens idem mandatum sacrae regiae maiestatis suscipi, legi et publicari. Cuius quidem s. r. maiestatis manu dati tenor et contextus verborum sequitur eius modi.

Tenor mandati sacrae regiae maiestatis: Ioannes—Cazimirus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae Czerniechoviaeque, nec non Sueccorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius rex. Nobilibus et spectabilibus, proconsuli, consulibus, advocato et scabinis, totique Magistratui civitatis nostrae Leopoliensis, fideliter nobis dilectis, gratiam nostram regiam nobiles et spectabiles fideliter nobis dilecti. Expositum est nobis nomine et ex parte Confraternitatis ritus graeci Leopoliensis, ad ecclesiam Assumptionis Gloriosissimae in coelum Virginis Mariae fundatae, famatos Nicolaum Dymitrowicz et Stephanum Lawryszewicz, alias Pawłowicz, famati olim Michaelis Slozka, incolae Leopoliensis, generos et successores, eo audaciae et temeritatis progressos esse, quod cum ipsi, licet, se obligaverint et obstrinxerint, omnia dictae Confraternitatis iura, privilegia et articulos, uti confratres obstricare, in nulloque laedere ac vislare; horum nihilominus immemores facti, in contrarium eorundem iurium et privilegium praetactae Confraternitati, a praedecessoribus nostris pro mandandis et imprimendis typo sclavonicis seu ruthenicis libris concessorum, et a nobis benigne sub felici coronatione nostra confirmatorum, sub praetextu quorumdam rescriptorum, ad male narrata e cancellaria nostra per dictum Slozka obtentorum, iam cum persona illius extinctorum, privato quodam motu suo, in praeiudicium ac damnum praetactae ecclesiae suaeque Confraternitatis, per adhibitas personas libros idiomate sclavonico seu ruthenico typis imprimere, illosque Leopoli et alijs in locis divendere et commodum ex inde proveniens, in usum suum privatum convertere, typographiam vero dictae Confraternitatis per id extricare audent.

et persumunt. Quia vero iuribus, privilegijs diplomatibusque cautum est, ne quispiam typographus in civitate nostra Leopoliensi libros praetactos, idiomate sclavonico seu ruthenico, vel scripta aliqua, sub praetextu alicuius privilegij a nobis impetrati, in praeiudicium memoratae Confraternitatis, imprimere sibi licentiam usurpare et arrogare sub amissione a se impressorum librorum et alijs poenis edicendis praesumat, eoque considerato, quod praetacta Confraternitas, in defectu aliorum proventuum, ex impressione in officina typographiae suae talium librorum divenditioneque illorum personas spirituales, in praetacta ecclesia sacra peragentes, sustentet, et alijs necesitatibus ac ornamentis eiusdem ecclesiae suae ac xenodochij sui pauperum egestati provideat et procuret. Proinde nos, praecludendo viam temerario ausui dictorum Dymitrowicz et Pawłowicz, inter se affinium ipsorum et aliorum successorum praefati Sloska, indemnitatique, ne quidpiam in contrarium iurium ac immunitatibus dictae Confraternitatis et ecclesiae ipsius, lege publica suffultis agatur, ex plenitudine maiestatis nostrae praecavendo, patrocinandum esse duximus, prout patrocinamur: quatenus fidelitates vestrae, visis ac lectis hisce literis nostris, ad primam instantiam memoratae Confraternitatis, vel illius seniorum, serio iniungant et animadvertant, ne praedicti Nicolaus Dymitrowicz et Stephanus Lawryszewicz alias Pawlowicz alijque successores dicti Michaelis Sloska per se, seu quasvis alias personas a publicatione praesentes, citra moram et sine quovis strepitu iuris protelationibus et procrastinationibus praetactos libros ediomate sclavonico seu ruthenico suppressum typis mandare, seu amplius imprimere impressosque ducendere et distrahere Leopoli, et ubivis locorum audeant, nullo modo imprimant, nec ducendant, mandamus ac praecipimus: idque sub amissione et confiscatione eorundem librorum, per eosdem successores et dictum Sloska impressorum, et aliis poenis contra illos statuendis, prout et hos vigore praesentium, eam impressionem inhibemus. Jura vero et privilegia dictae Confraternitatis sana, salua et illaesa habere et ab omnibus haberi et observari volentes decla-

ramus. Scius fidelitates vestrae pro debito officiorum suorum et gratia nostria regia non facturae. Datum Cracoviae, die tertia mensis octobris, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo septimo, regnorum nostrorum Poloniae decimo anno, Sueciae vigesimo anno. Ioannes-Casimirus rex. Locus sigilli minoris cancellariae regni. Stanislaus de Lipce Lipski, regens cancellariae regni.

Tandem actores post publicationem praeinserti sacrae maiestatis mandati petierunt, vigore contentorum eiusdem inhiberi citatis, quatenus libros idiomate sclavonico et ruthenico in officina sua typographica typis mandare et imprimere et impressos divendere non audeant, nec praesumant.

Porro citati dilationem super proloquutorem concedi sibi postulaverunt. Et officium praesens consulare Leopoliense susceptis cum ea, qua par est et decet reverentia mandati sacrae regiae maiestatis, literis, quoniam citati, uti iuris ignari super prolocutorem provocant et dilationem sibi ad assumendum eundem dari affectant, dilatio autem super proloquutorem est privilegiata et de iure concessibilis, proinde nihil derogando eidem sacrae regiae maiestatis mandato, expetitam super proloquutorum dilationem ad proximum citatis concessit decreti sui vigore. Et hic subinde actores contra citatas ratione damnorum et litis impensarum atque aliarum praetensiorum protestati sunt.

Actum Leopoli sabbatio ipso die festi sanctae Helizabethae electae viduae, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo septimo, adveniente termino praesenti statuendi per partem citatam successores, nimirum olim famati Michaelis Slozka, typographi, civis Leopoliensis, proloquutoris, haec eadem pars citata, statuto eodem proloquutore, famato Samuele Lezayski causarum civilium Leopoliens. ferendario iurato, ante omnia praemissa solenni contra partem actoream protestatione, ratione suarum praetensionum et iniuriarum, prout eandem protestationem, in scripto exhibituram se obtulit, verum eandem non produxit, quo nomine cancellaria de diligentia sua protestata est, suscepto cum ea, qua par est et decet

reverentia, praeinserto sacrae regiae maiestatis mandato intulit; że inhibicya, o ktorą pars actorea prosi, nastąpic nie może: albowiem maią dawnieysze prawa, iako to serenissimi olim divae memoriae Vladislai Quarti et ad praesens feliciter nobis regnantis Ioannis Casimiri regum Poloniae, quae privilegia sacrae regiae maiestatis originalia et quidem primum de data Varsaviae die trigesima mensis decembris, anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo octavo, alterum vero de data Cracoviae, in comitijs felicis coronationis sacrae regiae maiestatis, die vigesima mensis ianuarij, anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono reproduxit; quorum quidem privilegiorum tenor sequitur eius modi.

Tenor privilegij unius: Vladislaus Quartus ..... *и такъ далѣе, см. стр. 178—180.*

Tenor privilegij alterius: Ioannes Casimirus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae Czerniechoviaeque, nec non Suecorum, Gottorum Vandolorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis, exhibitas nobis esse literas pargamenaeas per serenissimum olim divae memoriae Vladislaum Quartum, fratrem nostrum desideratissimum, famato Michaeli Slozka, super officinam typographariam datas, sigillo regni maiori pensili communitas, quarum tenor sequitur talis: Vladislaus Quartus.... *и такъ дѣлѣе, см. стр. 178—180.* Supplicatumque nobis nomine eiusdem famati Slozka, quatenus literas praeinsertas approbare et confirmare dignaremur. Nos itaque supplicationi eius benigne annuentes, visis literis eisdem authenticis sanis, saluis et illaesis, omnique suspicionis nota carentibus, literas praeinsertas in omnibus punctis, clausulis, articulis, ligamentis approbandas, confirmandas et ratificandas esse duximus, prout praesentibus approbamus et confirmamus, eundemque Slozka circa usum praefatae officinae typographariae conservamus, ad vitae ipsius tempora non obstantibus quibusvis Confraternitatibus et monopolijs. In quantum tamen iuris est, in quorum fidem praesentes

manus nostras subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Cracoviae, in comitijs felicis coronationis nostrae, die vigesima mensis ianuarij, anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae primo anno. Ioannes-Casimirus rex. Locus sigilli pensilis maioris cancellariae regni.

Produxit quoque haec eadem pars actorea literas pargameneas protectionis et sencitoratus illustrissimorum loci ordinariorum Leopoliens. nimirum illustrissimi et reverendissimi olim Nicolai Krosnowski, atque Stanislai à Grochowiec Grochowski, quarum itidem series verborum sequitur estque eiusmodi.

Tenor literarum: Mikołay Krosnowski, z Bożey łaski arcybiskup Lwowski, opat Czerwinski, wiadomo czyniemy, komu to wiedziec należy: iż maiąc zaleconego pana Michała Slozkę sposobnego y w nauce drukarskiey biegłego typographa, wiedząc dobrze, że się może zeysc na usługę kosciołà Bożego y ozdobę miasta tego, oraz y potrzebę duchowienstwa y archidyecezyiey wszy(s)tkiey Lwowskiey, onego pod protekcyą iurysdykcyey naszey wziąwszy, za typografa naszego przyielismy y przy druku starodawnym onego zostawili, daiąc mu własnosc zwyczayną, aby ni od kogo nie miał żadney prepedyciey y tylko do iurisdikcyey naszey (zachowuiąc w cale dekret krola iego mości, iemu należący) nalezał. Na to mu dla lepszey pewnosci pisanie przy pieczęci z podpisem ręki naszey dalismy. Dan we Lwowie dnia czternastego miesiąca nowembra roku Pańskiego tysiąc szescset czterdziestego piątego. Mikołay Krosnowski, arcybiskup Lwowski, locus sigilli pensilis.

Tenor literarum: Stanislaw Grochowski z Grochowiec, arcybiskup Lwowski, opat Sieczechowski, wiadomo czynię, komu to wiedziec należy, wszem wobec y kazdemu z osobna. Iż upatrzywszy sposobnosc y bieglosc w panu Michale Slozce nauki drukarskiey ku potrzebie kosciołà Bożego, a ozdobie miasta tego y zachowaniu pism, potomnosci potrzebnych, onego pod protekcyą koscielną wziąwszy, za sługę rękodaynego przyiąłem y przy druku typografem pisac się moim pozwoliłem. Zaczym aby ni od kogo nie miał żadney

prepedycyey, na to mu dla lepszey pewnosci pisanie przy pieczęci z podpisem ręki moiey dałem we Lwowie piątego dnia sierpnia, roku Panskiego tysiącznego szescsetnego trzydziestego osmego. Stanisław Grochowski, arcybiskup Lwowski. Locus sigilli pensilis.

Tandem post productionem praeinsertorum privilegiorum petijt eadem pars citata se circa usum impraessionis librorum idiomate, uti praemissum est sclavonico et ruthenico conseruari.

Ex adverso actores non intrando in aliquam controversiam, quoniam recens mandatum sacrae regiae maiestatis od officium praesens e cancellaria regni emanatum intercedit, quo iniunctum est, quatenus ab impraessione librorum citati obstineant, proinde inhiberi ijsdem, ne audeant ac praesumant amplius imprimere eiusmodi libros postulaverunt. Et officium praesens consulare Leopoliense, quoniam in causa praesenti rescripta sacrae regiae maiestatis ab utrinque intercedunt: cuius vero est condere eius et interpraetari proinde causam eandem, uti in concurrrentia rescriptorum sacrae regiae maiestatis ad iudicia sacrae regiae maiestatis pro cognitione remittendum esse duxit, prout et remisit, terminumque continuandum eiusdem causae sex septimanarum spatium praefixit et assignavit, praefigitque et assignat decreti sui virtute.

A quo remissae decreto Confraternitas ritus graeci ad iudicia sacrae regiae maiestatis appellavit. Cuius appellationi officium praesens reverenter cum praefixione termini ut supra viva voce detulit. Et in continenti haec eadem Confraternitas ratione damnorum et litis impensarum protestata est. In cuius rei fidem sigillum officij consularis Leopoliensis praesentibus est appressum.

Mathias Kuczankowicz, iuris utriusque doctor, civitatis Leopoliensis notarius. M. H. Ex actis officij consularis Leopoliensis.

Processus inter successores Michaelis Slozka et Confraternitatem ritus graeci ad ecclesiam Assumptionis in coelum B(eatissimae) M(ariae) Virginis Leopoliensis 1667.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 646.

CCXLIII.

1668 года, 12 апрѣля. Письмо Львовскаго Ставропигіальнаго братства къ старостѣ Брацславскому Тетерѣ съ просьбою защитить его въ столь тяжелое время.

Wielmożny, m(iłosciwy) p(anie), starosta Bracławski, nasz wielce miłosciwy panie y bracie!

W iakich obrotach zostaiemy, opponuiąc sie, przy prawach et libertates cerkwi Bożey służących, constat w. m.m. panu, albowiem sam w. m. pan z początku praecavendae indemnitati solidam imponowałes curam do uspokoienia wynikaiących paraxismow, ktore im daley, tym barziey w zawodach y w zawziętosci swoiey praecipitanter rozszyrzyli sie, co nova iura canonica, ać legem publicam, będąc wszystkie cardinalia opuszczone, nawet y samey consecratiey episcopalney praeliminarium statum z urąganiem y spodziwienie a postronnych narodow ludzi z...lantium, in religione orthodoxa, a barziey obywatelow naszych prowincialnych. Więc iako każda rzecz nie na fundamencie operata, nie tylko iey datur causa, ale nec terminus, nec locus, tak sprawa wielebnego oyca Szumlanskiego, per praecipitantiam postępkow iego, iako ab initio nulla była, tak tractu temporis convalescere nequidquam. My zas, in nexu solennitates praw naszych et libertates sponsae Christi obserwuiąc, w krazach takowych milczec niepodobna, ale ad sananda haec vulnera do w. m.m. pana y brata diriguiemy nasze postulata, prosząc uniżenie, aby authoritate w. m. m. pana inhibitoriae od dworu k. m. przeciwko wielebnemu oycu Szumlanskiemu wydane były, praecidendo cursum onego, attribuowania sobie urzędow iakich kolwiek y w iurysdictiey duchowney rozszyrzenia sie, poki i. k. m. p. n. miłosciwy cale to negotium nie osądzi, y te sprawę y desideria nasze in sinum protectiey w. m. m. pana oddawszy, wyglądamy, wyglądamy predkity(sic)od w. m. m. pana zaszczytow declaratiey, ktore-

mu usługi nasze braterskie powolne nieodmienney łasce zaleciwszy, zostaiemy w. m. m. p. we wszem w Chrystusie zyczliwi bracia Bractwo Stawropigiey miasta Lwowa. W Lwowie die 12 aprilis, 1668 (anno).

Copia listu do i. m. p. Tetery.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 647.

CCXLIV.

1668 года, 12 апрѣля. Протестація Гедеона Струса, архидьякона Кіевскаго митрополита, противъ Іосифа Шумлянскаго, епископа Львовскаго, Галицкаго и Каменецъ-Подольскаго, который дважды мѣнялъ религію' рукоположенъ во епископы простыми греческими монахами не въ обыкновенномъ мѣстѣ, а въ селѣ Высоцѣ, и который произвелъ надъ нимъ— архидьякономъ насиліе и оскорбленіе.

Actum in castro Leopoliensi feria quinta post Dominicam Conductus Paschae proxima anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo. Venerabilis Strus contra Szumlanski protestatur. Do urzędu i akt grodzkich, niniejszych, starościnych niszych Lwowskich oczywiście wielebny w Bogu ociec Gedeon Strus, zakonnik reguły sw. Bazylego, przyszedszy, jaśnie w Bogu przewielebnego jego mości ojca Antoniego Winnickiego, archiepiscopa, metropolity Kiiowskiego, Halickiego i wszy(s)tkiej Rusi, episcopiej Lwowskiej i archimandriej Unicowskiej, vigore privilegii sacrae regiae maiestatis administratora, archidyakon, jako prętko z Boskiej opatrzności z cięszkiego nieprzyjacielskiego, a pra-

wie tyrańskiego więzienia wyswobodzony został i do akt niniejszych w słabości zdrowia ob concussionem przyść mogł, uroczystą żałosną s krwawymi łzami przeciwko wielebnemu ojcu Jozefowi Szumlańskiemu tanquam facti infrascripti principalem et primarium authorem, także zakonnikowi Laurentemu i ihumenowi Zadorowskiemu i Pantaleonowi archidiakonowi, tudzież urodżonym i szlachetnym Alexandrowi i Konstantemu Szumlanskim, Stefanowi Wasilkowskiemu, Pawłowi Siemigiszowskiemu, Bazylemu Hołyńskiemu. Maxymowi Komarnickiemu, Georgiemu Askonanowskiemu, Garnyszowi Suchodolskiemu, Wojciechowi Gostwickiemu, tum famatow Georgium Dunowicz, praedicti principales, comprincipales et complices i uczciwym Mikołajowi Ordowskiemu, Ignacemu Czajkowskiemu Korotkiewicz, spiwaki et alios ad praesens de nominibus et cognominibus ignotos in postea in quovis termino specificandi quaerimonium et querelam in eum modum: Iż pomieniony protestans od jaśnie w Bogu przewielebnego jego mości ojca metropolity Kijowskiego w pewnych potrzebach do roznych namiesnikow dyecezyi Lwowskiey będac wysłany, pace et securitate publica in discessu obezpieczony, nic przeciwnego na się spodziewaiąc sie, ani też najmnieyszej wiadomosci o przerzeczonym ojcu Szumlanskim mając, ktory przed tem kilka niedziel do postronnego państwa Wołoskiego dla poswieszczenia, nie dufając swej zawziętości, postponował swoich prowincyalnych należących w Koronie pasterzow: archiepiskopow, metropolitów, episkopów, archimandritow i ihumenow ad extraneos episcopos, co iest canonibus synodalibus et lege publica cautum et veritum, iachał i tam, iako honoru łaknący człowiek, gdy od gradu praeeminencyey nec praecibus, nec praecio, nec vel saltem lusu aut errore fortunam dostąpić nie mógł, bo honor fugacem prosequit vivum, fugit sequacem. Naprzod od hospodara jego mości przewielebnego metropolity Wołoskiego zasiągał pomociey na konsekraciią, jakoby inanem captando, bo go hospodar jego mosć polityce dla praesentiey panskiey, przy ktorym być nie mogł konsekrowany, vacuum et inanem demisit, jako importunum zbył hospitem, dawszy mu konia, a jako one axioma jest: iż

i ab initio nullum est tractum temporis non convalescit, tak i pomieniony wielebny ociec Szymlanski na słabym i proznym imprese swoię zasadziwszy fundamencie vix non extremo anhelando spiritu, ledwo podobno ipsum non exhasando animum, aby ieno swoie adumbrował, jako tako imprese. Osadził się asystencyą czernców greckich z Grecyei, dla pewnych excessow od swiętego patryarchy Konstantynopolskiego wyklętych i, uchodząc exekucyey, zbiegłych, jako o tem listy hospodara jego mości Wołoskiego i przewielebnego oica metropolity eiusdem provinciae, testantibus zaciągnał ich, a tem prędzey mediantibus ich factionibus nie uważnym konsekracyey doskoczycz mogł krokiem, lecz frustratus spe tey konsekracyey w prowincyey Wołoskioy, obserwuiąc iego tak privates niestateczność arrogancyą i wielce consideruiąc, że non sine causa huc adventus iego, i dla czego w koronie Polskiey nie swięcił się, bo przed tym w religiey greckiey w młodych leciech chował się i, przyszedszy ad aetatem naturiorem, żeby smiał poważniey eandem religionem observare et inviolabiliter conservare, per personaliter nexum matrimonii przyiął i obowiązał się ad ultima vitae suae tempora w niey perseverare et benedigne eam observare, a będąc elusus spe vana proposito, w prędkim po tem czasie chcąc uchwycić per pedem episkopią Lwowską, eandem znowu fidem romanam catholicam odstąpił, odswięcił, wzgardził, postposuit, comtempsit, i tam iego suppositią niestateczności słusznie wiedząc, tytułują go przegrzałem swieszczennikiem, et ratio, iż dla urzędu wiary kosciołu Rzymskiego katolickiego odstąpił i ex eo respectu ztamtąd wyjachał vacuus, wyjachawszy, obrał sobie we Zwańcu, w domu narożnym, residencyą i dwaniedzielną zabawiaiąc się tęskliwą a niepotrzebną consistencią samą, ieno nadzieią ziazdu czerncow wyklętych prostych, (od ktorych swiat potaiemną i assekuracyą ręcny) gorzkość, tęskliwośc sobie słodząc, i posępne podziwienia się ludzkiego od siebie roznymi zabawami odbiiaiąc i odpędzaiąc, obłoki próżne swoie imprete skonczał, a gdy pomienionemu oicu Szumlanskiemu nerwy dalszyi deerat residencyey, zasiąga sposobu suppedi-

tationis vectus, do namiestnikow uniwersały wydaie i rozsyła, zasmakowawszy mu, za uniwersałami wydanymi obedientia i observantia, iteruie znowu listy w pońcoskach, quasi już consecratus, aby pomienionego Szumlanskiego i czeladi iego victualibus prowiantowali, inauguratią honoru i godności zaczyna ab oppressione et aggravatione duchownych, swieckich i zakonnikow. Tandem nie mogąc się tych czerncow prostych, rękodajnych doczekać dwoch posłancow, gdy irrito conatu powrociło, sam confident iego ku nim wybrał się, tandem ledwie non invitos attraxit, czyli pollicitationibus zwabił, rozumiał by był kto, że za usilnym tego confidenta, albo raczey faktora, staraniem miał w katedrze Kamienieckiey pożądaney omni ex parte dostąpic consecracyey czyli execracyey, ale iako fallitus augurio spes, spes bona, saepe suo, tak też i on na umyslny zawiodł się impresie i contra iura canonica sine archiepiscopis, episcopis, archimandritis, ihumenis, provincialibus w Wysocce, we wsi, in privato et insolito loco od prostych czerncow nie w katedrze, uti in sponsa et publico loco bierze consecracyą, iako boią, iako ci profugi simplices czerncy et excommunicati od świętego patryarchy Konstantynopolskiego mieli, ktorey to ceremoniey ledwie testes, a nie spectatores znayduią się, a lubo dobrze wiedział pomieniony ociec Szumlanski, że ta adumbrata albo raczey somniata ceremonia nie może od prostych, a nadto wyklętych prostych czerncow, subsistere et convalescere, i z niey takową odniesie gratitudinis thesteram, iako Midas między złotych divitias przecie, iednak, żeby sawziętości i niestateczności swey conatus contrarios wykonał, odważył się zawziętą impreze leutinuare, a swoy wstręt i odpór iey dać i, po skonczeniu tey ceremoniey, w kilka dni stamtąd ku Lwowu tenże wielebny ociec Szumlanski cum comprincipalibus et complicibus suis powraca i, zbliżaiąc per tractum itineris ku Lwowu, i. m. Kołomyiey przyiachał. Tamże jako prędko per praefatos complices suos o pomienionym protestancie, wielebnym ojcu archidyakonie, dowiedział się, zarazem kilkanascie osob do gospoda protestanta feria sexta post diem Cinerum proxime praeterita proxima nasłał, roz-

kazawszy onego gwałtownie wziąć i do siebie przyprowadzić, który iussa mandati exequując, nie maiąc żadnego na osobę duchowną zakonną respektu, publicznie, iako złoczyncę iakiego, przez rynek bez czapki za włosy targając, tłukąc pieściami, w kark biiąc, z wielką iego zelżywością i zniewagą kapłanską i zakonną, a przy tem z wielką róznego stanu ludzi na ten czas, iako na iaki dzien zgromadzonych, a przypatruiących się podziwieniem ze wszytkiego obnażonego, do gospody iego przyprowadzieli i przed nim stawieli, przed którym protestans pomieniony laesus stanąwszy, gdy na iego pytania rozne libere (jako się w niczem być winny nie znaidował) odpowiadał, albo raczey kiedy honor i powagę iego mości oica metropolity Kiiowskiego ze żywie traktował, wolnym głosem bezpiecznie niewinność swoię przed wszy(s)tkimi, tak duchownymi, iako i świeckimi ludzmi, na ten czas zgromadzonymi, oświadczając, gdy się protestował, zarazem do więzienia wzięły i w żelazny łańcuch okowany został i przez trzy dni, bo sam tam mieszkał, w izbie przykowany do stoła był. Rzeczy protestanta wszystkie, cokolwiek mogł na ten czas mieć przy sobie, pobrać rozkazał i roznym osobom porozdawał. Naprzod oicu Laurentemu, ihumenowi Zadorowskiemu, konia valoris dwiescie złotych polskich, kulbakę valoris złotych pietnaście, uzdeczkę valoris złotych dwa.—Jasmanickiemu, swemu confidentowi, kołdrę valoris dwanaście złotych polskich, płat tuzinkowy łokci pułtora, płotnem podszyty, valoris osm złotych, skorkę czerwoną safianową valoris złotych trzy, sakwy nowe valoris złotyc cztery—te dostały się archidyakonowi iego. Nożyczki valoris złotych półtora, rękawice błękitne falendyszowe, sukienne, podszyte, sukna złotych trzy czarnego jedwabnego wereckiego łokci dwanaście, valoris złotych trzy, chustek dwie valoris złotych ieden i inne rzeczy pozabierane ztamtąd. Potem gdy iuż czale na episkopią Lwowską iachał, po wszystkie czasy drogi swey aż do samego Lwowa, w ścisłym i cięzkim bardzo więzieniu zostawał, naprzód we dnie na wozie skarbnym, wysoko łańcuchem przykowany, obraz w ręku Panny Najświętszej Boga rodzice przed sobą

trzymaiąc, co było wszystkich ludzi w podziwieniu i w zgorszeniu tak dalece, że na niektórych mieyscach z woza, nie maiąc się czego trzymać, spadać musiał, iakosz do Kryłosa iadąc, z samego brzegu zaraz z góry w rzekę, Bystrycę nazwaną, z woza spadł, gdzie wisiawszy za nogę pod wozem przez wszystkę rzekę w wodzie zamęczony był i aż na samym brzegu, z rzeki wyiachawszy, na poły umarłego, wodą zalanego, ledwoie się dotrzyżwieli, tarzaiąc go po brzegu i tam i sam i naśmiewaiąc się z niego. W nocy zaś na róznych mieyscach pod wozem na zimnie, na drugich zaś w scisłych i smrodliwych mieyscach, osobliwie w Sterusławicach, w chlewie między psami przez dni pięć, łańcuchem za szyię przykowany i w kaydany opasany, zostawał, i tak wszędzie po wszystkie czasy drogi swey aż do samego Lwowa w scisłem więzieniu detentus zimnem i głodem mrożono i trapiono go, że i ludziom nawiedzać i pokarmu żadnego podać nie pozwolono. To wszystko było z roznego stanu ludzi podziwieniem i pogorszeniem, i gdy by onego opatrzność Boska stamtąd, iako z rąk iakich nieprzyiacielskich, nie eliberowała, pewnie by od tak cięszkiego więzienia, głodu, chłodu, smrodu i bicia codziennego umierac musiał. Przez co prawo pospolite, iuraque canonica et ecclesiastica ac securitatem publicam wyż rzeczony ociec Szumlanski cum comprincipalibus et complicibus suis zgwałcił i winy prawie na osobę swoię i comprincipales ac complices iego zaciągneli. O co pomieniony protestans coram actis praesentibus ratione praemissorum contra eos soleniter iterum atque iterum protestuie się i manifestuie się, ofiarując o to prawnie według należytości prawa in foro fori czynić. Salvam iednak tey protestacyey meliorationem nullionem pleno in robore sibi reservando et praecustiendo.

Львовскій Бернардинскій архивъ, кн. гродская, т. 420, стр. 568—573.

CCXLV.

1668 года, 23 іюля. Письмо Кіевскаго митрополита Антонія Винницкаго къ Львовскому Ставропигіальному братству о слѣдующемъ: 1) твердо сохранять и отстаивать свои права, 2) о продажѣ ему вновь вышедшихъ Требниковъ, 3) о духовныхъ лицахъ, необходимыхъ братству, и 4) объ отъѣздѣ его—митрополита на сеймъ, гдѣ необходимо домагаться справедливости и сохраненія правъ церкви.

Moi wielce moście panowie y bracia! Persecutia, ktora nie tylko cerkiew Bożą, ale y synow iey prawowiernych uciąza, nie chciezcie ią w. mm. panowie moleste ferre, y dalszego zelum opuszczac, żeby sie iuż cale in subiectionem podać, ale upatrywać całosc praw swoich y solennitates onych conserwować, coby napotym było cum bono ecclesiae y z pochwałą w. mosciow w potomny wiek, boc nieprzyiaciel roznych sposobow szuka, condigna opera convellere, y swoiey zawziętosci dosyc uczynie, ale obowiązku w. (mos)ciow mm. panow iednostaynego y iednomyslnego nie zwycięzy y nic zwalozy, gdy w. m. mm. panowie hoc gremium przy statecznosci lockowaci, otrzymawszy przy tym od w. (moś)ciow mm. panow raz declaratią względem Trebnikow nowo z druku wydanych, iuż to trzeciego posła posyłam, ktory, rozumiem, że na ten czas od w. (mos)ciow mm. panow repulsy nie odniesie, ale za tym zaiazdem przywiezie to, iako sie słowo rzekło, a ia poczuwam się y zapłacie, y te łaskę zawdzięczyc; zakonnikow dla odprawowania chwały Bożey, ieżeli potrzeba, starac się będę o zgodnych y mieyscu tamtemu przychilnych, ieno o wyrazną declaracią proszę; na co sie tesz zanosi w tym zamieszaniu, raczcie mię w. m. mm. panowie uwiadomic, ia według trybunalskiego decretu wybieram się na seym, acz mam przestrogę, że żadne solenitates nie poydą, ale nam potrzeba pulsare o sprawiedliwosc swiętą y o conservatią praw, cerkwi Bożey służących, doszło mię tesz to wiedziec, że adversarius concitat, zapowiada,

iako by ci byli in alio regestro w trybunale condemnowani, ktorzy są raz odemnie wypusczeni, myli sie kożdy na tym, co oznaymiwszy, błogoslowienstwo moie archiereyskie przeposyłam, zastaiąc ww. mm. panom zyczliwy pasterz, brat y Bogomodlca Antoni W(innicki), mitropolita) Kiiowski, e(xarcha) K(onstantinopolski), archimandrita, m. p. W Urozu veteri stylo die 23 iulij, 1668 (anno).

Moim wielce miłosciwym panom y braci ich mościom panom Bractwu generalnemu Lwowskiemu przy cerkwi Stauropigialney Wniebowzięcia Naswiętszey Panny do oddania pilnego należy w Lwowie.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 650.

CCXLVI.

1668 года, 10 сентября. Протестація Исаіи Тернавскаго, игумена монастыря и церкви Преображенія Господня, и старшихъ братчиковъ Люблинскаго братства: Давида Константиновича и Василія Озарскаго противъ Николая-Андрея Фирлея, старосты Люблинскаго, и отцовъ Августиновъ, захватившихъ землю Ленчиковскую, принадлежащую, по опредѣленію королевской коммиссіи и утвержденію короля Яна-Казиміра, братской церкви Преображенія Господня, а также противъ евреевъ, незаконно захватившихъ братскія церковныя земли подъ свои постройки и не платящихъ опредѣленнаго судомъ ежегоднаго взноса.

Feria secunda post festum nativitatis Gloriosissimae Virginis Mariae proxima anno Domini 1668. Monasterii Lublinensis ritus

graeci protestatio. Do urzędu y akt ninieyszych grodzkich, staroscinskich, Lubelskich personaliter stanąwszy wielebny w Bogu ociec Izaiasz Ternawski, zakonnik swiętego Bazilego ritus graeci, ihumen monastyra cerkwie Lubelskiey Przemienienia Panskiego, swoim y wszy(s)tkiey braciey swey, także sławetnie urodzeni panowie: Dawid Konstantinowicz y Bazyli Ozarski, starsi z bractwa tegosz monastyra cerkwie Lubelskiey, swym y wszy(s)tkiego bractwa imieniem na przeciwko wielmożnemu i. m(os)c(i) panu Mikołaiowi-Andrzeiowi na Dombrowicy Firleiowi, staroscicowi Lubelskiemu, także wielebnemu w Panu Bogu i. m(oś)c(i) x(ię)dzu Woyciechowi-Mikołaiowi Lasocie, przeorowi conventu zakonu swiętego Augustyna y wszy(s)tkiey braci klasztoru Lubelskiego, swiadczyli y protestowali się w sposob takowy, yż ich m(oś)c wysz mianowane osoby, nie maiąc żadnego prawa ani praetextu do grontu y placu zeszłego niegdy Stanisława Łęczykowskiego, na Słomianym rynku będącego, między grontami y placami z iedney strony rowu, nazwanego Muchawca, od burku mieyskiego do grobli, do młyna ciągnącego się y leżącego, protestuiącym ab antiquo do cerkwie Bożey Lubelskiey Przemienienia Panskiego za prawami, przywilegiami y przez commissią anni millesimi sexcentesimi quingentesimi noni, miesiąca septembris dwudziestego wtorego dnia w Lublinie, w tymże monastyrze, iako y na pomienionym gruncie Łęczykowskim protestantom takim sposobem podanego. A nadto yż protestantes moderni autentycznemi documentami pokazali, że grunt pusty, na Słomianym rynku leżący, nazwany Łenczykowski, do teyże cerkwi Lubelskiey należy, (ktorego na ten czas ich mość oycowie Augustiniani bezprawnie zażywaią) do teyże cerkwi Lubelskiey przysądzamy y do używania wiecznego oney oddawamy z tą declaratią, że wolno będzie ich mościom oycom Augustinianom, ogrodnimy na ten czas posiane, iako proprii labor, zebrać, iednak napotym nie maią sobie żadnego ich mość oycowie Augustiniani prawa do używania przerzeczonego Łęczykowskiego grontu sobie przywłaszczac pod utraceniem wszelakich siwb ogrod-

nych y budynkow, iesli by na potym temere chcieli sobie usurpowac, iako o tym pomieniona commissia y wszy(s)tkie prawa, przywileie, dispositie cerkwie Bożey Lubelskiey ritus graeci Przemienienia Panskiego służące, te wszy(s)tkie wyżey mianowane prawa przez naiasnieyszego Jana Kazimierza, krola iego mości, pana naszego miłosciwego, pod datą w Warszawie dnia XXXI miesiąca grudnia roku Panskiego MDCLVI, panowania naszego Polskiego y Szwedzkiego XVIII, a oblata confirmatiey iego krolewskiey mości z grodu Łuckiego anno millessimo sexcentesimo sexagessimo octavo, miesiąca iulij iedynastego dnia swiętobliwym przywileiem swoym confirmacyą approbawać y stwierdzić raczył, iako te wszy(s)tkie wyżey specificowane documenta prawne latiori in se sonant. In convulsionem tedy mianowane osoby tych wszy(s)tkich wyżey specifikowanych praw probationum decretu commissarskiego, iako y pomienioney confirmatiey iego krolewskiey mości pana naszego miłosciwego, a ku wielkiey krzywdzie, szkodzie y ubliżeniu immunitatis ecclesiae Przemienienia Panskiego Lublinensis per vim odebrali, y z tego grontu y placu Łenczykowskiego indebite protestantow wycisnęli y niesłusznie apprachendowali, y do tych czas z tego grontu wszelakich używaią pożytkow. Przez ktory swoy takowy bezprawny postępek pokoy pospolity, cerkwiom, domom Bożym, obwarowany, zgwałcili, na prawa ich wyżey pomienione przez odięcie pomienionego grontu y placu nastąpili. Przeciwko ktorym osobom o odięcie tego grontu y placu, iako oraz o winy prawne, w prawie pospolitym opisane, y o szkody, na tysiąc złotych podięte, mianowani comparentes protestowali się. Także się tesz żałosnie skarżyli y protestowali o krzywdę tegoż mieysca swiętego na przeciwko rożnym osobom—żydom Lubelskim y inszym czasu prawa mandatami lubo pozwami wyrażonemi o wszy(s)tkie dobra, pola, gronty y placy, w tychże probacyach y dekretach opisane et specifice wyrażone, ab antiquo do cerkwie Bożey Lubelskiey należące, na ktorych grontach pobudowawszy się niesłusznie używaią, przez co, iawnie się sprzeciwiwszy pomienionym dekretom, probacyom y confirmatiey iego krolewskiey mości żad-

nych czynszow z tych grontow do cerkwie Bożey przez te wszy(s)tkie lata nie daią y nie płacą. Także tesz y przez to do szkod nie małych toż bractwo Lubelskie duchowne y swieckie do tych czas przywodzą, indebite onych zażywaiąc. O wszytkie tedy te szkody y bezprawnie zabrania grontow y o insze rożne ukrzywdzenia et praetensiones iterum atque iterum swiadczyli y protestowali sie, we wszy(s)tkim się z tą swoią teraznieyszą protestacyą referuiąc do wyżey pomienionych y przerzeczonych praw, przywileiow, dekretow staroscinskich, commissarskich, iako y przywileia confirmationis iego krol. mości pana naszego miłosciwego tych wszy(s)tkich wyżey wyrażonych praw y to wszy(s)tko protestantes, iako się wyżey wyraziło, ofiarowali się in foro fori prawnie postąpić, salvam nihilominus ejusdem protestationis melioratione in quantum by tego potrzeba ukazywała zostawiwszy sobie.

Виленскій Центральный Архивъ древнихъ актовыхъ книгъ, кн. Люблинскаго гродскаго суда за 1668 г., № 94/20, л. 1202—1204.

CCXLVII.

1668 года, 3 декабря. Грамота Кіевскаго митрополита Іосифа Нелюбовича Тукальскаго къ Львовскому Ставропигіальному братству, въ которой митрополитъ признаетъ Іосифа Шумлянскаго законно поставленнымъ епископомъ Львовскимъ, правильно рукоположеннымъ истинными митрополитами греческими, и потому проситъ, чтобы все братство признавало Іосифа Шумлянскаго истиннымъ епископомъ и оказывало ему, какъ своему законному пастырю, честь, уваженіе и послушаніе.

Божіею милостію православный архиепископъ, метрополита Кіевскій, Галицкій и всея Россіи, ехарха святого апостолскаго, Константинополскаго ѳрону, епископъ Бѣлорусскій, архимандрита Лещинскій, смиренный Іосифъ Нелюбовичъ—Тукалскій.

Благочестивымъ и христолюбивымъ их милостем, всему крестоносному при соборной Успенія Пресвятое Богородицы въ Богоспасаемом преславном градѣ Львовѣ обрѣтающомуся братству Ставропигіаном, в послушаніи святѣйшаго архиепископа Константинополя, Новаго Рима, и вселенскаго патриярха нашего под щасливым его кор. милости, пана нашего милостиваго, пребывающим панованием, в Духу Святом возлюбленным сыном архиерейское мое благословеніе.

Вѣдомо то милостем вашим добре, жесте ся фалебным тым крестоносныя любве братерския союзом споили для власныя подпоры и оздобы церкви Божои, а в долегливостях еѣ помочы, и для иншых християнских пополнения добродѣтелей, а перестороги православія шкодячых оппрессіи и поволнѣйшого любовного належатому пастыревѣ своему повиновенія и послушенства; леч мушу ся, взявши вѣдомост, тому не помалу дивити, же нѣкоторые з межи милостій ваших не ведлуг званія своего, нестатечне въ том братства союзѣ зостаючы, нѣякогос прелщенми нарицаючогося столпом церковным, а в самой вещи будучаго позибателем, на двоедушие уклонившися, на правдиваго и истотного пастыра, отца и

правителя своего, ясне в Богу привелебного его милости господина отца Іосифа Шумлянского, епископа, слушне и леитиме обраного, от его милости, милостиваго пана нашего милостиваго, утверженого, и от православных преосвященных греческих, правдивых метрополитовъ, на тот сан высочайшый архиерейскій и престолъ епископии Лвовской чинно, правилно и совершенно возведеннаго и консекрованого, непотребне повстали, повонтпиваючы о нем правдивом быти архиерею, а нѣ якогос другого непослушного, неправилного, и жадное крѣпости не маючого, мнимого епископа за правдивого розумѣючы, на престолъ тотъ епископіи Лвовскои спровадити стараются: чого доказать неподобная, кгдыж то не толко против слушности, але против самои волѣ Бозкой и своего християнского сумнѣния ест, а такъ милостий ваших архипастырско прошу, остерегаю, и езаршою моею владзою заповѣдую, абысте всѣ злые и душепагубные опѣніи отложивши и тых, которые на двоедушие и непотребные расколы, меновите пана Іоанна Мазаракого, Георгия Папары и Болобана грека при моем метрополитанском упоминанію іменем Божиим упомнѣвши: жебы тое свое злое предсевзятие понехавши, всѣ купно любовне и единодушно по первому его милости отца Іосифа Шумълянскаго, правдивого, истотного и крѣпкого епископа Львовского и Каменца Подолского, за власного архиерея Божия, пастыра, отца и патрона своего, и не кого иншого незаконного и ложного, мѣли, достойную, ему, яко пастыревѣ, отцу и протекторовѣ своему, честь, пошанованье, послушенство и во всем повиновеніе и помоч, жадным на его милост прожным блясфениям и неправедным хулам нанесенным бы намнѣй не вѣрачы, выража конечне: да за таковыми шкодливыми причынами неблагословенія Божего святѣйшого архиепископа Константинополскаго, вселенскаго патріарха, и моеи митрополитанскои клятвы и анаѳемы вѣчныя убѣчы возможете. Писан в богоспасаемом градѣ Чигиринѣ декаврия г҃, року ҂ахѯн.

Іосифъ Нелюбовичъ Тукалскій архіепископ, метрополит.....

Мѣсто печати.

До актъ и книгъ консисторскихъ, епископских сей универсалъ ясне превелебного его милости отца Іосифа Нелюбовича-Тукалскаго, милостію Божіею метрополити Кіевскаго, Галицкаго и всея Россіи, епископа Бѣлорускаго, архимандрити Лещинскаго, ехарха святѣйшаго апостолского, Константинополскаго ѳрону, за изволеніемъ и благословеніемъ ясно превелебнаго его милости отца Іосифа Шумлянскаго, епископа Лвовского, Галицкаго и Каменца Подолскаго, велебнаго отца Силвестра Вашкевича, ігумена обители св. Межибозской, ест поданый, принятый и вписанный дня шестнадцатаго мѣсяца януарія, року ҂ахҁѳ.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 651.

CCXLVIII.

1669 года, 26 апрѣля. Письмо Кіевскаго митрополита Антонія Винницкаго къ Львовскому Ставропигіальному братству съ просьбою помочь ему въ Варшавѣ отстаивать права православной церкви, ссудить ему на дорогу въ Варшаву денегъ и прислать ему крестъ и два саккосы, которые онъ оставилъ у братства на храненіи послѣ хиротоніи Іереміи Свистельницкаго.

Przewielebni, wielmożni, mnie wielce mości panowie bracia, moi mości panowie y w Duchu Swiętym naimilszi synowie!

Jeżeli ktorey wiosny, iako teraznieyszey, binea Christi multos potrzebuie operanos, do ktorey ia, według sił moich applikuiąc się,

y w te drogę Warszawską wybieraiąc, do w m. m. państwa, iako ad primae horae cooperarios, propagatores et defensores tey to winnice Chrystosowey recurro y pomocy żądam. Wielce upraszaiąc, abyscie w. m. mm. państwo tak de medio sui, mianowicie z stanu szlacheckiego, z documentami do defensiey praw cerkwie Bożey należącemi wyprawili, iako też y mnie na tę pracę przy teraznieyszych moich niedostatkach sumptem suppeditowali. A że po consecratiey iego mości oyca episkopa zostawiłem tam in deposito u w. m. m. państwa krzyz, urzędowi memu służący, y dwa sakosy, upraszam, abyscie w. m. m. m. państwo przez iego m. pana Dziase to wydać raczyli, mianowicie o krzyz upraszam, ktory mi przy teraznieyszych publicznych okaziach, iako muneris mei insigne, iest potrzebny. Pewny iestem, że to w. m. m.m. państwo wszystko dla samey wielkiey cerkwie Bożey potrzeby praestare y mnie w miłosci swoiey chować raczycie, ktorey wszelką moią pasterską powolność pilnie zaleciwszy, zostawam zyczliwym w. m. m. m. panow bratem y sługą Antoni Winnicki, metropolita Kiiowski, e(xarch) K(onstantinopolski), archimandryta, m. p.

Script za odebranie tych rzeczy osobliwy posyłam w. m. m. państwu. W Samborze, die 26 aprilis, 1669 (anno).

Przewielebnym, wielmożnym, mnie wielce miłosciwym panom braci, ich mm. pp., w bratstwie generalny(m) Lwowskim, Stauropigialnym przy cerkwie Wniebowzięcia Naswięszey Panny zostaiącym, oddać.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 652.

CCXLIX.

1669 года, 6 октября. Грамота[1]) короля Михаила Корибутъ-Вишневецкаго, данная Креховскому монастырю, основанному при содѣйствіи Станислава Жолкевскаго, гетмана и великаго канцлера короннаго, Іереміи—Михаила Корибутъ-Вишневецкаго, воеводы Русскаго, Анны Могилянки, воеводины Краковской, и Яна Собѣскаго, гетмана и маршалка великого короннаго, на подтвержденіе: во 1-хъ, правъ монастыря, данныхъ ему Константинопольскимъ патріархомъ Кирилломъ; во 2-хъ, на подтвержденіе устава, даннаго монастырю его основателемъ игуменомъ Іоилемъ; въ 3-ихъ, на устраненіе Львовскихъ владыкъ отъ всякаго вмѣшательства въ монастырь, въ 4-хъ, на разрѣшеніе монастырю построить каменную церковь и всѣ строенія, въ 5-хъ, воспрещается владѣтелямъ Крехова дѣлать какія-либо непріятности монастырю и, въ 6-хъ, король беретъ монастырь подъ свое покровительство.

W imie Panskie amen. Na wieczną przytomney rze(c)zy pamiątke. Michał z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąze Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudckie, Kiiowskie, Wołynskie, Inflanskie, Podlaskie, Smolenskie, Siwierskie, Czerniechowskie. Oznaymuiemy tym przywileiem naszym wszem wobec y każdemu z osobna iakiego kolwiek stanu y conditiey ludziom teraznieyszego y napotym przyszłego wieku, komu o tym wiedziec będzie należało. Jako nie insze szczęsliwego panowania naszego poczytamy fulcza, tylko chwały Bożey pomnożenie; tak między inszemi koło dobra pospolitego y całosci tey oyczyzny zabiegami naszemi, tę naywiększą starania naszego bydz rozumiemy maxinię: pobożne swiątobliwych antecessorow naszych fundacie, nie tylko przy prawach y wolnos-

[1]) Грамота на пергаментѣ. По серединѣ ея заголовка польскій орелъ, поддерживаемый по бокамъ двумя львами, по сторонамъ и сверху орла цвѣточныя гирлянды. На грамотѣ, впереди заголовка, справа, нарисовано Преображеніе Господне, слѣва св. Николай съ соотвѣтствующими русскими надписями.

ciach ich integre et inviolabiliter zachować; ale też żeby wcale y nienaruszenie przy onych zachowani byli, powagą naszą krolewską zasczycać. Bo iezeli potoczne za dobrym sporządzeniem sprawy wszelakiey godne są conseruaty, daleko bardziey uczynki Bogu wszechmogącemu, ku wzmożeniu chwały Jego swiętey podięte, swoie odnosić powinne twierdzę. Przeto uważaiąc zarliwey nabożnych zakonnikow swiętego Bazilego Wielkiego monasteru Krechowskiego prawosławnego, posłuszenstwa patryarchy Konstantinopolskiego, przy cerkwi Dedicationis Przemienienia Panskiego przy czułym około pomnożenia chwały Bożey pieczołowaniu żywot prowadzących zelum, stosuiąc się do pobożney swiątobliwych antecessorow naszych tey swiątnicy fundatiey, ktorą pobożnie zmarły wielmożny Stanisław Żolkiewski, hetman y kanclerz wielki koronny, starosta Jaworowski, na tym swiętym założył mieyscu, niesmiertelney pamięci naymilszy rodzic nasz iasnie oswiecony Jeremi—Michał Korybuth na Wisniowcu y Lubniach xiąze Wisniowiecki, woiewoda ziem Ruskich, w swoiey protectiey chował. Wielmożna Anna Mohilanka, xięzna Mołdawska, margrabina, woiewodzina Krakowska, gruntami auxit; tudziesz wielmożny Jan z Sobieszyna Sobieski, hetman y marszałek wielki koronny patrocinatur; także nayiasnieysi s. p. Władysław IV y Jan-Kazimierz, praedecessorowie nasi, wszy(s)tkie fundacie y wolnosci onym nadane potwierdzili y wyraznym umocnili prawem, iako o tym authentyczne osobnie opiewaią przywileie.

Umyslilismy y my, nie uchybiaiąc tego swiątobliwych przodkow naszych toru, na przyczynną prosbę y recommendaitą pp. rad naszych y posłow ziemskich, także pokorną supplikę przez pobożnego Wasiana Szawczaka, tegoż monastera zakonnika, et actu praesbytera, imieniem pobożnego swego ihumena Joba (Umankiewicza) y wszy(s)tkiey braciey zakonney monastera Krechowskiego reguły swiętego Bazilego Wielkiego, posłuszenstwa cerkwie Wschodniey prawosławnego patryarchy Konstantinopolskiego, na szczęsliwey koronatiey naszey wniesioną, ku pomnożeniu chwały Bożey y na wieczną pamiątkę łaskę naszą krolewską onym wyswiadczyć, y tez

wszy(s)tkie, tak osobliwie, iako y przez commissią od nayiasnieyszych antecessorow naszych, krolow Polskich, pozwoloną y daną, potwierdzić punkta w niey opisane. Naprzod ponieważ plerumque przełożeni inferiores uciskac zwykli, y tam, gdzie wiele rządcow, dobrego być nie może rządu, ktory iest unica do spokoynego życia regula: pierwsze prawo duchowne onym Stauropigium od naywielebnieyszego oyca patryarchy Cyrilla Konstantinopolskiego synodaliter temu monasterowi Krechowskiemu y zakonnikom, w nim mieszkaiącym, nadane, ktore iest osobliwym spokoynego y bogomyslnego życia zakonnego zasczytem we wszy(s)tkich iego punktach, clausulach, ligamentach, artikułach y conditiach, iako nam originaliter, authentice produkowane y explanowane iest, powagą naszą krolewską in toto per omnia, ac minima ipsius parte ztwierdzamy y approbuiemy. Artykuły także y porządek tegoz monastera Krechowskiego, przez pobożnego Joela, pierwszego tegoż monastera fundatora y ihumena, w testamencie albo raczey w porządku monastyrskiego życia y zachowania się opisane, y od braciey iego zgodnie przyięte, de actu w tymże monasterze roku Panskiego tysiąc szescseth trzydziestego osmego approbuiemy y, aby to wiecznie ni od kogo nienaruszono było, przykazuiemy. Do ktorey ordinatiey tegoz ich fundatora namienionego pobożnego Joela za pozwolenyem wielebnych metropolitow Kijowskich prawosławnych, exarchow patryarchy Konstantinopolskiego, opisaney, iako y do prawa ich Stauropigion wzwyz namienionego patriarszego, stosuiąc się, to im y temusz monasterowi cale y nieporuszenie, teraz y w potomne czasy waruiemy y umacniamy, aby w tym monasteru nigdy nie był żaden ambitiosus ihumenem, to iest starszym, przez iaki sobie otrzymany przywiley albo consens, od kogokolwiek zaciągniony y podany, ale maią z posrodku siebie, z wolnych głosow swoich, kogo sobie sami upodobaią, każdego roku czyniąc sobie w swoim że pomienionym monasteru Krechowskim, a nie gdzie indziey, podczas zaczynaiącego się nowego lata electią, iuxta instituta monastica et testamentum dicti Joelis starszego obierać; a iesli by kto takowy z iakich kolwiek osob prawo

lub przywiley albo consens na takowe yhumenstwo, albo starszenstwo iakie pokazał, tedy owszeki takowe iego prawo ma bydz cassowane y żadnego nie miec valoru, nullitati subiacere debere miec chcemy y declaruiemy, na wieczne czasy to waruiąc, aby im wolno takowego, kto by nad prawa ich iakowe sobie privilegia wyprawował, albo usurpował, w tymże monasteru swoim sądzic y karać według ich artikułow było; w czym ni od kogo żadney impetitiey miec nie powinni y owszem do sądu exarchi oyca ich patryarchy Konstantinopolskiego takowego występcę, na prawa ich następuiącego, iesli by była iaka duchowna osoba, deferre, y większego na niego karania w tymże sądzie exarchy urgere pozwalamy, a temu żaden sprzeciwiac się nie ma y nie może podług ich opisanych monasterskich artykułow. *Także władyka Lwowski ktorykolwiek, teraznieyszy y napotym będący, żadney władzy w tym monasteru Krechowskim usurpowac sobie y ich porządkow zwyz namienionych naruszać y w nic się wtrącać nie powinien według ich Stauropium prawa patryarszego, ani sprzętow y ornamentow ich cerkiewnych y monasterskich rewidować y onych iakimkolwiek sposobem na swą potrzebę y wygodę przywłasczac, także y do wszelkich dobr monasterskich iako y rządu nie ma się interesować, ani też tam, w monasteru Krehowskim, per modum goscia długo residentią immorari, albo iakimkolwiek sposobem residować y żadney iurisdictiey duchowney tam sobie extendować nima*[1]. Maiąc wzgląd, iz skąd innąd sustentatiey życia swego także y ozdob cerkiewnych nie maią, tylko z pracy swoiey y szczegulney eleemozyny de communi vivendo na swoy zysk prywatny nie obracaiąc. Ponieważ w swoim posrodku porządku maią okryslonąą vitam monasticam, zostaiąc w opisanych swoich artykułach Stauropigion posłuszenstwa oyca swego patryarchy Konstantinopolskiego, iako eo nomine to prawo patriarsze praesentibus ztwierdzilismy y ztwierdzamy. A żebys my tym większą iescze monasterowi temu wyswiadczyli łaskawosc, stosuiąc się do protectiey y

[1]) Подчеркнуто въ подлинникѣ.

clementij antecessorow naszych, onym wyswiadczonych, umyslilismy im pozwolić, iakosz y pozwalamy wolne wymurowanie przerzeczoney cerkwie ich monastyrskiey, iako y samego monastera, nie tylko dla samey ozdoby, ale dla bespiecznieyszego uchronienia, strzez Boże iakiego kolwiek niespodziewanego ogniowego przypadku, albo wtargnienia nieprzyiaciela, sprzętow y ozdoby cerkiewney, co by się w drewnianym budynku ochronić nie mogło, upatruiąc osobliwie, iż to mieysce swięte dla ochrony ludzi podczas nieprzyiacelskich incursij być może zawsze potrzebne reclinatorium: do czego cooperabitur tych zakonnikow doswiadczona w dotrzymaniu, statecznosci y wiernosci nayiasnieyszym antecessorom naszym y Rrzeczy pospolitey perseverantia, ktorą sobie cale po nich obiecuiąc chętnie im z władzy naszey krolewskiey pozwalamy, (co sine omni renitentia wszelkich osob, a mianowicie dzierżawcow teraznieyszych y napotym będących, od ktorych władzy y zwierchnosci ten monaster z iego okolicznosciami cale excipuiemy), kiedy kolwiek sobie upatrzą czas na to sposobny połdug przemożenia y upodobania swego w tymże monasterze cerkiew takową y obronę koło monasteru z fundamentu wymurować. Waruiemy przy tym y to per expressum teraz y napotym upominaiąc dzierżawcow pomienioney wsi Krechowa, y miec to po nich koniecznie chcemy, aby żadney nad prawa y commissią z pozwolenia antecessorow naszych względem ograniczenia monasteru y gruntow ich de data w monasteru tymże Krechowskim roku tysiąc szescseth szescdziesiąt odprawioną, y przez antecessorow naszych et lege publica constitutione regni stwierdzoną, nie ważyli się żadney pomionionym monastera Krechowskiego zakonnikom y w dobrach ich krzywdy czynić pod winami, w teyże commissiey y w prawie opisanemi. Ktorą my commissią y na ten czas in omnibus et singulis eius punctis, tanquam hic expressis, hisce praesentibus in aevum powagą naszą krolewską ztwierdzamy, y protectią naszą krolewską ten monaster ze wszy(s)tkiemi iego przynależytosciami, cerkwiami y zakonnikami y ich prawami bierzemy. Obiecuiąc to sobie po nich, iż za nas także y antecessorow naszych maiestat Boski w modłach

swoich y ofiarach błagać nie przepomnią; co że im y successorowie nasi dotrzymaią, praesenti diplomate nostro przyrzekamy. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc koronną przycisnąc roskazalismy. Dan w Krakowie, na seymie generalnym szczęsliwey koronatiey naszey, dnia szostego miesiąca pazdziernika, roku Pańskiego MDCLXIX, panowania naszego Polskiego I roku.

Michał krol. Мѣсто висящ. печати. Hieronym Pinocci, iego kr. mosci sekretarz, m. p.

Correxit Joannes Nowosielski, ...lius. Fundusz praw monastera Krechowskiego.

Такая-же совершенно грамота находится въ Ставропигіальномъ архивѣ подъ № 655. Въ ней слово въ слово все то, что въ № 654, за исключеніемъ словъ напечатанныхъ нами курсивомъ, кромѣ того въ № 655 другая подпись: Joannes Wolowski, Varm(ensis) et Culm(ensis) canonicus, secret(arius) regiae, m. p. Confirmatia funduszu y praw monastera Krechowskiego.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 654.

CCL.

1669 года, 10 октября. Грамота Польскаго короля Михаила, которою король подтверждаетъ права русскихъ людей города Львова, данныя имъ Сигизмундомъ Августомъ въ 1572 г., 20 мая и подтвержденныя другими королями.

Michael, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Kiioviae, Vołhy-

niae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis. Exhibitas nobis esse literas pargameneas, manu serenissimi Joannis Casimiri, praedecessoris nostri, subscriptas, sigillo pensili minoris cancellariae regni communitas, continentes in se approbationem privilegij civibus Leopoliensibus servientes, sanas, saluas et illaesas, omnique suspicionis nota carentes. Supplicatumque nobis, ut eas authoritate nostra regia approbare, confirmare et ratificare dignaremur. Quarum quidem literarum de verbo ad verbum sequitur tenor estque talis: Joannes Casimirus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czerniechoviae; nec non Sueccorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis. Exhibitas esse nobis literas infrascriptas, sanas, saluas et illaesas, omnique suspicionis nota carentes, manu serenissimi olim Sygismundi Augusti, praedecessoris nostri, subscriptas et sigillo maioris cancellariae regni obsignatas. Supplicatumque est nobis, ut easdem authoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur, quarum de verbo ad verbum tenor est talis: In nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam facta humana quantumcunque memorabilia facile intereunt, nisi literarum beneficio, quae res scitu necessarias aboleri non patiuntur, fuerint immortalitati consecrata. Proinde nos Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, *и такъ дальѣ*......., *см. № 87, стр. 42—48.*

Nos itaque supplicationi eidem benigne annuentes praeinsertas literas in omnibus earundem punctis, clausulis, articulis et conditionibus approbandas esse duximus, uti quidem in quantum iuris est approbamus et confirmamus hisce literis nostris, decernentes easdem debitae, et inviolabilis firmitatis robur obtinere debere. In cuiusque rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Cracoviae, die XXIX mensis ianuarij, anno Domini MDCXLIX, regnorum nostrorum Poloniae et Succciae

primo anno, in conventu felicis coronationis nostrae. Approbatio privilegij civibus Leopoliensibus. Remigianus de Piaseczno, regens cancellariae regni, m. p(ropr)ia. Nos itaque Michael rex, praedictae supplicationi benigne annuentes, praeinsertas literas in omnibus earum punctis, clausulis, articulis et conditionibus approbandas, confirmandas et ratificandas esse duximus, quemadmodum quidem et iuris est approbamus, confirmamus et ratificamus, hisce literis nostris, decernentes easdem vim et robur, perpetuae et inviolabilis firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni nostri communiri iussimus. Datum Cracoviae in comitijs regni generalibus felicis coronationis nostrae die decima mensis octobris, anno Domini MDCLXIX, regni nostri Poloniae primo anno. Michael rex. Hieronimus Pinocius, regiae maiestatis secretarius. Confirmatio approbationis civibus Leopoliensibus privilegiorum. **Мѣсто висящ. печати.**

№ 20. Confirmatio Michaelis Koribut privilegij a Sigusmundo Augusto ratione libertatum ruthenis Leopoliensibus collatarum. Cracoviae anno 1669, die 10 octobris.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 657.

Таже грамота подтверждена королями: Яномъ III (Собѣскимъ) въ 1676 году, 28 февраля и Августомъ II въ 1697 году, 6 октября.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 677 и 728.

CCLI.

1669 года, 10 октября. Король Михаилъ подтверждаетъ привилегію, данную Львовскому Ставропигіальному братству прежними королями, на право имѣть типографію и печатать въ ней только русскія, необходимыя ему книги, какъ духовнаго, такъ свѣтскаго содержанія, непротивныя королевской власти и римской церкви.

Michał, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae, Kiioviae, Volhyniae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis. Exhibitas nobis esse literas pergameneas, manu serenissimi Joannis Casimiri, praedecessoris nostri, subscriptas, et sigillo pensili minoris cancellariae regni communitas, sanas, saluas et illaesas, omnique suspitionis nota carentes, continentes in se confirmationem confirmationis super officinam typographicam ruthenicam Leopoliens.m. Supplicatumque nobis per certos consiliarios nostros est, ut easdem authoritate nostra regia approbare, confirmare et ratificare dignaremur. Quarumquidem literarum de verbo ad verbum tenor sequitur estque talis: Joannes Casimirus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae Czerniechoviaeque; nec non Sueccorum, Gottorum Vandalorumpue haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis. Expositas nobis esse literas pergameneas, manu rerenissimi divae memoriae Vladislavi IV, Poloniae et Sueciae regis, fratris nostri desideratissimi, subscriptas, et sigillo maioris cancellariae regni consignatas, sanas, saluas, omnique suspicionis nota carentes, continentes in se confirmationem super officinam typographicam ruthenicam Leopoliensem. Supplicatumque nobis, ut easdem authoritate nostra regia approbare confirmareque dignaremur. Quarum quidem literarum de verbo ad verbum tenor

sequitur talis: Vladislaus IV, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae..... *и такъ далѣе, см. № 80, стр. 182—183.*

Nos itaque inhaerendo privilegiis divae memoriae antecessorum nostrorum volentesque iura, immunitates et libertates, fidelibus subditis nostris ab antecessoribus nostris benigne concessas, salvas et illaesas conservari supra memoratam officinam typographicam ecclesiae praememoratae Fraternitatique circa eam institutae servientem in exercenda opera sua, videlicet circa libertatem et facultatem excudendorum librorum et scriptorum ruthenicorum, tam profanorum, quam spiritualium ad divinaque officia peragenda servientium conservamus et conservari volumus. Ita tamen ne quidquam in eadem officina imprimatur, quod sit contra dignitatem maiestatis nostrae regiae ecclesiaeque sanctae Romanae catholicae ipsique annexos, idque sub poenis arbitrio nostro irrogandis cum ea in super declaratione, ut non nisi sola ruthenica typis mandent, eoque interdicto nostro ne quisquam alius typographus in civitate nostra Leopoliensi libros vel scripta aliqua ruthenico idiomate imprimere, aut sub praetextu alicuius privilegii sui, impressionem librorum polonico vel latino idiomate a nobis impetrati, in praeiudicium eorundem sibi usurpare et arrogare praesumat, sub amissione eiusmodi librorum impressorum, cuius quidem poenae medietas fisco nostro, altera vero medietas parti laesae cedet. Quod ad omnium et singulorum Magistratuum regni dominiorumque nostrorum specialiter autem Magistratus tam castrensis, quam civilis Leopoliensis deducentes mandamus, ut circa usum praefatae officinae facultatemque imprimendorum librorum et immunitates superius expressas, dictam ecclesiam ritus graeci Fraternitatemque ibidem institutam, tum et possessores eiusdem officinae conservent conservarique curent pro gratia nostra. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimmus. Datum Varsaviae die vigesima mensis novembris, anno Domini MDCXXXIX, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae VII anno. Vladislaus rex. Andreas Buialski, secretarius sacrae regiae maiestatis. Nos itaque supplicationi eidem benigne

annuentes, praeinsertas literas in omnibus earundem punctis, clausulis, articulis et conditionibus approbandas et confirmandas esse duximus. Uti quidem, in quantum iuris est, approbamus et confirmamus hisce literis nostris, decernentes easdem debitae et inviolabilis firmitatis robur obtinere debere. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Cracoviae, in conventu generali felicissimae coronationis nostrae, die VI mensis februarii, anno Domini MDCLIX, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae anno primo. Joannes Casimirus rex. Locus sigilli minoris concellariae regni. Confirmatio confirmationis privilegii Vladislai Quarti ruthenis Leopoliensibus. Remigianus de Piaseczno, regens cancellariae regni. Nos itaque Michael rex, praedictae supplicationi benigne annuentes, praeinsertas literas in earum punctis, omnibus clausulis, articulis et conditionibus approbandas, confirmandas et ratificandas esse duximus, quemadmodum quidem, ut iuris est, approbamus, confirmamus et ratificamus hisce literis nostris, decernentes easdem vim et robur perpetuae et inviolabilis firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Cracoviae, in comitijs regni generalibus felicis coronationis nostrae, die decima mensis octobris, anno Domini MDCLXIX, regni nostri Poloniae primo anno.

Michael rex. Мѣсто висящей печати. Hieronimus Pinocius regiae maiestatis secretarius. Confirmatio confirmationis privilegii serenissimorum Joannis-Casimiri et Vladislai IV divae memoriae civibus Leopoliensibus. № 23. Confirmatio Michaelis Koributh privilegij a Vladislao 4-to inhibitivitatis, ut nullus Leopoli ruthenice imprimat, sed sola Confraternitas Leopoliensis. Cracoviae anno 1669, die 10 octobris.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 656.

Таже грамота подтверждена королями: Яномъ III (Собѣскимъ) въ 1676 году, 27 февраля и Августомъ II въ 1697 году, 6-го октября. Львовскій Ставропигіальный архивъ, №№: 726, 730 и 676.

CCLII.

1669 года, 10 октября. Грамота Польскаго короля Михаила, данная Львовскому Ставропигіальному братству, которою король подтверждаетъ всѣ права братства и разрѣшаетъ ему, по собственному желанію, избирать и принимать для церкви Успенія Пр. Богородицы монаховъ безъ всякаго посторонняго вліянія и назначенія.

Michael, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Rusiae, Prusiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis. Exhibitas esse nobis literas, manu serenissimi divae memoriae Vladislai Quarti, praedecessoris nostri, subscriptas et sigillo pensili minoris cancellariae regni communitas, sanas, saluas et illaesas, omnique suspicionis nota, continentes in se approbationem privilegiorum Confraternitatis Beatissimae Virginis Mariae Leopoliensis ritus graeci. Supplicatumque nobis, ut easdem authoritate nostra regia approbare, confirmare et ratificare dignaremur. Quarumquidem literarum de verbo ad verbum sequitur estque talis tenor: Vladislaus Quartus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae Livoniaeque, nec non Suecorum, Gottorum Vandalorumque haerius rex, electus magnus dux Moschoviae etc. etc. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis. Quemadmodum in conventu regni generali felicis coronationis nostrae Cracoviae celebrato omnia in universum iura, privilegia, immunitates, libertates et praerogativas, tam spirituales, quam seculares, cuiuscunque status et conditionis hominum locorum, quorumcunque de sententia omnium ordinum regni approbaverimus, illas omnes in genere et singulas in specie iureiurando super id praestito, sancte et inviolabiliter servaturos promiserimus, cumque omnia pia instituta, maxime vero quae cultum Dei

Ter Optimi Maximi et honorem Deiparae Virginis praeseferant, pro pietatis nostrae studio ultro etiam promovere et augere cupiamus, facile nos intercessione certorum consiliariorum nostrorum apud nos nomine civium nostrorum Leopoliensis ruthenorum ecclesiae tituli Assumptionis in coelos Beatissimae Virginis Mariae, intra muros civitatis Leopoliensis consistentes, ex antecessoribus suis eiusdem ecclesiae fundatorum et provisorum facta adductos esse, ut inhaerendo privilegio olim Sigismundi Tertij, parentis nostri desideratissimi, de data Varsaviae, in conventione regni generali, die quindecima mensis octobris, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo secundo ipsis concesso, et per nos in conventu felicissimae coronationis nostrae Cracoviae approbato, inter alia omnia ibidem expressa et descripta, pro maiori gloriae Dei propagatione et ecclesiae illius ornamento iisdem provisoribus et Fraternitati ipsorum circa eiusdem Beatissimae Virginis ecclesiam religiosos ritus sui alias *czerncow*, prout illius melius et commodius placuerit, fundandi, ijsdemque de necessaria sustentatione providendi et sine cuiusquam impedimento, difficultate et praesentatione munere suo provisorum fungendi et disponendi, prout ea omnia in suis privilegiis alijsque literis praefatae ecclesiae et Fraternitati servientes continentur et descripta sunt plenam facultatem concederemus, prout quidem iustae ipsorum petitioni annuentes concedimus et damus praesentibus literis nostris, iuraque illorum omnia approbamus, confirmamus et roboramus, illaque omnia debitum perpetuae firmitatis robur obtinere, atque ab omnibus et singulis hanc nostram concessionem teneri et observare debere volumus et serio mandamus. Juribus nostris regalibus Reipublicae et ecclesiae catholicae saluis manemus. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri mandavimus. Datum Leopoli die X mensis octobris, anno Domini MDCXXXIV, regnorum nostrorum Poloniae II, Sueciae vero III anno. Vladislaus rex. Locus sigilli minoris cancellariae regni. Confirmatio privilegii Confraternitatis Beatissimae Virginis Mariae Leopoliensis. Nos itaque Michael rex, praedictae supplicationi benigne annuentes, praein-

sertas literas in omnibus earum punctis, clausulis, articulis et conditionibus approbandas, confirmandas et ratificandas esse duximus, quemadmodum ut iuris est, authoritate nostra regia approbamus, confirmamus literis nostris, decernentes easdem vim et robur perpetuae et inviolobilis firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Cracoviae, in comitijs regni generalibus, die X mensis octobris, anno Domini MDCLXIX, regni nostri Poloniae I anno.

Michael rex. Hieronymus Pinoccius, regiae

M. II. maiestatis secretarius, m. p(ropr)ia.

Approbatio confirmationis privilegij Confraternitatis Beatissimae Virginis Mariae civibus Leopoliensis ritus graeci, № 22.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 658.

Таже грамота подтверждена королемъ Яномъ III (Собѣскимъ) въ 1676 году, 10 февраля. Львовскій Ставропигіальный архивъ № 675.

CCLIII.

1669 года, 25 ноября. Дарственная запись Павла Тетеры-Моржковскаго, старосты Брацлавскаго и Нѣжинскаго, данная Львовскому Ставропигіальному братству на мощи св. Меркурія.

Na częśc y chwałę Boga wszechmogącego, na pamiątkę ninieyszym y potomnym wiekom. Ja Paweł Tetera-Morzkowski, Bracławski, Nizynski etc. starosta, wiadamo czynię kożdemu. Poniewaz

rzecz trudna dissimulare id, co obscurari nequit. Iż przed tym słyszałem, a teraz dobrze wiedząc o świątobliwych porządkach prawosławnego y przezacnego Bractwa generalnego cerkwie Lwowskiey, dedicationis Przenaswiętszey y Przeczystey Panny Wniebowzięcia Matki Bożey, za błagosłowienstwem ss. oycow wselenskich patriarchow, thronu Apostolskiego, Konstantinopolskiego założonego, y privilegij ac diplomatibus od nayiasnieyszych krolow, ich mm. panow miłosciwych, Polskich stwierdzonego, nie chcąc y tego taić, za nayosobliwsze salutis animae poczytaiąc auspicium, iż in Album tegoż swiątobliwego bractwa iestem z miłosci eiusdem Confraternii ich mm. panow collegow relatus et inscriptus. Przeto in monumentum zawdzięczenia z propensiey braterskiey et ex voto religionis y własności moiey do teyże cerkwie Zasnienia y Wniebowzięcia Przenayswiętszey Panny Lwowskiego Bractwa przez grzeszne moie ręce Os sanctum, seu Reliquias, swiętego Merkuria, męczenika onego, ktory vitam athei Juliani sacrilegam, iako poswiadcza s. Amphilochius y inni czasow swiętego Wielkiego Bazilego, za przesladowstwo wiernych owieczek Chrystusowych, iussu Maria caelorum augustissimae imperatricis zwyciężył, ofiarowałem, dałem y darował ku ozdobie przerzeczoney cerkwie y pomnożeniu chwały Boskiey, chcąc y observando, aby takowe Reliquie swięte swiętego męczenika Chrystusowego za odpuszczenie grzechow moich nigdy, nigdzie przezemnie, ni przez kogo innego, zadnym sposobem od tey cerkwie przerzeczonego Bractwa Lwowskiego odbierane, oddalane y umnieyszane w naymnieyszą odrobinę nie były, ale iż custodit Dominus Ossa sanctorum, aby cale y nieporusznie bez wszelkiego usczerbku w swiątobliwey obserwantiey y reverentiey ne conterantur przy teyże swiątnicy cerkwie pomienioney brackiey tanquam in tabernaculo Dei ustawicznie przebywały y zostawały na wieczne czasy, obliguię pod strasznym y sprawiedliwym sądem Boskim. Na co ręką moią własną podpisuię się y pieczęc przykładam. Działo się we Lwowie dnia dwudziestego piątego novembra podług starego kalendarza na dzien y swięto tegoż swiętego męczenika y swiętey Katharzyny, męcze-

niczki Chrystusowey, roku Pańskiego tysiąc szescsetnego szescdziesiątego dziewiątego.

Paweł Tetera Morzkowski, Brasławski, M. П.
Nizynski starosta, m. p.

Donatio reliquij ss. swiętego Merkuria.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 659 въ двухъ одинаковыхъ экземплярахъ.

CCLIV.

1669 года, 27 ноября. Протестація поляковъ города Львова противъ русскихъ людей, живущихъ тамъ, чтобы они не смѣли покупать домовъ на другихъ улицахъ, кромѣ Русской.—

Actum Leopoli feria quarta ante festum sancti Andreae apostoli proxima, anno Domini 1669. Protestatur f(amatus) regens Communitatis.

Ad officium actaque praesentia consularia, Leopoliensia veniens personaliter famatus Joannes Pannach, chirurgus, regens Quadraginta Virorum civitatis Leopoliensis, pro anno praesenti electus, in assistentia nonnullorum ex Communitate civium soleniter in contra omnes eos cives, qui bona sua stantia, videlicet lapideas domos in civitate hac consistentes, personis nationis Ruthenicae vendiderunt, tum et de nullitate inscriptionem venditionis, earundem domorum lapidearum protestatus est, offerendo se cum ijsdem ratione praemissorum omnium iure acturum. Quam quidem suam protestationem suprafatus

famatus regens obtulit se in scripto parato exhibiturum et exhibuit in tenore verborum sequenti.

Tenor protestationis: Anno D(omi)ni millesimo sexcentesimo sexagesimo nono, die secunda decembris. Honoratus Johannes Pannach, regens civitatis, nec non famati Alexander Głuszynski, Andreas Dobrzyc, Joannes Gwozdziewicz, Joannes Hołorowicz, Sebastianus Cichonowicz, Joannes Pokarski, Mathias Kideyszczyk, Quadraginta Viri suis et totius Communitatis Leopoliensis nominibus agentes, solemniter et gravi cum querela in et contra nationem Ruthenicam, Leopoli intra moenia civitatis degentem, inhaerendo anterioribus quibusvis, et coram quovis iudicio et officio, tam per antecedaneos regentes, quam dominos oeconomos, et instigatores civitatis eiusdem, ratione infrascriptorum factis protestationibus, illasque per hanc, hanc vero per illas ratificando questi et protestati sunt in eo. Wiedząc protestantes, że salus cuiuslibet civitatis in legibus constituta est, quarum natura recti praeceptis est, pravi vero depulsio, dla czego vim illarum quisque semper in viridi habere debet observantia, alboviem iako corpus anima carens cadit, tak civitas nullis administrata legibus evertitur. Zabiegaiąc takowey ruinie, dobrze przeyrzawszy się, iakową vim patiuntur a natione Ruthenica civitatis leges, privilegia, rescripta, et iudicata principum contemptuose conculcantur, et convelluntur, quae sacrosancte coli debent, widżąc znaczną szkodę y ruinę miastu następującą, kiedy sat legibus, privilegijs, iudicatis, maiąc natio Ruthenica circumscripta limites, aby się iedną ulicą contentowała, a daley extra limites nie wykraczała, y nie rosproscierała się, smieli i ważyli się y ieszcze ulterius conantur in levipendium et contemptum legum earundem, praeiudicium et damnum maximum civitatis, kamienice w rynku, y po inszych ulicach skupować, rożnymi sposobami, przeciwko prawom ineundo contractus tacitos et ad recognoscendas inscriptiones modos adinveniendo nabywać, między katholikami w rynku y po ulicach się rozposcierać, szynki y inne obeyscia, contra mentem decretorum sacrae regiae maiestatis rozpoczynać, onych zażywać, sobie wielkie ztąd

pożytki, miastu zaś znaczną zgubę przywodzić, co że circumscriptum est legibus, et decretis sacrae regiae maiestatis onym prohibitum, dla tego dominus regens cum Communitate, obuiando eiusmodi malo ne in peius excrescat, saluandoque ratione convulsionis iurium, et contraventionem decreti, cui de iure competierit poenas vindicandas, hoc loci tuendo authoritatem privilegiorum, et integritatem decretorum, praecavendoque indemnitati civitatis omnes modo suprascripto quocunque tempero factas protestationes et manifestationes reassumunt, et iterum atque iterum, tam contra eandem nationem Ruthenicam temere se legibus et decretis sacrae regiae maiestatis apponentem, atque tantopere exorbitantem, quam et contra hos cives, qui lapideas suas contra iura civitatis eidem nationi alienarunt, contractus tacitos inierunt, inscriptiones recognoverunt, ut et de nullitate eiusmodi emptionum et venditionum, nec non recognitarum inscriptionum, atque initorum, vel ineundorum contractuum manifestantur, et protestantur, że takowe kamienice w rynku y po ulicach pokupowane, y iakimkolwiek sposobem nabyte, od nich suo tempore recuperare et redimere (nullo habito respectu meliorationum, siquidem qui in alieno solo aedificat, aut meliorat, solo cedit, et ad poenas ratione transgressionis ac contemptus legum, atque contraventionis decreti, damnorum causatorum et proventuum iniuste perceptorum refusionem et restitutionem facere et vindicare zechcą, seque protestantes cum instigatore contra eosdem cives iura civitatis convellentes et lapideas modo suprascripto alienantes iure mediante acturos offerunt. Hac sua protestatione cum manifestatione ad praemissa mediante. Salua eiusdem additione, correctione, immutatione et in toto reseruatu manente. Saluisque saluando.

Actum Leopoli feria secunda post festum sancti Andreae apostoli proxima, anno D(omini) 1669. F(amatus) regens Communitatis. F(amati) Halarowicz et Kisielnicki.

Coram officio praesenti consulari Leopoliensi comparens personaliter famatus Joannes Pannach, regens Communitatis Leopoliensis, in assistentia honorati Samuelis Lezayski, instigatoris civitatis huius publici, obtenta relatione, famuli officij praesentis iurati, de legitima famati Jacubi Halarowicz, aurificis, citatione, famati vero Cipriani Kisielnicki, phrigionis, civium Leopoliensium, ob destinatione, eosdem ad personaliter comparendum acclamari postulabant. Cum vero ijdem citati voce suprafati officij praesentis famuli ad comparendum acclamarentur. Comparuit famatus Jacobus Halarowicz, famatus vero Kisielnicki non comparuit. Suprafatus famatus regens Communitatis, in assistentia ut supra instigatoris civitatis publici superius specificati, facta contra non praesentem famatum Ciprianum Kisielnicki de prima diligentia protestatione, contra comparentem famatum Halarowicz in vim propositionis produxit protestationem inscripto parato conceptam, ratione introcontentorum factam. Cuius quidem protestationis seu propositionis tenor sequitur eiusmodi. Tenor propositionis: Anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo nono, die secunda decembris, honoratus Joannes Pannach, regens civitatis, nec non famati Alexander Głuszynskyi, *и такъ далѣе тоже самое слово въ слово, что выше* „tenor protestationis"......

Citatus vero famatus Halarowicz contra propositionem famati regentis tali uti praemissum est modo insinuatum, directe respondendo intulit, ie takową kamionicę, Dobieszowska nazwaną, panu Cypryanowi przedał, ale przez to nic nie zgrzeszył przeciwko prawom miasta tego, gdyz przed tym tak wiele inszych panow mieszczan poprzedawali swoię kamienicę roznym z naciey Ruskiey personom, a za to Communitas ich nie turbowała, ani takowych kamienic przedawać zabraniała, przetoż ieżeli wolno było innym przedawać kamienice, wolno y iemu było przedać, petens, se liberum ab actione praesenti pronuntiari.

Officium vero praesens superferenda ea in causa cum famato Halarowicz sententia, ad praximum deliberandum esse duxit, prout et deliberavit, interim vero quatenus famatus regens Communitatis,

legitime famatum Ciprianum Kisielnicki adcitare procuret, mandavit decreti sui vigore.

Львовскій Магистратскій архивъ, acta Consularia, т. 70, стр. 1063—1066, 1070—1073.

CCLV.

1670 года, 20 января. Король Михаилъ подтверждаетъ два документа Люблинскаго братства: 1) Владислава IV о сохраненіи Люблинскаго братства и 2) Яна-Казиміра объ отнятіи, согласно Гадяцкимъ условіямъ, королевскими коммиссарами, въ присутствіи уполномоченнаго отъ Кіевскаго митрополита Діонисія Балабана архимандрита Чигиринскаго Саввы Попеля у уніатовъ Люблинской церкви Преображенія Господня со всѣми принадлежащими къ ней землями и угодьями и передачѣ православнымъ.

Actum in castro Lublinensi feria secunda pridie festi sanctae Agnethis, virginis et martyris, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo. Confirmationis privilegiorum ritus graeci oblata.

Ad officia et acta praesentia, castrensia, capitanealia, Lublinensia personaliter veniens famatus David Constantinovicz, civis subcastrensis Lublinensis, obtulit et ad acticandum officio eidem porrexit confirmationem iurium super fundum, Jurkowski dictum, ad ecclesiam Lublinensem ritus graeci spectantem, tum et actus commisionis infrascriptae per sacram regiam maiestatem dominum nostrum clementissimum benigniter datam et collatam in practicandam, quam confirmationem petiit ab officio praesenti in acta officii ejusdem ingrossari, ad cujus affectationem officium praesens castren. capit.

Lublin. confirmationem eandem manu ejusdem sacrae regiae maiestatis subscriptam, et sigillo appenso minoris . . . . cancellariae regni communitam suscepit, actisque officii sui inscribere mandavit, cuius tenor est eiusmodi: Michał, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmudzkie, Kiiowskie, Wołynskie, Jnflandzkie, Smolenskie, Siewierskie y Czerniehowskie. Oznaymuiemy tym listem-przywileiem naszym wszem wobec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, iż pokładane są przed nami dwa listy: ieden papierowy, ręką naiasnieyszego Władysława Czwartego podpisany y pieczęcią mnieyszą koronną ztwierdzony, zachowanie bractwa religiey graeckiey w Lublinie przy administratiey koscioła S. Salwatora w sobie maiący; drugi list pargaminowy z podpisem ręki naiasnieyszego antecessora naszego Jana Kazimierza y pieczęcią wielką koronną zawiesistą zmocniony, potwierdzenie commissiey oddania cerkwi Lubelskiey Swiętego Spasa disunitom w sobie zawieraiący, obadwa listy całe, nienaruszone y żadnemu podeirzaniu niepodległe; supplikowano nam oraz, abysmy te obadwa listy powagą naszą krolewską ztwierdzic y zmocnic raczyli. Ktorych listow, a mianowicie pierwszego papyrowego tenor taki iest stylem łacinskim pisany: Vladislau IV, Dei gratia rex Poloniae... *и такъ далѣе... см.* *№ CCXI, стр. 543—545.*

Drugiego listu pargaminowego od słowa do słowa takowy iest text: Jan-Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmudzkie, Inflantskie, Wołynskie, Kiiowskie, Smolenskie, Czerniechowskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Oznaymuiemy ninieyszym listem naszym wszem wobec y każdemu z osobna, komu to wiedzic należy. Pokładany był przed nami list urodzonych commissarzow naszych, niżey imionami y przezwiskami wyrażonych, na oddanie cerkwie Lubelskiey S. Spasa alias Przemienienia Panskiego, od nas ex mente constitutionis seymu 1659 zesłanych, na ten czas wielebnemu niegdy oycu Dionizemu Bałabanowi, metropolicie Kiiowskiemu, y zakonnikom iego służący, ktorym cisz commissarze pomienioną cerkiew Lu-

belską ze wszy(s)tkimi do niey należącymi gruntami y własnosciami wielebnemu oycu Bałabanowi y zakonnikom iego przysądzili y w rzetelną possesią podali. Oraz doniesiona nam iest imieniem zakonnikow teyże cerkwi prosba, ażebysmy ten list commissarski powagą naszą krolewską potwierdzili y umocnili. Ktorego listu y actu commissarskiego słowo w słowo tak się w sobie ma: Działo się w Lublinie, w manasterze przy cerkwi starożytney religiey greckiey S. Spasa alias Przemienienia Panskiego, dnia dwudziestego miesiąca augusta, roku Panskiego tysiąc szescseth piendziesiątego dziewiątego, przy bytnosci wielmożnych, urodzonych: Stefana Leduchowskiego, podkomorzego Krzemienieckiego, Krzysztopha Kordysa, podczaszego Bracławskiego, Mikołaia Głogowskiego, czesnika Nowogrodzkiego, Stefana Iwanickiego, miecznika Czerniechowskiego, Jana z Niehrybki Nechrebeckiego, woyskiego Zytomirskiego, Stanisława Kozminskiego, miecznika y pisarza grodzkiego, Jana Bychowskiego, regenta, Jana Maszkowskiego, burgrabiego zamku urzednikow grodzkich Lubelskich, commissarzow od i. k. mosci y Rzeczy pospolitey do oddania przerzeczoney cerkwi Lubelskiey y dobr leżących y ruchomych, do niey należących, naznaczonych, także przy bytnosci wielebnych ich mosciow: i. mci oyca Sawy Popiela, Thomasza Czehrynskiego, Jozefa z Brusiłowa Kissiela, Jana Wacowskiego, diakona, zakonnikow w uniey nie będących, także wielebnych ich mosciow: Jeremiasza Smotryckiego, Waleryana Puczynskiego, zakonnikow w uniey będących, y na ten czas przerzeczony manaster Lubelski dzierżących, y przy bytnosci urodzonych ich mosciow p.p. Pawła Hulewicza, podczaszego Wołynskiego, Alexandra Zubokrzyckiego, żołnierza i. k. mosci, pod chorągwią iasnie wielmożnego i. mosci hetmana wielkiego koronnego służącego, Jana Zachorowskiego.....[1]) Lachowicza.....[1]) Lackowskiego—Nizowskiego, Andrzeia Rohozy, regenta kancellariey trybunalskiey Wołynskiey, Piotra-Pawła Kołakowskiego, Piotra Sobola, Jana Ostrowskiego, Andrzeia Haderskiego y ucciwego Szczę-

[1]) Въ подлинникѣ тоже пропуски.

snego Dzieszka, woznego generała. Przed nami wyżey mianowanemi commissarzami stanąwszy oczywiscie wielebny iego mosc ociec Popiel, Thomasz Czechrynski imieniem iasnie wielebnego iego mosci oyca Dionizego Balabana, archiepiscopa y metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszytkiey Rusi, iako plenipotent, pokazał od i. k. mci pana naszego miłosciwego commissią z kancellaryey wielkiey koronney z podpisem ręki własney i. k. mosci, pana naszego miłosciwego, nam szczęsliwie panyiącego, na odebranie cerkwie Lubelskiey y dobr do niey należących wydaną, ktora tak się w sobie ma: Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmuckie, Inflantskie, Smolenskie, Czerniechowskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Urodzonym Stefanowi Leduchowskiemu, podkomorzemu Krzemienieckiemu, Krzysztofowi Kordyszowi, podczaszemu Bracławskiemu, Mikołaiowi Głogowskiemu, czesnikowi Nowogrodzkiemu, Stefanowi Iwanickiemu, miecznikowi Czerniechowskiemu, Janowi z Niehrybki Nechrebeckiemu, woyskiemu Zytomirskiemu, podstarosciemu, pisarzowi y regentowi grodzkim, Lubelskim, wiernie nam miłym łaskę naszą krolewską. Urodzeni wiernie nam mili. Nie puszczaiąc w odwłokę tego, cokolwiek należy do zatrzymania y ugruntowania postanowionego z woyskiem Zaporozskim uspokoienia, a przychylaiąc się do commissiey Hadziackiey, zgodnym wszy(s)tkich stanow Rzeczy pospolitey applauzem y zezwołeniem aprobowaney, w ktorey nie mnieysza iest conditia, aby cerkwie y dobra starodawney religiey greckiey iakimkolwiek praetextem alienowane per specialem commissionem w pułrocza oddane były duchownym teyże religiey, na instantią urodzonych posłow od tegosz woiska naszego, imieniem iego do nas uczynioną, nie czekaiąc czasu zamierzonego, tę conditą w pobliszszych panstwach do affektu powagą naszą krolewską przywieść umyslilismy, y poniewasz nam to constat, iż cerkiew tytułu Swiętego Spasa alias Przemienienia Panskiego, na przedmieysciu miasta naszego Lublina stoiąca, zdawna należała duchowienstwu namienioney religiey, zlecamy to tym listem z wyrazney woli naszey wiernosciom waszym

y po nich mieć chcemy, abyscie, za powzięciem onego, obwiesciwszy possessores modernos teyże cerkwie, naidaley za tydzien, non obstante unius absentia, na grunt iey zeszli, y tam cerkiew pomienioną, iako y grunty do niey przynależące, ze wszy(s)tkimi przynależnosciami in realem possessionem przewielebnemu w Panu Bogu oycu Dionizemu Bałabanowi, metropolicie Kiiowskiemu, lub iego plenipotentowi, nie oglądaiąc się na żadne teraznieyszych possesorow defensy y impugnatie, urzędownie oddali y reintradukowali, inaczey wiernosci wasze nie uczynicie z powinnosci, ninieyszym listem albo commissią naszą na wiernosc waszę włożony, y stosuiący się do approbowaney lege publica na przeszłym seymie commissiey Hadziackiey. Na co dla lepszey wiary ręką się własną podpisawszy pieczęć koronną przycisnąć rozkazalismy. Dan w Warszawie dnia V miesiąca lipca, roku Panskiego MDCLIX, panowania naszego Polskiego y Szwedzkiego XI. Jan-Kazimierz krol. Locus sigilli. Jan-Ignacy Rakowski, podkomorzy Chełminski. Produkował przy tym relatią grodzką, Lubelską authentyczną, położoną innotestentii, ktora się w sobie tak ma: Actum in castro Lublinensi feria tertia post festum Assumptionis in coelum Gloriosissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo nono. Ad officium actaque praesentia, castrensia, capitanealia, Lublinensia personaliter veniens ministerialis generalis regni providus Felix Dziezek officio praesenti bene notus, in vim suae fidelis relationis publice recognovit se innotescentias tenoris sequentis. Stefan Leduchowski, podkomorzy Krzemieniecki, Krzysztof Kordysz, podkomorzy Bracławski, Mikołay Głogowski, czesnik Nowogrodzki, Stefan Iwanicki, miecznik Czerniechowski, Jan z Niehrybki Nechrebecki, woiski Zytomirski, commissarze od iego kr. mci do podania cerkwi Lubelskiey naznaczeni. Wielebnym Jakubowi Suszy, episkopowi Chełmskiemu, Eremiaszowi Smotrickiemu, Walerianowi Paczynskiemu, Adrianowi y innym in universum wszy(s)tkim zakonnikom y possessorom teraznieyszym, w uniey będącym, także wielebnym zakonnikom y sławetnym Bractwu Lubelskiemu, w uniey nie będącym ludziom cerkwi Lubelskiey, wia-

domo czyniemy, isz za wyrazną wolą i. k. mosci idąc y paktom Hadziackim, constitutią seymu przeszłego utwierdzonym, dosyć czyniąc dla odebrania z possessiey wielebn. wiern. ww. cerkwi Lubelskiey S. Spasa alias Przemienienia Panskiego, a do oddania religiey graeckiey ludziom, w uniey nie będącym, dzien dwudziesty wtory miesiąca augusta naznaczamy. Przeto abyscie wielebnosci wasze na termin mianowany przed nami commissarzami stanęli, zdaniu y rozsądkowi naszemu w oddaniu mianowaney cerkwi Lubelskiey ludziom, w uniey nie będącym, przypatrzyli się y przysłuchali. Dan w Lublinie, w residentiach naszych, dnia 11 augusta, roku 1659. Stefan Leduchowski, podkomorzy Krzemieniecki. Krzysztof Kordys, podczaszy Bracławski. Mikołai Głogowski, czesnik Nowogrodzki, dworzanin i. k. mci. Stefan Iwanicki, miecznik Czerniechowski. Copiam sigillatam hic Lublini ad ecclesiam ritus graeci, in subcastro Lublinensi iacentem, venerabili Smotrycki in manus tradens. . . . . . die hodierna in actu contenta posuisse et reliquisse, de quo praesens ministerialis relatio. Ex actis castrenibus, capitanealibus, Lublinen. Correxit Maszkowski. Locus sigilli. Wywiodszy tedy przerzeczony iego mosc ociec Popiel imieniem iasnie wielebnego iego mosci oyca metropolity Kiiowskiego sposobem wyżey opisanym z kancellariey i. k. mci na oddanie cerkwi Lubelskiey y dobr, do niey należących, commissią y termin wyniesienia innotescentij commissarskiey dostatecznie stronie pozwaney ich mm. oycom unitom doniozszy, prosił y domawiał się, aby jurisdictia commissarska ufundowana y obwołana była. My tedy commissarze, przychylaiąc się do commissiey i. kr. mości, przez ktorą funktia commissarska na nas iest włożona, y prawa pospolitego, także affectatiey strony powodowey, jurisdictią naszę commissarską, w przerzeczonym manasterze przy cerkwi S. Spasa Lubelskiey będącym, ufundowalismy, y przerzeczonemu woznemu generałowi naszemu sądowemu, ucciwemu Felicianowi Dziezkowi, bespieczenstwo osobom, na sądy nasze commissarskie przychodzącym y odchodzącym, podług prawa pospolitego obwarowawszy, obwołać y publikować rozkazalismy, iakoż przerzeczony wozny, dosyć czyniąc powinnosci swoiey,

fundowaną jurisdictią commissarską y bezpieczenstwo wszelakie podług prawa pospolitego, tak na cmentarzu, iako y na ulicy przy wielu zgromadzonych ludzi obwołał y publikował. O czym relatią oczywistym swoim zeznaniem przed sądem naszym commissarskim utwierdził. A po ufundowaniu y obwołaniu sposobem wyżey opisanym z jurisdictiey naszey commissarskiey strona powodowa, pokazawszy dawne przywileia ab anno millesimo quingentesimo nonagesimo quarto starożytney religiey graeckiey ludziom, pod posłuszenstwem oyca s. patryarchy Konstantynopolitanskiego będącym, na przerzeczonę cerkiew Lubelską od naiasnieyszych s. p. krolow Polskich: Zygmunta III, Władysława Czwartego w roku 1630 na szczęsliwey coronatiey nadane y na grunty y dobra do teyże cerkwie należące confirmowane y approbowane, prosiła y domawiała się, aby tak według commissiey i. k. m(os)ci, iako y podług constitutiey, na blisko przeszłym seymie uchwaloney, cerkiew Lubelska, przez wielebnych ich mm. oycow unitow wzięta, z dobrami wszelakimi leżącemi y ruchomymi y apparatami cerkiewnymi cale y zupełnie powodowey stronie oddana była. Pozwana zaś strona ich mosć oycowie unici prosili dilatiey do zniesienia się z i. m(oś)ci oycem Suszą, episkopem swoim Chełmskim, aleguiąc, że dla nierychłego położenia innotestency iego mosć xiądz episkop Chełmski, pasterz ich mośćiow oycow unitow, o żadney commissiey y terminie nie wie. A zatym też praw, przywileiow y obron żadnych w niewiadomosci pasterza swego zażywać y produkować nie mogą, a nadto y kluczow nie maiąc od cerkwie, oney oddawać y odmykać bez consensu pasterza swego nie powinni. My tedy commissarze stron obudwu iego mości oyca Dionizego Bałabana, archiepiscopa y metropolity Kiiowskiego, powodowey strony przez wielebnego iego mości oyca Sawę Popiela, (i)humena Czehrynskiego, a pozwaney strony przez wielebnych oycow Eremiasza Smotrynskiego, Waleryana Paczynskiego imieniem przewielebnego iego m(oś)ci oyca Suszy, episcopa Chełmskiego, oczywiscie stawaiących dowodow, obron zażywaiących, dostatecznie wysłuchawszy y one dobrze uważywszy, z pewnych uwag sąd nasz

poruszaiących tę sprawę, ze wszytkim dostatecznym skutkiem do tygodnia ni w czym oboiey stronie prawom, przywileiom y obronom prawnym nie ubliżaiąc, z tą iednak declaratią, aby ich m(oś)c oycowie unici ze wszytkimi prawami y obronami na termin naznaczony stawieli się y klucze do cerkwie należące przed sąd nasz commissarski praesentowali, odłożylismy y woznemu act nasz commissarski w teyże zupełney mocy y bespieczenstwie odwołać rozkazalismy, iakoż przerzeczony wozny sądowy odwołał, o czym y relatią swoią przed sądem naszym zeznał. Na terminie tedy dnia dwudziestego dziewiątego miesiąca augusta z dilatiey ich mosciow pp. unitow przed sąd nasz commissarski pozwoloney przypadaiącym, strony obiedwie: powodowa iego mosc oyciec metropolita Kiiowski przez przerzeczonego iego mosci oyca Popiela, a iego mosc ociec Susza, episkop Chełmski, przez ich mosciow oycow Smotryckiego y Paczynskiego, zakonnikow w uniey będących, oczywiscie stanowili się. Powodowa strona aby przerzeczona cerkiew Lubelska ze wszytkimi dobrami leżącymi y ruchomymi, z apparatami, do niey należącymi, według dawnych praw y dispositiey, także według constitutiey, na blisko przeszłym seymie uchwaloney, y według commissiey i. k. m(oś)ci wydaney, oddana y przywrocona była, prosili y domawiali się. A przerzeczona pozwana strona, wielebni ich mosc oycowie unici, wymawiali się, iż iego mosc ociec Susza, episkop Chełmski, pasterz ich mosciow, żadney wiadomosci y declaratiey o puszczeniu cerkwie, ani też kluczow do odemknienia iey nie przysłał. A zatym przerzeczeni oycowie zakonnicy, w uniey będący, przez wyrazney woli pasterza swego puscic y odemknąc cerkwie Lubelskiey nie mogą. My tedy commissarze, obudwu stron controwersiey wysłuchawszy y one dobrze uważywszy, aczkolwiek y prawo pospolite y wyrazna wola i. k. m(oś)ci nakazuie, abysmy przerzeczonę cerkiew Lubelską bez wszelaki zwłoki, od przerzeczonych ich mosciow oycow unitow odebrawszy, w istotne y spokoine dzierżenie przerzeczonemu iego mosci oycu Bałabanowi, mitropolicie Kiiowskiemu, albo plenipotentowi iego mosci, oddali, iednak, isz nie tylko o przywrocenie cerkwie, ale tesz

y gruntow, do teyże cerkwie zdawna należących, tudziesz y rzeczy, w teyże cerkwi pobrane, powodowa strona pozyskować chce; dla tegosz z przerzeczonych przyczyn sprawę teraznieyszą do blisko przyszłego piątku ze wszytkimi praetensiami strony obiedwie odkładamy y rok stronie oboiey zawity zachowuiemy, y wszelakie bezpieczenstwo według prawa pospolitego waruiemy. A potym przerzeczonymi wolnymi naszymi sądowymi... teyże mocy y zupełney władzy dalszą continuatią actu naszego commissarskiego odwołac rozkazalismy, iakoż przerzeczony wozny, dosyc czyniąc powinnosci swoiey, iurisdictią naszą commissarską do tygodnia odwołał, o czym relatią swoią przed sądem naszym zeznał. Dnia tedy piątego miesiąca septembra, z limitatiey sądow naszych commissarzow przypadaiącego, strony obiedwie: y powodowa, y pozwana strona, przez wyżey mianowanych plenipotentow swoich oczywiscie stanąwszy, szerokich dowodow y odwodow między sobą zażywali, ktorych controwersiey, do sądu naszego commissarskiego wniesionych, my commissarze, dostatecznie wysłuchawszy y one dobrze uważywszy, naprzod pozwaney stronie postępowac, a w postępowaniu odpowiadac, a w odpowiadaniu skutecznie odpowiadac nakazalismy. A w skutecznym odpowiadaniu, ponieważ przerzeczeni wielebni ich m(o)sc oycowie unici żadney fundatiey, przywileiow, dispositiey do przerzeczoney cerkwie Lubelskiey y na teraznieyszym terminie nie produkuią, a tylko gołymi słowami bronią się y alleguią, że ta cerkiew Przemienienia Panskiego onym należy, a przywileie u iego mosci oyca Suszy, episcopa Chełmskiego, zatrzymane bydz mienią. Przetosz takowe, ich iako słowne allegatie na stronę odrzuciwszy, przychylaiąc sie do wyrazney woli Rzeczy pospolitey y publiczney przez wszy(s)tkie stany uchwały, tudziesz wyrazney i. k. m(oś)ci commissiey teraznieyszey intimowaney, przerzeczoną S. Spasa cerkiew Lubelską wielebnemu w Bogu oycu Sawie Popielowi, ihumenowi Czehrynskiemu, ktoremu na odebranie tey cerkwie od iasnie przewielebnego iego m(oś)ci oyca Bałabana, metropoliti Kiiowskiego, iest dana plenipotentia, ze wszytkimi dobrami, gruntami, budynkami, do tey cerkwie antiquitus na-

leżącymi, oddaiemy y, aby strona pozwana in instanti tę cerkiew odemkneła, nakazalismy. A isz strona pozwana, przerzeczeni wielebni ich mość oycowie zakonnicy, w uniey będący, woley iego krol. m(oś)ci y Rzeczy pospolitey y decretowi naszemu commissarskiemu nie sprzeciwiąc się, klucze od cerkwie, pod nogi maiestatu i. k. m(oś)ci poddaiąc, nam commissarzom praesentowali, przetosz my commissarze przerzeczonemu iego mosci p. Maszkowskiemu, burgrabiemu y vicesgerentowi zamku Lubelskiego, klucze oddawszy, zlecilismy, aby przerzecona cerkiew przez rozsądek nasz commissarski iasnie wielebnemu iego m(oś)ci oycu metropolicie Kiiowskiemu przysądzoną y do possesiey podaną otworzył. Za ktorym otworzeniem cerkwie, gdyśmy przyszli, żadnych apparatow ani ochędostwa cerkiewnego, ktorego się wielebny iego mosc ociec Popiel, plenipotent iasnie wielebnego iego m(oś)ci oyca metropolity Kiiowskiego, według produkowanego regestru upominał, nie zastalismy y nie znalezli, ktore apparaty y ochędostwa cerkiewne wielebni ich mosc oycowie unici przez naiazdy nieprzyiacielskie zniesione y cerkiew przerzeczoną Lubelską pospolitym . . . knieniem Panskim z apparatow y ochędostwa cerkiewnego ogołocona bydz twierdzili, dla tegosz temu przerzeczonemu i. m(oś)ci p. burgrabiemu zamku Lubelskiego zlecilismy dalszą rewizią, cokolwiek by się znaidowało w cerkwi rzeczy, do ochędostwa albo do potrzebny cerkiewney należących, rewidował y zpisał. A isz przy odemknieniu cerkwie wielebni ich mosc oycowie unici prosili nas y żądali, abysmy obraz swiętego Jozafata z cerkwie Lubelskiey onym wziąć, iako ich własny, pozwolili; tedy my commissarze, przychylaiąc się do słuszney affectatiey, obraz s. Juzufata bez wszelakiey przeszkody z przerzeczoney cerkwie Lubelskiey wielebnym ich m(oś)ciom oycom, w unioy nie będącym, oddany, wolno y bez przeszkody wszelakiey wziąć, pozwolilismy, iakosz przerzeczeni wielebni ich m(oś)c oycowie unici mianowany obraz s. Jozafata z mianowaney cerkwie Lubelskiey spokoinie wzięli y według woli swoiey disponowali. A isz oddania dobr leżących, to iest gruntow cerkiewnych, na ktorych budynki rożnych conditii ludzi

pobudowane są, przerzeczona powodowa strona domawiała się y według commissiey i. k. m(oś)ci przywileiow y dispozyciey produkowanych upominała, tedy my commissarze, będąc functią trybunalską obowiązanymi y uważaiąc, isz okolicznosć gruntow cerkiewnych siła czasu dla obiazdu y rozsądzenia własnosci gruntow cerkiewnych, między gruntami mieyskiemi y kosciała s. Mikołaia przyległymi, wziąc musi, dla tegosz dalszą continuatią commissiey naszey y oddania gruntu y dobr, przerzeczoney cerkwi należących, w zupełney mocy y bezpieczenstwie, według prawa pospolitego obwarowanym, do dnia dwudziestego wturego miesiąca septembra temusz przerzeczonemu woznemu odwołać rozkazalismy, iakosz przerzeczony wozny, dosyć czyniąc powinnosci swoiey, sądy nasze commissarskie do dnia naznaczonego odwołał, o czym y relatią przed sądem naszym zeznał. Dnia tedy dwudziestego wtorego miesiąca septembra z limitatiey sądow naszych, na przeszłym terminie naznaczoney, przypadaiącego, strona przerzeczona powodowa, stanowszy oczywiscie, produkowawszy do gruntow y dobr przerzeczoney cerkwi Lubelskiey należące przywileie y dispositią, prosiła y umawiała się, aby podług prawa pospolitego y dowodow iawnych dobra leżące y grunty należące do przerzeczoney cerkwi Lubelskiey z dawnych czasow w rzetelne y istotne dzierżenie. . . . . My tedy commissarze, continuiąc funktią naszą commissarską y chcąc oddać grunty, do cerkwie przerzeczoney Lubelskiey należące, ziechalismy na gorę, Czwartkową nazwaną, ktora się poczyna od Murku drogi pospolitey Lubelskiey, od miedze gruntu z dołu od burku.... [1]) Kucharza, a ku gorze idąc o miedzę murowaney kamienice p. Piotra Gaknowicza, mieszczanina Lubelskiego, puszczaiąc grunt y gorą Cwartkową cerkiewną S. Spasa, w gurę idąc, po lewey ręce, a grunt mieyski po prawey ręce, na tey tedy gorze Czwartkowey cerkiewney, a na miedzy mieyskiey y cerkiewney jurisdictią naszą commissarską przez

[1]) Въ подлинникѣ пропускъ.

przerzeczonego woznego Dziezka sądowego naszego obwoławszy y stron należących, ktorzy by kolwiek do tych gruntow praetendowali miec iakie prawo, przywołać rozkazalismy. A isz na tym mieyscu fundowaney jurisdictiey żadney contradictiey nie było, tedy tąsz miedzą idąc mieyską y cerkiewną ku chałupkom, ktore na gruncie cerkiewnym są pobudowane, a przy tych chałupkach y domach stanąwszy oczywiscie uczciwy Grygiel, pisarz iego m(oś)ci x(ię)dza Walentego Turobolskiego, kustosa Chełmskiego, kanonika Krasnostawskiego, praebendarza s. Mikołaia, kosciola Lubelskiego, na teyże gurze Czwartkowey zmurowanego, imieniem tegosz i. m(oś)ci xiędza Turobolskiego odzywał się y przypowiadał, że te chałupki nie do cerkwie, ale do kosciola przerzeczonego s. Mikołaia y do possessiey iego m(oś)ci x(ię)dza Turobolskiego nalezą, ale żadnego prawa, iako na ten grunt, na ktorym chałupki y domki są pobudowane, nie pokazywał, ani possessiey prawney dowodził. A oycowie, w uniey nie będący, prawa wyrazne na grunty cerkiewne y role Jurkowskie y gurę mieyską y cerkiewną, idąc ku sadkowi, puszczaiąc grunt mieyski po prawey, a cerkiewny po lewey ręce, u ktorego sadku przerzeczeni oycowie S. Spasa nie unici opowiadali się, isz ten sadek y pole cerkiewne i. m(o)sc x(ią)dz Turobolski do gruntu s. Mikołaia y possessiey swoiey gwałtownie zabrał. . . . . od sadku iuż żadney rużnice nie było, ale oycowie S. Spasa y wiele ludzi starych affirmowali, iż tą miedzą od sadku. . . . . granice Rudnickich pol wdłusz w pokoiu cerkiew Lubelska zażywała y na ten czas zażywa, y w tey dalszey długosci gruntu Jurkowskiego żadney przeszkody nie maią. A od sadku przerzeczonego obrocilismy się w lewą rękę poprzek gruntu, po za okopy starożytne cerkiewnie, przyszlismy asz do wygonu mieyskiego, a za tym wygonem ku miastu idąc, granicą starożytną cerkiewną, puszczaiąc grunt do swiętego Mikołaia po prawey ręce, a grunt cerkiewny po lewey ręce, przyszlismy ku samym murom do s. Mikołaia, gdzie oycowie S. Spasa wielebni iego m(o)sc ociec Sawa Popiel, ihumen Czechrynski, ktory tę commissią zaczął, a teraz chory będąc, przez wieleb-

nego oyca Jozefa Kisiela prosequował y prosequuie, opowiedziawszy, isz ten grunt pusty, po lewey ręce idąc ku miastu y młynowi żydowskiemu, na ktorym przed tym domki cerkiewne były pobudowane, a przez zawieruchy popalone, że to iest własny grunt cerkiewny, a przez possessorow teraznieyszych gwałtownie osiągniony, a od tego gruntu pustego tymże wygonem mieyskim nayprosciey szlismy z gory ku borkowey y drodze wielkiey mieyskiey przeciwko młynowi żydowskiemu, puszczaiąc grunt s. Mikołaia po prawey, a do cerkwie pomienioney Lubelskiey S. Spasa religiey graeckiey po lewey ręce asz do samey cerkwie murowaney, a na tym mieyscu przerzeczeni oycowie cerkwie S. Spasa Lubelskiey pokazali nam prawem wyraznym, isz ta wszystka okolicznosc, sposoben wyżey opisanym wywiedziona, do cerkwie przerzeczoney Swiętego Spasa Lubelskiey należy, ktorey okolicznosci gruntow cerkiewnych pokazanych przerzeczeni oycowie S. Spasa cerkwi Lubelskiey opowiadali, isz iako na gurze Czwartkowey, tak y pod gurą, od mieyskiego burku począwszy, od wygonu wyżey mianowanego mieyskiego asz do przewału ku gorze Czwartkowey zdołu, od burku także mieyskiego, ku gorze idącego, gdzie iest ufundowana jurisdictia obiazdow gruntow cerkiewnych, domki y mieszkania na własnym gruncie cerkiewnym są pobudowane, z ktorych chałupek mięszkania tak chrzescianie, iako y żydzi przed tym czynsz do cerkwie przerzeczoney S. Spasa Lubelskiey zawsze oddawali, a teraz za zamieszaniem y przeszkodą od przerzeczonych wielebnych ich mosciow oycow unitow oddawać nie chcą. My tedy commissarze, przypatrzywszy sie przywileiom od naiasnieyszych krolow: Zygmunta y Władysława Czwartego, szczęsliwie nam panowawszych, przerzeczoney cerkwi S. Spasa Lubelskiey od dawnych czasow nadanych, y wielu dispositiom na grunty cerkiewne służącym, nie mniey ductowi, według dispositiey listowney pokazanemu, dostatecznie przypatrzywszy się, poniewasz grunt cerkiewny: rola Jurkowska, gora Czwartkowa zdawnych czasow do przerzeczoney cerkwie Lubelskiey, a termino agro począwszy, od szpitala murowanego cerkiewnego obrociwszy się ku Słomianemu rynku podle

drogi wielkiey y burku wielkiego, prosto ku miedzy y domku Kucharzowey idzie, a po miedzy podla domu p. Piotra Galnowicza, iako naiprosciey, ku granicy gruntow Rudnickich idąc, grunt mieyski po prawey, a grunt cerkiewny po lewey puszczaiąc, a od granice Rudnickiey poprzeg roli Jurkowskiey cerkiewney do miedzy gruntow koscielnych s. Mikołaia przyszedszy, y ku Lublinowi obrociwszy się, iako naiprosciey, miedzą koscielną y cerkiewną ku wygonowi mieyskiemu idąc, po prawey ręce grunt koscielny, a po lewey ręce grunt puszczaiąc tymże wygonem mieyskim, iako naiprosciey, ku drodze wielkiey z miasta Lublina ku Dysowi idącey y do burku wielkiego mieyskiego przeciwko młynowi żydowskiemu przyszedszy, obruciwszy się podle burku ku cerkwi przez fortkę przy bramie żydowskiey niedawnych czasow do muru cerkiewnego przymurowanych podle tegosz burku mieyskiego, iako naiprosciey, asz do węgła szpitalnego cerkiewnego, zkąd się dukt zaczął, wszy(s)tkę tę okolicznosc pokazaną y obiechaną y w tey cyrcumferenty gruntow cerkiewnych sposobem wyżey pokazany, iako grunt własny istotny cerkiewny, tak y budynki, chałupki y mieszkania chrzescianskie y żydowskie, na gurze Czwartkowey y pod gorą Czwartkową budowane y posadzone, do przerzeczoney cerkwie Lubelskiey S. Spasa alias Przemienienia Panskiego wiecznymi czasy przysądzamy y do istotnego y rzetelnego dzierzenia y używania przerzeczonemu iasnie wielebnemu iego mosci oycu Dionizemu Bałabanowi, archiepiskopowi y metropolicie Kiiowskiemu, y mianowanemu iego m(o)sci oycu Sawie Popielowi, ihumenowi Czehrynskiemu, y zakonnikom od przerzeczonego iasnie wielebnego oyca metropolity Kiiowskiego, do teyże cerkwi y manasteru Lubelskiego ordynowanym y postanowionym, w uniey nie będącym, y bractwu Lubelskiemu oddaiemy. A nadto, isz tenże iego mosc ociec metropolita Kiiowski przez przerzeczonego wielebnego iego mosci oyca Popiela, ihumena Czechrynskiego, authentycznymi dokumentami pokazał, że grunt pusty, na Słomianym rynku leżący, nazwany Lęnczyckowski, do teyże cerkwie Lubelskiey należy, (ktorego na ten czas oycowie Augustiani bezprawnie zażywaią)

do teyże cerkwi Lubelskiey przysądzamy y do używania wiecznego oney oddawamy z tą declaratią, że wolno będzie ich mosciom oycom Augustianom ogrodziny, na ten czas posianę, iako proprij laboris, zebrać, iednak na potym nie maią sobie żadnego oycowie Augustianie prawa y używania do przerzeczonego Lenczynskiego gruntu sobie przywłaszczać pod utraceniem wszelkich siewow ogrodnych y budynkow, ieżeli by napotym temere chcieli sobie usurpować. A na koniec isz tenże iasnie wielebny iego mosc ociec metropolit Kiiowski przez przerzeczonego wielebnego oyca Popiela, plenipotenta swego, osobnemi dokumentami y dispositiami prawnymi pokazał słusznie gruntu Zacharkowskiego, przeciwko cerkwi za drogą leżącego, ktorego antiquitus swieszczenik tey cerkwi zażywał, a na ten czas bez wszelkiey przeszkody także cerkiew Lubelska zażywa, tedy y ten grunt, na ten czas spustoszały, nazwany Zacharkowski, z sklepem po pogorzelisku pozostałym, do teyże cerkwi Lubelskiey wiecznymi czasy oddaiemy y do istotney possessiey przyłączamy, y aby się żaden sposobem wyżey opisanym expediowanego actu commissarskiego w naimnieyszey rzeczy nie ważył się wrzruszać y przeszkadzać pod winami, na gwałtowniki y pokoiu pospolitego opisanemi, waruiemy y declaruiemy, iakosz y tę declaratią naszą commissarską przerzeczonemu woznemu generałowi Dziezkowi sądowemu obwołac y publikować rozkazalismy, iakosz przerzeczony wozny, dosyć czyniąc powinnosci swoiey, obwołał y publikował. O czym relatią swoię zeznał. Tak tedy za roskazaniem i. k. m(oś)ci pana naszego miłosciwego y pozwoleniem Rzeczy pospolitey przerzeczoną commissią skonczywszy dla lepszey pewnosci przy pieczęciach przycisnionych rekami się naszymi podpisuiemy. Działo się w Lublinie, w manasterze przy cerkwi S. Spasa alas Przemienienia Panskiego roku Panskiego tysiąc szescseth piendziesiątego dziewiątego, miesiąca septembra dwadziestego wtorego dnia. Loci sigillorum. Krzysztof Kordosz, podczaszy woiewodztwa Bracławskiego. Stefan Jwanicki, miecznik woiewodztwa Czerniechowskiego, commissarz i. k. m(oś)ci. Mikołai z Głogowa Głogowski, czesnik Nowogrodzki, commissarz i. k. m(oś)ci.

Jan z Nehrebki Nechrebecki, woyski Zytomirski, commissarz i. k. m(oś)ci. My tedy Jan Kazimierz, do prozby imieniem wielebnego oyca metropolity Kiiowskiego teraznieyszego y zakonnikow iego łaskawie sie skłoniwszy, oraz do constitutiey seymu tysiąc szescset dwudziestego dziewiątego roku, iako zgodna, stanow Rzeczy pospolitey uchwałą postanowioney, inserowaney urodzonych commissarzow naszych, act y list commissarski we wszy(s)tkich iego punktach, clausulach y paragrafach powagą naszą krolewską umacniamy y ztwierdzamy podług onego y przez teraznieyszą confirmatią naszą wielebnego oyca metropolity Kiiowskiego y zakonnikow iego, w uniey niebędących, przy skuteczney y wolney possesiey mianowaney cerwi Lubelskiey gruntow y własnosci iey wcale zachowuiemy y po naiasnieyszych następcach naszych tosz zachowanie obiecuiemy, chcąc miec ten akt commissarski inserowaney mocy stałey y nienaruszoney. A dla większey pewnosci tesz commissią y confirmatią naszą na przyszłym seymie constitutią utwierdzic na potomne czasy obiecuiemy. Na co dla lepszey wiary przy podpisie ręki naszey pieczęc koronną przycisnąc rozkazalismy. Dan w Warszawie dnia XXXI miesiąca grudnia, roku Panskiego MDCLXVI, panowania naszego Polskiego y Szwedzkiego XVIII. Jan Kazimierz krol. Locus sigilli pensilis majoris kancellariae regni. Christophorus—Michael Rupniewski, tribunus palatinatus Cracowiensis, capitaneus Lelowiensis. My tedy Michał krol, do przerzeczoney pokorney suppliki łaskawie skłoniwszy się wzwysz inserowane obudwa listy, tak zachowanie bractwu religiey graeckiey przy administratiey y possessiey dobr cerkwi S. Salwatora w Lublinie, iako y commissarski akt oddaney cerkwie Lubelskiey S. Spasa disunitom we wszytkich punktach, clausulech, ligamentach powagą naszą krolewską utwierdzic y zmocnic umyslilismy, iakosz utwierdzamy y zmacniamy tym przywileiem naszym, chcąc aby te obudwa listy, ile prawow nie chce, moc stałą y nienaruszoną zawsze miały, na co dla większey wagi to potwierdzenie nasze reką naszą krolewską podpisawszy, pieczęcią koronną zawiesistą stwierdzic kazalismy. Dan w Krakowie dnia III mie-

siąca grudnia, roku Panskiego MDCLXIX, panowania krolestwa naszego Polskiego pierwszego roku. Michał krol. Hieronim Pinoccius, iego k. m(oś)ci sekretarz.

Виленскій Центральный Архивъ древнихъ актовыхъ книгъ, кн. Люблинскаго гродскаго суда № 26/20, стр. 1—9.

CCLVI.

1671 года, съ 20 января по 1 мая. Пріѣздъ въ Москву за милостынею Скитскаго пустыннаго монастыря старцевъ Мардарія, Ананія и Аноиногена съ просительными письмами: Черниговскаго архіепископа Лазаря Барановича и игумена Дороѳея съ братіей Скитской обители и съ просьбою отдать деньги за взятую у монастыря соль—3000 бочекъ.

Государю царю і великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержцу холопи твои Гришка Козловской с товарищи челомъ бьютъ. В нынешнемъ, государь, во 179-году февраля въ 23 день приѣхали въ Киевъ ис Полши Галицкого повѣту Киевской митрополиі Скицкаго пустынного монастыря храма Воздвиженія Чеснаго и Животворящаго Креста старцы Мардариі, Анания, Аноиногенъ да служка адинъ человѣкъ и били челомъ тебѣ великому государю, царю і великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Великая и Малая и Бѣлыя Росиі самодержцу они—старцы, а намъ халопемъ твоимъ в Киеве в приказной избѣ в славномъ челобитье сказалі: в прошломъ-де во 157-мъ году дана твоя великого государя жалованная грамота того ж Скицкого монастыря бывшему игумену Дороѳѣю з братьею, а велено-де ис

того монастыря приѣзжать къ тебѣ великому государю к Москве для милостины тремъ старцамъ да служке въ шестой годъ и давать имъ по подводе человѣку и приставовъ до Москвы; и онъ-де игуменъ к тебѣ великому государю к Москве для милостины ис Скицкого монастыря братиі не посылывалъ со 169-го году, и чтоб намъ холопемъ твоимъ противъ той твоей великого государя жалованной грамоты их старцевъ да служку к тебѣ великому государю к Москве для милостини ис Киева отпустить и дать им подводы и пристава до Москвы. И мы—холопи твои, досмотря той твоей великого государя жалованной грамоты, противъ твоего великого государя указу Киевское митрополиі пустынного Скицкого монастыря старцовъ Мардария, Анания, Анѳиногена да служку Мишку ис Киева к тебѣ великому государю к Москве отпустили, а до Москвы, государь, послали мы халопи твои с ними старцы сотника Московскихъ стрелцовъ Гаврилова приказу Подымова Петра Колягина, а велѣли ему сотнику, не доѣзжая Москвы, остановить ихъ на подхожемъ стану в селѣ, в Семеновскомъ, и ѣхать к Москве и отписку подать в Посолскомъ приказе боярину Афонасью Лаврентьевичю Ардину-Нащокину, да думнымъ дьякомъ: Гирасиму Доктурову да Лукъяну Голосову, да дьяку Еѳиму Юрьеву, а что, государь, в распросе они старцы намъ халопемъ твоимъ сказали, тѣ их роспросные рѣчи къ тебѣ великому государю послали мы халопи твои под сею отпискою. 179-го марта въ—день в Монастырскій приказъ: В нынешнемъ во 179-м году, марта въ 28 день приѣхали к Москве ис Киева Киевской митрополиі Скицкого пустынного Воздвиженского монастыря старцы Мардарій, Анания, Анѳиногенъ да служка ихъ, и великиі государь (полное) (sic) указалъ тѣхъ старцовъ поставить на монастырскомъ подворье, гдѣ пригожъ. 179-го марта въ 28 день по указу великого государя думной дворянинъ Артемонъ Сергѣевичъ Матвѣевъ приказалъ Скицкого монастыря старцамъ давать великого государя жалованья поденного корму и питья: Мардарию по 10 денегъ, Ананию і Анѳиногену по 8, служке по 4 денегъ человѣку на день; имъ же питья: Мардарию по 2 кружки меду, по

2 кружки пива, Ананию і Анөиногену по кружке меду, по 2 кружки пива человѣку на день; служкѣ по 2 кружки пива на день, имъ же по 2 воза дровъ на недѣлю; да на приѣзде дать великого государя жалованья: Мардарию 40 куницъ, денегъ 7 рублевъ, 2-мъ человѣкомъ старцомъ же денегъ по 10 рублевъ, служке сукно доброе, денегъ 2 рубли, да на милостыню въ монастырь послать соболей на 30 рублевъ.

179 марта въ 29 день в Посолскомъ приказе Галицкого повѣту, Киевской митрополиі Скитцкого пустынного монастыря храма Воздвижения Честнаго и Животворящаго Креста старцы:—Мардарій, Анания, Анөиногенъ в распросе сказали: в прошломъ во 157-м году дана великаго государя жалованная грамота того жъ Скицкого монастыря бывшему игумену Дороөѣю з братьею, а велено ис того монастыря приезжать к великому государю к Москве для милостыни тремъ старцомъ да служке в шестой годъ и давать имъ по подводе человѣку и приставовъ до Москвы, і онъ игуменъ к великому государю к Москве для милостыни из Скицкого монастыря братіи не посылывалъ со 169-го году, и в нынешнемъ во 179-мъ году, генваря въ 20 день того Скицкого монастыря нынешней игуменъ, именемъ Дороөѣй же, з братьею к великому государю о милостыне писали, а с тѣмъ своимъ листомъ послали ис того монастыря для милостыни их старцевъ: Мардария, Ананию і Анөиногена да с ними служку Мишку, і великого государя жалованная грамота у нихъ есть. А как де они в Киевъ приѣхали, і околничей, і воеводы князь Григорей Афанасьевичь Козловской с товарищи дали имъ к великому государю отписку; а будучи-де они в Скицкомъ монастырѣ, из турские стороны никакихъ вѣдомостей не слыхали, а в Полше де все тихо; а гетманъ корунной Янъ Сабеской с войски стоитъ во Лвове, а сколько с нимъ войска, и куда ему походъ будетъ, и гдѣ нынѣ королевское величество Польской, того они не вѣдаютъ, и про зборъ турскихъ войскъ и про татаръ нигдѣ ничево не слыхали, а ѣдучи Украиною, слышали они, что гетманъ Петръ Дорошенко живетъ в Чигирине, да с ними же-де к великому государю писалъ из Новаго-

родка Сѣверского архиепископъ Лазарь Барановичь листъ, і тѣ листы ныне у нихъ старцовъ; да у нихъ же де Скицкого монастыря архимандрита Дороѳѣя з братьею есть проѣзжей листъ, і ныны де они бьютъ челомъ великому государю, чтобъ великій государь пожаловалъ велѣлъ у нихъ архиепископа Лазаря Барановича и ігумена Дороѳѣя з братьею листы ихъ принять, и по своей великого государя жалованной грамоте о милостине в Скицкой монастырь свой великого государя милостивой указъ учинить, а покамѣста они с Москвы отпущены будутъ, і великій государь пожаловалъ бы ихъ велѣлъ давать своего великого государя жалованья на пропитание, какъ ему великому государю Богъ известитъ.

Списокъ с листа, каковъ писалъ к великому государю, царю і великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержцу Лазарь Барановичь, архиепископъ Черниговскій, Новгородскій і всего сѣвера Скитского монастыря с старцы с Мардаріямъ (sic), с Аѳиногеномъ, с Ананиямъ (sic) в нынешнемъ во 179-м году, марта въ 29 день.

Божиею милостию великому государю, царю і великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Великая и Малыя і Бѣлыя Росиі самодержцу и многихъ государствъ и земель восточныхъ и западныхъ и сѣверныхъ отчичю, и дѣдичю, и наслѣднику, и государю, и обладателю, вашему царскому пресвѣтлому величеству азъ Лазарь Барановичъ, смиренный архиепископъ Черниговскій, Новогородскій і всего сѣвера, до лица земного челобитье сотворь, при благословеніи превысочайшаго Архиерея и архиерейское с молитвами препосылаю багословеніе. Йз общежителного Скитского монастыря идутъ к вашему царскому пресвѣтлому величеству старцы: иеромонахъ Мардарій, икономъ, старецъ, монахъ Анания и монахъ Аѳиногенъ, имущи вашего царскаго пресвѣтлаго величества грамоту, в ней же по великой своей милости велѣлъ есмь имъ в шестый годъ приѣзжать в пресловущій царствующій великій градъ Москву по святую милостыню для умножения хвалы Господней в той ихъ святой обители; и они по сему вашего царского

пресвѣтлого величества повелѣнію уже то дважды бывши на Москвѣ вашихъ великого государя, вашего царского пресвѣтлого величества, пресвѣтлыхъ очей не видѣли и, ничтоже снискавше, з тщетою і велиею печалиею в монастырь свой возвращались; ныне убо в третие, Всемогущаго в Троицѣ Святѣй единаго Бога на помощъ пріимше, а жалованной той вашего царского пресвѣтлаго величества грамотѣ аки иногда і исраилтяне столбу облачному послѣдствуюце, путьшествуютъ к вашему царскому величеству, обещанное хотяще одержати милостиню. За ними же и азъ, вашего царского пресвѣтлаго величества богомолецъ, худое мое до лица земнаго с смиреннымъ молениемъ вношу челобитье. Изволь по неизглаголанной милости твоей, ею жъ вся подсолнечная исполнена есть, и онымъ вашего царского пресвѣтлаго величества богомолцомъ монастыря общежителного Скитскаго старцемъ святую милостыню воздати, разсмотривше, яко толикия труды, толикую тщету и нужду на сице, далекомъ путшествованіи к вашему царскому пресвѣтлому величеству правящи› подняли; егда превеликую свою изволитъ ваше царское пресвѣтлое величесто показати Скитскому монастырю милость, непрестанные тамо о мирѣ, здравіи, долгоденственномъ і вѣчномъ небесномъ вашего царского пресвѣтлаго величества царствованиі молбы пред престоломъ Господа Вышняго приносими будутъ; крестъ же Христовъ всечестный, его же всемирнаго Воздвижения тамо храмъ обрѣтается, яко иногда Костантину царю, сице и вашему царскому пресвѣтлому величеству, православному единому монарсѣ, на всѣхъ гонящихъ правосланую християнскую вѣру противниковъ и враговъ побѣду и одолѣние подать; чесого и азъ усердно от Всемилостиваго Спаса вашему царскому пресвѣтлому веливеству желаючи, вторицею мое архиерейское вашему царскому пресвѣтлому величеству с молитвами и с услугами препосылаю благословение. Писанъ в монастыри Всемилостиваго Спаса Новгородка Сѣверского, мѣсяца марта въ 7 день, лѣта от создания мира 7179-го. А внизу подписано: Вашего пресвѣтлого царского величества, благодѣтеля моего многомилостиваго, всѣхъ благъ временныхъ і вѣчныхъ желатель, всегдашній

богомолецъ и нижайшій слуга Лазарь Барановичъ, смиренный архиепископъ Черниговскій, Новгородскій и прочихъ, рукою власною.

Списокъ с листа, каковъ к великому государю, царю и великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Великия и Малыя і Бѣлыя Росиі самодержцу пісалъ Скитские обители игуменъ Дороѳей з братьею в нынешнемъ во 179-мъ году марта въ 29 день:

Божиею милостию великому государю, царю и великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержцу, и иныхъ многихъ государствъ и земель восточныхъ и западных и сѣверныхъ отчичю, и дѣдичю, и наслѣднику, і государю, і обладателю. Вашему царскому пресвѣтлому величеству, государю і благодѣтелеви нашему великомилостивому, азъ недостойный богомолецъ иеромонахъ Дороѳей, ігуменъ Скитскиі, со всею, еже о Христе, братіею при всегдашнихъ недостойныхъ молитвахъ нижайшимъ до лица земли поклонениемъ смиренно челомъ бью. Якожъ пресвѣтлѣйшее между светилами небесными солнце всещедрыя луча своя по всей поднебесной разсыпаетъ и всю вселенную просвѣщаетъ, сице ваше царское величество другое на земли солнце, по писанному, престолъ его, яко солнце предо мною, неизглаголанным образомъ едва не весь миръ лучами благодѣяния своего удоволѣваешъ і милостинею своею просвѣщаешъ, щедролюбивую добродѣтель вашего царского пресвѣтлого величества возвеличаетъ востокъ, восхваляетъ полудне, возвѣщаетъ полунощъ, прославляетъ и западъ, и мы недостойниі богомолцы обители святыя общежителныя Скитския, всемирного Воздвижения Честного и Животворящего Креста Господня, яже в Малой Росиі, в митрополиі Киевской, в предѣлехъ богоспасаемаго славнаго града Галича, в пустыни Богомъ насаждена есть, хвалитися не престаемъ; тѣмъ ж неизреченнымъ милосердиемъ и превеликимъ благодѣяниемъ вашего царского пресвѣтлого величества, от его жъ всещедрыя десницы и грамоту убогой обители нашей в прошедшихъ лѣтехъ получихомъ, с нею жъ ныне чрезъ посланную братию нашу при нижайшемъ до лица земли челобитье, употребляюще словесъ апостолскихъ, приступаемъ

со дерзновениемъ к престолу благодати вашего царского пресвѣтлого величества, яко да приімемъ милость і благодать обрящемъ в благовременную намъ помощъ, дабы обитель наша убогая отверстою на подаяние вашего царского пресвѣтлого величества десницею, из нея жъ всяческая исполняются благодати, помоществованна сущи, могла к славѣ долговременной і вѣчной вашего царского пресвѣтлого величества в чину своемъ не до конца оскудно пребываті, молитствующе непрестанно Цяря небесного за мирное, благовременное, крѣпкое и непоколебимое, всѣмъ же врагомъ страшное, вашего царского пресвѣтлого величества, едино на всей вселеннѣй православное царство, при семъ же смиренномъ челобитье нашемъ о призрѣниі милостивымъ окомъ на жалованную грамоту и на скудость нашу, дерзаемъ еще слезно челомъ бити до ног вашего царского пресвѣтлого величества и о томъ, яко в лѣтех мимошедшихъ, в граде Бересте Литовскомъ, взято у насъ торгомъ до казны вашего царского пресвѣтлого величества 3000 бочекъ соли монастырской, обещавші заплатить, и рукописание на сие намъ давши, за что и доселѣ платы намъ не дапо; а ту соль обитель наша убогая на долгъ взяла бѣ, и за то ныне при великой скудости, в великомъ озлобленіи отдавшихъ намъ на долгъ, і в великой бедѣ, в скорби же, тузѣ и кручинѣ послѣдней огорченна, до зѣла сѣтуетъ и болѣзнуетъ, не имѣя отнюдъ ни на когождо надежды к помощи своей, токмо на отеческое милосердие православнаго, премилостиваго монархи, вашего царского пресвѣтлого величества, кь его жъ ногамъ с сицевымъ челобитьемъ нашимъ слезнымъ припадающе, молимъ во обители нашей Воздвиженской Воздвигшаго на крестѣ благословлящиі всещедрые свои руцѣ Царя царствующихъ и Господа господствующихъ, венчающаго милостию і щедротами, въ Его жъ деснице долгота лѣтъ, в шуицѣ же богатство и слава, да обѣма сице щедрыми простертыми на подаяние своима рукама благословитъ обоихъ супруговъ благословенныхъ, православно и благочестно царствующихъ, сице самого ваше царское пресвѣтлое величество своего Божия человѣка, Алексѣя Ми-

хаиловича, втораго царя Костантина, якожъ і пресвѣтлую ново Богомъ данную царицу и великую княгиню Наталию Кириловну, вторую царицу, возлюбившую воздвиженныі Крестъ святыі, Елену, і обоихъ пресвѣтлыхъ царевичевъ и великихъ князей: Ѳеодора Алексѣевича и Іоанна Алексѣевича, и обоякихъ пресвѣтлыхъ царевенъ, сестръ же, и дщерей вашего царского пресвѣтлого величества, и подастъ вамъ в наслѣдие царственного рода и еще обоякого полу пресвѣтлая чада, сыны же і дщери, сицеваго воздаяния от простершаго на честномъ крестѣ руцѣ Царя Христа вашему царскому пресвѣтлому величеству желающе, стократнымъ до лица земли поклонениемъ челобитнымъ, нашимъ плачевномъ, и со всегдашними нашими недостойными молитвами превеликой милости вашего царского пресвѣтлого величества, государя и благодѣтеля нашего великомилостиваго, всецѣло и всесмиренно себе со всею, еже о Христе, братиею вручаемъ. Во святой общежителной обители Скитской всемирнаго воздвижения Честнаго и Животворящаго Креста Господня, в лѣто от создания мира 7179-го, от Рожства Христова 1671-го генваря 20 дня. Вашего царского пресвѣтлого величества, государя и благодѣтеля нашего великомилостиваго, долговременныхъ и вѣчныхъ благъ, присные рачители, молитвенницы, раби нижайшие и подножия иеромонахъ Дороѳей, игуменъ Скитскиі, со всею о Христе братиею обще.

Написано в доклад: В нынешнемъ во 179-м году марта въ 28 день к великому государю, царю и великому князю Алексѣю Михайловичю всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержцу писали ис Киева околничей и воеводы: князь Григорей Афонасьевичь Козловской с товарищи, с сотникомъ Московскихъ стрелцовъ, с Петромъ Колягинымъ: в нынешнемъ де во 179-м году, февраля въ 23 день, приѣхали в Киевъ ис Полши Галицкого повѣту Киевской митрополіи Скицкого пустынного монастыря храма Воздвижения Честнаго и Животворящаго Креста старцы: Мардариі, Анания, Анѳиногенъ да служка одинъ человѣкъ, і били челомъ великому государю, а имъ-околничему и воеводамъ в Киеве, в приказной избѣ, в словесномъ

челобитье сказали: в прошломъ-де во 157-м году дана великого государя жалованная грамота того жъ Скицкого монастыря бывшему игумену Дороѳѣю з братьею, а велено ис того монастыря приезжать к великому государю к Москве для милостыни тремъ старцамъ да слушке в шестой годъ, і давать имъ по подводе человѣку и приставовъ до Москвы. І онъ игуменъ к великому государю к Москве для милостыни из Скицкого монастыря братіи не посылывалъ со 169-го году, і чтоб имъ околничему і воевода противъ той великого государя жалованной грамоты их старцовъ да служку к великому государю к Москве для милостыни ис Киева отпустить, і они-де околничей і воеводы, досмотря той великого государя жалованной грамоты противъ указу великого государя, их старцовъ и слушку ис Киева к великому государю к Москве отпустили, а до Москвы послали с ними-старцы сотника Московскихъ стрелцовъ Гаврилова приказу Подымова Петра Калягина и с ними-старцы к великому государю, царю и великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Великия і Малыя и Бѣлыя Росиі самодержцу, о милостини в Скицкой монастырь писали с челобитьемъ: Лазарь Баранович, архиепископъ Черниговской и Новгородцкой і всего сѣвера, и Скицкого монастыря игуменъ Дороѳей з братьею. А что имъ дать великого государя жалованья на приѣзде и послать на милостыню в монастырь і корму и питья на Москвѣ имъ почему давать, о томъ великиі государь какъ укажетъ.

И выписано напримѣръ: В прошломъ во 161-м году приезжали к великому государю бити челомъ о милостине из Литвы Буйницкого монастыря старецъ да 2 человѣка служекъ, а великого государя жалованья давано имъ поденного корму и питья: игумену по 10 денегъ да питья по 2 крушки меду, по 2 крушки пива; старцу Лаврентию по 8 денегъ да по крушке меду, по 2 крушки пива; слушкам 2-м человѣкомъ по 4 денги да по 2 крушки пива на день человѣку, да по 2 воза дровъ на недѣлю; а на приѣзде дано имъ великого государя жалованья: игумену 40 соболей въ 20 рублевъ, денегъ 15 рублевъ, старцу таѳта, денегъ 5 рублевъ; слушкамъ по

сукну доброму, денегъ по 20 рубли человѣку. Да в монастырь на милостыню дано 40 соболей въ 70 рублевъ.

Во 162-м году приезжали к великому государю бити челомъ о милостине ис Киева Успения Пречистые Богородицы Терехтемировского монастыря: строитель старецъ Феоѳанъ, а с нимъ келарь, да черной попъ, да старецъ, да слушка. А великого государя жалованья давано имъ поденного корму и питья: строителю по 10 денегъ да по 2 крушки меду, по 2 крушки пива; келарю и черному попу и старцу по 8 денегъ да по крушке меду, по 2 крушки пива; слушке по 4 денги да по 2 крушки пива на день, да по возу дровъ на недѣлю. А на приѣзде дано имъ великого государя жалованья на милостыню: строителю 40 куницъ, денегъ 10 рублевъ; черному попу 40-ж куницъ, денегъ 7 рублевъ; келарю и старцу по 10 рублевъ; слушке сукно доброе, денегъ 2 рубли, да в монастыръ дано на милостиню соболей на 30 рублевъ.

Во 162-м ж году приезжали к великому государю бити челом о милостине ж Киевские области Межигорского монастыря игуменъ Варнава, а с нимъ черной попъ, да дьяконъ, да пономарь, да игуменской племянникъ, да слушка. А великого государя жалованья давано корму и питья: игумену по 2 алтына, по 2 денги, да питья по 2 крушки меду, по 3 крушки пива; черному попу по 10 денегъ да по крушке меду, по 2 крушки пива; дьякону, да пономарю, да игуменскому племяннику по 8 денегъ, да по 2 крушки пива человѣку на день. Слушке по 4 деньги, да по крушке пива человѣку на день, да по 2 воза дровъ на недѣлю. А на приѣзде дано имъ великого государя жалованья: игумену камка—дамашка, 40 соболей въ 25 рублевъ, денегъ 20 рублевъ; черному попу 40 куницъ, денегъ 7 рублевъ; дьякону 10 рублевъ, пономарю 7 реблевъ, племяннику игуменскому таѳта добрая, денегъ 5 рублевъ; слушке сукно доброе, 2 рубли, да в монастыръ дано на милостыню соболми на 30 рублевъ.

Во 176-м году приезжали к великому государю бити челом о милостине-ж Кутеинского монастыря из Литвы: келарь старецъ

Ермола, казначѣй Василей, дьяконы Еуѳимъ да Мануйло, а с ними служекъ 2 человѣки да 2 лошади. А великого государя жалованья давано имъ поденного корму и питья на Москвѣ: келарю по 10 денегъ, да по 2 крушки меду, по 2 крушки пива; казначѣю да 2-м человѣкомъ дьякономъ по 8 денегъ, по крушке меду, по 2 крушки пива человѣку. Слушкамъ 2-м человѣкомъ по 4 деньги, по 2 крушки пива человѣку на день, да по возу дровъ на недѣлю. А на милостиню и на отпуске дано имъ великого государя жалованья 20 рублевъ.

179-го марта въ 30 день великиі государь, царь и великиі князь Алексѣй Михайловичь всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержецъ слушавъ Пашиныхъ роспросныхъ речей, указалъ в Смоленскъ послать свою великого государя грамоту о томъ, что ему Паше в Московское государство ѣхать не для чего и із Смоленска ѣхалъ бы онъ назадъ, откуды онъ пріѣхалъ, и велѣть ево отпустить и до рубежа послать проводить, кого пригожъучинить по сему государеву указу и записать в книгу.

179-го апрѣля въ 3 день в приказѣ Болшого приходу: Пожаловалъ великій государь царь і великій князь Алексѣй Михаиловичь всеа Великия и Малыя і Бѣлыя Росіи самодержецъ Галицкого повѣту Киевской митрополіи Скицкого пустынного Воздвиженского монастыря старцовъ. Мардария, Ананию, Анѳиногена да слушку Мишку, велѣлъ имъ дать своего великого государя жалованья поденного корму с приѣзду ихъ, марта съ 28-го числа, на недѣлю: Мардарию по десяти денегъ, Ананию да Анѳиногену по осми денегъ, служке по четыре денги человѣку на день, да имъ же дать на недѣлю-ж два воза дровъ. С оборотомъ. Тогожъ числа в новую четь: Пожаловал великій государь, царь і великій князь Алексѣй Михаиловичь всеа Великия и Малыя і Бѣлыя Росіи самодержецъ Галицкого повѣту Киевской митрополіи Скицкого пустынного Воздвиженского монастыря старцовъ: Мардария, Ананию, Анѳиногена да служку Мишку, велѣлъ имъ дать своего великого государя жалованья питья с приѣзду ихъ марта съ 28-го

числа на недѣлю: Мардарию по две кружки меду, по две кружки пива, Ананию да Анѳиногену по кружке меду, по две кружки пива, служке по две кружки пива человѣку на день. С оборотомъ. За приписью дьяка Якова Поздышева памяти отданы старцомъ тогож числа. Апрѣля въ 3 день в приказъ Болшого приходу: Пожаловалъ великій государь, царь і великій князь Алексѣй Михаиловичь всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росіи самодержецъ Галицкого повѣту Киевской митрополіи Скицкого пустынного Воздвиженского монастыря старцовъ: Мардария, Ананию, Анѳиногена да служку Мишку, велѣлъ имъ дать своего великого государя жалованья на приѣзде: Мардарию семъ рублевъ, Ананию да Анѳиногену по десяти рублевъ человѣку, служке два рубли. Присланы они к Москве бити челомъ великому государю в Скицкой монастырь о милостыни.

Тогожъ числа в Казенной приказъ: Пожаловалъ великій государь, царь і великій князь Алексѣй Михаиловичь всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росіи самодержецъ Галицкого повѣту Киевской митрополіи Скицкого пустынного Воздвиженского монастыря старца Мардария да служку Мишку, велѣлъ имъ дать своего великого государя жалованья на приѣзде: старцу сорокъ куницъ, служке сукно доброе; присланы они к Москве бити челомъ великому государю в Скицкой монастырь о милостыни. С оборотомъ. В Сибирской приказъ апрѣля в 5 день.

Указалъ великій государь, царь і великій князь Алексѣй Михаиловичь всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росіи самодержецъ послать своего великого государя жалованья Галицкого повѣту Киевской митрополіи в Скицкой пустынной Воздвиженской монастырь ко игумену Дороѳѣю з братьею тогож монастыря с старцами: с Мардариемъ, с Ананиемъ, с Анѳиногеномъ да с служкою Мишкою на милостыню соболей на тритцать рублевъ. С оборотомъ. За приписью дьяка Якова Поздышева взяли памяти старцы сами.

Лѣта 7179-го апрѣля въ 4 день по государеву, цареву и великого князя Алексѣя Михаиловича всеа Великия и Малыя и Бѣ-

лыя Росиі самодержца указу думному дворянину Артемону Сергѣевичю Матвѣеву да діакомъ: Григорью Богданову да Якову Поздышеву. В нынешнемъ во 179-м году апрѣля въ 4 день в Казенной приказъ к казначѣю к Оѳанасью Самойловичю Нарбѣкову да к діакомъ: к Ондрѣю Галкину да к Ѳедору Максимову. В памяти за твоею Яковлевою приписью написано: великиі государь, царь и великій князь Алексѣі Михаиловичь всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержецъ пожаловалъ Галицкого повѣту Киевской митрополиі Скитцкого пустынного Воздвиженского монастыря старца Мардария да слушку Мишку, велѣлъ имъ дать своего великого государя жалованья на приѣзде: старцу сорокъ куницъ, слушке сукно доброе, и великого государя в казнѣ в казенномъ приказе куницъ нѣтъ. Діакъ Андрѣй Галкинъ. 179-го апрѣля въ 4 день великиі государь пожаловалъ, велѣлъ имъ дать куницы из Новогородцкого приказу. Апрѣля въ 5 день память о куницахъ в Новгородцкой приказъ послана за приписью дьяка Якова Поздышева, велено дать старцу Мардарию на приѣзде сорокъ куницъ меншие цены. Взялъ память старецъ самъ.

В Сибирской приказъ 179-го апрѣля въ 13 день. В нынешнемъ во 179-м году послана ис Посолского приказу в Сибирской приказъ память, что указалъ великиі государь дать своево великого государя жалованья Галицкого повѣту в Скитцкоі Воздвиженской монастырь на милостыню соболми на тритцать рублевъ из Сибирского приказу, и то число соболей того монастыря старцомъ дано ис Посолского приказу и из Сибирского приказу по памяти соболей Скитцкого монастыря старцомъ не давать и память прислать в Посолской приказъ. С оборотомъ.

Того-ж числа въ Ямской приказъ. Указалъ великій государь, царь і великій князь Алексѣй Михаиловичь всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росіи самодержецъ отпустить въ Полшу Киевские митрополіи Скицкого пустынного Воздвиженского монастыря старцовъ: Мардарія, Ананию, Анѳиногена да служку Мишку, а от Москвы до Путивля и до Черкасскихъ городовъ дать имъ шесть

подводъ с телѣги и с проводники. С оборотомъ. Божиею милостию великого государя, царя и великого князя Алексѣя Михайловича всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержца, і многих государствъ і земель восточных і западныхъ и сѣверныхъ отчича, і дѣдича, и наслѣдника, і государя, и обладателя, его царского величества указу от царствующаго града Москвы по городомъ: до Калуги, і до Болхова, и до Карачева, и до Сѣвска воеводамъ і всякимъ приказнымъ людемъ. Отпущены с Москвы в Полшу Галицкого повѣту Киевские митрополіи Скицкого пустынного Воздвиженского монастыря старцы: Мардарій, Анания, Аѳиногенъ да слушка одинъ человѣкъ, а с ними посланъ в пріставехъ до Сѣвска сѣвской стрелецъ Кирюшка Тимоѳѣевъ. И какъ они в которой городъ приѣдутъ, і воеводамъ, і всякимъ приказнымъ людемъ велѣти ихъ пропускать вездѣ безо всякого задержанья и зацѣпки и подводы давати имъ по подорожнымъ. А какъ они приѣдутъ в Сѣвескъ і воеводе Івану Івановичю Вендеревскому велѣти их старцовъ и слушку отпустить из Сѣвска на Малоросійские городы, на которые мѣста они похотятъ, і подводы им дать по подорожной, и в приставех послать с ними, кого и до которого мѣста пригоже. А какъ они приѣдутъ царского величества в Малоросіиские городы, и его царского величества гетману Демьяну Игнатовичю, і полковникомъ, і сотникомъ, и всякимъ урядникомъ, кому гдѣ вѣдати належитъ, велѣти их старцовъ и слушку пропускати потому ж вездѣ без задержаня, а сеѣ проѣзжую велѣти у них взять в съѣзжую избу в послѣднемъ Малоросійскомъ городе. К сей проѣзжей великого государя царя и великого князя Алексѣя Михаиловича всеа Великия і Малыя і Бѣлыя Росіи самодержца печать приложена. Лѣта 7179-го мая въ—(sic) день.

Доклад. В нынешнемъ во 179-м году указалъ великиі государь, царь і великиі князь Алексѣй Михаиловичь всеа Великия и Малыя і Бѣлыя Росиі самодержецъ послать своево великого государя жалованья на милостыню ис Полши Галицкого повѣту в Скитцкой в Воздвиженской монастырь с старцы, с Мардариемъ з

братьею, соболми на 30 рублевъ. И память о томъ в Сибирской приказъ ис Посолского приказу послана, і в Сибирскомъ приказе соболей не даютъ. И 179-го апрѣля въ 12 день по приказу думного дворянина Артемона Сергѣевича Матвѣева и по сей помѣте дано великого государя жалованья в Скитцкой монастырь на милостыню: двѣ пары соболей по пяти рублевъ пара. Двѣ парѣ по пяти рублевъ еромонах Мардарий Скитцкого манастыря взял и руку потписалъ.

В остатке осталось 15 паръ і в томъ числѣ 2 по 5 рублевъ, 3 по 3 рубли, 10 по 2 рубли; всего на 39 рублевъ. Отдать тѣ осталные соболі в Малоросийской приказъ на раздачю приѣзжимъ гетманскимъ присланнымъ с роспискою подьячему Тимоѳѣю Ондрееву.

В приказъ Малыя Росиі на Черкаские росходы двурублевыхъ паръ на дватцать рублевъ соболей да тры пары по три рубли пара подьячей Тимашка Андрѣевъ принялъ и росписался августа въ 8 день. А в Посолскомъ приказе от Крымского отпуску прошлого 178-го году в остатке соболей от 60 рублевого сорока 3 пары, цена 9 рублевъ. Да нынешняго 179-го году от Крымского ж отпуску 10 паръ, цена 20 руб. Да посланники Василей Елчинъ с товарыщи надали остаточных соболей, что у нихъ осталось за роздачею 2 пары по 10 рублевъ пара, да 4 пары 100 рублевого сорока. Всего 19 паръ, цена всѣм 69 рублевъ, и ис тѣх соболей Скицкого монастыря старцомъ на милостино соболми на 30 рублевъ послать-ли, а досталные в Сибирской лі приказъ отослать, или держать для иныхъ росходовъ в Посолскомъ приказе? о томъ великиі государь что укажетъ. Дать ис тѣх остаточных соболей противъ государева указу с роспискою.

Государю Артемону Серъгиевичю бьют челом убогие старцы, богомолцы великого государя и твои, Скицкого монастыря старецъ Мардарей з братьею: приволокълись мы к Москвѣ бити челомъ великому государю о милостине, і великого государя жалованье милостина въ наш монастыр дана. Умилостивися, государь, Артемонъ Сергиевичъ, пожалуй насъ, богомолцовъ своихъ, учини, го-

сударь, вѣстимо в наш монастырь, чтоб было нашему игумену вѣстно і з братьею, что дано великого государя милостины і о соли отвѣтъ, чтобъ намъ было с чемъ въ монастырь появитись. Государь, Артемонъ Сергиевичъ, смилуйся!

Великого государя царя і великого князя Алексѣя Михаиловича всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росіи самодержца, и многихъ государствъ и земель восточныхъ и западныхъ и сѣверныхъ отчича, и дѣдича, и наслѣдника, и государя, і обладателя, его царского величества жалованья послано на милостыню Киевские митрополиі в Скицкой пустынной монастырь храма Воздвижения Честнаго и Животворящаго Креста ко игумену Дороѳѣю з братьею тогожъ монастыря с старцами: с Мардариемъ да с Ананиемъ і с Анѳиногеномъ да с слушкою Мишкою, которые приѣзжали о милостине бити челомъ по его великого государя жалованной грамоте, какова дана в тотъ Скицкой монастырь въ прошлом во 157-м году: четыре пары соболей, ценою на тритцать рублевъ, лѣта 7179-го мая въ 1 день; да им старцамъ и слушке дано великого государя жалованья: Мардарию сорокъ куницъ, денегъ семь рублевъ, Ананию да Анѳиногену денегъ по десяти рублевъ человѣку, слушке сукно доброе, денегъ два рубли, да сверхъ того давано им великого государя жалованье на Москвѣ і в дорогу поденного корму и питья. Писано в государственномъ Посолскомъ приказе лѣта 7179-го мая в 1 день. Написано на полулистѣ, и по приказу думного дворянина Артемона Сергѣевича Матвѣева дано таково писмо Скицкого пустынного Воздвиженского монастыря старцомъ того жъ числа: 179-го апрѣля въ 19 день. Пожаловал великій государь царь і великій князь Алексѣй Михаиловичь всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росіи самодержецъ Киевской митрополіи Скицкого пустынного Воздвиженского монастыря старцовъ: Мардария, Ананию, Анѳиногена да служку Мишку, велѣл дать своего великого государя жалованья в дорогу на кормъ апрѣля съ 4-го числа на две недѣли: Мардарию по десяти денегъ, Ананию да Анѳиногену по осми денегъ, служке по четыре денги человѣку на день.

Є оборотомъ. Тогож числа в новую четь. Велено дать им же старцом и служке питья в дорогу апрѣля съ 4-то числа на две недѣли: Мардарию по две кружки меду, по две кружки пива, Ананию да Аноиногену по кружке меду, по две кружки пива, служке по две кружки пива человѣку на день. С оборотомъ.

Московскій Архивъ Министерства Иностранныхъ Дѣлъ. Польскія дѣла 1671 года, генварь—декабрь, № 2.

CCLVII.

1671 года, 30 октября. Король Михаилъ подтверждаетъ привилегіи русскаго духовенства, дарованныя ему его предшественниками, въ староствахъ: Перемышльскомъ, Мостицкомъ, Медицкомъ, и нѣкоторыхъ селахъ, а именно: въ Рудникахъ, Ятвягахъ, Корницѣ, Острожицѣ, Мистицѣ, Любинѣ, Бортатынѣ, Ляшкахъ, Артамовской Волѣ, Соколѣ, Саршѣ, Матновской Волѣ, Матновѣ, Чернявѣ, Годынѣ, Радуницахъ, Голынчѣ и Старжавѣ.

Michał, z Bożey łaski krol Polski, wielki xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołynski, Inflancki, Podolski, Podlaski, Siewerski i Czernichowski. Oznaymuiemy ninieyszym listem naszym wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, iż za wniesieniem prozby imieniem pobożnych ritus graeci popow w starostwie naszym Przemyskim, Mościskim, Medyckim i innych wioskach, ktore tu są położone, iako to: w Rudnikach, Jatwięgach, Koronicy, Ostrożycy, Mistycy, Lubeni, Bortatynie, Laszkach, Artamowszkiey Woli, Sokoli, Sarszy, Woli Matnow-

skiey, Matnowie, Czerniawie, Hodynie, Radynicach, Hołynczu, Starzawie, cerkwie i popowstwa za przywileiami od nayiasnieyszych antecessorow naszych i z potomkami swemi męzkiey płci trzymaiących, w używaniu ich będących, umyslilismy ich ninieyszym listem naszym zachować i zostawić, i one powagą naszą krolewską stwierdzić i umocnić, iako i stwierdzamy, i umocniamy, i zachowuiemy ninieyszym listem naszym, tak abyscie popi przy swoich cerkwiach i popowstwach wyżey mianowanych zostawali i one ze wszystkiemi należytosciami i przyległosciami, polami, rolami, ogrodami, sadami, sadzawkami, łazami, obszarami, pastwiskami, sianożęciami, skopszczyznami, z wolnem lasow na domową potrzebę i budynek każdey wsi wyżey mianowaney spuszczaniem i rąbaniem, z wolnem piwa robieniem, gorzalki paleniem na domową potrzebę, z wolnem także osadzeniem na gruntach swoich komornikow, chałupnikow i zagrodnikow i innemi wolnosciami onym przywileiem od naiasnieyszych antecessorow naszych nadawanemi bez dawania wszelkich dziesięczin, tak bydlęcych, iako też y owczych, wieprzowych, pszczelnych i innych ciężarow, angary mieć, trzymać i zażywać, żeby i każde z nich suo pro interesu trzymać i zażywac będzie aż do ostatniego kresu życia swoiego, uwalniaiąc ich przy tem ze wszelakich poborow, podatkow, podymnego, powozow, zakosow, rażnow, grabienia, wożenia, czynszow, danin, stacyi łanowych żołnierskich, exakcyj, noclegow, popasow, przypisow pobocznych, chlebow i wkładek wszelakich i innych iakimkolwiek sposobem nazwanych i uchwalenych podatkow, także i od męcznego koscioła katolickiego i parochian ich, iako i chałupnikow i zagrodnikow na gruntach własnych popowskich, także od noszenia ich listow, a naybardziey od żydow i wszelkich danin, iako to: gromadzkich i innych usług i podatkow, iako i samych popow, tak ich komornikow, samej ich poddaiąc duchowney zwierchności, pod ktoremi zostaią, sprawować się im też powinni, do inney żadney iurisdykcyi nie należąc. Obiecuiemy to po nas i naiasnieyszych successorach naszych, iż przerzeczonych popow od tych iuż mianowanych wolności nie oddalimy, ani komu

mocy oddalenia nie damy, ale ich wcale przy prawie tem dożywotnem zachowamy, co i naiasnieysi successorowie uczynią. Na co dla lepszey wiary ręką naszą podpisawszy się, pieczęc koronną przycisnąć roskazalismy. Datum we Lwowie dnia XXX miesiąca octobra, roku Pańskiego MDCLXXI, panowania naszego roku IV(?). Michał krol. Stephanus Hankiewicz, r(egiae) m(aiestatis) secret(arius).

На другой стр. полулиста: Originale huius privilegii reperitur in manibus reverendi Joannis Wysoczawski, in Sokala parochi.

Находится во Львовѣ, между актами император. корол. прокурор. сокровищъ.

CCLVIII.

1673 года, 2 декабря. Пріѣздъ въ Москву игумена Іоанно-Богословскаго монастыря Іосифа Творинскаго съ двумя мѣщанами: Иваномъ Городецкимъ и Николаемъ Пурпурою за милостынею на постройку церкви св. Николая.

Царю, государю и великому князю Алексѣю Михаиловичу всеа Великія и Малыя и Бѣлыя Росіи самодержцу бьетъ челомъ богомолецъ твой Львовского Богословского монастыря [1]) игуменъ

---

[1]) Монастырь этотъ построенъ Симеономъ Содомою въ 1640 г. Въ 1648 г. монастырь и церковь были разрушены, а игуменъ его Варлаамъ Поршаницкій убитъ. Въ этомъ же 1648 году Арсеній Желиборскій, епископъ Львовскій, утвердилъ уставъ братства, образовавшагося при церкви. Въ 1649 г. игуменъ Паисій построилъ церковь и монастырь, которыя епископъ Арсеній благословилъ, вписавшись въ братство. Въ 1679 братство церковь деревяную разрушило и построило

Іосиѳъ со Лвовскими мещаны: с Ываткою Городецкимъ да съ Миколайкомъ Пурпурою. Приволоклись мы со Львова къ тебѣ великому государю к Москвѣ бити челомъ тебѣ великому государю о милостынѣ на церковное строеніе. Милосердый государь, царь і великиі князь Алексѣй Михаиловичъ всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержецъ, пожалуй насъ іноземъцовъ своимъ великого государя жалованьемъ на церковное строеніе, какъ тебѣ великому государю об насъ Богъ известитъ, и вели государь насъ с Москвы в свою землю отпустить и по своему-великого государя указу дать намъ подводы. Царь, государь, смилуйся!

182-го декабря въ 2 день по указу великого государя велѣть имъ подводы и провожатыхъ дать противъ прежнихъ такихъ отпусковъ; а буде прежъ сего на церковныя строенья давано, и о томъ выписать. І в Посолскомъ приказѣ выписано: В нынешнемъ во 182-мъ году приѣхалъ к великому государю Лвовского Івановского монастыря игуменъ Иосиѳъ Творинскій, а с нимъ два человѣка мещанъ бить челомъ ему—великому государю на строение церкви Николая чюдотворца, что на Лвовскомъ рубежѣ.

А какъ онъ игуменъ приѣхалъ к Москве, и ему дано великого государя жалованья на приѣзде 40 куницъ, денегъ 7 руб. І великому государю царю і великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержцу Лвовского Івановского монастыря игуменъ Иосиѳъ и Львовские мещаня бьютъ челомъ, чтоб великиі государь пожаловалъ ихъ своимъ великого государя жалованьемъ на церковное строение, какъ ему великому государю Богъ известитъ.

Отписать в Посолской приказъ великого государя жалованья на церковное строение или на милостиню архиманритомъ и или ігумномъ, которые приѣзжаютъ бить челомъ из Черкаскихъ городовъ и из-за Литовского рубежа, по чему давано. В прошломъ во

каменную. Монастырь былъ уничтоженъ въ 1802 г., а церковь продана въ 1809 г. жидамъ. (Шематизмъ за 1867 г.)

178-мъ году генваря въ 4 день по челобитью Батуринского Николского Крупицкого монастыря игумена Исакия послано в тотъ монастырь на церковное строение денегъ пятьдесятъ рублевъ. А по справке с приказомъ Малые Росиі великого государя жалованья на церковное строение Николского Крупицкого монастыря игумну Исакию дано денегъ 50 рублевъ.

Московскій Главный Архивъ Министерства Иностранныхъ Дѣлъ. Польскія дѣла 1679 г., октября 15, № 9.

CCLIX.

1674 года, 10 мая Письмо Іосифа Шумлянскаго, епископа Львовскаго Галицкаго и Каменецъ-Подольскаго, къ Львовскому Ставропигіальному братству о назначеніи двухъ депутатовъ въ консисторію для слушанія дѣлъ.

Mnie wielce mości panowie bracia y we Chrystusie najmils synowie!

Jakom dnia wczorayszego przez wielebnego oyca namiesnika mego i. m. pana Korendowicza, starszego въ союзѣ крестоносномъ brata w(asz) mosciow mm. panow, obdestinował,' iz i. m. p. Kiryaki Papara w sądach moich konsistorskich chce z iey moscią panią teszczą swoią y i. m panem Hryhorym Rusanowiczem agere dei periurio, obzywaiąc się z pewnemi documentis w dowodzie słusznym, w sprawie swoiey, agituiącey sie przed nami, tak ad gremium w. mosciow. mm. panow, z moim obezwawszy sie wprzod dobrym

u w. mosciom mm. panom affektem, z tym recurro pismem, ex quo iura nadane od ss. oycow patryarchow w. mosciow mm. panow sic sonant, aby e medio sui dwoch do sądu episkopskiego, inquantum zdarzy sie z trzecim miec komu w konsistorzu episkopskim sprawe, deputować w. mosc mm. panowie raczyli, ni w czym tedy nie chcąc derogare prawu temu, prosze na przyszły poniedziałek (poniewaz iuż pozew iest stronie wydany) do sądu mego o ich mosciow panow deputatow y braciey, przestrzegaiąc prawa swego y moiey w. mosciow mm. panow obdestinaciey. Powolne przy tym usługi moie braterskiey w. mosciow mm. panow z archiereyskim błogosłowienstwem zalecam łasce y oraz z nan sie w. mosciow moich miłoscywych panow y braciey zyczliwym nazawsze pasterzem y bogomodlcy Joseph Szumlanski, episkop Lwowski, H(alicki) y K(amienca) P(odolskiego). W Lwowskiey s. Jerzego kathedrze die 10 mai veteris nostri styli, 1674 (anno).

На другомъ полулистѣ: Mnie wielce mosciom ppanom y braciey, ich mosciom ppanom braciey w соузѣ крестоносномъ Stauropigiey patryarszey Lwowskiey cerkwie Uspenija Б(огороди)ци, in genere wszystkim zostaiącym, a mmosciom ppanom y prawosławnym synom do oddania pilnego w kole ich mosciow.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 667.

CCLX.

1675 года, 10 марта. Письмо короля Яна Третьяго къ Іосифу Шумлянскому, епископу Львовскому, Галицкому и Каменца-Подольскаго, о назначеніи его администраторомъ Кіевской митрополіи.

Jan Trzeci, z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąze Litewski, Ruski, Pruski, Mozowiecki, Zmudzki, Inflantski, Kiiowski, Wołhynski, Podolski, Podlaski, Smolenski, Siewerski y Czerniechowski.

Wielebnemu w Bogu oycu Jozephowi Szumlanskiemu, episkopowi ritus graeci Lwowskiemu, Halickiemu y Kamienieckiemu, wiernie nam miłemu łaskę naszę krolewską. Wielebny w Bogu wiernie nam miły! Wszedszy w panstwo nasze Ukrainne, y one z woli Bożey maiori ex parte pod rząd nasz krolewski y protekctią odebrawszy, y onych z niewoli poganskiey oswobodziwszy, zastawamy w tych kraiach clerum bez pasterza, iako by tesz łodz iaką pływaiącą po burzliwym morzu y wodzie bez zeglarza, ktory serrio decrepitus, et a longe distans, poruczoney sobie od P. Boga y antecessorow naszych trzody regere nie może, a tym czasem wielkie między duchowienstwem dzieią się inconvenientie y exorbitantie, czego że nam, iako supremo directori et iutori tych tu kraiow, należy, zwłoscza, ut crimina et scelera non maneant impunita, y cerkwie Boże aby nie zostawały absque pastoris cura. Przeyrzawszy się w wiern. waszey swiątobliwosci y pobożnosci doswiadczoną, do tego maiąc zyczliwosc wier. waszey przeciwko nam y Rzeczy pospolitey y tu w tych kraiach przy boku naszym zostaiącemu, umyslilismy wiernosci waszey administratią metropoliey Kiiowskiey, poki się iey iurisdictio antiquitus extendit, zlecic, iakosz praesenti declaratione zlecamy, y cale clerum iudicandi, constituendi, mutandi, puniendi, in administrationem daiemy, cum absoluta et plenaria potestate, iakiey przewielebni metropolitowie Kiiowscy zażywali et exercebant, takiey y wiern. wasza zażywac będziesz, usque ad fata moderni inhabilis obsenium, y inszego iuxta privilegia et libertates tych tu kraiow nie nastąpi electia, a potym od nas oney candidato

et electo collatia vigore iuris patronatus nostri regii. Co aby wszy(s)tkiego duchowienstwa y obywatelow wszelkiey conditiey stanow rycerskiego, kozackiego y pospolitego wiadomosci doszło, literas nostras innotescentiales z cancellariey naszey tobie, wielebnemu w Bogu oycu Szumlanskiemu, episkopowi wyżey napisanemu Lwowskiemu, administratorowi iusz prawdziwemu metropoliey Kiiowskiey wydac roskozalismy. Na co dla tym większey wagi, własną podpisawszy się ręką, ten list nasz pieczęcią krolewską stwierdzić roskazalismy. Dan w Braclawiu nad Bohem dnia dziesiątego miesiąca marca, roku Panskiego tysiącnego szescsetnego siedmdziesiątego piątego.

Jan krol. M. II. Franciszek Galecki m. p.

Copia listu wiesczego od krola iego mosci na administratią metropoliey Kiiowskiey wielebnemu oycu Jozephowi Szumlanskiewu, episkopowi Lwowskiemu, z Braclawia dnia X miesiąca marca 1675 przysłanego.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 670.

CCLXI.

1675 года, 12 марта. Рескриптъ короля Яна Третьяго, данный Львовскому Ставропигіальному братству, въ силу котораго братство должно отдать свой домъ подъ жилище Іосифу Шумлянскому, епископу Львовскому, котораго король желаетъ имѣть при своей персонѣ во время пребыванія во Львовѣ.

Jan Trzeci, z Bożey łaski obrony krol Polski, wielki xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Kiiowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Zmudzki, Inflantski, Smolenski y Czerniechowski. Urodzonym, szlachetnym, sławetnym, męznym y starszym Bractwu Stauropigianom, cerkwie Lwowskiey, pod tytułem Naswiętszey Panny, wier-

nie nam miłym łaskę naszą krolewską. Urodzeni, szlachetni, sławetni, męzni, wiernie nam mili! Zasłużył y znalazł w oczach naszych respekt y łaskę za wysokie w tey Rzeczy pospolitey nam y naiasnieyszym antecessorom naszym wyswiadczone merita wielebny w Chrystusie Joseph Szumlanski, episkop ritus graeci Lwowski, Halicki y Kamieniecki, administrator metropoliey Kiiowskiey, ktore y teraz nam że y Rzeczy pospolitey z usczerbkiem zdrowia y substantiey swoiey wyswiadcza, abysmy mu we wszystkich iego prozbach łaską naszą pomocni byli, a że od ww. pasterzem y episkopem będąc prawdziwym w tym ponosi krzywdę, gdy tey kamienicy do zawiadowania y mieszkania, ktorą przed tym antecessorowie iego zawiadowali y w oney mieszkali, puscic wzbraniacie się. Żądamy y miec chcemy po ww., abyscie władzy onego nic nie umnieyszaiąc te kamienice iemu do zawiadowania oddali, ktory, gdy we Lwowie mieszkać będziemy, praesens, bliski boku naszego bydz musi. Nie uczynicie inaczey ww. dla łaski naszey. Na co dla tym większey wagi, własną podpisawszy się ręką, pieczęc krolewską naszą przycisnąc roskozalismy. Dan w Braclawiu dnia 12 miesiąca marca, MDCLXXV (roku).

Jan krol. M. II. Franciszek Gałecki.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 671.

CCLXII.

1675 года, 28 мая. Письмо короля Яна Третьяго къ Львовскому Ставропигіальному братству относительно передачи Іосифу Шумлянскому, епископу Львовскому, облаченій, оставшихся послѣ смерти митрополита Кіевскаго Іосифа Нелюбовича—Тукальскаго у братчика Михаила Слезки.

Jan III, z Bożey łaski krol Polski, ... urodzonym, szlachetnym, sławentnym Bractwu graeco-ruskiemu Stauropigion

Lwowskiemu wiernie nam miłym, łaskę naszą krolewską. Urodzeni, szlachetni, sławetni, wiernie nam mili! Conferowalismy wielebnemu w Chrystusie Jozephowi Szumlanskiemu, episkopowi Lwowskiemu, metropolią Kiiowską, iako agitantem in fluccibus marinis, sine directione salubri navem in administrationem y totum ovile wszystkiey Rusi, iako tesz y rząd duchowny, tak w koronie Polskiey, iako y w x. Lieth. cale in eique dispositionem communicavimus. Zaczym, iako onemu, de officio incumbit, nie tylko dirigere tą pomienioną owczarnią, ale tesz y, co do oney należy, wszelkie apparatus disponere. Że tedy wielebny Jozeph Tokalski, metropolita Kiiowski, będąc tu quondam w Lwowie, złożył reposit swoy pewny u zmarłego Sloski in congregatione z wier. ww. zostaiącego, ktorego hucusque nie odbierał, concernit teraz wielebnego Jozepha Szumlanskiego, episkopa Lwowskiego, iako administratora, aby o tym wiedział y cale disponował, przeto żądamy po wiern. w., abyscie de officio Bractwa waszego inquisitią uczynieli y, od successorow pomienionego Sloski odebrawszy, podług osobliwego regestru tych rzeczy scomputowania visią uczynieli, y to wszy(s)tko in realem temusz wielebnemu Szumlanskiemu, iako legitimo administratori, dispositionem oddali, inaczey nie czyniąc dla łaski naszey z powinnosci congregatiey swoiey. Dan w Jaworowie dnia XXVIII miesiąca maia, roku Panskiego MDCLXXV.

Jan krol. M. II. Adam Sarnowski, LL. kon. i. k. m. sekretarz.

List do bractwa Lwowskiego na oddanie apparatu po wielebnym Tokalskim.

Львовскій Ставропигіальный архивъ № 672.

CCLXIII.

1676 года, 18 октября. Письмо Іосифа Шумлянскаго, епископа Львовскаго, Галицкаго и Каменецъ-Подольскаго, къ Львовскому Ставротпіальному братству относительно наложеннаго ареста на вдову покойнаго Іоанна Коровайчика, бывшаго намѣстника Каменецъ-Подольскаго.

Іосифъ Шумлянский, милостію Божіею православный епископъ Лвовскій, Галицкій и Каменца-Подолскаго.

Вам благородным и крестоносным паном, п. братиам и патрономъ монастыра преподобнаго отца нашего Онофрия, при благословеніи нашем архиерейском, до вѣдомости доносим, ижъ в певных и значных церквах Божиих Каменцких шкодах и утратах не поеднокрот от людеи певных и вѣры годных повзявши вѣдомость, же честный отецъ Іоанъ Коровайчикъ, наместникъ нашъ Каменца Подолскаго, былъ завше до того поводомъ и вшеляких вынайдовалъ способовъ, яко преложоному снадно то ему служило, бо му не моглъ жаденъ з духовныхъ, анѣ з мещанъ сперечети, понеже соглашался ест со сопротивниками Креста Господня, гвалтовне отбиралъ всякие, яко аппараменты церковные, сребра, легацие и щоколвекъ хотѣлъ, того доказалъ и на свой приватный пожитокъ оборочалъ, торговалъ, продавалъ, даровалъ и с собою завезлъ, а ижъ мя многия заходили жалобы и всадно от тамтечныхъ мещанъ и парохианъ Каменецкихъ, теразъ самъ Богъ подалъ той способъ, ижъ позосталая жона по небожчику отцу Коровайчику, наместнику нашемъ Каменецкомъ, при достаткахъ от мужа позосталых снадно во своя возвращается, способовъ размаитыхъ и обороны вынайдуючи, до монастыра преподобнаго отца Онофрия ктиторства и опеки вашое въѣхала, на которои повторныи арештъ за вѣдомостю честного отца Іоасафа тогожъ монастыря казалем положити, не для жаднои моеи привати и зыску, толко о слушные претенсия церкви Божое и мнѣ належачих провентах, о которих през килка лѣтъ мѣючи урядъ наместника, от нас себѣ

злецоный, нам досыт не учинилъ, чому если бы мѣла опротивна быти и с того мѣсца зехати, не учинивши досыт нам, теды въ том правне схочем з вами, яко ктиторами мѣстца того святого, и опомененнымъ ігуменом поступити, доходячи всѣхъ шкод так церкви Божиихъ, яко и наших. Писанъ в катедрѣ Львовскои октоврия дня осмнадцетого, ҂ахоѕ року.

Іосифъ епископъ власною рукою. М. П.

Litterae Jos(ephi) Szumlansky, ep(iscopi) r(utheni L(eopoliensis), pro arestanda uxore protopresbiteri in monasterio s. Onofrij. Anno 1676, die 18 octobry Leopole.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 683.

CCLXIV.

1676 года, 8 декабря. Декларація короля Яна III о замѣнѣ правъ и привилегій, выданныхъ Львовскому Ставропигіальному братству, другими и о подлинной на нихъ своей подписи.

Jan Trzeci, z Bożey łaski krol Polski, wielki xiążę Lithewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kiiowski, Wołhynski, Podolski, Podlaski, Inflanstski, Smolenski, Siewerski y Czerniechowski. Wszem wobec y kożdemu z osobna teraz y na zawsze wiadomo czyniemy tym pisaniem naszym. Producowane nam były prawa y przywileia Bractwa religiey graeckiey Lwowskiego cerkwie Wniebowzięcia Naswiętszey Panny od swiętey pamięci naiasnieyszych antecessorow naszych, krolow Polskich, temuż poboznemu religiey graeckiey Bractwu y miesczanom narodu Ruskiego Lwowskim nadanych. Więc iz wątpliwość podpisu naszego przez iedne osobę na confirmaciach tychże praw y przywileiow podczas sczęsliwey coronaciey naszey w Krakowie otrzymanych zdała się być y była. Co uważywszy, aby napotym iacturam et damnum tych praw y przywi-

leiow swoich z iakieykolwiek occasiey y zar(z)utow nie odnosili, nullaque suspicio względem podpisu naszego in posterum oriatur, nakazalismy one do cancellariey naszey wniesć y oddać, a insze na to mieysce confirmatie praw ich y przywileiow ręką naszą własną podpisalismy y z pieczęcią koronną utwierdzone wydać onym pozwolilismy. Jakoz na ich pokorne supplikę declaruiemy, iz takowe confirmacie w mocy swoiey maią zostawać, przy ktorych prawach y przywileiach toz Bractwo iako tez y miesczan Lwowskich narodu Ruskiego y circa ius patronatus cerkwie wyż mianowaney y drugiey monastera swiętego Onophrego, na przedmiesciu miasta Lwowa Krakowskim fundowanego, temuż Bractwu w protectiey naszey krolew(skiey) będącemu, zdawna ab antecessoribus nostris benigne collatum serviens y przez nas confirmatum we wszy(s)tkich clausułach, punctach y articułach tychże praw y przywileiow, iako w sobie opiewaią, cale y nienaruszenie wiecznemi czasy bez wszelk(i)ey przeszkody osob wszelkich, tak duchownych, iako y swieckich, cuiuscunque status et conditionis powagą naszą zachowuiemy. One perpetuo ac inviolabili robore zmacniamy, ani żadney władzy nikomu naruszać one y owszem usum onych miec pozwalamy, a to sub poenis contra convulsures rescriptorum nostrorum sancitis. Co dla lepszey wiary ręką własną podpisuiemy y pieczęcią naszą obwarować pozwolilismy. Dan w Żołkwi dnia VIII miesiąca grudnia, roku Pańskiego MDCLXXVI. Panowania naszego roku trzeciego.

Jan krol (m. p.). M. II. X. Adam Sarnowsky, i. k. mosci sekretarius, m. p(ro)p(ri)a.

Declaratia prawdziwego podpisu. Declaratia ie(go) kr. mosci na przywileie brackie znowu od ie(go) kr. mosci podpisane. Deklaracya krola Jana o prawdziwym podpisie swoim na prawach y przywileiach Bractwu Stauropigianskiemu służących. № 6-to.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 684.

CCLXV.

1677 года, 11 іюля. Декретъ Іосифа Шумлянскаго, епископа Львовскаго, относительно сохраненія Львовскаго Онофріевскаго братства при его правахъ наравнѣ съ другими Львовскими братствами.

Актъ судовъ нашихъ епископскихъ Лвовскихъ мѣсяца юлія дня первогонадцят, року тисяча ше(ст)сот семдесятъ семаго.

Інстигаторъ духовный, станувши пред судомъ пинѣшним нашим Лвовскимъ, епископскимъ, ускаржался напротивко брацтва монастиру святяго Онофрія Лвовскаго, которое, назвавшися брацтвомъ, жаднаго послушенства пастирови своему, анѣ посполу з иншими брадтви ровніи повинности брацкии отдаютъ и отдавати не хотятъ, а любо трикротнимъ позвом запозваное било пред судъ нашъ епископскій, на жаденъ позовъ не ставаютъ, але и овшем, жеби тимъ барзѣй непослушенство свое показали, анѣ презъ себе сами, анѣ презъ пленѣпотента своего отзываютъся, о що инстигаторъ, у суду нашего ставаючи, ускаржалъся и о пени просилъ, а при скарзѣ инстигатора духовнаго стапуло брацтво святаго Николая, такъже ускаржаючися, же отступивши парохиеи и брацтва святаго Николая, звлаща з цѣхи шевской, предмѣщане и парахияне, належитіи до святаго Николая церкви, принеслися до брацтва святаго Онофрія и, церковъ власную опустивши, чинятъ собѣ и домомъ своимъ у монастиру святаго Онофрія порядки; о що ся ускарживши, просили о пени на них уперед, а потомъ о декрет, присуждаючи оних з домами ихъ до святаго Николая и о фундушъ, аби при церкви святаго Миколая зоставали подлугъ права шевскаго, яко зостают при костелѣ святаго Креста за фундушом его милости ксендза арцибѣскупа Лвовскаго цѣха шевская, по пропозициеи сторона уступила з инстигатором, а по уступаню инстигатора и брацтва святаго Николая, правило брацтво святаго Онофрія за систенциею пановъ зъ брацтва Успеня Пресвятои Богородици церкви Лвовской, просячи о затриманяся до суду; на що

судъ позволилъ, станули теди панове брацтво: меновите панъ Семионъ Лавришевичъ зъ паномъ Якубомъ Лавришевичомъ, такъ же панъ Миколай [1]), а при нихъ все брацтво святаго Онофрія монастиру Лвовскаго, и в той способъ на скаргу инстигатора духовнаго отповѣдало: Ясне превелебний мосце отче епископе Лвовский, ми брацтво церкви Успенія Пресвятой Богородици Лвовской Ставропѣгионъ ставаемо туименемъ своимъ и именем брацтва нашого, под послушаніемъ нашимь знайдуючагося при монастиру святаго Онофрія нашимъ, за которихъ отповѣдаемо напередъ, же то брацтво не есть подъ инымъ правом, але тилко под нашимъ, и не естъ брацтвомъ, але свѣщевожигателми нашими, для чого, яко справоватися они сами, такъ отповѣдати у суду вашои пастирской милости, безъ нас не повинни, и любо били запозванія албо и теперъ сутъ, бо права иншого на брацтво не маютъ, але нашимъ защищаютъся правом; старших презентовати такъже заровно зъ брацтвами иними не могутъ, бо ми сами имъ старших на даемо и за них отповѣдати готовисмо; а що сторони пановъ брацтва святаго Николая претенсиеи, о тим ми не знаемо, ежели который належитъ до брацтва, о них, и порядки ежели имъ чинят законники монастиру святаго Онофрія нашого, и вѣдати о тим не хочемо; на що сторони уступили. Суд теди нашъ епископский, Лвовский, по преслуханю контроверсиеи сторонъ, таковий ферує декретъ.

Декретъ: Поневажъ брацтво святого Онофрія подшиваетъся под право и фундушъ церкви Успенія Пресвятой Богородици Лвовской и, тим правомъ боронячися, до жадних не хочетъ заровно з иншими брацтви передмѣсцкими Лвовскими облѣговатися повинностей и старших своих намъ епископови не презентуют нѣгди, прето тое брацтво, названное Онофрія святаго, зъ реестру иних брацтвъ вимазуемо и от повинностий ихъ вшелякихъ брацких уволняемо, въ процесиеи оним мѣсца межи брацтви давати и пророгативи жадпои чинити имъ, яко брацтву, нѣкому не позволяемо;

[1]) Пробѣлъ въ подлинникѣ.

але же сутъ под правомъ церкви Успенія Пресвятой Богородици Лвовской брацтва, яко занесли тож панове брацтво Лвовское церкви Успенія Пресвятой Богородици, же сутъ свѣщевожегателѣ, теди болше оним въ церквѣ святаго Онофрія не позволяемо, тилко урядъ свѣщевожегателевъ даемо. порядки зас вшелякіе духовніе домомъ онихъ, такъ дорочъніи, яко припадковіи и партикулярніе аби законникъ чинити зъ монастиру святаго Онофрія не важилъся жаденъ под неблагословеніемъ и виною клятви, але до тихъ порядковъ належити маетъ духовный святаго Николая; що ся зас тичетъ скарги брацтва святаго Николаи сторони шевцовъ, тимъ наказуемо брацтвом о фундушъ у нас—епископа старатися, прикладом фундушу костелови святаго Креста служачого. По ферованном декретѣ внесло инстанцию панове брацтво церкви Успенія Пресвятой Богородици Лвовской, просячи, аби декретъ той бувъ задержаний и до ексекуциеи не приходилъ, принамнѣй до продукциеи правъ, служачихъ монастиру святаго Онофрія.

Декретъ: суд нашъ епископский, респектуючи на прозбу пановъ брацтва Лвовскаго, той декретъ такъ постановляет: поневажъ забираютъся панове брацтво церкви Лвовской Успенія Пресвятой Богородици на продукцию правъ, служачихъ брацтву святаго Онофрія, позволяетъ судъ и декрету того ексековати не будетъ тоею кондицию, аби то брацтво святаго Онофрія до вшеляких повинностей и послушенства заровно з иншими брацтви передмѣсцкими Лвовскими тим часомъ належало, и старших своих надалѣй пришлои середи нам епископови презенътовало, порядки, еднакъ, въ церквѣ святаго Миколая домом своимъ, а негде индеи, такъ дорочъніи, яко и партикулярне, аби отправовали, наказуемо. А то все под ексекуциею декрету того и винами клатви тимъ декретомъ мѣти хочемо.

Іосифъ, епископъ Лвовскій, власною рукою.

М. П.

Випис с книгъ епископских Лвовскихъ

Dekret episkopski z bractwem cerkwie s. Onofrego, ktorych za interpositią bractwa mieyskiego conserwuie przy innych bractwach, die 11 iulij, 1677 (anno).

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 642.

CCLXVI.

1677 года, 20 августа. Король Янъ III подтверждаетъ грамоту королей: Владислава IV отъ 12 октября 1634 года, Яна-Казиміра отъ 16 января 1649 года и Михаила отъ 26 октября 1671 года, данную Львовскому Богоявленскому братству на содержаніе школы, госпиталя и достойныхъ и способныхъ священниковъ при церкви; но такъ какъ госпиталь не чѣмъ содержать, то король Михаилъ разрѣшаетъ курить водку, а король Янъ построить пивоваренный заводъ и въ немъ варить пиво.

Jan III, z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąze Lithewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kijowski, Wołhynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski y Czerniehowski. Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y kożdemu z osobna, komu to wiedziec należy, iż pokładany nam był list pargaminowy, ręką nayiasnieyszego Michała, antecessora naszego, podpisany y pieczęcią cancellariy mnieyszey koron. zapieczętowany, cały zupełny, żadney niemaiący wątpliwosci, zawieraiący w sobie conseruatią bractwa ritus graeci przy cerkwi, Bohoiawlenia nazwaney, we Lwowie, na przedmieysciu Halickim, y przy administratiey dobr tamże należących. I supplikowano nam imięniem tegosz bractwa, abysmy ich przy tym prawie powagą naszą krolewską cale y nienaruszęnie zachowali y zatrzymali, ktorego listu text od słowa do słowa tak się w sobie ma: Michał, z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąze Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kiiowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewer(ski) y Czerniehowski. Oznaymu-

iemy tym listem naszym wszem wobec y kożdemu z osobna, komu to wiedziec należy. Iż my, przychilaiąc się do przywileiu nayiasnieyszego Władisława IV, ktorym bractwo ritus graeci przy administratiey cerkwie pod titułem Epiphaniarum Domini, alias Bohoiawlenia nazwaney, we Lwowie, na przedmieysciu Halickim staiącey, zachował, de data we Lwowie dnia XII miesiąca octobra, roku Pańskiego MDCXXXIV y do przywileiu nayiasnieyszego Jana Kazimierza, ktorym toz zachowanie albo conseruatią de data w Warszawie dnia XVI miesiąca ianuarii, roku Pańskiego MDCXLX potwierdził y approbował, umyslilismy toz bractwo przy wzwysz pomienioney administratiey zachowac y conserwowac, iakosz zachowuiemy y conserwuiemy tym listem naszym, mocą ktorego zachowania albo conseruatiey pomienione bractwo, tez cerkiew, karbonę albo skarb, szkołę y szpital, przy cerkwi będący, zupełnym prawem administrowac będzie ze wszystkiemi przyleglosciami y przynależytosciami, tamże zdawna należącymi, zwłascza domami, ogrodami, na tym że cerkwie, Bohoiawlenie nazwaney, gruncie stoiącymi przy drodze publiczney bitey, rozciągaiącymi się według rozmaitych zapisow przed aktami mieyskiemi, ze wszy(s)tkim prawem, używaniem, pożytkami, dochodami, czynszami, do tey że cerkwie y szpitala z prawa y zwyczaiu należącemi, trzymac y spokoynie dzierzec będzie czasy wiecznemi. Obiecuiemy tesz za nas y nayiasnieyszych następcow naszych, iż przerzeczonego bractwa od administratiey pomienioney cerkwie nie oddalęmy y nikomu inszemu do oddalęnia wladze nie damy, ale toz bractwo przy administratiy czasy wiecznemi zachowamy y naiasnieysi następcy nasi zachowaią. Takim iednak prawem y conditią, aby godnych y sposobnych swieszczennikow przy tey cerkwie bractwo chowało y opatrowało, ktorzy by około rzeczy duchownych pilne staranie mieli, sakramenta administrowali y wszystkie powinnosci około służby Bożey według dawney fundatiey, albo dawno zawziętego zwyczaiu czasy wiecznemi odprawowali. Prawa iednak nasze krolewskie Rzeczy pospolitey wcale zachowuiąc. A że nam przełożono imięniem tegosz bractwa, że bardzo szczupły prowent do szpi-

tala maiąc, ubogich wyżywić nie mogą. Supplikowano nam, abysmy na gruntach pomięnioney cerkwie na pożywięnie ubogich szpitalnych wolne palęnie gorzałki pozwolili, iakosz milosierdziem wzruszęni, ninieyszym listem naszym pozwalamy czasy wiecznemi. Nakazuiąc, aby zwysz opisane zachowanie, iako y teraznieysze pozwolenie moc y wagę powinney y nienaruszoney trwałosci zawsze miało. Na co dla lepszey wiary y pewnosci rękąsmy się naszą podpisali y pieczęc koronną przycisnąc roskazalismy. Dan we Lwowie dnia XXVI miesiąca octobra, roku Panskiego MDCLXXI, panowania zas naszego II-go roku. Michał krol. Mieysce pieczęci. X. Stanislaw Buzynski g. w. kan. regent cancellar. koronney. My tedy Jan krol, do przerzeczoney suppliki, iako do słusznie wniesioney, łatwo się skłoniwszy, wzwysz inserowany list zmocnic, ztwierdzic y approbowac umyslilismy, iakosz, in quantum iuris est et usus eorum habet, zmacniamy, ztwierdzamy y approbuiemy teraznieyszym listem naszym. A nadto wyrozumiawszy z suppliki pomienionego bractwa y będąc commiseratione ducti, szpitala na pomienionym gruncie będącego, ktory sufficientiam victus miec nie mogąc, z sczegulney łaski naszey krolewskiey pozwalamy onym na tymże gruncie swoim, na ktorym kolwiek mieyscu sposobnym, browar zbudować y w nim na sustentament tych że ubogich piwo robić y na wszelki tegoz szpitala pożytek bez wszelkiey przeszkody obracać. Prawa nasze krolewskie Rzeczy pospoiltey y koscioła katolickiego wcalosci zachowuiąc. Na co dla lepszey wiary y pewnosci ręką się naszą podpisawszy, pieczęc koronną przycisnąć roskazalismy. Dan w Gdansku, dnia XX miesiąca augusta, roku Pańskiego MDCLXXVII, panowania naszego VI-go roku. Jan krol.

Мѣсто печати.

Confirmatia conseruatiey bractwa ritus graeci przy cerkwi, Bohoiawlenia nazwaney, we Lwowie, na przedmieysciu Halickim y przy administratiey dobr tam że należących. Maciey Ładowski, iego kr. m. secretarz, m. p.

Przywiley Jana krola, ktorym roboratur przywiley Michała

krola y browar na palenie wodki na gruncie cerkiewnym na wyżywienie ubogich y piwo warzyć.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 686, а грамота короля Михаила находится тамъ же, подъ № 666.

CCLXVII.

1678 года, 30 іюня. Листъ короля Яна III, которымъ по смерти Бѣлорусскаго епископа Василевича передаются Іосифу Шумлянскому, епископу Львовскому, Галицкому и Каменецъ-Подольскому, въ администрацію имѣнія Кіево-Печерскаго монастыря въ вел. княж. Литовскомъ: Дятловичи, Лулинецъ, Цорковъ, Печерске, Борсуки и Тарасовичи съ монастыремъ Дятловицкимъ на то время, пока Кіевъ будетъ находиться во владѣніи Москвы.

Jan Trzeci, z Bożey łaski krol Polsky... Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y każdemu z osobna, komu to wiedziec należy, łaski y munipientiey naszey krolewskiey osobliwie godnego bacząc wielebnego w Bogu Josepha Szumlanskiego, episcopa Lwowskiego, stateczną wiarą y ochotą nam y Rzeczy pospolitey zasłużonego, snadnie meritis onego concessimus, abysmy dobra do archimandriey y monasteru Pieczarskiego Kiiowskiego należące, a na ten czas legitimum administratorem ob insessionem Kiiowa od Moskwy y po smierci wielebn. Wasilewicza, episcopa Białoruskiego, nie maiące, to iest Dziecielowicze, Lulence, Corkow, Peczerske, Borsuki y Tarasowice, w w. x. Litewskim leżące, w administracią iego oddali y conferowali; iakoż pro iure patronatus nostro regio takowymże prawem, iakosmy dobra Grodek y Obarow, w woiewodztwie Wołynskim bendące, do tegoz monasteru Pieczarskiego Kiiowskiego należące, w administracią dali y conferowali, daiemy y conferuiemy ninieyszym listem przywileiem naszym. Za ktorym pamienione dobra

manastera Pieczarskiego z manasterem Dzieciołowskim ze wszystkiemi folwarkami, rolami, polami, łąkami, lasami, basciami, stawami, ieziorami y innemi prowentami, do tychże dobr należącemi, z poddanemi y onych powinnosciami, daniami pomieniony wielebny w Bogu episcop Lwowski trzymac y administrowac bendzie dotąd, poki Kiiow, miasto nasze, ad obsequium nostrum et Rei publicae przywrucone nie bendzie, co y do wiadomosci wszystkich, osobliwie duchownych cerkwie wschodney także zakonnikow pomienionego manasteru Pieczarskiego także Dzieciełowskiego y poddanych dobr, niżey opisanych, przywodząc miec chcemy, aby wielebnego w Bogu episcopa Lwow. za administratora swego przyieli y znali, onemu posłuszenstwo y powinnosci oddawali dla łaski naszey. Na co dla lepszey wiary przy podpisie ręki naszey pieczęc w Z. ...im przycisnąc roskazalismy. Dan we Lwowie dnia XXX miesiąca czerwca, roku Pań(skiego) MDCLXXVIII, panow(ania) naszego V-go.

Jan krol.

M. II.

Administracia dobr Pieczarskich, Kiiowskich, w w. x. Lit. wieleb. w Bogu Szumlanskiemu, episkopowi Lwowskiemu.

На второмъ полулистѣ: Administracya i. m. k. Szumlanskiemu archimandryi Pieczarskiey cum bonis Dzieciolowicze, Luliniec, Corkow, Pieczarszko, Barsuki, Taraszowice z monasterem Dzieciolowickim a(nn)o 1678, die 30 iunij.

Изъ архива западно-русскихъ уніатскихъ митрополитовъ при св. Сѵнодѣ, по описанію № 927.

CCLXVIII.

1679 года, 27 января. Король Янъ III подтверждаетъ привилегію, данную Іосифу Шумлянскому, еп. Львовскому, Галицкому и Каменецъ-Подольскому, въ 1678 году на Варшавскомъ сеймѣ на имѣнія Гродекъ, Обаровъ и Курозвоны съ монастыремъ Гойскимъ за разныя услуги, оказанныя имъ Рѣчи посполитой, а теперь на Гродненскомъ сеймѣ, по совѣту сената, настоящею декларацію утверждаетъ Шумлянскаго въ администраціи помянутыми имѣніями до тѣхъ поръ, пока Кіевъ будетъ подъ властію Москвы.

Jan Trzeci, z Bożey łaski krol Polski, etc. etc. Oznaymuiemy ninieyszym listem naszem wszem wobec y każdemu z osobna, komu to wiedziec należy, iż iakosmy na przyszłym seymie Warszawskim dobra monasteru Kiiowskiego Pieczarskiego, Grodek y Obarow nazwane, ze wszystkiemi in genere et specie przynależytosciami y z nich pochodzącemi pożytkami, w woiewodztwie Wołynskim leżące, w administracią y dozor, także y drugie dobra Kurozwony z manastyrem Hoyskim y iego rządem specialnym przywileiem naszym [1]) wielebnemu Josephowi Szumlanskiemu, episcopowi Lwowskiemu, w roznych okaziach nam y Rzeczy pospolitey dobrze zasłużonemu, oddali y conferowali, tak y teraznieyszą declaratią naszą ex senatus consilio na seymie teraznieyszym, w Grodnie odprawuiącym sie, tegosz wieleb. Szumlanskiego przy administraciey dobr wyżey mianowanych: Grodka y Obarowa dotąd zachowuiemy, poki Kiiow, miasto nasze, ad corpus Reipublcae nie powruci się, tak tedy pomieniony dobra wiel. episc. w swoiey maiąc administraciey y tak według originalnego przywileiu, iako y terazneyszey declaraciey naszey seymowey wszelkie sobie z tych dobr pożytki ma przywłasczać. Granic, zdawna do tych dobr nalezących, bronic y onych nikomu nie ustempo-

---

[1]) Даннымъ королемъ Яномъ III въ 1677 г., 28 декабря въ г. Данцигѣ.

wac, poddanych krzywdzic nie dopuszczac, w sądach wszelkich, osobliwie w trybunałach koronnych, onych że bronic, exekuciey nie dozwalac nikomu ma y powinien będzie. Jeżeli by zaś ktokolwiek z iakiemi prawami abo praetensiami.....pomionego manasteru Pieczarskiego, tedy nie na tych dobrach administratiey wiel. Szumlanskiego będących, (ktore wolne od wszelakich ....hity czyniemy) ale na inszych ma dochodzic, forum zas o sprawienie tych dobr, ieżeli by tego potrzeba było, nie inszego, tylko przed sądami naszemi Assessorskiemi naznaczamy y declaruiemy, co do wiadomosci wszystkich, komu należy, donioszy, miec chcemy, aby wiel. Szumlanskiego za realnego administratora pomienionych dobr y monasteru Hoyskiego, iako od nas legitime naznaczonego y teraznieyszą declaratią approbowanego, miano y znano y żadney mu w tey praepediciey nie czyniono pod winami, na sprzeciwiaiącym sie przywileiom naszym opisanemi. Na co dla lepszey wiary, ręką się naszą podpisawszy, pieczęc koronno przycisnąc roskazalismy. Dan w Grodnie na seymie dnia 27 ianuary miesiąca, roku MDCLXXIX, panowania naszego V.

Jan krol. Мѣсто печати. Declaracia administraciey dobr Grodka wieleb. Szumlanskiemu. Xiądz Sarnowsky Adam.....

На второмъ полулистѣ: Administracya archimandryi Pieczarskiey cum bonis Grodek, Obarow, Kurozwony y z manasterem Hoyskim i. m. x. Josephowi Szumlanskiemu a(nn)o 1679, die 27 ianuary.

Изъ архива западно-русскихъ уніатскихъ митрополитовъ при св. Сѵнодѣ, по описанію № 939.

CCLXIX.

1679 года, 15 октября. Письмо короля Яна Третьяго къ Иннокентію Гизелю, архимандриту Кіево-Печерской Лавры, относительно съѣзда православныхъ и уніатовъ для единенія вѣры въ г. Люблинъ въ 1680 году 24 января.

Янъ Третій, Божиею милостию король Полской і великиі князь Литовской, Руской, Пруской, Мазовецкой, Жмодцкой, Инфлянской, Киевской, Волынской, Подолской, Подляжской, Смоленской, Сѣверской и Черниговской. Богобоящийся, вѣрный и намъ любезный! Согласуяся с конституцыею Варшавскою, 1677-го году написанною, и желая крѣпко всякую разность междо унияты и неунияты, такъ междо властьми, яко и междо мирскими людми, которая чинитца междо ими, усмирити, постановили есмы приятному разговору и съѣзду быти в Люблине, году, аже Богъ дастъ, будучего 1680-го, генваря въ 24 день. И для того, что на томъ съѣзде и розговоре должно есть розговаривать о томъ, чтобъ было полезно древнему желанию і междо помянутою вѣрою успокоение учинить, и чтобъ и с того розговору примножение церкви святой могло учинитися, желаемъ вѣрности твоей, дабы еси к тому Богу угодному, отчинѣ и церкви святой полезному дѣлу приѣхалъ, и дляползы вѣры святой, и славы Божией, и общаго добра, и совокупления розговоровъ, приѣхати не омешкалъ и совершенно в томъ дѣле пособие подалъ. Учинишъ то вѣрность твоя для службы Божией и для милости нашей, о которой вѣрности твоей вѣдомо учинивъ, доброго от Господа Бога желаемъ здравия. Писанъ из Жолкви октября 15-го дня, лѣта 1679-го, государствования нашего 6-го году. Янъ король.

Богобоящемуся Инокентию Гизелю, архимандриту Печерскому, Киевскому, вѣрно намъ любезному.

Московскій Главный Архивъ Министерства Иностранныхъ Дѣлъ. Польскія дѣла 1679 г., октября 15, № 9.

CCLXX.

1679 года, 30 ноября. Письмо Иннокентія Гизеля, архимандрита Кіево-Печерской Лавры къ царю Θеодору Алексѣевичу съ просьбою защитить православныхъ предъ Польскимъ королемъ, который разослалъ универсалы, чтобы православные и уніаты съѣхались въ г. Люблинъ и тамъ съ поляками и уніатами соединеніе учинили.

Божиею милостию великого государя царя и великого князя Θеодора Алексѣевича всея Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержца и многихъ государствъ и земель восточныхъ и западныхъ и сѣверныхъ отчича, и дѣдича, и наслѣдника, и государя, и облаадателя, вашего царского пресвѣтлаго величества, нашего же милостивого и благодѣтелного отца, смиренный богомолецъ Киево-Печерского монастыря архимандритъ Инокентиі Гизель со всею о Христѣ братиею, вашему пресвѣтлому царскому величеству, нашему премилостивому государю, нижайшее воздаю поклонение.

Имуще толика знамения вашего пресвѣтлаго царского величества велия любве ко святой обители здѣшней Киево-Печерской Пресвятыя Владычицы нашея Богородицы и Приснодѣвы Мариі и преподобныхъ отецъ нашихъ Антония и Θеодосия и прочихъ преподобныхъ Печерскихъ и ко мнѣ худому рабу и богомолцу вашего пресвѣтлого царского величества, премилостиваго государя нашего, государския милости и щедротъ, какъ ваше пресвѣтлое царское величество милостивымъ своимъ государскимъ словомъ меня, богомолца своего, посетити и позволилъ и в церкви Божиі, сущиі во обители нашей, о присланиі милостивого своего жалованья: вина церковного и ладону по зимнему нынешнему пути благонадежныхъ насъ сотворилъ; еще же по изрядной своей государской милости и щедротамъ мое смирение, всегдашняго богомолца своего, милостивымъ своимъ жалованьемъ, сие есть сорокомъ соболей во сто в пятьдесятъ рублевъ, ваше пресвѣтлое цар-

ское величество прислати изволилъ еси чрезъ подъячего Киевские приказные избы Тимоѳея Суслова. И азъ присный богомолецъ вашего царского пресвѣтлаго величества со всею моею о Христѣ братиею всѣхъ тѣхъ благодѣяниі зѣло благодаренъ суще, вашему пресвѣтлому царскому величеству до лица земнаго челомъ бью и Вседержавного Царя царствующихъ и Господа господствующихъ на всякъ день, на всяко время соборне и келейне усердно милости долженъ есмь и молю, дабы Господь Богъ вашему пресвѣтлому царскому величеству, Своему вѣрному дѣлателю и изрядномому правовѣрия и благочестия поборнику, на отческомъ и праведномъ престоле православныя Россійскія монархиі во здравиі добромъ и благополучномъ долгоденствиі мирно и безмятежно пожити подалъ, и во всякомъ благоустроеніі управленну и утверженну державу Богомъ повѣренныхъ ти государствъ имѣти сподобилъ, врагомъ же всѣмъ, наипаче злочестивымъ бусурманомъ, навѣтующимъ на християнския роды, вашего пресвѣтлого царского величества скиптромъ владомыя, дабы ваше царское пресвѣтлое величество, православного государя нашего, страшна и всегда одолѣвающа сотворилъ, покаряюще тѣхъ под ноги вашего пресвѣтлаго царского величества, яко неправедно востающихъ. По пресвѣтлыхъ же вашего царского величества над враги видимыми и невидимыми побѣдахъ, дабы с Собою, Царемъ мира, сцарствования на небеси всякихъ благъ Податель вашего царского пресвѣтлаго величества участникомъ сотворилъ,—усердно желаю. При семъ же смиренно вашего пресвѣтлого царского величества молю, дабы ваше царское пресвѣтлое величество, благочестивый государь нашъ, и впред-будущее время обитель святую чюдотворную Киево-Печерскую и насъ, в ней живущихъ богомолцовъ своихъ, по премногой своей любви, еже к Богу и Богородице, въ милостивомъ своемъ государскомъ призрѣниі имѣти изволилъ, такожде и о утвержденіи упадающаго святаго православия царское свое сотворилъ попечение; понеже оно велие поноситъ в государстве короля Полского гонение, которые послалъ недавно универсалы свои ко всѣмъ станомъ рускимъ православ-

нымъ, в государстве его живущимъ, дабы подлинно в Люблинъ для нѣкакова розговору с униятами ѣхали, и тамъ с ними и с латинскимъ костеломъ соединение сотворили; нехотящихъ же того послушати, отимати маетности церковные обѣщаетъ и многа зла претитъ; такова уневерсалу списокъ по полски и по руски для вѣдома к вашему царскому пресвѣтлому величеству посылаю. И при томъ себе государской милости вашего царского пресвѣтлаго величества с молитвами моими и нижайшими службами вручаю. Писанъ во святой великой чюдотворной Лавре Киево-Печерской, лѣта от воплощения Бога Слова 1679-го, мѣсяца ноября 30-го дня. Вашего пресвѣтлаго царского величества, нашего премилостивого благодѣтеля, всегдашнии богомолецъ и нижайшиі рабъ Инокентиі Гизель, архимандритъ Печерскиі.

Московскій Главный Архивъ Министерства Иностранныхъ Дѣлъ. Малороссійскія дѣла 1679 г., ноября 30, № 31.

CCLXXI.

1680 года, 30 ноября. Рескриптъ короля Яна III-го къ Львовскому Магистрату относительно платы и найма у Львовскаго Ставропигіальнаго братства Савичовою своего бывшаго дома.

Jan Trzeci, z Bożey łaski krol Polski,.... Slachetnym, sławetnym burmistrzowi, woytowi, raycom, ławnikom y całemu Magistratowi miasta naszego Lwowa, wiernie nam miłym łaskę naszę krolewską. Slachetny y sławetni wiernie nam mili! Dalismy wprawdzie sławetney Justinie Sawiczowney Hrehorowiczowy, miesczce Lwow-

skiey, rescript nasz do wier(nosciey) waszych, przyznaiąc iey to według słusznosci, że ona naibliszsza bydz ma y iest do naymu kamięnicy Hrehorowiczowskiey Bractwa religiey graeckiey Lwowskiey, cerkwie Niebowzięcia Nayswiętszey Panny, przez dekret sądow naszych Assessorski w possessyią temuż Bractwu przyznano y przypuszczono. Kiedy nas iednak tosz Bractwo przez pokorną swoię informuie supplikę, że przerzeczona Sawiczowna, iuz alias przed tym tęsz kamięnicę podobnym naymem trzymaiąc, w należytym temusz Bractwu płacęniu czynszow nie czyniła satisfactiey, czego się y teraz obawiaią: tedy declaruiemy ninieyszym listem naszym, że ieżeliby tasz sławetna Sawiczowa, albo w racie ktorey dosyc uczynic nie miała, albo tesz nie sama na się tęsz naimowac kamięnicę, tedy uczyniony z nią przez pomięniene Bractwo contrakt ma ipso facto nullitati subiacere y onę z tych dobr in instante negowac pozwalamy, ktory to naiem pomięnione Bractwo non inviti, ale benevole, iako legitimi possessores; z tąsz Sawiczową pisac maią. Uczynicie to wier. wasza dla łaski naszey y urzędu swego powinnosci. Dan w Żołkwi die XXX miesiąca novembris, roku Panskiego MDCLXXX, panowania naszego VII roku.

Jan krol. Мѣсто малой печати. Xiądz Adam Sarnowski PP. m. pria

Do Magistratu Lwowskiego.

На оборотѣ втораго полулиста: Rescriptum s. r. maiestatis ex parte Confraternitatis ritus graeci. In officio consulari Leopolien. feria secunda post festum s. Andreae apostoli proxima (anno) 1680.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 704. Процессъ братства съ Савичовою находится тамъ же подъ №№: 688, 692, 695, 696, 697, 701, 693 и 703, 699, 705, 708, 709, 710—712.

CCLXXII.

1681 года, 27 марта. Письмо Іосифа Шумлянскаго, епископа Львовскаго, Галицкаго и Каменца-Подольскаго, и Иннокентія Винницкаго, епископа Перемышльскаго, Саноцкаго и Самборскаго, къ патріарху Московскому Іоакиму о томъ, что они съ своими епархіями и монастыри: Уневскій, Овруцкій и Мелецкій слушаютъ и повинуются гласу его патріарха, признаютъ исхожденіе Св. Духа отъ Отца и Сына, или приняли унію, и просятъ, чтобы Московскій патріархъ чрезъ нарочитаго посла ходатайствовалъ предъ Польскимъ королемъ, чтобы имъ были потверждены всѣ ихъ права и привилегіи.

Святѣйшій и благословеннѣйшій во Христѣ отче, господине, господине милостивѣйший! Мало, но полезно объявленія моего учинилось замедленіе, дабы святыни вашей апостольскіе ноги причисленныхъ поступающихъ властей и въ митрахъ обрѣтающихся возмоглъ есть (яко обѣщался есмь) тысящные поклоны воздати, сей святѣйшій и православнаго круга и града правитель Лвовскій и Премышльскій, двѣ великія епархіи, вмѣстѣ съ своими пастырми и съ двѣмя, Уневскимъ и Овруцкимъ, и съ третьимъ Мелецкимъ (хотя не присутствующимъ, но чрезъ епистолію католицкую, ко мнѣ писанную, яко настоящею) архимандритами, монастырями и мірскими безчисленнымъ числомъ гласъ святыни вашей слышатъ и ему повинуются, съ тѣмъ католицкимъ исповѣданіемъ приступаютъ и познаютъ начальство святыни вашей и происхожденія Животворящаго отъ Отца и Сына Параклита священно святое усты и сердцемъ исповѣдуютъ ученіе, къ тому всему по Бозѣ первый и начальнѣйшій возбудитель объявился быти его королевское величество, государь мой милостивѣйшій, которой яко къ благополучію желательнѣйшему, сей Рѣчи посполитой съ небесъ данъ есть, такъ къ ключу той же Рѣчи посполитой постановленъ межь инень многими, и подлинно, и совершенно безмѣрными радѣтельствы русскаго народа о привращеніи (тако владѣющу Богу) разсуждая, промышлялъ и учи-

нилъ исповѣданіе священно святаго соборнаго Флоренскаго собора, которое восточные совершенно учинили въ прибытіи яснѣйшаго и честнѣйшаго господина епископа Кіевскаго и яснѣйшихъ и превосходительнѣйшихъ Краковскаго, Кіевскаго и Русскаго воеводъ, его королевскаго величества и Рѣчи посполитой честнѣйшихъ комисаровъ и правителей, и то объявили есмы и подписми рукъ нашихъ подтвердили есмы, только належитъ, дабы святыня ваша исповѣдующихъ посланниковъ къ прощеніямъ приклонился и у королевскаго величества, посредствующу нарочитому нунцыушу о дѣлахъ нашей церкви, по приказу святыни вашей апостольской, правами и вольностми намъ исходатайствованы были вольности на вѣчныя времена, а нынѣ съ великимъ благоговѣніемъ цѣлую ноги святыни вашей, которой высочайшаго, я же въ мірѣ есть, желаемъ блаженства. Въ Варшавѣ въ 27 день марта 1681 г.

Святыни вашей, господина, господина нашего милостивѣйшаго, нижайшіе и благоговѣйнѣйшіе власти и твари: Іосифъ Шумлянскій, епископъ Львовскій, Галицкій и Каменецкій, блюститель маетностей митрополіи Кіевской, вѣры греческой уніатской.

Иннокентій Винницкій, епископъ Премышльскій, Саноцкій, Самборскій, вѣры греческой уніатъ.

Архивъ Министерства Юстиціи. Дѣла Малороссійскаго приказа, № 59, л. 50—51.

CCLXXIII.

1684 года, 28 іюля. Привилегія Іосифа Шумлянскаго, епископа Львовскаго, Галицкаго и Каменца Подольскаго, данная Львовскому Ставропигіальному братству на избраніе себѣ изъ какого угодно монастыря священниковъ и дьяконовъ для обоихъ церквей: Успенія Пр. Богородицы и св. Онофрія, но съ тѣмъ, чтобы избранные братствомъ были представляемы ему—епископу и имъ благословляемы.

Іосифъ Шумленъскій, благодатіею Божіею епископъ Лвовъскій, Галицъкій и Каменъца Подолскаго, метрополіеи Кіевской администраторъ, архимандрита Печеръскій.

Всѣмъ обще и кождому зособна, наипаче же преподобнымъ, пречестнымъ, честнымъ, благоговѣйнымъ архѣмандритомъ, протоігуменомъ, игуменомъ, ихъ намѣстникомъ, еромонахомъ, еродиякономъ в діецезіяхъ и епархіяхъ нашихъ, обители Скитскои, Креховъскои и иныхъ монастирахъ, и в метрополіеи Кіевскои обитающимъ, въ послушаніи нашемъ зостаючимъ, о Христѣ Господѣ нашемъ братіямъ міръ, любовъ отъ великаго Бога и Спаса нашого и нашого смиренія, аръхѣреиское благословеніе преиославши, извѣстно писаніемъ нашимъ тераз и на потомъ чынимо. Иже з початку, яко насъ Господь Богъ изволеніемъ стану духовнаго и свѣцкаго благочестивыхъ християнъ, брацтвъ церковныхъ, згодне на сей чинъ и степенъ архіерескій в службу церкви Его святой Духомъ Святымъ избралъ и постановилъ, в которомъ и, на сіе время зостаючый, ничтоже намъ достойнѣйшаго и душевному спасенію полезънѣйшаго бити могло и не может, в чомъ по вся дни живота нашего ревънуемъ и ревъновати маемъ, яко жевимо о благостояніи и благолѣпіи Божественъниихъ церквей паствы нашои промысляли, и о правилъномъ еи порядку, подлугъ святихъ богоноснихъ отецъ ученія, старания чулое имѣли, посѣщающе теди обители святіе монастировъ, з власти нашои аръхиереіскои и усердія

пастырьского постановилисмо, аби зъ монастировъ, которіиколъвекъ обители, жаденъ зъ еремонаховъ, еродяконовъ и иноковъ братіи, идеже въ ризу иноческую облеченъ и пребыти обѣща, до инаго монастира, или яковаго града и мѣстца, нужди яковои колъвекъ безъ повеленія старшаго своего игумена не переходилъ. Лечъ сіе повеленіе и законное установленіе тимъ нинѣшнимъ писаніемъ нашимъ навсегда декляруемо и объясняемъ. Если-би благородное и хрістолюбівое брацъство, Ставропігіане церкви Лвовъскои Успенія Пресвятія Владичици нашои Б(огороди)ци Приснодѣвы Маріи, въ Духу Святомъ восточнои церкве православніе синове, до которого монастира в діецезіяхъ нашихъ любъ инъныхъ удалися з прозбою, желающе от старъшихъ и от всѣхъ братіи монастира которого-колъвекъ о котораго священъноинока албо еродіякона в служъбу и священнодивствіе до помененои церкве своеи брацкои Лвовъскои Успенія Пресвятія Дѣви Марія и до другои церкве преподобнаго отца Онуфрія монастира Лвовъского, в завѣдованю тогожъ брацтва зостаючихъ, прето таковимъ священъноинокомъ, единому и двоимъ и боліе, яко и еродіякономъ, игуменъ или игуменове и всякая старшина з братіею своею возъбраняти на таковую благоизъбранную служъбу церковъную священъподѣвствія не маютъ, лечъ безъ всякаго стязанія и овъшемъ любовъне и доброхотне позволити повинъни, яко и ми позволяемъ которіхъколъвекъ священноиноковъ, албо дияконовъ помененое брацъство зъ монастировъ изъберутъ и упросятъ, зъ монастира изшедъше своего, аби при тоиже церкви Лвовъскои Успенія Пресвятія Дѣви Маріи, албо и другои церкве святого Онофрія въ служьбѣ духовнои и священподѣвствіи до воли и уподобаня помененнаго брацтва честно и пристойне зоставали и зоставалъ и жаднаго в томъ не обавлялъся спротивленія, вины и осужъденія от насъ епископа, але благословеніе архіереіское, яко на дѣло церкве святои пріемное и благоугодное, в томъ кожъдому даемо и на всегда прі томъ повеленіи и благословеніи нашомъ брацтво помененое и ихъ права и прівѣлея цѣло и скутечно заховуемъ, ижъ завъше, иле онимъ

которіхъколъвекъ, з которого монастира священъноиноковъ уподобаютъ собѣ до церковъ своихъ предъреченънихъ, на служъбу духовную зъ повеленія игуменовъ пріимовати волъно имъ будетъ и естъ безъ всякои нашои заповѣди и прекословія и инънихъ особъ прешъкоди, тимъ писанемъ нашимъ утверъждаемъ не поколѣбимо, що для болъшаго увѣренія сіе писаніе рукою нашею при печати подъписуемъ во Львовѣ, при церкве катедралънои святого великомученника и побѣдоносца Христова Георъгѣя, мѣсяца юля дня кн, лѣта Господня ҂ахп четвертаго. Іосифъ Шумлянский, епископъ Львовский, administrator metropoliji Kiiowskij, архимадрита Печарский, salua iednak praesentatione et mea pastorali benedictione post electionem od ww. braciej przerzeczonych cerkwiej każdego zakonnika tak kapłana, iako y dyakona y każdego czasu, рукою власною епископъ.

Печать епископская.

На оборотѣ втораго полулиста: Privilegium Josephi Szumlanski, episcopi Leopoliensis, archiepisc. metropoliae administratoris super assumendis presbyteris religiosis et diaconis ad obeunda munia ecclesiastica, quos et ex quocunque monasterio valuerint solua approbatione ejus Confraternitati Stauropigianae. Datum originale a(nn)o 1684. Assekuratia i. m. oyca episkopa Szumlanskiego na wybiranie gdzie chcic duchowny(ch), tego praesentatia do niego. Sub litt. K. A(nn)o 1684, die 28 iulij Leopoli.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 713.

CCLXXIV.

1684 года, 7 сентября. Рескриптъ [1]) короля Яна Третьяго властямъ города Львова, чтобы онѣ не принуждали Львовское братство даромъ звонить по смерти и при погребеніи кого-либо изъ нихъ и ихъ женъ, а когда братство хотѣло жаловаться, то Магистратъ запретилъ ему это дѣлать и двухъ изъ братчиковъ строго судилъ.

Jan Trzeci, z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąze Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Inflantski, Kiiowski, Wołhynski, Podolski, Podlaski, Siewerski, Smolenski, Czerniechowski.

Szlachetnym: burmistrzowi, raycom, woytowi, całemu miasta naszego Lwowa Magistratowi, wiernie nam miłym, łaskę naszę krolewską. Szlachetnie wiernie nam mili! Doniesiono nam wiedziec imieniem Bractwa religiey graeckiey Lwowskiego cerkwie Wniebowzięcia Przenayswiętszey Panny Mariey duchownego y szlacheckiego stanu, iako y mieyskiey condiciey ludzi, w porządku tegoż Bractwa, vigore privilegiorum dla pomnożenia chwały Bozkiey y cerkwie pomienioney ozdoby zostaiących, pokornie supplikuiąc. Iz wier(ność) wasza praetextu iako by regiminis urzędu swego radzieckiego dla siebie y małżonek swoich privato motivo, do czego nie należą, stanowią zwyczay, iakoby wim legis, temuż Bractwu in praeiudicium imponendo, gdy ktoremu è collegio Magistratus wier(ność) w(a)sz(a) consulari y małżąnce iego fatis cedere contigerit, vita functis na zwonicy cerkwie pomienioney brackiey z iakiegokolwiek y naymnieyszego oznaymienia bez wszelkiego od krewnych vel amicorum zmarłego za pracę ukontentowania pierwszy raz y w dzien pogrzebu drugi raz dzwoniono, a żeby tym pressius, takowego dzwonienia usiłowanie exequatur, tedy wier(ność) w(a)sz(a), przez instygatora mieyskiego

---

[1]) Подобный рескриптъ находимъ и подъ № 674, только нѣсколько въ измѣненномъ видѣ и безъ даты.

do sądu swego radzieckiego è gremio tegoż Bractwa dwoch mieszczan zapozwawszy, scisle onych processowali; nie tylko nie pozwalaiąc iem dilaciey conferendi y colloquendi w sprawie takowey z Bractwem swoim, lecz y insze obron iurium et exceptionum beneficia amputando, respondere przed sobą nakazali, nie uważaiąc, iz z przymusu takowe dzwonienie bydz nie powinno, dekretem obciązliwym nakryli, strogo przegrzażaiąc winami siedzeniem wieży, aby nihil mercedis accipientes takowego dzwonienia przestrzegali, a iż wier(ność) w(a)sz(a), będąc actoratu swego iudices indebitae ac imcompetenter, niendeżytym dzwonienia sobie przywłaszczaiącego przymuszeniem w sprawę duchowną cerkiewną tanquam in alienam messem, nie maiąc nad tym ullam superioritatem, interessowali się y przez niedopuszczenie do sądow naszych apellaciey, aggrawuiąc stronę, wiele sobie pozwolili, zaprawde nagany y osoblivey ani— madwersłoy (sic) rzecz godna. Przeto z władzy naszey zupełney non obstante practo wier. waszey decreto, ale pro nullo, iako prawu y słusznosci contrarium declaruiąc, serio roskazuiemy, aby wier(ność) w(asza) tak sami, iako potym y succedanei wiernoscią waszą post obitum ktoregokolwiek kolegi swego y małżąnki iego takowego dzwonienia przymusem y dekretem żadnym od przerzeczonego Bractwa pomienioney cerkwie nie wymagali, y mieszczan religiey graeckiey, w tym Bractwie będących, ullo modo invitos do tego dzwonienia nie necessitowali, zachowuiąc zgodę y miłosc zobopolną inter concivium nationes miasta Lwowa, osobliwie iż takowe dzwonienie z prozby y nagrody bywac zwykło, a nie z iakowego przymusu, przy ktorym to reskrypcie naszym, iz wier(ność) wasza pomienioney cerkwie Bractwo, stosuiąc się do wyraznej woli naszey, cale zachowaią, nie wątpiemy, iako y my powagą y protekcią naszą krolewską zachowuiemy. Czyniąc to wie(rność) wasza dla łaski naszey z powinnosci urzędu swego pod winami contra convulsores rescriptow naszych uchwalonemi. Dan w obozie pod Zwancem dnia VII septembris, roku tysiąc szescset osmdziesiąt czwartego, panowania naszego XI. Joannes rex. Locus sigilli minoris cancellariae regni.

Stanislaw Szczuka, regni kancellarii koren. (secretarius), m. p.
Mandat ....Bractwem ruskim Lwowskim do Magistratu Lwowskiego.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 714.

CCLXXV.

1689 года, 23 мая. Письмо Василія Руссиновича къ Николаю Крассовскому, старшему братчику Львовского Ставропигіального братства, съ просьбою особенно позаботиться о русской братской школѣ, въ которой при немъ не было никакого порядка.

W Padwiey die 23 mai, a(nn)o 1689.

Mosci panie Krassowski, a mnie wielce moscie panie y dobrodzieju!

Zdrowia dobrego y fortun wszelakich z należytey przyiazni moiey w. m. p. uprzeymie życze, nie powtarzam obszyrnie opisanych dzil kraiow tutecznich y obyczaiow, rozumiem bowiem, że y w. m. p. tamto doidzie, com szyroce, yle czas mogł pozwolić, opisał, teraz tylko upraszam w. m. p., abyś raczył omnis boni onus orthodoxi promotorem być, osobliwie szkoły Ruskey przy cerkwi naszey, dla Boga porządku tam nie było za mnie, domnieć, to prawde mowiąć, mało należy, a toli respectem należytey bratow zyczliwośći supplikuie w tym. Pisałem ratione siebie do i. m. dob(rodzieja) rodzica y teraz do i. m. d(obrodzi)ki pisze, nie wiem bowiem, ieżeli listu mego gdzie za rodzicem nie posłano, ieżeli go w domu nie masz, a toli upraszam rodzicielki, aby się z w. m. p. w tey mierze zniosła,

w czym y ia prosze uniżenie, chcieyże szczyrze dopomoć, boć, Bog moy widzi, y czasu nie mam do obszyrnego tych rzeczy pisania, a zwłaszcza w myslach rozerwanym będąc, pieniądze się kurczą, nie wiem, iak mi uinidą, co będzie czynic rodzicowi, audeo być w tey mierze molestym, a tu wisz w. m. p. iakie kraie, zwlaszcza na cudzoziemca za naymnieyszą rzecz płacić trzeba, dissimulando nie każdą rzecz opisać mogie, zgoła w wielkich skrupułach y niesmiałośćiach wychowany audacter, postępować nie mogie. Zalecam się tedy łasce panskiey w. m. p., ktorego iestem m. w. m. pana zyczliwym.... sługa Basili Russinowicz m. p.

J. m. p. małzące w. m. p., a moiey wielce m. p., nisko kłaniam y wszy(s)tkim innym w. m. p. domowym.

На оборотѣ листика: Jego mosci panu Mikołaiowi Krassowskiemu, memu wielce miłosciwemu panu, należy we Lwowie.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 715.

CCLXXVI.

1689 года, іюля 20. Пріѣздъ въ Москву архидьякона Пароенія съ грамотами Львовскаго, Галицкаго и Каменецъ-Подольскаго епископа Іосифа Шумянскаго къ царямъ: Іоанну и Петру Алексѣевичамъ, царевнѣ Софіи и кн. Василію Васильевичу Голицыну, съ просьбою о милостынѣ для Львовской каѳедры и о заступничествѣ предъ Польскимъ королемъ Яномъ III за православныхъ, преслѣдуемыхъ панами въ Львовской, Перемышльской и Луцкой епархіяхъ. Въ концѣ помѣщена информація того-же архидьякона Пароенія, въ которой повторяется все изложенное въ грамотахъ Шумлянскаго и прибавлена жалоба на Гедеона Четвертинскаго, митрополита Кіевскаго, и готовность Шумлянскаго служить Московскому правительству.

Божіею милостію пресвѣтлѣйшіе, державнѣйшіе и великіе государіе, царіе и великіе князи Іоанне Алексѣевичу, Петре Але-

ксѣевичу, и великая государыне царевно и великая княжно, купно скипетродержавная, Софіе Алексѣевно, всея Великія и Малыя и Бѣлыя Россіи самодержци и многихъ государствъ и земель восточныхъ и западныхъ, и сѣверныхъ отчичи, и дѣдичи, и наслѣдници, и государи, и обладателіе. Панове, панове милостивые и благодѣтеліе наши христіянстіи. Кгды за ласкою Найвысшаго, Бога въ Троици Святѣй единаго, от давныхъ вѣковъ пожаданной святой вѣчной згоды между такъ великими панствы Россійскими, вашихъ царскихъ пресвѣтлѣйших и державнѣйших величествъ, и великих государей восточныхъ, пановъ наших милостивых, и великими панствы великого государя нашего, пресвѣтлѣйшаго и державнѣйшаго его милости короля Полского, нам теперъ щасливе панующого, пана моего милостивого: соединеніе сердецъ такъ великих зъ обохъ сторонъ монарховъ, союза силъ и воинства противко такъ великого непріателя Креста святого за дній нашихъ дочекалисмо: не тылько мы тут въ панствахъ его королевской милости пана нашего милостивого позосталые епископы: я Лвовскій, другій Луцкій, третій Перемысльскій, маестату Бога Найвышшаго при безкровныхъ офѣрахъ и всегдашных молитвах за сіе благодареніе отдавати не уставаемъ, но и все христіанство единѣми усты и единѣмъ сердцемъ безпрестанне хвалятъ Его Бозскую славу, абы сію згоду благостію Духа Святого навѣки между вашими пресвѣтлѣйшими величествы восточными и благочестивыми царями и нашим пресвѣтлѣйшимъ королемъ, его милостію, утвердити, поблагословити и на того бѣсурмана, супостата Креста святого и всея вѣры святой христіанскои, силы зобополне укрѣпити, узброити и посиляти благоволилъ, такъ абы южъ того непріателя незличоніе силы и пред тым непобориміе воинъства на главу силою истинънаго Бога нашего христіанскаго, щасливостію зобополною ваших пресвѣтлѣйших царскихъ величествъ и присвѣтлѣйшого его короля милости, пана моего милостивого, могли быти стертіе, жебысмо коли колвек тутъ, въ тыхъ нашихъ оплаканыхъ и чрез того непріателя зъ фундаменъту праве зруйнованых и зънищоных краяхъ, статечного дочекали покою. А по-

неваж въ пактах тоей щасливои згоды между вашими пресвѣтлѣйшими царскими величествы и пресвѣтлѣйшим королем, его милостю, паномъ моим милостивым, есть и то въ девятомъ пунктѣ, ажебы вѣра наша православно-греко-россійкая и особы духовніи туюж вызнаваючіи, въ тых тут наших краях ненарушне при давных правахъ и волностях своихъ и напотомъ зоставали: зачимъ тое речю самою грунтовный абы свой взяло скутокъ, смиреньно я долица земли упадаю своимъ и сослужителей моих, епископов Луцкого и Перемысльского православныхъ, именем маестатови ваших царскихъ пресвѣтлѣйших величествъ, покорне упрашаючи, якобысте приказати рачили ваши царскіе пресвѣтлѣйшіе величества, свою занести причину до маестату его королевскои милости, пана нашего милостивого, и цѣлои Рѣчи посполитой нашои, жебы духовенство наше греко-россійское от таковых тяжаровъ и утѣмѣженя, въ яковых до тых часъ зостает, чрезъ конституцію пришлого, дастъ Богъ, сейму нашего полского могло быти уволнено; за що маестатъ Бога наивышшаго тіи всѣ убогіи духовніи купно зъ нами епископами уставичне за щастливое и долголѣтнее ваших царскихъ пресвѣтлѣйших величествъ пановане благати винни будут. Яко зась моя найбарзѣй катедра епископская Львовская храму святого великомученика Христова Георгіа есть не толко здавна убогая и жадного подданного не мѣючая, але теж и през тогож непріателя Креста св. значне зъруинованая (не вспоминаючи инших двох катедръ Галицкои и Каменецкои отъ кильку сот лѣтъ през князей и пановъ Россійских ласкаве и щодробливе зофундованыхъ, которіе сутъ теперъ една зъ фундаменьту праве Галицкая выверненая, а другая Каменецкая въ рукахъ бѣсурманскихъ зостаючая и оскверненьна). Сими ясне вельможніе их милости панове послове прешліе великіе ваших пресвѣтлѣйших царскихъ величествъ и его милость панъ резидентъ Прокопій Возничій, столникъ, будучіе недавно пред тым въ мѣстѣ Львовѣ, тому ся присмотрили; прето и за тою зъ убожалою моею катедрою Львовскою и другими абы барзѣй не упадали для убозства своего, смиренно

маестатови вашихъ царскихъ пресвѣтлѣйших величествъ пановъ и благодѣтелей моих чрез сію грамоту мою и архидіакона моего, умыслне высланого, чоломъ до лица земли бю, жебруючи въ томъ милосердіа и пожалованя панского ваших царских пресвѣтлѣйших величествъ пановъ и благодѣтелей моих милостивыхъ, яко всегдашный ваших пресвѣтлѣйшихъ и державнѣйших маестатовъ, царских величествъ, ппановъ моих милостивых и благодѣтелей, щоденъний и уставичний богомольца Іосифъ Шумлянский, епископъ Львовский, Галицкий и Каменца Подольскаго православія св. греческаго, власною рукою. В катедрѣ Лвовской св. великомученика Христова Георгия мѣсяца мая дня кд, року Божия ҂ахпѳ.

Божіею милостію пресвѣтлѣйшая и державнѣйшая великая государине, царевно, Софіе Алексѣевно, Московская и всея Великія и Малыя и Бѣлыя Россіи великая княжно, пани, пани наша милостивая и благодѣтелько христіанская. Не тылько мы въ тых тутъ чрез непріателя Креста святого зъруинованыхъ краяхъ зостаючіе убогіе православные епископы, але и все праве хрисіанъство зъ того ся от вѣковъ пожаданого покою и згоды между вашими царскими пресвѣтлѣйшими и державнѣйшими величествы и пресвѣтлѣйшимъ и державнѣйшимъ величествомъ его королевскою милостію, паномъ моимъ милостивымъ, и цѣлою Речю посполитою нашою полскою, щасливе зъ ласки найвышшаго Бога, особливымъ самои вашои пресвѣтлѣйшои государинъскои царскои особы поводомъ пактами постановленъной увеселяет, образъ изъ зъедноченя силъ и войскъ вашихъ царскихъ пресвѣтлѣйшихъ величествъ зъ польскими войсками противко бѣсурманъскихъ силъ барзо ся утѣшаетъ, который покой и згода святая за панованя вашихъ царскихъ пресвѣтлѣйшихъ величествъ и пресвѣтлѣйшаго короля его милости, пана моего милостивого, жебы долголѣтне трвати, а потомъ навѣки въ зобополной милости квитнути могла, я зъ другими сослужителями моими, епископами двомя православными Луцкимъ и Перемысльскимъ, тутейшихъ краевъ, и зуполнымъ клиромъ

діецезій нашихъ маестатъ Божій и за ненарушеное здравіе вашихъ царскихъ пресвѣтлѣйшихъ величествъ благати непрестанне винни зостаемо; до чого абы духовенство діецезій нашихъ православныхъ, тутъ въ панъствахъ его королевской милости, пана нашего милостивого, пребываючее, чрез тогож непріателя цѣлого христіанства зъ церквами святыми зъруинованое и зъубожалое, способнѣйшое знайдоватися могло, своимъ и тыхъ же сослужителей моихъ, епископовъ православныхъ, и цѣлого клиру церкве святой Восточной именемъ, яко найпокорнѣй, вашимъ царскимъ пресвѣтлѣйшимъ величествамъ, православнымъ царемъ и княземъ, суппликую; яко бысте пресвѣтлѣйшею царскою своею повагою, милосердія ради къ нищетнымъ духовнымъ православнымъ, поважную занести роскачати причину рачили, абы тое наше духовенство чрез пришлый, дасть Богъ, сеймъ нашъ Полскій от тяжаровъ пановъ своихъ державныхъ, которые тутъ тяжко поносятъ, могло быти уволненное. А гды той же непріатель Креста святого такъ давно край Россіи нашой воюетъ и церковь мою катедралную Лвовскую храму святого великомученика и побѣдоносца Христова Георгія зо всеи оздоби и аппаратовъ обнажилъ, а Галицкои катедри церковь святую мурованную, храму Успенія Пресв. Богородици, мало не зъ фундаменъту зъруиновалъ; третюю теж мою епископскую церковь катедралную Каменъца-Подольскаго на бѣсурманъскій мечеть обернулъ. Пре то и въ томъ прошу зъ найнижшимъ до лица земли поклономъ милосердія вашего царского и государинского пресвѣтлѣйшаго величества, абысь щодробливою панскою своею ласкою тые катедры мои епископскіе, южъ упадаючіе, при которыхъ ся еще остатокъ православія святого держитъ, подвигнути и пожаловати рачила. О що всепокорне вашому царскому и государинъскому пресвѣтлѣйшому величеству, панеи и благодѣтельци моей, чоломъ бю, яко всегдашній вашаго пресвѣтлѣйшаго и державнѣйшаго царскаго величествія и маестату, панеи моеи милостивой и благодѣтелки, щоденный и уставичный богомолца Іосифъ Шумлянский, епископъ

Лвовский, Галицкий и Каменца-Подолскаго православия святаго греческаго, власною рукою.

В катедрѣ Лвовской святого великомученика Христова Георгия мѣсяца мая дня кд, року Божия ҂ахпѳ.

Божіею милостію пресвѣтлѣйших и державнѣйших великих государей, царей, ихъ милостей Московских, царственной болшой печати и государственныхъ великих дѣлъ оберегателю, ближнѣй бояринe, намѣстнику Новгородцкій и болшого полку дворовый воеводо, княже Василіе Василіевичу Голицыне, мнѣ велце милостивый пане и благодѣтелю. Поневаж ся намъ теперъ отворила вольная до панъствъ Московскихъ ихъ царскихъ пресвѣтлѣйшихъ величествъ, пановъ нашихъ Россійских православныхъ, дорога, при покою и згодѣ святой, щасливе постановленной, за особливым стараньемъ вашои княжеской милости, моего милостиваго пана, между ихъ царскими пресвѣтлѣйшими и державнѣйшими величествы и пресвѣтлѣйшим и державнѣйшим королем, его милостю, паномъ моимъ милостивымъ, безпечне высылаюче законника, архидіакона моего, зъ суппликами листовными до маестату ихъ царского пресвѣтлѣйшаго величества и святѣйшаго и блаженнѣйшаго патріархи, тых же панствъ и всея Россіи пастыря моего, и вашой княжой милости, моему милостивому пану, яко ближайшому бояринови и дворовому воеводѣ, найнизшій мой преносылаю уклонъ, чрез который смиренно молю вашой княжой милости, абысь рачилъ поважною своею причиною негодные суппликиt, моимъ и другихъ, позосталыхъ въ тыхъ краяхъ Рускихъ епископовъ православныхъ, именемъ занесеніе у пресвѣтлѣйшихъ и державнѣйшихъ царей, ихъ милостей пановъ нашихъ Россійскихъ, и у пресвѣтлѣйшой и державнѣйшой государини царевни, еи милости Софіи, въсперти, якобы духовенство зъубожалое діецезій нашихъ православных, въ паньствахъ его королевской милости, пана нашего милостиваго, зостаючое, могло быти уволненное от тяжаровъ пановъ ихъ державныхъ чрезъ консти-

туцію пришлого, дасть Богъ, сейму нашего полского, и показатися рачили ихъ царскіе пресвѣтлѣйшіе величества милостивыми зъубожалымъ презъ непріятеля Креста святого зъруинованымъ катедромъ моимъ епископскимъ-Лвовской и Галицкой, отъ кильку сотъ лѣтъ чрез православныхъ пановъ и князей Россійскихъ зафундованымъ, которые жадныхъ приходовъ и подданныхъ не маютъ. Притомъ и вашей княжой милости, моего милостивого пана и благодѣтеля, покорне упрашаю, абысь и самъ зъ особы своей тым же катедромъ моимъ, особливе Лвовской, щодробливость свою панскую показати рачилъ. За що въ каждоденъныхъ молитвахъ при безкровной офѣрѣ съ всѣмъ духовенъствомъ моимъ, оразъ и за долголѣтнее вашой княжой милости, моего милисцѣвого пана и благодѣтеля, здравіе и въ вшелякихъ чинахъ, найпаче же на теперешной войнѣ противко непріателя Креста святого благополучный поспѣхъ, Господа Бога благати виненъ завше буду, зостаючи*) вашей ясне освѣцоной княжеской милости пана моего и добродѣя жичливымъ слугою и завше богомолцею Іосифъ Шумлянскій, епископъ Лвовский, Галицкий и Каменца-Подолскаго православия святого греческого, власною рукою.

В катедрѣ Лвовской святого великомученика Христова Георгія, мѣсяца мая дня кд҃, року Божия ҂ахпѳ.

Къ грамотамъ въ концѣ приложена: Инъформация отъ его милости отца епископа православнаго, моего велце милостиваго пастыря и благодѣтеля:

а҃. Его милость отецъ епископъ, пастыр муй, до их царскихъ пресвѣтлѣйших и державнѣйших величествъ, яко до православныхъ царей християнскихъ и великих князей Россійскихъ, панства своего велце милостиваго, зъ смиреннимъ своимъ поклоненіемъ, покорніе свои суплики през мене, посланника своего, присилаетъ, и

*) Всѣ три грамоты писаны очень четко, при чемъ на каждомъ словѣ, за исключеніемъ подписи епископа и др., поставлены ударенія.

обвязуется уставичнимъ богомольцею отъ ихъ царского пресвѣтлѣйшаго величества зоставати, яко и устне самъ, въ чемъ хощет ихъ царскому величеству служити. его милости пану Прокопию Богдановичу Вожнѣчиному, резидентови ихъ царского пресвѣтлаго величества, въ Полщи будучому, конфероваль и сказоваль о всем.

в҃. Святѣйшому патриарсѣ Іоакиму Московскому и всея Россіи сыновное свое поклоненіе отдаетъ, а же давнѣй з тим ся не отзивалъ, гдиж не мѣлъ жаднаго извѣщенія такъ от святѣйшаго патриархи Константинопольскаго, яко и отъ святѣйшаго патриархи Московского, же Киевской митрополѣи престолъ и Малои Россіи епископи православнии мают зоставати в послушаніи святѣйшаго патриархи Московского и всея Россіи, мнѣ же вѣдомост мѣючи, же и Малая Россія порученна ест паствѣ святѣйшому патриарсѣ Московскому, приносит презъ мене, посланника своего, самъ яко старши епископъ со иними двомя епископи православними Луцькимъ и Перемискимъ, первіе преосвѣтлѣйшимъ и державнѣйшимъ их царскимъ величествомъ православнимъ царемъ христианским и великимъ Российскимъ княземъ, по сих святѣйшому и блаженнѣйшому киръ Іоакиму, патриарсѣ Московскому и всея Россіи, пастереви нашому величайшому, смиренное свое поклоненіе, и о ласку отцевскую, милост архипастирскую покорне проситъ.

г҃. Просит покорне его милость отецъ епископъ от царского пресвѣтлѣйшого и державнѣйшого величества, жеби поважною своею инстанциею до его королевской милости и цѣлои Рѣчи посполитой, аби духовнии священници благочестивии въ панствѣ его королевской милости въ епархии пастира моего и другихъ епископовъ православних въ православии святомъ без жаднаго преслѣдованя и незносних тяжаровъ, которие теразъ поносят отъ пановъ своих, волними били, и подлугъ пакътувъ и згоди святой при своих старожитних правахъ могъли зоставати, що все въ конституцию на сеймѣ, дасть Богъ, пришлимъ аби тии всѣ пункта впи-

сание били, отъ царских пресвѣтлѣйшихъ величествъ его милость отецъ епископъ смиренно и покорне проситъ.

д҃. На преосвещеннаго отца Гедеона, князя Четвертынского, метрополиту Киевского, велце ся желуетъ, а надто о безчестие свое и въ паствѣ своей рожного стану духовного и свѣцкого людей, которые звикли приходити на поклоненіе преподобнимъ отцемъ Печерским и инимъ мѣсцомъ святимъ, не кажетъ о нихъ до церкви святои приимовати, и до порядкувъ христианских припущати, еретиками з яковимис западними такъ людеи приходячих, яко и самого отца епископа называет и описует, о которои жалости его милость панъ Прокопій Богдановичъ, резидентъ их царскихъ пресвѣтлѣйшихъ величествъ, въ Полщи будучий, барзо добре вѣдает.

є҃. Его милость отецъ епископъ просит покорне пресвѣтлѣйших и державнѣйших их царскихъ величествъ о жалованe на зубожалие церкви катедралние Лвовскую и Галицкую, (не споминаючи третои въ Каменцу-Подолскомъ, въ пащецѣ бѣсурманской зостаючои) отъ неприятеля Креста святого звоеванних, и од всѣхъ оздобъ, церквѣ святои належачихъ, знищенние, а найпаче Галицкая мало не з грунту зруинованная, которие то церки святой памяти великихъ князей Россійскихъ накладомъ били фудованіе, от царских пресвѣтлѣйшихъ величествъ, съ усерднимъ смиреніемъ отецъ епископъ молячи милости отъ пресвѣтлаго ѳрону, всегдашнимъ богомолцею себе въручаетъ.

ѕ҃. А ежели би от пресвѣтлѣйшихъ царскихъ величествъ яковой уразъ албо подейздреніе мѣло быти на отца епископа, теди я устне, если бы того била потреба, одповѣмъ, и его милость пан Прокопий Богдановичъ, резидентъ их царских пресвѣтлѣйших величествъ, о всемъ обширне одповѣстъ.

Далѣе на др. полулистѣ написано: ҂зрѵз г. августа к҃д, присланной архидіаконъ Парѳеней епископа Лвовского Іосифа Шумлянского подал таковы статьи*).

---

*) Такъ какъ въ этой и въ другихъ связкахъ нѣтъ никакого отвѣта изъ Посольскаго приказа на вышепредставленныя грамоты посланца еп. Шумлянскаго,

(*Московскій Архивъ Министерства Иностранныхъ Дѣлъ. Реестръ дѣлъ Польскихъ 1689 г., іюля 20, № 8*).

CCLXXVII.

1690 года, 16 февраля. Пріѣздъ Кіевскаго рейтара Алексѣя Гомзакова съ грамотами отъ Кіевскаго митрополита Гедеона: 1) къ царямъ Іоанну Алексѣевичу и Петру Алексѣевичу о требованіи съ Полской стороны для посвященія въ Корсунь священника Антонія Иванковскаго; 2) къ патріарху Іоакиму съ пространною жалобою, какъ на Львовского епископа Іосифа Шумлянскаго, безсовѣстно на него митрополита клевещущаго въ нанесеніи якобы ему обиды и порицанія, такъ и на брата его Кирилла, епископа Луцкаго, а своего преемника, причиняющаго церкви святой великія ругательства.

Божиею милостию пресветлѣйшимъ і державнѣйшимъ великимъ государемъ царемъ и великимъ княземъ Іоанну Алексѣевичю, Петру Алексѣевичю всеа Великия і Малыя Росиі самодержцемъ і многихъ государствъ и земель восточныхъ и западныхъ и сѣверныхъ отчичемъ, і дѣдичемъ, і наслѣдникомъ, і государемъ, і обладателемъ, іхъ царскому пресвѣтлому величеству. Якоже единою по

то можно думать, что епископъ за совершаемыя имъ дѣла въ митрополіи, именно: отнятіе угодій Кіево-Печерской Лавры и гоненіе, воздвигнутое имъ на представителей митрополичьей власти, тайное гоненіе православныхъ и представителей православія въ лицѣ Львовскаго Ставропигіальнаго братства и тайное принятіе имъ уніи еще въ 1677 году, что небезъизвѣстно, вѣроятно, было Москвѣ, дало поводъ Посольскому приказу оставить просьбу Шумлянскаго безъ всякихъ послѣдствій. Быть можетъ Москва, зная интимныя отношенія Шумлянскаго къ королю, и заподозрила его въ интригѣ: чтобы вмѣшательствомъ Москвы въ чисто внутренныя Польскія дѣла вызвать недоразумѣнія, послѣдствій которыхъ Москва страшилась, имѣя у себя дома много дѣла.

Бозе моемъ и Пречистой Его Матери всего себя вручилъ есмь в содержавной монаршеской вашего царского пресвѣтлого величества десницы в сохранение, тако до кончины жития моего вѣрнымъ подданскимъ всегдашнымъ недостойнымъ богомолцею і нижайшимъ рабомъ вашего царского пресвѣтлого величества хощу пребывати, благонадеженъ будучи, яко всекрѣпкая вашего царского пресвѣтлого величества десница не предастъ мене врагомъ, стужающимъ мнѣ прежде горко православия ради святаго; а ныне уже и под областию вашего царского пресветлѣйшаго величества пребывающему; соплетаютъ мнѣ сѣть, хотяще мя уловити, і пребогатую ко мнѣ недостойному рабу своему милость вашего царского пресвѣтлого величества в немилость предварити сицевымъ образомъ, якоже подлинная грамота, ко мнѣ писанная, свидѣтельствуетъ, которую по совѣту со княземъ, бояриномъ і воеводою вашего царского пресвѣтлѣйшаго величества отчины Киева, Михайломъ Григорьевичемъ Ромодановскимъ с товарыщи посылаю немедленно для ізвещения вашему царскому пресветлѣйшему величеству; при семъ смиренномъ ізвещениі всемилостивому вашего царского пресветлѣйшего величества призрѣнию навсегда вручаюсь; от престола святой Соѳіи митрополитанского Киевского. 1690-го году ѳевраля 8-го дня. Смиренный Гедеонъ, митрополитъ Киевскиі.

В листу ис Полши к митрополиту написано: Ясне в Бозе преосвященныі отче, митрополитъ Киевскиі, мнѣ в Дусѣ Святомъ отче, пастырю і благодѣтелю, імѣя то в повелѣниі от его королевского величества ясне велможного господина гетмана, чтоб я с людми своими пошелъ на житие в Корсунь и я, чиня доволство воли и повелѣнию монарховъ нашихъ, ныне подлинно збираюсь со всѣм і отца Антония Іванковского с собою емлю, за которым покорственное прошение мое к пречестности вашей, благодѣтелю моему, приношу. Изволь пречестность ваша, яко отецъ і пастырь православной вѣры нашей греческой, его благословити, и чтоб по вашему святому благословению і мѣсто отецъ Антониі в Корсуне для церкви Божиі возмогъ посвятити, а я о томъ буду радѣти и

імѣю надежду, что церковь Корсунская при помощи Божиі і благословениемъ, когда будетъ построена, пречестности вашей, моему благодѣтелю, належати будетъ митрополиі Киевской пречестности вашей, но не ко отцу Шумлянскому, а я, какъ християнинъ православный, и готовъ всегда во всякихъ дѣлахъ недостойными службами моими всегда отслуживати, а ныне молитвамъ святымъ пречестности вашей, благодѣтеля моего, вручивъ, предаюсь пречестности вашей, отца, і пастыря, і благодѣтеля моего нижайшимъ слугою. Данило Өедоровичь, ротмистръ его королевского величества. Из Ывановска өевраля въ 2 день 1690-го году.

А в другом полскомъ листу к тому-ж митрополиту Киевскому тож слово в слово написано от того-ж ротмистра:

Божиею милостию всесвятѣйшему і всеблаженнѣйшему превеликому господину киръ Іоакиму, Московскому, всеа Росиі і всѣх сѣверныхъ странъ патриарху, премилостивому господину, своему отцу архипастырю и благодѣтелю Киевскиі і Галицкиі і Малыя Росиі смиренный митрополитъ Гедеонъ, о Святомъ Дусе сынъ і нижайшиі раб, архипастырского просит благословения. Въ грамоте всесвятѣйшенства вашего, ко мнѣ писанной чрезъ іеромонаха Іродиона Жураковского 1689-го году, декабря въ 12 день, прочел есмь, что на меня бьютъ челомъ всесвятѣйшенству вашему Іосипъ Шумлянской, униятъ с римскимъ костеломъ, сь епископы своими Луцкимъ і Премышскимъ, бутто я ево слугъ приѣзжающихъ в Киеве велѣл имать і заключению предавать, і что он Осипъ Шумлянскиі с своими епископы содержитъ православную каөолическую вѣру, в благочестиі твердо и непоколебимо доселе стоитъ, не будичи никогда во отступлениі от православной каөолической вѣры, і с римскимъ костеломъ никогды не сочетовался, и бутто я его імѣл оболгивати і брата его Луцкого і Перемышского, прося на меня суда Божия, что я по ненависти его оболгал ко всесвятѣйшенству вашему. А какъ я не точию ево слугъ, в Киеве будучихъ, не велѣлъ імать і в заключение предавать, но і не видал ихъ чрезъ тѣ четыре года в Киеве, толко слышу от людей, что его прика-

щики по деревнямъ свято-софѣйскимъ ѣздятъ, от крестьянъ емлютъ рубли, дань медовую і пашенную и іные поборы на него емлютъ, которые бы мнѣ должны належати; также и старосты поповские с моих же священниковъ за три или за четыре мили от Киева рубли емлютъ, антимисы і миро святое тѣм же священникомъ велѣлъ роздавати, а предо мною будучихъ митрополитовъ велитъ с престоловъ імати і к себѣ отвозити; я і о томъ умолчалъ есмь, не хотя моимъ челобитьемъ всесвятѣйшенству вашему стужати, дабы тѣж расколники не сказалі на меня, что я между пресветлѣйшими государи цари и его королевскимъ величествомъ постановленной миръ вѣчной нарушаю. Они ж расколники, увидѣв мое чрезъ четыре года терпѣние, что я челобитной не подношу на нихъ къ ихъ царскому пресвѣтлому величеству и вашему всесвятѣйшенству, по научению ксензовъ тамошнихъ і по указу его королевского величества на меня послали на Москву челобитье чрез архидьякона своего да ігумена Креховъского, хотя меня, какъ тамъ в Полской землѣ, с престола моего Луцкого, при которомъ жилъ есмь неподвижно ни от кого чрезъ дватцать пять лѣтъ, испровергли безвинно безо всякаго суда, побрал моихъ животовъ на сто тысячъ полскихъ в пашняхъ молоченыхъ і немолоченыхъ, в стадахъ, в скотинах, пасекахъ, в медахъ готовыхъ, в олове і в меди и в ыныхъ вещахъ домовыхъ, в книгахъ самых богословских на дватцать тысячь, не могучи с собою ничего вывести, кромѣ трехъ книжецъ, і здѣ еще усилствуютъ, чтоб меня, похуливъ своими клеветами у ихъ царского пресвѣтлого величества і у вашего всесвятѣйшенства, іс святого престолу свято-софѣйского митрополитанского безвинно ізгнать. А что он Шумлянской написался быти православнымъ и благочестивымъ, воистину яко Ария сотворилъ то, которыхъ імѣя за пазухою у себя своея вѣры проклятой ісповѣдание написанное, когда ему святые отцы пред всѣм собором велѣли исповѣдание учиниті, какъ онъ, вѣровал, онъ читая ісповѣдания православныя вѣры, бился в перси свои, глаголя: такъ вѣрую и ісповѣдаю, святыя отцы, сирѣчь, какъ у меня в пазухе

на писмѣ стоитъ; і такъ обманулъ святыхъ отцевъ, однакожъ Богъ ему не потерпѣлъ і одержалъ свое возмездие, также і Шумлянскиі творитъ, присягу учинилъ на унѣю с Перемышскимъ еще на сейме Городенскомъ пред легатомъ папинымъ і, затвердивъ руками своими, писмо отдали ему в руки; а онъ папежу своему в Римъ отослалъ, къ чему я Бога, свидѣтеля моего, призываю на душу мою, что то не от ненависти, какъ они говорятъ, но поистинне пишу, понеже и самъ я в ту пору на сейме в Гродне былъ, и меня к тому ж принуждали і покойного Тризну старшого Виленского, но насъ Господь Богъ отъ того сохранилъ. И по той присяги его королевское величество велѣл ему Шумлянскому тотчасъ из Гродна ѣхать, чтоб послы Московские о томъ не провѣдали; а потомъ в другой год он же Шумлянской чрезъ ксензовъ іуниятовъ к тому возбудил королевское величество, чтоб велѣл насъ всѣх духовных и мирскихъ с короны из Литвы и из Бѣлой Руси собрат в Люблинъ и тамъ пред комисарами королевскимі с униятыми стязатись о вѣре православной, и в ту пору всѣхъ духовныхъ Коронныхъ и Литовскихъ привелъ к тому своими прелестьми, что принуждены подписатись на отрицания святѣйшаго патриарха Цареградцкого, а поддаяся папе Римскому, кромѣ одной толко епархіи моей, понеже я самъ то крѣпко обороналъ и не моглъ есмь к подпису принужденъ быти, и не могучи я совѣсти ради такова ево противства, дабы души християнские православно - каѳолическия чрезъ его прелесть не погибалі, принужденъ есмъ его обличити; а онъ за то будучи на меня гнѣвенъ, что не всѣхъ прелстилъ православныхъ, и то стезание с ксензами униятами чрезъ меня недостойного розорвано, воздвиглъ на меня ярость королевского величества и всѣхъ ксензовъ и униятовъ, и такъ чрез нѣсколко лѣтъ всегда былъ есмъ в гонѣниі, покамѣстъ моглъ терпѣл, понеже всегда по своимъ судилищамъ меня волочили, хотя меня или уморити, или с престола изгнати, какъ и учинил по своему Шумлянской, согнавъ меня с престола и брата своего родного тамъ посадилъ, и одного времени, какъ я ѣздилъ в Люблинъ для дѣлъ

церковныхъ, и онъ провѣдалъ, о мнѣ учинилъ вѣдомо королевскому величеству, и такъ король его ко мнѣ присылалъ глаголя: или-де лучше тебѣ, что тобою, будто жидовиномъ, всякъ гнушаетца, или лучше быти униятомъ, и будешъ имѣти милость у королевского величества и честь, какъ ксензы и унияты; а толко дву вещей от тебя требуемъ, чтоб еси патриарха Цареградцкого отреклся, а папе Римскому послушание учинилъ; такожде о происхожденіи Духа Пресвятаго чтоб еси такъ вѣрил, какъ костелъ Римскиі, а уснами в церкве исповѣдал по древнему для соблазны для народа; и я его и за то обличил, глаголя ему: сам ты прелстился и меня из ума выводишъ, и я на то обое не соизволяю; и такъ онъ и в то время оболгалъ меня пред королевским величествомъ, что я погордилъ совѣтомъ королевскимъ и его обличилъ; он же Шумлянскиі, когда еще в войску служил, никогда у наших священниковъ не исповѣдался, толко у ксѣндзовъ, хотя тол было много монастырских и мирскихъ церквей нашихъ православныхъ. А каково его избрание было на епископию Лвовскую із мирского человѣка, не хощу болши всесвятѣйшеству вашему стужати, точию сие пишу, что много кровопролития чинилося; егоже самого зело было Винницкиі порубилъ і пострелял, что едва вылечался. І каковы у нихъ были расколы на сейме і на трибунале и на сеймикахъ чрезъ долгое время с великою соблазнью православныхъ людей, не мошно і написати, и онъ еще в то время тайно не присягалъ на унѣю, чтоб моглъ осѣсти престолъ Лвовскиі, для чего королевское величество велѣлъ ему святитися у меня и у Іосиѳа Тукалского, епископа Белоруского. И я его не святилъ, понеже уже в то время Іосипъ Тукалскиі і гонения ради православия святаго ізбежал с престола своего, і сюда приѣхалъ, і на Украине жилъ, і умре; а онъ—Шумлянской, не вѣдома откуду, двоихъ странныхъ архиереевъ, которые в то время в Полшу ѣздили для милостыни, призвалъ і велѣл себя посвятити въ епископы і помощию королевского величества впроважен на престол Львовскиі, і в ту пору с Винницкимъ великие наѣзды на себя чинили, людей много пропало і на

смерть, а иных порубили; и что тотже Шумлянскиі писал на меня, будто православные люди іс Полши нѣкоего ради страха от меня не приходять в Киевъ на поклонение мѣсту святому, і в томъ мнѣ обиду чинитъ; імѣю я достовѣрныхъ свидѣтелей і при прошлыхъ воеводехъ Киевскихъ і нынешняго с товарыщи, полковники і всѣми ратными людми ихъ царского пресвѣтлого величества, такожъ на всю Украйну шлюся, что таково дѣло никогда на меня не объявится, і самымъ униатомъ я не возбранялъ к себѣ приѣздити, какъ для согласия о православной вѣре, и о том я от нихъ никакова писма не имѣл доселе, і они расколники не для каковаго о вѣре, токмо дабы меня в подозрѣние ихъ царскому пресветлѣйшему величеству і всесвятѣйшенству вашему подали, что я с ними униятами нѣкие согласия чиню. Я по повелѣнию всесвятѣйшеенства вашего, аще сѣмо очи придутъ, отнюд не буду возбраняти такъ к себѣ приходу, какъ и інымъ монастырямъ прочилъ есмь, і то в грамоте всесвятѣйшенства вашего, что мнѣ послушнику своему повелеваетъ ізвестити, аще Інокентей Монастырской, бывшей игуменъ Кириловскиі, приносил книжицу ко мнѣ і собору моему і, будучи на Москвѣ с велможнымъ Іваномъ Степановичемъ, гетманомъ обоихъ сторон Днепра войскъ ихъ царского пресветлѣйшаго величества Запорожскихъ, імѣлъ вверхъ подавати ту или іную істинно, всесвятѣйшеству вашему ісповѣдаю, что не вѣдаю, какову книжицу вверхъ подавал і предо мною і соборомъ моимъ никакой книжицы не предлагалъ, понеже тотже Манастырской без благословения моего на Москву ѣздил, і чрезъ долгое время при господине гетмане медлилъ, и в постъ перед Рожством Христовымъ приѣхалъ в манастырь Кириловскиі. А я провѣдал, что он прегорчилъ всесвятѣйшеству вашему, будучи на Москвѣ, тотчасъ его отставил есмь от игуменства, и послал в монастырь общежителный Живоначальныя Троицы Густинскиі, гдѣ он, пребывая, нынешняго времени зело боленъ обретаетца, какъ братия того монастыря, будучи у меня в нуждах своихъ, ізвестили мнѣ, і о томъ всесвятѣйшество ваше пишетъ, что нѣцыи помыслиша престолу митрополитанскому в Га-

личе быть, воля в том всесвятѣйшества вашего, велиш мнѣ всесвятѣйшество ваше какову особу немедленно послать, дабы Антония Левенца сыскать в Киевъ і для розыску промеж тѣмъ Леванцомъ и братиею монастыря Межигорского, и я тако повелѣнное вашего всесвятѣйшества сотворилъ; но тамъ уже Антония Леванца не сыскали. Өеодосиі Углицкиі, архимандритъ Черниговскиі, сослалъ ево в Глухов, говоря, что мы-де уже управу на него учинимъ; а ныне онъ там немощенъ в Глухове; есть-ли хощетъ его митрополитъ імать, нуждею его да емлетъ, что я премудрому разсуждению вашему всесвятѣйшеству вручаю, какъ мнѣ с чюжей епархиі нуждею кого імать. Вся сия по поведению вашего всесвятѣйшества, яко нижайшиі раб, изобразивъ, точию припадаю к стопамъ всесвятѣйшества вашего, ниско челом бьючи і прощения прося, аще в чемъ оскорбихъ всесвятѣйшество ваше симъ писанием от грубости моей и под благословенные архипастырские руцѣ всесвятѣйшества вашего главу мою приклоняю; от престола святой Соөѣи митрополитанского Киевского 1690-го өевраля въ 7 день.

Смиренный Гедеонъ, митрополит Киевскиі.

Да в том же листу положены два листа, а в них написано, въ *1-мъ*: Всесвятѣйшиі і всеблаженнѣйший господине, отче, архипастырь, благодѣтелю мой!

Вручив себе единожды, по Бозе моемъ и Пречистой Его Матери, вседержавной ихъ царского пресвѣтлого величества десницы в сохранение и вашего всесвятѣйшества архипастырскому благословению і отеческой милости до кончины живота моего, в сицевомъ званиі желаю вѣрно пребывати, чему завидя врази мои, день и нощь мыслящи ми злая, хотѣли меня вѣрного ихъ царского пресвѣтлого величества подданного, недостойного богомолца, при старости и немощи моей, вашего ж всесвятѣйшества в Дусе Святомъ смиренного сына уловити, какъ списокъ з грамоты, которой до всесвятѣйшества вашего посылаю, свидѣтельствуетъ, а самою подлинную къ их царскому пресвѣтлому величеству посылаю; разсуди,

всесвятѣйшество ваше, всемудрымъ от Бога себѣ дарованнымъ разсуждениемъ сѣти ловящихъ: можетъ-ли иная сплетенѣйшая быти; они бо всегда сицевая плетутъ на содержащихъ истинно православие святое. Богъ мене храниль, с ними еще живуще, от ихъ іновѣрия, чесо ради вся оставих, да вѣру соблюду; ныне уже і под владѣниемъ ихъ царского пресвѣтлого величества и под вашем всесвятѣйшества архипастырскимъ благословениемъ сущему не престаютъ стужати ми; молю смиренно всесвятѣйшество ваше, не предавай мене немощного враждующимъ на мя, да не до конца погибну; всегда стужаюсь от ихъ злохитреныхъ умышлениі, архипастырскимъ своимъ совѣтомъ у ихъ царского пресвѣтлого величества блюди мене всегда, да безмолвное и тихое совершу житие, от ихъ навѣтовъ вражиіхъ, под всекрѣпкою ихъ царского пресвѣтлого величества православныхъ монарховъ областию и вашего всесвятѣйшества отеческимъ благословениемъ и всегдашнимъ всемилостивымъ призрѣниемъ, которому смирено себе вручаю.

Смиренный Гедеонъ, митрополитъ Киевскиі.

Во 2-мъ: Всесвятѣйшиі архипастыро мой!

Да будетъ в великомъ разсужденіи, в милости отеческой вашего всесвятителства то, какъ я не имѣю скорбѣти и на Луцкого брата родного того жъ Лвовского Шумлянского, что он ко мнѣ чрез два года никого не присылалъ і самъ не приѣзжалъ прощения просити о томъ, что онъ не по правиламъ, но разбойнически взошелъ на мой престолъ, и яко Арсакиі на Іоанна святаго, хотя я собя не приверстывая к святому Іоанну; второе, что от ярости зѣлной ко мнѣ, а я ево і в лице не знаю, такъ мстился, что всѣ антимисы мои новые і миро святое вездѣ велѣлъ імати і, хуля, плевалъ на антимисы мои і миро; а потомъ с нуждою великою свои антимисы і миро і нехотящимъ прихожинамъ давалъ і по нѣсколку червонныхъ золотыхъ імалъ за антимисы и миро, о чемъ шляхта в Луцку на сеймике не токмо православные, но і поляки, разъярився за то на него, естлиб не ушолъ іс костела, подлинноб его

убили, маетности всѣ, которые я прямыми денгами своими за сто тысячь купилъ і рубежи с великимъ іздивениемъ учинилъ, храмы божественные, дворы, дворцы построилъ, людей поселилъ і обогатилъ, пруды здѣлалъ, мелницы построилъ, что есть вѣдомо тамошней шляхте і духовнымъ, сколь много я денегъ платилъ, азъ трудился, а онъ в труды мои вшелъ і всѣ церкви божественныя потерялъ, что по немъ другому епископу не на чемъ будетъ жити, онъ по моему ізгнанию всѣ тѣ деревни і городки отдалъ людемъ, иные заложилъ, а иные разорилъ, что принуждены крестьяня всѣ разбрестися, в церкве святой Іоанна Богослова при мнѣ всякого дня три божественныя святыя литоргиі бывают, а ныне слышу от тѣхъ, которые на поклонение сюды приходятъ, і единой литоргиі нѣтъ, понеже пустъ престолъ стоитъ, духовных не держитъ, разве попы мирские по нужде с великимъ проклятиемъ принуждены очереди пѣть своимі пѣвчими; токмо в болшие празники с своими просвирами, виномъ, ладономъ и свещами. Богъ разсудитъ і Досеѳѣя, Волоского митрополита, что онъ, не имѣя от святѣйшаго патриарха Цареградцкого на то дѣло непреподанно никакова благословения, но на его королевского величества положилъ вину, что его королевское величество к тому его возбудилъ, что не было в самомъ дѣле, і мнѣб не было такова убытка в маетностяхъ моихъ, і онъ бы принужденъ былъ сюды ко мнѣ приѣхати і смиритися.

Смиренный Гедеонъ, митрополитъ Киевскиі.

Московскій Архивъ Министерства Иностранныхъ Дѣлъ. Малороссійскія дѣла 1690 года, февраля 16, № 9.

CCLXXVIII.

1691 года, 28 марта. Жалоба Московскимъ царямъ Іоанну и Петру Алексѣевичамъ Кіевскаго митрополита Варлаама Ясинскаго на Львовскаго, Галицкаго и Каменецъ-Подольскаго епископа Іосифа Шумлянскаго, что онъ „дерзаетъ нарицатися блюстителемъ митрополіи Кіевской и архимандритомъ Печерскимъ", имѣніями, принадлежащими митрополіи, владѣетъ, священническіе приходы, принадлежащіе къ Кіевской митрополіи, отнимаетъ, игуменовъ, повинующихся митрополиту, тюрмами, грабежами, клятвами наказываетъ, запрещаетъ по церквамъ и монастырямъ произносить „имя митрополитанское", хвастается, что онъ будетъ другимъ, Галицкимъ митрополитомъ, а такого раздвоенія не должно быть. Проситъ митрополитъ со всѣмъ своимъ соборомъ, чтобы цари въ силу заключенныхъ условій обратились къ королю съ представленіемъ, чтобы „епископства, монастыри и братства", находящіяся въ Польшѣ, повиновались Кіевскимъ митрополитамъ, и чтобы никто, кромѣ Кіевскаго митрополита не смѣлъ именоваться Галицкимъ и чтобы Шумлянскій не владѣлъ приходами Кіевской митрополіи, простирающимися до рѣки Случи.

Всемогиі царь царствующихъ и Господь господствующихъ всегда напаствованнымъ помогающиі, воюющей церкви Своей промыслилъ мѣсто Себѣ на земли предстателей и заступниковъ видимыхъ, пресветлѣйших монарховъ крѣпкого и преславного царства Московского. По сему промыслу Божию благочестивые и пресвѣтлые царства Московского самодержцы, не токмо внутрь государствования своего расширяютъ славу Божию и благолѣпие церквей святыхъ, но и внѣ межъ царства своего людей благочестия восточного, под царскиі свой покровъ прибѣгающих, от насилия отступническаго заступаті обыкли; такъ же бѣ блаженныя памяти великиі государь царь и великиі князь Алексѣй Михаиловичь, ревнующій по благочестиі божественномъ поборникъ; такъже бѣ блаженныя памяти великиі государь царь и великиі князь Ѳеодоръ Алексѣевичь, ибо по его блаженныя памяті царского величества государ-

скому указу в приговорѣ временного перемирья с королевствомъ Полскимъ чрез князя Михайла Черторыйского, воеводу Волынского, и ево товарищевъ, пословъ королевского величества, уставлено и в четвертой статьѣ написано: дабы людие благочестия восточного, в королѣвстве Полскомъ пребывающие, никаковымъ насилиемъ принуждены бывалі ко отступническому от благочестивыя вѣры церкви восточныя соединению.

По сей статьѣ блаженныя памяти великиі государь царь и великиі князь Ѳеодоръ Алексѣевичь доблественно поборался с королевскимъ величествомъ на сеймѣ Гроденскомъ чрезъ полномочныхъ пословъ своихъ, боярина своего Ивана Васильевича Бутурлина и его товарищевъ, о соблюдениі благочестия невредженного, въ королевствѣ Полскомъ будущаго. И нынѣшние счасливо намъ царствующие великие государи цари и великие князи: Іоаннъ Алексѣевичь, Петръ Алексѣевичь, помняще себѣ быти от промысла Божественнаго православно воюющия церкви предстательми и заступниками, в приговорѣ перемирья вѣчного с послами королевского величества: с Христоѳомъ Гримултовскимъ, воеводою Познанскимъ, да с Мартияномъ Огинскимъ, канцлѣромъ Литовскимъ, с товарыщи постановили с обоихъ сторонъ и крестнымъ целованиемъ утвердили епискупства благочестивые, в державе королевского величества пребывающие, имянно: Луцкоі, Лвовскои, Премысльскоі, Бѣлорускоі повиноватися весма митрополитомъ Киевскимъ, колми паче монастыри и братства Подгорскиі, Волынскиі, Подолскиі и княжства Литовского, прежде сего будучи под властию митрополитовъ Киевскихъ, да по прежнему повинуются митрополитомъ Киевскимъ. Но Шумлянскиі оба, Луцкие и Лвовскіе властителие, духовный миръ вѣчный, между пресвѣтлѣйшими государи нашимі, их царскимъ пресвѣтлымъ величествомъ и его королевскимъ величеством, поставленный и крестнымъ целованиемъ утвержденный, отчасти разоряетъ. Ибо по установленномъ перемириі вѣчномъ четыре уже годы преидоша, а в сихъ мимошедшихъ четырехъ годахъ не точию коимъ лібо знаменіемъ повиновеніе свое показуютъ, но

паче митрополитовъ Киевскихъ, яко преставльшагося блаженныя памяті митрополита Киевского князя Гедеона Святополка Четвертенского, тако і нынешняго многими пакостмі уничижають і огорчевають.

Ибо Шумлянскиі Лвовскиі не удоволствуетца симъ, яко, живу седящу на престоле митрополиі Киевскоі митрополиту, дерзаетъ нарицатися блюстителемъ митрополиі Киевской (якоже и архимандритомъ Печерскимъ), не удоволствуетца і симъ, яко маетностями митрополиі Киевскоі, под самымъ Киевомъ будучими, владѣетъ і священнические приходы от священниковъ, до епархиі митрополиі Киевской належачих, лихоимателнѣ емлетъ. Не удоволствуетца ибо Шумлянскиі симъ, яко монастырей прежде сего митрополитомъ Киевскимъ повинующихся ігуменовъ тюрмами, граблениемъ, клятвами и прочіими тяжбами озлобляетъ, паче же, да не имя митрополитанское по церквахъ или монастыряхъ воспоминаемо бываетъ, запрещаютъ. Но и ныне еще вновъ Шумлянскиі Лвовскиі тщится, да будет он другиі митрополитъ Галицкиі, а таковаго раздвоения митрополиі Киевской и Галицкой не бѣ доселѣ от начала просвѣщения Росиіского рода, іно присно един і тойже седящиі на престоле митрополиі Киевской именовася митрополитъ Киевскиі и Галицкиі.

Бьетъ челомъ убо ихъ царского пресвѣтлого величества богомолецъ нынѣшниі митрополитъ Киевскиі Варлаамъ со всѣмъ своимъ освященнымъ соборомъ, да пожалуютъ великие государи милостивымъ своимъ призрѣниемъ и пошлютъ своихъ пословъ до королевского величества. Да по вѣчномъ перемирье поставленномъ предреченные епископства, в державѣ королевского величества будучіе, повинуются митрополитомъ Киевскимъ. А монастыри и братства, прежде бывшіе под властию митрополита Киевскаго, невозбранно повинуются митрополитомъ Киевскимъ и нынѣ. Да инъ кто разве седящаго на престоле митрополиі Киевской не именуется Галицкимъ митрополитомъ. Да священниками приходцких церквей митрополиі Киевской епархиі, досязающей до Случи реки, не вла-

дѣетъ Шумлянскиі, но паче да по прежнему повинуются митрополитомъ Киевскимъ, от митрополитовъ Киевских, и рукополагаюцеся, и миро святое, и антимисы приемлюще.

Московскій Архивъ Министерства Иностранныхъ Дѣлъ. Малороссійскія дѣла 1691 года, марта 28, № 11.

CCLXXIX.

1691 года, январь-іюнъ. Судебное дѣло между Альбертомъ Мильческимъ и Ставропигіальнымъ братствомъ относительно права печатанья русско-славянскихъ книгъ.

Actum Leopoli, feria quarta ipso die festi sancti Antonij Patavini, confessoris, anno Domini millesimo sexcentesimo nonagesimo primo.

Coram officio praesenti consulari Leopoliensi comparentes personaliter nobilis Georgius Korendowicz, actorum Camenecensium in Podolia regens et instigator terrae Leopoliensis, atque famatus Ciprianus Kisielnicki et Stephanus Laskowski, cives Leopolienses, uti et tanquam Confraternitatis ritus graeci ad ecclessiam sub titulo Assumptionis in coelum Beatissimae Virginis Mariae hic intra moenia civitatis istius sitae fundatae, seniores nomine totius supraallegatae Canfraternitatis suae agentes ex remissa a nobili et spectabili officio proconsulari, ad nobile et spectabile officium praesens consulari Leopoliense, cum parato termino facta, praemissa solenni contra citatum famatum Albertum Milczewski, introligatorem, civem Leopoliensem, protestatione, ratione per eundem privilegijs et decretis sacrae regiae maiestatis, eidem suae Confraternitati super officinam typographicam servientibus, contraventionis, terminum praesentem in proximum distulerunt.

Actum Leopoli, sabbatho intra Octavas festi Sacratissimi Corporis Christi Domini, anno eiusdem millesimo sexcentesimo nonage-

imo primo. In termino hodierno conservato supranominati praerecensitae Confraternitatis ritus graeci seniores, coram officio praesenti consulari Leopoliensi comparentes, in praesentiae praefati ciati Alberti Milczewski inhaerendo anteriori suae protestationi coram actis nobilis officij praesentis in anteriori termino contra eundem citatum factae, urserunt paenas super citato eodem, rationae per eundem, nullo iure, imo contra iura, decreta privilegiaque sacrae regiae maiestatis, itaque constitutiones regni impressionis typo librorum idiomate slavonico et ruthenico, cum summo damno eiusdem Confraternitatis ac per id contraventionis per eundem citatum ijsdem iuribus, privilegijs et potissimum decreto sacrae regiae maiestatis inter seniores praedictae Confraternitatis suae, actores et successores famati olim Michaelis Sloska, typographi, civis Leopoliensis, Cracoviae, in comitijs regni generalibus felicis coronationis serenissim olim divae memoriae Michaelis regni Poloniae, feria quarta in crastino festi sanctae Heduigis Electae Viduae, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo nono, (prout hoc idem decretum sacrae regiae maiestatis pro informatione ad legendum ex serijs partium controversijs prolatum produxerunt), petentes eundem pro contraventione ijsdem iuribus, privilegijs et decretis sacrae regiae maiestatis poenis condignis, nimirum sequestratione typographiae in praeiudicium suae Confraternitatis erectae, nec non in damnis et litis expensis condemnari, neve ab hinc typo libros stylo seu idiomate graeco-ruthenico et sclavonico imprimere audeat, eidem inhiberi; in verificatonem autem assertorum suorum praesentaverunt exemplaria aliquot stylo graeco per eundem citatum typo impressa.

Porro citatus famatus Milczewski dilationem super patronum concedi sibi postulavit.

Impugnantibus vero supranominatis praedictae Confraternitatis senioribus eiusmodi dilationem ex quo causa ad privilegia et decreta sacrae regiae maiestatis citato dirigitur.

Officium autem praesens consulare Leopoliense ne citatus indefensus maneat, dilationem eidem super patronum, una tamen cum

responsione, uti in exequutione rei indicatae ad proximum concessit.

Actum Leopoli, feria secunda intra Octavas festi Sacratissimi Corporis Christi Domini, anno eiusdem millesimo sexcentesimo nonagesimo primo. Adveniente termino praesenti statuendi per partem iure conventam proluquutoris producendaeque responsionis, haec eadem pars iure convento statuto proloquutore facta solenni reprotestatione de nullitate protestationis per partem actoream contra se factae, imo protestando contra eandem partem actoream, iż ex occasione et ad instantiam illius zakazano czeladzi onego robic około druku styli seu idiomatis slavonici, seu ruthenici, zkąd wielką szkodę ponosić musi, saluandoque contra eandem partem actoream, ratione praemissorum actionem, satisfaciendo dilationi concessae, respondendo infert, iż nie mogą actores ullam exequutionem et consequenter poenas vigore decreti sacrae regiae maiestatis per se ad actu praesentia producti urgere, albowiem eiusmodi decretum sacrae regiae maiestatis, non inter citatum modernum, verum sucessores olim famati Michaelis Sloska stetit, citatus vero, maiąc po sobię privilegium serenissimi regis ad praesens nobis feliciter regnantis, według onego sprawuie się, zaczym że ad praesens nulliter ab actoribus impetitur uprasza se liberum ab incompetenti actoratu et actione pronuntiari, saluis saluandis.

Replicando pars actorea intulit, iż nuda assertione adlaborat iure conventus, a choć by też quidquam in defensam sui produkował, subsistere nie mogło by, ponieważ contra mentem sacrae regiae maiestatis decreti, ex personali comparitione et serijs controversijs ex actoratu eiusdem Confraternitatis, cum successoribus olim famati Michaelis Sloska prolati, postąpił sobie y postępuie citatus, sola temeritate utendo, y lubo się zaszczyca quodam privilegio sacrae regiae maiestatis, cui innixus zaczął tę robotę, nie tak należało postąpic sobię eidem, ale ordinate, albowiem non constat nobili et spectabili Magistratui de hoc privilegio, a do tego privilegium, ut petitum datum, ktore nie może suffere legem, albo raczey iudicatum serenissimae maiestatis, ut praemissum, ex his itaque rationi-

bus petit pars actorea, adhaerendo contentis allegati sacrae regiae maiestatis decreti, ubi expresse continetur parti, et alijs quibusvis personis ne typographiam, seu verius officinam illius, in quovis loco, tam extra, quam intra moenia civitatis et alijs quibusvis locis, penitus exercere audeant, petens pars actorea addirecte respondendum citatum stringi. Jam vero duplicando citatus reassumpsit terminum responsionis suae et perstat circa privilegium sibi a sacra regia maiestate datum, według ktorego sprawił się, zaczym że incompetenter actores czynią, petijt se circa contenta privilegij sacrae regiae maiestatis conservari.

Officium autem praesens consulare Leopoliense suspensa cognitione competentiae actoratus et actionis citato directe respondere mandavit. A quo decreto citatus ad iudicia sacrae regiae maiestatis appelavit, petens suae appelationi deferri. Officium autem praesens ipsius appelationi non detulit. Protestante vero eodem citato de gravamine et prosequenda sua appelatione. Officium cum parte actorea sibi adhaerentae de forma iuris solita reprotestatum est.

Tandem citatus supranominatus, stando sub tuitione appellationis suae post curiam sacrae regiae maiestatis prosequendae, petijt dilationem super directe respondendum concedi. Quam annuente officio praesenti, uti privilegiatam et de iure concessibilem ad proximum obtinuit. Et incontinenti actores contra citatum de damnis et litis expensis ex protelatione (sic) per citatum causae promanan. protestati sunt. De cuius protestationis nullitate citatus est reprotestatus.

Actum Leopoli, feria quarta intra Octavas festi Sacratissimi Corporis Christi Domini, anno eiusdem millesimo sexcentesimo nonagesimo primo. Citatus supraspecificatus, stando, ut supra, sub tuitione appelationis per se ad iudicia sacrae regiae maiestatis a decreto officij praesentis interpositae et non admissae, ad actis decreto officij praesentis produxit directam responsionem in tenore verborum tali, qui sequitur.

Tenor directae responsionis: iure conventus modernus, ut pote famatus Albertus Mielczewski, typographus, civis Leopoliensis, ad actus decreto nobilis officij praesentis, stando sub tuitione appellationis suae eiusdemque, si et inquantum opus fuerit, prosecutionem saluando directe respondendo taliter infert. Allegar pars actorea iakies dawne iura suae Confraternitati iakoby należące, a one non producit, tylko solum decretum sacrae regiae maiestatis, ktore ieszcze in anno millesimo sexcentesimo sexagesimo nono, feria quarta in crastino festi sanctae Heduigis Electae Viduae, inter seniores Confraternitatis ritus graeci, atque successores famati olim Michaelis Sloska, non vero assertum citatum stetit, y tegosz pozwanego importune ad executionem eiusdem decreti sacrae regiae maiestatis, ktore non super ipso, verum alijs, ut praemissum est, successoribus Sloska otrzymany iest, pociąga y poenas vigore eiusdem decreti sacrae regiae maiestatis urget, tudziesz wielką przeszkodą iest, kiedy mu czeladzi ritus graeci in officina typographica robić zakazała, y onemu modum vivendi przeszkodziła, przez co wielce na substantiey swoiey szwankowoć musi, a w większa y na słowie, ponieważ go udano w wielebney kapitule, że iakoby litery ritus graeci miał Confraternitati praealegatae wykrasć, o co seorsivam saluat sibi actionem, ad praesens vero stosuiąc się do przywileiu i. kr. mości, pana miłosciwego, de data Złoczoviae, die decima tertia mensis augusti, anno Domini millesimo sexcentesimo octagesimo quarto, ktorym liberum exercitium librorum, tam latinorum, quam ruthenorum veteris, sive novae editionis permissum, idque absque omni quorumvis status, conditionis et praeeminentiae hominum praepeditione, tylko dopiero elementarz, sam sobię kazawszy litery ruskie zrobić y do tego czaladz eiusdem ritus graeci sobie przysposobiwszy, ktora ad instantiam dictae partis actoreae alienować się musiała, y iego mość xiądz episkop onym u tegoz pozwanego robić zakazał, y lubo aliquotves iure conventus, chciał eo in negotio i. m. xiędzu episkopowi kłaniać się, y takowe privilegium sacrae regiae maiestatis, ktorym ad praesens broni się, prezentować, onego do i. m. xiędza

episkopa nie przypuscili, circa quod quidem privilegium sibi a sacra regia maiestate benigniter collatum, citatus praeallegatus perstando, petit se iuxta obloquentiam eiusdem conservari, nimirum ut libere hanc artem typographicam in hac civitate Leopoliensi exerceat, libros tam latinos, quam ruthenos typis excudat, recudat imprimatque, ac in usum hominum tam in eadem civitate praesenti, quam in alijs regni et magni ducatus Lithuaniae civitatibus alijsque locis, non obstantibus quibusvis privilegijs, distrahat et divendat, per sententiam nobilis et spectabilis officij praesentis sententiari, atque actores in damnis et litis expensis condemnari, quinimo ratione contraventionis privilegio praeallegato sacrae regiae maiestatis (quod circa terminum praesentem pro documento producit) poenas super ijsdem actoribus decerni et, ut eidem iure convento in praeallegata arte typographica praepedimento non sint, sententiari, saluis saluandis, protestando de damnis et litis expensis. Documenti autem tenor infra videatur.

Porro actores replicae terminum prout et citatus duplicae ad cancellariam exhibitur se submiserunt et dederunt in tenore serieque verborum sequenti.

Tenor replicae: Confraternitas ritus graeci, ad basilicam intra moenia civitatis huius existens, per nobilem Georgium Korendowicz, et famatum Ciprianum Kisielnicki, atque Stephanum Laskowski, cives Leopolienses, e gremio sui ad negotium praesens deputatos, inhaerendo antecedentibus suis protestationibus, in et contra iure conventum factis ijsdemque iterum atque iterum renovatis, solennissime et ad praesens ratione omnium damnorum et litis et sensarum per eundem citatum causat, protestando replicandoque infert. Jako rationes inutiles citati tak defensae onego, ktore in privilegio eidem, a serenissima maiestate collato, wspieraią się, suffragari dicto convento non possunt, ktory, in ordinate postąpiwszy sobię, modo illicito, non producto eodem, ut moris ad acta competentia privilegio, ważył się sine consensu eiusdem sacrae regiae maiestatis domini clementissimi seu eius, cui de iure competit, approbatione, (quod ex-

presse in producto cautum privilegio) typographiam ritus graeci cum summo damno et praeiudicio partis actoreae excudere, excussaque exemplaria satis erronèè, multos in se continentes defectus et contra fidem errores, divendere. Pro quo illius iniquo ac illicito ausu, że tegosz pozwanego supradicta Confraternitas ad exequutionem decreti, per suos deputatos ad hocce negotium reproducti, adcitavit, recte et quidem legitime factum, non enim obest, że zadaie pozwany, isz iakoby non cum citato prolatum, ale że etiam alijs quibusvis personis expresse dicto sacrae regiae maiestatis decreto inhibitum, quatenus ab exercenda ista officina typografica styli slavonici seu ruthenici, tam intra, quam extra civitatem ac in alijs quibusvis locis penitus abstineant, nec quidquam typis mandare ab hinc et in futurum praesumant sub poena confiscationis librorum unieniquc per hocce idem sacrae regiae maiestatis decretum ex serijs controversijs iniunctum, ut hoc loci eadem allegati decreti expressa reassumitur mens, iakosz tedy ma citatus inaczey interpretari to, co cautum Confraternitati expresse, do ktorego to nic nie należy, y owszem, że tak infraudem et ad male narrata, impetrato contra iura et privilegia Confraternitatis eodem in decreto allegata suo privilegio ausus est attentare, iure merito promeruit poenas affectationi partis octoreae appositas, to iest quatenus citatus pro eiusmodi inique et contra iura ac privilegia priora attentatis, carceres ut praemissum seratos iubeat, mulctam nobili officio reponat, damna litisque expensas refundat et ab eiusmodi typografia slavonico seu ruthenico stylo excudenda in perpetuum abstineat, petentes id cum confiscatione tam exemplarium, quam librorum eiusmodi idiomate et stylo excussorum et totius officinae illius sequestrationem iniungi, decerni ac sententiari, salius et praecustoditis omnibus iuris beneficijs et praesentatione privilegiorum suorum ad deliberationem, si et in quantum opus fuerit, poniewaz revisio illorum non competit citato.

Tenor duplicae: famatus Albertus Milczewski, typographus, civis Leopoliensis, citatus modernus, inhaerendo suae reprotestationi tum et ad praesens iterum, atque iterum de nullitate protestationis

in termino replicae insinuatae reprotestando, taliter duplicat, że eiusmodi citatus takowego privilegium sacrae regiae maiestatis ad acta non produxit antea, to in libero arbitrio onego było, gdyz go nikt in simili materia nie turbował, iako ad praesens Confraternitas ritus graeci dictum citatum turbuie, przeto tesz teraz in defensam sui on pro documento ad acta praesentia podał y na nim słusznie zasadza się, gdyz liberum exercitium librorum tam latinorum, quam ruthenorum veteris sive novae editionis onemu permissum est absque praepeditione quorumvis hominum, ut in se praeinsertum sacrae regiae maiestatis privilegium atque terminus directae responsionis fusius enarrant et obloquuntur. A że iakoby apertus citatus, sine consensu sacrae regiae maiestatis, iakoby contra mentem allegati privilegij sacrae regiae maiestatis, exemplaria eronee excudere, eamque ac si divendere, na to żadnego consensu nie potrzeba było, gdyz to dopiero elementarz ritus graeci, a nie iaką poważną xięge wydrukował, z ktorym do iego mosci xiędza episkopa chodził o correcte, tylko go nieprzypuszczono y ieszcze z tych elementarzow żadnego nie przedał, iakoz y to w podziwieniu ma, zkąd y iakim sposobem pars actorea iednego ekemplarza dostała, nie może tedy dicta Confraternitas poenas ullas na pozwanym urgere, według decretu iego krolewskiey mości, o ktorym pozwany nie wiedział, ani mu też o nim wiedziec należało, gdyz non inter citatum, verum successores Sloska prolatum est. Citatus zaś inhaerendo privilegio sacrae regiae maiestatis według onegoż chciał się sprawić, iakoż circa illud petit, se conservari liberum exercitium artis typographicae, tam librorum latinorum, quam ruthenorum, sine quamvis praepeditione sibi permitti, non obstantibus quibusvis partis actoreae allegationibus, saluis saluandis, protestando iterum atque iterum de damnis et litis expensis, tum de nullitate praecustoditionis.

Tenor documenti citati circa directam responsionem producti: Joannes Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Massoviae, Samogitae, Kiioviae, Vołhyniae, Podoliae,

Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis. Quo magis praecipuam famati Alberti Milczewski, civis Leopoliensis, in arte typografica experientiam sedulam et laudabilem in illa diligentiam propensissimum in super de nobis deque universis per eandem bene merendi studium commendatum habemus, eo institiori ex motivo regis nostri typographi titulum dandum et conferendum esse duximus, prout damus et conferimus actualemque et realem regium typographum nostrum nominamus, ducimus et declaramus praesentibus literis nostris. Dantes et concedentes eidem plenam et omnimodam potestatem libere hanc artem typograficam in civitate nostra Leopoliensis exercendi, libros tam latinos, quam ruthenos veteris, seu novae editionis (praevio tamen consensu nostro, seu eius cui de iure competit approbatione) typis excudendi, recudendi imprimendique et iuris publici faciendi, ac eosdem in usum hominum tam in eadem civitate nostra Leopoliensi, quam in alijs regni et magni ducatus Lithuaniae civitatibus, alijsque locis non obstantibus quorumvis privilegijs distrahendi et divendendi, nec non alijs libertatibus, immunitatibus et prorogativis, caeteros typographos regni nostri et magni ducatus Lithuaniae, aliarumque provinciarum praesertim vero Cracovien., Gedanen. et Vilnen. concernen , gaudendi et utifruendi, abque omni quorumvis status, conditionis praeeminentae hominum praepeditione. Liberum insuper, immunemque eundem famatum Albertum Milczewski, typographum nostrum, a soluendis quibusvis, si et inquantum modo aliquo et praetextu super eius typographiam aliquando imponerentur, contributionibus dictae civitatis nostrae Leopoliensis et collectis facimus ac declaramus. Domum praeterea ipsius seu partem se concernentem, ab excipiendis quibusvis hospitibus ex officio, praesertim a praesidiarijs mibitebus nostris, tam in praesentia, quam absentia nostra, eximimus et liberamus. Quod ad notitiam omnium, quorum interest, praesertim vero dignitariorum, officialium, iudiciorumque terrestrium, castrensium, nec non Magistratuum civilium regni et magni duca-

tus Lithuanie deducentes mandamus, ut praefatum Albertum Milczewski pro vero et legitimo typographo nostro habeant et agnoscant, eique suprascriptis, libertatibus et alijs typographis nostris servien., quas hic pro expressis habere volumus, libere et licite gaudere et infrui permittant, permittique ab omnibus current, pro gratia nostra. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Złoczoviae die dicima tertia mensis augusti, anno Domini MDCLXXXIV, regni vero nostri undecimo anno. Joannes rex. Locus sigilli regni. Stanislaus Szczuka, regens regni concellariae, m. p.

Officium autem praesens consulare Leopoliense super ferenda ea in causa sententia ad proximum deliberavit.

Actum Leopoli, feria quarta anti festum sanctorum Petri et Pauli apostolorum proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo nonagesimo primo. In causa et acnone inter Confraternitatem ritus graeci, ad basilicam Assumptionis Beatissimae Virginis Mariae intra moenia civitatis huius existentem, per nobilem Georgium Korendowicz, actorum Camenecensium in Podolia regentem et instigatorem terrae Leopoliensis, et famatos Ciprianum Kisielnicki, atque Stephanum Laskowski, cives Leopolienses, nomine totius Confraternitatis agentes actores ab una et famatum Albertum Milczewski, typographum, civem Leopoliensem, citatum parte ab altera, ratione per citatum librorum stylo graeco et slavonico typis impressionis, exindeque decreto sacrae regiae maiestatis de actu Cracoviae in comitijs felicis coronationis serenissimi Michaelis regis, feria quarta in crastino festi sanctae Heduigis Electae Viduae, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo nono, prolatae contraventionis, mota et vertente officium praesens consulare Leopoliense, partium suprascriptorum controversijs, allegationibus et defensis, visis, lectis, diligenterque perpensis, sus, ensam ratione cognitionis competentis nec ne? actoratus et actionis resoluendo deliberationempue in principali negotio expediendo, competenti actoratu et actione adinventis, taliter in principali negotio sententiandum esse duxit. Quoniam in causa

praesenti decreta sacrae regiae maiestatis, tum et privilegia ab utrinque intercedunt, cuius vero est condere, eius est et interpretari, proinde causam gano uti in concurrentia rescriptorum sacrae regiae maiestatis ad iudicia sacrae regiae maiestatis pro cognitione remisit. Ne vero idem citatus pendente hac causa indecisa post curiam sacrae regiae maiestatis libros stylo slavonico, quam etiam graeco idiomate exprimere, eosque divendere audeat, serio eidem sub poenis inhibuit ac interdixit decreti sui vigore.

Quod quidem decretum officij praesentis actores pro iure susceperunt, petentes, aby interea sequestratio była librorum, aut obsigillatio.

Officium vero praesens standum esse decreto suo censuit. Protestati sunt suprafati seniores Confraternitatis ritus graeci atque manifestati, iż inquantum by się pokazała contraventio decreti per citatum, iż z nim o to ad poenas czynić będą, saluando sibi easdem poenas super citato vindicando.

Citatus autem dilitionem super recolligendum de suscipiendo decreto praesenti dari sibi petijt, condemque ad proximum obtinuit.

Actum Leopoli, sabbatho post festum sanctorum Petri et Pauli apostolorum, proximo anno Domini millesimo sexcentesimo nonagesimo primo. In termino hodierno actores supranominati praerecensitae Confraternitatis ritus graeci seniores affectaverunt, quatenus idem citatus famatus Milczewski, vigore obtentae dilationis recollectionem de suscipiendo nec ne? officij praesentis decreto expediat. Expediendo itaque citatus recollectionem suam facta reprotestatione de nullitate protestationis in anteriori termino per actores contra se factae, appellavit post curiam sacrae regiae maiestatis a puncto denegati liberi exercitij exprimendorum stylo ruthenico librorum, petens appelationi suae deferri et officium praesens consulare Leopoliense. Quoniam post remissam causae ad iudicia sacrae regiae maiestatis desijt esse index, ideo standum esse eidem remissae censuit.

Protestante eodem citato de gravamine et prosequenda.

Officium cum parte sibi abhaerente de forma juris solita reprotestatum est.

Protestata est Confraternitas contra citatum ratione damnorum et litis expensarum subsequutarum et subsequendarum.

Reprotestatus est citatus de nullitate eiusdem protestationis, quinimo protestatus de damnis, quae patitur ac in posterum patietur idque ex denegato libero exercitio exprimendorum librorum stylo ruthenico, tum de damnis et litis expensis offerendo se eandem protestationem fusius in copijs daturum.

Reprotestata est Confraternitas ritus graeci de nullitate protestationis, offerendo similiter reprotestationem suam fusius in copijs datur.

Verum quoniam utraeque partes easdem, tam protestationem, quam reprotestationem non dederunt, ideo hoc loci non sunt incertae.

Quo nomine cancellaria de diligentia sua protestata est. In cuius rei fidem sigillum officij consularis Leopoliensis praesentibus est impresum.

Nicolaus-Ludovicus Abrek, civitatis Leopoliensis notarius, М. П. m. p(ropr)ia.

Ex actis officij consularis Leoliensis extraditum.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 718.

CCLXXX.

1692 года, 14 іюня. Декретъ короля Яна Третьяго, данный Львовскому Ставропигіальному братству, въ силу котораго возникшій процессъ между братствомъ и Альбертомъ Мильчевскимъ прекращается въ пользу братства, такъ какъ привелегія Мильчевскаго на печатанье русскихъ книгъ получена имъ изъ королевской канцеляріи посредствомъ „злой информаціи“ и, какъ таковая, уничтожается, а за братствомъ Ставропигіальнымъ оставляется исключительное право печатанья греко-русскихъ книгъ.

Joannes Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitae, Kiioviae, Volhynae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae Czerniechoviaeque. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis. Remissam fuisse ad nos et iudicium nostrum ab officio consulari Leopoliensi causam et actionem inter nobiles et honoratos Georgium Korendowicz, actorum Camenecensium in Podolia regentem et terrae Leopoliensis instigatorem, Cyprianum Kisielnicki et Stephanum Laskowski, cives Leopolienses, uti et tanquam modernos Confraternitatis Stauropigianae ritus graeci ecclesiae Assumptionis Beatissimae Mariae Virginis, in civitate Leopoliensi sitae, seniores actores ab una, et famatum Albertum Milczewski, typographum, civem Leopoliensem, citatum parte ab altera. Idque ratione per eundem nullo iure, imo contra iura privilegia et decreta regia, atque constitutiones regni, librorum idiomate sclavonico et ruthenico, cum summo damno et praeiudicio dictae Confraternitatis typo impressionis, ac per id rebus indicatis regiis, prioribusque actoreae partis iuribus ac privilegiis contraventionis, ad idem officium civile Leopoliense originaliter intentatam ibidemque agitatam. In qua causa cum pars actorea contenta propositionis suae decerni affectando, privilegium citati inferius de data specificatum, nullo iure imo contra iura, decreta, privilegia, Fraternitati suae ab antecessoribus nostris antiquitus servientia, imo contra constitutiones regni per eundem citatum obtentum esse deduceret, quo nomine

decretum serenissimi olim divae memoriae antecessoris nostri Michaelis regis inter antecedaneos suos praedictae Confraternitatis seniores et successores famati olim Michaelis Sloska, typographi, civis Leopoliensis, Cracoviae in comitiis regni generalibus felicis coronationis feria quarta in crastino festi canctae Heduigis Electae Viduae, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo nono ex controversiis partium prolatum iudicialiter exhiberet: pars vero citata reproducto privilegio suo (de quo res) eodem se tutaret, tum in competentiam actoratus et actionis obijceret: demum partes utraeque per replicas, duplicas, triplicas caeterasque controversias inter se mutuo et abinuicem disceptarent officium consulare Leopoliense post seorsivas suas procedendi, respondendi et directe respondendi sententias cognitionem competentiae? Vel non? Actoratus et actionis suspenderat. Post modum exceptis earundem partium controversiis, allegationibus et defensis, iisdemque visis lectis et diligenter perpensis, suspensam ratione competentis? nec ne? Actoratus et actionis resoluendo deliberationemque suam praehabitam expediendo, competenti actoratu et actione adinventis taliter in principali negotio sententiaverat. Quoniam in causa praesenti decreta regia, tum et privilegia ab utrinque intercedebant, cuius vero condere eius est interpretari: proinde causam hanc, uti in concurrentia rescriptorum regiorum ad iudicia nostra pro cognitione remiserat. Ne vero dictus citatus pendente hac lite libros stylo sclavonico, quam etiam graeco idiomate imprimere, eosque divendere audeat, serio eidem sub paenis inhibuerat et interdixerat. Qua stante taliter ad iudicium nostrum facta remissa, memorata pars actorea una cum generoso instigatore regni citatum praefatum famatum Albertum Milczewski ad paratum causae huius terminum ex eiusmodi remissione per officium consulare Leopoliense ad iudicium nostrum sine praefitione termini facta citatione seorsiva partem adcitarunt, ad reponendum et restituendum idem privilegium citati de data illius Złoczeviae die decima tertia mensis augusti anno Domini millesimo sexcentesimo octuagesimo quarto super liberam impressionem librorum et

graeco-ruthenicorum veteris seu novae editionis contra iura, privilegia et decreta per serenissimos antecessores nostros ex partium controversiis prolata, nulliter et illegitime exportatum. Nimirum ad videndum et audiendum eiusmodi privilegium (cuius exequutionem suspenderamus, et ne stante lite praesenti libros graeco-ruthenos imprimere audeat sub poena centum hungaricalium casu contraventionis extendenda eidem citato interdixeramus) reponibile esse adinveniri. Actores circa decreta serenissimorum nostrorum antecessorum conservari, citatum poenam contraventionis iisdem valla tam succubuisse adinveniri, eandemque super ipso extendi, libros per eundem in idiomate graeco-rutheno impressos confiscari, causam praesentem tam ex hacce citatione nostra, quam remissione per officium consulare Leopoliense facta decidi et determinari, citatum in damnis litisque expensis condemnari. Caeteraque quae iuris et aequitatis ratio suaserit dici statui et sententiari. Alias quemadmodum ipse causae huius processus et adcitatio nostra praeinserta suprascripta omnia luculentius in se enarrant ac edisserunt. In termino itaque hodierno ex eadem remissa prout supra facta, tum et adcitatione legitime ad praesens proveniente et hucusque continuato. Partibus supranominatis actorea videlicet generoso instigatore regni, eiusque delatoribus nobili Georgio Korendowicz, actorum Camenecensium Podolia regente et terrae Leopoliensis instigatore; tum honorato Stephano Laskowski, cive Leopoliense, uti et tanquam praefatae Confraternitatis ritus graeci ecclesiae Assumptionis Beatissimae Mariae Virginis Leopoliensis senioribus suis et totius dictae Confraternitatis nominibus personaliter una cum nobilibus Joanne Satkowski et Francisko Włoszkewicz: citata quoque nempe famato Alberto Milczewski, intreligatore, typographo et cive Leopoliensi, itidem personaliter cum nobilibus Laurentio Ploszkewicz et Sebastiano Rybczynski, defensoribus suis, coram nobis et iudicio nostro compa-rentibus, eundem terminum attentantibus. Et quidem actorea parte privilegium de anno millesimo quingentesimo nonagesimo secundo serenissimi Sigismundi Tertij; deinde aliud de anno millesimo sex-

entesimo trigesimo nono Vladislai Quarti, post confirmationes serenissimorum antecessorum nostrorum Joannis Casimiri et Michaelis regum ac nostrum; item decretum regium inter antecedaneos suos praetactae Confraternitatis seniores, totamque Confraternitatem et famatum Andream Skolski, civem Leopoliensem, de actu Varsaviae sabbatho post festum Assumptionis Beatissimae Mariae Virginis anno millesimo sexcentesimo quadragesimo; item aliud decretum inter eandem Confraternitatem actores et generosum Stanislaum Studzinski, donatarium regium, vexilliferum Gostinensem, Varsaviae feria quarta in crastino festi sancti Josephi confessoris de anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo secundo; tum decretum aliud serenissimi Michaelis regis inter eandem Confraternitatem et famatos Nicolaum Dymitrowicz ac Stephanum Lawryszowicz, famati olim Michaelis Sloska, typographi Leopoliensis successores, Cracoviae feria quarta in crastino festi sanctae Heduis Electae Viduae promulgatum iudicialiter producente, atque circa eiusmodi recensita iura, privilegia et decreta sibi actoribus, seu potius universae praedictae Confraternitati servientia conservari, privilegium praetensum citati reponibile esse adinveniri, illudque totaliter cassari, matrices et libros per ipsum impressos confiscari, neve in futurum tam idem citatus, quam quispiam alius libros rutheno-graecos sclavonicos et pure graecos imprimere audeat, sub poenis confiscationis, carceris et aliis pecuniariis inhiberi; citatumque praedictum in damnis litisque expensis condemnari supplicante: ex adverso citata parte privilegium suum sub data Złoczoviae die decima tertia mensis augusti, anno millesimo sexcentesimo octuagesimo quarto per se eo nomine impetratum exhibente: parte autem actorea eiusmodi privilegium itati indebite et ad erroneam informationem obtentum nihil in praeiudicium priorum iurium, decretorum, privilegiorum suorum de iure operari posse allegante, illudque annullari iterato petente, atque sic partibus ambabus diversimode inter se controvertentibus:

nos cum consilariis et iurisperitis[1]) nostris; exceptis partium controversiis, allegationibus et defensis; tum quoque supra recensitis utriusqe partis privilegiis, nec non iuribus et decretis actorum visis, lectis et accurate examinatis, remissam per officium consulare Leopoliense necessariae factam resolvendo, partem actoream nempe Confraternitatem praememoratam ritus graeci ad ecclesiam Assumptionis Beatissimae Mariae Virginis Leopoliensis existentem, circa praerecensita privilegia, iura et decreta eidem antiquitus servientia prout supra in suis originalibus exhibita totaliter conseruandum esse duximus, prout conservamus ac manutenemus. Privilegium autem supra de data specificatum per citatam partem indebite et ad sinistram cancellariae regni informationem in praeiudicium ac laesionem priorum iurium actoreae partis impetratum, quoad solam typographiam graeco-ruthenicam, (respectu cuius lis praesens mota). Reponibile esse statuimus illudque revocamus et annulamus: atque citato praenominato Alberto Milczewski, ne ulterius libros sclavonicos et graeco-ruthenicos imprimere praesumat, nec audeat sub confiscatione eorundem librorum idiomatis sclavonici ac graeco-russici, et sub aliis poenis iuxta resonantiam praelibatorum iurium ac *decretorum regiorum interdicimus*[1]) inhibemusque. Porro a poenis ob praemissa attentata promeritis, tum et a refusione expensarum parti actoreae temere causatarum, eundem citatum ex clementia iudicij nostri, pro nunc absoluimus et eliberamus. Decreto nostro praesenti ad praemissa mediante. Pro cuius publicatione et exequutione memoratas partes ad illud idem officium consulare Leopoliense in termino dum pars partem ad id legitime adcitaverit peremptorio remittimus. In cuius rei fidem praesentibus sigillum regni est appressum. Actum Javoroviae in Russia sabbatho in crastino festi sancti Antonij de Padwa, confessoris, die videlicet decima quarta

---

[1]) Подчеркнуто въ подлинникѣ.

mensis iunij, anno Domini millesimo sexcentesimo nonagesimo secundo, regni nostri decimo octavo anno.

Georgius-Albrachtus Denhoff, episcopus Praemislensis, supr. regni cancellarius.

Мѣсто большой печати

Relatio illustrissimi et reverendissimi in Christo patris domini Georgij-Albrechti Denhoff Dei et Apostolicae sedis gratia episcopi Praemislensis, abbatae Witowiae perpetui administratoris supr. regni cancellarij.

Stephanus Hankiewic(z) decretum curiae regni notarius, m(anu) p(ropri)a.

Decretum s. r. maiestatis inter Confraternitatem graecam actores et famatum Mielczewski.

In officio consulari Leopoliensi feria quarta in crastino festi nativitatis s. Joannis Baptistae, a(nn)o D(omini) 1692.

A(nn)o D(omini) 1737, die iunii 23 mensis 7-bris ad acta notariata apostolici porrecta suscepta et ingrossata, in quodam J.(?) Bernatowicz public. s. charthe apostolica et notarius manu propria.

Decretum s. r. maiestatis inter Confraternitatem graecam actores et f. Milczewski, 14-to iunij 1692-do.

Inter Albertum Milczewski, typographum et seniores ritus graeci ecclesiae B(eatissimae) M(ariae) Virginis Leopoliensis. Lectum.

Львовскій Ставропигіальный архивъ, № 719.

CLXXXI.

1693 года, 29 ноября. Письмо Іосифа Шумлянскаго, епископа Львовскаго, къ Московскому патріарху Адріану съ привѣтствіемъ о вступленіи на патріаршій престолъ и съ просьбою о благословеніи и милости себѣ

Божіею милостію святѣйшему и всеблаженнѣйшему киръ Андріяну, Московскому, и всея Россіи, и всѣхъ сѣверныхъ странъ патріярсѣ, господину, отцу, пастиру и благодѣтелю моему.

Азъ смиренній епископъ Лвовскій, Галицкій и Каменца-Подолскаго Іосифъ Шумлянскій со всякимъ моимъ сыновскимъ повиновеніемъ до лица земли метанье творю.

Егда всемогущая и вседародательная десница Вышняго по мнозей милости своей, дѣйствомъ Всесвятаго и Животворящаго Духа, изволеніемъ же пресвѣтлѣйшихъ, самодержавнѣйшихъ Боговѣнчанныхъ благочестивѣйшихъ царей и великихъ князей Россійскихъ Іоанна Алексѣевича и Петра Алексѣевича, нынѣ благополучно царствующихъ, ваше святителство на преизящномъ и преименитомъ патріяршескомъ посади престолѣ и нетокмо преименитаго царствующаго града Москви, но и всея Россіи и всѣхъ сѣверныхъ странъ отцемъ отца и пастиремъ пастира постави, достойно бѣ и мнѣ смиренну епископу, аще и далече сущу разстояніемъ мѣста въ панствахъ наияснѣйшаго короля его милости Полскаго, пана моего милостиваго, зостаючому, приближитися сыновски ко твоему отеческому благоутробію, святѣйшій и всеблаженнѣйшій отче, патріярхо, пастиру и благодѣтелю мой. Якоже и приближаюся симъ моимъ худимъ начертаніемъ, въ нем же во первихъ богодарованнаго вашей святыни патріяршескаго сану и достоинства усердно привѣтствую и въ долготу дней мірно, здраво благополучно и богоугодно церковь Христову строити, словесnихъ овецъ Христовихъ, честною Его кровію отъ вѣчнія смерти искупленнихъ, на пажитехъ духовнихъ добрѣ пасти, пресвѣтлѣйшихъ

самодержавнѣйшихъ царей и великихъ князей Російскихъ и все православное сословіе своимъ богоугоднимъ житіемъ и ученіемъ утѣшати и увеселяти сыновско усердствую. А по долгомъ богоугодномъ прежитіи семъ временномъ вѣчнаго во горнемъ Іерусалимѣ царствія доступити и въ лику святыхъ патріярховъ причтенну быти вашой святини желаю. При семъ смиренно молю вашу патріяршескую милость: да не причтенно будетъ замедленіе сего начертанія моего моему нѣкоему нерадѣнію, но всегдашнимъ, паче же реку, щоденнимъ нашимъ мятежамъ. Въ насъ бо поистинѣ, святѣйшій отче, апостольская исполняются словеса внѣуду брани, внутръуду страхи, въ насъ бѣди отвсюду, бѣди отъ разбойникъ, сирѣчъ от безбожныхъ агарянъ, бѣди и от сродникъ, бѣди и от лжебратій, от них же много бы мнѣ удобно глаголати и писати вашей патріяршеской милости, но не у время, едино токмо о себѣ реку слово, аще же и похвалюся, не буду безъ ума, истину бо реку, яко единъ азъ остахъ со братомъ моимъ Аѳанасіемъ Шумлянскимъ, православнимъ епископомъ Луцкимъ, держа кормило святія Восточныя православныя церкве, и нѣсть помагающаго намъ, развѣ Бога помощника нашего, Наиже уповаемъ, яко и до конца не оставитъ насъ, смиренно молю и вашея святини патріяршескаго въ помощь себѣ благословенія и молитвъ святихъ. Аще же и явися вашей святини нѣкое мое поползновеніе, молю, святѣйшій отче патріярхо, и сіе добрѣ разсмотрѣти и незлобѣ моей нѣкоей, но паче неудобству моему сіе причетши, мене смиреннаго до лица землѣ припадающа и святихъ ногъ вашея святини касающася, прощенія сподобѣте, отчески и пастирски благословѣте. Сего бо ради найпаче къ вашему святѣйшему и всеблаженнѣйшему патріяршему ѳрону и прибѣгаю, да благословитъ мя, святѣйшій отче, десница твоя, и да знаетъ мя отецъ, и азъ знаю отца. Азъ же, ублагословенъ сій вашимъ отческимъ благословеніемъ, обѣщаю, такъ за пресвѣтлѣйшихъ, благочестивѣйшихъ и самодержавнѣйшихъ царей и великихъ Россійскихъ князей Іоанна Алексѣевича и Петра Алексѣевича, днесь щасливе царствующихъ, со всею ихъ царского пре-

свѣтлого величества палатою, яко и за вашего святительства о здравіи, мирѣ, долгоденствіи и душевномъ спасеніи Бога и Спаса нашего Іисус Христа и Пречистую Матерь Его на всяко время и на всякій часъ, наипаче же при безкровной жертвѣ благати, еже и нынѣ Богу свидѣтельствующу, такъ пресвѣтлѣйшихъ и благочестивѣйшихъ церей и великихъ князей Россійскихъ имена, яко и вашея святыни патріяршое имя, посредѣ соборныя церкве, въ моей епархіи моими недостойними и причту моего духовного усти провозвѣщается и славится. Достойно же ми есть зде воспомянути и блаженнія памяти отца архипастира и благодѣтеля моего, не Господи царствующаго града Москви и всея Россіи патріярху, нынѣ же небеснаго гражданина, господина киръ Іоакима, продка вашея патріяршескія милости, свѣтлѣетъ бо явѣ во церкви моей соборной благодать и милость того святого отца, и азъ недостойній святимъ его благословеніемъ живу и до нынѣ и веселуно духомъ; пребываетъ же и память его святая въ насъ и будетъ пребывати въ вѣчныя роди. Воспомяну же сего блаженнаго и святаго отца имя, да и у вашея святини, отца, архипастыря и благодѣтеля моего обрящу подобную отческую благодать и милость и пастирское получу благословеніе.

Вашей архипастирской и отческой патріяршеской милости временныхъ и вѣчныхъ благъ присноначителный сынъ и богомолца вышъ менований Іосифъ, епископъ Лвовскій.

Въ Богоспасаемомъ градѣ Лвовѣ при церкви святого вел(ико)муч(еннка) Христова Георгія катедральной. Мѣсяца ноемвріа дня 29, року Божія 1693-го.

Изъ Московской Сvнодальной библіотеки. Грамота въ каталогъ не внесена.

CCLXXXII.

1696 года, 6 декабря. Рескриптъ короля Яна Третьяго, данный Іосифу Шумлянскому, епископу Львовскому, Галицкому и Каменецъ-Подольскому, администратору митрополіи Сучавской и епископіи Луцкой, относительно созыванія съѣздовъ, или соборовъ, касающихся предложенія къ единенію церквей православной съ римской, не въ братской, городской церкви, а въ каѳедральной, епископской, св. Георгія, при этомъ король гарантируетъ всякую безопасность, какъ относительно самаго Шумлянскаго, такъ и всѣхъ съѣзжающихся на этотъ съѣздъ и во время его засѣданій.

Jan Trzeci, z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kiiowski, Wołhynski, Podolski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czerniechowski. Wielebnemu Jozefowi Szumlanskiemu, Lwowskiemu y Halickiemu, ritus graeci, episkopowi, metropoliey Szoczawskiey y episkopiey Łuckiey administratorowi, wiernie nam miłemu łaskę naszę krolewską. Wielebny, wiernie nam miły! Po wydanych uniwersałach naszych względem proponowania społecznosci z kosciołem Rzymskim, gdysmy doskonałą wzięli informatią, że w cerkwi mieyskiey Lwowskiey, żadne publiczne congregatie, ani tesz duchowne obrady bywac nie zwykły, ale tylko w samey kathedrze s. Jerzego, iako na mieyscu Lwowskiey episkopiey naypierwszym, y gdzie się elekcie, sobory biskupie i inne wszystkie solennitates około dobrego rządu duchowienstwa ritus graeci odprawuią; tedy większą wygodę przyszłey congregatiey Ruskiey przy samey kathedrze upatruiąc, a żeby się tym łacniey y spokoyniey to zbawienne dzieło tamże zacząc y odprawic mogło, chętniesmy się na naznaczenie tegosz mieysca skłonili, y ztąd wiernosci waszey zlecic umyslilismy, iakosz ninieyszym zlecamy listem, ażebys pomienione zgromadzenie w kathedralney cerkwi swoiey w naznaczonym czasie zagaic, y przez zobopolne rozmowy chwalebny ten akt do nierozdzielney społecznosci starał się przyprowadzic. Waruiemy przy tym wszelkie bespieczenstwo, tak osobie samego wier. waszey, iako tesz y wszystkim na tenże akt przyiez-

dzaiącym, ażeby poki się ta congregatia nie skonczy, sub eadem securitate, iako Trybunał koronny, zostawali. Na co się dla lepszey wiary, własną podpisawszy ręką, pieczęc koronną przycisnąnc rozkazalismy. Dan w Warszawie dnia VI miesiąca grudnia, roku Pań(skiego) MDCXCIV, panowania naszego XXI-o.

Jan krol. M. П. Woyciech-Stanisław Chroscinski, iego kr. mosci sekretarz.

Do wielebnego Szumlanskiego.

На оборотѣ полулиста: Rescript krola iego mosci do i. m. episkopa Lwowskiego przeniesienia colloquij do kathedry Lwowskiey, episkopskiey, z Warszawy die 14 decembris, 1696 anno. Sub litt. O.

Львовскій Ставропигіальный архивъ. № 724.

CCLXXXIII.

1700 года, 31 января. Пріѣздъ въ Москву Креховскаго пустыннаго Преображенскаго монастыря намѣстника Іосифа для испрошенія милостыни.

Великому государю царю і великому князю Петру Алексѣевичю всея Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержцу холопи твои Петрушка Салтыковъ с товарыщи челомъ бьютъ; в нынешнем, государь, 1700-м году генваря въ 22-м числѣ приѣхалъ к Смоленску из-за Литовскагó рубѣжа Лвовского уѣзду Креховские пустыни наместникъ Иосиѳъ и объявилъ онъ-намѣсникъ у себя намъ холопемъ твоимъ твою великого государя жалованную грамоту прошлого 198-го году октября 15-го числа. А в той твоей великого государя жалованной грамоте написано: пожаловалъ ты великиі, государь, Креховские пустыни Преображенского монастыря игумена Деонисия да келаря, старца, Терентея з братиею и кто

по нихъ впред в том монастыре иные игумены, и келари, и братия будутъ, повелѣлъ приезжати имъ игумену з братиею к Москвѣ в пятой годъ трем или четыремъ старцамъ да служкѣ для милостини; и какъ они-игуменъ з братиею ис того монастыря с тою твоею великого государя грамотою к Москве поедутъ, и того Преображенскаго монастыря игумена и братию к Москвѣ велено пропускать бѣзо всякого задержания с приданиемъ пристава и подводы и кормъ давать имъ, чемъ мочно пропитатца, и с рухледью было на чемъ бѣз нужды поднятца. І по той твоей великого государя жалованной грамоте Креховские пустыни намѣсника Іосифа, да при нем дву человѣкъ старцовъ: Исакия да Арсения, да монастырского служку, давъ имъ ямские подводы да корму тритцать три алтына, двѣ денги, і придавъ от Смоленска до Москвы в провожатых Смоленские приказные палаты пристава—Лукашку Кровцова, із Смоленска к Москве отпустили мы-холопи твои с сею отпискою генваря въ 23 день, а отписку велѣли подать і про того намесника и про старцовъ объявить в государственномъ Посолскомъ приказе думному дьяку Емельяну Игнатьевичю Украинцову с товарыщи.

Взять в столпъ і выписать.

1700-го генвари въ 31 день во дворецъ. Указалъ великиі государь (полное—sic) приѣзжему ис Полши к Москве Креховской пустыни Преображенского м. намѣстнику Иосиѳу с причетники отвесть на монастырском подворье в Китае или в Бѣлом Городе кѣлью, поставить ему на том подворье, покамѣст на Москвѣ побудет. С оборотомъ.

Доклад: В нынешнем 1700-м году генваря въ 31 день явились в государственномъ Посолскомъ приказе по Смоленской отписке приѣзжей ис Полши ис подо Львова Креховского пустынного Преображенского монастыря намѣстникъ Іосифъ да два человѣка старцовъ: Исакиі, да Арсениі, да слушка; а в допросе намѣстникъ и старцы сказали, что приѣхали они к Москве бити челом великому государю о милостине по жалованным грамотамъ прошлых

165-го да 198-го годовъ, въ указной в пятой годъ. А в жалованных грамотах, каковы в тот монастырь даны, написано, велено іс того монастыря приѣзжать к Москвѣ для челобитья о милостине тремъ іли четыремъ человѣкам старцом да слушке в пятой годъ. А что тому намѣстнику, і старцом, і челяднику дать великого государя жалованья на приѣзде, такъже по чему поденного корму і питья давать, о томъ великиі государь что укажетъ.

А в прошлом во 165-м году приѣзжал блаженные памяти к великому государю царю і великому князю Алексѣю Михаиловичю всеа Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержцу бити челом о милостинѣ ис тогож Креховскаго монастыря строитель Васьянъ, да черной попъ Паисиі, да дьяконъ, да слушка. А великого государя жалованья поденнаго корму і питья с приѣзду имъ давано: строителю по 2 алтына, по 2 крушки меду, по 3 крушки пива. Попу и дьякону по 8 денегъ, по крушке меду, по 2 крушки пива; слушке по 4 денги, по крушке пива. И имже дана на приѣзде і на милостиню: строителю денегъ 15 рублевъ да соболми на 20 руб. да камка. Попу и дьякону по 40 куницъ меншие цены да денегъ по 6 рублевъ человѣку, слушке 2 рубли да сукно. Имъ же давано по 2 воза дровъ на недѣлю. А какъ они были у великого государя на дворѣ на приѣзде, і в тот день данъ имъ поденной кормъ и питье вдвое. Да из дворца калачь смесной в пол 2 лопатки, крушка меду вишневого, крушка меду малинового, четверть ведра меду цыженого, ведро пива доброго. Рыбы: щуку колотка, лещъ, стерляд, блюдо рыбы в уху, да блюдо икры черной. Да с ними ж послано великого государя жалованья за подносъ святыни і на строение монастырское и братьи на милостыню соболми на 50 рублевъ. Да по подписной челобитной прибавлено імъ же на милостиню на 10 рублевъ соболми.

Во 197-м году приѣзжал к Москве бити челомъ великому государю о милостине іс того-ж Креховского монастыря игуменъ Дионисиі, а с нимъ поповъ і дьяконовъ и старцевъ 4 человѣка, да служекъ 4 человѣка. А великого государя жалованья дано имъ

с приѣзду их к Москве поденного корму и питья на 6 недѣль указною стятьею противъ прежнихъ іс того ж монастыря приѣздовъ. Д(а) в монастырѣ на милостыню и на церковное строение послано с нимн соболми на 100 рублевъ. Да в дорогу дано корму на 2 недѣли по тому-ж, по чему давано на Москвѣ, да 5 подводъ ямскихъ.

Въ 202-м году августа въ 5 день приѣзжалъ к великому государю к Москве бить челомъ о милостине ис того ж Креховского монастыря игуменъ Полихроній, а с нимъ 2 человѣка священниковъ, да племянникъ ігуменской, да служекъ 2 человѣка. А великого государя жалованья дано имъ с приѣзду к Москве поденного корму і питья на 3 недѣли по томуж, по чему давано во 165-м году тогожъ Креховскаго монастыря строителю с причетники: игумену по 2 алтына, священником по 8 денегъ, челядником по 4 деньги. Питья: игумену по 2 крушки меду, по 2 крушки пива; попомъ по крушке меду, по 2 крушки пива; слушкамъ по крушке пива на день, да по возу дровъ на недѣлю; да имъ же дано на приѣзде: игумену денегъ 13 рублевъ, соболей на 20 рублевъ, камки адамашкн 10 аршинъ; попомъ денегъ по 6 рублевъ да соболми по 17 рублевъ; слушкамъ по 2 рубли да по сукну амбурскому, да с нимъ же игуменомъ послано въ монастырь братьи на милостыню и на церковное строение соболми на 50 рублевъ. Да ему-ж ігумену с причетники от Москвы до Смоленска и до Литовского рубежа дано ямскихъ 5 подводъ. Да в дорогу поденнаго корму і питья на 2 недѣли по тому-ж, по чему имъ давано на Москвѣ.

1700-го ѳевраля въ 19 день великиі государь царь і великиі князь Петръ Алексѣевичь Великия и Малыя и Бѣлыя Росиі самодержецъ пожаловаль приѣзжихъ к Москве Креховского пустынного Преображенского монастыря намѣстника Іосиѳа з братьею і с слушки, велѣл им дать своего великого государя жалованья: поденного корму і питья с приѣзду их генваря с тридесять первого числа на три недѣли противъ прошлого 202-м году, іхъ же при-

ѣзду, намѣстнику по два алтына, питья по две крушки меду, по три крушки пива, двумъ человѣкам старцамъ по осми денегъ, питья по крушке меду, по две крушки пива человѣку на день, слушке по четыре денги, по крушке пива на день, да по возу дровъ на недѣлю; да ему ж намѣстнику дать на приѣзде денгами тринатцать рублевъ, соболей на дватцать рублевъ, камки адамашки десять аршинъ, двумъ человѣкамъ старцамъ денегъ по шести рублевъ, да соболми по семнатцати рублевъ; слушке два рубли, сукно амбурское; да с нимъ же намѣстникомъ послать въ тое Креховскую пустыню на милостыню и на церковное строение соболми на пятьдесятъ рублевъ. Да ему жъ намѣстнику с причетники от Москвы і до Литовскаго рубежа дать ямскихъ пять подводъ, да в дорогу поденного корму на двѣ недѣли по томуж, по чему давано на Москвѣ, і о том іс Посолского приказу в тѣ приказы о денгахъ, і о питье в ратушу, о камке и о сукне в Казенной, о соболяхъ в Сибирской, о подводахъ въ Ямской приказы послать памяти, и сей свой великого государя указъ в Посолскомъ приказе записать в книгу.

Московскій Архивъ Министерства Иностранныхъ Дѣлъ. Польскія дѣла, 1700 года, 31 января, № 11.

CCLXXXIV.

1700 года, 9 іюня. Августъ Второй, король Польскій, подтверждаетъ права и привилегіи, данныя Львовскому братству при церкви св. Николая княземъ Галицкимъ Львомъ отъ 8 октября 1292 г. и Польскими королями: Казиміромъ IV отъ 6 марта 1448 г., Стефаномъ Баторіемъ отъ 14 іюня 1578 года, Сигизмундомъ III отъ 10 октября 1611 года, Михаиломъ отъ 1 марта 1672 года и Яномъ III отъ 24 февраля 1677 года, и Львовскими старостами: Станиславомъ Мнишкомъ отъ 12-го января 1637 года и Яномъ Мнишкомъ отъ 12 и 28 января 1672 года, и декретъ Львовскаго магистрата отъ 15 апрѣля 1676 года, заключенный между помянутымъ братствомъ и цехомъ сапожнаго мастерства.

Actum in castro Leopoliensi, feria secunda in crastino festi sanctorum Petri et Pauli apostolorum, anno Domini 1732. Privilegii confirmationis ecclesiae sancti Nicolai in suburbio Cracoviensi Leopoli sitae ritus graeci uniti oblata.

August Wtóry, z Bożéj łaski król Polski, wielki kziąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Inflancki, Wołyński, Podolski, Podlaski, Siewierski, Smolenski, Czerniechowski, dziedziczny książe Saski i elector etc. etc. Oznajmujemy tym listem naszym wszem w obec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy: iż produkowany nam był list najjaśniejszego Jana Trzeciego, antecessora naszego, ręką podpisany i pieczęcią koronną stwierdzony, zamykający w sobie potwierdzenie prawa i przywilejów bractwu cerkwie świętego Mikołaja, na przedmieściu Lwowskim leżącéj, jakoteż i dekretu magistratu Lwowskiego, między tymże bractwem i cechą szewską Lwowską ferowanego; i suplikowano nam, abyśmy ten list potwierdzenia praw powagą nasza królewską stwierdzili, który to list słowo w słowo jest takowy: Jan Trzeci, z Bożej łaski król Polski, wielki książe Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmucki, Inflancki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Smolenski, Siewierski i Cernichowski. Oznajmujemy tym listem naszym wszem w obec i każdemu z osobna, komu o tém wiedzieć należy. Iż produkowane nam były listy dwa: jeden najjaśniejszego Michała,

antecessora naszego, ręką podpisany i pieczęcią koronną obwarowany, zamykający w sobie potwierdzenia praw i przywilejów bractwu cerkwi świętego Mikołaja, na przedmieściu Lwowskim leżącej, drugi dekretu magistratu Lwowskiego między tymże bractwem i cechą szewską Lwowską autentyczny, i suplikowano nam, abyśmy obadwa pomienione listy powagą naszą królewską stwierdzili, z których pierwszy jest słowo w słowo takowy: Michał, z Bożéj łaski król Polski, wielki książe Litowski etc... Oznajmujemy teraźniejszym listem naszym wszem w obec i każdemu z osobna, komu o tém teraz i w potomne wieki wiedziec będzie należało. Pokładane nam były listy cztery: jeden najjaśniejszego świętéj pamięci Zygmunta Trzeciego, króla Polskiego, antecessora naszego, ręką podpisany i pieczęcią przypieczętowany koronną, zamykający w sobie pewne grunta do cerkwi świętego Mikołaja Lwowskiej, przedmiejskiej i wolnych onych bractwu téjże cerkwi ku wszelkiej potrzebie cerkiewnéj i szpitalnéj używanie. Drugi list urodzonego godnej pamięci Stanisława Mniszka, starosty Lwowskiego, ręką podpisany i pieczęcią zapieczętowany, zawierający w sobie wolne cerkwi Mikulińskiej Lwowskiej domurowanie chałupek, na gruntach téjze cerkwi przerzeczonéj stojących i będących, od wszelkich podatków i exakcyi, jakie się także nazwać mogą, uwolnienie i od jurysdykcyi zamkowéj tychże chałupek odłączenie, tudzież i od innych punktów do porządku brackiego należące opisanie [1]). Czwarty tegoż urodzonego Jana Mniszka, starosty naszego Lwowskiego, list papierowy, ręką swą podpisany i pieczęcią zapięczętowany, zamykający w sobie gruntu legowanego do téjże cerkwi przerzeczonéj wolne używanie. Wszystkie te listy cztery, tak pargaminowy, jako i papierowe zdrowe, całe i w niczém nienaruszone, i suplikowano nam imieniem wszystkiego bractwa cerkwie pomienionéj święto—Mikolińskiej Lwowskiej, abyśmy te wszystkie listy powagą naszą królewską stwierdzili, z których to pierwszy słowo w słowo jest takowy:

---

[1]) Третья грамота въ подлинникѣ пропущена.

Sigismundus Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae, Livoniae, Kijoviae, Wołyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, nec non Suecorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Oblatas nobis esse per certos consiliarios nostros litteras pergamineas infrascriptas libertatum ac immonitatum ecclesiae sancti Nicolai rithus graeci in suburbio Leopoliensi sub castro superiori penes montem Budelnica sitae concessarum, confirmationem in se continentes, manu serenissimi olim Stephani regis, antecessoris nostri, subscriptas et sigillo regni minori munitas, sanas, salvas, intergras et omni suspicione carentes, supplicatumque nobis esse, ut eas authoritate nostra regia confirmare et approbare dignaremur. Earum vero tenor eiusmodi est: Stephanus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Wołhyniae, Kijoviae, Podlachiae Livoniaequae etc. princeps Transilvaniae. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis. Reproductas esse nobis per certos consiliarios nostros nomine honorabilis Stephani Michuliński, poponis praefatae ecclesiae divini Nicolai ritus graeci seu ruthenici, subditi nostri, literas pargameneas cum titulo et sigillo serenissimi olim Casimiri, regis Poloniae, praedecessoris nostri, sanas, salvas et integras, omnique prorsus suspicionis nota carentes, continentes in se certas quasdam libertates et statuta, quae ad ipsam ecclesiam divi Nicolai in suburbio Leopoliensi sub castro superiori penes montem, vulgo nuncupatum Budelnicza consistentem, apud plateam vel apud vulgarem et communem viam, quae tendit Leopolim ex regione Vołhynensi ex antiquo spectantem et pertinentem, petiis seque a nobis per eosdem consiliarios nostros, quatenus eas ipsas literas seu privilegium in omnibus eius punctis, clausulis, articulis et conditionibus approbaremus et confirmaremus. Cuius quidem privilegii tenor de verbo ad verbum sequitur estque talis:

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ne error neglectarum rerum interdum. . . . *и такъ далѣе. См. Критико-*

историческая повѣсть временныхъ лѣтъ Червоной или Галицкой Руси Зубрицкаго, приложеніе, стр. 10—15, съ 1292 и 1448 г.

Nos itaqne Stephanus rex praenomitus et si circa solennem coronationem nostram regiam iuramento omnia privilegia, iura et libertates subditorum nostrorum Cracoviae confirmaverimus et approbaverimus, tamen cum idem subditus noster honorabilis Stephanus Mikuliński, praefectus ecclesiae divi Nicolai ritus graeci seu ruthenici, in suburbio Leopoliensi, sub castro superiori penes montem vulgo nuncupatum Budelnicza consistentis, a nobis humillime petierit, speciali confirmatione sibi a maiestate nostra regia provideri. Petitionique ac supplicationi ipsius uti iustae benigne annuentes hoc ipsum privilegium seu libertates superius descriptas in omnibus, punctis, clausulis, articulis, conditionibus, tam in parte, quam in toto approbandas, ratificandas, innovandas et confirmandas esse duximus (si et in quantum legibus et constitutionibus regni nostri non deragent, earumque usus iuste ac legitime haberi debet) esse duximus decernentes easdem, ac omnia in eis contenta robur debitae ac legitimae firmitatis obtinere debere harum, quas manu nostra subscripsimus et sigillum nostrum appendi iussimus, testimonio literarum. Datum Leopoli die decima quarta mensis iunii, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octavo, regni vero nostri anno tertio. Stephanus rex. Nos itaque supllicationi praedictae benigne annuentes, literas omniaque earum contenta approbandas et confirmandas esse duximus approbamusque et confirmamus per praesentes decernentes eas, quatenus in usu sunt et iuri communi non repugnant, vim et robur perpetuae firmitatis obtinere debere, in cuius rei fidem et testimonium literas praeinsertas omnique earum contenta manu nostra propria subscripsimus, sigillumque regni nostri eisdem affigi mandavimus. Datum Varsaviae die decima mensis octobris, anno Domini millesimo sexcentesimo undecimo, regnorum nostrorum Polonici vigesimo quarto, Suetici decima octavo. Sigismundus rex. Locus sigilli. Joannes—Octavianus Wacławowicz, secretarius.

Secundarum vero literarum tenor sequitur eiusmodi: Iż bractwo świętego Mikołaja religiej greckiej, na przedmieściu Krakowskiem będące, pokazało przywilej, gdzie ich wolnymi czynią od wszelakich podatków, poborów, czynszów i innych rożnych powinności, do czego się i ja też przychylając, daję im te pisanie moje, czyniąc ich także wolnymi i ten grunt ich cerkiewny, jako od wszelakich podatków, tak i powinności odprawowania, co do wiadomości urzędu mego grodzkiego Lwowskiego i burgrabskiego przywodzę i po nich mieć chcę, aby wedle pisania mego wcale we wszystkiem byli rachowani. Datum we Lwowie die duodecima iannuarii, anno millesimo sexcentesimo trigesimo septimo. Stanisław Mniszek, starosta Lwowski. Locus sigilli.

Trzeciego listu tenor sequitur estque talis: Jan z Wielkich Kunczyc Mniszhek, generalny Lwowski, Gliniański etc. starosta. Wszem w obec i każdemu z osobna, komu by o tem wiedzieć teraz i w potomne czasy należało, osobliwie urzędowi memu grodzkiemu Lwowskiemu, jako też i miejskiemu do wiadomości podaję. Supplikowało do mnie bractwo religiej Ruskiej, abym onym na pewne punkta respectem prędszego erigowania cerkwie świętéj, jako téż i lepszego w kongregacyi ich porządku dał konsens moj, tedy stosując się do supliki onych, ile w saméj słuszności, skłaniając się téż osobliwe i ad pia opera, w czym bym onym w zaczętym i pobożnym dziele do wolnego i snadniejszego (przy niezdążeniu ich) tejże świątyni Bożej, którą murować zaczęli na dawnym miejscu, wystawienia i dokończenia mógł opitulari et auxiliatricem podać manum, a ponieważ czem inném nie mogąc, umyśliłem, ex pio voto meo, te chałupki, które należą do cerkwi świętego Mikołaja, i z nich jakową kolwiek podporę w potrzebach tak cerkiew i szpital mieć może, wolnymi od wszelakich składek, daczek, podymia i różnych exakcyi uczynić, jakoż niniejszym listem moim uwalniam, do których i urząd mój zamkowy według praw ich nadanych nic miec nie ma tak dalece, że we wszelakich sprawach i pretensyach swoich, nie gdzie indziéj, tylko przed bractwem téjże cerkwie i księgami ich ciż czynszownicy pra-

wować się powinni będą, jako z gruntów cerkiewnych, szpitalnych szewcy religiej Ruskiej wszyscy nemine excepto, tak będący, jako i nie będący w bractwie powinni przykładni być co rok do czterech służb Bożych, które się odprawować mają pewnych czasów: dwie za zmarłych, a dwie za zdrowych, także i ich czeladz Ruska cztery służeb Bożych czasu postanowionego obserwować mają, przy których to służbach Bożych, jako i innych, palić powinni taż czeladz swiec dwie przed obrazamie namiestnymi, i w tem także pilnego starania przykładać mają taż czeladz szewska Ruska, aby do służenia przy służbach Bożych i innych solennizujących się nabożeństwach swiecić świec po cztery jarzących zawsze pod winą cechową. Co wszystko aby w swojej powadze i skutku zostawało, dla lepszéj i gruntownèj wiary przy podpisie ręki méj pieczęcią stwierdzić rozkazałem. Dan w Zamku Niskim Lwowskim, dnia dwunastego mensis ianuarii, roku Pańskiego ysiąc sześćset siedmdziesiąt drugiego. Jan Mniszhek z Wielkich Kunczyc. Locus sigilli.

Czwartego listu text jest takowy: Jan z Wielkich Kunczyc Mniszhek, generalny Lwowski, Gliniański starosta. Oznajmuję teraźniejszym listem moim wszem w obec i każdemu z osobna, a osobliwie urżędowi memu grodzkiemu Lwowskiemu: Iż jako wszelkie grunta do cerkwie świętego Mikołaja przy prawach nadanych i wolnościach zachowuję, tak i grunt nieboszczyka Mikołaja Złotnika i Maryny, małżonków, między Saykiem piekarzem z jednéj strony, a Demkiem krawcem z drugiej strony leżący, według legacyi przerzeczonych małżonków cerkwi świętego Mikołaja za dusze ich konferowane i legowane, jako testament opiewa, przy téjże legacyi zachowuję bractwo święto-Mikolińskie i nikomu oddalić i niedopuścić usurpować sobie temuż to bractwu deklaruje, na co się ręką moją podpisuję. Dan we Lwowie, w Zamku Niskim Lwowskim, dnia dwudziestego ósmego ianuarii, roku Panskiego tysiąc sześćset siedmdziesiątego drugiego. Jan Mniszhek. Locus sigilli.

My tedy Michał, król, łaskawie skłoniwszy się do supliki imieniem pomienionego bractwa święto-Mikolińskiego Lwowskiego, listy

wyż opisane, prawa ich i wolności we wszystkich punktach, klausulach, artykułach aprobować i konfirmować umyśliśmy, jakoż niniejszym listem naszym, in quantum iuris sunt, aprobujemy i konfirmujemy, chcąc to całe mieć po wszystkich, aby pomienione bractwo przy tychże prawach i wolnościach nienaruszenie wiecznemi czasy zostawali, pod winami contra convulsores legum opisanemi, na co się dla lepszéj wiary ręką naszą podpisawszy, pieczęć koronną przycisnąć roskaliśmy. Dan w Warszawie miesiąca marca dnia pierwszego, roku Pańskiego MDCLXXII, panowania naszego III roku. Michael rex. Locus sigilli pensilis regni.

Dekretu zaś wzwyż pomienionego text słowo w słowo jest takowy: Actum Leopoli feria quarta post Dominicam Conductus Pasche proxima anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo sexto. Coram officio praesenti consulari comparentes honesti Joannes Horodecki, Thedorus Hrehorowicz, sutores contubernales, cives Leopolienses, suis et aliorum dicti contubernii confratrum nominibus agentes, in praesentia eiusdem contubernii, tam romani, quam graeci ritus confratrum, adcitatis ad idem officium honestis Bartholomeo Gąszokowicz et Joanne Paśnikiewicz, cechmagistris eiusdem contubernii, pro anno praesenti electis proposuerunt contra eosdem, że pozwani, za swego urzędu wziąwszy nie mało summy od braci tych, którży posługi kościelnéj i cerkiewnéj także i z młodszeństwa, albo raczéj z młodzieży posługi wykupują się, sami między sobą, nie wiedzieć gdzie, obracają, do skrzynki wiedług dawnych praw nie wnoszą, ale na swój pożytek obracają, aby tedy ztąd, i kościół świętego Krzyża, i cerkiew świętego Mikołaja partycypowała, i na konsolacyą braci złego prowentu mogło co się udzielić, decerni per officium praesens postulaverunt. Officium autem praesens consulare Leopoliense inhaerendo auterioribus suis ordinationibis, per hanc minime, derogando ad illationem et querelam confratrum contubernii suprascripti sutorum contra cechmagistros anni praesentis factos decrevit et in posterum constituit, aby z obwencyi tych, które cechmistrze od braci cechowych z młodzieństwa i kościelnéj także cer-

kiewnéj posługi wykupujących się biorą, na trzy części w cechu się dzielili takim sposobem: jedną część na kościół świętego Krzyża, drugą część na cerkiew świętego Mikołaja oddawali, a trzecią część pro consolatione wszystkiej braci obracali, hac declaratione ad praemissa mediante. In cuius rei fidem sigillum officii consularis Leopoliensis et subimpressum. Nicolaus Ludovicus Abrek, civitatis Leopoliensis notarius. Locus sigilli eiusdem civitatis Leopoliensis.

My tedy Jan Trzeci, król, łaskawie skłoniwszy się do supliki, iminiem pomienionego bractwa wniesionéj, listy obadwa swyż opisane tak najjaśniejszego Michała, antecessora naszego, przywilej, jako i dekret zwyż położony, jako cale, autentycznie i żadnemu nie podlegając podejrzeniu we wszystkich ich punktach, klauzulach, artykułach i kondycyach aprobować i konfirmować umyśliliśmy, jakoż niniejszym listem naszym (in quantum iuri communi non repugnant) aprobujemy i stwierdzamy, chcąc mieć, aby pomienione bractwo przy tychże prawach i wolnościach nienaruszenie wiecznymi czasy zostawali, pod winami contra convulsores legum opysanymi, na co się dla lepszej wiary ręką naszą podpisawszy, pieczęć koronną przycisnąć roskazaliśmy. Datum Grodnae dnia XXIV miesiąca lutego, roku Pańskiego MDCLXXVII, panowania naszego V roku. Joannes rex. Locus sigilli pensilis maioris cancellariae regni.

My tedy August Wtóry, król, łaskawie skłoniwszy się do supliki, imieniem pomienionego bractwa wniesionéj, listy obadwa zwyż opisane, tak najjaśniejszych antecessorów naszych przywiléj, jako i dekret zwyż położony, tudzież i dekret wielebnego Józefa Szumlańskiego, episkopa Lwowskiego, między bractwem téjże cerkwi świętego Mikołaja Lwowskiej, a cechmistrzem i rzemieślnikami cechy szewskiej de actu w katedrze episkopskiej Lwowskiej na sądach duchownych konsystorskich dnia szóstego według starego kalendarza miesiąca marca, roku tysiąc cześćset dziewięćdziesiątego siódmego ferowany, przed nami z podpisem ręki i pod pieczęcią produkowany, jako całe, autentyczne i żadnemu nie podlegające podejrzeniu, we wszystkich punktach, klauzulach, artykułach i kondycyach aprobo-

wać i konfirmować umyśliliśimy, jakoż niniejszym listem naszym (in quantum iuri communi non repugnant) approbujemy i stwierdzamy, chcąc mieć, aby pomienione bractwo przy tychże prawach i wolnościach nienaruszenie wiecznymi czasy zostawali pod winami contra convulsores legum opisanymi. Na co się dla lepszéj wiary ręką naszą podpisawszy, pieczęć koronną przysisnąć rozkazaliśmy. Datum Varsaviae die IX miesiąca czerwca, roku Pańskiego MDCC. Panowania naszego III roku. Agustus rex. Locus sigilli pensilis maioris cancellariae regni. Confirmatio privilegiorum Confraternitatis ecclesiae ritus graeci divi Nicolai Leopoliensis. Venceslaus-Franciscus Trzciński, pincerna Ravensis, sacrae maiestatis regiae secretarius, m. p.

Львовскій Бернардинскій архивъ, кн. гр. Львовская, т. 351, стр. 429—437 и т. 528, стр. 1455—1476.

CCLXXXV.

1707 г. Благословенная и подтвердительная грамота Іосифа Левицкаго, епископа Холмскаго и Белзскаго, данная мѣщанамъ г. Равы для образованія братства при церкви св. великомученика Георгія и введенія во храмъ Пр. Богородицы *), съ указаніемъ правилъ для сихъ братствъ.

Іосифъ Левицкій, милостію Божіею и святой столицы Апостолской епископъ Холмскій и Белзскій, архимандрита Жидичинскій и проч., администраторъ Луцкой и Острожской епископіе.

Прихиляючись до усилной и побожной прозбы славетных пп. мѣщанъ Равских, которіе для спасенія своего братство собѣ учинити замислили и нѣкоторіе пункта и обвязки постановити, и нас,

---

*) Братство при церкви введенія во храмъ Пр Богородицы приняло названіе Младенческаго, какъ это видно изъ этой-же рукописи. л. 12 и 14, слѣдовательно братство при церкви св. Георгія было старшее, а—при церкви введенія младшее.

выш реченного епископа, о благословеніе и потверженіе оных пунктовъ просили. Зачим мы, епископъ, прозбу их миле, яко слушную, принявъши, напервҍй от самого Господа Бога нашего Іисус Христа благостію нам данною постановляемъ, абы славетніе пп. мҍщане Равскіе, зостаючіи при церквҍ святой под титулом св. великомученика Георгія, а другая церковъ Въведеніе въ церковъ Пресвятыя Богородица, братство свое мҍлы и исповҍдь святую отправовали перед належитим духовным, от нас епископа поданым, и пренайсвятҍйшіе Тайни тҍла и крове Христовои ведлугъ старожитного православнаго церкви восточной обрядку пріймовалы, и ведлугъ можности и въ иншіе посты, яко то: въ пост свв. апостолъ Петра и̑ Павла, въ пост пред Успеніем Пресвятой Дҍви Маріи и въ пост пред рождествомъ Господа нашего Іисус Христа, а если би можно было, теди на свято дорочное—св. великомученика Христова Георгія, так теж и на воведеніе Пресвятой Дҍви Маріи. Гдиж то ест найболшая Богу прислуга.

Порядки зас въ помененном братствҍ мают быти таковіе:

а҃. Брата собҍ старшого згоднимы голосамы оббрати мают такового, которій би своею побожностю другим братіямъ был прикладом и до ряженя способним, которому въшелякіе послушенства и ушанованя маютъ чинити, а напотомъ старшому брату двох братій придати, которій би зъ старшимъ братомъ вшелякого порядку церковного и братского перестерҍгали и братіею добре и пристойне рядили.

в҃. Схазку братскую каждого мҍсяца въ першую недҍлю повинни будут мҍти, албо теж и рихлҍй, гди того буде треба, на которых схадзках о розмноженю хвали Божой набоженства святого, о церковных потребах и о хендожствҍ и о пристойности обичаевъ братія будутъ радити.

г҃. Реестръ братскій повинны будутъ мҍти, въ которій маются вписовати, а до того братства без жадного примушеня вступовати мают для спасенія своего и разширеня хвали Божой.

д. При вступованю до братства от впису каждій повинен будет дати грошей л҃. Подчасъ схазки кождій братъ повинен дати грошъ а҃.

є҃. Маютъ тежъ мѣти въ братствѣ своемъ поменник, в которомъ братій умерших въписовати мают, абися казало, же не тилько за живота братія между собою любовь мѣли, але и по смерти.

ѕ҃. Служитель зас тое церкви, любо іерей, любо хто иній мает имена усобшыхъ братій при службѣ Божой прочитати, а в недѣлю при св. литургіи живых братій споминаты.

з҃. Службы Божіе въ каждій рок три быти мают за усобшыхъ, а двѣ за здоровых и отпущеніе грѣхов братій живых, при которых службах Божиих и обѣди мают быти для священниковъ и убогых ведлугъ преможеня.

и҃. Стараня о священнику своемъ братство мѣти мает, без которого ради не мают нѣчого чинити и шановати его, яко пастиря, повинни; ко тому отъ поменника повинни дати грошей ѯ҃ кождого року.

ѳ҃. Свѣчу за братскіи грошѣ мают справити, которая уставичне горѣти мает при набоженствѣ. Если би хто посторонній хотѣлъ до братства въписатися, волно будет. От впису также по л҃ грошей дадут, а гди бы неможная на постановленных сходзках бывати, теды раз в рокъ зыйшовшися повинны дати по грош. кі҃.

і҃. Гди бы кто зъ братій захоровалъ, братство повинно помощію быти, а зъвлаща убогому, жебы всѣ сакрамента святіе, то ест исповѣд святую, причастіе св., елеомъ помазаніе принял, ведлугъ обычаю христіанского. Потим з волѣ Божой, гды бы с тим свѣтомъ пожегнался, братія повинни оного погребсти по христіанску, а которій би брат на погрѣбъ пойти не хотѣлъ, теди фунтъ воску заплатити неотступно.

аі҃. Братія которіе будутъ обраніи на помоч старшому брату, если бы ся з ных которій не слушне вимовлял, теди фунт кадила повинен заплатити, окром того, гди би былъ неспособній.

ві҃. На сходзку брат старшій обеслати повинен, до которого ся мают всѣ сходити и о потребах церковных радити, а кто бы не пришелъ, безмѣн воску повинен заплатити.

гі҃. На сходзках не мают быти зъ бронями, але спокойне справоватися, а кто бы словом, албо рукою на брата порвался, воску фунт заплатит.

ді҃. Въ правѣ якомъ гди би не моглъ брат который для убозства ставати, братія оному повинны порадою и помочу быти.

єі҃. Гди би межи собою братія якую затяжку мѣлы, не повинни до права свѣцкого удаватися, аж первѣй въ братства разсудилы бы ся, подъ виною въ церковъ воску камень.

ѕі҃. Кто бы о братіи, такъ старшых, яко и молодших, зле мовилъ, таковый фунтъ кадила заплатит. Повинны теж братія единъ другаго до братства доносити, гди би ся кто непристойне справовалъ, которого братство ведлугъ разсудку слушного повинны карати.

зі҃. Кто бы зась хотѣл не слушне зъ братства виступити, то каменемъ воску мают карати и до церкви не припущати, аж бы упокорился и навернулся.

иі҃. Лѣнивыхъ до церкве и до братства не ходячых братій, любъ их жен, дѣтей и слугъ, звлаща въ недѣлю и свята Господскіе, братія повинни будут фунтом воску карати. Священникови за недбалство грошей ѕ҃ повинни дати.

ѳі҃. Скринка братская мает быти у старшого брата, а ключъ у молодшого.

к҃. Рахунокъ приходовъ и росходовъ пред священникомъ и братіею кождого року повинны чинити. Которіе артикула властію нашею пастырскою благословляемъ и непорушно постановляемъ во хвалу Бога во Троици Св. и Преблагословенной Дѣви Маріи, честнаго и славнаго Ея воведенія и св. великомученика Христова Георгія.

Мѣсто печати. Іосифъ Левѣцкій, епископъ Холмскій и Белзскій, тое святое дѣло братства змтвержаетъ року ҂ѦѰЗ.

Schadzek brackich w roku powinno być cztery: pierwsza trzeciego dnia wielkonocnego, druga zielonych swiąt trzeciego dnia, trzecia swiąt Bożego narodzenia, cwarta w dzien offiarowania Nayswiętszey Panny. Przy ktorych schadzkach maią starsi bracia czynić kalkulacyią przy kapłanie roschodow y przychodow swych y one regestrem pisać.

Wpisuiąc się do bractwa ma każdy z nich spowiedz s. odprawić y przysiądz na te formę: Ja N. przysięgam Panu Bogu w Troycy S. iedynemu, iż cokolwek iest postanowionego w artykułach bractwa ku tsci y chwałę offiarowania Nayswiętszey Panny y ku ozdobie cerkwi s. wiernie mam to do kressu życia mego dotrzymać nieodmiennie, w czym mi Panie Boże dopomoż y Matko Nayswiętsza.

Dzien s. offiarowania Nayswiętszey Panny ku tsci Jey iesli nie wszy(s)tkie bractwo może się spowiadać, to przynaymniey zkilku ich, aby byli nabożnemi.

Od sądu bractwa nie maią czynić żadnei apellacyi do dworu ale iesli by widział iakową sentenciją na siebie przycienszką od bractwa, wolna apellacija do sądu duchownego, to iest dziekana, officiała albo samego i. w. pasterza swego, a ktory by udał się do dworu, powinien będzie takowy dać do bractwa wosku funtow 4 y do karbony zł. ieden.

Przy schadzkach czterech powinne być artykuły wszystkie na przeczytanie przez xiędza parocha.

Felician Wołodkowicz, biskup Chełmsky y Bełzsky.

Библіотека Кіевской Духовной Академіи, отдѣлъ рукописей, братскіе уставы, лл. 8—14.

УКАЗАТЕЛЬ

личныхъ и географическихъ именъ, встрѣчающихся въ настоящемъ т. X-мъ части I-ой Архива Юго-Западной Россіи.

I. УКАЗАТЕЛЬ ЛИЧНЫХЪ ИМЕНЪ.*)

А.

---

*) При составленіи указателя приняты слѣдующія сокращенія: бояр. – бояринъ, бр.—братчикъ и братство, воев.—воевода, дв.—дворянинъ, деп.—депутатъ, еп.—епископъ, архіеп.—архіепископъ, митр.—митрополитъ, архим.—архимандритъ, иг.—игуменъ, іерм.—іеромонахъ, кн.—князь, каш.—каштелянъ, кр.—крестьянинъ, мѣщ.—мѣщанинъ, кор.—королевскій, м.—монастырь, нам.—намѣстникъ, оф.—оффицеръ, патр.—патріахъ, свящ.—священникъ, св.—святой, секр.—секретарь, Ставроп.—Ставропигіальный, ст.—староста, уч.—учитель, у.—ученикъ, х.—хорунжій, ц.—церковь, чес.—чесникъ.

Б.

В.

Г.

Д.

Е.

Ж.

З.

И.

I.

К.

Л.

М.

Н.

О.

П.

Р.

С.

Т.

У.

Ф.

Х.

Ц.

Ч.

Ш.

Щ.

Ю.

Я.

Ө.

II. УКАЗАТЕЛЬ ГЕОГРАФИЧЕСКИХЪ ИМЕНЪ.*)

А.

Б.

---

*) При составленіи указателя приняты слѣдующія сокращенія: вл.—владыка и владыцтво, г.—городъ, губ.—губернія, д.—деревня, з.—земля, кан.—каноникъ, меч.—мечникъ, м.—мѣстечко, об.—область, п.—повѣтъ, ос.—островъ, с.—село, р.—рѣка, стр.—страна, у.—уѣздъ и уѣздный, епар.—епархія, еп.—епископія.

В.

Г.

Д.

---

*) Вѣроятнѣе м. **Дымеръ** Кіевскаго у.

Е.

Ж.

З.

И.

І.

К.

Л.

М.

Н.

О.

П.

Р.

С.

Т.

У.

Ф.

Х.

Ц

Ч.

Ш.

Щ.

Я.

ОГЛАВЛЕНІЕ.

ЗАМѢЧЕННЫЯ ОПЕЧАТКИ И НЕОБХОДИМЫЯ ПОПРАВКИ:

СТР.	СТРОКА:	НАПЕЧАТАНО:	ДОЛЖНО БЫТЬ:
5	33	Eatenus	Ea tenus
6	6	Productos	productas
10	22	necnon	nec non
10	27	domini	Domini
10	32	preafati	praefati
22	18	monasteris	monasterio
22	23	voleat	valeat
23	33	diocesibus	dioecesibus
24	13	diocesum	dioecesum
31	68	Piotcoviae	Piotrcoviae
33	4	Анатолія	Антонія
60	26	ъ	и возъ дровъ
64	5	никто	нияко
64	10	менѣ справомъ	мнѣй справамъ
64	12	придете	приидете
64	13	пакъ-ли	такъ-ли
64	14—15	неблагословенными	неблагословенными и отлученными
64	18	невиннымъ	невинный
64	20	статечнѣ	статечнѣй
64	20	набожности	побожности
64	21	проводте	провадте
64	23	насъ борзе...	наиборзей се зде едъте
64	26	святая	божественняя
64	29	честне	чуйне
64	31	тысяча	тисеча
65	1	противномъ	противниковъ

65	1	Лвовске	Лвовскому
65	15	nowego	Nowego
65	20	ludi	ludzi
66	16	prziaciolmi	przyiacolmi
68	30	архиъ	архивъ
76	24	Вильни	в Олите
76	26	зычит	зычливый
76	27	Илиоатский	и Олитский
80	6	инсаня	писаня
81	6	потешатъ	потешалъ
81	7	поучатъ	поучалъ
81	22	ласковое	ласковои
84	15	wżadnym	w żadnym
85	16	милости паномъ	милости княжатомъ,
85	22	Понеже, иже имъ	понеже Божиимъ
86	1—2	христіанское	Христово
86	20	доброю милостынею	щодрою милостынею своею
86	—	XLVIII	необх. поставить послѣ LII
87	3	naych	na ych
87	18	weży	wieży
88	13	niesmiałtego	nie smiał tego
93	19	. . . . ныхъ	церковныхъ
93	21	совалую(?)	зовомую
93	21	. . . .	Матьфеевъ столпъ
93	22	речи	речий
93	22	завсудне	безсудне
94	6	ся	вся
94	7	награбилъ	пограбилъ
94	7	ти	
94	10	. . . .	пакъ
94	15	и тамъ	их тамъ
94	21	то бы	тобе
94	23	учиненны	учиненный
94	23—24	розсказанемъ нашемъ	розсказане наше
94	24	неделны послалъ слуги	неделный послалъ слугъ
94	27	докончоно	докончонои
94	28	всѣхъ	всѣ
94	29	духовеномъ	духовномъ
94	29	к҃	н҃і
94	33	стязавши тое	истязавши твою милость
97	4—5	Готинискій	Готкинскій

97	6	Бистенскій	Бытенскій
98	19	sie	sic
100	16—17	зовитый	завитый
102	27	священникомъ и	священникомъ их
103	32	томъ	чомъ
104	1	в сее	всее
104	17	братъства	братъство
104	22	вѣчны	вѣчными
105	33	пред	през
106	14	день рок	дня року
106	15	королевской милости пана моего слуга	милости, моего милостивого пана, зычливый пастыр
106	3 снизу	винни	винъ
106	2 снизу	же	ниже
106	1 снизу	якол	яко
109	13 снизу	конечномъ	конечному
109	12 снизу	ласк	ласки
109	11 снизу	жадал	жадати
110	2 сверху	плетенями на вѣре шкодовалъ	клятвами на вѣрѣ шкалевалъ
110	4	на мя...	на имя
110	12	пустили мы	пустилисмы
110	13	разосланых	розосланыхъ
110	14	Подолскохо	Подолского
110	16	справи спод	прави с под
110	18	тоже сираве епископу тож	тойже справе епископской
110	19	поздраны	поздраный
110	22	на року зовитим	на рок зовитый
110	27	така	тая
110	28	кождому и належачее	кождому волное и належачее
110	29, 32	мембрани	мемрами
110	30	абыс мы ся такъ лепѣ справели	абысмыс такъ лепѣй справе пригледѣвши
110	31	справедливости	справедливость
111	4	латве	латвей
111	4	приточити	приточит
111	5	кожди	кождый
111	6	подлегати(?)	подлягати
111	17	местом кождему	, мѣстам, людем
111	21	про....	против того
111	22	спод	с под

111	23	при...	привилейми
111	25	зда...	здавна
111	29	враду	вряду
111	29	. . . .	пишемъ,
112	1	урадовых	урядовых
112	2	до прав	до права
112	7	становит	становити
112	9	враду	вряду
112	12	завше....	всегда до Господа
112	16	Вашей милостей	Вашихъ милостей
112	16	поволни	поволный
112	17	Михаилъ	Михайло
115	1	въ тен часъ	в тоиже час
115	6	не менший	не малый
115	11	хотя ся у васъ	хотя ся вам
115	22	вписании	вписати
115	23	владыки, въ которой	владыков, въ котором
116	1	дать	дати
116	1—2	патріархи	патріархом
116	9	належния Семени?	на першие сеймики.
116	11	имѣлъ, жадаючи	имѣл жадати
116	13	Берестского	Берестийского
116	16	поволный	подводный
116	18	есмы	есте
116	24	патріархи	патріарха
116	26—27	протосипкелъ	протосингелъ
116	31	инше	иншии
116	32	инше	иные
117	1—2	што в....	што всѣ чернцѣ
117	7	монастыра	монастырца
117	13	волнымъ листомъ своимъ	волный лист свой
117	16	абысмо калѣки	абысмо тые калѣки
117	21	с повинности	с повинности нашее
117	26	чомъ	чимъ
117	29	речамъ	речей
117	31	Мусимо тымъ от ума	Мусимо тыми очима
117	32	хотя	хотяй
118	1	протосипкелъ	протосингелъ
118	4	запросто....	за прости Богъ
118	6	ли	але

118	9—10	.... свѣдомъ, естлибы годити на томъ сеймѣ	добре свѣдомъ, если ся годит нам на той сеймик
118	10	а вѣнъ(?)	а всѣ
118	12	не приелъ(?) тѣломъ	неприятелем
118	16	кристиянъ	християнъ
118	20	моемъ	моеи
120	9	авелможное	а велможное
120	10 снизу	.... и	на роцех
120	11 снизу	со	зо
120	6 снизу	якие	якись
120	4 снизу	. . . .	на роцех
121	5	способити, до того	способити до того,
121	8	милости мое(?)	молитвы мое
121	9	вошее вичные	вставичные
121	10	Писалъ во	Писанъ в
121	4 снизу	христо именитымъ	христоименитымъ
124	22	Ктомужысь	Ктому тыжь
126	13 снизу	предсевзятый	предсевзятый злый
126	12 снизу	разсудком	розсудком.
133	16	цыншами	чиншами
139	9, 12—13	мембран	мемран
139	13 сверху	вернѣнъ был	вернѣте в(аша) м(илость)
139	15	трудносси	трудности
139	22	Успения	Успенія Пр. Богородици православія греческаго приятелем и братии моей ласкаво належити.
139	5 снизу	ларта	марта
141	1 сверху	chycerskiego	zycerskiego
141	20	Poslkiego	Polskiego
142	13 снизу	sinpulis	singulis
144	12 сверху	Lwowskiego należących.	Co do wiadomosci urzędu mego grodzkiego Lwowskiego
145	12	Протоновича	Прокоповича
148	10 снизу	з внутр	звнутр
149	5—6	у верху и у долу	уверху и удолу
152	12	Альѣзый	Алвѣзый
153	29	токииже	такий-же
155	7	яку	якъ
156	13	зъ верху	зъверху
162	3	puarto	quarto

167	примѣч. 1	скобкакъ	скобкахъ
170	11—12	Яцкавои	Яцковои
172	2 снизу	покладастся	покладается
179	3—4	peritiae fidem et singularem industriae commendationem, faciendum esse peritiam fidem et singularem industriam commendatam, faciendum nobis esse	
174	17	erectam aut erigendam	erectae aut erigendae
182	5	Poloriae	Poloniae
182	5—6	succiae	Sueciae
182	10	30	20
182	1 снизу	omnium.	nostrorum
183	2	privilegio divinae	privilegiis divae
183	3	introducta	introductae
184	4	est	esse
183	6	venumque	verumque
184	6 снизу	przezsie	przez sie
187	23 снизу	bracijej	bracijey
187	21 снизу	bracią na koronacyę	bracią zgodnie na koronacią
187	20 снизу	mają zgodnie	maią sobie zgodnie
187	18 снизу	coronatinonis	coronationis
187	13 снизу	naznaczona	naznaczone
187	11 снизу	na pokorze	na pokoiu
187	11 снизу	się	sie
187	9—10 снизу	przywilej w	przywilejow
187	8 снизу	i	u
187	5—6 снизу	konstytucye	konstytucyą
187	3 снизу	prawam	prawom
188	5	żeby się	y żeby sie
188	13	in rem	in vi
188	24	tego spiewaniem	tego z spiewaniem
189	19	propinate	propinare
189	26	wszystko, co cerkwi	wszystko cerkwi
189	27	wedle	wedlug
189	28	szlachtę	szlachte
189	29	inszej	insze
189	31	konstytucye	konstytucyą
189	32	approbacyi	approbatiey
190	1	tę approbacyę	te approbacye
190	18	się	sie
190	19	się	sie
190	20	zdrowie się	zdrowiu

191	6	Gnośnie	Gnoinie
191	11	Bozciej	Bożey
191	16	uczenstikami	uczestnikami
191	21	i	u
191	5 снизу	sinaxim duchownem	synaxim duchownemu
191	3 снизу	i	in
193	1 сверху	illesas	illaesas
193	10	caela	coelos
193	12	et	
193	20	facta	factae
194	6	exercendi, instituendi	exercenda, instituenda
194	6—9	fundatus	fundatum
194	9—10	patronatum	patronatus
194	16	ac si haec omnia	ac si hic omnia et singula
164	26	portis	hortis
194	32	eiusdum	eiusdem
195	7	supplicatione	supplicationi
195	8	annuendo	annuentes
195	11—12	debite et inviolabiliter	debitae et inviolabilis
195	17	Remigiamus	Remigianus
196	11	хочемъ	хочемо
196	1 снизу	стр. 35—37	стр. 26
207	24 сверху	Brzoniowski	Brzozniowski
210	19 снизу	niezostawalo	nie zostawalo
217	19 сверху	. . . .	anuissem .
220	19	Hołynsqi	Hołynski
226	14	Kowacki	Kowecki
226	5 снизу	Haftasz	Haftarz
230	26 сверху	Lapuzanskiego	Łopuszanskiego
231	18	kapelnanowi	kapelanowi
231	17	Żudarowskiemu	Zadarowskiemu
231	24	Zambuskiemu	Łambuckiemu
235	24	najścin	najściu
239	16—17	franç-skich	francuskich
240	32	swiązane	związane
244	31	indicio	iudicio
260	8—9	elecmosynas	eleemosynas
262	18 снизу	Żyrakowscy	Żurakowscy
265	2 сверху	1168	1668
281	12 сверху	Murytowski	Muzyłowski
282	6	т. 171	т. 165

292	17—18	condictione	conditione
294	22	respuisti	requisisti
295	7 снизу	Жалукевъ	Залукевъ
304	1 сверху	Scalensem	Socalensem
304	25—26	in toto et et omnibus	in toto et omnibus
305	27	Греговича	Грегоровича
307	4	Buiaianowski	Buianowski
313	21	z kądby opotrzenie	zkądby opatrzenie
314	21	papyraceas	papyraeas
323	7 снизу	Urodzoni	Urodzeni
325	17 сверху	logitimum	legitimum
328	10	т. 175	т. 173
330	12	Олькускаго	Олькуцкаго
334	8	CXXX	CXXV
335	2	tolis	talis
335	23	praestituto	praestito
335	25	Dei ter opt: max:	Dei Ter Opt: Max
335	26	dei parae virginis	Dei Parae Virginis
335	26—27	ultroneo	ultro
335	27	in tercessione	intercessione
335-336	33—1	consistentes	consistentis
336	1—2	providorum	provisorum
336	17	observatas nominatim	observatas. Nominatim
336	18	excudentibus libris institutionem	excudendis libris institutionum
337	21	tum	vi
337	27	Approbationis	Approbatio
337	31—32	conditionibus. legamentibus	conditionibus et legamentis
338	1	tum et robur	vi et robur
338	6	Confirmatis	Confirmatio
338	7	graeci	graeci Leopol.
338	14	CXXXI	CXXVI
341	10	CXXXII	CXXVII
343	1	CXXXIII	CXXVIII
343	7 снизу	na potem	napotem
343	4 снизу	sto	sta
343	3 снизу	membranie	membrane
343	1 снизу	budynku	budynkow
344	14 сверху	gruntu czynsz	gruntu każdego roku czynsz
344	17	waznicjszy	warownieyszy
344	24	Almanicki	Asmanicki

344	25	Zbaranczyc	Zbaranczyk
345	3	dziedzicznie ex	dziedzicow. Ex
345	6	praesentes	praeinsertas
345	20	CXXXIV	CXXIX
347	1	CXXXV	CXXX
347	18	co	w
347	19	contradictij	contrarij
347	21	correctu	correcta
347	27	celebranti	celebrandi
347	28	. . . .	w
348	4	. . . .	nostrae cale
348	8	meritas	meritos
348	11	constitudinibus	constitutionibus
348	15	iure ipso	iure ipsorum
348	17	antiquitatis	antiquitatibus
348	24—25	żadne... odnie czyniec się	ratione praemissorum nie czynił y nie zadawał
348	31	. . . .	illorum
349	14	CXXXVI	CXXXI
352	1	CXXXVII	CXXXII
354	11	CXXXVIII	CXXXIII
357	15	CXXXIX	CXXXIV
359	17	CXL	CXXXV
361	15	Зурбовичи	Зубровичи
364	1	CXLI	CXXXVI
366	1	CXLII	CXXXVII
366	2	13 октября	15 октября
366	7	вся	всея
366	21	Касяна	Васьяна
366	26	нашу	иншу
366	3 снизу	жалованной	жаловалной
374	19 сверху	Wituli	Witali
374	24	Cropinnicki	Kropiwnicki
376	17	CXLIX	CXXXIX
378	1	CL	CXL
380	1	CLI	CXLI
382	4	CLII	CXLII
385	28	MDCLXXIII	MDCLXXVI
387	1	CLIII	CXLIII
392	5	CLVI	CXLIV
392	14 снизу	y teraz	y na teraz

393	4 снизу	per sancto	per sanctos
393	3	manu teneatur	manuteneatur
396	17	CLV	CXLV
397	3 сверху	provissoratu	provissoriatu
397	18	wykonancy	wykonaney
397	20	origentalis	orientalis
397	21	porządkach	
348	1	CLVI	CXLVI
398	6	особешное	особенное
399	0	nie chcemy	miec chcemy.
399	11	CLVII	CXLVII
390	18	necnon	nec non
399	22	dextra	dextera
399	23	collati	collocati
399	1 снизу	Assymptionis	Assumptionis
400	9 сверху	prae se ferunt	praeseferunt
400	12	quicquam	quisquam
400	20	intutata	, instituta
400	23	stauropigianae	stauropigion
400	28	inseriis	insertis
400	33	at	atque
401	1	protectione nostra regia supra fatam	protectioni nostrae regiae suprafatam
401	10	violabiliter	inviolabiliter
401	11	volumsque, etiam	volumus etiam
401	15	opponentis	opponentem
401	16	usfructu	usu, fructu
401	18	cuiscumque	cuiscunque
401	30	conservari	conservati
401	32	permittimus	permittemus
402	12	derogataque	derogatumque
402	29	hungaricalium	hungaricarium
402	31	fuerit	fuerint
403	8	CLVIII	CXLVIII
404	9	CLIX	CXLIX
404	15	in	w
404	16	posteri toti	posteritati
404	19	u	w
404	21	aggrancie	aggravacie
404	22	sapire	sopire
404	23	rebus	status

404	25	lepie ię	lepiey
404	26	publicznie	publiczna
404	28	aut....	authenticum
404	1 снизу	iuny	iunij
407	1 сверху	Gloriae	Gloriosissimae
407	2	expleva	expleta
407	5	CLX.	CL
407	22	увпровадилъ	впровадилъ
408	4	вѣрне твоя(милость)	вѣрность твоя
408	6	виленія	владенія
408	8	Кіевскѣ	Крчеивевскѣ
408	10	CLXI	CLI
408	6 снизу	tradidere	tradere
413	1 сверху	possuut	possunt
416	20	solebaut	solebant
419	2	CLXII	CLII
420	11	quarti	Quarti
422	1	CLXIII	CLIII
423	9	CLXIV	CLIV
424	6 снизу	CLXV	CLV
426	15	CLXVI	CLVI
427	17	CLXVII	CLVII
428	5 сверху	CLXVIII	CLVIII
428	3 снизу	потвердили	подтвердили
430	9 сверху	CLXIX	CLIX
433	6	CLXX	CLX
435	7 снизу	CLXXI	CLXI
436	7 сверху	prze	przez
436	7	contradiciey	contradictiey
434	11	. . . .	mieysce utracił
436	13—14	a on... onymi też onym	a on tyż onym powinien
436	21	szkołę	szkołe
436	22	tylko	telko
446	1 снизу	ktory...	ktory z barwo
437	4 сверху	umykali	narzykali
437	8	koniecznie	semicznie
437	13	Zimie zasie	Ziemi za się maią
437	17	Kurkiewicz	Ruzkiewicz
437	21	CLXXII	CLXII
439	1 сверху	CLXXIII	CLXIII
410	14	CLXXIV	CLXIV

441	12	CLXXV	CLXV
442	9	CLXXVI	CLXVI
443	16	CLXXVII	CLXVII
444	15	CLXXVIII	CLXVIII
446	22	CLXXIX	CLXIX
450	1	CLXXX	CLXX
452	8	CLXXXI	CLXXI
452	19	. . . . . .	адъ делѣбаранту
452	23	и слова	и Слову
453	1	CLXXXII	CLXXII
453	2	13	31
455	22	... tilam	praestitam
455	22—23	satisfactione	satisfactionem
455	31	supra di)ctae	supratactae
456	32	którey	wtorey
457	2	Madzapeta	Medzapeta
457	25—26	perceptarum	perceptorum
457	27	podpisalishmy się	podpisalichmy sie
458	15	нужно вставить послѣ Andrzey Strzelecki ręką własną: Ja Basili Leonowicz ręką własną. Paweł Ławryszewicz ręką własną, и въ 17 стр. послѣ Michal Sloska ręką własną: Timofey Pinski, Fedor Malarz, Jan Afendik ręką własną, Basili Hrehorowicz ręką własną.	
459	7—8	solenmiter	solenniter
459	14	positarum	positorum
459	16	sua....	suo authentico
460	2	okazowano	ukazowano
460	13	occiwe	ucciwe
461	16	CLXXXIII	CLXXIII
462	21	des... atos	destinatos
462	31	deputari	deputari, assignari
463	32	iuly	iulij
463-464	1	abbarum	abbatae
464	5	CLXXXIV	CLXXIV
465	13	CLXXXV	CLXXV
467	12	CLXXXVI	CLXXVI
468	13—14	calcularione	calculatione
469	1	CLXXXVII	CLXXVII
470	25	CLXXXVIII	CLXXVIII
474	14	CXC	CLXXX
477	1	CXCI	CLXXXI

478	12	CXCII	CLXXXII
479	2	. . .	im
479	7	opponere	apponere
479	14	CXCIII	CLXXXIII
479	6 снизу	po wolności	powolności
480	1 сверху	iego	swietego
480	5	stanowniczem	stanownicze
481	2	CXCIV	CLXXXIV
483	1	CXCV	CLXXXV
484	1	CXCVI	CLXXXVI
487	1	CXCVII	CLXXXVII
488	1	CXCVIII	CLXXXVIII
489	1	CXCIX	CLXXXIX
491	1	CC	CXC
492	5	CCI	CXCI
293	18	веемъ	всемъ
494	8	CCII	CXCII
497	1	CCIII	CXCIII
500	1	CCIV	CXCIV
502	7	CCV	CXCV
502	1 снизу	тамже	тамъ же
504	6 сверху	CCVI	CXCVI
508	6	CCVII	CXCVII
511	1	CCVIII	CXCVIII
513	1	CCIX	CXCIX
514	7	CCX	CC
514	12	его	ея
516	1	CCXI	CCI
522	5	CCXII	CCII
524	1	CCXIII	CCIII
527	1	CCXIV	CCIV
529	1	CCXV	CCV
530	4 снизу	zamosciu	Zamosciu
531	16 сверху	Lucus	Locus
532	1	CCXVI	CCVI
533	11	CCXVII	CCVII
533	4 снизу	Волыскому	Волынскому
535	1	CCXVIII	CCVIII
536	8	CCXIX	CCIX
538	1	CCXX	CCX
541	31	ob	od

541	33	woda	wodą
544	27	altinentibus	attinentibus
546	1	CCXXII	CCXII
548	1	CCXXIII	CCXIII
549	9 снизу	CCXXIV	CCXIV
549	8	депутатомъ	депутатамъ
549	1 сверху	koronie	Koronie
551	1	CCXXV	CCXV
554	1	CCXXVI	CCXVI
556	1	CCXXVII	CCXVII
559	1	CCXXVIII	CCXVIII
559	16 снизу	Femen	Semen
560	10 сверху	CCXXIX	CCXIX
561	2	sinqulis	singulis
563	3	praeinfertam	praeinsertam
563	12	CCXXX	CCXX
565	30	iegom osci	iego mości
568	1	CCXXXI	CCXXI
575	1	CCXXXII	CCXXII
578	1	CCXXXIII	CCXXIII
581	8	Lesckiemu	Leskiemu
582	1	CCXXXIV	CCXXIV
587	1	CCXXXV	CCXXV
594	32	мутивльскихъ	Путивльскихъ
602	1	CCXXVI	CCXXVII
605	1	CCXXXVII	CCXXVIII
605	10 снизу	Івану	Іванову
655	12 сверху	ze żywie	zełżywie
664	7 снизу	саккосы	саккоса
682	2	rozposcierać	rozproscierać
698	2	Galnowicza	Gaknowicza
701	14	за взятую у монастыря	за взятую Московскимъ правительствомъ у монастыря
717	11	Матновѣ	Малновѣ
717	10—11	Матновской Волѣ	Малновской Волѣ
717-718	1 снизу	Woli Matnowskiey	Woli Małnowskiey
718	1 сверху	Matnowie	Małnowie
721	8	1679	1673
724	9 снизу	которою	котораго
727	11 сверху	Каменцких	Каменецких
727	27	повторныи	повторный

757	5	непріагеля	непріателя
759	12	милисцѣвого	милосцѣвого
766	15	короны	Короны
783	30	mibitebus	
790	30	itati	
791	29	Padwa	Padua
801	2	деногъ	денегъ
807	15	ysiąc	tysiąc
881	3	г. Станиславовскаго у.	у. г.
885	12	г. Саноцкаго у.	у. г.
885	20	г. Самборскаго у.	у. г.
886	4 снизу	Станиславовскаго	Бучацкаго
891	24	Самборскаго	Старомѣстскаго
886	8 сверху	Жолкевскаго	Цѣшановскаго